תנ״ך

תורה

בראשית

בראשית א:1

1 Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi.

Na początku stworzył Bóg niebo i ziemię.

א בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ׃

אין אָנהייב האָט גאָט באַשאַפֿן דעם הימל און די ערד.

2 Země pak byla nesličná a pustá, a tma byla nad propastí, a Duch Boží vznášel se nad vodami.

Ziemia zaś była zamętem i bezładem, a ciemność nad otchłanią; a duch Boży unosił się nad powierzchnią wód.

ב וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ וְחֹשֶׁךְ עַל־פְּנֵי תְהוֹם וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל־פְּנֵי הַמָּיִם׃

און די ערד איז געווען וויסט און ליידיק, און פֿינצטערניש איז געווען אויפֿן גענזיכט פֿון תּהום, און דער גײַסט פֿון גאָט האָט געשוועבט אויפֿן גענזיכט פֿון די וואַסערן.

3 I řekl Bůh: Buď světlo! I bylo světlo.

I rzekł Bóg: "Niech się stanie światło!" I stało się światło.

ג וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי־אוֹר׃

האָט גאָט געזאָגט: זאָל ווערן ליכט. און עס איז געוואָרן ליכט.

4 A viděl Bůh světlo, že *bylo* dobré; i oddělil Bůh světlo od tmy.

I widział Bóg światło, że dobre; i rozdzielił Bóg między światłem a ciemnością.

ד וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת־הָאוֹר כִּי־טוֹב וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ׃

און גאָט האָט געזען דאָס ליכט אַז עס איז גוט; און גאָט האָט פֿאַנאַנדערגעשיידט צווישן דעם ליכט און צווישן דער פֿינצטערניש.

5 A nazval Bůh světlo dnem, a tmu nazval nocí. I byl večer a bylo jitro, den první.

I nazwał Bóg światło dniem, a ciemność nazwał nocą. I był wieczór i był ranek - dzień jeden.

ה וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לָאוֹר יוֹם וְלַחֹשֶׁךְ קָרָא לָיְלָה וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם אֶחָד׃

און גאָט האָט גערופֿן דאָס ליכט טאָג, און די פֿינצטערניש האָט ער גערופֿן נאַכט. און עס איז געווען אָוונט, און עס איז געווען פֿרימאָרגן, איין טאָג.

6 Řekl také Bůh: Buď obloha u prostřed vod, a děl vody od vod!

I rzekł Bóg: "Niech będzie przestwór w pośrodku wód, a niech przedzieli między wodami a wodami!"

ו וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמָּיִם וִיהִי מַבְדִּיל בֵּין מַיִם לָמָיִם׃

האָט גאָט געזאָגט: זאָל ווערן אַן אויסשפּרייט אין מיטן פֿון די וואַסערן, און ער זאָל פֿאַנאַנדערשיידן צווישן וואַסערן און וואַסערן.

7 I učinil Bůh tu oblohu, a oddělil vody, kteréž jsou pod oblohou, od vod, kteréž jsou nad oblohou. A stalo se tak.

ז וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת־הָרָקִיעַ וַיַּבְדֵּל בֵּין הַמַּיִם אֲשֶׁר מִתַּחַת לָרָקִיעַ וּבֵין הַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל לָרָקִיעַ וַיְהִי־כֵן׃

I uczynił Bóg przestwór i przedzielił między wodami, które pod przestworem, a wodami, które nad przestworem. I stało się tak.

און גאָט האָט געמאַכט דעם אויסשפּרייט, און האָט פֿאַנאַנדערגעשיידט צווישן די וואַסערן וואָס אונטער דעם אויסשפּרייט און צווישן די וואַסערן וואָס איבער דעם אויסשפּרייט. און עס איז אַזוי געשען.

8 I nazval Bůh oblohu nebem. I byl večer a bylo jitro, den druhý.

ח וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לָרָקִיעַ שָׁמָיִם וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם שֵׁנִי׃

I nazwał Bóg przestwór niebem. I był wieczór i był ranek - dzień wtóry.

און גאָט האָט גערופֿן דעם אויסשפּרייט הימל. און עס איז געווען אָוונט, און עס איז געווען פֿרימאָרגן, אַ צווייטן טאָג.

9 Řekl také Bůh: Shromažďte se vody, *kteréž jsou* pod nebem, v místo jedno, a ukaž se *místo* suché! A stalo se tak.

ט וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקָּווּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל־מָקוֹם אֶחָד וְתֵרָאֶה הַיַּבָּשָׁה וַיְהִי־כֵן׃

I rzekł Bóg: "Niech się zbiorą wody z pod nieba w jedno miejsce, a niech się ukaże ląd!" I stało się tak.

האָט גאָט געזאָגט: זאָלן זיך איינזאַמלען די וואַסערן פֿון אונטערן הימל אין איין אָרט, און זאָל זיך באַווייַזן די יבשה. און עס איז אַזוי געשען.

10 I nazval Bůh *místo* suché zemí, shromáždění pak vod nazval mořem. A viděl Bůh, že *to bylo* dobré.

י וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לַיַּבָּשָׁה אֶרֶץ וּלְמִקְוֵה הַמַּיִם קָרָא יַמִּים וַיַּרְא אֱלֹהִים כִּי־טוֹב׃

I nazwał Bóg ląd ziemią, a zbiór wód nazwał morzami. I widział Bóg, że dobrze.

און גאָט האָט גערופֿן די יבשה ערד, און די איינזאַמלונג פֿון די וואַסערן האָט ער גערופֿן ימען. און גאָט האָט געזען אַז דאָס איז גוט.

11 Potom řekl Bůh: Zploď země trávu, *a* bylinu vydávající símě, *a* strom plodný, nesoucí ovoce podlé pokolení svého, v němž by bylo símě jeho na zemi. A stalo se tak.

יא וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תַּדְשֵׁא הָאָרֶץ דֶּשֶׁא עֵשֶׂב מַזְרִיעַ זֶרַע עֵץ פְּרִי עֹשֶׂה פְּרִי לְמִינוֹ אֲשֶׁר זַרְעוֹ־בוֹ עַל־הָאָרֶץ וַיְהִי־כֵן׃

I rzekł Bóg: "Niech porośnie ziemia rośliną, zielem rozsiewającém nasienie, drzewem owocowém, rodzącém owoc podług rodzaju swojego, w któremby nasienie jego było, na ziemi!" I stało się tak.

האָט גאָט געזאָגט: זאָל די ערד אַרויסגראָזן גראָז, קרייַטעכץ וואָס גיט אַרויס זאָמען, פֿרוכטביימער וואָס טראָגן פֿרוכט אויף דער ערד לויט זייערע מינים, וואָס זייער זאָמען איז אין זיי. און עס איז אַזוי געשען.

12 Nebo země vydala trávu, *a* bylinu nesoucí semeno podlé pokolení svého, i strom přinášející ovoce, v němž *bylo* símě jeho, podlé pokolení jeho. A viděl Bůh, že to bylo dobré.

I wydała ziemia roślinę, - zielę, rozsiewające nasienie podług rodzaju swojego i drzewo rodzące owoc, w którém nasienie jego było, podług rodzaju swojego. I widział Bóg, że dobrze.

יב וַתּוֹצֵא הָאָרֶץ דֶּשֶׁא עֵשֶׂב מַזְרִיעַ זֶרַע לְמִינֵהוּ וְעֵץ עֹשֶׂה־פְּרִי אֲשֶׁר זַרְעוֹ־בוֹ לְמִינֵהוּ וַיַּרְא אֱלֹהִים כִּי־טוֹב׃

און די ערד האָט אַרויסגעבראַכט גראָז, קרײַטעכץ וואָס גיט אַרויס זאָמען לויט זײַנע מינים, און ביימער וואָס טראָגן פּרוכט, וואָס זייער זאָמען איז אין זיי, לויט זייערע מינים. און גאָט האָט געזען אַז דאָס איז גוט.

13 I byl večer a bylo jitro, den třetí.

I był wieczór i był ranek - dzień trzeci.

יג וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם שְׁלִישִׁי׃

און עס איז געווען אָוונט, און עס איז געווען פֿרימאָרגן, אַ דריטן טאָג.

14 Opět řekl Bůh: Buďte světla na obloze nebeské, aby oddělovala den od noci, a byla na znamení a *rozměření* časů, dnů a let.

I rzekł Bóg: "Niech będą światła na przestworze nieba, aby przedzielać między dniem a nocą; a niech służą jako znamiona i pory i dni i lata;

יד וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי מְאֹרֹת בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם לְהַבְדִּיל בֵּין הַיּוֹם וּבֵין הַלָּיְלָה וְהָיוּ לְאֹתֹת וּלְמוֹעֲדִים וּלְיָמִים וְשָׁנִים׃

האָט גאָט געזאָגט: זאָלן ווערן ליכטער אין דעם אויסשפּרייט פֿון הימל, פֿאַנאַנדערצושיידן צווישן דעם טאָג און צווישן דער נאַכט, און זיי זאָלן זײַן פֿאַר צייכנס און פֿאַר צײַטן, און פֿאַר טעג און יאָרן.

15 A aby svítila na obloze nebeské, a osvěcovala zemi. A stalo se tak.

I niech będą światłami na przestworze nieba, dla przyświecania ziemi!" I stało się tak.

טו וְהָיוּ לִמְאוֹרֹת בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם לְהָאִיר עַל־הָאָרֶץ וַיְהִי־כֵן׃

און זיי זאָלן זײַן פֿאַר ליכטער אין דעם אויסשפּרייט פֿון הימל, צו לײַכטן אויף דער ערד. און עס איז אַזוי געשען.

16 I učinil Bůh dvě světla veliká, světlo větší, aby správu drželo nade dnem, a světlo menší, aby správu drželo nad nocí; *též* i hvězdy.

I utworzył Bóg dwa owe światła wielkie: światło większe dla panowania dniem, a światło mniejsze dla panowania nocą, i gwiazdy.

טז וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת־שְׁנֵי הַמְּאֹרֹת הַגְּדֹלִים אֶת־הַמָּאוֹר הַגָּדֹל לְמֶמְשֶׁלֶת הַיּוֹם וְאֶת־הַמָּאוֹר הַקָּטֹן לְמֶמְשֶׁלֶת הַלַּיְלָה וְאֵת הַכּוֹכָבִים׃

און גאָט האָט געמאַכט די צוויי גרויסע ליכטער: דאָס גרעסערע ליכט פֿאַר דער געוועלטיקונג פֿון טאָג, און דאָס קלענערע ליכט פֿאַר דער געוועלטיקונג פֿון דער נאַכט; און די שטערן.

17 A postavil je Bůh na obloze nebeské, aby osvěcovala zemi;

I umieścił je Bóg na przestworze nieba, dla przyświecania ziemi.

יז וַיִּתֵּן אֹתָם אֱלֹהִים בִּרְקִיעַ הַשָּׁמָיִם לְהָאִיר עַל־הָאָרֶץ׃

און גאָט האָט זיי אַרײַנגעזעצט אין דעם אויסשפּרייט פֿון הימל, צו לײַכטן אויף דער ערד,

18 A aby správu držela nade dnem a nocí, a oddělovala světlo od tmy. A viděl Bůh, že *to bylo* dobré.

יח וְלִמְשֹׁל בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה וּֽלֲהַבְדִּיל בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ וַיַּרְא אֱלֹהִים כִּי־טוֹב׃

I aby panować dniem i nocą i przedzielać między światłem a ciemnością. I widział Bóg, że dobrze.

און צו געוועלטיקן איבער דעם טאָג און איבער דער נאַכט, און פֿאַנאַנדערצושיידן צווישן דעם ליכט און צווישן דער פֿינצטערניש. און גאָט האָט געזען אַז דאָס איז גוט.

19 I byl večer a bylo jitro, den čtvrtý.

יט וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם רְבִיעִי׃

I był wieczór i był ranek - dzień czwarty.

און עס איז געווען אָוונט, און עס איז געווען פֿרימאָרגן, אַ פֿירטן טאָג.

20 Řekl ještě Bůh: Vydejte vody hmyz duše živé v hojnosti, a ptactvo, *kteréž* by létalo nad zemí pod oblohou nebeskou!

כ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִשְׁרְצוּ הַמַּיִם שֶׁרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל־הָאָרֶץ עַל־פְּנֵי רְקִיעַ הַשָּׁמָיִם׃

I rzekł Bóg: "Niech się zaroją wody rojem jestestw żyjących, a ptactwo niech się unosi nad ziemią, na przestworze niebios!"

האָט גאָט געזאָגט: זאָל דאָס וואַסער ווידמענען אַ ווידמענונג פֿון לעבעדיקע באַשעפֿענישן, און פֿויגלען זאָלן פֿליען אויף דער ערד, איבערן פֿרײַען אויסשפּרייט פֿון הימל.

21 I stvořil Bůh velryby veliké a všelijakou duši živou, hýbající se, kteroužto v hojnosti vydaly vody podlé pokolení jejich, a všeliké ptactvo křídla mající, podlé pokolení jeho. A viděl Bůh, že *to bylo* dobré.

כא וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת־הַתַּנִּינִם הַגְּדֹלִים וְאֵת כָּל־נֶפֶשׁ הַחַיָּה הָרֹמֶשֶׂת אֲשֶׁר שָׁרְצוּ הַמַּיִם לְמִינֵהֶם וְאֵת כָּל־עוֹף כָּנָף לְמִינֵהוּ וַיַּרְא אֱלֹהִים כִּי־טוֹב׃

I stworzył Bóg owe potwory wielkie i wszelkie jestestwo żyjące, poruszające się, którém zaroiły się wody podług rodzaju swego, i wszelkie ptactwo skrzydlate podług rodzaju swojego. I widział Bóg, że dobrze.

און גאָט האָט באַשאַפֿן די גרויסע ים-חיות, און אַלע לעבעדיקע באַשעפֿענישן וואָס קריכן, וואָס דאָס וואַסער האָט געווידמענט לויט זייערע מינים, און אַלע געפֿליגלטע פֿויגלען לויט זייערע מינים. און גאָט האָט געזען אַז דאָס איז גוט.

22 I požehnal jim Bůh, řka: Ploďtež se a množte se, a naplňte vody mořské; též ptactvo ať se rozmnožuje na zemi!

כב וַיְבָרֶךְ אֹתָם אֱלֹהִים לֵאמֹר פְּרוּ וּרְבוּ וּמִלְאוּ אֶת־הַמַּיִם בַּיַּמִּים וְהָעוֹף יִרֶב בָּאָרֶץ׃

I pobłogosławił im Bóg i rzekł: "Rozradzajcie się i rozmnażajcie i napełniajcie wody w morzach, a ptactwo niech się rozmnaża na ziemi!"

און גאָט האָט זיי געבענטשט, אַזוי צו זאָגן: פֿרוכפּערט אײַך און מערט אײַך, און פֿילט אָן די וואַסערן אין די ימען, און די פֿויגלען זאָלן זיך מערן אויף דער ערד.

23 I byl večer a bylo jitro, den pátý.

כג וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם חֲמִישִׁי׃

I był wieczór i był ranek - dzień piąty.

און עס איז געווען אָוונט, און עס איז געווען פֿרימאָרגן, אַ פֿינפֿטן טאָג.

24 Řekl též Bůh: Vydej země duši živou, *jednu každou* podlé pokolení jejího, hovada a zeměplazy, i zvěř zemskou, podlé pokolení jejího. A stalo se tak.

כד וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ
בְּהֵמָה וָרֶמֶשׂ וְחַיְתוֹ־אֶרֶץ לְמִינָהּ וַיְהִי־כֵן׃

I rzekł Bóg: "Niech wyda ziemia jestestwa żyjące podług rodzajów swoich: bydło i płazy i zwierzęta lądowe podług rodzajów swoich!" I stało się tak.

האָט גאָט געזאָגט: זאָל די ערד אַרויסברענגען לעבעדיקע באַשעפֿענישן לויט זייערע מינים, בהמות און שרצים און חיות פֿון דער ערד לויט זייערע מינים. און עס איז אַזוי געשען.

25 I učinil Bůh zvěř zemskou podlé pokolení jejího, též hovada vedlé pokolení jejich, i všeliký zeměplaz podlé pokolení jeho. A viděl Bůh, že *bylo* dobré.

כה וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת־חַיַּת הָאָרֶץ לְמִינָהּ
וְאֶת־הַבְּהֵמָה לְמִינָהּ וְאֵת כָּל־רֶמֶשׂ הָאֲדָמָה
לְמִינֵהוּ וַיַּרְא אֱלֹהִים כִּי־טוֹב׃

I utworzył Bóg zwierzęta lądowe podług rodzajów swoich, i bydło podług rodzaju swojego, i wszelki płaz ziemny podług rodzaju swojego. I widział Bóg, że dobrze.

און גאָט האָט געמאַכט די חיות פֿון דער ערד לויט זייערע מינים, און די בהמות לויט זייערע מינים, און אַלע שרצים פֿון דער ערד לויט זייערע מינים. און גאָט האָט געזען אַז דאָס איז גוט.

26 Řekl opět Bůh: Učiňme člověka k obrazu našemu, podlé podobenství našeho, a ať panují nad rybami mořskými, a nad ptactvem nebeským, i nad hovady, a nade vší zemí, i nad všelikým zeměplazem hýbajícím se na zemi.

כו וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ
וְיִרְדּוּ בִדְגַת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבַבְּהֵמָה
וּבְכָל־הָאָרֶץ וּבְכָל־הָרֶמֶשׂ הָרֹמֵשׂ עַל־הָאָרֶץ׃

I rzekł Bóg: "Uczyńmy ludzi na obraz Nasz i podług podobieństwa Naszego, a niech panują nad rybami morza, i nad ptactwem nieba, i nad bydłem, i nad wszystką ziemią, i nad wszelkim płazem, który pełza po ziemi!"

האָט גאָט געזאָגט: לאָמיר מאַכן מענטשן אין אונדזער געשטאַלט, לויט אונדזער גלײַכעניש, און זיי זאָלן געוועלטיקן איבער די פֿיש פֿון ים, און איבער די פֿויגלען פֿון הימל, און איבער די בהמות, און איבער דער גאַנצער ערד, און איבער אַלע שרצים וואָס קריכן אויף דער ערד.

27 I stvořil Bůh člověka k obrazu svému, k obrazu Božímu stvořil jej, muže a ženu stvořil je.

כז וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּצֶלֶם אֱלֹהִים
בָּרָא אֹתוֹ זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָא אֹתָם׃

I stworzył Bóg człowieka na obraz Swój, na obraz Boga stworzył go; mężczyznę i niewiastę stworzył ich.

און גאָט האָט באַשאַפֿן דעם מענטשן אין זײַן געשטאַלט; אין דער געשטאַלט פֿון גאָט האָט ער אים באַשאַפֿן; אַ זכר און אַ נקבֿה האָט ער זיי באַשאַפֿן.

28 A požehnal jim Bůh, a řekl jim Bůh: Ploďtež se a rozmnožujte se, a naplňte zemi, a podmaňte ji, a panujte nad rybami mořskými, a nad ptactvem nebeským, i nad všelikým živočichem hýbajícím se na zemi.

כח וַיְבָרֶךְ אֹתָם אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר לָהֶם אֱלֹהִים פְּרוּ
וּרְבוּ וּמִלְאוּ אֶת־הָאָרֶץ וְכִבְשֻׁהָ וּרְדוּ בִּדְגַת הַיָּם
וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבְכָל־חַיָּה הָרֹמֶשֶׂת עַל־הָאָרֶץ׃

I błogosławił im Bóg, i rzekł do nich Bóg: "Rozradzajcie się i rozmnażajcie, i napełniajcie ziemię, i zawładnijcie nią, i panujcie nad rybami morza, i nad ptactwem nieba, i nad wszelkim zwierzem, który się porusza na ziemi!"

און גאָט האָט זיי געבענטשט, און גאָט האָט צו זיי געזאָגט: פֿרוכפּערט אײַך און מערט אײַך, און פֿילט אָן די ערד, און באַצווינגט זי, און געוועלטיקט איבער די פֿיש פֿון ים, און איבער די פֿויגלען פֿון הימל, און איבער אַלעם לעבעדיקן וואָס קריכט אויף דער ערד.

29 Řekl ještě Bůh: Aj, dal jsem vám všelikou bylinu, vydávající símě, kteráž *jest* na tváři vší země, a všeliké stromoví, *(na němž jest ovoce stromu)*, nesoucí símě; *to* bude vám za pokrm.

כט וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים הִנֵּה נָתַתִּי לָכֶם אֶת־כָּל־עֵשֶׂב זֹרֵעַ
זֶרַע אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ וְאֶת־כָּל־הָעֵץ
אֲשֶׁר־בּוֹ פְרִי־עֵץ זֹרֵעַ זָרַע לָכֶם יִהְיֶה לְאָכְלָה׃

I rzekł Bóg: "Oto oddaję wam wszelkie ziele rozsiewające nasienie, będące na powierzchni całej ziemi, i wszelkie drzewo, na którém jest owoc drzewny, rozsiewający nasienie: wam niechaj będą na pokarm.

און גאָט האָט געזאָגט: זעט, איך האָב אײַך געגעבן יעטוועדער קרײַטעכץ וואָס גיט אַרויס זאָמען, וואָס אויפֿן געזיכט פֿון דער גאַנצער ערד, און יעטוועדער בוים וואָס אויף אים איז דאָביימערפּרוכט וואָס גיט אַרויס זאָמען; פֿאַר אײַך זאָל דאָס זײַן צום עסן.

30 Všechněm pak živočichům zemským, i všemu ptactvu nebeskému, a všemu tomu, což se hýbe na zemi, v čemž *jest* duše živá, všelikou bylinu zelenou *dal jsem* ku pokrmu. I stalo se tak.

ל וּלְכָל־חַיַּת הָאָרֶץ וּלְכָל־עוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְכֹל רוֹמֵשׂ
עַל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־בּוֹ נֶפֶשׁ חַיָּה אֶת־כָּל־יֶרֶק עֵשֶׂב
לְאָכְלָה וַיְהִי־כֵן׃

A wszelkiemu zwierzowi lądowemu, i wszelkiemu ptactwu nieba, i wszystkiemu, co się porusza na ziemi, w którém jest dusza żyjąca - wszelką zieloną roślinę - na pokarm!" I stało się tak.

און פֿאַר אַלע חיות פֿון דער ערד, און פֿאַר אַלע פֿויגלען פֿון הימל, און פֿאַר אַלץ וואָס קריכט אויף דער ערד, וואָס אין אים איז דאָ אַ לעבעדיקער אָטעם, איז יעטוועדער גרין קרײַטעכץ צום עסן. און עס איז אַזוי געווען.

31 A viděl Bůh vše, což učinil, a aj, *bylo* velmi dobré. I byl večer a bylo jitro, den šestý.

לא וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת־כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה־טוֹב מְאֹד
וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם הַשִּׁשִּׁי׃

I obejrzał Bóg wszystko, co uczynił, i oto było bardzo dobre. I był wieczór i był ranek - dzień szósty.

און גאָט האָט געזען אַלץ וואָס ער האָט געמאַכט, ערשט עס איז זייער גוט. און עס איז געווען אָוונט, און עס איז געווען פֿרימאָרגן, דעם זעקסטן טאָג.

1 A tak dokonána jsou nebesa a země, i všecko vojsko jejich.

א וַיְכֻלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל־צְבָאָם׃

I spełnione były niebo i ziemia i wszystek zastęp ich.

אַזוי זײַנען פֿאַרענדיקט געוואָרן דער הימל און די ערד און זייער גאַנצער חיל.

2 A dokonal Bůh dne sedmého dílo své, kteréž dělal; a odpočinul v den sedmý ode všeho díla svého, kteréž byl dělal.

ב וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה
וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכָּל־מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה׃

I skończył Bóg dnia siódmego dzieło Swoje, które uczynił, i odpoczął dnia siódmego po całém dziele Swojém, które uczynił.

און גאָט האָט געענדיקט צום זיבעטן טאָג זײַן אַרבעט וואָס ער האָט געמאַכט, און ער האָט גערוט אויפֿן זיבעטן טאָג פֿון זײַן גאַנצער אַרבעט וואָס ער האָט געמאַכט.

3 I požehnal Bůh dni sedmému a posvětil ho; nebo v něm odpočinul Bůh ode všeho díla svého, kteréž byl stvořil, aby učiněno bylo.

ג וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת־יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ כִּי
בוֹ שָׁבַת מִכָּל־מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר־בָּרָא אֱלֹהִים
לַעֲשׂוֹת׃

I pobłogosławił Bóg dzień siódmy i poświęcił go; albowiem w nim zaprzestał Bóg czynić wszystkie dzieła Swoje, które stworzył.

און גאָט האָט געבענטשט דעם זיבעטן טאָג, און האָט אים געהייליקט, וואָרום אין אים האָט ער גערוט פֿון זײַן גאַנצער אַרבעט וואָס גאָט האָט באַשאַפֿנדיק געמאַכט.

4 Tiť *jsou* rodové nebes a země, *(když stvořena jsou v den, v němž učinil Hospodin Bůh zemi i nebe)*,

ד אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבָּרְאָם בְּיוֹם
עֲשׂוֹת יְהוָה אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמָיִם׃

Oto zrodzenie się nieba i ziemi, przy stworzeniu ich, czasu w którym uczynił Wiekuisty Bóg niebo i ziemię.

דאָס איז די געשיכטע פֿון דעם הימל און דער ערד ווען זיי זײַנען באַשאַפֿן געוואָרן, אין דעם טאָג וואָס גאָט דער האַר האָט געמאַכט ערד און הימל.

5 I každé chrastiny polní, dříve než byla na zemi, i všeliké byliny polní, prvé než vzcházela; nebo ještě byl nedštil Hospodin Bůh na zemi, aniž byl který člověk, ješto by dělal zemi.

ה וְכֹל שִׂיחַ הַשָּׂדֶה טֶרֶם יִהְיֶה בָאָרֶץ וְכָל־עֵשֶׂב
הַשָּׂדֶה טֶרֶם יִצְמָח כִּי לֹא הִמְטִיר יְהוָה אֱלֹהִים
עַל־הָאָרֶץ וְאָדָם אַיִן לַעֲבֹד אֶת־הָאֲדָמָה׃

Zanim zaś jaki krzew polny był na ziemi, i jakie ziele polne zanim wzeszło, - nie spuścił też Wiekuisty Bóg deszczu na ziemię; człowieka też nie było, aby uprawiał ziemię;

און קיין ביימל פֿון פֿעלד איז נאָך ניט געווען אויף דער ערד, און קיין קרײַטעכץ פֿון פֿעלד האָט נאָך ניט געשפּראָצט, וואָרום גאָט דער האַר האָט ניט געמאַכט רעגענען אויף דער ערד, און אַ מענטש איז ניט געווען צו באַאַרבעטן די ערד;

6 A *aniž* pára vystupovala z země, aby svlažovala všecken svrchek země.

Ale para wzniosła się z ziemi, i zrosiła całą powierzchnię ziemi.

ו וְאֵד יַעֲלֶה מִן־הָאָרֶץ וְהִשְׁקָה
אֶת־כָּל־פְּנֵי־הָאֲדָמָה׃

נאָר אַ נעבל פֿלעגט אויפֿגיין פֿון דער ערד, און פֿלעגט אָנטרינקען דאָס גאַנצע געזיכט פֿון דער ערד.

7 I učinil Hospodin Bůh člověka z prachu země, a vdechl v chřípě jeho dchnutí života, i byl člověk v duši živou.

I tak utworzył Wiekuisty Bóg człowieka z prochu ziemi, i tchnął w nozdrza jego dech żywota, i stał się człowiek istotą żyjącą.

ז וַיִּיצֶר יְהוָה אֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם עָפָר מִן־הָאֲדָמָה
וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נִשְׁמַת חַיִּים וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה׃

האָט גאָט דער האַר געפֿורעמט דעם מענטשן פֿון שטויב פֿון דער ערד, און האָט אַרײַנגעבלאָזן אין זײַנע נאָזלעכער אַן אָטעם פֿון לעבן, און דער מענטש איז געוואָרן אַ לעבעדיקער נפֿש.

8 Štípil pak byl Hospodin Bůh ráj v Eden na východ, a postavil tam člověka, jehož byl učinil.

A zasadziwszy Wiekuisty Bóg ogród w Edenie od dawna, umieścił tam człowieka, którego utworzył.

ח וַיִּטַּע יְהוָה אֱלֹהִים גַּן־בְּעֵדֶן מִקֶּדֶם וַיָּשֶׂם שָׁם
אֶת־הָאָדָם אֲשֶׁר יָצָר׃

און גאָט דער האַר האָט געפֿלאַנצט אַ גאָרטן אין עֵדֶן, אין מזרח, און האָט דאָרטן אַרײַנגעזעצט דעם מענטשן וואָס ער האָט געפֿורעמט.

9 A vyvedl Hospodin Bůh z země veliký strom na pohledění libý, a *ovoce* k jídlu chutné; též strom života u prostřed ráje, i strom vědění dobrého a zlého.

I wywiódł Wiekuisty Bóg z ziemi wszelakie drzewo urocze na wejrzenie i smaczne ku spożyciu, drzewo też życia w pośrodku ogrodu, i drzewo poznania dobrego i złego.

ט וַיַּצְמַח יְהוָה אֱלֹהִים מִן־הָאֲדָמָה כָּל־עֵץ נֶחְמָד
לְמַרְאֶה וְטוֹב לְמַאֲכָל וְעֵץ הַחַיִּים בְּתוֹךְ הַגָּן וְעֵץ
הַדַּעַת טוֹב וָרָע׃

און גאָט דער האַר האָט געמאַכט שפּראָצן פֿון דער ערד אַלערליי ביימער גלוסטיק אָנצוקוקן און גוט צום עסן; אויך דעם בוים פֿון לעבן, אין מיטן גאָרטן, און דעם בוים פֿון וויסן גוטס און שלעכטס.

10 *(A řeka vycházela z Eden, k svlažování ráje, a odtud dělila se, a byla ve čtyři hlavní řeky.*

A strumień wypływa z Edenu dla zraszania ogrodu, a ztamtąd też rozdziela się i rozpada na cztery odnogi.

י וְנָהָר יֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת־הַגָּן וּמִשָּׁם יִפָּרֵד
וְהָיָה לְאַרְבָּעָה רָאשִׁים׃

און אַ טײַך איז אַרויסגעגאַנגען פֿון עֵדֶן אָנצוטרינקען דעם גאָרטן, און פֿון דאָרטן האָט ער זיך צעשיידט, און איז געוואָרן פֿיר טיילן.

11 Jméno jedné Píson, ta obchází všecku zemi Hevilah, kdež jest zlato.

Nazwa jednej: Piszon; to ten, który okrąża całą ziemię Chawila, gdzie złoto.

יא שֵׁם הָאֶחָד פִּישׁוֹן הוּא הַסֹּבֵב אֵת כָּל־אֶרֶץ
הַחֲוִילָה אֲשֶׁר־שָׁם הַזָּהָב׃

דער נאָמען פֿון איינעם איז פּישון; דאָס איז דער וואָס רינגלט אַרום דאָס גאַנצע לאַנד חֲוִילָה, וואָס דאָרטן איז דאָ גאָלד;

12 A zlato země té *jest* výborné; tam *jest i* bdelium, a kámen onychin.

יב וּזֲהַב הָאָרֶץ הַהִוא טוֹב שָׁם הַבְּדֹלַח וְאֶבֶן הַשֹּׁהַם׃

A złoto kraju tego wyborowe; tamże jest bdellion i kamień berylowy.

און דאָס גאָלד פֿון יענעם לאַנד איז גוט. דאָרטן איז דער בדולח און דער אָניקלשטיין.

13 Jméno pak druhé řeky Gihon, ta obchází všecku zemi Chus.

יג וְשֵׁם־הַנָּהָר הַשֵּׁנִי גִּיחוֹן הוּא הַסּוֹבֵב אֵת כָּל־אֶרֶץ כּוּשׁ׃

A nazwa strumienia drugiego: Gichon; to ten, który okrąża całą ziemię Kusz.

און דער נאָמען פֿון צווייטן טײַך איז גיחון; דאָס איז דער וואָס רינגלט אַרום דאָס גאַנצע לאַנד כּוש.

14 A jméno řeky třetí Hiddekel, kteráž teče k východní straně Assyrské země. A řeka čtvrtá jest Eufrates.)

יד וְשֵׁם הַנָּהָר הַשְּׁלִישִׁי חִדֶּקֶל הוּא הַהֹלֵךְ קִדְמַת אַשּׁוּר וְהַנָּהָר הָרְבִיעִי הוּא פְרָת׃

A nazwa strumienia trzeciego: Chidekel; to ten, który płynie ku wschodowi Aszuru. A strumieniem czwartym jest Frat.

און דער נאָמען פֿון דריטן טײַך איז חִדֶקל; דאָס איז דער וואָס גייט צו מזרח פֿון אַשור. און דער פֿירטער טײַך, דאָס איז פְּרָת.

15 Pojav tedy Hospodin Bůh člověka, postavil jej v ráji *v zemi* Eden, aby jej dělal a ostříhal ho.

טו וַיִּקַּח יְהוָה אֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם וַיַּנִּחֵהוּ בְגַן־עֵדֶן לְעָבְדָהּ וּלְשָׁמְרָהּ׃

I wziął Wiekuisty Bóg człowieka i osadził go w ogrodzie Eden, aby go uprawiał i dozorował.

און גאָט דער האַר האָט גענומען דעם מענטשן, און האָט אים אַרײַנגעזעצט אין גאָרטן פֿון עֵדֶן, אים צו באַאַרבעטן און אים צו היטן.

16 I zapověděl Hospodin Bůh člověku, řka: Z každého stromu rajského svobodně jísti budeš;

טז וַיְצַו יְהוָה אֱלֹהִים עַל־הָאָדָם לֵאמֹר מִכֹּל עֵץ־הַגָּן אָכֹל תֹּאכֵל׃

I przykazał Wiekuisty, Bóg, człowiekowi i rzekł: "Z każdego drzewa ogrodu pożywać możesz;

און גאָט דער האַר האָט אָנגעזאָגט דעם מענטשן, אַזוי צו זאָגן: פֿון אַלע ביימער פֿון גאָרטן מעגסטו עסן;

17 Ale z stromu vědění dobrého a zlého nikoli nejez; nebo v který bys koli den z něho jedl, smrtí umřeš.

יז וּמֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ כִּי בְּיוֹם אֲכָלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת׃

Ale z drzewa poznania dobrego i złego, - pożywać zeń nie będziesz; bo gdy spożyjesz z niego - umrzesz!"

אָבער פֿון דעם בוים פֿון וויסן גוטס און שלעכטס, פֿון אים זאָלסטו ניט עסן, וואָרום אין דעם טאָג וואָס דו עסט פֿון אים, וועסטו זיכער שטאַרבן.

18 Řekl byl také Hospodin Bůh: Není dobré člověku býti samotnému; učiním jemu pomoc, kteráž by při něm *byla*.

יח וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים לֹא־טוֹב הֱיוֹת הָאָדָם לְבַדּוֹ אֶעֱשֶׂה־לּוֹ עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ׃

I rzekł Wiekuisty, Bóg: "Nie dobrze, aby pozostał człowiek samotnym; uczynię mu pomoc, odpowiednią jemu!"

און גאָט דער האַר האָט געזאָגט: עס איז ניט גוט דער מענטש זאָל זײַן אַליין; איך וועל אים מאַכן אַ געהילף וועדליק פֿאַר אים.

19 *(Nebo když byl učinil Hospodin Bůh z země všelikou zvěř polní, i všecko ptactvo nebeské, přivedl je k Adamovi, aby pohleděl na ně, jaké by jméno kterému dáti měl; a jak by koli nazval Adam kterou duši živou, tak aby jmenována byla.*

יט וַיִּצֶר יְהוָה אֱלֹהִים מִן־הָאֲדָמָה כָּל־חַיַּת הַשָּׂדֶה
וְאֵת כָּל־עוֹף הַשָּׁמַיִם וַיָּבֵא אֶל־הָאָדָם לִרְאוֹת
מַה־יִּקְרָא־לוֹ וְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָא־לוֹ הָאָדָם נֶפֶשׁ
חַיָּה הוּא שְׁמוֹ׃

A utworzył był Bóg Wiekuisty z ziemi wszystkie zwierzęta dzikie, i wszystkie ptactwo nieba, i przywiódł do człowieka, aby obaczył, jak je nazwie; a jak bądź nazwie człowiek każde jestestwo żywe, - taką będzie nazwa jego.

און גאָט דער האַר האָט געפֿורעמט פֿון דער ערד
אַלערליי חיות פֿון פֿעלד און אַלערליי פֿויגלען
פֿון הימל, און געבראַכט צו דעם מענטשן, צו זען
וואָס ער וועט זיי רופֿן, און וואָס נאָר דער
מענטש וועט רופֿן איטלעך לעבעדיקע
באַשעפֿעניש, דאָס זאָל זײַן איר נאָמען.

20 I dal Adam jména všechněm hovadům, i ptactvu nebeskému, a všeliké zvěři polní; Adamovi pak není nalezena pomoc, kteráž by při něm *byla.*)

כ וַיִּקְרָא הָאָדָם שֵׁמוֹת לְכָל־הַבְּהֵמָה וּלְעוֹף הַשָּׁמַיִם
וּלְכֹל חַיַּת הַשָּׂדֶה וּלְאָדָם לֹא־מָצָא עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ׃

I nadał człowiek nazwy wszelkiemu bydłu, i ptactwu nieba, i wszelkiemu zwierzowi dzikiemu; ale dla człowieka nie znalazł pomocy, odpowiedniej jemu.

האָט דער מענטש אָנגערופֿן נעמען פֿאַר אַלע
בהמות, און פֿאַר די פֿויגלען פֿון הימל, און פֿאַר
אַלע חיות פֿון פֿעלד; אָבער פֿאַר אָדמען האָט
ער ניט געפֿונען אַ געהילף ווערדיק פֿאַר אים.

21 Protož uvedl Hospodin Bůh tvrdý sen na Adama, i usnul; a vyňal jedno z žeber jeho, a to místo vyplnil tělem.

כא וַיַּפֵּל יְהוָה אֱלֹהִים תַּרְדֵּמָה עַל־הָאָדָם וַיִּישָׁן וַיִּקַּח
אַחַת מִצַּלְעֹתָיו וַיִּסְגֹּר בָּשָׂר תַּחְתֶּנָּה׃

I przypuścił Wiekuisty Bóg odurzenie na człowieka, i zasnął on; i wyjął jedno z żeber jego, i zwarł ciało za niém.

האָט גאָט דער האַר געלאָזט פֿאַלן אַ טיפֿן
שלאָף אויף דעם מענטשן, און ער איז
אײַנגעשלאָפֿן; און ער האָט אַרויסגענומען איינע
פֿון זײַנע ריפּן, און האָט פֿאַרשטאָפּט איר אָרט
מיט פֿלייש.

22 A z toho žebra, kteréž vyňal z Adama, vzdělal Hospodin Bůh ženu, a přivedl ji k Adamovi.

כב וַיִּבֶן יְהוָה אֱלֹהִים אֶת־הַצֵּלָע אֲשֶׁר־לָקַח
מִן־הָאָדָם לְאִשָּׁה וַיְבִאֶהָ אֶל־הָאָדָם׃

I ukształtował Wiekuisty Bóg żebro, które wyjął z człowieka, na niewiastę, i przywiódł ją do człowieka.

און גאָט דער האַר האָט געבויט פֿון דער ריפּ ,
וואָס ער האָט אַרויסגענומען פֿון דעם מענטשן,
אַ פֿרוי, און האָט זי געבראַכט צו דעם מענטשן.

23 I řekl Adam: Teď tato *jest* kost z kostí mých a tělo z těla mého; tato slouti bude mužatka, nebo z muže vzata jest.

כג וַיֹּאמֶר הָאָדָם זֹאת הַפַּעַם עֶצֶם מֵעֲצָמַי וּבָשָׂר
מִבְּשָׂרִי לְזֹאת יִקָּרֵא אִשָּׁה כִּי מֵאִישׁ לֻקֳחָה־זֹּאת׃

I rzekł człowiek: "Tym razem jest to kość z kości moich, i ciało z ciała mojego; tę nazywać mężatką, bo z męża wzięta ona!"

האָט דער מענטש געזאָגט: דאָס מאָל איז דאָס
אַ ביין פֿון מײַנע ביינער, און פֿלייש פֿון מײַן
פֿלייש; די דאָזיקע זאָל גערופֿן ווערן פֿרוי, ווײַל
פֿון אַ מאַן איז גענומען געוואָרן די דאָזיקע.

24 Z té příčiny opustí muž otce svého i matku svou, a přídržeti se bude manželky své, i budou v jedno tělo.

Przeto opuszcza mąż ojca swojego i matkę swoją, a łączy się z żoną swoją, i stają się ciałem jedném.

כד עַל־כֵּן יַעֲזָב־אִישׁ אֶת־אָבִיו וְאֶת־אִמּוֹ וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד׃

דרום פֿאַרלאָזט אַ מאַן זײַן פֿאָטער און זײַן מוטער, און באַהעפֿט זיך אָן זײַן װײַב, און זײ װערן איין לײַב.

25 Byli pak oba dva nazí, Adam i žena jeho, a nestyděli se.

A byli oboje nadzy, człowiek i żona jego, a nie wstydzili się.

כה וַיִּהְיוּ שְׁנֵיהֶם עֲרוּמִּים הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ וְלֹא יִתְבֹּשָׁשׁוּ׃

און זײ זײַנען ביידע געװען נאַקעט, דער מענטש און זײַן װײַב, און זײ פֿלעגן זיך ניט שעמען.

1 Had pak byl nejchytřejší ze všech živočichů
polních, kteréž byl učinil Hospodin Bůh. A *ten*
řekl ženě: Tak-liž jest, že vám Bůh řekl:
Nebudete jísti z každého stromu rajského?

א וְהַנָּחָשׁ הָיָה עָרוּם מִכֹּל חַיַּת הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר עָשָׂה
יְהוָה אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר אֶל־הָאִשָּׁה אַף כִּי־אָמַר
אֱלֹהִים לֹא תֹאכְלוּ מִכֹּל עֵץ הַגָּן:

A wąż był chytry, bardziej niż wszelki zwierz dziki, który był uczynił Wiekuisty Bóg; i rzekł do niewiasty: "Alboż powiedział także Bóg: Nie pożywać wam z żadnego drzewa ogrodu?"

און די שלאַנג איז געווען ליסטיקער פֿון אַלע חיות פֿון פֿעלד וואָס גאָט דער האַר האָט געמאַכט, און זי האָט געזאָגט צו דער פֿרוי: ניט-שוין האָט גאָט געזאָגט, איר זאָלט ניט עסן פֿון קיין בוים פֿון גאָרטן?

2 I řekla žena hadu: Ovoce stromů rajských jíme;

ב וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה אֶל־הַנָּחָשׁ מִפְּרִי עֵץ־הַגָּן נֹאכֵל:

I rzekła niewiasta do węża: Z owocu drzew ogrodu pożywać możemy.

האָט די פֿרוי געזאָגט צו דער שלאַנג: פֿון דער פֿרוכט פֿון די ביימער פֿון גאָרטן מעגן מיר עסן,

3 Ale o ovoci stromu, kterýž jest u prostřed ráje,
řekl Bůh: Nebudete ho jísti, aniž se ho
dotknete, abyste nezemřeli.

ג וּמִפְּרִי הָעֵץ אֲשֶׁר בְּתוֹךְ־הַגָּן אָמַר אֱלֹהִים לֹא
תֹאכְלוּ מִמֶּנּוּ וְלֹא תִגְּעוּ בּוֹ פֶּן־תְּמֻתוּן:

Tylko z owocu drzewa, co w pośrodku ogrodu, rzekł Bóg: "nie pożywajcie z niego i nie dotykajcie się go, - abyście nie umarli".

נאָר פֿון דער פֿרוכט פֿון דעם בוים וואָס אין מיטן גאָרטן האָט גאָט געזאָגט: איר זאָלט דערפֿון ניט עסן, און איר זאָלט זיך דעראָן ניט אָנרירן, אַזיסט וועט איר שטאַרבן.

4 I řekl had ženě: Nikoli nezemřete smrtí!

ד וַיֹּאמֶר הַנָּחָשׁ אֶל־הָאִשָּׁה לֹא־מוֹת תְּמֻתוּן:

I rzekł wąż do niewiasty: "Umrzeć nie umrzecie".

האָט די שלאַנג געזאָגט צו דער פֿרוי: שטאַרבן וועט איר ניט שטאַרבן,

5 Ale ví Bůh, že v kterýkoli den z něho jísti
budete, otevrou se oči vaše; a budete jako
bohové, vědouce dobré i zlé.

ה כִּי יֹדֵעַ אֱלֹהִים כִּי בְּיוֹם אֲכָלְכֶם מִמֶּנּוּ וְנִפְקְחוּ
עֵינֵיכֶם וִהְיִיתֶם כֵּאלֹהִים יֹדְעֵי טוֹב וָרָע:

Ale wie Bóg, iż dnia, którego pożywać zeń będziecie, otworzą się oczy wasze i staniecie się jako Bóg, poznawającymi dobre i złe".

נאָר גאָט ווייס אַז אין דעם טאָג וואָס איר עסט דערפֿון, וועלן זיך עפֿענען אײַערע אויגן, און איר וועט זײַן אַזוי ווי גאָט צו וויסן גוטס און שלעכטס.

6 Viduci tedy žena, že dobrý *jest* strom k jídlu i příjemný očima, a k nabytí rozumnosti strom žádostivý, vzala z ovoce jeho a jedla; dala také i muži svému s sebou, a *on* jedl.

I widząc niewiasta, że smacznem jest drzewo ku spożyciu, że rozkoszą jest dla oczu, a uroczém drzewo do oglądania, wzięła z owocu jego i jadła, i dała też mężowi swojemu przy sobie i jadł.

ו וַתֵּרֶא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב הָעֵץ לְמַאֲכָל וְכִי תַאֲוָה־הוּא לָעֵינַיִם וְנֶחְמָד הָעֵץ לְהַשְׂכִּיל וַתִּקַּח מִפִּרְיוֹ וַתֹּאכַל וַתִּתֵּן גַּם־לְאִישָׁהּ עִמָּהּ וַיֹּאכַל׃

האָט די פֿרוי געזען אַז דער בוים איז גוט צום עסן, און אַז ער איז אַ גאַרונג פֿאַר די אויגן, און דער בוים איז גלוסטיק אָנצוקוקן, און זי האָט גענומען פֿון זײַן פֿרוכט, און האָט געגעסן; און זי האָט אויך געגעבן איר מאַן מיט איר, און ער האָט געגעסן.

7 Tedy otevříny jsou oči obou dvou, a poznali, že jsou nazí; i navázali lístí fíkového a nadělali sobě věníků.

I otworzyły się oczy obojga, i poznali, że są nagimi! I spletli liście figowe, i poczynili sobie przepaski.

ז וַתִּפָּקַחְנָה עֵינֵי שְׁנֵיהֶם וַיֵּדְעוּ כִּי עֵירֻמִּם הֵם וַיִּתְפְּרוּ עֲלֵה תְאֵנָה וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם חֲגֹרֹת׃

און זייערע ביידנס אויגן האָבן זיך געעפֿנט, און זיי האָבן געוווּסט אַז זיי זײַנען נאַקעט; האָבן זיי צונויפֿגענייט פֿײַגנבלעטער, און זיך געמאַכט גאַרטלען.

8 A *v tom* uslyšeli hlas Hospodina Boha chodícího po ráji k větru dennímu; i skryl se Adam a žena jeho před tváří Hospodina Boha, u prostřed stromoví rajského.

I usłyszeli głos Wiekuistego Boga, rozlegający się po ogrodzie, z powiewem dziennym; i skrył się człowiek i żona jego przed obliczem Wiekuistego Boga, między drzewa ogrodu.

ח וַיִּשְׁמְעוּ אֶת־קוֹל יְהוָה אֱלֹהִים מִתְהַלֵּךְ בַּגָּן לְרוּחַ הַיּוֹם וַיִּתְחַבֵּא הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ מִפְּנֵי יְהוָה אֱלֹהִים בְּתוֹךְ עֵץ הַגָּן׃

און זיי האָבן געהערט דעם קול פֿון גאָט דעם האַר, ווי ער גייט אַרום אין גאָרטן אין דער קילקייט פֿון טאָג; און דער מענטש און זײַן ווײַב האָבן זיך באַהאַלטן פֿאַר גאָט דעם האַר צווישן די ביימער פֿון גאָרטן.

9 I povolal Hospodin Bůh Adama, a řekl jemu: Kdež jsi?

I zawołał Wiekuisty, Bóg, człowieka, i rzekł do niego: "Gdzie jesteś?"

ט וַיִּקְרָא יְהוָה אֱלֹהִים אֶל־הָאָדָם וַיֹּאמֶר לוֹ אַיֶּכָּה׃

האָט גאָט דער האַר גערופֿן צו דעם מענטשן, און האָט צו אים געזאָגט: וווּ ביסטו?

10 Kterýžto řekl: Hlas tvůj slyšel jsem v ráji a bál jsem se, že jsem nahý; protož skryl jsem se.

I rzekł: "Głos Twój słyszałem w ogrodzie, i uląkłem się, bo nagi jestem, i skryłem się".

י וַיֹּאמֶר אֶת־קֹלְךָ שָׁמַעְתִּי בַּגָּן וָאִירָא כִּי־עֵירֹם אָנֹכִי וָאֵחָבֵא׃

האָט ער געענטפֿערט: איך האָב געהערט דײַן קול אין גאָרטן, און איך האָב מורא געהאַט, ווײַל איך בין נאַקעט, האָב איך מיך באַהאַלטן.

11 I řekl *Bůh*: Kdožť oznámil, že jsi nahý? Nejedllis ale z toho stromu, z něhožť jsem jísti zapověděl?

I rzekł: "Któż powiedział ci, że nagi jesteś? Czyż z drzewa, o którém ci przykazałem nie jeść z niego, jadłeś?"

יא וַיֹּאמֶר מִי הִגִּיד לְךָ כִּי עֵירֹם אָתָּה הֲמִן־הָעֵץ אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ לְבִלְתִּי אֲכָל־מִמֶּנּוּ אָכָלְתָּ׃

האָט ער געזאָגט: ווער האָט דיר געזאָגט אַז דו ביסט נאַקעט? האָסטו געגעסן פֿון דעם בוים וואָס איך האָב דיר אָנגעזאָגט ניט צו עסן פֿון אים?

12 I řekl Adam: Žena, kterouž jsi mi dal, *aby byla* se mnou, ona mi dala z stromu toho, a jedl jsem.

I rzekł człowiek: "Niewiasta, którą umieściłeś przy mnie, ona to dała mi z drzewa, i jadłem".

יב וַיֹּאמֶר הָאָדָם הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתָּה עִמָּדִי הִוא נָתְנָה־לִּי מִן־הָעֵץ וָאֹכֵל׃

האָט דער מענטש געזאָגט: די ווײַב וואָס דו האָסט מיר געגעבן, זי האָט מיר געגעבן פֿון דעם בוים, און איך האָב געגעסן.

13 I řekl Hospodin Bůh ženě: Což jsi to učinila? I řekla žena: Had mne podvedl, i jedla jsem.

I rzekł Wiekuisty, Bóg, do niewiasty: "Cóżeś ty uczyniła!" I rzekła niewiasta: "wąż skusił mnie i jadłam".

יג וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים לָאִשָּׁה מַה־זֹּאת עָשִׂית וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה הַנָּחָשׁ הִשִּׁיאַנִי וָאֹכֵל׃

האָט גאָט דער האַר געזאָגט צו דער פֿרוי: וואָס האָסטו דאָ געטאָן? האָט די פֿרוי געזאָגט: די שלאַנג האָט מיך אָנגערעדט, און איך האָב געגעסן.

14 Tedy řekl Hospodin Bůh hadu: Že jsi to učinil, zlořečený budeš nade všecka hovada a nade všecky živočichy polní; po břiše svém plaziti se budeš, a prach žráti budeš po všecky dny života svého.

I rzekł Wiekuisty, Bóg, do węża: "Żeś uczynił to, przeklętym bądź z pomiędzy wszelkiego bydła i wszelkiego zwierza dzikiego; na brzuchu twoim czołgać się będziesz, i prochem się żywić, po wszystkie dni życia twojego.

יד וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים אֶל־הַנָּחָשׁ כִּי עָשִׂיתָ זֹּאת אָרוּר אַתָּה מִכָּל־הַבְּהֵמָה וּמִכֹּל חַיַּת הַשָּׂדֶה עַל־גְּחֹנְךָ תֵלֵךְ וְעָפָר תֹּאכַל כָּל־יְמֵי חַיֶּיךָ׃

האָט גאָט דער האַר געזאָגט צו דער שלאַנג: ווײַל דו האָסט דאָס געטאָן, זאָלסטו זײַן פֿאַרשאָלטן פֿון צווישן אַלע בהמות, און פֿון צווישן אַלע חיות פֿון פֿעלד; אויף דײַן בויך זאָלסטו גיין, און שטויב זאָלסטו עסן אַלע טעג פֿון דײַן לעבן.

15 Nad to, nepřátelství položím mezi tebou a mezi ženou, i mezi semenem tvým a semenem jejím; ono potře tobě hlavu, a ty potřeš jemu patu.

A nienawiść wzniecę między tobą, a niewiastą, i między nasieniem twojém, a nasieniem jej; ono porazi ci głowę, a ty mu porazisz piętę!"

טו וְאֵיבָה אָשִׁית בֵּינְךָ וּבֵין הָאִשָּׁה וּבֵין זַרְעֲךָ וּבֵין זַרְעָהּ הוּא יְשׁוּפְךָ רֹאשׁ וְאַתָּה תְּשׁוּפֶנּוּ עָקֵב׃

און אַ פֿײַנטשאַפֿט וועל איך מאַכן צווישן דיר און צווישן דער פֿרוי, און צווישן דײַן זאָמען און צווישן איר זאָמען; ער וועט דיך טרעפֿן אין קאָפּ, און דו וועסט אים טרעפֿן אין טריט.

16 Ženě *pak* řekl: Velice rozmnožím bolesti tvé a počínání tvá, s bolestí roditi budeš děti, a pod mocí muže tvého *bude* žádost tvá, a on panovati bude nad tebou.

Do niewiasty rzekł: "Wielce, wielce pomnożę męki brzemienności twojej; w bólach rodzić będziesz dzieci; a do męża twego żądza twoja, a on panować będzie nad tobą."

טז אֶל־הָאִשָּׁה אָמַר הַרְבָּה אַרְבֶּה עִצְּבוֹנֵךְ וְהֵרֹנֵךְ בְּעֶצֶב תֵּלְדִי בָנִים וְאֶל־אִישֵׁךְ תְּשׁוּקָתֵךְ וְהוּא יִמְשָׁל־בָּךְ׃

צו דער פֿרוי האָט ער געזאָגט: מערן וועל איך מערן דײַן מאַטערניש און דײַן טראָגווייעניש; מיט יסורים וועסטו געבערן קינדער, און צו דײַן מאַן וועט זײַן דײַן גלוסטונג, און ער וועט געוועלטיקן איבער דיר.

17 Adamovi také řekl: Že jsi uposlechl hlasu ženy své, a jedl jsi z stromu toho, kterýžť jsem zapověděl, řka: Nebudeš jísti z něho; zlořečená země pro tebe, s bolestí jísti budeš z ní po všecky dny života svého.

A do Adama rzekł: "Żeś usłuchał głosu żony twojej, a jadł z drzewa, o którém ci przykazałem mówiąc: nie będziesz jadł z niego; przeklętą niech będzie ziemia gwoli tobie, w utrapieniu żywić ci się z niej, po wszystkie dni żywota twojego.

יז וּלְאָדָם אָמַר כִּי־שָׁמַעְתָּ לְקוֹל אִשְׁתֶּךָ וַתֹּאכַל מִן־הָעֵץ אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ לֵאמֹר לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ אֲרוּרָה הָאֲדָמָה בַּעֲבוּרֶךָ בְּעִצָּבוֹן תֹּאכֲלֶנָּה כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ׃

און צו אָדָמען האָט ער געזאָגט: ווײַל דו האָסט צוגעהערט צו דעם קול פֿון דײַן ווײַב, און געגעסן פֿון דעם בוים וואָס איך האָב דיר אָנגעזאָגט, אַזוי צו זאָגן: זאָלסט פֿון אים ניט עסן; זאָל די ערד זײַן פֿאַרשאָלטן פֿון דײַנעטוועגן; מיט מאַטערניש זאָלסטו זיך נערן פֿון איר אַלע טעג פֿון דײַן לעבן.

18 Trní a bodláčí tobě ploditi bude, i budeš jísti byliny polní.

A cierń i oset rodzić ci będzie, a żywić ci się zielem polném.

יח וְקוֹץ וְדַרְדַּר תַּצְמִיחַ לָךְ וְאָכַלְתָּ אֶת־עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה׃

און דערנער און שטעכיק געוועקס זאָל זי דיר מאַכן שפּראָצן, און זאָלסט עסן קרײַטעכץ פֿון פֿעלד.

19 V potu tváři své chléb jísti budeš, dokavadž se nenavrátíš do země, poněvadž jsi z ní vzat. Nebo prach jsi a v prach se navrátíš.

W pocie oblicza twego będziesz pożywał chleb, aż powrócisz do ziemi, bo z niej wziętym jesteś; bo prochem ty, i w proch się obrócisz!"

יט בְּזֵעַת אַפֶּיךָ תֹּאכַל לֶחֶם עַד שׁוּבְךָ אֶל־הָאֲדָמָה כִּי מִמֶּנָּה לֻקָּחְתָּ כִּי־עָפָר אַתָּה וְאֶל־עָפָר תָּשׁוּב׃

מיט דעם שווייס פֿון דײַן פּנים זאָלסטו עסן ברויט, ביז דו קערסט זיך אום צו דער ערד; ווײַל פֿון איר ביסטו גענומען געוואָרן; וואָרום שטויב ביסטו, און צו שטויב זאָלסטו זיך אומקערן.

20 Dal pak byl Adam jméno ženě své Eva, proto že ona byla mátě všech živých.

I nazwał Adam imię żony swojej: Chawa, gdyż ona stała się matką wszystkich żyjących.

כ וַיִּקְרָא הָאָדָם שֵׁם אִשְׁתּוֹ חַוָּה כִּי הִוא הָיְתָה אֵם כָּל־חָי׃

און דער מענטש האָט גערופֿן דעם נאָמען פֿון זײַן ווײַב חַוָּה, ווײַל זי איז געווען די מוטער פֿון אַלעם לעבעדיקן.

21 I zdělal Hospodin Bůh Adamovi a ženě jeho oděv kožený, a přioděl je.

I sprawił Wiekuisty, Bóg, Adamowi i żonie jego szaty skórzane, i przyodział ich.

כא וַיַּעַשׂ יְהוָה אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כָּתְנוֹת עוֹר וַיַּלְבִּשֵׁם׃

און גאָט דער האַר האָט געמאַכט פֿאַר אָדָמען און פֿאַר זײַן װײַב העמדלעך פֿון פֿעל, און האָט זײ באַקלײדט.

22 Tedy řekl Hospodin Bůh: Aj, člověk učiněn jest jako jeden z nás, věda dobré i zlé; pročež nyní, aby nevztáhl ruky své, a nevzal také z stromu života, a jedl by, i byl by živ na věky, *vyžeňme jej.*

I rzekł Wiekuisty, Bóg: "Oto człowiek stał się jako jeden z Nas, co do wiedzy dobrego i złego. A teraz może sięgnie ręką swoją i weźmie także z drzewa życia i spożyje, aby żył na wieki..!"

כב וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים הֵן הָאָדָם הָיָה כְּאַחַד מִמֶּנּוּ לָדַעַת טוֹב וָרָע וְעַתָּה פֶּן־יִשְׁלַח יָדוֹ וְלָקַח גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים וְאָכַל וָחַי לְעֹלָם׃

און גאָט דער האַר האָט געזאָגט: זע, דער מענטש איז געװאָרן װי אײנער פֿון אונדז צו װיסן גוטס און שלעכטס, און אַצונד קען ער נאָך אױסשטרעקן זײַן האַנט, און נעמען אױך פֿון דעם בױם פֿון לעבן, און ער װעט עסן, און װעט לעבן אײביק.

23 I vypustil jej Hospodin Bůh z zahrady Eden, aby dělal zemi, z níž vzat byl.

I wydalił go Wiekuisty, Bóg, z ogrodu Eden, aby uprawiał ziemię, z której wzięty.

כג וַיְשַׁלְּחֵהוּ יְהוָה אֱלֹהִים מִגַּן־עֵדֶן לַעֲבֹד אֶת־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר לֻקַּח מִשָּׁם׃

האָט גאָט דער האַר אים אַרױסגעשיקט פֿון דעם גאָרטן פֿון עֵדֶן, צו באַאַרבעטן די ערד, װאָס ער איז פֿון דאָרטן גענומען געװאָרן.

24 A *tak* vyhnal člověka a osadil zahradu Eden cherubíny k východní straně s mečem plamenným blýskajícím se, aby ostříhali cesty k stromu života.

I tak wygnał człowieka; i usadowił na wschód od ogrodu Eden Cherubów, i płomienny miecz, wirujący, dla strzeżenia drogi do drzewa życia.

כד וַיְגָרֶשׁ אֶת־הָאָדָם וַיַּשְׁכֵּן מִקֶּדֶם לְגַן־עֵדֶן אֶת־הַכְּרֻבִים וְאֵת לַהַט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת לִשְׁמֹר אֶת־דֶּרֶךְ עֵץ הַחַיִּים׃

און ער האָט אַרױסגעטריבן דעם מענטשן; און ער האָט אַרײַנגעזעצט אין מזרח פֿון דעם גאָרטן פֿון עֵדֶן די כּרובים, און די פֿלאַמיקע שװערד װאָס דרײט זיך, צו היטן דעם װעג צום בױם פֿון לעבן.

1 Adam pak poznal Evu ženu svou, kterážto počavši, porodila Kaina a řekla: Obdržela jsem muže na Hospodinu.

A Adam poznał Chawę, żonę swoją, i poczęła, i urodziła Kaina; bo rzekła: "Nabyłam mężczyznę od Wiekuistego."

א וְהָאָדָם יָדַע אֶת־חַוָּה אִשְׁתּוֹ וַתַּהַר וַתֵּלֶד אֶת־קַיִן וַתֹּאמֶר קָנִיתִי אִישׁ אֶת־יְהוָה׃

און דער מענטש האָט דערקענט זײַן ווײַב חַוָהן, און זי איז טראָגעדיק געוואָרן, און האָט געבאָרן קַיִנען, און זי האָט געזאָגט: איך האָב געקריגן אַ מאַן דורך גאָט.

2 A opět porodila bratra jeho Abele. I byl Abel pastýř ovcí, a Kain byl oráč.

I urodziła jeszcze brata jego, Hebla; i był Hebel pasterzem trzód, a Kain był uprawiaczem roli.

ב וַתֹּסֶף לָלֶדֶת אֶת־אָחִיו אֶת־הָבֶל וַיְהִי־הֶבֶל רֹעֵה צֹאן וְקַיִן הָיָה עֹבֵד אֲדָמָה׃

און זי האָט ווידער געבאָרן – זײַן ברודער הֶבלען. און הֶבל איז געווען אַ פֿאַסטוך פֿון שאָף, און קַיִן איז געווען אַן ערדאַרבעטער.

3 Po mnohých pak dnech stalo se, že obětoval Kain z úrody zemské obět Hospodinu.

I stało się po niejakim czasie, iż przyniósł Kain z owocu ziemi dar Wiekuistemu;

ג וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים וַיָּבֵא קַיִן מִפְּרִי הָאֲדָמָה מִנְחָה לַיהוָה׃

און עס איז געווען נאָך אַ פֿאַרלויף פֿון טעג, האָט קַיִן געבראַכט פֿון דער פֿרוכט פֿון דער ערד אַ קרבן צו גאָט.

4 Ano i Abel také obětoval z prvorozených *věcí* stáda svého, a z tuku jejich. I vzhlédl Hospodin na Abele a na obět jeho.

A Hebel przyniósł również z pierworodnych trzody swojej i z tłuszczu ich. I wejrzał Wiekuisty na Hebla i na dar jego;

ד וְהֶבֶל הֵבִיא גַם־הוּא מִבְּכֹרוֹת צֹאנוֹ וּמֵחֶלְבֵהֶן וַיִּשַׁע יְהוָה אֶל־הֶבֶל וְאֶל־מִנְחָתוֹ׃

און הֶבל, ער אויך האָט געבראַכט פֿון די ערשטלינגען פֿון זײַנע שאָף און פֿון זייערע פֿעטסטע. און גאָט האָט זיך געקערט צו הֶבלען און צו זײַן קרבן,

5 Na Kaina pak a na obět jeho nevzhlédl. Protož rozlítil se Kain náramně, a opadla tvář jeho.

Ale na Kaina i na dar jego nie wejrzał. I gniewało to Kaina bardzo, i zapadły lica jego.

ה וְאֶל־קַיִן וְאֶל־מִנְחָתוֹ לֹא שָׁעָה וַיִּחַר לְקַיִן מְאֹד וַיִּפְּלוּ פָּנָיו׃

און צו קַיִנען און צו זײַן קרבן האָט ער זיך ניט געקערט. האָט קַיִנען זייער געערגערט, און זײַן פּנים איז אַראָפּגעפֿאַלן.

6 I řekl Hospodin Kainovi: Proč jsi se *tak* rozpálil hněvem? A proč jest opadla tvář tvá?

I rzekł Wiekuisty do Kaina: "Czemu się gniewasz i czemu zapadły lica twoje?"

ו וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־קָיִן לָמָּה חָרָה לָךְ וְלָמָּה נָפְלוּ פָנֶיךָ׃

האָט גאָט געזאָגט צו קַיִנען: פֿאַר וואָס פֿאַרדריסט דיך, און פֿאַר וואָס איז אַראָפּגעפֿאַלן דײַן פּנים?

7 Zdaliž nebudeš příjemný, budeš-li dobře činiti? Pakli nebudeš dobře činiti, hřích ve dveřích leží; a pod mocí tvou bude žádost jeho, a ty panovati budeš nad ním.

ז הֲלוֹא אִם־תֵּיטִיב שְׂאֵת וְאִם לֹא תֵיטִיב לַפֶּתַח חַטָּאת רֹבֵץ וְאֵלֶיךָ תְּשׁוּקָתוֹ וְאַתָּה תִּמְשָׁל־בּוֹ׃

Wszak, jeżeli się poprawisz, pierwszeństwo twoje, a jeżeli się nie poprawisz, u drzwi grzech leży; a ma on skłonność do ciebie, a ty panować masz nad nim."

פֿאַר וואָר, אויב דו וועסט גוטס טאָן וועסטו אויפֿגענומען ווערן, און אויב דו וועסט ניט גוטס טאָן, הויערט די זינד בײַ דער טיר; און צו דיר איז איר גלוסטונג, אָבער דו קענסט געוועלטיקן איבער איר.

8 I mluvil Kain k Abelovi bratru svému. Stalo se pak, když byli na poli, že povstav Kain proti Abelovi bratru svému, zabil jej.

ח וַיֹּאמֶר קַיִן אֶל־הֶבֶל אָחִיו וַיְהִי בִּהְיוֹתָם בַּשָּׂדֶה וַיָּקָם קַיִן אֶל־הֶבֶל אָחִיו וַיַּהַרְגֵהוּ׃

I powiedział to Kain Heblowi, bratu swojemu. I stało się gdy byli na polu, że powstał Kain na Hebla, brata swojego, i zabił go.

האָט קַיִן גערעדט צו זײַן ברודער הֶבלען. און עס איז געווען, ווי זיי זײַנען געווען אין פֿעלד, אַזוי איז קַיִן אויפֿגעשטאַנען קעגן זײַן ברודער הֶבלען, און האָט אים געהרגעט.

9 I řekl Hospodin Kainovi: Kdež jest Abel bratr tvůj? Kterýž odpověděl: Nevím. Zdaliž jsem já strážným bratra svého?

ט וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־קַיִן אֵי הֶבֶל אָחִיךָ וַיֹּאמֶר לֹא יָדַעְתִּי הֲשֹׁמֵר אָחִי אָנֹכִי׃

I rzekł Wiekuisty do Kaina: "Gdzież Hebel brat twój?" I odpowiedział: "Niewiem; albož to stróżem brata mego ja?"

האָט גאָט געזאָגט צו קַיִנען: ווּ איז דײַן ברודער הֶבל? האָט ער געזאָגט: איך ווייס ניט; בין איך דען דער שומר פֿון מײַן ברודער?

10 I řekl *Bůh*: Co jsi učinil? Hlas krve bratra tvého volá ke mně z země.

י וַיֹּאמֶר מֶה עָשִׂיתָ קוֹל דְּמֵי אָחִיךָ צֹעֲקִים אֵלַי מִן־הָאֲדָמָה׃

I rzekł: "Cóżeś uczynił! Głos krwi brata twego woła do Mnie z ziemi!

האָט ער געזאָגט: וואָס האָסטו געטאָן? דער קָול פֿון דײַן ברודערס בלוט שרײַט צו מיר פֿון דער ערד.

11 Protož nyní zlořečený budeš *i* od té země, kteráž otevřela ústa svá, aby přijala krev bratra tvého z ruky tvé.

יא וְעַתָּה אָרוּר אָתָּה מִן־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר פָּצְתָה אֶת־פִּיהָ לָקַחַת אֶת־דְּמֵי אָחִיךָ מִיָּדֶךָ׃

A teraz wyklętym bądź z ziemi, która otworzyła paszczę swoją, aby przyjąć krew brata twego z ręki twojej.

און אַצונד, פֿאַרשאָלטן זאָלסטו זײַן פֿון דער ערד וואָס האָט אויפֿגעמאַכט איר מויל צוצונעמען דײַן ברודערס בלוט פֿון דײַן האַנט.

12 Když budeš dělati zemi, nebude více vydávati moci své tobě; tulákem a běhounem budeš na zemi.

יב כִּי תַעֲבֹד אֶת־הָאֲדָמָה לֹא־תֹסֵף תֵּת־כֹּחָהּ לָךְ נָע וָנָד תִּהְיֶה בָאָרֶץ׃

Gdy uprawiać będziesz rolę, nie wyda więcej siły swej tobie; tułaczem i zbiegiem będziesz na ziemi!"

אַז דו וועסט באַאַרבעטן די ערד, זאָל זי דיר מער ניט געבן איר קראַפֿט; נע-ונַד זאָלסטו זײַן אויף דער ערד.

13 I řekl Kain Hospodinu: Většíť jest nepravost má, než aby mi odpuštěna býti mohla.

I rzekł Kain do Wiekuistego: "Zbyt wielką kara moja, abym ją zniósł.

יג וַיֹּאמֶר קַיִן אֶל־יְהוָה גָּדוֹל עֲוֺנִי מִנְּשֹׂא׃

האָט קַיִן געזאָגט צו גאָט: מײַן שטראָף איז צו גרויס אַריבערצוטראָגן.

14 Aj, vyháníš mne dnes z země této, a před tváří tvou skrývati se budu, a budu tulákem a běhounem na zemi. I přijde na to, že kdo mne koli nalezne, zabije mne.

Oto wypędzasz mnie dzisiaj z oblicza tej ziemi, abym się ukrywał przed obliczem Twojém, a był tułaczem i zbiegiem na ziemi; wszak ktokolwiek mnie spotka, zabije mnie!"

יד הֵן גֵּרַשְׁתָּ אֹתִי הַיּוֹם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה וּמִפָּנֶיךָ אֶסָּתֵר וְהָיִיתִי נָע וָנָד בָּאָרֶץ וְהָיָה כָל־מֹצְאִי יַהַרְגֵנִי׃

אָט האָסטו מיך הײַנט פֿאַרטריבן פֿון דעם געזיכט פֿון לאַנד, און פֿון דײַן פּנים װעל איך זײַן פֿאַרבאָרגן, און איך װעל זײַן נַע-װנַד אויף דער ערד; װעט זײַן, װער-נאָר עס טרעפֿט מיך װעט מיך דערהרגען.

15 I řekl mu Hospodin: Zajisté kdo by koli zabil Kaina, *nad tím* sedmnásobně mštěno bude. Pročež vložil Hospodin znamení na Kaina, aby ho žádný nezabil, kdo by jej koli nalezl.

I rzekł doń Wiekuisty: "Zaiste, ktokolwiek by zabił Kaina, siedmiokrotną poniesie pomstę." I uczynił Wiekuisty dla Kaina znak, aby go nie zabijał każdy, kto go spotka.

טו וַיֹּאמֶר לוֹ יְהוָה לָכֵן כָּל־הֹרֵג קַיִן שִׁבְעָתַיִם יֻקָּם וַיָּשֶׂם יְהוָה לְקַיִן אוֹת לְבִלְתִּי הַכּוֹת־אֹתוֹ כָּל־מֹצְאוֹ׃

האָט גאָט צו אים געזאָגט: דרום װער-נאָר עס הרגעט קַיִנען זאָל זיבנפֿאַך גענומען װערן נקמה פֿון אים. און גאָט האָט געמאַכט קַיִנען אַ צייכן, אַז קיינער װאָס טרעפֿט אים, זאָל אים ניט דערשלאָגן.

16 Tedy odšed Kain od tváři Hospodinovy, bydlil v zemi Nód, k východní straně *naproti* Eden.

I tak uszedł Kain z przed oblicza Wiekuistego, i osiadł w krainie Nod, na wschód od Edenu.

טז וַיֵּצֵא קַיִן מִלִּפְנֵי יְהוָה וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ־נוֹד קִדְמַת־עֵדֶן׃

און קַיִן איז אַװעקגעגאַנגען פֿון פֿאַר גאָט, און האָט זיך באַזעצט אין לאַנד נוֹד, אין מזרח פֿון עֵדֶן.

17 Poznal pak Kain ženu svou, kterážto počala a porodila Enocha. I stavěl město, a nazval jméno města toho jménem syna svého Enoch.

I poznał Kain żonę swoją, i poczęła, i urodziła Chanocha; a budując wtedy miasto, nadał miano temu miastu od imienia syna swego: Chanoch.

יז וַיֵּדַע קַיִן אֶת־אִשְׁתּוֹ וַתַּהַר וַתֵּלֶד אֶת־חֲנוֹךְ וַיְהִי בֹּנֶה עִיר וַיִּקְרָא שֵׁם הָעִיר כְּשֵׁם בְּנוֹ חֲנוֹךְ׃

און קַיִן האָט דערקענט זײַן װײַב, און זי איז טראָגעדיק געװאָרן, און האָט געבאָרן חַנוכן. און ער האָט געבויט אַ שטאָט, און האָט גערופֿן דעם נאָמען פֿון דער שטאָט אַזוי װי דער נאָמען פֿון זײַן זון, חַנוך.

18 I narodil se Enochovi Irád, a Irád zplodil Maviaele, Maviael pak zplodil Matuzaele, a Matuzael zplodil Lámecha.

I urodził się Chanochowi Irad; Irad zaś spłodził Mechujaela, a Mechujael spłodził Metuszaela, a Metuszael spłodził Lemecha.

יח וַיִּוָּלֵד לַחֲנוֹךְ אֶת־עִירָד וְעִירָד יָלַד אֶת־מְחוּיָאֵל וּמְחִיָּיאֵל יָלַד אֶת־מְתוּשָׁאֵל וּמְתוּשָׁאֵל יָלַד אֶת־לָמֶךְ׃

און בײַ חַנוכן איז געבאָרן געוואָרן עִירָד, און עִירָד האָט געבאָרן מחויָאֵלן, און מחויָאֵל האָט געבאָרן מתושָׁאֵלן, און מתושָׁאֵל האָט געבאָרן לֶמֶכן.

19 Vzal sobě pak Lámech dvě ženy; jméno jedné Ada, a jméno druhé Zilla.

I pojął sobie Lemech dwie żony; imię jednej: Ada, a imię drugiej: Cylla.

יט וַיִּקַּח־לוֹ לֶמֶךְ שְׁתֵּי נָשִׁים שֵׁם הָאַחַת עָדָה וְשֵׁם הַשֵּׁנִית צִלָּה׃

און לֶמֶך האָט זיך גענומען צוויי ווײַבער; דער נאָמען פֿון איינער איז געווען עָדָה, און דער נאָמען פֿון דער צווייטער צִלָּה.

20 I porodila Ada Jábale, kterýž byl otec přebývajících v staních a stádo *pasoucích*.

I urodziła Ada Jabala; on to stał się ojcem mieszkających w namiotach, przy hodowli bydła.

כ וַתֵּלֶד עָדָה אֶת־יָבָל הוּא הָיָה אֲבִי יֹשֵׁב אֹהֶל וּמִקְנֶה׃

און עָדָה האָט געבאָרן יָבָלן; ער איז געווען דער פֿאָטער פֿון די וואָס זיצן אין געצעלטן און האָבן פֿי.

21 A jméno bratra jeho Jubal; ten byl otec všech hrajících na harfu a nástroje hudebné.

A imię brata jego, - Jubal; ten stał się ojcem władających cytrą i podwójnym fletem.

כא וְשֵׁם אָחִיו יוּבָל הוּא הָיָה אֲבִי כָּל־תֹּפֵשׂ כִּנּוֹר וְעוּגָב׃

און דער נאָמען פֿון זײַן ברודער איז געווען יובַל; ער איז געווען דער פֿאָטער פֿון אַלע וואָס האַלטן אַ האַרף און אַ פֿלייט.

22 A Zilla také porodila Tubalkaina, kterýž byl řemeslník všelikého díla od mědi a od železa. Sestra pak Tubalkainova byla Noéma.

A Cylla, ona również urodziła Tubal-Kaina, który wykuwał wszelakie narzędzia rolnicze z miedzi i żelaza. Siostrą zaś Tubal-Kaina była Naama.

כב וְצִלָּה גַם־הִוא יָלְדָה אֶת־תּוּבַל קַיִן לֹטֵשׁ כָּל־חֹרֵשׁ נְחֹשֶׁת וּבַרְזֶל וַאֲחוֹת תּוּבַל־קַיִן נַעֲמָה׃

און צִלָה, זי אויך האָט געבאָרן תּובַל-קַיִנען, דעם אויסשלײַפֿער פֿון אַלערליי קופּער- און אײַזנגעצײַג; און די שוועסטער פֿון תּובַל-קַיִנען איז געווען נַעֲמָה.

23 I řekl Lámech ženám svým, Adě a Zille: Slyšte hlas můj, ženy Lámechovy, poslouchejte řeči mé, že jsem zabil muže k ráně své a mládence k zsinalosti své.

I rzekł Lemech do żon swoich: "Ado i Cyllo, słuchajcie głosu mojego, żony Lemecha dajcie ucho mowie mojej! Oto mężów zabiłem za ranę moją, a młodzieńce za siniec mój.

כג וַיֹּאמֶר לֶמֶךְ לְנָשָׁיו עָדָה וְצִלָּה שְׁמַעַן קוֹלִי נְשֵׁי לֶמֶךְ הַאְזֵנָּה אִמְרָתִי כִּי אִישׁ הָרַגְתִּי לְפִצְעִי וְיֶלֶד לְחַבֻּרָתִי׃

און לֶמֶך האָט געזאָגט צו זײַנע ווײַבער:עָדָה און צִלָה, הערט מײַן קָול, ווײַבער פֿון לֶמֶכן, פֿאַרנעמט מײַן וואָרט; וואָרום איך הרגע אַ מאַן פֿאַר מײַן וווּנד, און אַ ייִנגל פֿאַר מײַן בײַל;

24 Jestližeť sedmnásobně pomštěno bude pro Kaina, tedy pro Lámecha sedmdesátekrát sedmkrát.

כד כִּי שִׁבְעָתַיִם יֻקַּם־קָיִן וְלֶמֶךְ שִׁבְעִים וְשִׁבְעָה׃

Jeżeli siedmkroć pomszczonym był Kain, to Lemech siedmdziesiąt i siedm kroć!"

ווײַל זיבנפֿאַך ווערט גענומען פֿאַר קַיִנען נקמה, פֿאַר לֶמֶכן אָבער זיבן און זיבעציק.

25 Poznal pak ještě Adam ženu svou, i porodila syna a nazvala jméno jeho Set; nebo *řekla*: Dal mi Bůh jiné símě místo Abele, kteréhož zabil Kain.

כה וַיֵּדַע אָדָם עוֹד אֶת־אִשְׁתּוֹ וַתֵּלֶד בֵּן וַתִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ שֵׁת כִּי שָׁת־לִי אֱלֹהִים זֶרַע אַחֵר תַּחַת הֶבֶל כִּי הֲרָגוֹ קָיִן׃

I poznał Adam jeszcze żonę swą, i urodziła syna, i nazwała imię jego Szet: - "bo dał mi Bóg potomstwo inne, zamiast Hebla, którego zabił Kain."

און אָדָם האָט ווידער דערקענט זײַן ווײַב, און זי האָט געבאָרן אַ זון, און האָט גערופֿן זײַן נאָמען שֵׁת, ווײַל: « גאָט האָט מיר באַשערט אַן אַנדער זאָמען אָנשטאָט הֶבלען, אַז קַיִן האָט אים געהרגעט».

26 Setovi pak také narodil se syn, a nazval jméno jeho Enos. Tehdáž začalo se vzývání jména Hospodinova.

כו וּלְשֵׁת גַּם־הוּא יֻלַּד־בֵּן וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ אֱנוֹשׁ אָז הוּחַל לִקְרֹא בְּשֵׁם יְהוָה׃

A Szetowi również urodził się syn, i nazwał imię jego Enosz. Wtedy to zaczęto wzywać imienia Bożego.

און בײַ שֵׁתן, בײַ אים אויך איז געבאָרן געוואָרן אַ זון, און ער האָט גערופֿן זײַן נאָמען אֱנוֹש. דענצמאָל האָט מען אָנגעהויבן רופֿן צו דעם נאָמען יהוה.

1 Tato jest kniha rodů Adamových. V *ten* den, v kterémž stvořil Bůh člověka, ku podobenství Božímu učinil ho.

Oto rodopis potomków Adama: Czasu, którego stworzył Bóg Adama, na podobieństwo Boże uczynił go.

א זֶה סֵפֶר תּוֹלְדֹת אָדָם בְּיוֹם בְּרֹא אֱלֹהִים אָדָם
בִּדְמוּת אֱלֹהִים עָשָׂה אֹתוֹ׃

דאָס איז דאָס בוך פֿון די געבורטן פֿון אָדָמען:
ווען גאָט האָט באַשאַפֿן דעם מענטשן, האָט ער
אים אין דער גלײַכעניש פֿון גאָט געמאַכט;

2 Muže a ženu stvořil je a požehnal jim, a nazval jméno jejich Adam v *ten* den, když stvořeni jsou.

Mężczyznę i niewiastę stworzył ich, i błogosławił im, i nazwał imię ich Adam, czasu którego stworzeni zostali.

ב זָכָר וּנְקֵבָה בְּרָאָם וַיְבָרֶךְ אֹתָם וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמָם
אָדָם בְּיוֹם הִבָּרְאָם׃

אַ זכר און אַ נקבֿה האָט ער זיי באַשאַפֿן, און ער
האָט זיי געבענטשט, און האָט גערופֿן זייער
נאָמען מענטש אין דעם טאָג וואָס זיי זײַנען
באַשאַפֿן געוואָרן.

3 Byl pak Adam ve stu a třidcíti letech, když zplodil *syna* ku podobenství svému *a* k obrazu svému, a nazval jméno jeho Set.

I przeżył Adam sto trzydzieści lat, i spłodził na podobieństwo i obraz swój, i nazwał imię jego: Szet.

ג וַיְחִי אָדָם שְׁלֹשִׁים וּמְאַת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בִּדְמוּתוֹ
כְּצַלְמוֹ וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ שֵׁת׃

און אָדָם האָט געלעבט הונדערט און דרײַסיק
יאָר, און האָט געבאָרן אַ זון אין זײַן גלײַכעניש,
אַזוי ווי זײַן געשטאַלט, און האָט גערופֿן זײַן
נאָמען שֵׁת.

4 I bylo dnů Adamových po zplození Seta osm set let, a plodil syny a dcery.

I były dni Adama po spłodzeniu Szeta ośmset lat; i spłodził synów i córki.

ד וַיִּהְיוּ יְמֵי־אָדָם אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־שֵׁת שְׁמֹנֶה
מֵאֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃

און די טעג פֿון אָדָמען נאָכדעם ווי ער האָט
געבאָרן שֵׁתן, זײַנען געווען אַכט הונדערט יאָר;
און ער האָט געבאָרן זין און טעכטער.

5 A tak bylo všech dnů Adamových, v kterýchž byl živ, devět set a třidceti let, i umřel.

A były wszystkie dni Adama, które przeżył: dziewięćset trzydzieści lat; i umarł.

ה וַיִּהְיוּ כָּל־יְמֵי אָדָם אֲשֶׁר־חַי תְּשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה
וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיָּמֹת׃

און אַלע טעג וואָס אָדָם האָט געלעבט, זײַנען
געווען נײַן הונדערט יאָר און דרײַסיק יאָר; און
ער איז געשטאָרבן.

6 Set pak byl ve stu a pěti letech, když zplodil Enosa.

I przeżył Szet sto pięć lat, i spłodził Enosza.

ו וַיְחִי־שֵׁת חָמֵשׁ שָׁנִים וּמְאַת שָׁנָה וַיּוֹלֶד
אֶת־אֱנוֹשׁ׃

און שֵׁת האָט געלעבט הונדערט יאָר און פֿינף
יאָר, און האָט געבאָרן אֱנוֹשן.

7 A po zplození Enosa živ byl Set osm set a sedm let, a plodil syny a dcery.

I żył Szet po spłodzeniu Enosza ośmset siedm lat, i spłodził synów i córki.

ז וַיְחִי־שֵׁת אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־אֱנוֹשׁ שֶׁבַע שָׁנִים וּשְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת:

און שֵׁת האָט געלעבט נאָכדעם ווי ער האָט געבאָרן אֱנוֹשן, אַכט הונדערט יאָר און זיבן יאָר; און ער האָט געבאָרן זין און טעכטער.

8 I bylo všech dnů Setových devět set a dvanácte let, i umřel.

A były wszystkie dni Szeta: dziewięćset dwanaście lat; i umarł.

ח וַיִּהְיוּ כָּל־יְמֵי־שֵׁת שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה וּתְשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה וַיָּמֹת:

און אַלע טעג פֿון שֵׁתן זײַנען געווען נײַן הונדערט יאָר און צוועלף יאָר; און ער איז געשטאָרבן.

9 Byl pak Enos v devadesáti letech, když zplodil Kainana.

I przeżył Enosz dziewięćdziesiąt lat, i spłodził Kenana.

ט וַיְחִי אֱנוֹשׁ תִּשְׁעִים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־קֵינָן:

און אֱנוֹש האָט געלעבט נײַנציק יאָר, און האָט געבאָרן קֵינָנען.

10 A po zplození Kainana živ byl Enos osm set a patnácte let, a plodil syny a dcery.

I żył Enosz, po spłodzeniu Kenana, ośmset piętnaście lat, i spłodził synów i córki.

י וַיְחִי אֱנוֹשׁ אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־קֵינָן חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה וּשְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת:

און אֱנוֹש האָט געלעבט נאָכדעם ווי ער האָט געבאָרן קֵינָנען, אַכט הונדערט יאָר און פֿופֿצן יאָר; און ער האָט געבאָרן זין און טעכטער.

11 I bylo všech dnů Enosových devět set a pět let, i umřel.

A były wszystkie dni Enosza: dziewięćset pięć lat; i umarł.

יא וַיִּהְיוּ כָּל־יְמֵי אֱנוֹשׁ חָמֵשׁ שָׁנִים וּתְשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה וַיָּמֹת:

און אַלע טעג פֿון אֱנושן זײַנען געווען נײַן הונדערט יאָר און פֿינף יאָר; און ער איז געשטאָרבן.

12 Kainan pak byl v sedmdesáti letech, když zplodil Mahalaleele.

I przeżył Kenan siedmdziesiąt lat, i spłodził Mahalalela.

יב וַיְחִי קֵינָן שִׁבְעִים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־מַהֲלַלְאֵל:

און קֵינָן האָט געלעבט זיבעציק יאָר, און האָט געבאָרן מַהֲלַלְאֵלן.

13 A po zplození Mahalaleele živ byl Kainan osm set a čtyřidceti let, a plodil syny a dcery.

I żył Kenan po spłodzeniu Mahalalela ośmset czterdzieści lat, i spłodził synów i córki.

יג וַיְחִי קֵינָן אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־מַהֲלַלְאֵל אַרְבָּעִים שָׁנָה וּשְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת:

און קֵינָן האָט געלעבט נאָכדעם ווי ער האָט געבאָרן מַהֲלַלְאֵלן, אַכט הונדערט יאָר און פֿערציק יאָר; און ער האָט געבאָרן זין און טעכטער.

14 I bylo všech dnů Kainanových devět set a deset let, i umřel.

A były wszystkie dni Kenana: dziewięćset dziesięć lat; i umarł.

יד וַיִּהְיוּ כָּל־יְמֵי קֵינָן עֶשֶׂר שָׁנִים וּתְשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה וַיָּמֹת:

און אַלע טעג פֿון קֵינָנען זײַנען געווען נײַן הונדערט יאָר און צען יאָר; און ער איז געשטאָרבן.

15 Mahalaleel pak byl v šedesáti a pěti letech, když zplodil Járeda.

טו וַיְחִי מַהֲלַלְאֵל חָמֵשׁ שָׁנִים וְשִׁשִּׁים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־יָרֶד׃

I przeżył Mahalalel sześćdziesiąt pięć lat, i spłodził Jereda.

און מַהֲלַלְאֵל האָט געלעבט פֿינף און זעכציק יאָר, און האָט געבאָרן יֶרֶדן.

16 A po zplození Járeda živ byl Mahalaleel osm set a třidceti let, a plodil syny a dcery.

טז וַיְחִי מַהֲלַלְאֵל אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־יֶרֶד שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וּשְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃

I żył Mahalalel, po spłodzeniu Jereda, ośmset trzydzieści lat, i spłodził synów i córki.

און מַהֲלַלְאֵל האָט געלעבט נאָכדעם ווי ער האָט געבאָרן יֶרֶדן, אַכט הונדערט יאָר און דרײַסיק יאָר; און ער האָט געבאָרן זין און טעכטער.

17 I bylo všech dnů Mahalaleelových osm set devadesáte a pět let, i umřel.

יז וַיִּהְיוּ כָּל־יְמֵי מַהֲלַלְאֵל חָמֵשׁ וְתִשְׁעִים שָׁנָה וּשְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה וַיָּמֹת׃

A były wszystkie dni Mahalalela: ośmset dziewięćdziesiąt pięć lat; i umarł.

און אַלע טעג פֿון מַהֲלַלְאֵלן זײַנען געווען אַכט הונדערט יאָר און פֿינף און נײַנציק יאָר; און ער איז געשטאָרבן.

18 Járed pak byl ve stu šedesáti a dvou letech, když zplodil Enocha.

יח וַיְחִי־יֶרֶד שְׁתַּיִם וְשִׁשִּׁים שָׁנָה וּמְאַת שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־חֲנוֹךְ׃

I przeżył Jered sto sześćdziesiąt i dwa lata, i spłodził Chanocha.

און יֶרֶד האָט געלעבט הונדערט יאָר און צוויי און זעכציק יאָר, און האָט געבאָרן חֲנוֹכן.

19 A po zplození Enocha živ byl Járed osm set let, a plodil syny a dcery.

יט וַיְחִי־יֶרֶד אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־חֲנוֹךְ שְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃

I żył Jered, po spłodzeniu Chanocha, ośmset lat, i spłodził synów i córki.

און יֶרֶד האָט געלעבט נאָכדעם ווי ער האָט געבאָרן חֲנוֹכן, אַכט הונדערט יאָר; און ער האָט געבאָרן זין און טעכטער.

20 I bylo všech dnů Járedových devět set šedesáte a dvě létě, i umřel.

כ וַיִּהְיוּ כָּל־יְמֵי־יֶרֶד שְׁתַּיִם וְשִׁשִּׁים שָׁנָה וּתְשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה וַיָּמֹת׃

A były wszystkie dni Jereda: dziewięćset sześćdziesiąt i dwa lata; i umarł.

און אַלע טעג פֿון יֶרֶדן זײַנען געווען נײַן הונדערט יאָר און צוויי און זעכציק יאָר; און ער איז געשטאָרבן.

21 Enoch pak byl v šedesáti a pěti letech, když zplodil Matuzaléma.

כא וַיְחִי חֲנוֹךְ חָמֵשׁ וְשִׁשִּׁים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־מְתוּשָׁלַח׃

I przeżył Chanoch sześćdziesiąt i pięć lat, i spłodził Metuszelacha.

און חֲנוֹך האָט געלעבט פֿינף און זעכציק יאָר, און האָט געבאָרן מתושֶׁלַחן.

22 A chodil Enoch stále s Bohem po zplození Matuzaléma tři sta let, a plodil syny a dcery.

כב וַיִּתְהַלֵּךְ חֲנוֹךְ אֶת־הָאֱלֹהִים אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־מְתוּשֶׁלַח שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃

I postępował Chanoch z Bogiem, po spłodzeniu Metuszelacha, jeszcze trzysta lat, i spłodził synów i córki.

און חֲנוֹך איז געגאַנגען מיט גאָט נאָכדעם ווי ער האָט געבאָרן מתושֶׁלַחן, דרײַ הונדערט יאָר; און ער האָט געבאָרן זין און טעכטער.

23 I bylo všech dnů Enochových tři sta šedesáte a pět let.

כג וַיְהִי כָּל־יְמֵי חֲנוֹךְ חָמֵשׁ וְשִׁשִּׁים שָׁנָה וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת שָׁנָה׃

A były wszystkie dni Chanocha: trzysta sześćdziesiąt pięć lat.

און אַלע טעג פֿון חנוֹכן זײַנען געווען דרײַ הונדערט יאָר און פֿינף און זעכציק יאָר.

24 A chodil Enoch stále s Bohem a nebyl více *vidín*; nebo vzal ho Bůh.

כד וַיִּתְהַלֵּךְ חֲנוֹךְ אֶת־הָאֱלֹהִים וְאֵינֶנּוּ כִּי־לָקַח אֹתוֹ אֱלֹהִים׃

I tak postępował Chanoch z Bogiem, a nie było go, bo zabrał go Bóg.

און חנוֹך איז געגאַנגען מיט גאָט; און ער איז ניט געוואָרן, וואָרום גאָט האָט אים צוגענומען.

25 Matuzalém pak byl ve stu osmdesáti sedmi letech, když zplodil Lámecha.

כה וַיְחִי מְתוּשֶׁלַח שֶׁבַע וּשְׁמֹנִים שָׁנָה וּמְאַת שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־לָמֶךְ׃

I przeżył Metuszelach sto ośmdziesiąt siedm lat, i spłodził Lemecha.

און מתושֶלַח האָט געלעבט הונדערט יאָר און זיבן און אַכציק יאָר, און האָט געבאָרן לֶמֶכן.

26 A po zplození Lámecha živ byl Matuzalém sedm set osmdesáte a dvě létě, a plodil syny a dcery.

כו וַיְחִי מְתוּשֶׁלַח אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־לֶמֶךְ שְׁתַּיִם וּשְׁמוֹנִים שָׁנָה וּשְׁבַע מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃

I żył Metuszelach, po spłodzeniu Lemecha, siedmset ośmdziesiąt i dwa lata, i spłodził synów i córki.

און מתושֶלַח האָט געלעבט נאָכדעם ווי ער האָט געבאָרן לֶמֶכן, זיבן הונדערט יאָר און צוויי און אַכציק יאָר; און ער האָט געבאָרן זין און טעכטער.

27 I bylo všech dnů Matuzalémových devět set šedesáte a devět let, i umřel.

כז וַיִּהְיוּ כָּל־יְמֵי מְתוּשֶׁלַח תֵּשַׁע וְשִׁשִּׁים שָׁנָה וּתְשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה וַיָּמֹת׃

A były wszystkie dni Metuszelacha: dziewięćset sześćdziesiąt dziewięć lat; i umarł.

און אַלע טעג פֿון מתושֶלַחן זײַנען געווען נײַן הונדערט יאָר און נײַן און זעכציק יאָר; און ער איז געשטאָרבן.

28 Lámech pak byl ve stu osmdesáti a dvou letech, když zplodil syna,

כח וַיְחִי־לֶמֶךְ שְׁתַּיִם וּשְׁמֹנִים שָׁנָה וּמְאַת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בֵּן׃

I przeżył Lemech sto ośmdziesiąt i dwa lata, i spłodził syna.

און לֶמֶך האָט געלעבט הונדערט יאָר און צוויי און אַכציק יאָר, און האָט געבאָרן אַ זון.

29 Jehož jméno nazval Noé, řka: Tento nám odpočinutí způsobí od díla našeho, od práce rukou našich, kterouž *máme* s zemí, jížto zlořečil Hospodin.

כט וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ נֹחַ לֵאמֹר זֶה יְנַחֲמֵנוּ מִמַּעֲשֵׂנוּ וּמֵעִצְּבוֹן יָדֵינוּ מִן־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר אֵרְרָהּ יְהוָה׃

I nazwał imię jego Noach, mówiąc: "Ten niechaj pocieszy nas z pracy naszej i z trudów rąk naszych, na ziemi, którą przeklął Bóg!"

און ער האָט גערופֿן זײַן נאָמען נֹח, אַזוי צו זאָגן: דער דאָזיקער וועט אונדז זײַן אַ נחמה פֿאַר אונדזער אַרבעט, און פֿאַר דער מאַטערניש פֿון אונדזערע הענט, פֿון וועגן דער ערד וואָס גאָט האָט זי פֿאַרשאָלטן.

30 A živ byl Lámech potom, když zplodil Noé, pět set devadesáte a pět let, a plodil syny a dcery.

I żył Lemech, po spłodzeniu Noacha, pięćset dziewięćdziesiąt pięć lat, i spłodził synów i córki.

ל וַיְחִי־לֶמֶךְ אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־נֹחַ חָמֵשׁ וְתִשְׁעִים שָׁנָה וַחֲמֵשׁ מֵאֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת:

און לֶמֶך האָט געלעבט נאָכדעם ווי ער האָט געבאָרן נחן, פֿינף הונדערט יאָר און פֿינף און נײַנציק יאָר; און ער האָט געבאָרן זין און טעכטער.

31 I bylo všech dnů Lámechových sedm set sedmdesáte a sedm let, i umřel.

A były wszystkie dni Lemecha: siedmset siedmdziesiąt siedm lat; i umarł.

לא וַיְהִי כָּל־יְמֵי־לֶמֶךְ שֶׁבַע וְשִׁבְעִים שָׁנָה וּשְׁבַע מֵאוֹת שָׁנָה וַיָּמֹת:

און אַלע טעג פֿון לֶמֶכן זײַנען געווען זיבן הונדערט יאָר און זיבן און זיבעציק יאָר; און ער איז געשטאָרבן.

32 A když byl Noé v pěti stech letech, zplodil Sema, Chama a Jáfeta.

I był Noach w wieku pięciuset lat, gdy spłodził Noach Szema, Chama i Jafeta.

לב וַיְהִי־נֹחַ בֶּן־חֲמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד נֹחַ אֶת־שֵׁם אֶת־חָם וְאֶת־יָפֶת:

און אַז נח איז געוואָרן פֿינף הונדערט יאָר אַלט, האָט נח געבאָרן שֵׁמען, חָמען, און יֶפֿתן.

1 Stalo se pak, když se počali množiti lidé na zemi, a dcery se jim zrodily,

א וַיְהִי כִּי־הֵחֵל הָאָדָם לָרֹב עַל־פְּנֵי הָאֲדָמָה וּבָנוֹת יֻלְּדוּ לָהֶם׃

I stało się, gdy poczęli się ludzie rozmnażać na ziemi, a córki im się narodziły, -

און עס איז געווען, אַז די מענטשן האָבן זיך אָנגעהויבן מערן אויפֿן געזיכט פֿון דער ערד, און בײַ זיי זײַנען געבאָרן געוואָרן טעכטער,

2 Že vidouce synové Boží dcery lidské, any krásné jsou, brali sobě ženy ze všech, kteréž oblibovali.

ב וַיִּרְאוּ בְנֵי־הָאֱלֹהִים אֶת־בְּנוֹת הָאָדָם כִּי טֹבֹת הֵנָּה וַיִּקְחוּ לָהֶם נָשִׁים מִכֹּל אֲשֶׁר בָּחָרוּ׃

Że ujrzawszy synowie Boscy córki ludzkie, iż piękne były, pojęli sobie żony ze wszystkich, które sobie upodobali.

האָבן די זין פֿון גאָט געזען די טעכטער פֿון מענטשן אַז זיי זײַנען שיין, און זיי האָבן זיך גענומען ווײַבער וועמען-נאָר זיי האָבן אויסדערוויילט.

3 Pročež řekl Hospodin: Nebude se nesnaditi duch můj s člověkem na věky, proto že také tělo jest, a bude dnů jeho sto a dvadceti let.

ג וַיֹּאמֶר יְהוָה לֹא־יָדוֹן רוּחִי בָאָדָם לְעֹלָם בְּשַׁגַּם הוּא בָשָׂר וְהָיוּ יָמָיו מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה׃

I rzekł Bóg: "nie walczyć duchowi Mojemu w człowieku długo, jest on wszakże i ciałem; i niech będą dni jego sto dwadzieścia lat.

האָט גאָט געזאָגט: מײַן גײַסט זאָל ניט בלײַבן אין דעם מענטשן אויף אייביק, וואָרום ער איז פֿאָרט פֿלייש; נאָר זײַנע טעג זאָלן זײַן הונדערט און צוואַנציק יאָר.

4 Obrové pak byli na zemi v těch dnech; ano i potom, když vcházeli synové Boží k dcerám lidským, ony rodily jim. To *jsou* ti mocní, kteříž zdávna *byli*, muži na slovo vzatí.

ד הַנְּפִלִים הָיוּ בָאָרֶץ בַּיָּמִים הָהֵם וְגַם אַחֲרֵי־כֵן אֲשֶׁר יָבֹאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים אֶל־בְּנוֹת הָאָדָם וְיָלְדוּ לָהֶם הֵמָּה הַגִּבֹּרִים אֲשֶׁר מֵעוֹלָם אַנְשֵׁי הַשֵּׁם׃

Olbrzymi byli na ziemi w czasy one; i także w następstwie, bo przychodzili synowie Boscy do cór ludzkich, a rodziły im: Są to owi mocarze, którzy od wieków byli mężami sławy.

די נפֿילים זײַנען געווען אויף דער ערד אין יענע טעג – און אויך דערנאָך – ווען די זין פֿון גאָט פֿלעגן קומען צו די טעכטער פֿון מענטשן, און זיי פֿלעגן געבערן פֿון זיי; דאָס זײַנען די גיבורים וואָס פֿון פֿאַרצײַטן, מענער מיט אַ נאָמען.

5 Ale když viděl Hospodin, an se rozmnožuje zlost lidská na zemi, *a* že by všeliké myšlení srdce jejich nebylo než zlé po všecken čas,

ה וַיַּרְא יְהוָה כִּי רַבָּה רָעַת הָאָדָם בָּאָרֶץ וְכָל־יֵצֶר מַחְשְׁבֹת לִבּוֹ רַק רַע כָּל־הַיּוֹם׃

A widząc Wiekuisty, że wzmogła się niegodziwość człowieka na ziemi, a wszystkie knowania i zamysły serca jego tylko niegodziwe wciąż;

און גאָט האָט געזען אַז דאָס בייז פֿון דעם מענטשן איז גרויס אויף דער ערד, און די גאַנצע טראַכטונג פֿון די מחשבות פֿון זײַן האַרצן איז רק צום בייזן אַ גאַנצן טאָג.

6 Litoval Hospodin, že učinil člověka na zemi, a bolest měl v srdci svém.

Pożałował wtedy Wiekuisty, że utworzył człowieka na ziemi, i ubolewał w sercu Swojém.

ו וַיִּנָּחֶם יְהוָה כִּי־עָשָׂה אֶת־הָאָדָם בָּאָרֶץ וַיִּתְעַצֵּב
אֶל־לִבּוֹ:

און גאָט האָט חרטה געהאַט וואָס ער האָט געמאַכט דעם מענטשן אויף דער ערד, און ער איז געווען באַקומערט אין זײַן האַרצן.

7 Tedy řekl Hospodin: Vyhladím z země člověka, kteréhož jsem stvořil, od člověka až do hovada, až do zeměplazu, až i do ptactva nebeského; nebo líto mi, že jsem je učinil.

I rzekł Wiekuisty: "Zgładzę ludzi, których stworzyłem, z oblicza ziemi, tak człowieka jak i bydlę, tak robactwo jak i ptactwo nieba; bo żałuję, żem utworzył je."

ז וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶמְחֶה אֶת־הָאָדָם אֲשֶׁר־בָּרָאתִי
מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה מֵאָדָם עַד־בְּהֵמָה עַד־רֶמֶשׂ
וְעַד־עוֹף הַשָּׁמָיִם כִּי נִחַמְתִּי כִּי עֲשִׂיתִם:

און גאָט האָט געזאָגט: איך וועל אָפּמעקן דעם מענטשן וואָס איך האָב באַשאַפֿן, פֿון דעם געזיכט פֿון דער ערד; פֿון אַ מענטשן ביז אַ בהמה, ביז אַ שרץ, און ביז אַ פֿויגל פֿון הימל; וואָרום איך האָב חרטה וואָס איך האָב זיי געמאַכט.

8 Ale Noé našel milost před Hospodinem.

Noach zaś znalazł łaskę w oczach Boga.

ח וְנֹחַ מָצָא חֵן בְּעֵינֵי יְהוָה:

אָבער נח האָט געפֿונען לײַטזעליקייט אין די אויגן פֿון גאָט.

9 Tito *jsou* příběhové Noé: Noé muž spravedlivý, dokonalý byl za svého věku, s Bohem ustavičně chodil Noé.

Oto dzieje Noacha: Noach był mężem sprawiedliwym; nieskazitelnym był on za czasów swoich; z Bogiem postępował Noach.

ט אֵלֶּה תּוֹלְדֹת נֹחַ נֹחַ אִישׁ צַדִּיק תָּמִים הָיָה
בְּדֹרֹתָיו אֶת־הָאֱלֹהִים הִתְהַלֶּךְ־נֹחַ:

דאָס איז די געשיכטע פֿון נחן. נח איז געווען אַ גערעכטער, ערלעכער מאַן אין זײַן דור; מיט גאָט איז געגאַנגען נח.

10 *(Zplodil pak Noé tři syny: Sema, Chama a Jáfeta.)*

I spłodził Noach trzech synów: Szema, Chama i Jafeta.

י וַיּוֹלֶד נֹחַ שְׁלֹשָׁה בָנִים אֶת־שֵׁם אֶת־חָם
וְאֶת־יָפֶת:

און נח האָט געבאָרן דרײַ זין: שֵׁם, חָם, און יֶפֶת.

11 Ale země byla porušena před Bohem, a naplněna byla země nepravostí.

I skażona była ziemia przed Bogiem, i napełniła się ziemia bezprawiem.

יא וַתִּשָּׁחֵת הָאָרֶץ לִפְנֵי הָאֱלֹהִים וַתִּמָּלֵא הָאָרֶץ
חָמָס:

און די ערד איז פֿאַרדאָרבן געוואָרן פֿאַר גאָט, און די ערד איז פֿול געוואָרן מיט אומרעכט.

12 Viděl tedy Bůh zemi, a aj, porušena byla, nebo bylo porušilo veliké tělo cestu svou na zemi.

I widział Bóg ziemię, a oto skażona; bo skaziło wszelkie ciało drogę swą na ziemi.

יב וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת־הָאָרֶץ וְהִנֵּה נִשְׁחָתָה
כִּי־הִשְׁחִית כָּל־בָּשָׂר אֶת־דַּרְכּוֹ עַל־הָאָרֶץ:

און גאָט האָט געזען די ערד, ערשט זי איז פֿאַרדאָרבן, ווײַל יעטוועדער לײַב האָט פֿאַרדאָרבן זײַן וועג אויף דער ערד.

13 Protož řekl Bůh k Noé: Konec všelikého těla přichází přede mne, nebo naplněna jest země nepravostí od nich; z té příčiny, hle, již zkazím je s zemí.

I rzekł Bóg do Noacha: "Koniec wszelkiego ciała przyszedł przedemną, bo napełniła się ziemia bezprawiem przez nich; i tak oto zniweczę ich z ponad ziemi.

יג וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְנֹחַ קֵץ כָּל־בָּשָׂר בָּא לְפָנַי
כִּי־מָלְאָה הָאָרֶץ חָמָס מִפְּנֵיהֶם וְהִנְנִי מַשְׁחִיתָם
אֶת־הָאָרֶץ׃

און גאָט האָט געזאָגט צו נֹחן: דער סוף פֿון אַלע לײַבער איז געקומען פֿאַר מיר, וואָרום די ערד איז פול מיט אומרעכט דורך זיי; און זע, איך ברענג זיי אום מיט דער ערד.

14 Učiň sobě koráb z dříví gofer; příhrady zděláš v tom korábu, a oklejuješ jej vnitř i zevnitř klím.

Zbuduj sobie korab' z drzewa cyprysowego; przegrody poczynisz w korabiu; i pokryjesz go z wewnątrz i z zewnątrz smołowcem.

יד עֲשֵׂה לְךָ תֵּבַת עֲצֵי־גֹפֶר קִנִּים תַּעֲשֶׂה אֶת־הַתֵּבָה
וְכָפַרְתָּ אֹתָהּ מִבַּיִת וּמִחוּץ בַּכֹּפֶר׃

מאַך דיר אַ תּבֿה פֿון פּימסנהאָלץ; אין קאַמערן זאָלסטו מאַכן די תּבֿה, און זאָלסט זי אויספּעכן פֿון אינעווייניק און פֿון אויסנווייניק מיט פּעך.

15 A na tento *způsob* uděláš jej: Tří set loktů *bude* dlouhost toho korábu, padesáti loktů širokost jeho a třidceti loktů vysokost jeho.

A tak oto urządzisz go: Trzysta łokci długość korabia, pięćdziesiąt łokci szerokość jego, a trzydzieści łokci wysokość jego.

טו וְזֶה אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה אֹתָהּ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אַמָּה אֹרֶךְ
הַתֵּבָה חֲמִשִּׁים אַמָּה רָחְבָּהּ וּשְׁלֹשִׁים אַמָּה
קוֹמָתָהּ׃

און אָט ווי דו זאָלסט זי מאַכן: דרײַ הונדערט איילן די לענג פֿון דער תּבֿה, פֿופֿציק איילן איר ברייט, און דרײַסיק איילן איר הייך.

16 Okno uděláš v korábu, a svrchkem na loket *vysokým* zavřeš jej; dvéře také korábu v boku jeho postavíš, a pokoje spodní, druhé i třetí zděláš v něm.

Otwory poczynisz w korabiu, i aż na łokieć zwężysz go wzwyż; a drzwi korabia z boku jego umieścisz; o dolnych, średnich i wyższych piętrach uczynisz go.

טז צֹהַר תַּעֲשֶׂה לַתֵּבָה וְאֶל־אַמָּה תְּכַלֶּנָּה מִלְמַעְלָה
וּפֶתַח הַתֵּבָה בְּצִדָּהּ תָּשִׂים תַּחְתִּיִּם שְׁנִיִּם
וּשְׁלִשִׁים תַּעֲשֶׂהָ׃

אַ גיבלדאַך זאָלסטו מאַכן צו דער תּבֿה, און אויף אַן אייל די ברייט זאָלסטו זי פֿאַרענדיקן פֿון אויבן; און דעם אײַנגאַנג פֿון דער תּבֿה זאָלסטו מאַכן אין איר זײַט; מיט אַן אונטערשטן, צווייטן, און דריטן שטאָק זאָלסטו זי מאַכן.

17 Já pak, aj, já uvedu potopu vod na zemi, aby zkaženo bylo všeliké tělo, v němž jest duch života pod nebem. Cožkoli bude na zemi, umře.

A Ja oto, sprowadzam potop, - wody na ziemię, by zniweczyć wszelkie ciało, w którém dech życia jest z pod nieba: wszystko, co na ziemi, wyginie.

יז וַאֲנִי הִנְנִי מֵבִיא אֶת־הַמַּבּוּל מַיִם עַל־הָאָרֶץ
לְשַׁחֵת כָּל־בָּשָׂר אֲשֶׁר־בּוֹ רוּחַ חַיִּים מִתַּחַת
הַשָּׁמַיִם כֹּל אֲשֶׁר־בָּאָרֶץ יִגְוָע׃

און איך, זע, איך ברענג אַ מבול וואַסער אויף דער ערד, אומצוברענגען יעטוועדער לײַב וואָס אין אים איז דאָ אַן אָטעם פֿון לעבן, פֿון אונטערן הימל; אַלץ וואָס אויף דער ערד וועט אומקומען.

18 S tebou však učiním smlouvu svou; a vejdeš do korábu, ty i synové tvoji, žena tvá i ženy synů tvých s tebou.

יח וַהֲקִמֹתִי אֶת־בְּרִיתִי אִתָּךְ וּבָאתָ אֶל־הַתֵּבָה
אַתָּה וּבָנֶיךָ וְאִשְׁתְּךָ וּנְשֵׁי־בָנֶיךָ אִתָּךְ׃

Ustanowię zaś przymierze Moje z tobą, i wnijdziesz do korabia - ty, i synowie twoi, i żona twoja, i żony synów twoich z tobą.

אָבער איך וועל אויפֿשטעלן מײַן בונד מיט דיר, און וועסט אַרײַנגיין אין דער תּבֿה, דו און דײַנע זין, און דײַן ווײַב, און דײַנע זינס ווײַבער, מיט דיר.

19 A ze všech živočichů všelikého těla, po dvém z každého uvedeš do korábu, abys je živé zachoval s sebou; samec a samice budou.

יט וּמִכָּל־הָחַי מִכָּל־בָּשָׂר שְׁנַיִם מִכֹּל תָּבִיא
אֶל־הַתֵּבָה לְהַחֲיֹת אִתָּךְ זָכָר וּנְקֵבָה יִהְיוּ׃

Z wszystkiego też co żyje, z wszelkiego ciała, po parze z każdego wprowadzisz do korabia, abyś zachował je z sobą: samiec i samica niech będą:

און פֿון אַלץ וואָס לעבט, פֿון אַלע לײַבער, זאָלסטו אַרײַנברענגען צו צוויי פֿון איטלעכן אין דער תּבֿה, אויף צו דערהאַלטן בײַם לעבן מיט דיר; אַ זָכר און אַ נקבֿה זאָלן זיי זײַן.

20 Z ptactva podlé pokolení jeho, a z hovad podlé pokolení jejich, ze všelikého také zeměplazu podlé pokolení jeho, po dvém z každého vejdou k tobě, aby živi zůstali.

כ מֵהָעוֹף לְמִינֵהוּ וּמִן־הַבְּהֵמָה לְמִינָהּ מִכֹּל רֶמֶשׂ
הָאֲדָמָה לְמִינֵהוּ שְׁנַיִם מִכֹּל יָבֹאוּ אֵלֶיךָ לְהַחֲיוֹת׃

Z ptactwa według rodzaju jego, i z bydła według rodzaju jego; - po parze z każdego niechaj wnijdą do ciebie, aby zachowane zostały.

פֿון די פֿייגלען לויט זייערע מינים, און פֿון די בהמות לויט זייערע מינים, פֿון אַלע שרצים פֿון דער ערד לויט זייערע מינים, צו צוויי פֿון איטלעכן זאָלן אַרײַנגיין צו דיר, אויף צו דערהאַלטן בײַם לעבן.

21 Ty pak naber̆ s sebou všeliké potravy, kteráž se jísti může, a shromažď sobě, aby byla tobě i jim ku pokrmu.

כא וְאַתָּה קַח־לְךָ מִכָּל־מַאֲכָל אֲשֶׁר יֵאָכֵל וְאָסַפְתָּ
אֵלֶיךָ וְהָיָה לְךָ וְלָהֶם לְאָכְלָה׃

Ty zaś nabierz sobie wszelakiej strawy na pokarm, a nagromadź ją u siebie, aby była tobie i im na pokarm.

און דו נעם דיר פֿון יעטוועדער עסנוואַרג וואָס ווערט געגעסן, און זאַמל אײַן צו דיר, כּדי עס זאָל זײַן פֿאַר דיר און פֿאַר זיי צום עסן.

22 I učinil Noé podlé všeho, jakž mu rozkázal Bůh, tak učinil.

כב וַיַּעַשׂ נֹחַ כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה אֹתוֹ אֱלֹהִים כֵּן עָשָׂה׃

I uczynił to Noach: Podług wszystkiego co polecił mu Bóg, tak uczynił.

און נח האָט אַזוי געטאָן; אַזוי ווי אַלץ וואָס גאָט האָט אים באַפֿוילן, אַזוי האָט ער געטאָן.

1 Potom řekl Hospodin k Noé: Vejdiž ty i všecka čeled tvá do korábu; nebo jsem tě viděl spravedlivého před sebou v národu tomto.

I rzekł Bóg do Noacha: "Wnijdź ty i wszystek dom twój do korabia, bo ciebie upatrzyłem jako sprawiedliwego przedemną w wieku tym.

א וַיֹּאמֶר יְהוָה לְנֹחַ בֹּא־אַתָּה וְכָל־בֵּיתְךָ אֶל־הַתֵּבָה כִּי־אֹתְךָ רָאִיתִי צַדִּיק לְפָנַי בַּדּוֹר הַזֶּה׃

און גאָט האָט געזאָגט צו נֹחן: גיי אַרײַן דו און דײַן גאַנץ הויזגעזינט אין דער תּבֿה, וואָרום דיך האָב איך געזען גערעכט פֿאַר מיר אין דעם דאָזיקן דור.

2 Ze všech hovad čistých vezmeš sobě sedmero a sedmero, samce a samici jeho, ale z hovad nečistých dvé a dvé, samce a samici jeho.

Ze wszelkiego bydła czystego zabierzesz ze sobą po siedmioro, - samca i samicę jego, ze zwierząt zaś nieczystych po parze, - samca i samicę jego.

ב מִכֹּל הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה תִּקַּח־לְךָ שִׁבְעָה שִׁבְעָה אִישׁ וְאִשְׁתּוֹ וּמִן־הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר לֹא טְהֹרָה הִוא שְׁנַיִם אִישׁ וְאִשְׁתּוֹ׃

פֿון אַלע ריינע בהמות זאָלסטו דיר נעמען צו זיבן און זיבן, איטלעכס מיט זײַן פּאָר; און פֿון די בהמות וואָס זיי זײַנען ניט ריין, צו צוויי, איטלעכס מיט זײַן פּאָר.

3 Z ptactva také nebeského sedmero a sedmero, samce a samici, aby živé zachováno bylo símě na vší zemi.

Również z ptactwa nieba po siedmioro, - samca i samicę, - aby zachować nasienie na powierzchni całej ziemi.

ג גַּם מֵעוֹף הַשָּׁמַיִם שִׁבְעָה שִׁבְעָה זָכָר וּנְקֵבָה לְחַיּוֹת זֶרַע עַל־פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ׃

אויך פֿון די פֿויגלען פֿון הימל צו זיבן און זיבן, אַן ער און אַ זי, כּדי צו דערהאַלטן זאָמען אויפֿן געזיכט פֿון דער גאַנצער ערד.

4 Nebo po dnech ještě sedmi já dštíti budu na zemi za čtyřidceti dnů a čtyřidceti nocí; a vyhladím se svrchku země všelikou podstatu, kterouž jsem učinil.

Bo, po dniach jeszcze siedmiu, spuszczę deszcz na ziemię, przez czterdzieści dni i czterdzieści nocy, i zgładzę wszelki byt, który utworzyłem, z oblicza ziemi.

ד כִּי לְיָמִים עוֹד שִׁבְעָה אָנֹכִי מַמְטִיר עַל־הָאָרֶץ אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לָיְלָה וּמָחִיתִי אֶת־כָּל־הַיְקוּם אֲשֶׁר עָשִׂיתִי מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה׃

וואָרום אין זיבן טעג אַרום, מאַך איך רעגענען אויף דער ערד פֿערציק טעג און פֿערציק נעכט, און איך וועל אָפּמעקן דעם גאַנצן באַשטאַנד וואָס איך האָב געמאַכט, פֿון דעם געזיכט פֿון דער ערד.

5 Tedy učinil Noé všecko tak, jakž mu přikázal Hospodin.

I spełnił Noach wszystko tak, jak polecił mu Bóg.

ה וַיַּעַשׂ נֹחַ כְּכֹל אֲשֶׁר־צִוָּהוּ יְהוָה׃

און נֹח האָט געטאָן אַזוי ווי אַלץ וואָס גאָט האָט אים באַפֿוילן.

6 *(Byl pak Noé v šesti stech letech, když ta potopa přišla na zemi.)*

ו וְנֹחַ בֶּן־שֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וְהַמַּבּוּל הָיָה מַיִם עַל־הָאָרֶץ׃

A Noach był wtedy w wieku sześciuset lat. I nastał potop - wody na ziemi.

און נח איז געווען זעקס הונדערט יאָר אַלט, ווען דער מבול איז געווען אויף דער ערד.

7 A protož přišel Noé a synové jeho, i žena jeho, i ženy synů jeho s ním k korábu, pro vody potopy.

ז וַיָּבֹא נֹחַ וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ וּנְשֵׁי־בָנָיו אִתּוֹ אֶל־הַתֵּבָה מִפְּנֵי מֵי הַמַּבּוּל׃

I wszedł Noach, i synowie jego, i żona jego, i żony synów jego z nim do korabia, z powodu wód potopu.

און נח, און זײַנע זין, און זײַן ווײַב, און זײַנע זינס ווײַבער, מיט אים, זײַנען אַרײַנגעגאַנגען אין דער תּבֿה, פֿון וועגן דעם וואַסער פֿון מבול.

8 Z hovad *také* čistých i z hovad nečistých, i z ptactva a ze všeho, což se hýbe na zemi,

ח מִן־הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה וּמִן־הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אֵינֶנָּה טְהֹרָה וּמִן־הָעוֹף וְכֹל אֲשֶׁר־רֹמֵשׂ עַל־הָאֲדָמָה׃

Z bydła czystego i ze zwierząt nieczystych, i z ptactwa i z wszystkiego co się porusza na ziemi -

פֿון די ריינע בהמות, און פֿון די בהמות וואָס זײַנען ניט ריין, און פֿון די פֿויגלען און אַלץ וואָס קריכט אויף דער ערד,

9 Po dvém vešli k Noé do korábu, samec a samice, tak jakž byl rozkázal Bůh Noé.

ט שְׁנַיִם שְׁנַיִם בָּאוּ אֶל־נֹחַ אֶל־הַתֵּבָה זָכָר וּנְקֵבָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה אֱלֹהִים אֶת־נֹחַ׃

Po parze weszły do Noacha, do korabia, - samiec i samica, jak polecił Bóg Noachowi.

זײַנען צו צוויי צו צוויי אַרײַנגעגאַנגען צו נחן אין דער תּבֿה, אַ זָכר און אַ נקבֿה, אַזוי ווי גאָט האָט באַפֿוילן נחן.

10 Stalo se pak po sedmi dnech, že vody potopy přišly na zemi.

י וַיְהִי לְשִׁבְעַת הַיָּמִים וּמֵי הַמַּבּוּל הָיוּ עַל־הָאָרֶץ׃

I stało się po siedmiu dniach, iż wody potopu nastały na ziemi.

און עס איז געווען צו זיבן טעג, אַזוי איז דאָס וואַסער פֿון מבול געווען אויף דער ערד.

11 Léta šestistého věku Noé, druhého měsíce, sedmnáctého dne téhož měsíce, v ten den protrženy jsou všecky studnice propasti veliké, a průduchové nebeští otevříni jsou.

יא בִּשְׁנַת שֵׁשׁ־מֵאוֹת שָׁנָה לְחַיֵּי־נֹחַ בַּחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי בְּשִׁבְעָה־עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ בַּיּוֹם הַזֶּה נִבְקְעוּ כָּל־מַעְיְנֹת תְּהוֹם רַבָּה וַאֲרֻבֹּת הַשָּׁמַיִם נִפְתָּחוּ׃

Roku sześćsetnego życia Noacha, miesiąca drugiego, siedmnastego dnia miesiąca, - w tenże dzień rozwarły się wszystkie źródła otchłani bezmiernej, a spusty niebios się roztworzyły.

אין דעם זעקס הונדערטסטן יאָר פֿון נחס לעבן, אין צווייטן חודש, אין זיבעצנטן טאָג פֿון חודש, אין דעם דאָזיקן טאָג האָבן אויסגעבראָכן אַלע קוואַלן פֿון גרויסן תּהום, און די פֿענצטער פֿון הימל האָבן זיך געעפֿנט.

12 I byl příval na zemi čtyřidceti dní a čtyřidceti nocí.

יב וַיְהִי הַגֶּשֶׁם עַל־הָאָרֶץ אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לָיְלָה׃

I spadł deszcz na ziemię, czterdzieści dni i czterdzieści nocy.

און דער רעגן איז געווען אויף דער ערד פֿערציק טעג און פֿערציק נעכט.

13 Toho dne všel Noé, Sem a Cham i Jáfet, synové Noé, žena Noé, a tři ženy synů jeho s ním do korábu.

יג בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה בָּא נֹחַ וְשֵׁם־וְחָם וָיֶפֶת בְּנֵי־נֹחַ וְאֵשֶׁת נֹחַ וּשְׁלֹשֶׁת נְשֵׁי־בָנָיו אִתָּם אֶל־הַתֵּבָה׃

Onego właśnie dnia wszedł Noach i Szem i Cham i Jafet, synowie Noacha, i żona Noacha, i trzy żony synów jego, z nimi, do korabia, -

אין דעם דאָזיקן אייגענעם טאָג זײַנען אַרײַנגעגאַנגען נֹח, און שֵׁם, און חָם, און יֶפֶת, נֹחס זין, און נֹחס ווײַב, און די דרײַ ווײַבער פֿון זײַנע זין מיט זיי, אין דער תּבֿה;

14 Oni i všeliký živočich podlé pokolení svého, i všeliké hovado podlé pokolení svého, a všeliký zeměplaz, kterýž se hýbe na zemi, podlé pokolení svého, i všeliké ptactvo vedlé pokolení svého, všelijací ptáci, všecko, což křídla má,

יד הֵמָּה וְכָל־הַחַיָּה לְמִינָהּ וְכָל־הַבְּהֵמָה לְמִינָהּ וְכָל־הָרֶמֶשׂ הָרֹמֵשׂ עַל־הָאָרֶץ לְמִינֵהוּ וְכָל־הָעוֹף לְמִינֵהוּ כֹּל צִפּוֹר כָּל־כָּנָף׃

Oni i wszelki zwierz, według rodzaju swego, i wszelkie bydło, według rodzaju swego, i wszelki płaz pełzający po ziemi, według rodzaju swego, i wszystko co lata, według rodzaju swego, wszelakie ptactwo skrzydlate;

זיי, און אַלע חיות לויט זייערע מינים, און אַלע בהמות לויט זייערע מינים, און אַלע שרצים וואָס קריכן אויף דער ערד לויט זייערע מינים, און אַלע עופֿות לויט זייערע מינים, איטלעך פֿויגל, איטלעך געפֿליגל.

15 Vešli k Noé do korábu, po dvém ze všelikého těla, v němž *byl* duch života.

טו וַיָּבֹאוּ אֶל־נֹחַ אֶל־הַתֵּבָה שְׁנַיִם שְׁנַיִם מִכָּל־הַבָּשָׂר אֲשֶׁר־בּוֹ רוּחַ חַיִּים׃

I tak weszło do Noacha, do korabia, po parze z każdego ciała, w którém był dech żywota.

און זיי זײַנען אַרײַנגעגאַנגען צו נֹחן אין דער תּבֿה, צו צוויי, צו צוויי פֿון אַלע לײַבער וואָס אין זיי איז דאָ אַן אָטעם פֿון לעבן.

16 A což jich vešlo, samec a samice ze všelikého těla vešli, tak jakž byl přikázal jemu Bůh, a zavřel Hospodin po něm.

טז וְהַבָּאִים זָכָר וּנְקֵבָה מִכָּל־בָּשָׂר בָּאוּ כַּאֲשֶׁר צִוָּה אֹתוֹ אֱלֹהִים וַיִּסְגֹּר יְהוָה בַּעֲדוֹ׃

A które weszły, samiec i samica z każdego ciała weszły, - jako polecił mu Bóg. I zamknął Bóg za nim.

און די וואָס זײַנען אַרײַנגעגאַנגען, זײַנען אַרײַנגעגאַנגען אַ זָכר און אַ נקבֿה פֿון אַלע לײַבער, אַזוי ווי גאָט האָט אים באַפֿוילן; און גאָט האָט פֿאַרשלאָסן הינטער אים.

17 A když byla potopa za čtyřidceti dnů na zemi, tedy rozmnoženy jsou vody, až i vyzdvihly koráb, a vznesly jej od země.

יז וַיְהִי הַמַּבּוּל אַרְבָּעִים יוֹם עַל־הָאָרֶץ וַיִּרְבּוּ הַמַּיִם וַיִּשְׂאוּ אֶת־הַתֵּבָה וַתָּרָם מֵעַל הָאָרֶץ׃

Był tedy potop przez czterdzieści dni na ziemi, - i wezbrały wody i podniosły korab', i uniósł się wysoko nad ziemią.

און דער מבול איז געווען פֿערציק טעג אויף דער ערד, און די וואַסערן האָבן זיך געמערט, און זיי האָבן געטראָגן די תּבֿה, און זי האָט זיך אויפֿגעהויבן איבער דער ערד.

18 Nebo zmohly se vody a rozmnoženy jsou velmi nad zemí, i zplýval koráb na vodách.

I wzmogły się wody, i wezbrały bardzo na ziemi; i pływał korab' po powierzchni wody.

יח וַיִּגְבְּרוּ הַמַּיִם וַיִּרְבּוּ מְאֹד עַל־הָאָרֶץ וַתֵּלֶךְ הַתֵּבָה עַל־פְּנֵי הַמָּיִם׃

און די וואַסערן האָבן זיך געשטאַרקט, און האָבן זיך זייער געמערט אויף דער ערד, און די תּבֿה איז געגאַנגען אויף דער אויבערפלעך פֿון די וואַסערן.

19 A tak náramně rozmohly se vody nad zemí, že přikryty jsou všecky hory nejvyšší, kteréž *byly* pode vším nebem.

A wody wzmagały się coraz bardziej na ziemi; i pokryły się wszystkie góry wysokie, co pod całém niebem.

יט וְהַמַּיִם גָּבְרוּ מְאֹד מְאֹד עַל־הָאָרֶץ וַיְכֻסּוּ כָּל־הֶהָרִים הַגְּבֹהִים אֲשֶׁר־תַּחַת כָּל־הַשָּׁמָיִם׃

און די וואַסערן האָבן זיך זייער זייער געשטאַרקט אויף דער ערד; און עס זײַנען פֿאַרדעקט געוואָרן אַלע הויכע בערג וואָס אונטערן גאַנצן הימל.

20 Patnácte loktů zvýší rozmohly se vody, když přikryty jsou hory.

Piętnaście łokci wzwyż wzmogły się wody, i zakryte zostały góry.

כ חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה אַמָּה מִלְמַעְלָה גָּבְרוּ הַמָּיִם וַיְכֻסּוּ הֶהָרִים׃

פופצן איילן אַריבער האָבן זיך די וואַסערן געשטאַרקט, און די בערג זײַנען פֿאַרדעקט געוואָרן.

21 I umřelo všeliké tělo, kteréž se hýbe na zemi, tak z ptactva, jako z hovad a živočichů, i všelikého hmyzu, kterýž se plazí po zemi, i každého člověka.

I wyginęło wszelkie ciało, poruszające się na ziemi, - z ptactwa, i z bydła, i ze zwierząt, i z wszelkiego roju rojącego się na ziemi, i wszyscy ludzie.

כא וַיִּגְוַע כָּל־בָּשָׂר הָרֹמֵשׂ עַל־הָאָרֶץ בָּעוֹף וּבַבְּהֵמָה וּבַחַיָּה וּבְכָל־הַשֶּׁרֶץ הַשֹּׁרֵץ עַל־הָאָרֶץ וְכֹל הָאָדָם׃

און עס איז אומגעקומען יעטוועדער לײַב וואָס באַוועגט זיך אויף דער ערד, סײַ אַ פויגל, סײַ אַ בהמה, סײַ אַ חיה, סײַ יעטוועדער שרץ וואָס קריכט אויף דער ערד, און יעטוועדער מענטש;

22 Všecko, což mělo dýchání ducha života v chřípích svých, ze všeho, což bylo na suše, pomřelo.

Wszystko, w czyich nozdrzach tchnący dech żywota, ze wszystkiego, co na lądzie było, pomarło.

כב כֹּל אֲשֶׁר נִשְׁמַת־רוּחַ חַיִּים בְּאַפָּיו מִכֹּל אֲשֶׁר בֶּחָרָבָה מֵתוּ׃

אַלץ וואָס אין זײַנע נאָזלעכער איז געווען אַ הויך פֿון אַ לעבעדיקן אָטעם, אַלץ וואָס אויף דער יבשה, איז געשטאָרבן.

23 A tak vyhladil *Bůh* všelikou podstatu, kteráž byla na tváři země, od člověka až do hovada, až do zeměplazu, a až do ptactva nebeského, vyhlazeno jest, pravím, z země; a zůstal toliko Noé, a kteříž s ním *byli* v korábu.

I tak zgładził wszystek byt na obliczu ziemi, od człowieka do bydlęcia, i płazu i ptaka nieba; i zgładzone zostały z ziemi. A pozostał tylko Noach, i co było z nim w korabiu.

כג וַיִּמַח אֶת־כׇּל־הַיְקוּם אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי הָאֲדָמָה
מֵאָדָם עַד־בְּהֵמָה עַד־רֶמֶשׂ וְעַד־עוֹף הַשָּׁמַיִם
וַיִּמָּחוּ מִן־הָאָרֶץ וַיִּשָּׁאֶר אַךְ־נֹחַ וַאֲשֶׁר אִתּוֹ
בַּתֵּבָה׃

און ער האָט אָפּגעמעקט דעם גאַנצן באַשטאַנד וואָס אויפֿן געזיכט פֿון דער ערד, פֿון אַ מענטשן ביז אַ בהמה, ביז אַ שרץ, און ביז אַ פֿויגל פֿון הימל; און זיי זײַנען אָפּגעמעקט געוואָרן פֿון דער ערד, און נאָר נֹח איז געבליבן, און די וואָס מיט אים אין דער תּבֿה.

24 I trvaly vody nad zemí za sto a padesáte dnů.

I opanowały wody ziemię, sto pięćdziesiąt dni.

כד וַיִּגְבְּרוּ הַמַּיִם עַל־הָאָרֶץ חֲמִשִּׁים וּמְאַת יוֹם׃

און די וואַסערן האָבן זיך געשטאַרקט אויף דער ערד הונדערט און פֿופֿציק טעג.

1 Rozpomenul se pak Bůh na Noé, i všecky živočichy a všecka hovada, kteráž *byla* s ním v korábu; pročež uvedl Bůh vítr na zemi, i zastavily se vody.

א וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת־נֹחַ וְאֵת כָּל־הַחַיָּה וְאֶת־כָּל־הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אִתּוֹ בַּתֵּבָה וַיַּעֲבֵר אֱלֹהִים רוּחַ עַל־הָאָרֶץ וַיָּשֹׁכּוּ הַמָּיִם:

Ale wspomniał Bóg na Noacha, i na wszystkie zwierzęta, i na wszystko bydło, które było z nim w korabiu; i powiódł Bóg wiatr po ziemi, i uciszyły się wody.

און גאָט האָט געדאַכט אָן נחן, און אָן אַלע חיות, און אָן אַלע בהמות, וואָס מיט אים אין דער תּבֿה, און גאָט האָט געמאַכט אַריבערגיין אַ ווינט אויף דער ערד, און די וואַסערן האָבן זיך אײַנגעשטילט.

2 A zavříny jsou studnice propasti i průduchové nebeští, a zastaven jest příval s nebe.

ב וַיִּסָּכְרוּ מַעְיְנֹת תְּהוֹם וַאֲרֻבֹּת הַשָּׁמָיִם וַיִּכָּלֵא הַגֶּשֶׁם מִן־הַשָּׁמָיִם:

I zawarły się źródła otchłani, i upusty niebios, i wstrzymany był deszcz z nieba.

און עס זײַנען פֿאַרשטאָפּט געוואָרן די קוואַלן פֿון תּהום, און די פֿענצטער פֿון הימל; און דער רעגן פֿון הימל איז פֿאַרהאַלטן געוואָרן.

3 I navrátily se vody se svrchku země, odcházejíce zase, a opadly vody po stu a padesáti dnech,

ג וַיָּשֻׁבוּ הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ הָלוֹךְ וָשׁוֹב וַיַּחְסְרוּ הַמַּיִם מִקְצֵה חֲמִשִּׁים וּמְאַת יוֹם:

I zaczęły ustępować wody z ponad ziemi, wciąż ustępując; i opadły wody po upływie stu pięćdziesięciu dni.

און די וואַסערן האָבן געהאַלטן אין איין אָפּטרעטן פֿון דער ערד; און די וואַסערן זײַנען געמינערט געוואָרן צום סוף פֿון הונדערט און פֿופֿציק טעג.

4 Tak že odpočinul koráb sedmého měsíce, v sedmnáctý den toho měsíce na horách Ararat.

ד וַתָּנַח הַתֵּבָה בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּשִׁבְעָה־עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ עַל הָרֵי אֲרָרָט:

I osiadł korab' miesiąca siódmego, siedmnastego dnia miesiąca na górach Ararat.

און די תּבֿה האָט גערוט אין זיבעטן חודש, אין זיבעצנטן טאָג פֿון חודש, אויף די בערג פֿון אֲרָרַט.

5 Když pak vody odcházely a opadaly až do desátého měsíce, prvního *dne* téhož desátého měsíce ukázali se vrchové hor.

ה וְהַמַּיִם הָיוּ הָלוֹךְ וְחָסוֹר עַד הַחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי בָּעֲשִׂירִי בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ נִרְאוּ רָאשֵׁי הֶהָרִים:

A wody wciąż opadały, aż do miesiąca dziesiątego; dziesiątego, pierwszego tegoż miesiąca, ukazały się wierzchołki gór.

און די וואַסערן האָבן געהאַלטן אין איין געמינערט ווערן ביזן צענטן חודש; אין צענטן חודש, אין ערשטן טאָג פֿון חודש, האָבן זיך באַוויזן די שפּיצן פֿון די בערג.

6 I stalo se po čtyřidcíti dnech, otevřev Noé okno v korábu, kteréž byl udělal,

I stało się po upływie czterdziestu dni, otworzył Noach okno korabia, które był uczynił.

ו וַיְהִי מִקֵּץ אַרְבָּעִים יוֹם וַיִּפְתַּח נֹחַ אֶת־חַלּוֹן הַתֵּבָה אֲשֶׁר עָשָׂה׃

און עס איז געווען צום סוף פֿון פֿערציק טעג, האָט נח געעפֿנט דעם פֿענצטער פֿון דער תּבֿה וואָס ער האָט געמאַכט.

7 Vypustil krkavce. Kterýžto vyletuje zase se vracoval, dokudž nevyschly vody na zemi.

I wypuścił kruka, a ten latał wciąż tam i napowrót, póki nie oschły wody na ziemi.

ז וַיְשַׁלַּח אֶת־הָעֹרֵב וַיֵּצֵא יָצוֹא וָשׁוֹב עַד־יְבֹשֶׁת הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ׃

און ער האָט אַרויסגעשיקט דעם ראָב, און ער איז אַרויס הין און צוריק, ביז דאָס וואַסער איז אָפּגעטריקנט געוואָרן פֿון דעם געזיכט פֿון דער ערד.

8 Potom vypustil holubici od sebe, aby věděl, jižli by opadly vody se svrchku země.

Wtedy wypuścił gołębicę od siebie, aby obaczyć, czy zmniejszyły się wody na powierzchni ziemi.

ח וַיְשַׁלַּח אֶת־הַיּוֹנָה מֵאִתּוֹ לִרְאוֹת הֲקַלּוּ הַמַּיִם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה׃

האָט ער אַרויסגעשיקט פֿון זיך די טויב, צו זען אויב דאָס וואַסער איז אָפּגעפֿאַלן פֿון דעם געזיכט פֿון דער ערד.

9 Kterážto když nenašla, kde by odpočinula noha její, navrátila se k němu do korábu; nebo vody *byly* po vší zemi. On pak vztáhna ruku svou, vzal ji, a vnesl k sobě do korábu.

Ale nie znalazła gołębica przystanku dla stopy swojej, i wróciła do niego do korabia, bo była jeszcze woda na powierzchni całej ziemi; i wyciągnął rękę swoją, i wziął ją i wpuścił ją do siebie do korabia.

ט וְלֹא־מָצְאָה הַיּוֹנָה מָנוֹחַ לְכַף־רַגְלָהּ וַתָּשָׁב אֵלָיו אֶל־הַתֵּבָה כִּי־מַיִם עַל־פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ וַיִּשְׁלַח יָדוֹ וַיִּקָּחֶהָ וַיָּבֵא אֹתָהּ אֵלָיו אֶל־הַתֵּבָה׃

אָבער די טויב האָט ניט געפֿונען קיין אָפּרו פֿאַר איר פֿוסטריט, און זי האָט זיך אומגעקערט צו אים אין דער תּבֿה, ווײַל וואַסער איז געווען אויפֿן געזיכט פֿון דער גאַנצער ערד. האָט ער אויסגעשטרעקט זײַן האַנט, און האָט זי גענומען און זי אַרײַנגעבראַכט צו זיך אין דער תּבֿה.

10 A počekal ještě sedm dní jiných, a opět vypustil holubici z korábu.

I przeczekawszy jeszcze siedm dni dalszych, znów wypuścił gołębicę z korabia.

י וַיָּחֶל עוֹד שִׁבְעַת יָמִים אֲחֵרִים וַיֹּסֶף שַׁלַּח אֶת־הַיּוֹנָה מִן־הַתֵּבָה׃

און ער האָט אָפּגעוואַרט נאָך אַנדערע זיבן טעג, און האָט ווידער אַרויסגעשיקט די טויב פֿון דער תּבֿה.

11 I přiletěla k němu holubice k večerou, a aj, list olivový utržený v ústech jejích. Tedy poznal Noé, že opadly vody se svrchku země.

I wróciła do niego gołębica pod wieczór, a oto liść oliwnika zerwany w dzióbku jej; i poznał Noach, że zmniejszyły się wody na ziemi.

יא וַתָּבֹא אֵלָיו הַיּוֹנָה לְעֵת עֶרֶב וְהִנֵּה עֲלֵה־זַיִת טָרָף בְּפִיהָ וַיֵּדַע נֹחַ כִּי־קַלּוּ הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ׃

און די טויב איז געקומען אין אָוונטצײַט, ערשט אַן אָפּגעריסן אײלבערטבלאַט איז אין איר מויל, און נח האָט געוווּסט אַז דאָס וואַסער איז אָפּגעפֿאַלן פֿון דער ערד.

12 I čekal ještě sedm dní jiných, a *opět* vypustil holubici, kterážto nevrátila se k němu více.

I przeczekał jeszcze siedm dni dalszych, i wypuścił gołębicę; ale nie wróciła więcej do niego.

יב וַיִּיָּחֶל עוֹד שִׁבְעַת יָמִים אֲחֵרִים וַיְשַׁלַּח אֶת־הַיּוֹנָה וְלֹא־יָסְפָה שׁוּב־אֵלָיו עוֹד׃

האָט ער אָפּגעוואַרט נאָך אַנדערע זיבן טעג, און האָט אַרויסגעשיקט די טויב, און זי האָט זיך מער ניט אומגעקערט צו אים ווידער.

13 I stalo se šestistého prvního léta, v první *den měsíce* prvního, že vyschly vody na zemi. I odjal Noé přikrytí korábu a uzřel, ano již oschl svrchek země.

I stało się sześćsetnego pierwszego roku, - miesiąca pierwszego, pierwszego dnia miesiąca oschły wody z ziemi. I zdjął Noach dach korabia, i spojrzał, a oto oschła powierzchnia ziemi.

יג וַיְהִי בְּאַחַת וְשֵׁשׁ־מֵאוֹת שָׁנָה בָּרִאשׁוֹן בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ חָרְבוּ הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ וַיָּסַר נֹחַ אֶת־מִכְסֵה הַתֵּבָה וַיַּרְא וְהִנֵּה חָרְבוּ פְּנֵי הָאֲדָמָה׃

און עס איז געווען אין דעם זעקס הונדערט און ערשטן יאָר, אין ערשטן חודש, אין ערשטן טאָג פֿון חודש, איז אָפּגעטריקנט געוואָרן דאָס וואַסער פֿון דער ערד, און נֹח האָט אַראָפּגענומען דעם דעק פֿון דער תּבֿה, און האָט אַ קוק געטאָן, ערשט דאָס געזיכט פֿון דער ערד איז טרוקן.

14 Druhého pak měsíce, v dvadcátý sedmý den téhož měsíce oschla země.

A miesiąca wtórego, dwudziestego siódmego dnia miesiąca, wyschła ziemia.

יד וּבַחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי בְּשִׁבְעָה וְעֶשְׂרִים יוֹם לַחֹדֶשׁ יָבְשָׁה הָאָרֶץ׃

און אין צווייטן חודש, אין זיבן און צוואַנציקסטן טאָג פֿון חודש, איז אויסגעטריקנט געוואָרן די ערד.

15 I mluvil Bůh k Noé, řka:

I powiedział Bóg do Noacha, i rzekł:

טו וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל־נֹחַ לֵאמֹר׃

און גאָט האָט גערעדט צו נֹחן, אַזוי צו זאָגן:

16 Vyjdi z korábu, ty i žena tvá, a synové tvoji, i ženy synů tvých s tebou.

"Wyjdź z korabia ty, i żona twoja, i synowie twoi, i żony synów twoich z tobą.

טז צֵא מִן־הַתֵּבָה אַתָּה וְאִשְׁתְּךָ וּבָנֶיךָ וּנְשֵׁי־בָנֶיךָ אִתָּךְ׃

גיי אַרויס פֿון דער תּבֿה, דו, און דײַן ווײַב, און דײַנע זין, און די ווײַבער פֿון דײַנע זין, מיט דיר.

17 Všecky živočichy, kteříž *jsou* s tebou ze všelikého těla, tak z ptactva jako z hovad a všelikého zeměplazu, kterýž se hýbe na zemi, vyveď s sebou; ať se v hojnosti rozplozují na zemi, a rostou a množí se na zemi.

Wszystkie zwierzęta, które z tobą są, z wszelkiego ciała, - z ptactwa i z bydła, i z wszelkiego robactwa pełzającego po ziemi, - wywiedź ze sobą, aby się roiły na ziemi, a rozradzały i rozmnażały na ziemi".

יז כָּל־הַחַיָּה אֲשֶׁר־אִתְּךָ מִכָּל־בָּשָׂר בָּעוֹף וּבַבְּהֵמָה וּבְכָל־הָרֶמֶשׂ הָרֹמֵשׂ עַל־הָאָרֶץ הוצא הַיְצֵא אִתָּךְ וְשָׁרְצוּ בָאָרֶץ וּפָרוּ וְרָבוּ עַל־הָאָרֶץ׃

יעטוועדער לעבעדיקע זאַך וואָס מיט דיר, פֿון אַלע לײַבער, סײַ אַ פֿויגל, סײַ אַ בהמה, סײַ יעטוועדער שרץ וואָס קריכט אויף דער ערד, ברענג אַרויס מיט זיך, און זיי זאָלן זיך ווידמענען אויף דער ערד, און זיך פֿרוכפּערן און מערן אויף דער ערד.

18 I vyšel Noé a synové jeho, i žena jeho a ženy synů jeho s ním;

I wyszedł Noach, i synowie jego, i żona jego i żony synów jego z nim.

יח וַיֵּצֵא־נֹחַ וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ וּנְשֵׁי־בָנָיו אִתּוֹ׃

איז אַרויסגעגאַנגען נח, און זײַנע זין, און זײַן װײַב, און זײַנע זינס װײַבער, מיט אים.

19 Každý živočich, každý zeměplaz a všecko ptactvo, všecko, což se hýbe na zemi, po pokoleních svých vyšlo z korábu.

Wszelkie zwierzę, wszelkie robactwo i wszelkie ptactwo, wszystko, co pełza po ziemi, podług rodzajów swoich, wyszły z korabia.

יט כָּל־הַחַיָּה כָּל־הָרֶמֶשׂ וְכָל־הָעוֹף כֹּל רוֹמֵשׂ עַל־הָאָרֶץ לְמִשְׁפְּחֹתֵיהֶם יָצְאוּ מִן־הַתֵּבָה׃

יעטװעדער חיה, יעטװעדער שרץ, און יעטװעדער פֿויגל, אַלץ װאָס באַװעגט זיך אויף דער ערד, לויט זייערע משפּחות, זײַנען אַרויסגעגאַנגען פֿון דער תּבֿה.

20 Tedy vzdělal Noé oltář Hospodinu, a vzav ze všech hovad čistých i ze všeho ptactva čistého, obětoval zápaly na tom oltáři.

I zbudował Noach ofiarnicę Wiekuistemu, i wziął z każdego bydła czystego i złożył całopalenia na ofiarnicy.

כ וַיִּבֶן נֹחַ מִזְבֵּחַ לַיהוָה וַיִּקַּח מִכֹּל הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה וּמִכֹּל הָעוֹף הַטָּהֹר וַיַּעַל עֹלֹת בַּמִּזְבֵּחַ׃

און נח האָט געבויט אַ מזבח צו גאָט, און ער האָט גענומען פֿון אַלע ריינע בהמות, און פֿון אַלע ריינע פֿייגלען, און האָט אויפֿגעבראַכט בראַנדאָפּפֿער אויפֿן מזבח.

21 I zachutnal Hospodin vůni *tu* příjemnou, a řekl Hospodin v srdci svém: Nebudu více zlořečiti zemi pro člověka, proto že myšlení srdce lidského zlé jest od mladosti jeho; aniž budu více bíti všeho, což živo jest, jako jsem učinil.

I przyjął Wiekuisty z zadowoleniem woń wdzięczną, i rzekł Wiekuisty w sercu Swojém: "Nie będę więcej przeklinał ziemi z powodu człowieka, bo zamysł serca ludzkiego zły od młodości jego, i nie będę więcej zatracał wszelkiego życia, jakem uczynił.

כא וַיָּרַח יְהוָה אֶת־רֵיחַ הַנִּיחֹחַ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־לִבּוֹ לֹא־אֹסִף לְקַלֵּל עוֹד אֶת־הָאֲדָמָה בַּעֲבוּר הָאָדָם כִּי יֵצֶר לֵב הָאָדָם רַע מִנְּעֻרָיו וְלֹא־אֹסִף עוֹד לְהַכּוֹת אֶת־כָּל־חַי כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתִי׃

און גאָט האָט געשמעקט דעם געשמאַקן ריח, און גאָט האָט געזאָגט אין זײַן האַרצן: איך װעל מער װידער ניט פֿאַרשילטן די ערד פֿון װעגן דעם מענטשן; װאָרום די טראַכטונג פֿון דעם מענטשנס האַרצן איז שלעכט פֿון זײַן יוגנט אָן; און איך װעל מער װידער ניט דערשלאָגן אַלץ װאָס לעבט, אַזוי װי איך האָב געטאָן.

22 Nýbrž dokavadž země trvati bude, setí a žeň, studeno i horko, léto a zima, den také a noc nepřestanou.

A póki trwać będzie ziemia, siew i żniwo, i mróz i upał, i lato i zima, i dzień i noc, nie ustaną".

כב עֹד כָּל־יְמֵי הָאָרֶץ זֶרַע וְקָצִיר וְקֹר וָחֹם וְקַיִץ וָחֹרֶף וְיוֹם וָלַיְלָה לֹא יִשְׁבֹּתוּ׃

אַזוי לאַנג װי די טעג פֿון דער ערד, זאָל זייאונג און שניט, און קעלט און היץ, און זומער און װינטער, און טאָג און נאַכט, ניט אויפֿהערן.

1 Tedy požehnal Bůh Noé i synům jeho a řekl jim: Ploďtež se a rozmnožujte se, a naplňte zemi.

א וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת־נֹחַ וְאֶת־בָּנָיו וַיֹּאמֶר לָהֶם פְּרוּ
וּרְבוּ וּמִלְאוּ אֶת־הָאָרֶץ׃

I pobłogosławił Bóg Noacha i synów jego, i rzekł do nich: "Rozradzajcie się i rozmnażajcie i napełniajcie ziemię!

און גאָט האָט געבענטשט נֹחן און זײַנע זין, און האָט צו זיי געזאָגט: פֿרוכפּערט אײַך און מערט אײַך, און פֿילט אָן די ערד.

2 Strach váš a hrůza vaše buď na všeliký živočich země, a na všecko ptactvo nebeské. Všecko, což se hýbe na zemi, a všecky ryby mořské v ruce vaše dány jsou.

ב וּמוֹרַאֲכֶם וְחִתְּכֶם יִהְיֶה עַל כָּל־חַיַּת הָאָרֶץ וְעַל
כָּל־עוֹף הַשָּׁמָיִם בְּכֹל אֲשֶׁר תִּרְמֹשׂ הָאֲדָמָה
וּבְכָל־דְּגֵי הַיָּם בְּיֶדְכֶם נִתָּנוּ׃

A bojaźń i trwoga wasza niech będzie nad wszelkiém zwierzęciem ziemi i nad wszelkiém ptactwem nieba. Wszystko co się porusza na ziemi i wszystkie ryby morza w moc waszą oddane!

און אײַער מורא און אײַער שרעק זאָל זײַן אויף יעטוועדער חיה פֿון דער ערד, און אויף יעטוועדער פֿויגל פֿון הימל, אויף אַלץ וואָס די ערד ווידמענט, און אויף אַלע פֿישן פֿון ים; אין אײַער האַנט זײַנען זיי איבערגעגעבן.

3 Všecko, což se hýbe *a* jest živo, bude vám za pokrm; jako *i* bylinu zelenou, dal jsem vám to všecko.

ג כָּל־רֶמֶשׂ אֲשֶׁר הוּא־חַי לָכֶם יִהְיֶה לְאָכְלָה כְּיֶרֶק
עֵשֶׂב נָתַתִּי לָכֶם אֶת־כֹּל׃

Wszystko co się rusza i co żyje, wam będzie na pokarm, jako zieloną roślinę oddałem wam wszystko.

אַלץ וואָס באַוועגט זיך, וואָס לעבט, זאָל זײַן פֿאַר אײַך צום עסן; אַזוי ווי גרינע קרײַטעכץ האָב איך אײַך דאָס אַלץ געגעבן.

4 A však masa s duší jeho, *kteráž jest* krev jeho, nebudete jísti.

ד אַךְ־בָּשָׂר בְּנַפְשׁוֹ דָמוֹ לֹא תֹאכֵלוּ׃

Wszakże istoty z życiem jej, z krwią jej, - jeść nie będziecie.

נאָר פֿלייש מיט זײַן לעבן, זײַן בלוט, זאָלט איר ניט עסן.

5 A zajisté krve vaší, duší vašich vyhledávati budu; z rukou každého hovada vyhledávati jí budu, i z ruky člověka, ano i z ruky každého bratra jeho budu vyhledávati duše člověka.

ה וְאַךְ אֶת־דִּמְכֶם לְנַפְשֹׁתֵיכֶם אֶדְרֹשׁ מִיַּד כָּל־חַיָּה
אֶדְרְשֶׁנּוּ וּמִיַּד הָאָדָם מִיַּד אִישׁ אָחִיו אֶדְרֹשׁ
אֶת־נֶפֶשׁ הָאָדָם׃

W szczególności krwi waszej, służącej życiu waszemu, poszukiwać będę. Z ręki wszelkiego żywota poszukiwać jej będę; i z ręki człowieka, - jednego z ręki drugiego, - poszukiwać będę życia ludzkiego.

און פֿאַר וואָר, אײַער בלוט, פֿון אײַערע נפֿשות, וועל איך אויפֿמאָנען; פֿון דער האַנט פֿון איטלעכער חיה וועל איך עס אויפֿמאָנען, און פֿון דער האַנט פֿון דעם מענטשן, פֿון דער האַנט פֿון דעם מענטשן זײַן ברודער, וועל איך אויפֿמאָנען דאָס לעבן פֿון אַ מענטשן.

6 Kdo by koli vylil krev člověka, skrze člověka vylita bude krev jeho; nebo k obrazu svému učinil Bůh člověka.

ו שֹׁפֵךְ דַּם הָאָדָם בָּאָדָם דָּמוֹ יִשָּׁפֵךְ כִּי בְּצֶלֶם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת־הָאָדָם׃

Kto przeleje krew człowieka, przez człowieka krew jego przelaną będzie; bo na obraz Boży stworzył człowieka!

דער וואָס פֿאַרגיסט דאָס בלוט פֿון אַ מענטשן, זאָל דורך אַ מענטשן זײַן בלוט פֿאַרגאָסן ווערן; וואָרום אין דער געשטאַלט פֿון גאָט האָט ער געמאַכט דעם מענטשן.

7 Vy pak ploďte a množte se; v hojnosti se rozploďte na zemi, a rozmnoženi buďte na ní.

ז וְאַתֶּם פְּרוּ וּרְבוּ שִׁרְצוּ בָאָרֶץ וּרְבוּ־בָהּ׃

Wy zaś rozradzajcie się i rozmnażajcie; rozpleniajcie się na ziemi, i rozmnażajcie się na niej!

און איר, פּרוכפּערט אײַך און מערט אײַך; ווידמענט אײַך אויף דער ערד, און מערט אײַך אויף איר.

8 I mluvil Bůh k Noé a synům jeho s ním, řka:

ח וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־נֹחַ וְאֶל־בָּנָיו אִתּוֹ לֵאמֹר׃

I oświadczył Bóg Noachowi i synom jego z nim, i rzekł:

און גאָט האָט געזאָגט צו נחן און צו זײַנע זין מיט אים, אַזוי צו זאָגן:

9 Já zajisté vcházím v smlouvu svou s vámi, i s semenem vaším po vás,

ט וַאֲנִי הִנְנִי מֵקִים אֶת־בְּרִיתִי אִתְּכֶם וְאֶת־זַרְעֲכֶם אַחֲרֵיכֶם׃

Ja zaś oto stanowię przymierze Moje z wami, i z potomstwem waszém, po was.

און איך, זע, איך שטעל אויף מײַן בונד מיט אײַך, און מיט אײַער זאָמען נאָך אײַך,

10 A se všelikou duší živou, kteráž *jest* s vámi, z ptactva, z hovad a ze všech živočichů zemských, kteříž *jsou* s vámi, ode všech, kteříž vyšli z korábu, až do všelikého živočicha zemského.

י וְאֵת כָּל־נֶפֶשׁ הַחַיָּה אֲשֶׁר אִתְּכֶם בָּעוֹף בַּבְּהֵמָה וּבְכָל־חַיַּת הָאָרֶץ אִתְּכֶם מִכֹּל יֹצְאֵי הַתֵּבָה לְכֹל חַיַּת הָאָרֶץ׃

I z wszelką istotą żyjącą, która z wami - w ptactwie, bydle i wszelkiém zwierzęciem ziemi przy was, z wszystkiemi co wyszły z korabia, z wszelkiém zwierzęciem ziemi.

און מיט יעטוועדער לעבעדיקער באַשעפֿעניש וואָס מיט אײַך, סײַ אַ פֿויגל, סײַ אַ בהמה, סײַ יעטוועדער חיה פֿון דער ערד מיט אײַך, פֿון די אַלע וואָס זײַנען אַרויסגעגאַנגען פֿון דער תּבֿה, אַלע לעבעדיקע זאַכן פֿון דער ערד.

11 Protož utvrzuji smlouvu svou s vámi, že nebude vyhlazeno více všeliké tělo vodami potopy; aniž bude více potopa k zkažení země.

יא וַהֲקִמֹתִי אֶת־בְּרִיתִי אִתְּכֶם וְלֹא־יִכָּרֵת כָּל־בָּשָׂר עוֹד מִמֵּי הַמַּבּוּל וְלֹא־יִהְיֶה עוֹד מַבּוּל לְשַׁחֵת הָאָרֶץ׃

I utwierdzam przymierze Moje z wami, żeby nie było już zgładzoném wszelkie ciało przez wody potopu, i nie było już potopu dla zniszczenia ziemi".

און איך וועל אויפֿשטעלן מײַן בונד מיט אײַך, און עס וועלן מער ניט פֿאַרשניטן ווערן אַלע לײַבער פֿון אַ מבול-געוויסער, און עס וועט מער ניט זײַן קיין מבול אומצוברענגען די ערד.

12 I řekl Bůh: Totoť *bude* znamení smlouvy, kteréž já dávám, mezi mnou a mezi vámi, a mezi všelikou duší živou, kteráž *jest* s vámi, po všecky věky.

יב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים זֹאת אוֹת־הַבְּרִית אֲשֶׁר־אֲנִי נֹתֵן בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם וּבֵין כָּל־נֶפֶשׁ חַיָּה אֲשֶׁר אִתְּכֶם לְדֹרֹת עוֹלָם:

I rzekł Bóg: "Oto znak przymierza, który ustanawiam między Mną a wami, i między każdą istotą żyjącą, co z wami była, na czasy wieczne!

און גאָט האָט געזאָגט: דאָס איז דער צייכן פֿון דעם בונד וואָס איך גיב צווישן מיר און צווישן אײַך, און צווישן יעטוועדער לעבעדיקער באַשעפֿעניש וואָס מיט אײַך, אויף אייביקע דורות:

13 Duhu svou postavil jsem na oblaku, a bude na znamení smlouvy mezi mnou a mezi zemí.

יג אֶת־קַשְׁתִּי נָתַתִּי בֶּעָנָן וְהָיְתָה לְאוֹת בְּרִית בֵּינִי וּבֵין הָאָרֶץ:

Łuk Mój kładę na obłokach aby był znakiem przymierza między Mną a ziemią.

מײַן בויגן האָב איך אַרײַנגעטאָן אין וואָלקן, און ער וועט זײַן פֿאַר אַ צייכן פֿון בונד צווישן מיר און צווישן דער ערד.

14 A budeť, když uvedu mračný oblak nad zemí, a ukáže se duha na oblaku,

יד וְהָיָה בְּעַנְנִי עָנָן עַל־הָאָרֶץ וְנִרְאֲתָה הַקֶּשֶׁת בֶּעָנָן:

I będzie gdy oblokę obłokiem ziemię, a ukaże się łuk na obłokach:

און עס וועט זײַן, ווען איך טו וואָלקענען אַ וואָלקן אויף דער ערד, אַזוי וועט זיך באַווײַזן דער בויגן אין דעם וואָלקן,

15 Že se rozpomenu na smlouvu svou, kteráž *jest* mezi mnou a mezi vámi a mezi všelikou duší živou v každém těle; a nebudou více vody ku potopě, aby zahladily všeliké tělo.

טו וְזָכַרְתִּי אֶת־בְּרִיתִי אֲשֶׁר בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם וּבֵין כָּל־נֶפֶשׁ חַיָּה בְּכָל־בָּשָׂר וְלֹא־יִהְיֶה עוֹד הַמַּיִם לְמַבּוּל לְשַׁחֵת כָּל־בָּשָׂר:

Wtedy wspomnę na przymierze Moje, co między Mną a wami, i każdem jestestwem żyjącem, w wszelkiém ciele; a nie staną się już wody potopem, aby zniweczyć wszelkie ciało.

און איך וועל זיך דערמאָנען אָן מײַן בונד וואָס צווישן מיר און צווישן אײַך, און צווישן יעטוועדער לעבעדיקער באַשעפֿעניש פֿון אַלע לײַבער, און דאָס וואַסער וועט מער ניט ווערן אַ מבול אומצוברענגען אַלע לײַבער.

16 Nebo když bude duha ta na oblaku, popatřím na ni, abych se rozpomenul na smlouvu věčnou mezi Bohem a mezi všelikou duší živou v každém těle, kteréž *jest* na zemi.

טז וְהָיְתָה הַקֶּשֶׁת בֶּעָנָן וּרְאִיתִיהָ לִזְכֹּר בְּרִית עוֹלָם בֵּין אֱלֹהִים וּבֵין כָּל־נֶפֶשׁ חַיָּה בְּכָל־בָּשָׂר אֲשֶׁר עַל־הָאָרֶץ:

I będzie łuk w obłokach, i spojrzę nań, abym wspomniał na przymierze wieczne między Bogiem, a każdem jestestwem żyjącém w wszelkiém ciele, które jest na ziemi."

און דער בויגן וועט זײַן אין דעם וואָלקן, און איך וועל קוקן אויף אים, כּדי זיך צו דערמאָנען אָן דעם אייביקן בונד צווישן גאָט און צווישן יעטוועדער לעבעדיקער באַשעפֿעניש פֿון אַלע לײַבער וואָס אויף דער ערד.

17 I řekl Bůh k Noé: Toť jest znamení smlouvy, kterouž jsem utvrdil mezi sebou a mezi všelikým tělem, kteréž jest na zemi.

I rzekł Bóg do Noacha: "Oto znak przymierza, które ustanowiłem między Mną a wszelkiém ciałem, które jest na ziemi!"

יז וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־נֹחַ זֹאת אוֹת־הַבְּרִית אֲשֶׁר הֲקִמֹתִי בֵּינִי וּבֵין כָּל־בָּשָׂר אֲשֶׁר עַל־הָאָרֶץ׃

און גאָט האָט געזאָגט צו נחן: דאָס איז דער צייכן פֿון דעם בונד וואָס איך האָב אויפֿגעשטעלט צווישן מיר און צווישן אַלע לײַבער וואָס אויף דער ערד.

18 Byli pak synové Noé, kteříž vyšli z korábu: Sem, Cham a Jáfet; a Cham byl otec Kanánův.

A byli Synowie Noacha, którzy wyszli z korabia, Szem i Cham i Jefet. Cham zaś był ojcem Kanaana.

יח וַיִּהְיוּ בְנֵי־נֹחַ הַיֹּצְאִים מִן־הַתֵּבָה שֵׁם וְחָם וָיָפֶת וְחָם הוּא אֲבִי כְנָעַן׃

און די זין פֿון נחן וואָס זײַנען אַרויסגעגאַנגען פֿון דער תּבֿה, זײַנען געווען שֵׁם, חָם, און יֶפֿת; און חָם, דאָס איז דער פֿאָטער פֿון כּנַען.

19 Ti tři *jsou* synové Noé, a ti se rozprostřeli po vší zemi.

Ci trzej to byli synami Noacha, - a z tych zasiedliła się cała ziemia.

יט שְׁלֹשָׁה אֵלֶּה בְּנֵי־נֹחַ וּמֵאֵלֶּה נָפְצָה כָל־הָאָרֶץ׃

די דאָזיקע דרײַ זײַנען געווען די זין פֿון נחן, און פֿון זיי האָט זיך צעשפּרייט די גאַנצע ערד.

20 Noé pak obíraje se s zemí, začal dělati vinice.

I począł Noach, mąż roli, i zasadził winnicę.

כ וַיָּחֶל נֹחַ אִישׁ הָאֲדָמָה וַיִּטַּע כָּרֶם׃

און נח דער אַקערמאַן האָט גענומען און האָט געפֿלאַנצט אַ ווײַנגאָרטן.

21 A pije víno, opil se, a obnažil se u prostřed stanu svého.

I napił się wina, i odurzył się, i obnażył się we wnętrzu namiotu swojego.

כא וַיֵּשְׁתְּ מִן־הַיַּיִן וַיִּשְׁכָּר וַיִּתְגַּל בְּתוֹךְ אָהֳלֹה׃

און ער האָט געטרונקען פֿון דעם ווײַן, און איז געוואָרן שיכּור און האָט זיך אָפּגעדעקט אין זײַן געצעלט.

22 Viděl pak Cham, otec Kanánův, hanbu otce svého, a pověděl oběma bratřím svým vně.

I ujrzał Cham, ojciec Kanaana, nagość ojca swojego, - i powiedział to dwom braciom swoim na dworze.

כב וַיַּרְא חָם אֲבִי כְנַעַן אֵת עֶרְוַת אָבִיו וַיַּגֵּד לִשְׁנֵי־אֶחָיו בַּחוּץ׃

האָט חָם דער פֿאָטער פֿון כּנַען געזען די נאַקעטקייט פֿון זײַן פֿאָטער, און האָט דערציילט זײַנע צוויי ברידער דרויסן.

23 Tedy vzali Sem a Jáfet oděv, kterýžto oba položili na ramena svá, a jdouce zpátkem, zakryli hanbu otce svého; tváři pak jich *byly* odvráceny, a hanby otce svého neviděli.

I wzięli Szem i Jefet szatę, i włożyli ją obaj na ramiona swoje, i podeszli wstecz, i przykryli nagość ojca swojego; a oblicza ich były odwrócone, że nagości ojca swego nie widzieli.

כג וַיִּקַּח שֵׁם וָיֶפֶת אֶת־הַשִּׂמְלָה וַיָּשִׂימוּ עַל־שְׁכֶם שְׁנֵיהֶם וַיֵּלְכוּ אֲחֹרַנִּית וַיְכַסּוּ אֵת עֶרְוַת אֲבִיהֶם וּפְנֵיהֶם אֲחֹרַנִּית וְעֶרְוַת אֲבִיהֶם לֹא רָאוּ׃

האָבן שֵׁם און יֶפֿת גענומען אַ מאַנטל, און אַרויפֿגעטאָן אויף זייערע ביידנס אַקסלען, און זיי זײַנען געגאַנגען הינטערווײַלעכס, און האָבן צוגעדעקט די נאַקעטקייט פֿון זייער פֿאָטער, מיט זייערע פּנימער אַהינטער, און זיי האָבן ניט געזען די נאַקעטקייט פֿון זייער פֿאָטער.

24 Procítiv pak Noé po svém víně, zvěděl, co mu učinil syn jeho mladší.

כד וַיִּיקֶץ נֹחַ מִיֵּינוֹ וַיֵּדַע אֵת אֲשֶׁר־עָשָׂה־לוֹ בְּנוֹ הַקָּטָן׃

I obudził się Noach po winie swojém, i dowiedział się, co uczynił mu syn jego młodszy.

און נֹח האָט זיך אויסגעניכטערט פֿון זײַן ווײַן, און האָט געמערקט וואָס זײַן ייִנגערער זון האָט אים געטאָן.

25 I řekl: Zlořečený Kanán, služebník služebníků bude bratřím svým.

כה וַיֹּאמֶר אָרוּר כְּנָעַן עֶבֶד עֲבָדִים יִהְיֶה לְאֶחָיו׃

I rzekł: "Przeklęty Kanaan; sługą sług niech będzie braciom swoim!"

און ער האָט געזאָגט: פֿאַרשאָלטן זאָל זײַן כּנַעַן, אַ קנעכט פֿון קנעכט זאָל ער זײַן בײַ זײַנע ברידער.

26 Řekl také: Požehnaný Hospodin, Bůh Semův, a buď Kanán služebníkem jejich.

כו וַיֹּאמֶר בָּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי שֵׁם וִיהִי כְנַעַן עֶבֶד לָמוֹ׃

I rzekł: "Błogosławiony Wiekuisty, Bóg Szema; a niech będzie Kanaan sługą im.

און ער האָט געזאָגט: געלויבט איז יהוה דער גאָט פֿון שֵׁם; און כּנַעַן זאָל זײַן אַ קנעכט בײַ זיי.

27 Rozšiřiž Bůh milostivě Jáfeta, aby bydlil v stáncích Semových, a buď Kanán služebníkem jejich.

כז יַפְתְּ אֱלֹהִים לְיֶפֶת וְיִשְׁכֹּן בְּאָהֳלֵי־שֵׁם וִיהִי כְנַעַן עֶבֶד לָמוֹ׃

Niech rozprzestrzeni Bóg Jefetowi, i niech zamieszka w namiotach Szema; a niech będzie Kanaan sługą im!"

דערברייטערן זאָל גאָט יֶפֶתן, און ער זאָל רוען אין די געצעלטן פֿון שֵׁם; און כּנַעַן זאָל זײַן אַ קנעכט בײַ זיי.

28 Živ pak byl Noé po potopě tři sta *a* padesáte let.

כח וַיְחִי־נֹחַ אַחַר הַמַּבּוּל שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וַחֲמִשִּׁים שָׁנָה׃

I żył Noach po potopie trzysta pięćdziesiąt lat.

און נֹח האָט געלעבט נאָכן מבול דרײַ הונדערט יאָר און פֿופֿציק יאָר.

29 A tak bylo všech dnů Noé devět set *a* padesáte let; i umřel jest.

כט וַיִּהְיוּ כָּל־יְמֵי־נֹחַ תְּשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה וַחֲמִשִּׁים שָׁנָה וַיָּמֹת׃

A były wszystkie dni Noacha, dziewięćset pięćdziesiąt lat; i umarł.

און אַלע טעג פֿון נֹחן זײַנען געווען נײַן הונדערט יאָר און פֿופֿציק יאָר; און ער איז געשטאָרבן.

1 Tito *jsou* pak rodové synů Noé, Sema, Chama
a Jáfeta, jimž se *tito* synové zrodili po potopě.

א וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת בְּנֵי־נֹחַ שֵׁם חָם וָיָפֶת וַיִּוָּלְדוּ לָהֶם
בָּנִים אַחַר הַמַּבּוּל׃

A oto rodowody synów Noacha: Szema, Chama i Jefeta. Urodzili się im bowiem synowie po potopie.

און דאָס זײַנען די געבורטן פֿון נחס קינדער: שֵׁם, חָם, און יֶפֿת; און בײַ זיי זײַנען געבאָרן געוואָרן זין נאָכן מבול.

2 Synové Jáfetovi: Gomer a Magog, a Madai, a
Javan, a Tubal, a Mešech, a Tiras.

ב בְּנֵי יֶפֶת גֹּמֶר וּמָגוֹג וּמָדַי וְיָוָן וְתֻבָל וּמֶשֶׁךְ וְתִירָס׃

Synowie Jefeta: Gomer, i Magog, i Madai, i Jawan, i Tubal, i Meszech, i Tyras.

די זין פֿון יֶפֿתן זײַנען געווען: גומֶר, און מָגוג, און מָדַי, און יָוָן, און תּובַל, און מֶשֶׁך, און תּירָס.

3 Synové pak Gomerovi: Ascenez, Rifat, a
Togorma.

ג וּבְנֵי גֹּמֶר אַשְׁכְּנַז וְרִיפַת וְתֹגַרְמָה׃

A synowie Gomera: Aszkenas, i Ryfat, i Togarma.

און די זין פֿון גומֶרן: אַשכּנַז, און ריפֿת, און תּוגַרמָה. און די זין פֿון יָוָנען: אֶלישָה, און תַּרשיש, כִּתּים, און דודָנים.

4 Synové pak Javanovi: Elisa a Tarsis, Cetim a
Dodanim.

ד וּבְנֵי יָוָן אֱלִישָׁה וְתַרְשִׁישׁ כִּתִּים וְדֹדָנִים׃

A synowie Jawana: Elisza, i Tarszysz, Kittim i Dodanym.

5 Od těch rozděleni jsou ostrovové národů po
krajinách jejich, každý podlé jazyku svého,
vedlé čeledi své, v národech svých.

ה מֵאֵלֶּה נִפְרְדוּ אִיֵּי הַגּוֹיִם בְּאַרְצֹתָם אִישׁ לִלְשֹׁנוֹ
לְמִשְׁפְּחֹתָם בְּגוֹיֵהֶם׃

Od tych rozeszły się pomorskie narody podług ziem swoich, każdy podług języka swojego, podług plemion swoich, podług narodów swoich.

פֿון די דאָזיקע האָבן זיך פֿאַנאַנדערגעשיידט די אינדזלען פֿון די פֿעלקער אין זייערע לענדער, איטלעכער לויט זײַן לשון, לויט זייערע משפּחות, אין זייערע פֿעלקער.

6 Synové pak Chamovi: Chus a Mizraim a Put a
Kanán.

ו וּבְנֵי חָם כּוּשׁ וּמִצְרַיִם וּפוּט וּכְנָעַן׃

A synowie Chama: Kusz, i Micraim, i Put, i Kanaan.

און די זין פֿון חָמען זײַנען געווען: כּוש, און מִצרַיִם, און פּוט, און כּנַעַן.

7 A synové Chusovi: Sába, Evila, a Sabata, a
Regma, a Sabatacha. Synové pak Regmovi:
Sába a Dedan.

ז וּבְנֵי כוּשׁ סְבָא וַחֲוִילָה וְסַבְתָּה וְרַעְמָה וְסַבְתְּכָא
וּבְנֵי רַעְמָה שְׁבָא וּדְדָן׃

A synowie Kusza: Seba, i Chawila i Sabta, i Rama, i Sabtecha. A synowie Ramy: Szeba i Dedan.

און די זין פֿון כּושן: סבאָ, און חַוילָה, און סַבתָּה, און רַעמָה, און סַבתּכאָ. און די זין פֿון רַעמָהן: שבאָ און דדָן.

8 Zplodil také Chus Nimroda; onť jest počal býti mocným na zemi.

ח וְכוּשׁ יָלַד אֶת־נִמְרֹד הוּא הֵחֵל לִהְיוֹת גִּבֹּר בָּאָרֶץ׃

A Kusz spłodził Nimroda: ten począł być mocarzem na ziemi.

און כּוש האָט געבאָרן נמרודן. ער איז געווען דער ערשטער מאַכטיקער אויף דער ערד.

9 To byl silný lovec před Hospodinem; protož se říká: Jako Nimrod silný lovec před Hospodinem.

ט הוּא־הָיָה גִבֹּר־צַיִד לִפְנֵי יְהוָה עַל־כֵּן יֵאָמַר כְּנִמְרֹד גִּבּוֹר צַיִד לִפְנֵי יְהוָה׃

Był on mocarzem, myśliwym przed Wiekuistym. Przeto się mawia: jako Nimrod mocarz, myśliwy przed Wiekuistym.

ער איז געווען אַ מאַכטיקער יעגער פֿאַר גאָט; דרום ווערט געזאָגט: אַזוי ווי נמרוד, אַ מאַכטיקער יעגער פֿאַר גאָט.

10 Počátek pak jeho království byl Babylon a Erech, Achad a Chalne, v zemi Sinear.

י וַתְּהִי רֵאשִׁית מַמְלַכְתּוֹ בָּבֶל וְאֶרֶךְ וְאַכַּד וְכַלְנֵה בְּאֶרֶץ שִׁנְעָר׃

A był początek panowania jego w Babelu, i Erechu i Akadzie, i w Kalne, w ziemi Szynear.

און דער אָנהייב פֿון זײַן קיניגרײַך איז געווען בבל, און אֶרך, און אַכּד, און כַּלנֵה, אין לאַנד שִנעָר.

11 Z země té vyšel do Assur, kdežto vystavěl Ninive, a Rohobot město, a Chále,

יא מִן־הָאָרֶץ הַהִוא יָצָא אַשּׁוּר וַיִּבֶן אֶת־נִינְוֵה וְאֶת־רְחֹבֹת עִיר וְאֶת־כָּלַח׃

Z ziemi tej wyszedł do Aszuru, i zbudował Ninewę, i Rechobot-Ir, i Kalach.

פֿון יענעם לאַנד איז ער אַרויסגעגאַנגען קיין אַשור, און האָט געבויט נינוֵה, און רחובות-עיר, און כֶּלַח,

12 A Rezen mezi Ninive a mezi Chále; toť *jest* město veliké.

יב וְאֶת־רֶסֶן בֵּין נִינְוֵה וּבֵין כָּלַח הִוא הָעִיר הַגְּדֹלָה׃

I Resen, między Ninewą a Kalachem; ono to owém miastem wielkiém.

און רֶסֶן, צווישן נינוֵה און צווישן כֶּלַח, דאָס איז די גרויסע שטאָט.

13 Mizraim pak zplodil Ludim a Anamim, a Laabim, a Neftuim,

יג וּמִצְרַיִם יָלַד אֶת־לוּדִים וְאֶת־עֲנָמִים וְאֶת־לְהָבִים וְאֶת־נַפְתֻּחִים׃

A Micraim spłodził Ludów, i Anamitów, Lehabitów i Naftuchidów.

און מִצרַיִם האָט געבאָרן לודים, און עֲנָמים, און לְהָבים, און נַפֿתּוחים,

14 A Fetruzim, a Chasluim, *(odkudž pošli Filistinští)* a Kafturim.

יד וְאֶת־פַּתְרֻסִים וְאֶת־כַּסְלֻחִים אֲשֶׁר יָצְאוּ מִשָּׁם פְּלִשְׁתִּים וְאֶת־כַּפְתֹּרִים׃

I Patrusów, i Kasluchów, z których poszli Peliszty, i Kaftory.

און פַּתרוסים, און כַּסלוחים – פֿון וואַנען די פלשתּים זײַנען אַרויסגעקומען – און כַּפֿתּורים.

15 Kanán pak zplodil Sidona prvorozeného svého, a Het,

טו וּכְנַעַן יָלַד אֶת־צִידֹן בְּכֹרוֹ וְאֶת־חֵת׃

A Kanaan spłodził Cydona, pierworodnego swego, i Cheta.

און כְּנַעַן האָט געבאָרן צידון זײַן בכור, און חֵתן,

16 A Jebuzea, a Amorea, a Gergezea,

טז וְאֶת־הַיְבוּסִי וְאֶת־הָאֱמֹרִי וְאֵת הַגִּרְגָּשִׁי׃

I Jebusytę, i Emorejczyka, i Girgaszytę.

און דעם יבוסי, און דעם אֱמורי, און דעם גרגָשי,

17 A Hevea, a Aracea, a Sinea,

I Chywijczyka, i Arkijczyka i Synytę.

יז וְאֶת־הַחִוִּי וְאֶת־הַעַרְקִי וְאֶת־הַסִּינִי׃

און דעם חִוִי, און דעם עַרקי, און דעם סיני,

18 A Aradia, a Samarea, a Amatea; a potom *odtud* rozprostřely se čeledi Kananejských.

I Arwadejczyka i Cemarejczyka, i Chamatejczyka; w następstwie zaś rozsiedliły się plemiona Kananejskie.

יח וְאֶת־הָאַרְוָדִי וְאֶת־הַצְּמָרִי וְאֶת־הַחֲמָתִי וְאַחַר נָפֹצוּ מִשְׁפְּחוֹת הַכְּנַעֲנִי׃

און דעם אַרוָדי, און דעם צמָרי, און דעם חמָתי; און דערנאָך האָבן זיך צעשפּרייט די משפּחות פֿון דעם כּנַעֲני.

19 A bylo pomezí Kananejských od Sidonu, když jdeš k Gerar až do Gázy; a *odtud* když jdeš k Sodomě a Gomoře, a Adama a Seboim až do Lázy.

A była dziedzina Kananejczyka od Cydonu idąc do Gerar - aż do Azy, idąc do Sedomu i Amory i Admy i Cebojim, - aż do Lesza.

יט וַיְהִי גְּבוּל הַכְּנַעֲנִי מִצִּידֹן בֹּאֲכָה גְרָרָה עַד־עַזָּה בֹּאֲכָה סְדֹמָה וַעֲמֹרָה וְאַדְמָה וּצְבֹיִם עַד־לָשַׁע׃

און דער געמאַרק פֿון דעם כּנַעֲני איז געווען פֿון צידון, ווי דו גייסט קיין גרָר, ביז עַזָה; ווי דו גייסט קיין סדום, און עֲמורָה, און אַדמָה, און צבוים, ביז לֶשַע.

20 Ti *jsou* synové Chamovi po čeledech svých, vedlé jazyků svých, po krajinách svých, v národech svých.

Oto synowie Chama podług plemion swych, podług języków swoich, w krajach swoich, podług narodów swych.

כ אֵלֶּה בְנֵי־חָם לְמִשְׁפְּחֹתָם לִלְשֹׁנֹתָם בְּאַרְצֹתָם בְּגוֹיֵהֶם׃

דאָס זײַנען די קינדער פֿון חָם לויט זייערע משפּחות, לויט זייערע לשונות, אין זייערע לענדער, אין זייערע פֿעלקער.

21 Semovi také, otci všech synů Heber, bratru Jáfeta staršího zrozeni jsou *synové.*

I Szemowi również się narodziło, temu ojcu wszystkich synów Ebera, bratu Jefeta, najstarszemu.

כא וּלְשֵׁם יֻלַּד גַּם־הוּא אֲבִי כָּל־בְּנֵי־עֵבֶר אֲחִי יֶפֶת הַגָּדוֹל׃

און בײַ שֵׁם, דעם פֿאָטער פֿון אַלע קינדער פֿון עֵבֶר, דעם עלטערן ברודער פֿון יֶפֶתן, אויך בײַ אים זײַנען געבאָרן געוואָרן קינדער.

22 *A tito jsou* synové Semovi: Elam, a Assur, a Arfaxad, a Lud, a Aram.

Synowie Szema: Elam, i Aszur, i Arpachszad, i Lud, i Aram.

כב בְּנֵי שֵׁם עֵילָם וְאַשּׁוּר וְאַרְפַּכְשַׁד וְלוּד וַאֲרָם׃

די זין פֿון שֵׁמען זײַנען געווען: עֵילָם, און אַשור, און אַרפַּכשַד, און לוד, און אֲרָם.

23 Synové pak Aramovi: Hus, a Hul, a Geter, a Mas.

A synowie Arama: Uc, i Chul, i Geter, i Masz.

כג וּבְנֵי אֲרָם עוּץ וְחוּל וְגֶתֶר וָמַשׁ׃

און די זין פֿון אֲרָמען: עוץ, און חול, און גֶתֶר, און מַש.

24 Potom Arfaxad zplodil Sále; a Sále zplodil Hebera.

A Arpachszad spłodził Szelacha, a Szelach spłodził Ebera.

כד וְאַרְפַּכְשַׁד יָלַד אֶת־שָׁלַח וְשֶׁלַח יָלַד אֶת־עֵבֶר׃

און אַרפַּכשַד האָט געבאָרן שֶׁלַחן, און שֶׁלַח האָט געבאָרן עֵבֶרן.

25 Heberovi také narodili se dva synové; jméno jednoho Peleg, proto že za dnů jeho rozdělena byla země, a jméno bratra jeho Jektan.

A Eberowi urodzili się dwaj synowie: imię jednego Peleg, gdyż za dni jego została rozdzielona ziemia, a imię brata jego Joktan.

כה וּלְעֵבֶר יֻלַּד שְׁנֵי בָנִים שֵׁם הָאֶחָד פֶּלֶג כִּי בְיָמָיו נִפְלְגָה הָאָרֶץ וְשֵׁם אָחִיו יָקְטָן׃

און בײַ עֵבֶרן זײַנען געבאָרן געוואָרן צוויי זין; דער נאָמען פֿון איינעם איז געווען פֶּלֶג, ווײַל אין זײַנע טעג איז צעטיילט געוואָרן די ערד; און דער נאָמען פֿון זײַן ברודער איז געווען יָקְטָן.

26 Jektan pak zplodil Elmodada, a Salefa, a Azarmota, a Járe,

A Joktan spłodził Almodada, i Szalefa, i Chocarmaweta, i Jeracha.

כו וְיָקְטָן יָלַד אֶת־אַלְמוֹדָד וְאֶת־שָׁלֶף וְאֶת־חֲצַרְמָוֶת וְאֶת־יָרַח׃

און יָקְטָן האָט געבאָרן אַלמוֹדָדן, און שֶׁלֶפֿן, און חֲצַרמָוֶתן, און יֶרַחן,

27 A Adoráma, a Uzala, a Dikla,

I Hadorama, i Uzala, i Dyklę.

כז וְאֶת־הֲדוֹרָם וְאֶת־אוּזָל וְאֶת־דִּקְלָה׃

און הֲדוֹרָמען, און אוּזָלן, און דִקְלָהן,

28 A Obale, a Abimahele, a Sebai,

I Obala, i Abimaela, i Szebę.

כח וְאֶת־עוֹבָל וְאֶת־אֲבִימָאֵל וְאֶת־שְׁבָא׃

און עוֹבָלן, און אַבִֿימָאֵלן, און שבאָן,

29 A Ofira, a Evila, a Jobaba; všickni ti jsou synové Jektanovi.

I Ofira, i Chawilę, i Jobaba; wszyscy ci byli synami Joktana.

כט וְאֶת־אוֹפִר וְאֶת־חֲוִילָה וְאֶת־יוֹבָב כָּל־אֵלֶּה בְּנֵי יָקְטָן׃

און אוֹפֿירן, און חֲוִילָהן, און יוֹבָבן. די אַלע זײַנען געווען יָקְטָנס זין.

30 A bylo bydlení jejich od Mesa, když jdeš k Sefar hoře na východ slunce.

I była siedziba ich od Meszy idąc ku Sefar, - aż do góry Wschodniej.

ל וַיְהִי מוֹשָׁבָם מִמֵּשָׁא בֹּאֲכָה סְפָרָה הַר הַקֶּדֶם׃

און זייער וווינאָרט איז געווען פֿון מֵשָׁאָ, ווי דו קומסט קיין ספֿר, ביזן באַרג פֿון מזרח.

31 Tiť jsou synové Semovi po čeledech svých, vedlé jazyků svých, po krajinách svých, v národech svých.

Oto synowie Szema podług plemion swoich, podług języków swoich, w krajach swych, podług narodów swoich.

לא אֵלֶּה בְנֵי־שֵׁם לְמִשְׁפְּחֹתָם לִלְשֹׁנֹתָם בְּאַרְצֹתָם לְגוֹיֵהֶם׃

דאָס זײַנען די זין פֿון שֵׁמען לויט זייערע משפּחות, לויט זייערע לשונות, אין זייערע לענדער, לויט זייערע פֿעלקער.

32 Ty *jsou* čeledi synů Noé po rodech svých, v národech svých; *a* od těch rozdělili se národové na zemi po potopě.

Oto plemiona synów Noacha podług rodowodów ich, podług narodów ich, i od tych rozeszły się narody na ziemi po potopie.

לב אֵלֶּה מִשְׁפְּחֹת בְּנֵי־נֹחַ לְתוֹלְדֹתָם בְּגוֹיֵהֶם וּמֵאֵלֶּה נִפְרְדוּ הַגּוֹיִם בָּאָרֶץ אַחַר הַמַּבּוּל׃

דאָס זײַנען די משפּחות פֿון נֹחס זין לויט זייערע געבורטן, אין זייערע פֿעלקער; און פֿון די דאָזיקע האָבן זיך פֿאַנאַנדערגעשיידט די פֿעלקער אויף דער ערד נאָכן מבול.

1 Byla pak všecka země jazyku jednoho a řeči jedné.

I była cała ziemia mowy jednej i wyrażeń nielicznych.

א וַיְהִי כָל־הָאָרֶץ שָׂפָה אֶחָת וּדְבָרִים אֲחָדִים:

און די גאַנצע ערד איז געווען איין שפּראַך און איינע ווערטער.

2 I stalo se, když se brali od východu, nalezli pole v zemi Sinear, a bydlili tam.

I stało się, gdy ciągnęli od Wschodu, znaleźli równinę w kraju Szynear i osiedli tamże.

ב וַיְהִי בְּנָסְעָם מִקֶּדֶם וַיִּמְצְאוּ בִקְעָה בְּאֶרֶץ שִׁנְעָר וַיֵּשְׁבוּ שָׁם:

און עס איז געווען, אַז זיי האָבן געצויגן אין מזרח, האָבן זיי געפֿונען אַ פּלוין אין לאַנד שִׁנעָר, און האָבן זיך דאָרטן באַזעצט.

3 A řekli jeden druhému: Nuže, nadělejme cihel, a vypalme *je* ohněm. *I* měli cihly místo kamení, a zemi lepkou místo vápna.

I rzekli jeden do drugiego: "Oto wyróbmy cegły i rozżarzmy je do żaru." I tak służyła im cegła miasto kamienia, a smołowiec służył im za wapno.

ג וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ הָבָה נִלְבְּנָה לְבֵנִים וְנִשְׂרְפָה לִשְׂרֵפָה וַתְּהִי לָהֶם הַלְּבֵנָה לְאָבֶן וְהַחֵמָר הָיָה לָהֶם לַחֹמֶר:

און זיי האָבן געזאָגט איינער צום אַנדערן: קומט לאָמיר מאַכן ציגל און אויסברענען אין אַ ברענערײַ. און די ציגל איז זיי געווען פֿאַר שטיין, און ליים איז זיי געווען פֿאַר וואַפּנע.

4 Nebo řekli: Nuže, vystavějme sobě město a věži, jejíž by vrch *dosahal* k nebi; a *tak* učiňme sobě jméno, abychom nebyli rozptýleni po vší zemi.

I rzekli: "Oto zbudujmy sobie miasto i wieżę, którejby wierzch w niebie, a uczyńmy sobie znamię, abyśmy się nie rozproszyli po powierzchni całej ziemi."

ד וַיֹּאמְרוּ הָבָה נִבְנֶה־לָּנוּ עִיר וּמִגְדָּל וְרֹאשׁוֹ בַשָּׁמַיִם וְנַעֲשֶׂה־לָּנוּ שֵׁם פֶּן־נָפוּץ עַל־פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ:

און זיי האָבן געזאָגט: קומט לאָמיר אונדז בויען אַ שטאָט, און אַ טורעם מיט זײַן שפּיץ אין הימל, און לאָמיר אונדז מאַכן אַ נאָמען, כּדי מיר זאָלן ניט צעשפּרייט ווערן אויפֿן געזיכט פֿון דער גאַנצער ערד.

5 Sstoupil pak Hospodin, aby viděl to město a věži, kterouž stavěli synové lidští.

Wtedy zstąpił Wiekuisty, aby zobaczyć ono miasto i wieżę, które budowali synowie ludzcy.

ה וַיֵּרֶד יְהוָה לִרְאֹת אֶת־הָעִיר וְאֶת־הַמִּגְדָּל אֲשֶׁר בָּנוּ בְּנֵי הָאָדָם:

האָט גאָט אַראָפּגענידערט צו זען די שטאָט און דעם טורעם, וואָס די מענטשנקינדער האָבן געבויט.

6 A řekl Hospodin: Aj, lid jeden a jazyk jeden všechněch těchto, a toť jest začátek díla jejich; nyní pak nedadí sobě v tom překaziti, což umínili dělati.

I rzekł Wiekuisty: "Oto lud to jeden, i mowa jedna u wszystkich; a taki początek ich przedsięwzięć! A teraz nie chybi im nic, coby zamierzyli wykonać.

ו וַיֹּאמֶר יְהוָה הֵן עַם אֶחָד וְשָׂפָה אַחַת לְכֻלָּם וְזֶה הַחִלָּם לַעֲשׂוֹת וְעַתָּה לֹא־יִבָּצֵר מֵהֶם כֹּל אֲשֶׁר יָזְמוּ לַעֲשׂוֹת׃

און גאָט האָט געזאָגט: זע, זיי זײַנען איין פֿאָלק, און איין שפּראַך איז בײַ זיי אַלעמען, און דאָס איז ערשט אַן אָנהייב פֿון זייער טאָן, און אַצונד וועט פֿון זיי ניט פֿאַרמיטן ווערן אַלץ וואָס זיי טראַכטן צו טאָן.

7 Protož sstupme a zmäťme tam jazyk jejich, aby jeden druhého jazyku nerozuměl.

Oto zstąpmy, a pomieszajmy tam mowę ich, aby nie zrozumieli jeden mowy drugiego.

ז הָבָה נֵרְדָה וְנָבְלָה שָׁם שְׂפָתָם אֲשֶׁר לֹא יִשְׁמְעוּ אִישׁ שְׂפַת רֵעֵהוּ׃

קומט לאָמיר אַראָפּנידערן, און צעמישן דאָרטן זייער שפּראַך, אַז זיי זאָלן ניט פֿאַרשטיין איינער דעם אַנדערנס שפּראַך.

8 A tak rozptýlil je Hospodin odtud po vší zemi; i přestali stavěti města toho.

I rozproszył ich Wiekuisty ztamtąd po powierzchni całej ziemi; i tak przestali budować miasta.

ח וַיָּפֶץ יְהוָה אֹתָם מִשָּׁם עַל־פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ וַיַּחְדְּלוּ לִבְנֹת הָעִיר׃

און גאָט האָט זיי צעשפּרייט פֿון דאָרטן אויפֿן געזיכט פֿון דער גאַנצער ערד, און זיי האָבן אויפֿגעהערט בויען די שטאָט.

9 Protož nazváno jest jméno jeho Bábel; nebo tu zmátl Hospodin jazyk vší země; a odtud rozptýlil je Hospodin po vší zemi.

Przeto nazwano imię jego Babel; gdyż tam pomieszał Wiekuisty mowę całej ziemi. Ztamtąd też rozproszył ich Bóg po powierzchni całej ziemi.

ט עַל־כֵּן קָרָא שְׁמָהּ בָּבֶל כִּי־שָׁם בָּלַל יְהוָה שְׂפַת כָּל־הָאָרֶץ וּמִשָּׁם הֱפִיצָם יְהוָה עַל־פְּנֵי כָּל־הָאָרֶץ׃

דרום האָט מען גערופֿן איר נאָמען בבל, ווײַל דאָרטן האָט גאָט צעמישט די שפּראַך פֿון דער גאַנצער ערד, און פֿון דאָרטן האָט זיי גאָט צעשפּרייט אויפֿן געזיכט פֿון דער גאַנצער ערד.

10 Titoť jsou rodové Semovi: Sem, když byl ve stu letech, zplodil Arfaxada ve dvou letech po potopě.

Oto rodowód Szema: Szem miał sto lat, gdy spłodził Arpachszada, na dwa lata po potopie.

י אֵלֶּה תּוֹלְדֹת שֵׁם שֵׁם בֶּן־מְאַת שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־אַרְפַּכְשָׁד שְׁנָתַיִם אַחַר הַמַּבּוּל׃

דאָס זײַנען די געבורטן פֿון שֵׁמען: צו הונדערט יאָר האָט שֵׁם געבאָרן אַרפַּכשַדן, צוויי יאָר נאָכן מבול.

11 A byl živ Sem po zplození Arfaxada pět set let; a plodil syny a dcery.

I żył Szem po spłodzeniu Arpachszada pięćset lat i spłodził synów i córki.

יא וַיְחִי־שֵׁם אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־אַרְפַּכְשָׁד חֲמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃

און שֵׁם האָט געלעבט נאָכדעם ווי ער האָט געבאָרן אַרפַּכשַדן, פינף הונדערט יאָר; און ער האָט געבאָרן זין און טעכטער.

12 Arfaxad pak živ byl pět a třidceti let, a zplodil Sále.

A Arpachszad, przeżywszy trzydzieści pięć lat, spłodził Szelacha.

יב וְאַרְפַּכְשַׁד חַי חָמֵשׁ וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־שָׁלַח׃

און אַרפַּכשַד האָט געלעבט פֿינף און דרײַסיק יאָר, און האָט געבאָרן שֶלַחן.

13 A po zplození Sále živ byl Arfaxad čtyři sta a tři léta; a plodil syny a dcery.

I żył Arpachszad, po spłodzeniu Szelacha, czterysta trzy lata, i spłodził synów i córki.

יג וַיְחִי אַרְפַּכְשַׁד אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־שֶׁלַח שָׁלֹשׁ שָׁנִים וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃

און אַרפַּכשַד האָט געלעבט נאָכדעם ווי ער האָט געבאָרן שֶלַחן, פֿיר הונדערט יאָר און דרײַ יאָר; און ער האָט געבאָרן זין און טעכטער.

14 Sále také živ byl třidceti let, a zplodil Hebera.

A Szelach, przeżywszy trzydzieści lat, spłodził Ebera.

יד וְשֶׁלַח חַי שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־עֵבֶר׃

און שֶלַח האָט געלעבט דרײַסיק יאָר, און האָט געבאָרן עֵבֶרן.

15 A živ byl Sále po zplození Hebera čtyři sta a tři léta; a plodil syny a dcery.

I żył Szelach, po spłodzeniu Ebera, czterysta trzy lata, i spłodził synów i córki.

טו וַיְחִי־שֶׁלַח אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־עֵבֶר שָׁלֹשׁ שָׁנִים וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃

און שֶלַח האָט געלעבט נאָכדעם ווי ער האָט געבאָרן עֵבֶרן, פֿיר הונדערט יאָר און דרײַ יאָר; און ער האָט געבאָרן זין און טעכטער.

16 Živ pak byl Heber čtyři a třidceti let, a zplodil Pelega.

Eber zaś, przeżywszy trzydzieści cztery lata, spłodził Pelega.

טז וַיְחִי־עֵבֶר אַרְבַּע וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־פָּלֶג׃

און עֵבֶר האָט געלעבט פֿיר און דרײַסיק יאָר, און האָט געבאָרן פֶּלֶגן.

17 A živ byl Heber po zplození Pelega čtyři sta a třidceti let; a plodil syny a dcery.

I żył Eber, po spłodzeniu Pelega, czterysta trzydzieści lat i spłodził synów i córki.

יז וַיְחִי־עֵבֶר אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־פֶּלֶג שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃

און עֵבֶר האָט געלעבט נאָכדעם ווי ער האָט געבאָרן פֶּלֶגן, פֿיר הונדערט יאָר און דרײַסיק יאָר; און ער האָט געבאָרן זין און טעכטער.

18 Peleg pak živ byl třidceti let, a zplodil Réhu.

A przeżywszy Peleg trzydzieści lat spłodził Reu.

יח וַיְחִי־פֶלֶג שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־רְעוּ׃

און פֶּלֶג האָט געלעבט דרײַסיק יאָר, און האָט געבאָרן רְעוּן.

19 A živ byl Peleg po zplození Réhu dvě stě a devět let; a plodil syny a dcery.

I żył Peleg, po spłodzeniu Reu, dwieście dziewięć lat i spłodził synów i córki.

יט וַיְחִי־פֶלֶג אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־רְעוּ תֵּשַׁע שָׁנִים וּמָאתַיִם שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃

און פֶּלֶג האָט געלעבט נאָכדעם ווי ער האָט געבאָרן רְעוּן, צוויי הונדערט יאָר און נײַן יאָר; און ער האָט געבאָרן זין און טעכטער.

20 Réhu také živ byl třidceti a dvě létě, a zplodil Sáruga.

Reu zaś, przeżywszy trzydzieści dwa lata, spłodził Seruga.

כ וַיְחִי רְעוּ שְׁתַּיִם וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־שְׂרוּג׃

און רְעוּ האָט געלעבט צוויי און דרײַסיק יאָר, און האָט געבאָרן שרוגן.

21 A po zplození Sáruga živ byl Réhu dvě stě a sedm let; a plodil syny a dcery.

כא וַיְחִי רְעוּ אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־שְׂרוּג שֶׁבַע שָׁנִים
וּמָאתַיִם שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃

I żył Reu, po spłodzeniu Seruga, dwieście siedm lat i spłodził synów i córki.

און רְעו האָט געלעבט נאָכדעם ווי ער האָט געבאָרן שׂרוגן, צוויי הונדערט יאָר און זיבן יאָר; און ער האָט געבאָרן זין און טעכטער.

22 Živ pak byl Sárug třidceti let, a zplodil Náchora.

כב וַיְחִי שְׂרוּג שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־נָחוֹר׃

Serug zaś, przeżywszy trzydzieści lat, spłodził Nachora.

און שׂרוג האָט געלעבט דרײַסיק יאָר, און האָט געבאָרן נָחורן.

23 A byl živ Sárug po zplození Náchora dvě stě let; a plodil syny a dcery.

כג וַיְחִי שְׂרוּג אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־נָחוֹר מָאתַיִם שָׁנָה
וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃

I żył Serug, po spłodzeniu Nachora, dwieście lat i spłodził synów i córki.

און שׂרוג האָט געלעבט נאָכדעם ווי ער האָט געבאָרן נָחורן, צוויי הונדערט יאָר; און ער האָט געבאָרן זין און טעכטער.

24 Náchor pak živ byl dvadceti a devět let, a zplodil Táre.

כד וַיְחִי נָחוֹר תֵּשַׁע וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־תָּרַח׃

Nachor zaś, przeżywszy dwadzieścia dziewięć lat, spłodził Teracha.

און נָחור האָט געלעבט נײַן און צוואַנציק יאָר, און האָט געבאָרן תֶּרַחן.

25 A živ byl Náchor po zplození Táre sto a devatenácte let; a plodil syny a dcery.

כה וַיְחִי נָחוֹר אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־תֶּרַח תְּשַׁע־עֶשְׂרֵה
שָׁנָה וּמְאַת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃

I żył Nachor, po spłodzeniu Teracha, sto dziewiętnaście lat i spłodził synów i córki.

און נָחור האָט געלעבט נאָכדעם ווי ער האָט געבאָרן תֶּרַחן, הונדערט יאָר און נײַנצן יאָר; און ער האָט געבאָרן זין און טעכטער.

26 Živ pak byl Táre sedmdesáte let, a zplodil Abrama, Náchora a Hárana.

כו וַיְחִי־תֶרַח שִׁבְעִים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־אַבְרָם
אֶת־נָחוֹר וְאֶת־הָרָן׃

Terach zaś, przeżywszy siedmdziesiąt lat, spłodził Abrama, Nachora i Harana.

און תֶּרַח האָט געלעבט זיבעציק יאָר, און האָט געבאָרן אבֿרמען, נָחורן, און הָרָנען.

27 Tito jsou pak rodové Táre: Táre zplodil Abrama, Náchora a Hárana; Háran pak zplodil Lota.

כז וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת תֶּרַח תֶּרַח הוֹלִיד אֶת־אַבְרָם
אֶת־נָחוֹר וְאֶת־הָרָן וְהָרָן הוֹלִיד אֶת־לוֹט׃

A oto dzieje Teracha: Terach spłodził Abrama, Nachora i Harana, a Haran spłodził Lota.

און דאָס זײַנען די געבורטן פֿון תֶּרַחן: תֶּרַח האָט געבאָרן אבֿרמען, נָחורן, און הָרָנען; און הָרָן האָט געבאָרן לוטן.

28 Umřel pak Háran prvé než Táre otec jeho v zemi narození svého, *totiž* v Ur Kaldejských.

כח וַיָּמָת הָרָן עַל־פְּנֵי תֶּרַח אָבִיו בְּאֶרֶץ מוֹלַדְתּוֹ
בְּאוּר כַּשְׂדִּים׃

I umarł Haran w obliczu Teracha, ojca swojego, w kraju rodzinnym swoim, w Ur-Kasdim.

און הָרָן איז געשטאָרבן בײַם לעבן פֿון זײַן פֿאָטער תֶּרַחן, אין לאַנד פֿון זײַן געבורט, אין אור-כַּשׂדים.

29 I zpojímali sobě ženy Abram a Náchor; jméno ženy Abramovy Sarai, a jméno ženy Náchorovy Melcha, dcera Háranova, *kterýž byl* otec Melchy a Jeschy.

I pojęli sobie Abram i Nachor żony; imię żony Abrama - Saraj, a imię żony Nachora - Milka, córka Harana, ojca Milki i Iski.

כט וַיִּקַּח אַבְרָם וְנָחוֹר לָהֶם נָשִׁים שֵׁם אֵשֶׁת־אַבְרָם
שָׂרָי וְשֵׁם אֵשֶׁת־נָחוֹר מִלְכָּה בַּת־הָרָן אֲבִי־מִלְכָּה
וַאֲבִי יִסְכָּה׃

און אבֿרם און נָחור האָבן זיך גענומען ווײַבער; דער נאָמען פֿון אבֿרמס ווײַב איז געווען שָׂרַי, און דער נאָמען פֿון נָחורס ווײַב איז געווען מִלכָּה, די טאָכטער פֿון הָרָן, דעם פֿאָטער פֿון מִלכָּהן און דעם פֿאָטער פֿון יִסכָּהן.

30 Byla pak Sarai neplodná, a neměla dětí.

A była Saraj niepłodna, nie miała dzieci.

ל וַתְּהִי שָׂרַי עֲקָרָה אֵין לָהּ וָלָד׃

און שָׂרַי איז געווען אַן עקרה, זי האָט ניט געהאַט קיין קינדער.

31 I vzal Táre Abrama syna svého, a Lota syna Háranova, vnuka svého, a Sarai nevěstu svou, ženu Abrama syna svého, a vyšli spolu z Ur Kaldejských, aby se brali do země Kananejské, a přišli až do Cháran, a bydlili tam.

I wziął Terach Abrama, syna swego, i Lota, syna Harana, wnuka swojego, i Saraj synowę swoję, żonę Abrama, syna swego, i wyruszyli i inni z nimi z Ur-Kasdim, by pójść do ziemi Kanaan; i doszli aż do Charanu i osiedli tam.

לא וַיִּקַּח תֶּרַח אֶת־אַבְרָם בְּנוֹ וְאֶת־לוֹט בֶּן־הָרָן
בֶּן־בְּנוֹ וְאֵת שָׂרַי כַּלָּתוֹ אֵשֶׁת אַבְרָם בְּנוֹ וַיֵּצְאוּ
אִתָּם מֵאוּר כַּשְׂדִּים לָלֶכֶת אַרְצָה כְּנַעַן וַיָּבֹאוּ
עַד־חָרָן וַיֵּשְׁבוּ שָׁם׃

און תֶּרַח האָט גענומען זײַן זון אבֿרמען, און זײַן אייניקל לוט, דער זון פֿון הָרָנען, און זײַן שנור שָׂרַי, די ווײַב פֿון זײַן זון אבֿרמען, און זיי זײַנען אַרויסגעגאַנגען מיט זיי פֿון אור-כַּשׂדים, צו גיין קיין לאַנד כּנַעַן. און זיי זײַנען געקומען ביז חָרָן, און האָבן זיך דאָרטן באַזעצט.

32 A byli dnové Táre dvě stě a pět let; i umřel Táre v Cháran.

I były dni Teracha dwieście pięć lat; i umarł Terach w Charanie.

לב וַיִּהְיוּ יְמֵי־תֶרַח חָמֵשׁ שָׁנִים וּמָאתַיִם שָׁנָה וַיָּמָת
תֶּרַח בְּחָרָן׃

און די טעג פֿון תֶּרַחן זײַנען געווען צוויי הונדערט יאָר און פֿינף יאָר. און תֶּרַח איז געשטאָרבן אין חָרָן.

1 Nebo byl řekl Hospodin Abramovi: Vyjdi z země své a z příbuznosti své, i z domu otce svého do země, kterouž ukáži tobě.

I rzekł Wiekuisty do Abrama: Wyjdź z ziemi twojej, i z ojczyzny twojej, i z domu ojca twojego, do ziemi, którą ci wskażę.

א וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־אַבְרָם לֶךְ־לְךָ מֵאַרְצְךָ
וּמִמּוֹלַדְתְּךָ וּמִבֵּית אָבִיךָ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַרְאֶךָּ׃

און גאָט האָט געזאָגט צו אבֿרמען: גיי דיר אַוועק פֿון דײַן לאַנד, און פֿון דײַן אָפּשטאַם, און פֿון דײַן פֿאָטערס הויז, צו דעם לאַנד וואָס איך וועל דיר ווײַזן.

2 A učiním tě v národ veliký, a požehnám tobě, a zvelebím jméno tvé, a budeš požehnání.

A uczynię cię narodem wielkim, i pobłogosławię cię, i wywyższę imię twoje, i będziesz błogosławieństwem.

ב וְאֶעֶשְׂךָ לְגוֹי גָּדוֹל וַאֲבָרֶכְךָ וַאֲגַדְּלָה שְׁמֶךָ וֶהְיֵה
בְּרָכָה׃

און איך וועל דיך מאַכן פֿאַר אַ גרויס פֿאָלק, און איך וועל דיך בענטשן, און גרייסן דײַן נאָמען, און וועסט זײַן אַ בענטשונג.

3 Požehnám také dobrořečícím tobě, a zlořečícím tobě zlořečiti budu; ano požehnány budou v tobě všecky čeledi země.

I pobłogosławię błogosławiących tobie, a przeklinającego cię, przeklnę, i błogosławić się będą tobą wszystkie plemiona ziemi.

ג וַאֲבָרְכָה מְבָרְכֶיךָ וּמְקַלֶּלְךָ אָאֹר וְנִבְרְכוּ בְךָ כֹּל
מִשְׁפְּחֹת הָאֲדָמָה׃

און איך וועל בענטשן די וואָס בענטשן דיך, און דעם וואָס פֿלוכט דיך וועל איך פֿאַרשילטן; און מיט דיר וועלן זיך בענטשן אַלע משפּחות פֿון דער ערד.

4 I vyšel Abram, tak jakž mu byl mluvil Hospodin, a šel s ním Lot. *(Byl pak Abram v sedmdesáti pěti letech, když vyšel z Cháran.)*

I wyszedł Abram, jako polecił mu Wiekuisty, i poszedł z nim Lot. A Abram miał siedmdziesiąt pięć lat, gdy wyszedł z Charanu.

ד וַיֵּלֶךְ אַבְרָם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלָיו יְהוָה וַיֵּלֶךְ אִתּוֹ לוֹט
וְאַבְרָם בֶּן־חָמֵשׁ שָׁנִים וְשִׁבְעִים שָׁנָה בְּצֵאתוֹ
מֵחָרָן׃

און אבֿרם איז געגאַנגען אַזוי ווי גאָט האָט צו אים גערעדט; און לוט איז מיטגעגאַנגען מיט אים. און אבֿרם איז געווען אַ מאַן פֿון פֿינף און זיבעציק יאָר בײַ זײַן אַרויסגיין פֿון חָרָן.

5 A vzal Abram Sarai manželku svou, a Lota syna bratra svého, a všecko zboží své, kteréhož nabyli, i duše, kterýchž dosáhli v Cháran. A vyšedše, brali se do země Kananejské, až i přišli do ní.

I wziął Abram Saraj, żonę swoję, i Lota, synowca swojego, i cały dobytek ich, którego się dorobili, i dusze, które nabyli w Charanie; i wyruszyli, by się udać do ziemi Kanaan, i przybyli do ziemi Kanaan.

ה וַיִּקַּח אַבְרָם אֶת־שָׂרַי אִשְׁתּוֹ וְאֶת־לוֹט בֶּן־אָחִיו
וְאֶת־כָּל־רְכוּשָׁם אֲשֶׁר רָכָשׁוּ וְאֶת־הַנֶּפֶשׁ
אֲשֶׁר־עָשׂוּ בְחָרָן וַיֵּצְאוּ לָלֶכֶת אַרְצָה כְּנַעַן וַיָּבֹאוּ
אַרְצָה כְּנָעַן׃

און אבֿרם האָט גענומען זײַן ווײַב שָׂרַין, און זײַן ברודערס זון לוטן, און זייער גאַנצן פֿאַרמעג וואָס זיי האָבן אָנגעקליבן, און די נפֿשות וואָס זיי האָבן זיך אָנגעשאַפֿט אין חָרָן, און זיי זײַנען אַרויסגעגאַנגען צו גיין קיין לאַנד כּנַעַן;

6 I prošel Abram tu zemi až k místu Sichem, to jest až k rovině More. A tehdáž Kananejští *byli* v zemi.

ו וַיַּעֲבֹר אַבְרָם בָּאָרֶץ עַד מְקוֹם שְׁכֶם עַד אֵלוֹן מוֹרֶה וְהַכְּנַעֲנִי אָז בָּאָרֶץ׃

I przeszedł Abram kraj ten, aż do miejscowości Szechem, aż do dąbrowy More. A Kanaanejczyk był natenczas w kraju.

און זיי זײַנען געקומען קיין לאַנד כּנַעַן. און אבֿרם איז דורכגעגאַנגען דורכן לאַנד ביז דעם אָרט פֿון שכֶם, ביז דעם אייכנבוים מורֶה. און דער כּנַעֲני איז דענצמאָל געווען אין לאַנד.

7 I ukázal se Hospodin Abramovi a řekl: Semeni tvému dám zemi tuto. Tedy vzdělal tu oltář Hospodinu, kterýž se byl ukázal jemu.

ז וַיֵּרָא יְהוָה אֶל־אַבְרָם וַיֹּאמֶר לְזַרְעֲךָ אֶתֵּן אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת וַיִּבֶן שָׁם מִזְבֵּחַ לַיהוָה הַנִּרְאֶה אֵלָיו׃

I ukazał się Wiekuisty Abramowi i rzekł: "Potomstwu twojemu oddam ziemię tę". I zbudował tam ofiarnicę Wiekuistemu, który się mu ukazał.

און יהוה האָט זיך באַוויזן צו אבֿרמען, און האָט געזאָגט: צו דײַן זאָמען וועל איך געבן דאָס דאָזיקע לאַנד. און ער האָט דאָרטן געבויט אַ מזבח צו יהוה וואָס האָט זיך באַוויזן צו אים.

8 A odtud podal se k hoře, *kteráž leží* na východ od Bethel, kdežto rozbil stan svůj, *tak že mu* Bethel byl na západ, Hai pak na východ; i vzdělal tam oltář Hospodinu, a vzýval jméno Hospodinovo.

ח וַיַּעְתֵּק מִשָּׁם הָהָרָה מִקֶּדֶם לְבֵית־אֵל וַיֵּט אָהֳלֹה בֵּית־אֵל מִיָּם וְהָעַי מִקֶּדֶם וַיִּבֶן־שָׁם מִזְבֵּחַ לַיהוָה וַיִּקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה׃

I przeniósł się ztamtąd ku wzgórzu, na wschód od Betel, i rozbił namiot swój: Betel od zachodu, a Aj od wschodu; i zbudował tam ofiarnicę Wiekuistemu, i wzywał imienia Wiekuistego.

און ער האָט זיך איבערגעטראָגן פֿון דאָרטן צום באַרג, אין מזרח פֿון בית-אֵל; און ער האָט אויפֿגעשטעלט זײַן געצעלט מיט בית-אֵל פֿון מערב, און עַי פֿון מזרח; און ער האָט דאָרטן געבויט אַ מזבח צו יהוה, און האָט גערופֿן צו דעם נאָמען יהוה.

9 Potom hnul se Abram dále, a odebral se odtud ku poledni.

ט וַיִּסַּע אַבְרָם הָלוֹךְ וְנָסוֹעַ הַנֶּגְבָּה׃

I wyruszył Abram, wciąż idąc i koczując, ku południowi.

און אבֿרם האָט געצויגן, ציענדיק אַלץ ווײַטער צו דרום.

10 Byl pak hlad v té zemi; protož sstoupil Abram do Egypta, aby tam byl pohostinu; nebo veliký *byl* hlad v té zemi.

י וַיְהִי רָעָב בָּאָרֶץ וַיֵּרֶד אַבְרָם מִצְרַיְמָה לָגוּר שָׁם כִּי־כָבֵד הָרָעָב בָּאָרֶץ׃

Ale nastał głód w kraju, i zstąpił Abram do Micraim, aby pobyć tamże, bo ciężkim był głód w kraju.

איז געוואָרן אַ הונגער אין לאַנד, און אבֿרם האָט גענידערט קיין מִצרַיִם, זיך דאָרטן אויפֿצוהאַלטן, וואָרום דער הונגער איז געווען שווער אין לאַנד.

11 I stalo se, že když přicházel blízko k Egyptu, řekl k Sarai manželce své: Aj, nyní znám, že jsi žena krásné tváři.

I stało się, gdy już blizkim był przybycia do Micraim, iż rzekł do Saraj żony swojej: "Otóż wiem, że kobietą pięknego wejrzenia jesteś.

יא וַיְהִי כַּאֲשֶׁר הִקְרִיב לָבוֹא מִצְרָיְמָה וַיֹּאמֶר אֶל־שָׂרַי אִשְׁתּוֹ הִנֵּה־נָא יָדַעְתִּי כִּי אִשָּׁה יְפַת־מַרְאֶה אָתְּ׃

און עס איז געווען, ווי ער איז געקומען נאָנט צו מִצרַיִם, אַזוי האָט ער געזאָגט צו זײַן ווײַב שָׂרַין: זע, איך בעט דיך, איך ווייס אַז דו ביסט אַ פֿרוי פֿון אַ שיינעם אויסזען.

12 A stane se, že když tě uzří Egyptští, řeknou: To *jest* manželka jeho; i zabijí mne, tebe pak živé nechají.

I będzie, gdy ujrzą cię Micryjczycy, powiedzą wtedy: żona to jego, - i zabiją mnie, a ciebie zostawią przy życiu.

יב וְהָיָה כִּי־יִרְאוּ אֹתָךְ הַמִּצְרִים וְאָמְרוּ אִשְׁתּוֹ זֹאת וְהָרְגוּ אֹתִי וְאֹתָךְ יְחַיּוּ׃

איז, ווי די מִצרים וועלן דיך זען, אַזוי וועלן זיי זאָגן: דאָס איז זײַן ווײַב; און זיי וועלן מיך הרגען, און דיך וועלן זיי לאָזן לעבן.

13 Prav medle, *že* jsi sestra má, aby mi dobře bylo příčinou tvou, a živa zůstala duše má pro tebe.

Powiedz że, żeś siostrą moją, aby mi się dobrze działo gwoli tobie, a żyła dusza moja z przyczyny twojej."

יג אִמְרִי־נָא אֲחֹתִי אָתְּ לְמַעַן יִיטַב־לִי בַעֲבוּרֵךְ וְחָיְתָה נַפְשִׁי בִּגְלָלֵךְ׃

זאָג, איך בעט דיך, דו ביסט מײַנע אַ שוועסטער, כּדי מיר זאָל גוט זײַן פֿון דײַנעטוועגן, און מײַן נפֿש זאָל בלײַבן לעבן צוליב דיר.

14 I stalo se, když všel Abram do Egypta, viděli Egyptští ženu, že krásná byla náramně.

I stało się, gdy przybył Abram do Micraim, że ujrzeli Micryjczycy kobietę tę, iż piękną była bardzo.

יד וַיְהִי כְּבוֹא אַבְרָם מִצְרָיְמָה וַיִּרְאוּ הַמִּצְרִים אֶת־הָאִשָּׁה כִּי־יָפָה הִוא מְאֹד׃

און עס איז געווען, ווי אבֿרם איז געקומען קיין מִצרַיִם, אַזוי האָבן די מִצרים געזען די פֿרוי, אַז זי איז זייער שיין.

15 A vidouce ji knížata Faraonova, schválili ji před ním; i vzata jest žena do domu Faraonova.

I ujrzawszy ją, książęta Faraona wysławiali ją przed Faraonem; i wziętą została kobieta ta do domu Faraona.

טו וַיִּרְאוּ אֹתָהּ שָׂרֵי פַרְעֹה וַיְהַלְלוּ אֹתָהּ אֶל־פַּרְעֹה וַתֻּקַּח הָאִשָּׁה בֵּית פַּרְעֹה׃

און די האַרן פֿון פַּרעהן האָבן זי געזען, און האָבן זי פֿאַרלויבט פֿאַר פַּרעהן, און די פֿרוי איז צוגענומען געוואָרן אין פַּרעהס הויז.

16 Kterýžto i Abramovi dobře učinil pro ni; a měl ovce a voly a osly, i služebníky a děvky, též oslice a velbloudy.

Abramowi zaś świadczono dobrze, ze względu na nią, i posiadł owce, i woły, i osły, i sługi, i służebnice, i oślice, i wielbłądy.

טז וּלְאַבְרָם הֵיטִיב בַּעֲבוּרָהּ וַיְהִי־לוֹ צֹאן־וּבָקָר וַחֲמֹרִים וַעֲבָדִים וּשְׁפָחֹת וַאֲתֹנֹת וּגְמַלִּים׃

און אבֿרמען האָט ער באַגיטיקט פֿון אירעטוועגן; און ער האָט געקריגן שאָף, און רינדער, און אייזלען, און קנעכט, און דינסטן, און אייזעלינס, און קעמלען.

17 Ale Hospodin trápil Faraona ranami velikými, i dům jeho, pro Sarai manželku Abramovu.

Ale raził Wiekuisty Faraona klęskami wielkiemi, takoż i dom jego, z powodu Saraj, żony Abrama.

וַיְנַגַּע יְהוָה אֶת־פַּרְעֹה נְגָעִים גְּדֹלִים וְאֶת־בֵּיתוֹ עַל־דְּבַר שָׂרַי אֵשֶׁת אַבְרָם׃ יז

האָט גאָט געפּלאָגט פּרעהן און זײַן הויזגעזינט מיט גרויסע פּלאָגן פֿון װעגן שָׂרַי, אבֿרמס װײַב.

18 Protož povolal Farao Abrama a řekl: Cos mi to učinil? Pročežs mi neoznámil, že ona manželka tvá *jest*?

I wezwał Farao Abrama, i rzekł: "Cóżeś mi to uczynił? Czemu nie powiedziałeś mi, że to żona twoja?

וַיִּקְרָא פַרְעֹה לְאַבְרָם וַיֹּאמֶר מַה־זֹּאת עָשִׂיתָ לִּי לָמָּה לֹא־הִגַּדְתָּ לִּי כִּי אִשְׁתְּךָ הִוא׃ יח

און פּרעה האָט גערופֿן אבֿרמען, און האָט צו אים געזאָגט: װאָס האָסטו דאָ געטאָן צו מיר? פֿאַר װאָס האָסטו מיר ניט געזאָגט אַז זי איז דײַן װײַב?

19 Proč jsi řekl: Sestra má jest? A vzal jsem ji sobě za ženu. Protož nyní, teď máš manželku svou, vezmi a jdi.

Czemu mówiłeś: siostra to moja, tak że wziąłem ją sobie za żonę? Ale teraz, - oto żona twoja, zabierz ją i idź."

לָמָה אָמַרְתָּ אֲחֹתִי הִוא וָאֶקַּח אֹתָהּ לִי לְאִשָּׁה וְעַתָּה הִנֵּה אִשְׁתְּךָ קַח וָלֵךְ׃ יט

אַלמאַי האָסטו געזאָגט: «זי איז מײַנע אַ שװעסטער», און איך האָב זי גענומען פֿאַר אַ װײַב? און אַצונד, אָט איז דײַן װײַב, נעם און גײ.

20 I poručil o něm Farao mužům, a propustili ho, i manželku jeho i všecko, což měl.

I wyznaczył dlań Farao ludzi i przeprowadzili go, i żonę jego, i wszystko co posiadał.

וַיְצַו עָלָיו פַּרְעֹה אֲנָשִׁים וַיְשַׁלְּחוּ אֹתוֹ וְאֶת־אִשְׁתּוֹ וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ׃ כ

און פּרעה האָט באַפֿוילן װעגן אים מענטשן, און זײ האָבן אַרויסבאַגלײט אים, און זײַן װײַב, און אַלץ װאָס ער האָט געהאַט.

1 Vstoupil tedy Abram z Egypta on i žena jeho i všecko, což měl, a Lot s ním, ku poledni.

א וַיַּעַל אַבְרָם מִמִּצְרַיִם הוּא וְאִשְׁתּוֹ וְכָל־אֲשֶׁר־לוֹ וְלוֹט עִמּוֹ הַנֶּגְבָּה׃

I wyszedł Abram z Micraim, on i żona jego i wszystko co posiadał, i Lot wraz z nim, ku południowi.

און אבֿרם איז אַרויסגעגאַנגען פֿון מִצרַיִם, ער און זײַן ווײַב, און אַלץ וואָס ער האָט געהאַט, און לוט מיט אים, קיין דרום.

2 *(Byl pak Abram bohatý velmi na dobytek, na stříbro i na zlato.)*

ב וְאַבְרָם כָּבֵד מְאֹד בַּמִּקְנֶה בַּכֶּסֶף וּבַזָּהָב׃

A Abram bogaty był bardzo w stada, w srebro i złoto.

און אבֿרם איז געווען זייער רײַך אין פֿי, אין זילבער, און אין גאָלד.

3 A šel cestami svými od poledne až do Bethel, až k místu *tomu*, kdež prvé byl stánek jeho, mezi Bethel a Hai,

ג וַיֵּלֶךְ לְמַסָּעָיו מִנֶּגֶב וְעַד־בֵּית־אֵל עַד־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־הָיָה שָׁם אהלה אָהֳלוֹ בַּתְּחִלָּה בֵּין בֵּית־אֵל וּבֵין הָעָי׃

I szedł w pochodach swoich od południa, aż do Betel, aż do miejsca, gdzie był namiot jego przedtém, między Betel i między Aj.

און ער איז געגאַנגען אויף זײַנע ציונגען, פֿון דרום און ביז בית-אֵל, ביז דעם אָרט וואָס זײַן געצעלט איז דאָרטן געווען אין אָנהייב, צווישן בית-אֵל און צווישן עַי,

4 K místu oltáře, kterýž tam byl prvé vzdělal, kdežto vzýval Abram jméno Hospodinovo.

ד אֶל־מְקוֹם הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר־עָשָׂה שָׁם בָּרִאשֹׁנָה וַיִּקְרָא שָׁם אַבְרָם בְּשֵׁם יְהוָה׃

Do miejsca ofiarnicy, którą wystawił tam przedtém; i wzywał tam Abram imienia Wiekuistego.

צו דעם אָרט פֿון דעם מזבח וואָס ער האָט דאָרטן געמאַכט צוערשט; און וואָס אבֿרם האָט דאָרטן גערופֿן צו דעם נאָמען יהוה.

5 Také i Lot, kterýž s Abramem chodil, měl ovce a voly i stany.

ה וְגַם־לְלוֹט הַהֹלֵךְ אֶת־אַבְרָם הָיָה צֹאן־וּבָקָר וְאֹהָלִים׃

A także Lot, który szedł z Abramem, posiadał trzody, i stada, i namioty.

און אויך בײַ לוטן, וואָס איז געגאַנגען מיט אבֿרמען, זײַנען געווען שאָף און רינדער און געצעלטן.

6 A nemohla jim země postačovati, aby spolu bydlili, proto že zboží jich bylo veliké, tak že nemohli spolu bydliti.

ו וְלֹא־נָשָׂא אֹתָם הָאָרֶץ לָשֶׁבֶת יַחְדָּו כִּי־הָיָה רְכוּשָׁם רָב וְלֹא יָכְלוּ לָשֶׁבֶת יַחְדָּו׃

Ale nie mogła znieść ich ziemia, aby przemieszkiwali razem, gdyż był dobytek ich wielkim, i nie mogli przemieszkiwać razem.

און דאָס לאַנד האָט זיי ניט געקענט טראָגן, צו וווינען באַנאַנד; ווײַל זייער פֿאַרמעג איז געווען גרויס, און זיי האָבן ניט געקענט וווינען באַנאַנד.

7 Odkudž vznikla nesnáz mezi pastýři stáda Abramova a mezi pastýři stáda Lotova; nebo Kananejští a Ferezejští tehdáž bydlili v zemi té.

ז וַיְהִי־רִיב בֵּין רֹעֵי מִקְנֵה־אַבְרָם וּבֵין רֹעֵי
מִקְנֵה־לוֹט וְהַכְּנַעֲנִי וְהַפְּרִזִּי אָז יֹשֵׁב בָּאָרֶץ׃

I wynikł spór między pasterzami stad Abrama, a pasterzami stad Lota. A Kanaanejczyk i Peryzejczyk mieszkali już wówczas w kraju.

און עס איז געווען אַ קריגערײַ צווישן די פּאַסטוכער פֿון אבֿרמס פֿי און צווישן די פּאַסטוכער פֿון לוטס פֿי. און דער כּנַעֲני און דער פּרִזי זײַנען דענצמאָל געזעסן אין לאַנד.

ח וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֶל־לוֹט אַל־נָא תְהִי מְרִיבָה בֵּינִי
וּבֵינֶךָ וּבֵין רֹעַי וּבֵין רֹעֶיךָ כִּי־אֲנָשִׁים אַחִים
אֲנָחְנוּ׃

8 Řekl tedy Abram k Lotovi: Nechžť, prosím, není nesnáze mezi mnou a tebou, a mezi pastýři mými a pastýři tvými, poněvadž muži bratří jsme.

I rzekł Abram do Lota: "Niechajże nie będzie sporu między mną a tobą, i między pasterzami moimi, a pasterzami twoimi; wszakże ludźmi krewnymi jesteśmy.

האָט אבֿרם געזאָגט צו לוטן: זאָל, איך בעט דיך, ניט זײַן קיין קריג צווישן מיר און צווישן דיר, און צווישן מײַנע פּאַסטוכער און צווישן דײַנע פּאַסטוכער; וואָרום מיר זײַנען אייגענע מענטשן.

9 Zdaliž není před tebou všecka země? Odděl se, prosím, ode mne. Půjdeš-li na levo, *já* na pravo se držeti budu; pakli půjdeš na pravo, na levo se držeti budu.

ט הֲלֹא כָל־הָאָרֶץ לְפָנֶיךָ הִפָּרֶד נָא מֵעָלָי
אִם־הַשְּׂמֹאל וְאֵימִנָה וְאִם־הַיָּמִין וְאַשְׂמְאִילָה׃

Albož nie cała ziemia przed tobą? Odłączże się odemnie; jeżeli na lewo, to ja na prawo, a jeżeli na prawo, to ja na lewo".

דאָס גאַנצע לאַנד ליגט דאָך פֿאַר דיר; שייד זיך אפּ פֿון מיר, איך בעט דיך, ענטוועדער אויף לינקס, און איך וועל זיך נעמען רעכטס, אָדער אויף רעכטס, און איך וועל זיך נעמען לינקס.

10 Pozdvih tedy Lot očí svých, spatřil všecku rovinu vůkol Jordánu, kteráž před tím, než Hospodin zkazil Sodomu a Gomoru, všecka až k Ségor svlažována byla, jako zahrada Hospodinova, *a* jako země Egyptská.

י וַיִּשָּׂא־לוֹט אֶת־עֵינָיו וַיַּרְא אֶת־כָּל־כִּכַּר הַיַּרְדֵּן כִּי
כֻלָּהּ מַשְׁקֶה לִפְנֵי שַׁחֵת יְהוָה אֶת־סְדֹם
וְאֶת־עֲמֹרָה כְּגַן־יְהוָה כְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בֹּאֲכָה צֹעַר׃

I podniósł Lot oczy swoje, i obaczył całą okolicę Jardenu, że cała nawodniona; - zanim spustoszył Bóg Sedom i Amorę, była jako ogród Boży, jako ziemia Micraim, aż po wejście do Coaru.

האָט לוט אויפֿגעהויבן זײַנע אויגן, און האָט געזען די גאַנצע געגנט פֿון יַרדן, אַז זי איז אין גאַנצן באַוועסערט — דאָס איז געווען איידער גאָט האָט צעשטערט סדום און עמוֹרָה — אַזוי ווי דער גאָרטן פֿון גאָט, אַזוי ווי דאָס לאַנד מִצרַיִם, ביז דו קומסט קיין צוֹעַר.

11 I zvolil sobě Lot všecku rovinu Jordánskou, a bral se k východu; a *tak* oddělili se jeden od druhého.

I wybrał sobie Lot całą okolicę Jardenu i pociągnął Lot ku Wschodowi; i tak odłączyli się jeden od drugiego.

יא וַיִּבְחַר־לוֹ לוֹט אֵת כָּל־כִּכַּר הַיַּרְדֵּן וַיִּסַּע לוֹט מִקֶּדֶם וַיִּפָּרְדוּ אִישׁ מֵעַל אָחִיו׃

און לוט האָט אויסגעקליבן פֿאַר זיך די גאַנצע געגנט פֿון יַרדן; און לוט האָט אַוועקגעצויגן קיין מזרח, און זיי האָבן זיך אָפּגעשיידט איינער פֿון אַנדערן.

12 Abram bydlil v zemi Kananejské, ale Lot přebýval v městech té roviny, podav stanů až k Sodomě.

Abram osiadł w kraju Kanaan, a Lot osiadł w miastach owej okolicy, i rozbił namioty aż do Sedomu.

יב אַבְרָם יָשַׁב בְּאֶרֶץ־כְּנָעַן וְלוֹט יָשַׁב בְּעָרֵי הַכִּכָּר וַיֶּאֱהַל עַד־סְדֹם׃

אבֿרם האָט זיך באַזעצט אין לאַנד כּנַען, און לוט האָט זיך באַזעצט אין די שטעט פֿון דער יַרדן געגנט; און ער האָט געהאַט געצעלטן ביז סדום.

13 Lidé pak Sodomští *byli* zlí, a hříšníci před Hospodinem velicí.

A ludzie Sedomu byli źli i grzeszni wielce przed Wiekuistym.

יג וְאַנְשֵׁי סְדֹם רָעִים וְחַטָּאִים לַיהוָה מְאֹד׃

און די מענטשן פֿון סדום זײַנען געווען זייער שלעכט און זינדיק צו גאָט.

14 I řekl Hospodin Abramovi, když se oddělil od něho Lot: Pozdvihni nyní očí svých, a pohleď z místa, na němž jsi, na půlnoci a na poledne, i na východ a na západ.

I rzekł Wiekuisty do Abrama po odłączeniu się Lota od niego: "Podnieśże oczy twoje, a spójrz z miejsca, na którém się znajdujesz, na północ, i na południe, i na wschód, i na zachód.

יד וַיהוָה אָמַר אֶל־אַבְרָם אַחֲרֵי הִפָּרֶד־לוֹט מֵעִמּוֹ שָׂא נָא עֵינֶיךָ וּרְאֵה מִן־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־אַתָּה שָׁם צָפֹנָה וָנֶגְבָּה וָקֵדְמָה וָיָמָּה׃

און גאָט האָט געזאָגט צו אבֿרמען, נאָכדעם ווי לוט האָט זיך אָפּגעשיידט פֿון אים: הייב אַקאָרשט אויף דײַנע אויגן, און קוק פֿון דעם אָרט ווו דו ביסט, קיין צפֿון און קיין דרום און קיין מזרח און קיין מערבֿ;

15 Nebo všecku zemi, kterouž vidíš, tobě dám a semeni tvému až na věky.

Gdyż całą ziemię, którą widzisz, tobie ją oddam, i rodowi twojemu na wieki.

טו כִּי אֶת־כָּל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־אַתָּה רֹאֶה לְךָ אֶתְּנֶנָּה וּלְזַרְעֲךָ עַד־עוֹלָם׃

וואָרום דאָס גאַנצע לאַנד וואָס דו זעסט, וועל איך געבן צו דיר און צו דײַן זאָמען אויף אייביק.

16 A rozmnožím símě tvé jako prach země; nebo jestliže kdo bude moci sčísti prach země, tedy i símě tvé sečteno bude.

I uczynię ród twój jako proch ziemi, tak, że gdyby zdołał kto zliczyć proch ziemi, i ród twój zliczonym będzie.

טז וְשַׂמְתִּי אֶת־זַרְעֲךָ כַּעֲפַר הָאָרֶץ אֲשֶׁר אִם־יוּכַל אִישׁ לִמְנוֹת אֶת־עֲפַר הָאָרֶץ גַּם־זַרְעֲךָ יִמָּנֶה׃

און איך וועל מאַכן דײַן זאָמען אַזוי ווי שטויב פֿון דער ערד, אַז אויב עמיצער וועט קענען ציילן דעם שטויב פֿון דער ערד, וועט אויך דײַן זאָמען געציילט ווערן.

17 Vstaň, projdi tu zemi na dýl i na šíř její; nebo tobě ji dám.

Powstań, obejdź kraj wzdłuż i wszerz, gdyż tobie oddam go.

קוּם הִתְהַלֵּךְ בָּאָרֶץ לְאָרְכָּהּ וּלְרָחְבָּהּ כִּי לְךָ אֶתְּנֶנָּה׃ יז

שטיי אויף, גיי דורכן לאַנד פֿאַר לענג און פֿאַר ברייט, וואָרום צו דיר וועל איך עס געבן.

18 Tedy Abram hnuv se s stanem, přišel a bydlil v rovinách Mamre, kteréž jsou při Hebronu, kdežto vzdělal oltář Hospodinu.

I zwinął Abram namioty, i przybył i osiadł w dąbrowach Mamry, co przy Hebronie, i zbudował tam ofiarnicę Wiekuistemu.

וַיֶּאֱהַל אַבְרָם וַיָּבֹא וַיֵּשֶׁב בְּאֵלֹנֵי מַמְרֵא אֲשֶׁר בְּחֶבְרוֹן וַיִּבֶן־שָׁם מִזְבֵּחַ לַיהוָה׃ יח

און אבֿרם האָט איבערגעטראָגן זײַן געצעלט, און ער איז געקומען און האָט זיך באַזעצט בײַ די אייכנביימער פֿון מַמרֵא, וואָס אין חֶברון; און ער האָט דאָרטן געבויט אַ מזבח צו יהוה.

1 Stalo se pak ve dnech *těch*, že Amrafel král Sinearský, Arioch král Elasarský, Chedorlaomer král Elamitský, a Thádal král Goimský,

I stało się za czasów Amrafela, króla Szynearu, Arjocha króla Ellasaru, Kedorlaomera, króla Elamu i Tydala, króla Goimu.

א וַיְהִי בִּימֵי אַמְרָפֶל מֶלֶךְ־שִׁנְעָר אַרְיוֹךְ מֶלֶךְ אֶלָּסָר כְּדָרְלָעֹמֶר מֶלֶךְ עֵילָם וְתִדְעָל מֶלֶךְ גּוֹיִם׃

און עס איז געווען אין די טעג פֿון אַמְרָפֿל דעם מלך פֿון שִׁנְעָר, אַריאָך דעם מלך פֿון אֶלָסָר, כּדָרלעומֶר דעם מלך פֿון עֵילָם, און תִּדעָל דעם מלך פֿון גויִם,

2 Vyzdvihli válku proti Bérovi králi Sodomskému, a proti Bersovi králi Gomorskému, a Senábovi králi Adamatskému, a Semeberovi králi Seboimskému, a králi Bélamskému, to jest Ségorskému.

Że toczyli wojnę z Berą, królem Sedomu, i z Birszą, królem Amory, z Szynabem, królem Admy, i Szemeberem, królem Cebojim i z królem Bela, czyli Coaru.

ב עָשׂוּ מִלְחָמָה אֶת־בֶּרַע מֶלֶךְ סְדֹם וְאֶת־בִּרְשַׁע מֶלֶךְ עֲמֹרָה שִׁנְאָב מֶלֶךְ אַדְמָה וְשֶׁמְאֵבֶר מֶלֶךְ צביים צְבוֹיִים וּמֶלֶךְ בֶּלַע הִיא־צֹעַר׃

האָבן זיי געמאַכט אַ מלחמה מיט בֶרַע דעם מלך פֿון סדום, און מיט ברשַע דעם מלך פֿון עֲמורָה, שִׁנאָב דעם מלך פֿון אַדמָה, און שֶׁמאבֿר דעם מלך פֿון צבויִם, און דעם מלך פֿון בלַע, דאָס איז צועַר.

3 Všickni tito sjeli se do údolí Siddim, to jest *již* moře solné.

Wszyscy ci zebrali się przy dolinie Syddym, czyli morzu solném.

ג כָּל־אֵלֶּה חָבְרוּ אֶל־עֵמֶק הַשִּׂדִּים הוּא יָם הַמֶּלַח׃

די אַלע האָבן זיך צונויפֿגעחברט אין טאָל שִׂדים, דאָס איז דער יַם-הַמֶלַח.

4 Dvanácte let sloužili Chedorlaomerovi, třináctého pak léta zprotivili se.

Dwanaście lat podlegali Kedorlaomerowi; trzynastego zaś roku powstali.

ד שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה עָבְדוּ אֶת־כְּדָרְלָעֹמֶר וּשְׁלֹשׁ־עֶשְׂרֵה שָׁנָה מָרָדוּ׃

צוועלף יאָר האָבן זיי געדינט כּדָרלעומֶרן, און אויפֿן דרײַצנטן יאָר האָבן זיי ווידערשפּעניקט.

5 Protož léta čtrnáctého přitáhl Chedorlaomer a králové, kteříž *byli* s ním, a pobili Refaimské v Astarotu Karnaimských, a Zuzimské v Cham, a Eminské na rovinách Kariataimských,

A czternastego roku nadciągnął Kedorlaomer i królowie, którzy z nim byli, i pobili Refaów w Aszterot-Karnajim, i Zuzów w Ham i Emów na równinie Kirjataim.

ה וּבְאַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנָה בָּא כְדָרְלָעֹמֶר וְהַמְּלָכִים אֲשֶׁר אִתּוֹ וַיַּכּוּ אֶת־רְפָאִים בְּעַשְׁתְּרֹת קַרְנַיִם וְאֶת־הַזּוּזִים בְּהָם וְאֵת הָאֵימִים בְּשָׁוֵה קִרְיָתָיִם׃

און אויפֿן פֿערצנטן יאָר איז געקומען כּדָרלעומֶר און די מלכים וואָס מיט אים, און זיי האָבן געשלאָגן די רפֿאים אין עַשתרות-קַרנַיִם, און די זוזים אין הָם, און די אֵימים אין שָׁוֵה-קִריָתַיִם,

6 A Horejské na hoře jich Seir, až k rovině Fáran, kteráž *leží* nad pouští.

ו וְאֶת־הַחֹרִי בְּהַרְרָם שֵׂעִיר עַד אֵיל פָּארָן אֲשֶׁר עַל־הַמִּדְבָּר׃

I Chorejczyków w górach ich Seiru, aż do El-Paran, co nad pustynią.

און די חורים אויף זייער באַרג שֵׂעִיר, ביז אֵיל-פָּארָן וואָס בײַם מדבר.

7 A vracejíce se, přitáhli k En Misfat, kteráž *již jest* Kádes, a pohubili všecku krajinu Amalechitského, také i Amorejského, bydlícího v Hasesontamar.

ז וַיָּשֻׁבוּ וַיָּבֹאוּ אֶל־עֵין מִשְׁפָּט הִוא קָדֵשׁ וַיַּכּוּ אֶת־כָּל־שְׂדֵה הָעֲמָלֵקִי וְגַם אֶת־הָאֱמֹרִי הַיֹּשֵׁב בְּחַצְצֹן תָּמָר׃

I zwrócili się, i przybyli do En-Miszpat, czyli Kadesz, i podbili całą dziedzinę Amalekity, a również i Emorejczyka, osiadłego w Chacacon-Tamar.

און זיי האָבן זיך אומגעקערט, און זײַנען געקומען קיין עֵין-מִשְׁפָּט, דאָס איז קָדֵשׁ, און האָבן געשלאָגן דאָס גאַנצע פֿעלד פֿון עַמָלֵק, און אויך דעם אֱמורי וואָס איז געזעסן אין חַצְצון-תָּמָר.

8 Protož vytáhl král Sodomský, a král Gomorský, a král Adamatský, a král Seboimský, a král Bélamský, to jest Ségorský, a sšikovali se proti nim k bitvě v údolí Siddim,

ח וַיֵּצֵא מֶלֶךְ־סְדֹם וּמֶלֶךְ עֲמֹרָה וּמֶלֶךְ אַדְמָה וּמֶלֶךְ צביים צְבוֹיִם וּמֶלֶךְ בֶּלַע הִוא־צֹעַר וַיַּעַרְכוּ אִתָּם מִלְחָמָה בְּעֵמֶק הַשִּׂדִּים׃

I wyszedł król Sedomu, i król Amory, i król Admy, i król Cebojimu, i król Bela, czyli Coaru, i uszykowali się do boju z nimi w dolinie Syddym.

איז אַרויסגעגאַנגען דער מלך פֿון סדום, און דער מלך פֿון עַמורָה, און דער מלך פֿון אַדמָה, און דער מלך פֿון צבוִים, און דער מלך פֿון בלַע, דאָס איז צוער, און זיי האָבן אָנגעריכט אַ מלחמה מיט זיי אין טאָל שִׂדים –

9 Proti Chedorlaomerovi králi Elamitskému, a Thádalovi králi Goimskému, a Amrafelovi králi Sinearskému, i Ariochovi králi Elasarskému, čtyři králové proti pěti.

ט אֵת כְּדָרְלָעֹמֶר מֶלֶךְ עֵילָם וְתִדְעָל מֶלֶךְ גּוֹיִם וְאַמְרָפֶל מֶלֶךְ שִׁנְעָר וְאַרְיוֹךְ מֶלֶךְ אֶלָּסָר אַרְבָּעָה מְלָכִים אֶת־הַחֲמִשָּׁה׃

Z Kedorlaomerem, królem Elamu, i Tydalem, królem Goimu, i Amrafelem, królem Szynearu, i Arjochem, królem Ellasoru, czterech królów z pięcioma.

מיט כּדָרלעומֶר דעם מלך פֿון עֵילָם, און תִּדעָל דעם מלך פֿון גויִם, און אַמרָפֿל דעם מלך פֿון שִׁנעָר, און אַריאָך דעם מלך פֿון אֶלָסָר; די פֿיר מלכים אַקעגן די פֿינף.

10 *(V údolí pak Siddim bylo mnoho studnic klejovatých.)* I utíkajíce král Sodomský a Gomorský, padli tam; a kteří pozůstali, utekli na hory.

י וְעֵמֶק הַשִּׂדִּים בֶּאֱרֹת בֶּאֱרֹת חֵמָר וַיָּנֻסוּ מֶלֶךְ־סְדֹם וַעֲמֹרָה וַיִּפְּלוּ־שָׁמָּה וְהַנִּשְׁאָרִים הֶרָה נָּסוּ׃

A dolina Syddym pełna była dołów smołowcowych; i uciekli królowie Sedomu i Amory, i rzucili się tam; a pozostali w góry uciekli.

און דער טאָל שׂדים איז געווען גריבער אויף גריבער מיט ליים, און ווי די מלכים פֿון סדום און עַמורָה זײַנען אַנטלאָפֿן, אַזוי זײַנען זיי אַהין אַרײַנגעפֿאַלן; און די איבערגעבליבענע זײַנען אַנטלאָפֿן צום באַרג.

11 A pobravše všecko zboží Sodomských a Gomorských, a všecky potravy jich, odtáhli.

יא וַיִּקְחוּ אֶת־כָּל־רְכֻשׁ סְדֹם וַעֲמֹרָה וְאֶת־כָּל־אָכְלָם וַיֵּלֵכוּ׃

I zabrali cały dobytek Sedomu i Amory, i całą żywność ich, i odeszli.

און יענע האָבן צוגענומען דעם גאַנצן פֿאַרמעג פֿון סדום און עֲמוֹרָה, און דאָס גאַנצע עסנוואַרג זייערס, און זײַנען אַוועקגעגאַנגען.

12 Vzali také Lota, a zboží jeho, syna bratra Abramova, a odjeli; nebo on bydlil v Sodomě.

יב וַיִּקְחוּ אֶת־לוֹט וְאֶת־רְכֻשׁוֹ בֶּן־אֲחִי אַבְרָם וַיֵּלֵכוּ וְהוּא יֹשֵׁב בִּסְדֹם׃

I zabrali też Lota i dobytek jego, - synowca Abrama, - i odeszli; a mieszkał on w Sodomie.

און זיי האָבן צוגענומען לוט, דעם זון פֿון אבֿרמס ברודער, וואָס איז געזעסן אין סדום, און זײַן פֿאַרמעג, און זײַנען אַוועקגעגאַנגען.

13 Přišel pak jeden, kterýž byl utekl, a zvěstoval Abramovi Hebrejskému, kterýž *tehdáž* bydlil v rovinách Mamre Amorejského, bratra Eškolova a bratra Anerova; nebo ti měli smlouvu s Abramem.

יג וַיָּבֹא הַפָּלִיט וַיַּגֵּד לְאַבְרָם הָעִבְרִי וְהוּא שֹׁכֵן בְּאֵלֹנֵי מַמְרֵא הָאֱמֹרִי אֲחִי אֶשְׁכֹּל וַאֲחִי עָנֵר וְהֵם בַּעֲלֵי בְרִית־אַבְרָם׃

I przybył rozbitek, i doniósł to Abramowi Ibryjczykowi, a ten mieszkał w dąbrowach Mamry Emorejczyka, brata Eszkola i brata Anera, którzy byli sprzymierzonymi Abrama.

איז געקומען אַן אַנטרונענער, און האָט אָנגעזאָגט אבֿרם דעם עִבֿרי; און ער האָט געוווינט בײַ די אייכנביימער פֿון מַמְרֵא דעם אֱמורי, דעם ברודער פֿון אֶשכּול, און דעם ברודער פֿון עָנֵרן; און זיי זײַנען געווען בונדסלײַט פֿון אבֿרמען.

14 Uslyšev tedy Abram, že by zajat byl bratr jeho, vypravil způsobných k boji a v domě svém zrozených služebníků tři sta a osmnácte, a honil je až k Dan.

יד וַיִּשְׁמַע אַבְרָם כִּי נִשְׁבָּה אָחִיו וַיָּרֶק אֶת־חֲנִיכָיו יְלִידֵי בֵיתוֹ שְׁמֹנָה עָשָׂר וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת וַיִּרְדֹּף עַד־דָּן׃

A usłyszawszy Abram, że pojmany brat jego, wyprowadził wyćwiczonych swoich, zrodzonych w domu jego, trzechset ośmnastu, i ścigał aż do Dan.

און ווי אבֿרם האָט געהערט אַז זײַן אייגענער איז געפֿאַנגען געוואָרן, אַזוי האָט ער אַרויסגעפֿירט זײַנע אײַנגעלערנטע, געבאָרענע אין זײַן הויז, דרײַ הונדערט און אַכצן, און ער האָט נאָכגעיאָגט ביז דָן.

15 A odděliv se, *připadl* na ně v noci, on i služebníci jeho, a porazil je; a stíhal je až k Chobah, kteréž *leží* na levo Damašku.

טו וַיֵּחָלֵק עֲלֵיהֶם לַיְלָה הוּא וַעֲבָדָיו וַיַּכֵּם וַיִּרְדְּפֵם עַד־חוֹבָה אֲשֶׁר מִשְּׂמֹאל לְדַמָּשֶׂק׃

I napadł na nich oddziałami w nocy, on i słudzy jego, i pobił ich, i ścigał ich aż do Choby, co na lewo od Damaszku.

און ער האָט זיך צעטיילט אַקעגן זיי בײַ נאַכט, ער און זײַנע קנעכט, און ער האָט זיי געשלאָגן און זיי נאָכגעיאָגט ביז חובָה וואָס לינקס פֿון דַמֶשֶׂק.

16 I odjal zase všecko zboží; také i Lota bratra svého s statkem jeho zase přivedl, ano i ženy a lid.

טז וַיָּשֶׁב אֵת כָּל־הָרְכֻשׁ וְגַם אֶת־לוֹט אָחִיו וּרְכֻשׁוֹ הֵשִׁיב וְגַם אֶת־הַנָּשִׁים וְאֶת־הָעָם׃

I sprowadził napowrót cały dobytek, a również i Lota, brata swojego i dobytek jego sprowadził napowrót, a także kobiety i lud.

און ער האָט צוריקגעבראַכט דעם גאַנצן פֿאַרמעג, און אויך לוט זײַן אייגענעם און זײַן פֿאַרמעג האָט ער צוריקגעבראַכט, און אויך די ווײַבער, און דאָס פֿאָלק.

17 Tedy vyšel král Sodomský proti němu, když se navracoval od pobití Chedorlaomera a králů, kteříž *byli* s ním, k údolí Sáveh, kteréž jest údolí královské.

יז וַיֵּצֵא מֶלֶךְ־סְדֹם לִקְרָאתוֹ אַחֲרֵי שׁוּבוֹ מֵהַכּוֹת אֶת־כְּדָרלָעֹמֶר וְאֶת־הַמְּלָכִים אֲשֶׁר אִתּוֹ אֶל־עֵמֶק שָׁוֵה הוּא עֵמֶק הַמֶּלֶךְ׃

I wyszedł król Sedomu naprzeciw niemu, gdy wracał po porażeniu Kedorlaomera i królów, którzy z nim byli, do doliny Szawe, czyli doliny królewskiej.

איז דער מלך פֿון סדום אים אַרויסגעגאַנגען אַנטקעגן, נאָכדעם ווי ער האָט זיך אומגעקערט פֿון שלאָגן כּדָרלעומֶרן, און די מלכים וואָס מיט אים, אין טאָל שָוֵה, דאָס איז דעם מלכס טאָל.

18 Melchisedech také král Sálem, vynesl chléb a víno; a ten *byl* kněz Boha silného nejvyššího.

יח וּמַלְכִּי־צֶדֶק מֶלֶךְ שָׁלֵם הוֹצִיא לֶחֶם וָיָיִן וְהוּא כֹהֵן לְאֵל עֶלְיוֹן׃

A Malki-Cedek, król Szalemu, wyniósł chléb i wino; a był on kapłanem Boga Najwyższego.

און מַלכּי־צֶדֶק דער מלך פֿון שָלֵם האָט אַרויסגעטראָגן ברויט און ווײַן; און ער איז געווען אַ כֹּהן צו דעם העכסטן גאָט.

19 I požehnal mu a řekl: Požehnaný Abram Bohu silnému nejvyššímu, kterýž vládne nebem a zemí;

יט וַיְבָרְכֵהוּ וַיֹּאמַר בָּרוּךְ אַבְרָם לְאֵל עֶלְיוֹן קֹנֵה שָׁמַיִם וָאָרֶץ׃

I pobłogosławił go, i rzekł: "Błogosławiony Abram Bogu Najwyższemu, dzierżącemu niebo i ziemię;

און ער האָט אים געבענטשט, און האָט געזאָגט: געבענטשט זאָל זײַן אַבֿרם פֿון דעם העכסטן גאָט, דעם באַשעפֿער פֿון הימל און ערד.

20 A požehnaný Bůh silný nejvyšší, kterýž dal nepřátely tvé v ruce tvé. I dal mu *Abram* desátky ze všech věcí.

כ וּבָרוּךְ אֵל עֶלְיוֹן אֲשֶׁר־מִגֵּן צָרֶיךָ בְּיָדֶךָ וַיִּתֶּן־לוֹ מַעֲשֵׂר מִכֹּל׃

I błogosławiony Bóg Najwyższy, który wydał wrogi twoje w moc twoję!" I dał mu dziesięcinę ze wszystkiego.

און געבענטשט זאָל זײַן דער העכסטער גאָט וואָס האָט איבערגעענטפֿערט דײַנע פֿײַנט אין דײַן האַנט. – און ער האָט אים געגעבן מעשׂר פֿון אַלצדינג.

21 Král pak Sodomský řekl Abramovi: Dej mi lid, a zboží vezmi sobě.

כא וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ־סְדֹם אֶל־אַבְרָם תֶּן־לִי הַנֶּפֶשׁ וְהָרְכֻשׁ קַח־לָךְ׃

I rzekł król Sedomu do Abrama: "Oddaj mi dusze, a dobytek weź sobie."

און דער מלך פֿון סדום האָט געזאָגט צו אַבֿרמען: גיב מיר די נפֿשות, און דעם פֿאַרמעג נעם דיר.

22 I řekl Abram králi Sodomskému: Pozdvihl jsem ruky své k Hospodinu, Bohu silnému nejvyššímu, kterýž vládne nebem i zemí,

כב וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֶל־מֶלֶךְ סְדֹם הֲרִימֹתִי יָדִי אֶל־יְהוָה אֵל עֶלְיוֹן קֹנֵה שָׁמַיִם וָאָרֶץ׃

I rzekł Abram do króla Sedomu: "Podnoszę rękę moję do Wiekuistego, Boga Najwyższego, dzierżącego niebo i ziemię,

האָט אבֿרם געזאָגט צו דעם מלך פֿון סדום: איך הייב אויף מײַן האַנט צו יהוה דעם העכסטן גאָט, דעם באַשעפֿער פֿון הימל און ערד,

23 Že nevezmu od niti až do řeménka obuvi ze všech věcí, kteréž jsou tvé, abys neřekl: Já jsem obohatil Abrama,

כג אִם־מִחוּט וְעַד שְׂרוֹךְ־נַעַל וְאִם־אֶקַּח מִכָּל־אֲשֶׁר־לָךְ וְלֹא תֹאמַר אֲנִי הֶעֱשַׁרְתִּי אֶת־אַבְרָם׃

Że ani nitki ani rzemyka sandału, - że nic nie wezmę ze wszystkiego co twoje, abyś nie rzekł: jam zbogacił Abrama.

אויב אַ פֿאָדים אָדער אַ שוכבענדל! אָדער אויב איך וועל נעמען פֿון עפּעס וואָס איז דײַנס! כּדי זאָלסט ניט זאָגן: איך האָב רײַך געמאַכט אבֿרמען.

24 Kromě toliko toho, což snědli bojovníci, a dílu mužů, kteříž se mnou šli, *totiž* Aner, Eškol a Mamre; oni nechať vezmou díl svůj.

כד בִּלְעָדַי רַק אֲשֶׁר אָכְלוּ הַנְּעָרִים וְחֵלֶק הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר הָלְכוּ אִתִּי עָנֵר אֶשְׁכֹּל וּמַמְרֵא הֵם יִקְחוּ חֶלְקָם׃

Nic dla mnie! Jedynie co spożyli młodzieńcy, i udział mężów, którzy szli ze mną, - Aner, Eszkol i Mamre, - oni niech wezmą udział swój.

ניט מיר! נאָר וואָס די יונגען האָבן געגעסן, און דעם חלק פֿון די מענטשן וואָס זײַנען געגאַנגען מיט מיר, ענֵר, אֶשכּול, און מַמרֵא; זיי מעגן נעמען זייער חלק.

1 Když pak ty věci pominuly, stalo se slovo Hospodinovo k Abramovi u vidění, řkoucí: Neboj se, Abrame; já *budu* pavéza tvá, *a* odplata tvá velmi veliká.

א אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הָיָה דְבַר־יְהוָה אֶל־אַבְרָם בַּמַּחֲזֶה לֵאמֹר אַל־תִּירָא אַבְרָם אָנֹכִי מָגֵן לָךְ שְׂכָרְךָ הַרְבֵּה מְאֹד׃

Po wypadkach tych, doszło słowo Wiekuistego do Abrama w widzeniu, mówiąc: "Nie obawiaj się Abramie, Ja tarczą tobie; nagroda twoja wielką bardzo!"

נאָך די דאָזיקע געשעענישן איז דאָס וואָרט פֿון גאָט געווען צו אבֿרמען אין אַ זעונגען, אַזוי צו זאָגן: זאָלסט ניט מורא האָבן, אבֿרם, איך בין דיר אַ שילד; דײַן שכר איז זייער גרויס.

2 Jemužto řekl Abram: Panovníče Hospodine, což mi dáš, poněvadž já scházím bez dětí, a ten, jemuž zanechám domu svého, *bude* Damašský Eliezer?

ב וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֲדֹנָי יֱהוִה מַה־תִּתֶּן־לִי וְאָנֹכִי הוֹלֵךְ עֲרִירִי וּבֶן־מֶשֶׁק בֵּיתִי הוּא דַּמֶּשֶׂק אֱלִיעֶזֶר׃

I rzekł Abram: "Panie, Wiekuisty, cóż dać mi możesz, kiedy ja schodzę samotnym? Zawiadowcą zaś domu mojego jest Damesceńczyk Eliezer."

האָט אבֿרם געזאָגט: גאָט דו האַר, וואָס קענסטו מיר געבן, אַז איך גיי אַוועק אָן אַ קינד, און דער ווירטשאַפֿטער פֿון מײַן הויז איז דער דַמֶשֶׂקער אֱליעֶזֶר?

3 Řekl ještě Abram: Aj, mně jsi nedal semene; a aj, schovanec můj *bude* mým dědicem.

ג וַיֹּאמֶר אַבְרָם הֵן לִי לֹא נָתַתָּה זָרַע וְהִנֵּה בֶן־בֵּיתִי יוֹרֵשׁ אֹתִי׃

I rzekł Abram: "Wszak mnie nie dałeś potomka; a tak domownik mój odziedziczy po mnie."

און אבֿרם האָט געזאָגט: זע, האָסט מיר קיין זאָמען ניט געגעבן, און אָט וועט אַ זון פֿון מײַן הויזגעזינט מיך ירשען.

4 A aj, slovo Hospodinovo k němu, řkuci: Nebudeť ten dědicem tvým, ale kterýž vyjde z života tvého, ten dědicem tvým bude.

ד וְהִנֵּה דְבַר־יְהוָה אֵלָיו לֵאמֹר לֹא יִירָשְׁךָ זֶה כִּי־אִם אֲשֶׁר יֵצֵא מִמֵּעֶיךָ הוּא יִירָשֶׁךָ׃

Ale oto słowo Wiekuistego doszło go, mówiąc: "Nie odziedziczy po tobie ten, a tylko który wyjdzie z łona twojego, ten odziedziczy po tobie."

ערשט דאָס וואָרט פֿון גאָט איז געווען צו אים, אַזוי צו זאָגן: ניט דער דאָזיקער וועט דיך ירשען, נאָר דער וואָס וועט אַרויסגיין פֿון דײַנע אינגעווייד, ער וועט דיך ירשען.

5 *I* vyvedl jej ven a řekl: Vzhlédniž nyní k nebi, a sečti hvězdy, budeš-li je *však* moci sčísti? Řekl mu *ještě*: Tak bude símě tvé.

ה וַיּוֹצֵא אֹתוֹ הַחוּצָה וַיֹּאמֶר הַבֶּט־נָא הַשָּׁמַיְמָה וּסְפֹר הַכּוֹכָבִים אִם־תּוּכַל לִסְפֹּר אֹתָם וַיֹּאמֶר לוֹ כֹּה יִהְיֶה זַרְעֶךָ׃

I wyprowadził go na pole, i rzekł: "Spójrzże ku niebu, a zlicz gwiazdy: czy potrafisz je zliczyć? I rzekł do niego: "takim będzie ród twój!"

און ער האָט אים אַרויסגעפֿירט דרויסן, און האָט געזאָגט: טו אַקאָרשט אַ קוק אויפֿן הימל, און צייל די שטערן, אויב דו קענסט זיי איבערציילן. און ער האָט צו אים געזאָגט: אַזוי וועט זײַן דײַן זאָמען. —

6 I uvěřil Hospodinu, a počteno mu to za spravedlnost.

ו וְהֶאֱמִן בַּיהוָה וַיַּחְשְׁבֶהָ לּוֹ צְדָקָה׃

I zaufał Wiekuistemu, a poczytał mu to za zasługę.

און ער האָט געגלויבט אין גאָט, און ער האָט עס אים גערעכנט פֿאַר אַ גערעכטיקייט.

7 *(Nebo byl řekl jemu: Já jsem Hospodin, kterýž jsem tě vyvedl z Ur Kaldejských, ať bych dal zemi tuto k dědičnému vládařství.*

ז וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי יְהוָה אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאוּר כַּשְׂדִּים לָתֶת לְךָ אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת לְרִשְׁתָּהּ׃

I rzekł do niego: "Jam Wiekuisty, którym wywiódł cię z Ur-Kasdym, aby oddać ci ziemię tę w dziedzictwo!"

און ער האָט צו אים געזאָגט: איך בין יהוה וואָס האָט דיך אַרויסגעצויגן פֿון אור-כַּשׂדים, דיר צו געבן דאָס דאָזיקע לאַנד, עס צו אַרבן.

8 I řekl: Panovníče Hospodine, po čem poznám, že ji dědičně obdržím?

ח וַיֹּאמַר אֲדֹנָי יֱהוִה בַּמָּה אֵדַע כִּי אִירָשֶׁנָּה׃

I rzekł: "Panie, Wiekuisty, po czémże poznam, że odziedziczę ją?"

האָט ער געזאָגט: גאָט דו האַר, מיט וואָס וועל איך וויסן אַז איך וועל עס אַרבן?

9 I odpověděl jemu: Vezmi mně jalovici tříletou, a kozu tříletou, a skopce tříletého, hrdličku také a holoubátko.

ט וַיֹּאמֶר אֵלָיו קְחָה לִי עֶגְלָה מְשֻׁלֶּשֶׁת וְעֵז מְשֻׁלֶּשֶׁת וְאַיִל מְשֻׁלָּשׁ וְתֹר וְגוֹזָל׃

I rzekł do niego: "Sprowadź mi jałowicę trzechletnią, i kozę trzechletnią, i barana trzechletniego, i synogarlicę, i gołąbka."

האָט ער צו אים געזאָגט: נעם מיר אַ דרײַיאָריקע קו, און אַ דרײַיאָריקע ציג, און אַ דרײַיאָריקן ווידער, און אַ טורטלטויב, און אַ יונגע טויב.

10 Kterýžto vzav ty všecky věci, zroztínal je na poly, a rozložil na dvě straně, jednu polovici proti druhé; ptáků pak nezroztínal.

י וַיִּקַּח־לוֹ אֶת־כָּל־אֵלֶּה וַיְבַתֵּר אֹתָם בַּתָּוֶךְ וַיִּתֵּן אִישׁ־בִּתְרוֹ לִקְרַאת רֵעֵהוּ וְאֶת־הַצִּפֹּר לֹא בָתָר׃

I sprowadził mu te wszystkie, i rozciął je w pośrodku, i położył każdą część naprzeciw drugiej; ale ptaków nie rozcinał.

האָט ער אים גענומען די אַלע, און האָט זיי איבערגעשניטן אין מיטן, און אַוועקגעלייגט איין העלפֿט קעגן דער אַנדערער; נאָר די פֿויגלען האָט ער ניט איבערגעשניטן.

11 Ptáci pak sedali na ta mrtvá těla, a Abram je sháněl.

יא וַיֵּרֶד הָעַיִט עַל־הַפְּגָרִים וַיַּשֵּׁב אֹתָם אַבְרָם׃

I spuściły się sępy na martwe ciała, i spłoszył je Abram.

האָבן די רויבפֿויגלען אַראָפּגענידערט אויף די פּגרים, אָבער אַבֿרם האָט זיי אָפּגעטריבן.

12 I stalo se, když slunce zapadalo, že dřímota těžká připadla na Abrama; a aj, hrůza *a* tma veliká obklíčila jej).

יב וַיְהִי הַשֶּׁמֶשׁ לָבוֹא וְתַרְדֵּמָה נָפְלָה עַל־אַבְרָם וְהִנֵּה אֵימָה חֲשֵׁכָה גְדֹלָה נֹפֶלֶת עָלָיו׃

Słońce zaś miało się ku zajściu, a sen twardy padł na Abrama; aż oto trwoga, ciemność wielka przypadła nań.

און ווי די זון איז געווען בײַם אונטערגיין, אַזוי איז אַ טיפֿער שלאָף געפֿאַלן אויף אַבֿרמען; ערשט אַן אימה, אַ גרויס פֿינצטערניש, פֿאַלט אָן אויף אים.

13 Řekl tedy *Bůh* Abramovi: *To* zajisté věz, že pohostinu bude símě tvé v zemi cizí, a v službu je podrobí, a trápiti je budou za čtyři sta let.

I rzekł do Abrama: "Wiedzieć tobie, że obcym będzie ród twój w ziemi nie swojej, i ujarzmią ich, i ciemiężyć ich będą - czterysta lat.

וַיֹּאמֶר לְאַבְרָם יָדֹעַ תֵּדַע כִּי־גֵר יִהְיֶה זַרְעֲךָ בְּאֶרֶץ יג
לֹא לָהֶם וַעֲבָדוּם וְעִנּוּ אֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה׃

און ער האָט געזאָגט צו אַבֿרמען: וויסן זאָלסטו וויסן זײַן אַז דײַנע קינדער וועלן זײַן פֿרעמדע אין אַ לאַנד וואָס ניט זייערס, און מע וועט זיי פֿאַרקנעכטן, און מע וועט זיי פּײַניקן פֿיר הונדערט יאָר.

14 Však národ, jemuž sloužiti budou, já souditi budu; a potom vyjdou s velikým zbožím.

Wszakże i naród, któremu służyć będą, osądzę; a potem wyjdą z dobytkiem wielkim.

וְגַם אֶת־הַגּוֹי אֲשֶׁר יַעֲבֹדוּ דָּן אָנֹכִי וְאַחֲרֵי־כֵן יד
יֵצְאוּ בִּרְכֻשׁ גָּדוֹל׃

און אויך דאָס פֿאָלק וועמען זיי וועלן דינען, וועל איך משפּטן; און דערנאָך וועלן זיי אַרויסגיין מיט גרויס פֿאַרמעג.

15 Ty pak půjdeš k otcům svým v pokoji; *a* pohřben budeš v starosti dobré.

A ty pójdziesz do ojców twoich w pokoju, pochowan będziesz w sędziwości szczęśliwej.

וְאַתָּה תָּבוֹא אֶל־אֲבֹתֶיךָ בְּשָׁלוֹם תִּקָּבֵר בְּשֵׂיבָה טו
טוֹבָה׃

דו אָבער וועסט קומען צו דײַנע עלטערן בשלום; אין אַ גוטער עלטער וועסטו באַגראָבן ווערן.

16 A čtvrté pokolení sem se navrátí; nebť ještě není doplněna nepravost Amorejských.

A w czwartém pokoleniu powrócą tu; bo nie pełną wina Emorejczyka dotąd."

וְדוֹר רְבִיעִי יָשׁוּבוּ הֵנָּה כִּי לֹא־שָׁלֵם עֲוֺן הָאֱמֹרִי טז
עַד־הֵנָּה׃

און ערשט אין פֿירטן דור וועלן זיי זיך אומקערן אַהער, וואָרום די זינד פֿון דעם אֱמורי וועט ניט זײַן פֿאַרפֿול ביז דענצמאָל.

17 I stalo se, když zapadlo slunce, a tma bylo, a aj, *ukázala se* pec kouřící se, a pochodně ohnivá, kteráž šla mezi díly těmi.

I gdy było słońce zaszło, a pomroka nastała, a oto - ognisko dymiące się i pochodnia płonąca! To On przeszedł między kawały owe.

וַיְהִי הַשֶּׁמֶשׁ בָּאָה וַעֲלָטָה הָיָה וְהִנֵּה תַנּוּר עָשָׁן יז
וְלַפִּיד אֵשׁ אֲשֶׁר עָבַר בֵּין הַגְּזָרִים הָאֵלֶּה׃

און עס איז געווען, ווי די זון איז אונטערגעגאַנגען, און עס איז געוואָרן שטאָקפֿינצטער, ערשט אַן אויוון מיט רויך, און אַ פֿלאַמפֿײַער וואָס איז דורכגעגאַנגען צווישן די דאָזיקע שטיקער.

18 V ten den učinil Hospodin smlouvu s Abramem, řka: Semeni tvému dám zemi tuto, od řeky Egyptské až do řeky té veliké, řeky Eufraten:

Dnia onego zawarł Wiekuisty z Abramem przymierze w słowach: "Rodowi twojemu oddam ziemię tę, od rzeki Micraim, aż do rzeki wielkiej, rzeki Frat.

בַּיּוֹם הַהוּא כָּרַת יְהוָה אֶת־אַבְרָם בְּרִית לֵאמֹר יח
לְזַרְעֲךָ נָתַתִּי אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת מִנְּהַר מִצְרַיִם עַד־הַנָּהָר הַגָּדֹל נְהַר־פְּרָת׃

אין יענעם טאָג האָט גאָט געשלאָסן אַ בונד מיט אַבֿרמען, אַזוי צו זאָגן: צו דײַן זאָמען האָב איך געגעבן דאָס דאָזיקע לאַנד, פֿון דעם טײַך פֿון מִצרַיִם ביז דעם גרויסן טײַך, דעם טײַך פּרָת;

19 Cinejské, Cenezejské, Cethmonské,

Kenejczyka, i Kenizejczyka, i Kadmonejczyka;

יט אֶת־הַקֵּינִי וְאֶת־הַקְּנִזִּי וְאֵת הַקַּדְמֹנִי׃

דעם קֵינִי, און דעם קְנִזִי, און דעם קַדמוני,

20 A Hetejské, Ferezejské, a Refaimské,

I Chytejczyka, i Peryzejczyka, i Refaów;

כ וְאֶת־הַחִתִּי וְאֶת־הַפְּרִזִּי וְאֶת־הָרְפָאִים׃

און דעם חִתִּי, און דעם פּרִזי, און די רפָֿאים,

21 Amorejské, i Kananejské také, a Gergezejské a Jebuzejské.

I Emorejczyka, i Kanaanejczyka, i Girgaszytę, i Jebusytę."

כא וְאֶת־הָאֱמֹרִי וְאֶת־הַכְּנַעֲנִי וְאֶת־הַגִּרְגָּשִׁי וְאֶת־הַיְבוּסִי׃

און דעם אֱמורי, און דעם כּנַעֲני, און דעם גִרגָשי, און דעם יבוסי.

1 Sarai pak manželka Abramova jemu nerodila; a měla děvku Egyptskou, jménem Agar.

A Saraj, żona Abrama, nie rodziła mu; miała zaś służebnicę Micrejską, imieniem Hagar.

א וְשָׂרַי אֵשֶׁת אַבְרָם לֹא יָלְדָה לוֹ וְלָהּ שִׁפְחָה מִצְרִית וּשְׁמָהּ הָגָר׃

און שָׂרַי, אבֿרמס ווײַב, האָט אים ניט געבאָרן קיין קינדער; און זי האָט געהאַט אַ מִצרישע דינסט וואָס איר נאָמען איז געווען הָגָר.

2 I řekla Sarai Abramovi: Aj, nyní Hospodin zavřel život můj, abych nerodila; vejdi, prosím, k děvce mé, zda bych aspoň z ní mohla míti syny. I povolil Abram řeči Sarai.

I rzekła Saraj do Abrama: "Oto powściągnął mnie Wiekuisty od rodzenia; pójdźże do służebnicy mojej, może zbuduję się od niej." I usłuchał Abram głosu Saraj.

ב וַתֹּאמֶר שָׂרַי אֶל־אַבְרָם הִנֵּה־נָא עֲצָרַנִי יְהוָה מִלֶּדֶת בֹּא־נָא אֶל־שִׁפְחָתִי אוּלַי אִבָּנֶה מִמֶּנָּה וַיִּשְׁמַע אַבְרָם לְקוֹל שָׂרָי׃

האָט שָׂרַי געזאָגט צו אבֿרמען: זע נאָר, גאָט האָט מיך פֿאַרמיטן פֿון געבערן; קום, איך בעט דיך, צו מײַן דינסט, אפֿשר וועל איך אויפֿגעריכט ווערן דורך איר. האָט אבֿרם צוגעהערט צו דעם קול פֿון שָׂרַין.

3 Tedy vzavši Sarai manželka Abramova Agar Egyptskou děvku svou, po desíti letech, jakž bydliti počal Abram v zemi Kananejské, dala ji Abramovi muži svému za ženu.

I wzięła Saraj, żona Abrama, Hagarę Micrejską, służebnicę swoję, po upływie dziesięciu lat pobytu Abrama na ziemi Kanaanejskiej, i oddała ją Abramowi, mężowi swojemu, za żonę.

ג וַתִּקַּח שָׂרַי אֵשֶׁת־אַבְרָם אֶת־הָגָר הַמִּצְרִית שִׁפְחָתָהּ מִקֵּץ עֶשֶׂר שָׁנִים לְשֶׁבֶת אַבְרָם בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וַתִּתֵּן אֹתָהּ לְאַבְרָם אִישָׁהּ לוֹ לְאִשָּׁה׃

און שָׂרַי, אבֿרמס ווײַב, האָט גענומען הָגָר די מִצרית, איר דינסט, נאָכדעם ווי אבֿרם איז געזעסן אין לאַנד כְּנַעַן צען יאָר, און זי האָט זי געגעבן איר מאַן אבֿרמען פֿאַר אַ ווײַב צו אים.

4 I všel k Agar, kterážto počala. Viduci pak ona, že počala, zlehčila sobě paní svou.

I poszedł do Hagary, i poczęła; ale widząc, że poczęła, lekceważyła panią swą w oczach swoich.

ד וַיָּבֹא אֶל־הָגָר וַתַּהַר וַתֵּרֶא כִּי הָרָתָה וַתֵּקַל גְּבִרְתָּהּ בְּעֵינֶיהָ׃

און ער איז געקומען צו הָגָרן, און זי איז טראָגעדיק געוואָרן; און ווי זי האָט געזען אַז זי איז טראָגעדיק, אַזוי איז איר האַרינטע גרינגעשאַצט געוואָרן אין אירע אויגן.

5 I řekla Sarai Abramovi: Křivdou mou tys vinen; já jsem dala děvku svou v lůno tvé, kterážto viduci, že počala, zlehčila mne sobě. Sudiž Hospodin mezi mnou a mezi tebou.

ה וַתֹּאמֶר שָׂרַי אֶל־אַבְרָם חֲמָסִי עָלֶיךָ אָנֹכִי נָתַתִּי שִׁפְחָתִי בְּחֵיקֶךָ וַתֵּרֶא כִּי הָרָתָה וָאֵקַל בְּעֵינֶיהָ יִשְׁפֹּט יְהוָה בֵּינִי וּבֵינֶיךָ׃

I rzekła Saraj do Abrama: "Krzywda moja na ciebie! Jam oddała służebnicę moję na łono twoje, a widząc, że poczęła, lekceważona zostałam w oczach jej; niechaj Wiekuisty rozsądzi między mną a tobą."

האָט שָׂרַי געזאָגט צו אַבֿרמען: מײַן עוולה אויף דיר! איך האָב געגעבן מײַן דינסט אין דײַן בוזעם, און ווי זי האָט געזען אַז זי איז טראָגעדיק, אַזוי בין איך גרינגעשאַצט געוואָרן אין אירע אויגן; זאָל גאָט משפטן צווישן מיר און צווישן דיר.

6 I řekl Abram k Sarai: Aj, děvka tvá v moci tvé; učiň s ní, cožť se za dobré vidí. Tedy trápila ji Sarai, a *ona* utekla od ní.

ו וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֶל־שָׂרַי הִנֵּה שִׁפְחָתֵךְ בְּיָדֵךְ עֲשִׂי־לָהּ הַטּוֹב בְּעֵינָיִךְ וַתְּעַנֶּהָ שָׂרַי וַתִּבְרַח מִפָּנֶיהָ׃

I rzekł Abram do Saraj: "Wszak służebnica twoja w ręku twoim: czyń z nią, co najlepszém w oczach twoich!" I dręczyła ją Saraj, że uciekła przed nią.

האָט אַבֿרם געזאָגט צו שָׂרַין: אָט איז דײַן דינסט אין דײַן האַנט, טו מיט איר וואָס איז גוט אין דײַנע אויגן. און שָׂרַי האָט זי געפּײַניקט, און זי איז אַנטלאָפֿן פֿון איר.

7 Našel ji pak anděl Hospodinův u studnice vody na poušti, u studnice té, *kteráž jest* při cestě Sur.

ז וַיִּמְצָאָהּ מַלְאַךְ יְהוָה עַל־עֵין הַמַּיִם בַּמִּדְבָּר עַל־הָעַיִן בְּדֶרֶךְ שׁוּר׃

I spotkał ją anioł Wiekuistego u źródła wód w pustyni, u źródła po drodze do Szur.

האָט אַ מלאך פֿון גאָט זי געפֿונען בײַ אַ קוואַל וואַסער אין דער מדבר, בײַ דעם קוואַל אויפֿן וועג קיין שור.

8 A řekl: Agar, děvko Sarai, odkud jdeš, a kam se béřeš? I řekla: Od tváři Sarai paní své já utíkám.

ח וַיֹּאמַר הָגָר שִׁפְחַת שָׂרַי אֵי־מִזֶּה בָאת וְאָנָה תֵלֵכִי וַתֹּאמֶר מִפְּנֵי שָׂרַי גְּבִרְתִּי אָנֹכִי בֹּרַחַת׃

I rzekł: "Hagaro, służebnico Saraj! zkąd przychodzisz i dokąd idziesz?" I rzekła: "przed Saraj, panią moją, uciekam."

און ער האָט געזאָגט: הָגָר, שָׂרַיס דינסט, פֿון וואַנען קומסטו, און וווּהין גייסטו? האָט זי געזאָגט: פֿון מײַן האַרינטע שָׂרַין אַנטלויף איך.

9 Tedy řekl jí anděl Hospodinův: Navrať se ku paní své, a pokoř se pod ruku její.

ט וַיֹּאמֶר לָהּ מַלְאַךְ יְהוָה שׁוּבִי אֶל־גְּבִרְתֵּךְ וְהִתְעַנִּי תַּחַת יָדֶיהָ׃

I rzekł do niej anioł Wiekuistego: "Wróć do pani swojej, a ukorz się pod ręce jej."

האָט דער מלאך פֿון גאָט צו איר געזאָגט: קער זיך אום צו דײַן האַרינטע, און בייג זיך אונטער אירע הענט.

10 Opět řekl anděl Hospodinův: Velice rozmnožím símě tvé, aniž bude moci sečteno býti pro množství.

י וַיֹּאמֶר לָהּ מַלְאַךְ יְהוָה הַרְבָּה אַרְבֶּה אֶת־זַרְעֵךְ וְלֹא יִסָּפֵר מֵרֹב׃

I rzekł do niej anioł Wiekuistego: "wielce rozmnożę potomstwo twoje, że nie będzie zliczoném dla mnóstwa."

און דער מלאך פֿון גאָט האָט צו איר געזאָגט: מערן וועל איך מערן דײַן זאָמען, און ער וועט ניט קענען געציילט ווערן פֿון פֿילקייט.

11 Potom také řekl anděl Hospodinův: Aj, ty jsi těhotná, a tudíž porodíš syna, a nazůveš jméno jeho Izmael; nebo uslyšel Hospodin trápení tvé.

יא וַיֹּאמֶר לָהּ מַלְאַךְ יְהוָה הִנָּךְ הָרָה וְיֹלַדְתְּ בֵּן
וְקָרָאת שְׁמוֹ יִשְׁמָעֵאל כִּי־שָׁמַע יְהוָה אֶל־עָנְיֵךְ׃

I rzekł do niej anioł Wiekuistego: "Oto poczęłaś, i zrodzisz syna; i tak nazwij imię jego Iszmael; bo usłyszał Wiekuisty o cierpieniu twojém.

און דער מלאך פֿון גאָט האָט צו איר געזאָגט: זע, דו ביסט טראָגעדיק, און געבערסט אַ זון, זאָלסטו רופֿן זײַן נאָמען ישמָעאל, ווײַל גאָט האָט צוגעהערט דײַן פּײַן.

12 Budeť pak lítý člověk; ruce jeho proti všechněm, a ruce všech proti němu; a před tváří všech bratří svých bydliti bude.

יב וְהוּא יִהְיֶה פֶּרֶא אָדָם יָדוֹ בַכֹּל וְיַד כֹּל בּוֹ
וְעַל־פְּנֵי כָל־אֶחָיו יִשְׁכֹּן׃

A będzie on dzikim człowiekiem; ręka jego przeciw wszystkim, a ręka wszystkich przeciw niemu; a przed obliczem wszystkich braci swoich mieszkać będzie."

און ער וועט זײַן אַ מענטש אַ וואַלדאײזל: זײַן האַנט וועט זײַן אַקעגן אַלעמען, און אַלעמענס האַנט וועט זײַן אַקעגן אים; און אין געזיכט פֿון אַלע זײַנע ברידער וועט ער וווינען.

13 I nazvala *Agar* jméno Hospodinovo, kterýž mluvil jí: Ty jsi silný Bůh vidění; nebo řekla: Zdaliž teď také nevidím po tom, kterýž mne viděl?

יג וַתִּקְרָא שֵׁם־יְהוָה הַדֹּבֵר אֵלֶיהָ אַתָּה אֵל רֳאִי כִּי
אָמְרָה הֲגַם הֲלֹם רָאִיתִי אַחֲרֵי רֹאִי׃

I nazwała imię Wiekuistego, który przemawiał do niej: "Tyś Bóg widzenia, bo mówiła: "Wszak i tu spoglądałam za Tym, który mnie widział."

האָט זי גערופֿען דעם נאָמען פֿון יהוה וואָס האָט צו איר גערעדט «דו ביסט דער גאָט פֿון זעונגען»; וואָרום זי האָט געזאָגט: ניט-שוין האָב איך דאָ געזען דעם וואָס זעט מיך?

14 Protož nazvala studnici tu studnicí Živého vidoucího mne. Aj, *ta jest* mezi Kádes a Barad.

יד עַל־כֵּן קָרָא לַבְּאֵר בְּאֵר לַחַי רֹאִי הִנֵּה בֵין־קָדֵשׁ
וּבֵין בָּרֶד׃

Przeto nazwano krynicę tę, krynicą Lachajroi. Oto ona między Kadesz a Bared!

דרום האָט מען גערופֿן דעם ברונעם באֵר-לַחַי-רואי; ער איז צווישן קָדֵש און צווישן בּרֶד.

15 Porodila pak Agar Abramovi syna; a nazval Abram jméno syna svého, kteréhož porodila Agar, Izmael.

טו וַתֵּלֶד הָגָר לְאַבְרָם בֵּן וַיִּקְרָא אַבְרָם שֶׁם־בְּנוֹ
אֲשֶׁר־יָלְדָה הָגָר יִשְׁמָעֵאל׃

I urodziła Hagar Abramowi syna, i nazwał Abram imię syna swego, którego urodziła Hagar: Iszmael.

און הָגָר האָט געבאָרן אבֿרמען אַ זון, און אבֿרם האָט גערופֿן דעם נאָמען פֿון זײַן זון וואָס הָגָר האָט געבאָרן, ישמָעאל.

16 Abram pak byl v osmdesáti šesti letech, když mu porodila Agar Izmaele.

טז וְאַבְרָם בֶּן־שְׁמֹנִים שָׁנָה וְשֵׁשׁ שָׁנִים בְּלֶדֶת־הָגָר
אֶת־יִשְׁמָעֵאל לְאַבְרָם׃

A Abram miał ośmdziesiąt sześć lat, gdy urodziła Hagar Iszmaela Abramowi.

און אבֿרם איז געווען זעקס און אַכציק יאָר אַלט, ווען הָגָר האָט געבאָרן ישמָעאלן צו אבֿרמען.

1 Když pak Abram byl v devadesáti devíti letech, ukázal se mu Hospodin, a řekl jemu: Já jsem Bůh silný všemohoucí; chodiž ustavičně přede mnou a budiž dokonalým.

א וַיְהִי אַבְרָם בֶּן־תִּשְׁעִים שָׁנָה וְתֵשַׁע שָׁנִים וַיֵּרָא יְהוָה אֶל־אַבְרָם וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי־אֵל שַׁדַּי הִתְהַלֵּךְ לְפָנַי וֶהְיֵה תָמִים׃

A gdy miał Abram dziewięćdziesiąt i dziewięć lat, ukazał się Wiekuisty Abramowi, i rzekł do niego: "Jam jest Bóg Wszechpotężny; postępuj przedemną, a bądź nieskazitelny!

און אַז אבֿרם איז אַלט געווען נײַן און נײַנציק יאָר, האָט זיך יהוה באַוויזן צו אבֿרמען, און האָט צו אים געזאָגט: איך בין גאָט שַׁדַי; גיי פֿאַר מיר, און זײַ ערלעך.

2 A učiním smlouvu svou mezi sebou a tebou a rozmnožím tě náramně velmi.

ב וְאֶתְּנָה בְרִיתִי בֵּינִי וּבֵינֶךָ וְאַרְבֶּה אוֹתְךָ בִּמְאֹד מְאֹד׃

I ustanowię przymierze Moje między Mną a tobą, i rozmnożę cię bardzo a bardzo."

און איך וועל מאַכן מײַן בונד צווישן מיר און צווישן דיר, און איך וועל דיך מערן זייער און זייער.

3 Padl pak Abram na tvář svou; i mluvil Bůh s ním, řka:

ג וַיִּפֹּל אַבְרָם עַל־פָּנָיו וַיְדַבֵּר אִתּוֹ אֱלֹהִים לֵאמֹר׃

I padł Abram na oblicze swoje, a mówił z nim Bóg i rzekł:

איז אבֿרם געפֿאַלן אויף זײַן פּנים, און גאָט האָט מיט אים גערעדט, אַזוי צו זאָגן:

4 Jáť jsem, aj, smlouva má s tebou, a budeš otcem národů mnohých.

ד אֲנִי הִנֵּה בְרִיתִי אִתָּךְ וְהָיִיתָ לְאַב הֲמוֹן גּוֹיִם׃

"Ja, oto przymierze Moje z tobą: Będziesz ojcem mnóstwa narodów,

איך – זע, מײַן בונד וועט זײַן מיט דיר, און וועסט זײַן דער פֿאָטער פֿון אַ סך פֿעלקער.

5 Aniž více slouti bude jméno tvé Abram, ale bude jméno tvé Abraham; nebo otcem mnohých národů učinil jsem tě.

ה וְלֹא־יִקָּרֵא עוֹד אֶת־שִׁמְךָ אַבְרָם וְהָיָה שִׁמְךָ אַבְרָהָם כִּי אַב־הֲמוֹן גּוֹיִם נְתַתִּיךָ׃

I nie będzie zwane nadal imię twoje Abram, ale będzie imię twoje: Abraham; gdyż ojcem mnóstwa narodów ustanawiam cię.

און דײַן נאָמען זאָל מער ניט גערופֿן ווערן אבֿרם, נאָר דײַן נאָמען זאָל זײַן אבֿרהָם; וואָרום פֿאַר דעם פֿאָטער פֿון אַ סך פֿעלקער האָב איך דיך געמאַכט.

6 A učiním, abys se rozplodil náramně velmi, a rozšířím tě v národy; i králové z tebe vyjdou.

ו וְהִפְרֵתִי אֹתְךָ בִּמְאֹד מְאֹד וּנְתַתִּיךָ לְגוֹיִם וּמְלָכִים מִמְּךָ יֵצֵאוּ׃

I rozplenię cię bardzo a bardzo; i rozkrzewię cię w narody, a królowie z ciebie wyjdą.

און איך וועל דיך פֿרוכפּערן זייער און זייער, און איך וועל דיך מאַכן פֿאַר פֿעלקער, און מלכים וועלן אַרויסגיין פֿון דיר.

7 Utvrdím také smlouvu svou mezi sebou a tebou, i mezi semenem tvým po tobě, po rodech jejich, za smlouvu věčnou, *totiž* abych byl Bohem tvým i semene tvého po tobě.

ז וַהֲקִמֹתִי אֶת־בְּרִיתִי בֵּינִי וּבֵינֶךָ וּבֵין זַרְעֲךָ
אַחֲרֶיךָ לְדֹרֹתָם לִבְרִית עוֹלָם לִהְיוֹת לְךָ לֵאלֹהִים
וּֽלְזַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ:

I utwierdzę przymierze Moje między Mną a tobą, i między potomstwem twojém po tobie, w pokoleniach ich, przymierzem wiecznem, abym był ci Bogiem i potomstwu twojemu po tobie.

און איך וועל אויפֿשטעלן מײַן בונד צווישן מיר און צווישן דיר, און צווישן דײַן זאָמען נאָך דיר, אויף זייערע דור-דורות, פֿאַר אַן אייביקן בונד, צו זײַן דיר צום גאָט און דײַן זאָמען נאָך דיר.

8 Nadto dám tobě i semeni tvému po tobě zemi, v nížto obýváš pohostinu, všecku zemi Kananejskou k vládařství věčnému; a budu jejich Bohem.

ח וְנָתַתִּי לְךָ וּלְזַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ אֵת אֶרֶץ מְגֻרֶיךָ אֵת
כָּל־אֶרֶץ כְּנַעַן לַאֲחֻזַּת עוֹלָם וְהָיִיתִי לָהֶם
לֵאלֹהִים:

I oddam tobie, i potomkom twoim po tobie, ziemię pielgrzymstwa twojego, całą ziemię Kanaan, w posiadanie wieczne, i będę im Bogiem."

און איך וועל געבן דיר און דײַן זאָמען נאָך דיר דאָס לאַנד פֿון דײַן ווינשאַפֿט, דאָס גאַנצע לאַנד כּנַעַן, פֿאַר אַן אייביקן אייגנטום; און איך וועל זיי זײַן צום גאָט.

9 Řekl ještě Bůh Abrahamovi: Ty pak ostříhati budeš smlouvy mé, ty i símě tvé po tobě, po rodech svých.

ט וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־אַבְרָהָם וְאַתָּה אֶת־בְּרִיתִי
תִשְׁמֹר אַתָּה וְזַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ לְדֹרֹתָם:

I rzekł Bóg do Abrahama: "Ty zaś przymierza Mojego przestrzegaj, ty i potomkowie twoi po tobie, w pokoleniach swoich.

און גאָט האָט געזאָגט צו אַבֿרהמען: דו אָבער זאָלסט היטן מײַן בונד, דו און דײַן זאָמען נאָך דיר, אויף זייערע דור-דורות.

10 Tatoť jest smlouva má mezi mnou a mezi vámi, i mezi semenem tvým po tobě, kteréž ostříhati budete: Aby obřezán byl mezi vámi každý pohlaví mužského.

י זֹאת בְּרִיתִי אֲשֶׁר תִּשְׁמְרוּ בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם וּבֵין
זַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ הִמּוֹל לָכֶם כָּל־זָכָר:

Oto przymierze Moje, którego przestrzegać będziecie między Mną a wami, i potomstwem twojém po tobie: obrzezaną ma być u was wszelka płeć męzka.

דאָס איז מײַן בונד וואָס איר זאָלט היטן צווישן מיר און צווישן אײַך, און צווישן דײַן זאָמען נאָך דיר: בײַ אײַך זאָל געמַלט ווערן איטלעכער מאַנספֿאַרשוין.

11 Obřežete pak tělo hanby své; a *to* bude znamením smlouvy mezi mnou a mezi vámi.

יא וּנְמַלְתֶּם אֵת בְּשַׂר עָרְלַתְכֶם וְהָיָה לְאוֹת בְּרִית
בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם:

I obrzeżecie ciało napletka waszego, a będzie to znakiem przymierza między Mną a wami.

און איר זאָלט געמַלט ווערן אין דעם פֿלייש פֿון אײַער פאָרהויט, און עס וועט זײַן פֿאַר אַ צייכן פֿון בונד צווישן מיר און צווישן אײַך.

12 Každý tedy pohlaví mužského osmého dne obřezán bude mezi vámi po rodech vašich, doma narozený i koupený za stříbro, z kterých by koli cizozemců *byl*, jenž není z semene tvého.

יב וּבֶן־שְׁמֹנַת יָמִים יִמּוֹל לָכֶם כָּל־זָכָר לְדֹרֹתֵיכֶם
יְלִיד בָּיִת וּמִקְנַת־כֶּסֶף מִכֹּל בֶּן־נֵכָר אֲשֶׁר לֹא
מִזַּרְעֲךָ הוּא:

A w wieku ośmiu dni obrzezaną ma być u was wszelka płeć męzka, w pokoleniach waszych, urodzony w domu i nabyty za pieniądz z jakiegokolwiek cudzego rodu, który nie jest z potomstwa twojego.

און צו אַכט טעג זאָל געמַלט ווערן בײַ אײַך איטלעכער מאַנספּאַרשוין אויף אײַערע דור-דורות, געבאָרן אין הויז, אָדער געקויפֿט פֿאַר געלט פֿון עמיץ אַ פֿרעמדן וואָס איז ניט פֿון דײַן זאָמען.

13 Konečně ať jest obřezán narozený v domě tvém, i koupený za peníze tvé; a budeť smlouva má na těle vašem za smlouvu věčnou.

יג הִמּוֹל יִמּוֹל יְלִיד בֵּיתְךָ וּמִקְנַת כַּסְפֶּךָ וְהָיְתָה
בְרִיתִי בִּבְשַׂרְכֶם לִבְרִית עוֹלָם:

Obrzezanym ma być urodzony w domu twoim, i nabyty za pieniądz twój; a niechaj będzie przymierze Moje na ciele waszém przymierzem wiecznėm.

געמַלט מוז געמַלט ווערן דער וואָס איז געבאָרן אין דײַן הויז, און דער וואָס איז געקויפֿט פֿאַר דײַן געלט; און מײַן בונד זאָל זײַן אין אײַער פֿלייש פֿאַר אַן אייביקן בונד.

14 Neobřezaný pak pacholík, kterýž by neobřezal těla neobřízky své, vyhlazena zajisté bude duše ta z lidu svého; *nebo* smlouvu mou zrušil.

יד וְעָרֵל זָכָר אֲשֶׁר לֹא־יִמּוֹל אֶת־בְּשַׂר עָרְלָתוֹ
וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמֶּיהָ אֶת־בְּרִיתִי הֵפַר:

Nieobrzezany zaś mężczyzna, któryby nie obrzezał ciała napletka swojego, wytępiona ma być dusza ta z ludu swojego, przymierze Moje zerwał."

און אַן אומבאַשניטענער מאַנספּאַרשוין וואָס וועט זיך ניט מַלן אין דעם פֿלייש פֿון זײַן פֿאָרהויט, יענע זעל זאָל פֿאַרשניטן ווערן פֿון איר פֿאָלק; מײַן בונד האָט ער פֿאַרשטערט.

15 Řekl také Bůh Abrahamovi: Sarai manželce své nebudeš říkati Sarai, ale Sára bude jméno její.

טו וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־אַבְרָהָם שָׂרַי אִשְׁתְּךָ
לֹא־תִקְרָא אֶת־שְׁמָהּ שָׂרָי כִּי שָׂרָה שְׁמָהּ:

I rzekł Bóg do Abrahama: "Saraj, żony twojej, - nie będziesz zwał imienia jej Saraj, bo Sara imię jej.

און גאָט האָט געזאָגט צו אבֿרהמען: דײַן ווײַב שָׂרַין זאָלסטו ניט רופֿן מיט איר נאָמען שָׂרַי, נײַערט שָׂרָה זאָל זײַן איר נאָמען.

16 Nebo požehnám jí a dámť z ní syna; požehnámť jí, a bude v národy; královė národů z ní vyjdou.

טז וּבֵרַכְתִּי אֹתָהּ וְגַם נָתַתִּי מִמֶּנָּה לְךָ בֵּן וּבֵרַכְתִּיהָ
וְהָיְתָה לְגוֹיִם מַלְכֵי עַמִּים מִמֶּנָּה יִהְיוּ:

I pobłogosławię ją, a także dam ci z niej syna; i pobłogosławię ją, i rozkrzewię ją w narody, królowie ludów z niej wyjdą."

און איך וועל זי בענטשן, און וועל דיר אויך געבן פֿון איר אַ זון; יאָ, איך וועל זי בענטשן, און פֿעלקער וועלן ווערן פֿון איר; מלכים פֿון אומות וועלן זײַן פֿון איר.

17 Tedy padl Abraham na tvář svou, a zasmáv se, řekl v srdci svém: Zdali stoletému narodí se *syn*? A zdali Sára v devadesáti letech porodí?

I padł Abraham na oblicze swoje, a uśmiechnąwszy się pomyślał w sercu swojém: Czyżby stuletniemu się narodziło, a czyżby Sara dziewięćdziesięcioletnia rodzić miała?"

יז וַיִּפֹּל אַבְרָהָם עַל־פָּנָיו וַיִּצְחָק וַיֹּאמֶר בְּלִבּוֹ הַלְּבֶן מֵאָה־שָׁנָה יִוָּלֵד וְאִם־שָׂרָה הֲבַת־תִּשְׁעִים שָׁנָה תֵּלֵד׃

איז אבֿרהם געפֿאַלן אויף זײַן פּנים, און ער האָט געלאַכט, און געזאָגט בײַ זיך אין האַרצן: קען בײַ אַ מאַן פֿון הונדערט יאָר געבאָרן ווערן? און קען שׂרה צו נײַנציק יאָר געבערן?

18 I řekl Abraham Bohu: Ó byť jen Izmael živ byl před tebou!

I rzekł Abraham do Boga: "Niechby już Iszmael żył przed tobą!"

יח וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל־הָאֱלֹהִים לוּ יִשְׁמָעֵאל יִחְיֶה לְפָנֶיךָ׃

און אבֿרהם האָט געזאָגט צו גאָט: הלוואַי זאָל ישמָעאל לעבן פֿאַר דיר!

19 Jemužto řekl Bůh: Nýbrž Sára manželka tvá porodí tobě syna, a nazůveš jméno jeho Izák; i utvrdím smlouvu svou s ním za smlouvu věčnou, i s semenem jeho po něm.

I rzekł Bóg: "Ależ Sara, żona twoja, urodzi ci syna, i nazwiesz imię jego Ic'hak; i ustanowię przymierze Moje z nim, przymierzem wieczném, dla potomstwa jego po nim.

יט וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֲבָל שָׂרָה אִשְׁתְּךָ יֹלֶדֶת לְךָ בֵּן וְקָרָאתָ אֶת־שְׁמוֹ יִצְחָק וַהֲקִמֹתִי אֶת־בְּרִיתִי אִתּוֹ לִבְרִית עוֹלָם לְזַרְעוֹ אַחֲרָיו׃

האָט גאָט געזאָגט: פֿאַר וואָר, דײַן ווײַב שׂרה וועט דיר געבערן אַ זון, און זאָלסט רופֿן זײַן נאָמען יצחק; און איך וועל אויפֿשטעלן מײַן בונד מיט אים פֿאַר אַן אייביקן בונד צו זײַן זאָמען נאָך אים.

20 Také o Izmaele uslyšel jsem tě; a aj, požehnám jemu, a učiním to, aby se rozplodil, a rozmnožím ho náramně velmi; dvanáctero knížat zplodí, a rozšířím jej v národ veliký.

A też względem Iszmaela wysłuchałem cię: Oto pobłogosławiłem go, i rozplenię go, i rozmnożę go bardzo a bardzo; dwunastu książąt spłodzi, i uczynię zeń naród wielki.

כ וּלְיִשְׁמָעֵאל שְׁמַעְתִּיךָ הִנֵּה בֵּרַכְתִּי אֹתוֹ וְהִפְרֵיתִי אֹתוֹ וְהִרְבֵּיתִי אֹתוֹ בִּמְאֹד מְאֹד שְׁנֵים־עָשָׂר נְשִׂיאִם יוֹלִיד וּנְתַתִּיו לְגוֹי גָּדוֹל׃

און וועגן ישמָעאלן האָב איך דיך צוגעהערט; זע, איך האָב אים געבענטשט, און איך וועל אים פֿרוכפּערן, און וועל אים מערן זייער און זייער; צוועלף פֿירשטן וועט ער געבערן, און איך וועל אים מאַכן פֿאַר אַ גרויס פֿאָלק.

21 Ale smlouvu svou utvrdím s Izákem, kteréhožť porodí Sára po roce, při tomto času.

Przymierze zaś Moje utwierdzę z Ic'hakiem, którego urodzi ci Sara, o porze obecnej, w roku następnym."

כא וְאֶת־בְּרִיתִי אָקִים אֶת־יִצְחָק אֲשֶׁר תֵּלֵד לְךָ שָׂרָה לַמּוֹעֵד הַזֶּה בַּשָּׁנָה הָאַחֶרֶת׃

מײַן בונד אָבער וועל איך אויפֿשטעלן מיט יצחקן, וואָס שׂרה וועט דיר געבערן צו דער צײַט אויפֿן אַנדער יאָר.

22 A když dokonal Bůh řeč svou s ním, vstoupil od Abrahama.

I przestał mówić z nim, i wzniósł się Bóg od Abrahama.

כב וַיְכַל לְדַבֵּר אִתּוֹ וַיַּעַל אֱלֹהִים מֵעַל אַבְרָהָם׃

און ווי ער האָט געענדיקט רעדן מיט אים, אַזוי האָט גאָט זיך אויפֿגעהויבן פֿון איבער אבֿרהמען.

23 Vzal tedy Abraham Izmaele syna svého, i všecky zrozené v domě svém, i všecky koupené za stříbro své, každého, kdož byl pohlaví mužského, z domácích svých, a obřezal tělo neobřízky jejich hned v ten den, jakž s ním Bůh mluvil.

I wziął Abraham Iszmaela, syna swojego, i wszystkich urodzonych w domu swoim, i wszystkich nabytych za pieniądze swoje, wszystkich płci mężkiej między domownikami Abrahama, i obrzezał ciało napletka ich tegoż samego dnia, jako mówił z nim Bóg.

כג וַיִּקַּח אַבְרָהָם אֶת־יִשְׁמָעֵאל בְּנוֹ וְאֵת כָּל־יְלִידֵי בֵיתוֹ וְאֵת כָּל־מִקְנַת כַּסְפּוֹ כָּל־זָכָר בְּאַנְשֵׁי בֵּית אַבְרָהָם וַיָּמָל אֶת־בְּשַׂר עָרְלָתָם בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אִתּוֹ אֱלֹהִים׃

און אבֿרהם האָט גענומען זײַן זון ישמָעֵאלן, און אַלע זײַנע הויזגעבאָרענע, און אַלע זײַנע געקויפֿטע פֿאַר געלט, יעטוועדער מאַנספֿאַרשוין צווישן די הויזלײַט פֿון אבֿרהמען, און ער האָט געמַלט דאָס פֿלייש פֿון זייער פֿאָרהויט אין דעם דאָזיקן אייגענעם טאָג, אַזוי ווי גאָט האָט צו אים גערעדט.

24 A byl Abraham v devadesáti devíti letech, když obřezáno bylo tělo neobřízky jeho.

A Abraham miał dziewięćdziesiąt i dziewięć lat, gdy obrzezano ciało napletka jego.

כד וְאַבְרָהָם בֶּן־תִּשְׁעִים וָתֵשַׁע שָׁנָה בְּהִמֹּלוֹ בְּשַׂר עָרְלָתוֹ׃

און אבֿרהם איז געווען נײַן און נײַנציק יאָר אַלט, ווען ער איז געמַלט געוואָרן אין דעם פֿלייש פֿון זײַן פֿאָרהויט.

25 Izmael pak syn jeho byl v třinácti letech, když obřezáno bylo tělo neobřízky jeho.

A Iszmael, syn jego miał trzynaście lat, gdy obrzezano ciało napletka jego.

כה וְיִשְׁמָעֵאל בְּנוֹ בֶּן־שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה בְּהִמֹּלוֹ אֵת בְּשַׂר עָרְלָתוֹ׃

און זײַן זון ישמָעֵאל איז געווען דרײַצן יאָר אַלט, ווען ער איז געמַלט געוואָרן אין דעם פֿלייש פֿון זײַן פֿאָרהויט.

26 Jednoho a téhož dne obřezáni jsou, Abraham a Izmael syn jeho.

Tegoż samego dnia obrzezanym został Abraham i Iszmael, syn jego.

כו בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה נִמּוֹל אַבְרָהָם וְיִשְׁמָעֵאל בְּנוֹ׃

אין דעם דאָזיקן אייגענעם טאָג איז געמַלט געוואָרן אבֿרהם און זײַן זון ישמָעֵאל.

27 I všickni domácí jeho, doma zrození i za stříbro od cizozemce koupení, obřezáni jsou s ním.

I wszyscy domownicy jego, zrodzeni w domu, i nabyci za pieniądze z pośród cudzoziemców, obrzezani zostali z nim.

כז וְכָל־אַנְשֵׁי בֵיתוֹ יְלִיד בָּיִת וּמִקְנַת־כֶּסֶף מֵאֵת בֶּן־נֵכָר נִמֹּלוּ אִתּוֹ׃

און אַלע מאַנסלײַט פֿון זײַן הויז, געבאָרן אין הויז, אָדער געקויפֿט פֿאַר געלט פֿון אַ פֿרעמדן, זײַנען געמַלט געוואָרן מיט אים.

1 Ukázal se pak jemu Hospodin v rovině Mamre; a on seděl u dveří stanu, když veliké horko na den bylo.

א וַיֵּרָא אֵלָיו יְהוָה בְּאֵלֹנֵי מַמְרֵא וְהוּא יֹשֵׁב
פֶּתַח־הָאֹהֶל כְּחֹם הַיּוֹם׃

I ukazał mu się Wiekuisty w dąbrowie Mamre, gdy siedział u wejścia namiotu, w czasie upału dziennego.

און גאָט האָט זיך באַוויזן צו אים, בײַ די אייכנביימער פֿון מַמרֵא, ווען ער איז געזעסן אין אײַנגאַנג פֿון זײַן געצעלט, אין דער היץ פֿון טאָג.

2 A když pozdvihl očí svých, viděl, a aj, tři muži stáli naproti němu. Kteréžto jakž uzřel, běžel jim vstříc ode dveří stanu, a sklonil se až k zemi.

ב וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיַּרְא וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה אֲנָשִׁים נִצָּבִים
עָלָיו וַיַּרְא וַיָּרָץ לִקְרָאתָם מִפֶּתַח הָאֹהֶל וַיִּשְׁתַּחוּ
אָרְצָה׃

I podniósł oczy swoje, i spojrzał, a oto trzej mężowie stanęli przed nim; a zobaczywszy ich, pobiegł na ich spotkanie z przed wejścia namiotu, i pokłonił się ku ziemi.

און ער האָט אויפֿגעהויבן זײַנע אויגן און האָט דערזען, ערשט דרײַ מענער שטייען פֿאַר אים; און ווי ער האָט זיי דערזען, אַזוי איז ער זיי געלאָפֿן אַנטקעגן פֿון דעם אײַנגאַנג פֿון געצעלט, און האָט זיך געבוקט צו דער ערד.

3 A řekl: Pane můj, jestliže jsem nyní nalezl milost před očima tvýma, prosím, nepomíjej služebníka svého.

ג וַיֹּאמַר אֲדֹנָי אִם־נָא מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ אַל־נָא
תַעֲבֹר מֵעַל עַבְדֶּךָ׃

I rzekł: "Panie! jeżeli też znalazłem łaskę w oczach twoich, nie przejdź że mimo sługi twojego!

און ער האָט געזאָגט: מײַן האַר, אויב, איך בעט דיך, איך האָב געפֿונען לײַטזעליקייט אין דײַנע אויגן, זאָלסטו, איך בעט דיך, ניט אַוועקגיין פֿון דײַן קנעכט.

4 Přineseno bude trochu vody, a umyjete nohy své, a odpočinete pod stromem.

ד יֻקַּח־נָא מְעַט־מַיִם וְרַחֲצוּ רַגְלֵיכֶם וְהִשָּׁעֲנוּ תַּחַת
הָעֵץ׃

Niechże przyniosą nieco wody, a umyjecie nogi wasze, i odpoczniecie pod drzewem.

לאָז געבראַכט ווערן אַ ביסל וואַסער, און וואַשט אײַערע פֿיס, און לענט אײַך אָן אונטערן בוים.

5 Zatím přinesu kus chleba, a posilníte srdce svého; potom půjdete, poněvadž mimo služebníka svého jdete. I řekli: Tak učiň, jakž jsi mluvil.

ה וְאֶקְחָה פַת־לֶחֶם וְסַעֲדוּ לִבְּכֶם אַחַר תַּעֲבֹרוּ
כִּי־עַל־כֵּן עֲבַרְתֶּם עַל־עַבְדְּכֶם וַיֹּאמְרוּ כֵּן תַּעֲשֶׂה
כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ׃

A ja przyniosę kęs chleba, a posilicie serce wasze; potém pójdziecie, - ponieważ już przeszliście mimo sługi waszego." I rzekli: "Uczyń tak, jakeś powiedział."

און איך וועל ברענגען אַ שטיקל ברויט, און איר וועט אונטערלענען אײַער האַרץ, דערנאָך וועט איר גיין ווײַטער; אַזוי ווי איר זײַט שוין אַריבערגעקומען צו אײַער קנעכט. האָבן זיי געזאָגט: טו אַזוי ווי דו האָסט גערעדט.

6 Tedy pospíšil Abraham do stanu k Sáře, a řekl: Spěšně tři míry mouky bělné zadělej, a napec podpopelných chlebů.

ו וַיְמַהֵר אַבְרָהָם הָאֹהֱלָה אֶל־שָׂרָה וַיֹּאמֶר מַהֲרִי שְׁלֹשׁ סְאִים קֶמַח סֹלֶת לוּשִׁי וַעֲשִׂי עֻגוֹת׃

I pospieszył Abraham do namiotu, do Sary, i rzekł: "uwiń się, trzy miary mąki przedniej! rozczyń je i zrób podpłomyki."

האָט אבֿרהם געאײַלט אין געצעלט צו שׂרהן, און האָט געזאָגט: אײַל זיך! דרײַ סאָה זעמלמעל, פֿאַרקנעט און מאַך קוכנס.

7 Abraham pak běžel k stádu; a vzav tele mladé a dobré, dal služebníku, kterýžto pospíšil připraviti je.

ז וְאֶל־הַבָּקָר רָץ אַבְרָהָם וַיִּקַּח בֶּן־בָּקָר רַךְ וָטוֹב וַיִּתֵּן אֶל־הַנַּעַר וַיְמַהֵר לַעֲשׂוֹת אֹתוֹ׃

I do bydła pobiegł Abraham, i wziąwszy cielę pulchne i wyborowe, dał je pachołkowi, który pospieszył, aby przyrządzić je.

און צו די רינדער איז אבֿרהם געלאָפֿן, און האָט גענומען אַ יונג רינד, ווייך און פֿעט, און געגעבן צום יונג; און ער האָט עס צוגעריכט אויף גיך.

8 Potom vzav másla a mléka, i tele, kteréž připravil, položil před ně; sám pak stál při nich pod stromem, i jedli.

ח וַיִּקַּח חֶמְאָה וְחָלָב וּבֶן־הַבָּקָר אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּתֵּן לִפְנֵיהֶם וְהוּא־עֹמֵד עֲלֵיהֶם תַּחַת הָעֵץ וַיֹּאכֵלוּ׃

I wziął śmietanki, i mleka, i cielę, które przyrządził, i postawił przed nimi; a sam stanął przy nich pod drzewem; i jedli.

און ער האָט גענומען שמאַנט און מילך, און דאָס יונגע רינד וואָס ער האָט צוגעריכט, און האָט אַוועקגעשטעלט פֿאַר זיי; און ער איז געשטאַנען פֿאַר זיי אונטערן בוים, און זיי האָבן געגעסן.

9 Řekli pak jemu: Kde jest Sára manželka tvá? Kterýžto odpověděl: Teď v stanu.

ט וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אַיֵּה שָׂרָה אִשְׁתֶּךָ וַיֹּאמֶר הִנֵּה בָאֹהֶל׃

I rzekli do niego: "Gdzież Sara żona twoja?" a odpowiedział: "Oto w namiocie."

האָבן זיי צו אים געזאָגט: ווו איז שׂרה דײַן ווײַב? האָט ער געזאָגט: אָן אין געצעלט.

10 A řekl: Jistotně se navrátím k tobě vedlé času života, a aj, syna *míti bude* Sára manželka tvá. Ale Sára poslouchala u dveří stanu, kteréž *byly* za ním.

י וַיֹּאמֶר שׁוֹב אָשׁוּב אֵלֶיךָ כָּעֵת חַיָּה וְהִנֵּה־בֵן לְשָׂרָה אִשְׁתֶּךָ וְשָׂרָה שֹׁמַעַת פֶּתַח הָאֹהֶל וְהוּא אַחֲרָיו׃

I rzekł: Wrócę do ciebie około czasu bieżącego, a oto - będzie miała syna Sara żona twoja; a Sara słuchała u wejścia do namiotu, a ono - po za nim.

האָט ער געזאָגט: אומקערן וועל איך זיך אומקערן אַזוי ווי איצט איבער אַ יאָר, און זע, שׂרה דײַן ווײַב וועט האָבן אַ זון. און שׂרה האָט זיך אײַנגעהערט אין אײַנגאַנג פֿון געצעלט וואָס הינטער אים. —

11 Abraham pak i Sára *byli* staří a sešlého věku, a přestal byl Sáře běh ženský.

יא וְאַבְרָהָם וְשָׂרָה זְקֵנִים בָּאִים בַּיָּמִים חָדַל לִהְיוֹת לְשָׂרָה אֹרַח כַּנָּשִׁים׃

Abraham zaś i Sara byli starzy, podeszli w lata, przestała mieć Sara właściwość kobiet.

און אבֿרהם און שׂרה זײַנען געווען באַטאָגטע זקנים; בײַ שׂרהן האָט אויפֿגעהערט צו זײַן דער שטייגער ווי בײַ ווײַבער. —

12 I smála se Sára sama v sobě, řkuci: Teprv když jsem se sstarala, v rozkoše se vydám? A ještě i pán můj se sstaral.

יב וַתִּצְחַק שָׂרָה בְּקִרְבָּהּ לֵאמֹר אַחֲרֵי בְלֹתִי הָיְתָה־לִּי עֶדְנָה וַאדֹנִי זָקֵן׃

I roześmiała się Sara w duszy, mówiąc: "Czyżbym po zwiędnięciu mojém miała doznać rozkoszy? - a pan mój starcem."

און שׂרה האָט געלאַכט אין זיך אַזוי צו זאָגן: נאָכדעם ווי איך בין אַלט געוואָרן, זאָל איך נאָך האָבן תּענוג? דערצו איז מײַן האַר אַלט.

13 Tedy řekl Hospodin Abrahamovi: Proč jest se smála Sára, řkuci: Zdaliž opravdu ještě roditi budu, a já se sstarala?

יג וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־אַבְרָהָם לָמָּה זֶּה צָחֲקָה שָׂרָה לֵאמֹר הַאַף אֻמְנָם אֵלֵד וַאֲנִי זָקַנְתִּי׃

I rzekł Wiekuisty do Abrahama: "Czemuż to śmiała się Sara mówiąc: czyżbym rzeczywiście rodzić miała, gdy się zestarzałam?

האָט גאָט געזאָגט צו אבֿרהמען: פֿאַר וואָס האָט שׂרה געלאַכט, אַזוי צו זאָגן: צי קען איך אין דער אמתן געבערן, אַז איך בין אַלט?

14 Zdaliž co skrytého bude před Hospodinem? K času určitému navrátím se k tobě vedlé času života, a Sára bude míti syna.

יד הֲיִפָּלֵא מֵיְהוָה דָּבָר לַמּוֹעֵד אָשׁוּב אֵלֶיךָ כָּעֵת חַיָּה וּלְשָׂרָה בֵן׃

Alboż jest rzecz niemożliwa u Wiekuistego? W oznaczonej porze wrócę do ciebie, około czasu bieżącego, a mieć będzie Sara syna."

איז דען אַ זאַך פֿאַרמיטן פֿון גאָט? צו דער באַשטימטער צײַט וועל איך ווידערקערן צו דיר, אַזוי ווי איצט איבער אַ יאָר, און שׂרה וועט האָבן אַ זון.

15 Zapřela pak Sára a řekla: Nesmála jsem se; nebo se bála. I řekl *Hospodin*: Neníť tak, ale smála jsi se.

טו וַתְּכַחֵשׁ שָׂרָה לֵאמֹר לֹא צָחַקְתִּי כִּי יָרֵאָה וַיֹּאמֶר לֹא כִּי צָחָקְתְּ׃

I zapierała się Sara, mówiąc: "Nie śmiałam się!" - bo się obawiała; on wszakże powiedział: "Nie, bo śmiałaś się!"

האָט שׂרה געלייקנט, אַזוי צו זאָגן: איך האָב ניט געלאַכט; וואָרום זי האָט מורא געהאַט; און ער האָט געזאָגט: ניין, האָסט יאָ געלאַכט.

16 Tedy vstavše odtud muži ti, obrátili se k Sodomě; Abraham pak šel s nimi, aby je provodil.

טז וַיָּקֻמוּ מִשָּׁם הָאֲנָשִׁים וַיַּשְׁקִפוּ עַל־פְּנֵי סְדֹם וְאַבְרָהָם הֹלֵךְ עִמָּם לְשַׁלְּחָם׃

I wstali ztamtąd owi mężowie, i skierowali wzrok ku Sedomowi; a Abraham szedł z nimi, aby odprowadzić ich.

און די מענער זײַנען אויפֿגעשטאַנען פֿון דאָרטן, און האָבן אַראָפּגעקוקט אויף סדום. און אבֿרהם איז געגאַנגען מיט זיי, זיי צו באַלייטן.

17 A řekl Hospodin: Zdali já zatajím před Abrahamem, což dělati budu?

יז וַיהוָה אָמָר הַמְכַסֶּה אֲנִי מֵאַבְרָהָם אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה׃

A Wiekuisty rzekł: "Miałżebym zataić przed Abrahamem, co uczynić chcę?

און גאָט האָט געזאָגט: זאָל איך פֿאַרדעקן פֿון אבֿרהמען וואָס איך וויל טאָן?

18 Poněvadž Abraham jistotně bude v národ veliký a silný, a požehnáni budou v něm všickni národové země.

יח וְאַבְרָהָם הָיוֹ יִהְיֶה לְגוֹי גָּדוֹל וְעָצוּם וְנִבְרְכוּ בוֹ כֹּל גּוֹיֵי הָאָרֶץ׃

Abraham to rozkrzewi się w naród wielki i potężny, a błogosławić się nim będą wszystkie narody ziemi.

און אבֿרהם וועט דאָך ווערן אַ גרויס און מאַכטיק פֿאָלק, און אַלע פֿעלקער פֿון דער ערד וועלן זיך בענטשן מיט אים;

19 Nebo znám jej; protož přikáže synům svým a domu svému po sobě, aby ostříhali cesty Hospodinovy, a činili spravedlnost a soud, aťby naplnil Hospodin Abrahamovi, což mu zaslíbil.

יט כִּי יְדַעְתִּיו לְמַעַן אֲשֶׁר יְצַוֶּה אֶת־בָּנָיו וְאֶת־בֵּיתוֹ אַחֲרָיו וְשָׁמְרוּ דֶּרֶךְ יְהוָה לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וּמִשְׁפָּט לְמַעַן הָבִיא יְהוָה עַל־אַבְרָהָם אֵת אֲשֶׁר־דִּבֶּר עָלָיו׃

Albowiem umiłowałem go, aby polecił synom swoim, i domowi swojemu po sobie, strzedz drogi Wiekuistego, spełniając cnotę i sprawiedliwość, aby sprowadził Wiekuisty na Abrahama to, co wyrzekł o nim."

וואָרום איך האָב אים דערקענט, כּדי ער זאָל באַפֿעלן זײַנע קינדער, און זײַן הויז נאָך אים, אַז זיי זאָלן היטן דעם וועג פֿון גאָט, צו טאָן רעכט און גערעכטיקייט, כּדי גאָט זאָל ברענגען אויף אבֿרהמען וואָס ער האָט גערעדט וועגן אים.

20 I řekl Hospodin: Proto že rozmnožen jest křik Sodomských a Gomorských, a hřích jejich že obtížen jest náramně:

כ וַיֹּאמֶר יְהוָה זַעֲקַת סְדֹם וַעֲמֹרָה כִּי־רָבָּה וְחַטָּאתָם כִּי כָבְדָה מְאֹד׃

I rzekł Wiekuisty: "Skarga na Sedom, i Amorę, tak wielką jest, a grzech ich, tak ciężkim bardzo!...

און גאָט האָט געזאָגט: דאָס געשריי וועגן סדום און עַמורָה איז פֿאַר וואָר גרויס, און זייער זינד איז פֿאַר וואָר זייער שווער.

21 Sstoupím již a pohledím, jestliže podle křiku jejich, kterýž přišel ke mně, činili, *důjde na ně* setření; a pakli toho není, zvím.

כא אֵרֲדָה־נָּא וְאֶרְאֶה הַכְּצַעֲקָתָהּ הַבָּאָה אֵלַי עָשׂוּ כָּלָה וְאִם־לֹא אֵדָעָה׃

Zstąpię też i zobaczę; jeżeli według skargi która mnie dochodzi postępują, tedy - zagłada! a jeżeli nie, będę wiedział."

לאָמיך אַקאָרשט אַראָפּנידערן און זען, אויב זיי האָבן אין גאַנצן געטאָן אַזוי ווי דאָס געשריי וואָס איז געקומען צו מיר; און אויב ניט, לאָמיך וויסן.

22 A obrátivše se odtud muži, šli do Sodomy; Abraham pak ještě stál před Hospodinem.

כב וַיִּפְנוּ מִשָּׁם הָאֲנָשִׁים וַיֵּלְכוּ סְדֹמָה וְאַבְרָהָם עוֹדֶנּוּ עֹמֵד לִפְנֵי יְהוָה׃

I zwrócili się ztamtąd owi mężowie, i poszli do Sedomu. Abraham zaś jeszcze stał przed Wiekuistym.

און די מענער האָבן זיך פֿאַרקערט פֿון דאָרטן, און זײַנען געגאַנגען קיין סדום; און אבֿרהם איז נאָך אַלץ געשטאַנען פֿאַר גאָט.

23 V tom přistoupiv Abraham, řekl: Zdali také zahladíš spravedlivého s bezbožným?

כג וַיִּגַּשׁ אַבְרָהָם וַיֹּאמַר הַאַף תִּסְפֶּה צַדִּיק עִם־רָשָׁע׃

I przystąpił Abraham i rzekł: "Alboż także zgładzisz sprawiedliwego wraz z niegodziwym?

און אבֿרהם האָט גענענט און האָט געזאָגט: ניט-שוין וועסטו אומברענגען דעם אומשולדיקן מיט דעם שולדיקן?

24 Bude-li padesáte spravedlivých v tom městě, zdali předce zahubíš, a neodpustíš místu pro padesáte spravedlivých, kteříž *jsou* v něm?

כד אוּלַי יֵשׁ חֲמִשִּׁים צַדִּיקִם בְּתוֹךְ הָעִיר הַאַף תִּסְפֶּה וְלֹא־תִשָּׂא לַמָּקוֹם לְמַעַן חֲמִשִּׁים הַצַּדִּיקִם אֲשֶׁר בְּקִרְבָּהּ׃

Może jest pięćdziesięciu sprawiedliwych w mieście; czyż także zgładzisz, i nie przepuścisz miejscu dla pięćdziesięciu sprawiedliwych, którzy w niém są?

טאָמער זײַנען דאָ פֿופֿציק אומשולדיקע אין דער שטאָט, ניט-שוין וועסטו זיי אומברענגען, און וועסט ניט פֿאַרגעבן דעם אָרט פֿון וועגן די פֿופֿציק אומשולדיקע וואָס אין איר?

25 Odstup to od tebe, abys takovou věc učiniti měl, abys usmrtil spravedlivého s bezbožným; takť by byl spravedlivý jako bezbožný. Odstup to od tebe; zdaliž soudce vší země neučiní soudu?

כה חָלִלָה לְּךָ מֵעֲשֹׂת כַּדָּבָר הַזֶּה לְהָמִית צַדִּיק עִם־רָשָׁע וְהָיָה כַצַּדִּיק כָּרָשָׁע חָלִלָה לָּךְ הֲשֹׁפֵט כָּל־הָאָרֶץ לֹא יַעֲשֶׂה מִשְׁפָּט׃

Dalekiém to od Ciebie, abyś uczynił rzecz podobną, byś zabił sprawiedliwego wraz z niegodziwym, aby był sprawiedliwy jako niegodziwy; dalekiém to od Ciebie! Czyżby sędzia całej ziemi nie pełnił sprawiedliwości?"

חלילה דיר צו טאָן אַזאַ זאַך, צו טייטן דעם אומשולדיקן מיט דעם שולדיקן, אַז דער אומשולדיקער זאָל זײַן אַזוי ווי דער שולדיקער; חלילה דיר! זאָל דער ריכטער פֿון דער גאַנצער ערד ניט טאָן גערעכטיקייט?

26 I řekl Hospodin: Jestliže naleznu v Sodomě, v městě tom, padesáte spravedlivých, odpustím všemu tomu místu pro ně.

כו וַיֹּאמֶר יְהוָה אִם־אֶמְצָא בִסְדֹם חֲמִשִּׁים צַדִּיקִם בְּתוֹךְ הָעִיר וְנָשָׂאתִי לְכָל־הַמָּקוֹם בַּעֲבוּרָם׃

I rzekł Wiekuisty: "Jeżeli znajdę w Sedomie pięćdziesięciu sprawiedliwych, w samém mieście, przepuszczę całemu miejscu ze względu na nich."

האָט גאָט געזאָגט: אויב איך וועל געפֿינען אין סדום פֿופֿציק אומשולדיקע אין דער שטאָט, וועל איך פֿאַרגעבן דעם גאַנצן אָרט פֿון זייערטוועגן.

27 A odpovídaje Abraham, řekl: Aj, nyní chtěl bych mluviti ku Pánu svému, ačkoli jsem prach a popel.

כז וַיַּעַן אַבְרָהָם וַיֹּאמַר הִנֵּה־נָא הוֹאַלְתִּי לְדַבֵּר אֶל־אֲדֹנָי וְאָנֹכִי עָפָר וָאֵפֶר׃

I odpowiedział Abraham i rzekł: Otóż przedsięwziąłem mówić do Pana, choć ja proch i popiół:

האָט זיך אָפּגערופֿן אבֿרהם און האָט געזאָגט: זע, איך בעט דיך, איך אונטערשטיי מיך צו רעדן צו מײַן האַר, הגם איך בין שטויב און אַש.

28 Co pak, nedostane-li se ku padesáti spravedlivým pěti, zdali zkazíš pro těch pět všecko město? I řekl: Nezahladím, jestliže najdu tam čtyřidceti pět.

כח אוּלַי יַחְסְרוּן חֲמִשִּׁים הַצַּדִּיקִם חֲמִשָּׁה הֲתַשְׁחִית בַּחֲמִשָּׁה אֶת־כָּל־הָעִיר וַיֹּאמֶר לֹא אַשְׁחִית אִם־אֶמְצָא שָׁם אַרְבָּעִים וַחֲמִשָּׁה׃

Może niedostanie do pięćdziesięciu sprawiedliwych, pięciu: czyżbyś zgładził dla pięciu całe miasto? I rzekł: "Nie zgładzę, jeżeli znajdę tam czterdziestu pięciu."

טאָמער וועלן פֿעלן פֿון די פֿופֿציק אומשולדיקע פֿינף, וועסטו פֿון וועגן די פֿינף צעשטערן די גאַנצע שטאָט? האָט ער געזאָגט: איך וועל ניט צעשטערן, אויב איך וועל דאָרטן געפֿינען פֿינף און פֿערציק.

29 Opět mluvil *Abraham* a řekl: Snad nalezeno bude tam čtyřidceti? A odpověděl: Neučiním pro těch čtyřidceti.

כט וַיֹּסֶף עוֹד לְדַבֵּר אֵלָיו וַיֹּאמַר אוּלַי יִמָּצְאוּן שָׁם אַרְבָּעִים וַיֹּאמֶר לֹא אֶעֱשֶׂה בַּעֲבוּר הָאַרְבָּעִים׃

I począł dalej mówić do Niego, i rzekł: "Może znajdzie się tam czterdziestu?" I odpowiedział: "Nie uczynię ze względu na czterdziestu."

און ער האָט ווידער אַ מאָל צו אים גערעדט, און האָט געזאָגט: טאָמער וועלן זיך דאָרטן געפֿינען פֿערציק? האָט ער געזאָגט: איך וועל עס ניט טאָן פֿון וועגן די פֿערציק.

30 I řekl *Abraham*: Prosím, nechť se nehněvá Pán můj, že mluviti budu: Snad se jich nalezne tam třidceti? Odpověděl: Neučiním, jestliže naleznu tam třidceti.

ל וַיֹּאמֶר אַל־נָא יִחַר לַאדֹנָי וַאֲדַבֵּרָה אוּלַי יִמָּצְאוּן שָׁם שְׁלֹשִׁים וַיֹּאמֶר לֹא אֶעֱשֶׂה אִם־אֶמְצָא שָׁם שְׁלֹשִׁים׃

I rzekł: "Niech też nie gniewa Pana, że mówić będę: "Może znajdzie się tam trzydziestu." I rzekł: "Nie uczynię, jeżeli znajdę tam trzydziestu."

האָט ער געזאָגט: זאָל, איך בעט דיך, מײַן האַר ניט פֿאַרדריסן, און איך וועל רעדן: טאָמער וועלן זיך דאָרטן געפֿינען דרײַסיק? האָט ער געזאָגט: איך וועל עס ניט טאָן, אויב איך וועל דאָרטן געפֿינען דרײַסיק.

31 A *opět* řekl: Aj, nyní počal jsem mluviti ku Pánu svému: Snad se nalezne tam dvadceti? Odpověděl: Nezahladím i pro těch dvadceti.

לא וַיֹּאמֶר הִנֵּה־נָא הוֹאַלְתִּי לְדַבֵּר אֶל־אֲדֹנָי אוּלַי יִמָּצְאוּן שָׁם עֶשְׂרִים וַיֹּאמֶר לֹא אַשְׁחִית בַּעֲבוּר הָעֶשְׂרִים׃

I rzekł: "Otoż przedsięwziąłem mówić do Pana: Może znajdzie się tam dwudziestu." I odpowiedział: "Nie zgładzę ze względu na dwudziestu."

האָט ער געזאָגט: זע, איך בעט דיך, איך אונטערשטיי מיך צו רעדן צו מײַן האַר: טאָמער וועלן זיך דאָרטן געפֿינען צוואַנציק? האָט ער געזאָגט: איך וועל ניט צעשטערן פֿון וועגן די צוואַנציק.

32 Řekl ještě: Prosím, ať se nehněvá Pán můj, jestliže jednou ještě mluviti budu: Snad se jich najde tam deset? Odpověděl: Nezahladím i pro těch deset.

לב וַיֹּאמֶר אַל־נָא יִחַר לַאדֹנָי וַאֲדַבְּרָה אַךְ־הַפַּעַם אוּלַי יִמָּצְאוּן שָׁם עֲשָׂרָה וַיֹּאמֶר לֹא אַשְׁחִית בַּעֲבוּר הָעֲשָׂרָה׃

I rzekł: "Niech też nie gniewa Pana, gdy przemówię raz jeszcze: "Może znajdzie się tam dziesięciu." I rzekł: "Nie zgładzę ze względu na dziesięciu."

האָט ער געזאָגט: זאָל, איך בעט דיך, מײַן האַר ניט פֿאַרדריסן, און איך וועל רעדן נאָר דאָס מאָל: טאָמער וועלן זיך דאָרטן געפֿינען צען? האָט ער געזאָגט: איך וועל ניט צעשטערן פֿון וועגן די צען.

33 I odšel Hospodin, když dokonal řeč k Abrahamovi; Abraham pak navrátil se k místu svému.

לג וַיֵּלֶךְ יְהוָה כַּאֲשֶׁר כִּלָּה לְדַבֵּר אֶל־אַבְרָהָם וְאַבְרָהָם שָׁב לִמְקֹמוֹ׃

I poszedł Wiekuisty, przestawszy mówić do Abrahama; Abraham zaś wrócił do miejsca swojego.

און גאָט איז אַוועקגעגאַנגען, ווען ער האָט געענדיקט רעדן צו אבֿרהמען; און אבֿרהם האָט זיך אומגעקערט צו זײַן אָרט.

א וַיָּבֹאוּ שְׁנֵי הַמַּלְאָכִים סְדֹמָה בָּעֶרֶב וְלוֹט יֹשֵׁב
בְּשַׁעַר־סְדֹם וַיַּרְא־לוֹט וַיָּקָם לִקְרָאתָם וַיִּשְׁתַּחוּ
אַפַּיִם אָרְצָה׃

1 Přišli pak dva andělé do Sodomy u večer, a Lot seděl v bráně Sodomské. Kteréžto když uzřel, vstav, šel jim v cestu a sklonil se tváří až k zemi.

און די צוויי מלאָכים זײַנען געקומען קיין סדום אין אָוונט; און לוט איז געזעסן אין טויער פֿון סדום. און לוט האָט זיי דערזען, און ער האָט זיך אויפֿגעשטעלט זיי אַנטקעגן, און האָט זיך געבוקט מיטן פּנים צו דער ערד.

I przybyli dwaj aniołowie do Sedomu wieczorem; a Lot siedział u bramy Sedomu. I spostrzegł Lot, i powstał na spotkanie ich, i pokłonił się obliczem ku ziemi.

ב וַיֹּאמֶר הִנֶּה נָּא־אֲדֹנַי סוּרוּ נָא אֶל־בֵּית עַבְדְּכֶם
וְלִינוּ וְרַחֲצוּ רַגְלֵיכֶם וְהִשְׁכַּמְתֶּם וַהֲלַכְתֶּם
לְדַרְכְּכֶם וַיֹּאמְרוּ לֹּא כִּי בָרְחוֹב נָלִין׃

2 A řekl: Aj, prosím páni moji, uchylte se nyní do domu služebníka svého, a zůstaňte přes noc; umyjete také nohy své a ráno vstanouce, půjdete cestou svou. Oni pak odpověděli: Nikoli, ale přenocujeme na ulici.

און ער האָט צו זיי געזאָגט: זעט, איך בעט אײַך, מײַנע האַרן, קערט אײַן אין הויז פֿון אײַער קנעכט איבער נאַכט, און וואַשט אײַערע פֿיס; און איר וועט זיך פֿעדערן, און וועט גיין אויף אײַער וועג. האָבן זיי געזאָגט: ניין, נײַערט אויף דער גאַס וועלן מיר נעכטיקן.

I rzekł: "Otóż proszę panowie moi! wstąpcie też do domu sługi waszego, i przenocujcie, i umyjcie nogi wasze; a wstawszy rano, pójdziecie w drogę waszę." I odpowiedzieli: "Nie, bo na ulicy przenocujemy."

ג וַיִּפְצַר־בָּם מְאֹד וַיָּסֻרוּ אֵלָיו וַיָּבֹאוּ אֶל־בֵּיתוֹ וַיַּעַשׂ
לָהֶם מִשְׁתֶּה וּמַצּוֹת אָפָה וַיֹּאכֵלוּ׃

3 Ale když on je velmi nutil, obrátivše se k němu, vešli do domu jeho. I udělal jim hody, a napekl chlebů přesných, i jedli.

איז ער זייער צוגעשטאַנען צו זיי, און זיי האָבן אײַנגעקערט צו אים, און זײַנען אַרײַנגעגאַנגען אין זײַן הויז, און ער האָט פֿאַר זיי געמאַכט אַ מאָלצײַט, און געבאַקן אומגעזײַערטע קוכנס, און זיי האָבן געגעסן.

I nastawał na nich usilnie, i zaszli do niego, i przybyli do domu jego; i wyprawił im ucztę, i przaśników napiekł; i jedli.

ד טֶרֶם יִשְׁכָּבוּ וְאַנְשֵׁי הָעִיר אַנְשֵׁי סְדֹם נָסַבּוּ
עַל־הַבַּיִת מִנַּעַר וְעַד־זָקֵן כָּל־הָעָם מִקָּצֶה׃

4 Prvé pak než lehli, muži města toho, muži Sodomští, osuli se vůkol domu toho, od mladého až do starého, všecken lid odevšad.

איידער נאָך זיי האָבן זיך געלייגט, האָבן די מענטשן פֿון שטאָט, די מענטשן פֿון סדום, אַרומגערינגלט דאָס הויז, פֿון יונג ביז אַלט, דאָס גאַנצע פֿאָלק פֿון עק צו עק.

Zanim się położyli, - a mieszkańcy miasta, mieszkańcy Sedomu, oblegli dom, od młodzieńca do starca, cały lud zewsząd.

5 I volali na Lota, a řekli jemu: Kde jsou ti muži, kteříž přišli k tobě v noci? Vyveď je k nám, ať je poznáme.

ה וַיִּקְרְאוּ אֶל־לוֹט וַיֹּאמְרוּ לוֹ אַיֵּה הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־בָּאוּ אֵלֶיךָ הַלָּיְלָה הוֹצִיאֵם אֵלֵינוּ וְנֵדְעָה אֹתָם׃

I zawołali Lota, i rzekli doń: "Gdzież ci ludzie, którzy przybyli do ciebie tej nocy? Wyprowadź ich do nas, abyśmy nawiedzili ich.

און זיי האָבן גערופֿן צו לוטן, און האָבן צו אים געזאָגט: ווו זײַנען די מענער וואָס זײַנען צו דיר געקומען די נאַכט? ברענג זיי אַרויס צו אונדז, מיר זאָלן זיי דערקענען.

6 I vyšel k nim Lot ven, a zavřel po sobě dvéře.

ו וַיֵּצֵא אֲלֵהֶם לוֹט הַפֶּתְחָה וְהַדֶּלֶת סָגַר אַחֲרָיו׃

I podszedł do nich Lot ku wejściu, a drzwi zamknął za sobą.

איז לוט אַרויסגעגאַנגען צו זיי אין אײַנגאַנג, און די טיר האָט ער פֿאַרשלאָסן הינטער זיך.

7 A řekl: Prosím, bratří moji, nečiňte zlého.

ז וַיֹּאמַר אַל־נָא אַחַי תָּרֵעוּ׃

I rzekł: "Nie czyńcie też, bracia moi, nic złego.

און ער האָט געזאָגט: איך בעט אײַך, מײַנע ברידער, טוט ניט קיין שלעכטס.

8 Aj, mám teď dvě dcery, kteréžto nepoznaly muže; vyvedu je nyní k vám, čiňte s nimi, jak se vám líbí; toliko mužům těmto nic nečiňte, poněvadž vešli pod stín střechy mé.

ח הִנֵּה־נָא לִי שְׁתֵּי בָנוֹת אֲשֶׁר לֹא־יָדְעוּ אִישׁ אוֹצִיאָה־נָּא אֶתְהֶן אֲלֵיכֶם וַעֲשׂוּ לָהֶן כַּטּוֹב בְּעֵינֵיכֶם רַק לָאֲנָשִׁים הָאֵל אַל־תַּעֲשׂוּ דָבָר כִּי־עַל־כֵּן בָּאוּ בְּצֵל קֹרָתִי׃

Otóż mam dwie córki, które nie poznały męża, wyprowadzę je raczej do was, a czyńcie z niemi co najlepszém w oczach waszych; a tylko mężom tym nie czyńcie nic, ponieważ weszli pod cień dachu mojego.

אָט, איך בעט אײַך, זײַנען בײַ מיר צוויי טעכטער וואָס וויסן ניט פֿון קיין מאַן, לאָמיך זיי אַרויסברענגען צו אײַך, און טוט מיט זיי ווי עס איז גוט אין אײַערע אויגן, נאָר די דאָזיקע מענער זאָלט איר קיין זאַך ניט טאָן, אַזוי ווי זיי זײַנען געקומען אין דעם שאָטן פֿון מײַן דאַך.

9 I řekli: Odejdi tam! A mluvili: Sám se dostal sem pohostinu, a chce nás souditi? Nyní tobě hůř uděláme, než jim. I obořili se násilně na muže toho, *totiž* na Lota, a přistoupili, aby vylomili dvéře.

ט וַיֹּאמְרוּ גֶּשׁ־הָלְאָה וַיֹּאמְרוּ הָאֶחָד בָּא־לָגוּר וַיִּשְׁפֹּט שָׁפוֹט עַתָּה נָרַע לְךָ מֵהֶם וַיִּפְצְרוּ בָאִישׁ בְּלוֹט מְאֹד וַיִּגְּשׁוּ לִשְׁבֹּר הַדָּלֶת׃

I rzekli: "Ustąp precz!", i rzekli: "Ten jeden przybył tu gościć, a chce wciąż sądzić! Teraz gorzej postąpim z tobą, niż z nimi!" I naparli na męża, na Lota, i przystąpili, by wyłamać drzwi.

האָבן זיי געזאָגט: גיי אַוועק! און זיי האָבן געזאָגט: געקומען איינער ווינען, און משפטן וויל ער משפטן! אַצונד וועלן מיר זיך מיט דיר נאָך ערגער באַגיין ווי מיט זיי. און זיי זײַנען זייער צוגעשטאַנען צו דעם מאַן, צו לוטן, און האָבן געגענט אײַנצוברעכן די טיר.

10 Tedy muži ti vztáhli ven ruku svou, a uvedli Lota k sobě do domu, a dvéře zavřeli.

י וַיִּשְׁלְחוּ הָאֲנָשִׁים אֶת־יָדָם וַיָּבִיאוּ אֶת־לוֹט אֲלֵיהֶם הַבָּיְתָה וְאֶת־הַדֶּלֶת סָגָרוּ׃

I wyciągnęli mężowie owi rękę swoję, i sprowadzili Lota do siebie, do domu, a drzwi zamknęli.

האָבן די מענער אויסגעשטרעקט זייער האַנט, און אַרײַנגעבראַכט לוטן צו זיך אין הויז, און די טיר האָבן זיי פֿאַרשלאָסן.

11 A ty muže, kteříž byli přede dveřmi domu, ranili slepotou velikou, od nejmenšího až do největšího, tak že ustali, hledajíce dveří.

יא וְאֶת־הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־פֶּתַח הַבַּיִת הִכּוּ בַּסַּנְוֵרִים
מִקָּטֹן וְעַד־גָּדוֹל וַיִּלְאוּ לִמְצֹא הַפָּתַח׃

A ludzi, będących u wejścia do domu, porazili ślepotą, od najmniejszego do największego, tak że strudzili się, szukając wejścia.

און די לײַט וואָס בײַם אײַנגאַנג פֿון הויז האָבן זיי געשלאָגן מיט בלינדקייט פֿון קליין ביז גרויס, און זיי האָבן ניט געקענט געפֿינען דעם אײַנגאַנג.

12 I řekli muži k Lotovi: Mášli ještě zde koho, buď zetě neb syny své, neb dcery své, i všecko, což máš v městě, vyveď z místa tohoto.

יב וַיֹּאמְרוּ הָאֲנָשִׁים אֶל־לוֹט עֹד מִי־לְךָ פֹה חָתָן
וּבָנֶיךָ וּבְנֹתֶיךָ וְכֹל אֲשֶׁר־לְךָ בָּעִיר הוֹצֵא
מִן־הַמָּקוֹם׃

I rzekli ci mężowie do Lota: "kogokolwiek jeszcze masz tutaj, - zięciów, i synów twoich, i córki twoje, i wszystkich których masz w mieście, - wyprowadź z tego miejsca.

און די מענער האָבן געזאָגט צו לוטן: ווען נאָך האָסטו דאָ? אַן איידים אָדער דײַנע זין און דײַנע טעכטער, אָדער ווען נאָר דו האָסט אין דער שטאָט, פֿיר אַרויס פֿון דעם אָרט;

13 Nebo zkazíme místo toto, proto že se velmi rozmohl křik jejich před Hospodinem, a poslal nás Hospodin, abychom zkazili je.

יג כִּי־מַשְׁחִתִים אֲנַחְנוּ אֶת־הַמָּקוֹם הַזֶּה כִּי־גָדְלָה
צַעֲקָתָם אֶת־פְּנֵי יְהוָה וַיְשַׁלְּחֵנוּ יְהוָה לְשַׁחֲתָהּ׃

Albowiem zburzym miejsce to, gdyż wzmogła się skarga na nich przed obliczem Wiekuistego i posłał nas Wiekuisty, aby je zburzyć."

וואָרום מיר צעשטערן דעם דאָזיקן אָרט, ווײַל דאָס געשריי וועגן זיי איז גרויס פֿאַר גאָט, און גאָט האָט אונדז געשיקט זי צו צעשטערן.

14 Vyšed tedy Lot, mluvil k zeťům svým, kteříž již měli pojímati dcery jeho, a řekl: Vstaňte, vyjděte z místa tohoto, nebo zkazí Hospodin město toto. Ale zdálo se zeťům jeho, jako by žertoval.

יד וַיֵּצֵא לוֹט וַיְדַבֵּר אֶל־חֲתָנָיו לֹקְחֵי בְנֹתָיו וַיֹּאמֶר
קוּמוּ צְּאוּ מִן־הַמָּקוֹם הַזֶּה כִּי־מַשְׁחִית יְהוָה
אֶת־הָעִיר וַיְהִי כִמְצַחֵק בְּעֵינֵי חֲתָנָיו׃

I wyszedł Lot, i powiedział zięciom swoim, którzy pojąć mieli córki jego i rzekł: "Wstańcie, wyjdźcie z miejsca tego, gdyż zburzy Wiekuisty miasto." Ale wydawał się jakoby żartował, w oczach zięciów swoich.

איז לוט אַרויסגעגאַנגען, און האָט גערעדט צו זײַנע איידימס, די וואָס האָבן גענומען זײַנע טעכטער, און ער האָט געזאָגט: שטייט אויף, גייט אַרויס פֿון דעם דאָזיקן אָרט, וואָרום גאָט צעשטערט די שטאָט. און ער איז געווען ווי איינער וואָס מאַכט שפּאַס אין די אויגן פֿון זײַנע איידימס.

15 A když zasvitávalo, nutili andělé Lota, řkouce: Vstaň, vezmi ženu svou a dvě dcery své, kteréž tu jsou, abys nezahynul v pomstě města.

טו וּכְמוֹ הַשַּׁחַר עָלָה וַיָּאִיצוּ הַמַּלְאָכִים בְּלוֹט לֵאמֹר
קוּם קַח אֶת־אִשְׁתְּךָ וְאֶת־שְׁתֵּי בְנֹתֶיךָ הַנִּמְצָאֹת
פֶּן־תִּסָּפֶה בַּעֲוֺן הָעִיר׃

A zaledwie zorza wzeszła, nalegali aniołowie na Lota, mówiąc: "Wstań, zabierz żonę twoję i dwie córki twoje obecne tu, abyś nie zginął za winę tego miasta."

און ווי דער פֿרימאָרגן איז אויפֿגעגאַנגען, אַזוי האָבן די מלאָכים געאײַלט לוטן, אַזוי צו זאָגן: שטיי אויף, נעם דײַן ווײַב, און דײַנע צוויי טעכטער וואָס געפֿינען זיך דאָ, כּדי זאָלסט ניט אומגעבראַכט ווערן דורך דער זינד פֿון דער שטאָט.

16 A když prodléval, chopili muži ruku jeho, a ruku ženy jeho, a ruku dvou dcer jeho, nebo se slitoval nad ním Hospodin; i vyvedli jej, a pustili za městem.

טז וַיִּתְמַהְמָה וַיַּחֲזִקוּ הָאֲנָשִׁים בְּיָדוֹ וּבְיַד־אִשְׁתּוֹ
וּבְיַד שְׁתֵּי בְנֹתָיו בְּחֶמְלַת יְהוָה עָלָיו וַיֹּצִאֻהוּ
וַיַּנִּחֻהוּ מִחוּץ לָעִיר׃

Gdy się jednak ociągał, uchwycili mężowie owi za rękę jego, i za rękę żony jego, i za rękę dwóch córek jego w miłosierdziu Wiekuistego nad nim, i wyprowadzili go, i zostawili go po za miastem.

און אַז ער האָט געזאַמט, האָבן די מענער אָנגענומען זײַן האַנט, און די האַנט פֿון זײַן װײַב, און די האַנט פֿון זײַנע צװיי טעכטער; פֿון װעגן גאָטס דערבאַרימונג אויף אים. און זיי האָבן אים אַרויסגעפֿירט, און האָבן אים געלאָזט אויסן שטאָט.

17 A stalo se, když je vedli ven, řekl *jeden*: Zachovejž život svůj, neohlédej se zpět, ani se zastavuj na vší této rovině; ujdi na horu, abys nezahynul.

יז וַיְהִי כְהוֹצִיאָם אֹתָם הַחוּצָה וַיֹּאמֶר הִמָּלֵט
עַל־נַפְשֶׁךָ אַל־תַּבִּיט אַחֲרֶיךָ וְאַל־תַּעֲמֹד
בְּכָל־הַכִּכָּר הָהָרָה הִמָּלֵט פֶּן־תִּסָּפֶה׃

A gdy wyprowadzili ich precz, rzekł jeden: "Uchodź z życiem twojém; nie oglądaj się za siebie, a nie zatrzymuj się w całej tej okolicy; w góry uchodź, abyś nie zginął."

און עס איז געװען, װי זיי האָבן אים אַרויסגעפֿירט דרויסן, אַזױ האָט ער געזאָגט: אַנטרין מיט דײַן לעבן; זאָלסט זיך ניט אומקוקן הינטער דיר, און זיך ניט אָפּשטעלן אין דער גאַנצער געגנט; אַנטרין צום באַרג, כּדי זאָלסט ניט אומגעבראַכט װערן.

18 I řekl jim Lot: Ne tak, prosím, páni moji.

יח וַיֹּאמֶר לוֹט אֲלֵהֶם אַל־נָא אֲדֹנָי׃

I rzekł Lot do nich: "O nie, panie!

האָט לוט צו זיי געזאָגט: ניט אַזױ, איך בעט אײַך, מײַנע האַרן.

19 Aj, nyní nalezl služebník tvůj milost před očima tvýma, a veliké jest milosrdenství tvé, kteréž jsi učinil se mnou, když jsi zachoval duši mou; ale játť nebudu moci ujíti na tu horu, aby mne nepostihlo to zlé, a umřel bych.

יט הִנֵּה־נָא מָצָא עַבְדְּךָ חֵן בְּעֵינֶיךָ וַתַּגְדֵּל חַסְדְּךָ
אֲשֶׁר עָשִׂיתָ עִמָּדִי לְהַחֲיוֹת אֶת־נַפְשִׁי וְאָנֹכִי לֹא
אוּכַל לְהִמָּלֵט הָהָרָה פֶּן־תִּדְבָּקַנִי הָרָעָה וָמַתִּי׃

Otóż znalazł sługa twój łaskę w oczach twoich, i uczyniłeś wielkiém miłosierdzie, któreś okazał mi, ocalając życie moje; ale ja nie zdążę ujść w te góry, bo i tak dościgło by mnie nieszczęście, i umarłbym.

זע, איך בעט דיך, דײַן קנעכט האָט געפֿונען לײַטזעליקייט אין דײַנע אויגן, און האָסט געגרייסט דײַן חסד װאָס דו האָסט געטאָן מיט מיר, צו לאָזן לעבן מײַן נפֿש; אָבער איך קען ניט אַנטרינען צום באַרג, װאָרום דאָס בייז װעט מיך נאָך אָניאָגן, און איך װעל שטאַרבן.

20 Hle, teď jest toto město blízko, do něhož bych utekl, a toť jest malé; prosím, nechť tam ujdu; však pak neveliké jest, a živa bude duše má.

כ הִנֵּה־נָא הָעִיר הַזֹּאת קְרֹבָה לָנוּס שָׁמָּה וְהִיא מִצְעָר אִמָּלְטָה נָּא שָׁמָּה הֲלֹא מִצְעָר הִוא וּתְחִי נַפְשִׁי׃

Otóż miasto to jest blizkiém, by uciec tam, i małém ono; ujdę raczej tam, wszakże małém ono, a niechaj żyje dusza moja."

אָן, איך בעט דיך, איז יענע שטאָט, נאָנט אַהין צו אַנטלויפֿן, און זי איז אַ קליינס; לאָמיך, איך בעט דיך, אַהין אַנטרינען – זי איז דאָך אַ קליינס – און מײַן נפֿש וועט בלײַבן לעבן.

21 I řekl k němu: Aj, uslyšel jsem žádost tvou i v této věci, abych nepodvrátil města toho, o němž jsi mluvil.

כא וַיֹּאמֶר אֵלָיו הִנֵּה נָשָׂאתִי פָנֶיךָ גַּם לַדָּבָר הַזֶּה לְבִלְתִּי הָפְכִּי אֶת־הָעִיר אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ׃

I rzekł do niego: "Oto uwzględnię cię i w tej mierze, abym nie spustoszył miasta, o którém mówisz.

האָט ער צו אים געזאָגט: זע, איך שוין דײַן פּנים אויך אין דער דאָזיקער זאַך, איך זאָל ניט איבערקערן די שטאָט וואָס דו האָסט געזאָגט.

22 Pospěšiž, ujdi tam; neboť nebudu moci učiniti ničehož, dokudž tam nedojdeš. A z té příčiny nazváno jest jméno města toho Ségor.

כב מַהֵר הִמָּלֵט שָׁמָּה כִּי לֹא אוּכַל לַעֲשׂוֹת דָּבָר עַד־בֹּאֲךָ שָׁמָּה עַל־כֵּן קָרָא שֵׁם־הָעִיר צוֹעַר׃

Prędzej zatém, uchodź tam, bo nie mogę dokonać dzieła, póki nie zajdziesz tam." Przeto nazwano imię miasta tego: Coar.

אײַל זיך, אַנטרין אַהין, וואָרום איך קען ניט טאָן קיין זאַך, ביז דו קומסט אַהין. דרום האָט מען גערופֿן דעם נאָמען פֿון דער שטאָט צוער.

23 Slunce vzcházelo nad zemi, když Lot všel do Ségor.

כג הַשֶּׁמֶשׁ יָצָא עַל־הָאָרֶץ וְלוֹט בָּא צֹעֲרָה׃

Słońce wzeszło nad ziemią, gdy Lot przybył do Coaru.

די זון איז געווען אויפֿגעגאַנגען אויף דער ערד, ווען לוט איז אָנגעקומען קיין צוער.

24 A Hospodin dštil na Sodomu a na Gomoru sirou a ohněm od Hospodina s nebe.

כד וַיהוָה הִמְטִיר עַל־סְדֹם וְעַל־עֲמֹרָה גָּפְרִית וָאֵשׁ מֵאֵת יְהוָה מִן־הַשָּׁמָיִם׃

Wiekuisty zaś spuścił na Sedom i Amorę deszcz siarki i ognia, od Wiekuistego z nieba.

און גאָט האָט געמאַכט רעגענען אויף סדום און אויף עֲמורָה שוועבל און פֿײַער, פֿון גאָט, פֿון הימל.

25 A podvrátil ta města i všecku tu rovinu, všecky také obyvatele těch měst, i *všecko*, což roste z země.

כה וַיַּהֲפֹךְ אֶת־הֶעָרִים הָאֵל וְאֵת כָּל־הַכִּכָּר וְאֵת כָּל־יֹשְׁבֵי הֶעָרִים וְצֶמַח הָאֲדָמָה׃

I zniszczył miasta te, i całą ową okolicę, i wszystkich mieszkańców tych miast, i roślinność ziemi.

און ער האָט איבערגעקערט די דאָזיקע שטעט, און די גאַנצע געגנט, און אַלע באַוווינער פֿון די שטעט, און די שפּראָצונג פֿון דער ערד.

26 I ohlédla se žena jeho, *jduc* za ním, a obrácena jest v sloup solný.

כו וַתַּבֵּט אִשְׁתּוֹ מֵאַחֲרָיו וַתְּהִי נְצִיב מֶלַח׃

I oglądała się żona jego za nim, i stała się słupem soli.

און זײַן ווײַב האָט זיך אומגעקוקט פֿון הינטער אים, און איז געוואָרן אַ זײַל זאַלץ.

27 Vstav pak Abraham ráno, *pospíšil* k místu tomu, kdež byl stál před Hospodinem.

I wstał Abraham rano, spiesząc na miejsce, kędy stanął przed obliczem Wiekuistego.

כז וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־עָמַד שָׁם אֶת־פְּנֵי יְהוָה׃

און אַבֿרהם האָט זיך געפֿעדערט אין דער פֿרי צו דעם אָרט וואָס ער איז דאָרטן געשטאַנען פֿאַר גאָט.

28 A pohleděv k Sodomě a Gomoře, i na všecku zemi té roviny, uzřel, a aj, vystupoval dým z země té, jako dým z vápenice.

I spojrzał na powierzchnię Sedomu i Amory, i na całą powierzchnię ziemi owej okolicy, i zobaczył, a oto wznosił się dym z ziemi, jako dym z topielni!

כח וַיַּשְׁקֵף עַל־פְּנֵי סְדֹם וַעֲמֹרָה וְעַל־כָּל־פְּנֵי אֶרֶץ הַכִּכָּר וַיַּרְא וְהִנֵּה עָלָה קִיטֹר הָאָרֶץ כְּקִיטֹר הַכִּבְשָׁן׃

און ער האָט אַראָפּגעקוקט אויף סדום און עמורה, און אויף דעם גאַנצן לאַנד פֿון דער געגנט, און ער האָט געזען, ערשט דער רויך פֿון לאַנד גייט אויף אַזוי ווי דער רויך פֿון אַ קאַלכאויוון.

29 Stalo se tedy, když kazil Bůh města té roviny, že se rozpomenul Bůh na Abrahama, a vytrhl Lota z prostředku podvrácení, když podvracel města, v nichž bydlil Lot.

I tak stało się, gdy zburzył Bóg miasta owej okolicy, że wspomniał Bóg na Abrahama, i wysłał Lota z pośród zniszczenia, niszcząc owe miasta, w których mieszkał był Lot.

כט וַיְהִי בְּשַׁחֵת אֱלֹהִים אֶת־עָרֵי הַכִּכָּר וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת־אַבְרָהָם וַיְשַׁלַּח אֶת־לוֹט מִתּוֹךְ הַהֲפֵכָה בַּהֲפֹךְ אֶת־הֶעָרִים אֲשֶׁר־יָשַׁב בָּהֵן לוֹט׃

אַזוי איז געשען, ווען גאָט האָט צעשטערט די שטעט פֿון דער געגנט, אַז גאָט האָט געדאַכט אָן אַבֿרהמען, און האָט אַרויסגעשיקט לוטן פֿון מיטן פֿון דער איבערקערעניש בײַם איבערקערן די שטעט וואָס לוט איז אין זיי געזעסן.

30 Potom vyšel Lot z Ségor, a bydlil na hoře té, a obě dvě dcery jeho s ním; nebo nesměl bydliti v Ségor. I bydlil v jeskyni s oběma dcerami svými.

Lot zaś wyszedł z Coaru, i zamieszkał w górach, a dwie córki jego z nim; gdyż obawiał się pozostać w Coarze; i zamieszkał w jaskini, on i dwie córki jego.

ל וַיַּעַל לוֹט מִצּוֹעַר וַיֵּשֶׁב בָּהָר וּשְׁתֵּי בְנֹתָיו עִמּוֹ כִּי יָרֵא לָשֶׁבֶת בְּצוֹעַר וַיֵּשֶׁב בַּמְּעָרָה הוּא וּשְׁתֵּי בְנֹתָיו׃

און לוט איז אַרויפֿגעגאַנגען פֿון צוער, און האָט זיך באַזעצט אויפֿן באַרג, און זײַנע צוויי טעכטער מיט אים; וואָרום ער האָט מורא געהאַט צו זיצן אין צוער; און ער איז געזעסן אין אַ הייל, ער און זײַנע צוויי טעכטער.

31 I řekla prvorozená k mladší: Otec náš jest již starý, a není žádného muže na zemi, ješto by všel k nám podlé obyčeje vší země.

I rzekła starsza do młodszej: "Ojciec nasz starym, a mężczyzny nie ma na ziemi, któryby przyszedł do nas zwyczajem całej ziemi.

לא וַתֹּאמֶר הַבְּכִירָה אֶל־הַצְּעִירָה אָבִינוּ זָקֵן וְאִישׁ אֵין בָּאָרֶץ לָבוֹא עָלֵינוּ כְּדֶרֶךְ כָּל־הָאָרֶץ׃

האָט די עלטערע געזאָגט צו דער ייִנגערער: אונדזער פֿאָטער איז אַלט, און קיין מאַן איז ניטאָ אויף דער ערד צו קומען צו אונדז, אַזוי ווי דער שטייגער פֿון דער גאַנצער ערד.

32 Poď, dejme píti otci našemu vína, a spěme s ním, abychom zachovaly z otce našeho símě.

Chodź, upoim ojca naszego winem, i położym się z nim, a zachowamy z ojca naszego potomstwo.

לב לְכָה נַשְׁקֶה אֶת־אָבִינוּ יַיִן וְנִשְׁכְּבָה עִמּוֹ וּנְחַיֶּה מֵאָבִינוּ זָרַע׃

קום, לאָמיר אָנטרינקען אונדזער פֿאָטער מיט ווײַן, און מיר וועלן ליגן מיט אים, און מיר וועלן אויפֿהאַלטן פֿון אונדזער פֿאָטער אַ זאָמען.

33 I daly píti otci svému vína té noci; a všedši prvorozená, spala s otcem svým, kterýžto necítil, ani když lehla, ani když vstala.

I upoiły ojca swojego winem nocy onej, i poszła starsza i położyła się przy ojcu swoim; a nie wiedział on kiedy się układła, i kiedy wstała.

לג וַתַּשְׁקֶיןָ אֶת־אֲבִיהֶן יַיִן בַּלַּיְלָה הוּא וַתָּבֹא הַבְּכִירָה וַתִּשְׁכַּב אֶת־אָבִיהָ וְלֹא־יָדַע בְּשִׁכְבָהּ וּבְקוּמָהּ׃

האָבן זיי אָנגעטרונקען זייער פֿאָטער מיט ווײַן אין יענער נאַכט, און די עלטערע איז געקומען און איז געלעגן מיט איר פֿאָטער; און ער האָט ניט געוווּסט פֿון איר לייגן זיך אָדער פֿון איר אויפֿשטיין.

34 Nazejtří pak řekla prvorozená k mladší: Aj, spala jsem včerejší noci s otcem svým; dejme mu píti vína ještě této noci; potom vejduc, spi s ním, a zachovejme símě z otce našeho.

I stało się nazajutrz, że rzekła starsza do młodszej: "oto leżałam wczoraj przy ojcu moim, upoim go winem i tej nocy, a pójdziesz i położysz się przy nim, i zachowamy z ojca naszego potomstwo."

לד וַיְהִי מִמָּחֳרָת וַתֹּאמֶר הַבְּכִירָה אֶל־הַצְּעִירָה הֵן־שָׁכַבְתִּי אֶמֶשׁ אֶת־אָבִי נַשְׁקֶנּוּ יַיִן גַּם־הַלַּיְלָה וּבֹאִי שִׁכְבִי עִמּוֹ וּנְחַיֶּה מֵאָבִינוּ זָרַע׃

און עס איז געווען אויף מאָרגן, האָט די עלטערע געזאָגט צו דער ייִנגערער: זע, נעכטן בין איך געלעגן מיט מײַן פֿאָטער; לאָמיר אים אָנטרינקען מיט ווײַן אויך די נאַכט, און קום דו ליג מיט אים, און מיר וועלן אויפֿהאַלטן פֿון אונדזער פֿאָטער אַ זאָמען.

35 I daly píti ještě té noci otci svému vína; a vstala ta mladší, a spala s ním; on pak necítil, ani když ona lehla, ani když vstala.

I upoiły i nocy onej ojca swojego winem, i wstała młodsza, i położyła się przy nim; a nie wiedział on, kiedy się układła i kiedy wstała.

לה וַתַּשְׁקֶיןָ גַּם בַּלַּיְלָה הַהוּא אֶת־אֲבִיהֶן יָיִן וַתָּקָם הַצְּעִירָה וַתִּשְׁכַּב עִמּוֹ וְלֹא־יָדַע בְּשִׁכְבָהּ וּבְקֻמָהּ׃

האָבן זיי אויך אין יענער נאַכט אָנגעטרונקען זייער פֿאָטער מיט ווײַן, און די ייִנגערע איז אויפֿגעשטאַנען און איז געלעגן מיט אים; און ער האָט ניט געוווּסט פֿון איר לייגן זיך אָדער פֿון איר אויפֿשטיין.

36 A tak počaly obě dcery Lotovy z otce svého.

I poczęły dwie córki Lota od ojca swojego.

לו וַתַּהֲרֶיןָ שְׁתֵּי בְנוֹת־לוֹט מֵאֲבִיהֶן׃

און בײדע טעכטער פֿון לוטן זײַנען טראָגעדיק געוואָרן פֿון זייער פֿאָטער.

37 I porodila prvorozená syna, a nazvala jméno jeho Moáb; onť jest otec Moábských až do dnešního dne.

I urodziła starsza syna, i nazwała imię jego Moab: on to ojciec Moabitów, po dziś dzień.

לז וַתֵּלֶד הַבְּכִירָה בֵּן וַתִּקְרָא שְׁמוֹ מוֹאָב הוּא אֲבִי־מוֹאָב עַד־הַיּוֹם׃

און די עלטערע האָט געבאָרן אַ זון, און זי האָט גערופֿן זײַן נאָמען מואָב; דאָס איז דער פֿאָטער פֿון דעם הײַנטיקן מואָב.

38 I mladší také porodila syna, a nazvala jméno jeho Ben Ammon; onť jest otcem Ammonitských až do dnešního dne.

A młodsza również urodziła syna, i nazwała imię jego Ben-Ammi: On to ojciec Ammonitów, po dziś dzień.

לח וְהַצְּעִירָה גַם־הִוא יָלְדָה בֵּן וַתִּקְרָא שְׁמוֹ בֶּן־עַמִּי הוּא אֲבִי בְנֵי־עַמּוֹן עַד־הַיּוֹם׃

און די ייִנגערע, זי אויך האָט געבאָרן אַ זון, און זי האָט גערופֿן זײַן נאָמען בן-עַמי; דאָס איז דער פֿאָטער פֿון די הײַנטיקע קינדער פֿון עַמון.

1 Odtud bral se Abraham do země polední, aby bydlil mezi Kádes a Sur; i byl pohostinu v Gerar;

א וַיִּסַּע מִשָּׁם אַבְרָהָם אַרְצָה הַנֶּגֶב וַיֵּשֶׁב בֵּין־קָדֵשׁ וּבֵין שׁוּר וַיָּגָר בִּגְרָר׃

I wyruszył ztamtąd Abraham do ziemi ku południowi, i osiadł między Kadesz a Szur, i przebywał w Gerar.

און אבֿרהם האָט אַוועקגעצויגן פֿון דאָרטן צום לאַנד פֿון דרום, און ער האָט זיך באַזעצט צווישן קָדֵשׁ און צווישן שור, און האָט געוווינט אין גְרָר.

2 Kdežto pravil Abraham o Sáře manželce své: Sestra má jest. Tedy poslav Abimelech, král Gerarský, vzal Sáru.

ב וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל־שָׂרָה אִשְׁתּוֹ אֲחֹתִי הִוא וַיִּשְׁלַח אֲבִימֶלֶךְ מֶלֶךְ גְּרָר וַיִּקַּח אֶת־שָׂרָה׃

I mówił Abraham o Sarze żonie swojej: "Siostra to moja." I posłał Abimelech, król Geraru, i wziął Sarę.

און אבֿרהם האָט געזאָגט אויף זײַן ווײַב שרהן: זי איז מײַנע אַ שוועסטער. האָט געשיקט אבֿימֶלֶך דער מלך פֿון גרָר, און האָט צוגענומען שרהן.

3 Ale přišed Bůh k Abimelechovi ve snách v noci, řekl jemu: Aj, ty již umřeš pro ženu, kterouž jsi vzal, poněvadž jest vdaná za muže.

ג וַיָּבֹא אֱלֹהִים אֶל־אֲבִימֶלֶךְ בַּחֲלוֹם הַלָּיְלָה וַיֹּאמֶר לוֹ הִנְּךָ מֵת עַל־הָאִשָּׁה אֲשֶׁר־לָקַחְתָּ וְהִוא בְּעֻלַת בָּעַל׃

Ale przyszedł Bóg do Abimelecha we śnie nocnym, i powiedział mu: "Oto umrzesz z powodu niewiasty, którąś wziął, bo ona zamężna.

איז גאָט געקומען צו אבֿימֶלֶכן אין אַ חלום פֿון דער נאַכט, און האָט צו אים געזאָגט: זע, וועסט שטאַרבן פֿון וועגן דער פֿרוי וואָס דו האָסט גענומען, וואָרום זי איז די ווײַב פֿון אַ מאַן.

4 Abimelech pak nepřiblížil se k ní; protož řekl: Pane, zdaž také spravedlivý národ zabiješ?

ד וַאֲבִימֶלֶךְ לֹא קָרַב אֵלֶיהָ וַיֹּאמַר אֲדֹנָי הֲגוֹי גַּם־צַדִּיק תַּהֲרֹג׃

A Abimelech nie zbliżył się był do niej i rzekł: "Panie! alboż i naród niewinny zatracasz?"

און אבֿימֶלֶך האָט צו איר ניט גענענט און ער האָט געזאָגט: גאָט, ווילסטו אויך אומשולדיק פֿאָלק הרגען?

5 Zdaliž mi sám nepravil: Sestra má jest? A ona též pravila: Bratr můj jest. V upřímnosti srdce svého a v nevinnosti rukou svých učinil jsem to.

ה הֲלֹא הוּא אָמַר־לִי אֲחֹתִי הִוא וְהִיא־גַם־הִוא אָמְרָה אָחִי הוּא בְּתָם־לְבָבִי וּבְנִקְיֹן כַּפַּי עָשִׂיתִי זֹאת׃

Wszakże sam powiedział mi: Siostra to moja, i ona sama też mówiła: Brat to mój. W prostocie serca mojego i w czystości rąk moich uczyniłem to."

האָט ער מיר ניט אַליין געזאָגט: זי איז מײַנע אַ שוועסטער? און זי, אויך זי האָט געזאָגט: ער איז מײַנער אַ ברודער. אין דער ערלעכקייט פֿון מײַן האַרצן און אין דער ריינקייט פֿון מײַנע הענט האָב איך דאָס געטאָן.

6 I řekl jemu Bůh ve snách: Jáť také vím, že v upřímnosti srdce svého učinil jsi to, a já také zdržel jsem tě, abys nezhřešil proti mně; protož nedalť jsem se jí dotknouti.

I rzekł do niego Bóg we śnie: "I ja wiem, żeś w prostocie serca to uczynił; to też powstrzymywałem cię, abyś nie grzeszył przeciw Mnie, i przeto niedopuściłem, abyś jej dotknął.

ו וַיֹּאמֶר אֵלָיו הָאֱלֹהִים בַּחֲלֹם גַּם אָנֹכִי יָדַעְתִּי כִּי
בְתָם־לְבָבְךָ עָשִׂיתָ זֹּאת וָאֶחְשֹׂךְ גַּם־אָנֹכִי אוֹתְךָ
מֵחֲטוֹ־לִי עַל־כֵּן לֹא־נְתַתִּיךָ לִנְגֹּעַ אֵלֶיהָ׃

האָט גאָט צו אים געזאָגט אין חלום: יאָ, איך ווייס אַז אין דער ערלעכקייט פֿון דײַן האַרצן האָסטו דאָס געטאָן, און איך האָב דיך אויך געוואָלט פֿאַרמײַדן פֿון זינדיקן צו מיר, דרום האָב איך דיך ניט געלאָזט זיך צורירן צו איר.

7 Nyní tedy, navrať ženu muži tomu; nebo prorok jest, a modliti se bude za tebe, a živ budeš. Pakli *jí* nenavrátíš, věz, že smrtí umřeš ty i všecko, což tvého jest.

A teraz wróć żonę tego męża, a będąc prorokiem, pomodli się za ciebie, i będziesz żył; jeżeli zaś nie wrócisz, wiedz, że umrzesz, ty i wszyscy twoi."

ז וְעַתָּה הָשֵׁב אֵשֶׁת־הָאִישׁ כִּי־נָבִיא הוּא וְיִתְפַּלֵּל
בַּעַדְךָ וֶחְיֵה וְאִם־אֵינְךָ מֵשִׁיב דַּע כִּי־מוֹת תָּמוּת
אַתָּה וְכָל־אֲשֶׁר־לָךְ׃

און אַצונד, קער אום די ווײַב פֿון דעם מאַן, וואָרום ער איז אַ נביא, און ער וועט מתפלל זײַן פֿאַר דיר, און וועסט בלײַבן לעבן; אויב אָבער דו קערסט זי ניט אום, זײַ וויסן אַז שטאַרבן וועסטו שטאַרבן, דו און אַלע וואָס געהערן צו דיר.

8 A vstav Abimelech ráno, svolal všecky služebníky své, a vypravoval všecka slova ta v uši jejich. I báli se ti muži velmi.

I wstał Abimelech rano, i zwołał wszystkie sługi swoje, i opowiedział wszystkie rzeczy te w uszy ich; i zlękli się ludzie owi bardzo.

ח וַיַּשְׁכֵּם אֲבִימֶלֶךְ בַּבֹּקֶר וַיִּקְרָא לְכָל־עֲבָדָיו וַיְדַבֵּר
אֶת־כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּאָזְנֵיהֶם וַיִּירְאוּ
הָאֲנָשִׁים מְאֹד׃

האָט אבִֿימֶלֶך זיך געפֿעדערט אין דער פֿרי, און האָט צונויפֿגערופֿן אַלע זײַנע קנעכט, און האָט גערעדט אַלע די דאָזיקע ווערטער אין זייערע אויערן, און די מענטשן האָבן זייער מורא געהאַט.

9 Potom povolav Abimelech Abrahama, řekl jemu: Co jsi nám *to* učinil? A co jsem zhřešil proti tobě, že jsi uvedl na mne a na království mé hřích veliký? Učinils mi, čehož jsi učiniti neměl.

I zawezwał Abimelech Abrahama i rzekł mu: "Cóżeś narobił nam, i czemże zgrzeszyłem przeciw tobie, żeś prawie przywiódł na mnie i na królestwo moje grzech wielki? Czyny, których się nie czyni, uczyniłeś względem mnie."

ט וַיִּקְרָא אֲבִימֶלֶךְ לְאַבְרָהָם וַיֹּאמֶר לוֹ מֶה־עָשִׂיתָ
לָּנוּ וּמֶה־חָטָאתִי לָךְ כִּי־הֵבֵאתָ עָלַי וְעַל־מַמְלַכְתִּי
חֲטָאָה גְדֹלָה מַעֲשִׂים אֲשֶׁר לֹא־יֵעָשׂוּ עָשִׂיתָ
עִמָּדִי׃

און אבִֿימֶלֶך האָט גערופֿן אבֿרהמען, און האָט צו אים געזאָגט: וואָס האָסטו אונדז געטאָן? און וואָס האָב איך געזינדיקט אַקעגן דיר, וואָס דו האָסט געבראַכט אויף מיר און אויף מײַן קיניגרײַך אַזאַ גרויסע זינד? מעשׂים וואָס ווערן ניט געטאָן, האָסטו געטאָן צו מיר.

10 A řekl opět Abimelech Abrahamovi: Cos myslil, žes takovou věc učinil?

I rzekł Abimelech do Abrahama: "Cóżeś miał na widoku, gdyś uczynił rzecz tę?"

י וַיֹּאמֶר אֲבִימֶלֶךְ אֶל־אַבְרָהָם מָה רָאִיתָ כִּי עָשִׂיתָ אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה׃

און אבֿימֶלֶך האָט געזאָגט צו אבֿרהמען: וואָס האָסטו אײַנגעזען, אַז דו האָסט געטאָן די דאָזיקע זאַך?

11 Odpověděl Abraham: Řekl jsem: Jistě že není bázně Boží na místě tomto, a zabijí mne pro ženu mou.

I odpowiedział Abraham: "Mniemałem: zapewne nie ma bojaźni Bożej na tém miejscu i zabiją mnie z powodu żony mojej.

יא וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם כִּי אָמַרְתִּי רַק אֵין־יִרְאַת אֱלֹהִים בַּמָּקוֹם הַזֶּה וַהֲרָגוּנִי עַל־דְּבַר אִשְׁתִּי׃

האָט אבֿרהם געזאָגט: ווײַל איך האָב געקלערט: פֿאַר וואָר, קיין מורא פֿאַר גאָט איז ניטאָ אין דעם דאָזיקן אָרט, און זיי וועלן מיך הרגען פֿון וועגן מײַן ווײַב.

12 A také v pravdě jest sestra má, dcera otce mého, však ne dcera matky mé; a pojal jsem ji sobě za manželku.

I też w istocie siostrą moją, córką ojca mojego jest, choć nie córką matki mojej, i została żoną moją.

יב וְגַם־אָמְנָה אֲחֹתִי בַת־אָבִי הִוא אַךְ לֹא בַת־אִמִּי וַתְּהִי־לִי לְאִשָּׁה׃

און זי איז אויך אין דער אמתן מײַנע אַ שוועסטער, די טאָכטער פֿון מײַן פֿאָטער, נאָר ניט די טאָכטער פֿון מײַן מוטער; דרום איז זי מיר געוואָרן פֿאַר אַ ווײַב.

13 Když pak vyvedl mne Bůh z domu otce mého, abych pohostinu bydlil, tedy řekl jsem jí: Toto mi dobrodiní učiníš: Na každém místě, kamž půjdeme, prav o mně: Bratr můj jest.

I było, gdy wywiódł mnie Bóg na tułactwo z domu ojca mojego, rzekłem wtedy do niej: Oto łaska, którą wyświadczysz mi: Do któregokolwiek miejsca przyjdziemy, powiedz o mnie: brat to mój."

יג וַיְהִי כַּאֲשֶׁר הִתְעוּ אֹתִי אֱלֹהִים מִבֵּית אָבִי וָאֹמַר לָהּ זֶה חַסְדֵּךְ אֲשֶׁר תַּעֲשִׂי עִמָּדִי אֶל כָּל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר נָבוֹא שָׁמָּה אִמְרִי־לִי אָחִי הוּא׃

און עס איז געווען, אַז גאָט האָט מיך פֿאַרוואָגלט פֿון מײַן פֿאָטערס הויז, האָב איך צו איר געזאָגט: דאָס זאָל זײַן דײַן חסד וואָס דו זאָלסט טאָן מיט מיר: אין איטלעכן אָרט, וואָס מיר וועלן אַהין קומען, זאָג אויף מיר: ער איז מײַנער אַ ברודער.

14 Tedy vzav Abimelech ovce a voly, služebníky také a děvky, dal *je* Abrahamovi; a navrátil mu Sáru manželku jeho.

I wziął Abimelech trzody i rogaciznę, i sługi, i służebnice, i dał Abrahamowi, i zwrócił mu Sarę, żonę jego.

יד וַיִּקַּח אֲבִימֶלֶךְ צֹאן וּבָקָר וַעֲבָדִים וּשְׁפָחֹת וַיִּתֵּן לְאַבְרָהָם וַיָּשֶׁב לוֹ אֵת שָׂרָה אִשְׁתּוֹ׃

האָט אבֿימֶלֶך גענומען שאָף און רינדער, און קנעכט און דינסטן, און האָט געגעבן אבֿרהמען, און ער האָט אים אומגעקערט זײַן ווײַב שׂרהן.

15 A řekl Abimelech: Aj, země má před tebou; kdežť se koli příhodné býti vidí, *tu* přebývej.

I rzekł Abimelech: "Oto ziemia moja przed tobą; gdziekolwiek ci się spodoba, osiądź."

טו וַיֹּאמֶר אֲבִימֶלֶךְ הִנֵּה אַרְצִי לְפָנֶיךָ בַּטּוֹב בְּעֵינֶיךָ שֵׁב׃

און אבֿימֶלֶך האָט געזאָגט: אָט איז מײַן לאַנד פֿאַר דיר; ווו עס איז גוט אין דײַנע אויגן, באַזעץ זיך.

16 Sáře pak řekl: Aj, dal jsem tisíc stříbrných
bratru tvému, hle, onť jest tobě zástěrou očí *u*
všech, kteříž *jsou* s tebou. A všemi těmito
věcmi *Sára* poučena byla.

A do Sary rzekł: Oto dałem tysiąc srebrników bratu twemu; niech to będzie dla ciebie pokryciem pozoru przed wszystkimi, którzy z tobą są, a wobec wszystkich jesteś usprawiedliwiona.

טז וּלְשָׂרָה אָמַר הִנֵּה נָתַתִּי אֶלֶף כֶּסֶף לְאָחִיךְ הִנֵּה
הוּא־לָךְ כְּסוּת עֵינַיִם לְכֹל אֲשֶׁר אִתָּךְ וְאֵת כֹּל
וְנֹכָחַת׃

און צו שׂרהן האָט ער געזאָגט: אָט האָב איך געגעבן דײַן ברודער טויזנט זילבערשטיק; זע, דאָס איז דיר אַ צודעק פֿאַר די אויגן אַקעגן אַלע וואָס מיט דיר; און פֿאַר אַלעמען ביסטו גערעכטפֿאַרטיקט.

17 I modlil se Abraham Bohu, a uzdravil Bůh
Abimelecha, a ženu jeho, a děvky jeho; i rodily.

I pomodlił się Abraham do Boga i uzdrowił Bóg Abimelecha, i żonę jego, i służebnice jego, że rodzić mogły.

יז וַיִּתְפַּלֵּל אַבְרָהָם אֶל־הָאֱלֹהִים וַיִּרְפָּא אֱלֹהִים
אֶת־אֲבִימֶלֶךְ וְאֶת־אִשְׁתּוֹ וְאַמְהֹתָיו וַיֵּלֵדוּ׃

און אבֿרהם האָט מתפּלל געווען צו גאָט, און גאָט האָט געהיילט אבֿימֶלֶכן, און זײַן ווײַב, און זײַנע דינסטן, און זיי האָבן געבאָרן.

18 Nebo byl zavřel Hospodin každý život ženský v
domě Abimelechově, pro Sáru manželku
Abrahamovu.

Albowiem zupełnie zawarł był Wiekuisty każdy żywot domu Abimelecha, z powodu Sary, żony Abrahama.

יח כִּי־עָצֹר עָצַר יְהוָה בְּעַד כָּל־רֶחֶם לְבֵית אֲבִימֶלֶךְ
עַל־דְּבַר שָׂרָה אֵשֶׁת אַבְרָהָם׃

וואָרום פֿאַרשלאָסן האָט גאָט געהאַט פֿאַרשלאָסן יעטוועדער טראַכט פֿון אבֿימֶלֶכס הויז פֿון וועגן שׂרה, אבֿרהמס ווײַב.

1 Navštívil pak Hospodin Sáru, tak jakž byl řekl; a učinil Hospodin Sáře, jakož byl mluvil.

A Wiekuisty pomnił na Sarę, jako rzekł; i uczynił Wiekuisty Sarze, jako był powiedział.

א וַיהוָה פָּקַד אֶת־שָׂרָה כַּאֲשֶׁר אָמָר וַיַּעַשׂ יְהוָה לְשָׂרָה כַּאֲשֶׁר דִּבֵּר׃

און גאָט האָט געדאַכט אָן שׂרהן, אַזוי ווי ער האָט געזאָגט, און גאָט האָט געטאָן צו שׂרהן אַזוי ווי ער האָט גערעדט.

2 Nebo počala a porodila Sára Abrahamovi syna v starosti jeho, v ten čas, kterýž předpověděl Bůh.

I poczęła, i urodziła Sara Abrahamowi syna w starości jego, w oznaczonym czasie, o którym mówił mu Bóg.

ב וַתַּהַר וַתֵּלֶד שָׂרָה לְאַבְרָהָם בֵּן לִזְקֻנָיו לַמּוֹעֵד אֲשֶׁר־דִּבֶּר אֹתוֹ אֱלֹהִים׃

און שׂרה איז טראָגעדיק געוואָרן, און האָט געבאָרן אבֿרהמען אַ זון אויף זײַן עלטער, צו דער צײַט וואָס גאָט האָט אים אָנגעזאָגט.

3 A nazval Abraham jméno syna svého, kterýž se mu narodil, jehož porodila Sára, Izák.

I nazwał Abraham imię syna swojego, który mu się urodził, którego urodziła mu Sara: Ic'hak.

ג וַיִּקְרָא אַבְרָהָם אֶת־שֶׁם־בְּנוֹ הַנּוֹלַד־לוֹ אֲשֶׁר־יָלְדָה־לּוֹ שָׂרָה יִצְחָק׃

און אבֿרהם האָט גערופֿן דעם נאָמען פֿון זײַן זון וואָס איז אים געבאָרן געוואָרן, וואָס שׂרה האָט אים געבאָרן, יצחָק.

4 A obřezal Abraham syna svého Izáka, když byl v osmi dnech, tak jakž mu byl přikázal Bůh.

I obrzezał Abraham Ic'haka, syna swego, gdy miał ośm dni, jak przykazał mu Bóg.

ד וַיָּמָל אַבְרָהָם אֶת־יִצְחָק בְּנוֹ בֶּן־שְׁמֹנַת יָמִים כַּאֲשֶׁר צִוָּה אֹתוֹ אֱלֹהִים׃

און אבֿרהם האָט געמַלט זײַן זון יצחקן צו אַכט טעג, אַזוי ווי גאָט האָט אים באַפֿוילן.

5 Byl pak Abraham ve stu letech, když se mu narodil Izák syn jeho.

A Abraham był w wieku stu lat, gdy urodził mu się Ic'hak, syn jego.

ה וְאַבְרָהָם בֶּן־מְאַת שָׁנָה בְּהִוָּלֶד לוֹ אֵת יִצְחָק בְּנוֹ׃

און אבֿרהם איז געווען הונדערט יאָר אַלט, ווען זײַן זון יצחק איז אים געבאָרן געוואָרן.

6 I řekla Sára: Radost mi učinil Bůh; kdokoli uslyší, radovati se bude spolu se mnou.

I rzekła Sara: "śmiechu nabawił mnie Bóg: ktokolwiek usłyszy, wyśmieje mnie."

ו וַתֹּאמֶר שָׂרָה צְחֹק עָשָׂה לִי אֱלֹהִים כָּל־הַשֹּׁמֵעַ יִצְחַק־לִי׃

און שׂרה האָט געזאָגט: אַ געלעכטער האָט מיר גאָט געמאַכט; איטלעכער וואָס הערט עס, וועט לאַכן וועגן מיר.

7 A přidala: Kdo by byl řekl Abrahamovi, *že* bude Sára děti kojiti? A však jsem porodila syna v starosti jeho.

I rzekła: "Któżby przepowiedział Abrahamowi: Karmić będzie dzieci Sara; jednak urodziłam syna w starości jego!".

ז וַתֹּאמֶר מִי מִלֵּל לְאַבְרָהָם הֵינִיקָה בָנִים שָׂרָה כִּי־יָלַדְתִּי בֵן לִזְקֻנָיו׃

און זי האָט געזאָגט: ווער וואָלט געזאָגט אבֿרהמען: שׂרה וועט קינדער זייגן? אַז איך וועל געבערן אַ זון אויף זײַן עלטער?

8 I rostlo dítě a ostaveno jest. Tedy učinil
Abraham veliké hody v ten den, v němž
ostaven byl Izák.

ח וַיִּגְדַּל הַיֶּלֶד וַיִּגָּמַל וַיַּעַשׂ אַבְרָהָם מִשְׁתֶּה גָדוֹל
בְּיוֹם הִגָּמֵל אֶת־יִצְחָק׃

I podrosło dziecię, i zostało odstawioném; i wyprawił Abraham ucztę wielką w dzień odstawienia Ic'haka.

און דאָס קינד איז געוואַקסן, און איז אַנטווינט געוואָרן, און אבֿרהם האָט געמאַכט אַ גרויסן מאָלצײַט אין דעם טאָג וואָס יצחק איז אַנטווינט געוואָרן.

9 Viděla pak Sára, že syn Agar Egyptské,
kteréhož porodila Abrahamovi, jest posměvač.

ט וַתֵּרֶא שָׂרָה אֶת־בֶּן־הָגָר הַמִּצְרִית אֲשֶׁר־יָלְדָה
לְאַבְרָהָם מְצַחֵק׃

I ujrzała Sara syna Hagary, Micrejki, którego urodziła Abrahamowi, szydzącego.

און שׂרה האָט געזען דעם זון פֿון הָגָר דער מִצרית, וואָס זי האָט געבאָרן אבֿרהמען, ווי ער שפּילט זיך.

10 I řekla Abrahamovi: Vyvrz děvku tuto i syna
jejího; neboť nebude dědicem syn děvky té s
synem mým Izákem.

י וַתֹּאמֶר לְאַבְרָהָם גָּרֵשׁ הָאָמָה הַזֹּאת וְאֶת־בְּנָהּ
כִּי לֹא יִירַשׁ בֶּן־הָאָמָה הַזֹּאת עִם־בְּנִי עִם־יִצְחָק׃

I rzekła do Abrahama: "Wypędź służebnicę tę i syna jej; bo nie ma dziedziczyć syn służebnicy tej z synem moim, z Ic'hakiem."

און זי האָט געזאָגט צו אבֿרהמען: טרײַב אַרויס די דאָזיקע דינסט און איר זון, וואָרום דער זון פֿון דער דאָזיקער דינסט וועט ניט ירשען מיט מײַן זון, מיט יצחקן.

11 Ale Abraham velmi těžce nesl tu řeč, pro syna
svého.

יא וַיֵּרַע הַדָּבָר מְאֹד בְּעֵינֵי אַבְרָהָם עַל אוֹדֹת בְּנוֹ׃

I przykrą była rzecz ta wielce w oczach Abrahama, z powodu syna jego.

און די זאַך איז געווען זייער שלעכט אין די אויגן פֿון אבֿרהמען פֿון וועגן זײַן זון.

12 I řekl Bůh Abrahamovi: Nestěžuj sobě o dítěti
a o děvce své; cožkoli řekla tobě Sára, povol
řeči její, nebo v Izákovi nazváno bude tobě
símě.

יב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־אַבְרָהָם אַל־יֵרַע בְּעֵינֶיךָ
עַל־הַנַּעַר וְעַל־אֲמָתֶךָ כֹּל אֲשֶׁר תֹּאמַר אֵלֶיךָ
שָׂרָה שְׁמַע בְּקֹלָהּ כִּי בְיִצְחָק יִקָּרֵא לְךָ זָרַע׃

I rzekł Bóg do Abrahama: "Niechaj to przykrém nie będzie w oczach twoich z powodu chłopca i służebnicy twojej; cokolwiek powie ci Sara słuchaj głosu jej, gdyż po Ic'haku nazwaném będzie potomstwo twoje.

האָט גאָט געזאָגט צו אבֿרהמען: זאָל ניט שלעכט זײַן אין דײַנע אויגן איבער דעם ייִנגל, און איבער דער דינסט; אַלץ וואָס שׂרה זאָגט דיר, הער זיך אײַן צו איר קול, וואָרום אויף יצחקן וועט גערופֿן ווערן דײַן זאָמען.

13 A však i syna děvky učiním v národ; nebo tvé
símě jest.

יג וְגַם אֶת־בֶּן־הָאָמָה לְגוֹי אֲשִׂימֶנּוּ כִּי זַרְעֲךָ הוּא׃

Wszakże i syna służebnicy, naród zeń uczynię, przeto iż nasieniem twojém jest."

אָבער אויך דעם זון פֿון דער דינסט וועל איך מאַכן פֿאַר אַ פֿאָלק, ווײַל ער איז דײַן זאָמען.

14 Vstal tedy Abraham velmi ráno, a vzav chléb a láhvici vody, dal Agar a vložil na rameno její, a pustil ji *od sebe* i s dítětem. Kteréžto odešla a chodila po poušti Bersabé.

I wstał Abraham rano i wziąwszy chléb i łagiew wody dał Hagarze, kładąc na barki jej, a także dziecię, i odprawił ją. I poszła, i tułała się w pustyni Beer-Szeba.

יד וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר וַיִּקַּח־לֶחֶם וְחֵמַת מַיִם וַיִּתֵּן
אֶל־הָגָר שָׂם עַל־שִׁכְמָהּ וְאֶת־הַיֶּלֶד וַיְשַׁלְּחֶהָ
וַתֵּלֶךְ וַתֵּתַע בְּמִדְבַּר בְּאֵר שָׁבַע׃

האָט אבֿרהם זיך געפֿעדערט אין דער פֿרי, און ער האָט גענומען ברויט און אַ לאָגל וואַסער, און געגעבן צו הָגָרן – אַרויפֿגעטאָן אויף איר אַקסל – און אויך דאָס קינד, און האָט זי אַוועקגעשיקט; און זי איז אַוועקגעגאַנגען, און האָט אומגעבלאָנדזשעט אין דעם מדבר פֿון באֵר-שֶבַע.

15 A když nebylo vody v láhvici, povrhla dítě pod jedním stromem.

I nie stało wody w łagwi; i rzuciła dziecię pod jeden z krzaków.

טו וַיִּכְלוּ הַמַּיִם מִן־הַחֵמֶת וַתַּשְׁלֵךְ אֶת־הַיֶּלֶד תַּחַת
אַחַד הַשִּׂיחִם׃

איז דאָס וואַסער אויסגעגאַנגען פֿון לאָגל, און זי האָט אַוועקגעוואָרפֿן דאָס קינד אונטער איינעם פֿון די ביימלעך,

16 A odšedši, sedla naproti tak daleko, jako by mohl z lučiště dostřeliti; nebo pravila: Nebudu se dívati na smrt dítěte. Seděla tedy naproti, a pozdvihši hlasu svého, plakala.

I poszła, i usiadła sobie zdala, w odległości strzału z łuku; bo mówiła: "niechaj nie zobaczę śmierci dziecka." I siedziała zdala, i podniosła głos swój, i płakała.

טז וַתֵּלֶךְ וַתֵּשֶׁב לָהּ מִנֶּגֶד הַרְחֵק כִּמְטַחֲוֵי קֶשֶׁת כִּי
אָמְרָה אַל־אֶרְאֶה בְּמוֹת הַיָּלֶד וַתֵּשֶׁב מִנֶּגֶד
וַתִּשָּׂא אֶת־קֹלָהּ וַתֵּבְךְּ׃

און זי איז אַוועק און האָט זיך געזעצט אַקעגנאיבער פֿאַר אַ בויגנשאָס ווײַט, וואָרום זי האָט געזאָגט: לאָמיך ניט זען ווי דאָס קינד שטאַרבט. און זי איז געזעסן אַקעגנאיבער, און האָט אויפֿגעהויבן איר קול און האָט געוויינט.

17 I uslyšel Bůh hlas dítěte; a anděl Boží s nebe zavolal na Agar, a řekl jí: Coť *jest*, Agar? Neboj se; nebo Bůh uslyšel hlas dítěte *z místa*, na kterémž jest.

I usłyszał Bóg głos chłopca, i zawołał anioł Boży na Hagarę z nieba, i rzekł do niej: "Co ci Hagaro? Nie obawiaj się, bo usłyszał Bóg głos chłopca, tam kędy jest.

יז וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶת־קוֹל הַנַּעַר וַיִּקְרָא מַלְאַךְ
אֱלֹהִים אֶל־הָגָר מִן־הַשָּׁמַיִם וַיֹּאמֶר לָהּ מַה־לָּךְ
הָגָר אַל־תִּירְאִי כִּי־שָׁמַע אֱלֹהִים אֶל־קוֹל הַנַּעַר
בַּאֲשֶׁר הוּא־שָׁם׃

האָט גאָט געהערט דעם קול פֿון דעם ייִנגל, און אַ מלאך פֿון גאָט האָט גערופֿן צו הָגָרן פֿון הימל, און האָט צו איר געזאָגט: וואָס איז דיר, הָגָר? זאָלסט ניט מורא האָבן, וואָרום גאָט האָט צוגעהערט צו דעם קול פֿון דעם ייִנגל אַווּ ער איז דאָרט.

18 Vstaň, vezmi dítě, a ujmi je rukou svou; nebo v národ veliký učiním je.

Wstań, podnieś chłopca, a ujmij go ręką twoją; gdyż naród wielki uczynię zeń."

יח קוּמִי שְׂאִי אֶת־הַנַּעַר וְהַחֲזִיקִי אֶת־יָדֵךְ בּוֹ
כִּי־לְגוֹי גָּדוֹל אֲשִׂימֶנּוּ׃

שטיי אויף, הייב אויף דעם ייִנגל, און האַלט אים צו מיט דײַן האַנט; וואָרום פֿאַר אַ גרויס פֿאָלק וועל איך אים מאַכן.

19 A otevřel Bůh oči její, aby uzřela studnici vody. I šla a naplnila láhvici vodou, a napojila dítě.

I otworzył Bóg oczy jej, i ujrzała studnię wody, i poszła i napełniła łagiew wodą, i napoiła chłopca.

יט וַיִּפְקַח אֱלֹהִים אֶת־עֵינֶיהָ וַתֵּרֶא בְּאֵר מָיִם וַתֵּלֶךְ וַתְּמַלֵּא אֶת־הַחֵמֶת מַיִם וַתַּשְׁקְ אֶת־הַנָּעַר׃

און גאָט האָט אויפֿגעעפֿנט אירע אויגן, און זי האָט דערזען אַ ברונעם וואַסער, און זי איז געגאַנגען און האָט אָנגעפֿילט דעם לאָגל מיט וואַסער, און געגעבן טרינקען דעם ייִנגל.

20 A Bůh byl s dítětem, kteréžto zrostlo a bydlilo na poušti, a byl z něho střelec.

I był Bóg z chłopcem; a podrósł i osiadł w pustyni i stał się strzelcem, łucznikiem.

כ וַיְהִי אֱלֹהִים אֶת־הַנַּעַר וַיִּגְדָּל וַיֵּשֶׁב בַּמִּדְבָּר וַיְהִי רֹבֶה קַשָּׁת׃

און גאָט איז געווען מיטן ייִנגל, און ער איז אויפֿגעוואַקסן, און איז געזעסן אין מדבר, און איז געווען אַ בויגנשיסער.

21 Bydlil pak na poušti Fáran; i vzala mu matka jeho ženu z země Egyptské.

I osiadł w pustyni Paran; i wzięła mu matka jego żonę z ziemi Micraim.

כא וַיֵּשֶׁב בְּמִדְבַּר פָּארָן וַתִּקַּח־לוֹ אִמּוֹ אִשָּׁה מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃

און ער איז געזעסן אין מדבר פּאָרָן; און זײַן מוטער האָט אים גענומען אַ ווײַב פֿון לאַנד מִצרַיִם.

22 Stalo se pak toho času, že mluvil Abimelech a Fikol, kníže vojska jeho, k Abrahamovi těmito slovy: Bůh s tebou *jest* ve všech věcech, kteréž ty činíš.

I stało się onegoż czasu, rzekł Abimelech wobec Pichola, dowódcy wojsk swoich, do Abrahama jak następuje: "Bóg z tobą we wszystkiém co czynisz.

כב וַיְהִי בָּעֵת הַהִוא וַיֹּאמֶר אֲבִימֶלֶךְ וּפִיכֹל שַׂר־צְבָאוֹ אֶל־אַבְרָהָם לֵאמֹר אֱלֹהִים עִמְּךָ בְּכֹל אֲשֶׁר־אַתָּה עֹשֶׂה׃

און עס איז געווען אין יענער צײַט, האָט אבֿימֶלֶך און פיכול דער האַר פֿון זײַן חיל געזאָגט צו אבֿרהמען, אַזוי צו זאָגן: גאָט איז מיט דיר אין אַלץ וואָס דו טוסט;

23 Protož nyní, přisáhni mi teď skrze Boha: *Toto ať se stane*, jestliže mi sklamáš, neb synu mému, aneb vnuku mému; vedlé milosrdenství, kteréž jsem *já* učinil s tebou, *i ty že* učiníš se mnou a s zemí, v níž jsi byl pohostinu.

A przeto przysięgnij mi na Boga tutaj, że nie przeniewierzysz się ani mnie, ani synowi mojemu, ani wnukowi mojemu; wedle łaski, którą wyświadczyłem tobie, wyświadczysz mnie, i ziemi co gościłeś w niej."

כג וְעַתָּה הִשָּׁבְעָה לִּי בֵאלֹהִים הֵנָּה אִם־תִּשְׁקֹר לִי וּלְנִינִי וּלְנֶכְדִּי כַּחֶסֶד אֲשֶׁר־עָשִׂיתִי עִמְּךָ תַּעֲשֶׂה עִמָּדִי וְעִם־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־גַּרְתָּה בָּהּ׃

דרום שווער מיר דאָ אַצונד בײַ גאָט, אויב דו וועסט פֿעלשן אָן מיר, אָדער אָן מײַן זון, אָדער אָן מײַן אייניקל; אַזוי ווי דער חסד וואָס איך האָב געטאָן מיט דיר, זאָלסטו טאָן מיט מיר, און מיט דעם לאַנד וואָס דו האָסט זיך אויפֿגעהאַלטן דרינען.

24 I řekl Abraham: *A* já přisáhnu.

I rzekł Abraham: "Przysięgnę".

כד וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אָנֹכִי אִשָּׁבֵעַ׃

האָט אבֿרהם געזאָגט: איך וועל שווערן.

25 *(A přitom domlouval se Abraham na Abimelecha o studnici vody, kterouž mu mocí odjali služebníci Abimelechovi.*

Ale przymawiał Abraham Abimelechowi względem studni z wodą, którą przemocą zawładnęli słudzy Abimelecha.

כה וְהוֹכִחַ אַבְרָהָם אֶת־אֲבִימֶלֶךְ עַל־אֹדוֹת בְּאֵר הַמַּיִם אֲשֶׁר גָּזְלוּ עַבְדֵי אֲבִימֶלֶךְ׃

אָבער אבֿרהם האָט פֿאָרגעהאַלטן אבֿימֶלֶכן װעגן דעם ברונעם װאַסער, װאָס די קנעכט פֿון אבֿימֶלֶכן האָבן געגזלט.

26 I řekl Abimelech: Nevím, kdo by učinil takovou věc; a aniž jsi ty mi oznámil, aniž jsem já také *co* slyšel, až dnes.)

I rzekł Abimelech: "Nie wiem kto to uczynił; aniś ty mi o tém oznajmił, anim ja o tém słyszał, wyjąwszy dzisiaj."

כו וַיֹּאמֶר אֲבִימֶלֶךְ לֹא יָדַעְתִּי מִי עָשָׂה אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה וְגַם־אַתָּה לֹא־הִגַּדְתָּ לִּי וְגַם אָנֹכִי לֹא שָׁמַעְתִּי בִּלְתִּי הַיּוֹם׃

האָט אבֿימֶלֶך געזאָגט: איך װײס ניט װער עס האָט געטאָן די דאָזיקע זאַך; װאָרום ניט דו האָסט מיר צו מאָל דערציילט, און ניט איך האָב עס צו מאָל געהערט אַחוץ הײַנט.

27 Vzav tedy Abraham ovce i voly dal Abimelechovi; a vešli oba dva v smlouvu.

I wziął Abraham trzody i rogaciznę, i dał Abimelechowi; i zawarli obaj przymierze.

כז וַיִּקַּח אַבְרָהָם צֹאן וּבָקָר וַיִּתֵּן לַאֲבִימֶלֶךְ וַיִּכְרְתוּ שְׁנֵיהֶם בְּרִית׃

האָט אבֿרהם גענומען שאָף און רינדער, און געגעבן אבֿימֶלֶכן, און זײ האָבן בײדע געשלאָסן אַ בונד.

28 A postavil Abraham sedm jehnic stáda obzvlášť.

Postawił zaś Abraham siedmioro jagniąt z trzody oddzielnie.

כח וַיַּצֵּב אַבְרָהָם אֶת־שֶׁבַע כִּבְשֹׂת הַצֹּאן לְבַדְּהֶן׃

און אבֿרהם האָט אַװעקגעשטעלט זיבן לעמער פֿון די שאָף באַזונדער.

29 I řekl Abimelech Abrahamovi: K čemu jest těchto sedm jehnic, kteréž jsi postavil obzvlášť?

I rzekł Abimelech do Abrahama: "Na cóż te siedmioro jagniąt, które postawiłeś oddzielnie?"

כט וַיֹּאמֶר אֲבִימֶלֶךְ אֶל־אַבְרָהָם מָה הֵנָּה שֶׁבַע כְּבָשֹׂת הָאֵלֶּה אֲשֶׁר הִצַּבְתָּ לְבַדָּנָה׃

האָט אבֿימֶלֶך געזאָגט צו אבֿרהמען: װאָס זײַנען די דאָזיקע לעמער, װאָס דו האָסט אַװעקגעשטעלט באַזונדער?

30 Odpověděl: Že sedm těch jehnic vezmeš z ruky mé, aby mi *to* bylo na svědectví, že jsem kopal studnici tuto.

I rzekł: Siedmioro tych jagniąt przyjmiesz z ręki mojej, aby było mi to świadectwem, żem wykopał studnię tę."

ל וַיֹּאמֶר כִּי אֶת־שֶׁבַע כְּבָשֹׂת תִּקַּח מִיָּדִי בַּעֲבוּר תִּהְיֶה־לִּי לְעֵדָה כִּי חָפַרְתִּי אֶת־הַבְּאֵר הַזֹּאת׃

האָט ער געזאָגט: פֿאַר װאָר, די זיבן לעמער מוסטו נעמען פֿון מײַן האַנט, כּדי דאָס זאָל מיר זײַן צום עדות, אַז איך האָב געגראָבן דעם דאָזיקן ברונעם.

31 Pročež nazváno jest to místo Bersabé, že tu oba dva přisáhli.

Przeto nazwano miejsce ono: Beer-Szeba; albowiem tam przysięgli obaj.

לא עַל־כֵּן קָרָא לַמָּקוֹם הַהוּא בְּאֵר שָׁבַע כִּי שָׁם נִשְׁבְּעוּ שְׁנֵיהֶם׃

דרום האָט מען גערופֿן יענעם אָרט באֵר-שֶׁבַע, װײַל דאָרטן האָבן זײ בײדע זיך געגעבן אַ שבועה.

32 A tak učinili smlouvu v Bersabé. Vstav pak Abimelech a Fikol, kníže vojska jeho, navrátili se do země Filistinské.

I zawarli przymierze w Beer-Szeba. I powstał Abimelech i Pichol, dowódca wojsk jego, i wrócili do ziemi Pelisztów.

לב וַיִּכְרְתוּ בְרִית בִּבְאֵר שָׁבַע וַיָּקָם אֲבִימֶלֶךְ וּפִיכֹל שַׂר־צְבָאוֹ וַיָּשֻׁבוּ אֶל־אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים׃

אַזוי האָבן זיי געשלאָסן אַ בונד אין באֵר-שֶׁבַע; און אבִימֶלֶך און פיכול דער האַר פֿון זײַן חיל זײַנען אויפֿגעשטאַנען, און האָבן זיך אומגעקערט אין לאַנד פֿון די פלִשתּים.

33 I nasázel stromoví v Bersabé, a vzýval tam jméno Hospodina, *Boha* silného, věčného.

I zasadził tamaryskę w Beer-Szeba, i wzywał tam imienia Wiekuistego, Boga Przedwiecznego.

לג וַיִּטַּע אֶשֶׁל בִּבְאֵר שָׁבַע וַיִּקְרָא־שָׁם בְּשֵׁם יְהוָה אֵל עוֹלָם׃

און ער האָט געפֿלאַנצט אַ טאַמאַריסקנבוים אין באֵר-שֶׁבַע, און האָט דאָרטן גערופֿן צו דעם נאָמען פֿון יהוה, דעם אייביקן גאָט.

34 A bydlil Abraham v zemi Filistinské za mnoho dní.

I przebywał Abraham w ziemi Pelisztów przez czasy długie.

לד וַיָּגָר אַבְרָהָם בְּאֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים יָמִים רַבִּים׃

און אבֿרהם האָט זיך אויפֿגעהאַלטן אין לאַנד פֿון די פלִשתּים פֿיל טעג.

1 Když pak ty věci pominuly, zkusil Bůh Abrahama, a řekl k němu: Abrahame! Kterýžto odpověděl: Teď jsem.

א וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְהָאֱלֹהִים נִסָּה אֶת־אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי׃

I stało się po wypadkach tych, że Bóg doświadczył Abrahama, i rzekł do niego: "Abrahamie!" a rzekł: "Oto jestem!"

און עס איז געווען נאָך די דאָזיקע געשעענישן, האָט גאָט געפּרוּווט אבֿרהמען, און האָט צו אים געזאָגט: אבֿרהם! האָט ער געענטפֿערט: דאָ בין איך.

2 I řekl: Vezmi nyní syna svého, toho jediného svého, kteréhož miluješ, Izáka, a jdi do země Moria; a obětuj ho tam v obět zápalnou na jedné hoře, o níž povím tobě.

ב וַיֹּאמֶר קַח־נָא אֶת־בִּנְךָ אֶת־יְחִידְךָ אֲשֶׁר־אָהַבְתָּ אֶת־יִצְחָק וְלֶךְ־לְךָ אֶל־אֶרֶץ הַמֹּרִיָּה וְהַעֲלֵהוּ שָׁם לְעֹלָה עַל אַחַד הֶהָרִים אֲשֶׁר אֹמַר אֵלֶיךָ׃

I rzekł: "Weźże syna twojego, jedynaka twojego, którego miłujesz, Ic'haka, a idź do ziemi Moria, i złóż go tam jako całopalenie, na jednej z gór, którą wskażę tobie."

האָט ער געזאָגט: נעם דײַן זון, דײַן איינאיינציקן, וואָס דו האָסט ליב, יצחקן, און גיי דיר קיין לאַנד מוריָה, און ברענג אים אויף דאָרטן פֿאַר אַ בראַנדאָפּפֿער אויף איינעם פֿון די בערג וואָס איך וועל דיר זאָגן.

3 Tedy vstav Abraham velmi ráno, osedlal osla svého a vzal dva služebníky své s sebou, a Izáka syna svého; a nasekav dříví k oběti zápalné, vstal a bral se k místu, o němž pověděl mu Bůh.

ג וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר וַיַּחֲבֹשׁ אֶת־חֲמֹרוֹ וַיִּקַּח אֶת־שְׁנֵי נְעָרָיו אִתּוֹ וְאֵת יִצְחָק בְּנוֹ וַיְבַקַּע עֲצֵי עֹלָה וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־אָמַר־לוֹ הָאֱלֹהִים׃

I wstał Abraham rano, i osiodłał osła swojego, i zabrał dwóch pachołków swoich z sobą, i Ic'haka, syna swego, i narąbał drew dla całopalenia, i powstał i poszedł na miejsce, o którém powiedział im Bóg.

האָט אבֿרהם זיך געפֿעדערט אין דער פֿרי, און ער האָט אָנגעזאָטלט זײַן אייזל, און גענומען מיט זיך זײַנע צוויי יונגען, און זײַן זון יצחקן; און ער האָט צעהאַקט דאָס האָלץ פֿאַרן בראַנדאָפּפֿער, און ער איז אויפֿגעשטאַנען, און איז געגאַנגען צו דעם אָרט וואָס גאָט האָט אים געזאָגט.

4 Třetího *pak* dne pozdvihl Abraham očí svých, a uzřel to místo zdaleka.

ד בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַיִּשָּׂא אַבְרָהָם אֶת־עֵינָיו וַיַּרְא אֶת־הַמָּקוֹם מֵרָחֹק׃

Dnia trzeciego, podniósł Abraham oczy swoje, i ujrzał miejsce ono zdaleka.

אויפֿן דריטן טאָג האָט אבֿרהם אויפֿגעהויבן זײַנע אויגן, און האָט דערזען דעם אָרט פֿון ווײַטן.

5 A řekl Abraham služebníkům svým: Pozůstaňte vy tuto s oslem, já pak a dítě půjdeme tamto; a pomodlíce se, navrátíme se k vám.

ה וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל־נְעָרָיו שְׁבוּ־לָכֶם פֹּה
עִם־הַחֲמוֹר וַאֲנִי וְהַנַּעַר נֵלְכָה עַד־כֹּה וְנִשְׁתַּחֲוֶה
וְנָשׁוּבָה אֲלֵיכֶם׃

I rzekł Abraham do pachołków swoich: "Zostańcie wy tu przy ośle; a ja i chłopię pójdziemy do onąd, i pokłonim się, i powrócim do was."

און אבֿרהם האָט געזאָגט צו זײַנע יונגען: בלײַבט איך דאָ מיטן אייזל, און איך און דער ייִנגל וועלן גיין ביז אַהין, און מיר וועלן זיך בוקן, און זיך אומקערן צו אײַך.

6 Tedy vzal Abraham dříví k zápalné oběti, a vložil *je* na Izáka syna svého; sám pak nesl v ruce své oheň a meč. I šli oba spolu.

ו וַיִּקַּח אַבְרָהָם אֶת־עֲצֵי הָעֹלָה וַיָּשֶׂם עַל־יִצְחָק בְּנוֹ
וַיִּקַּח בְּיָדוֹ אֶת־הָאֵשׁ וְאֶת־הַמַּאֲכֶלֶת וַיֵּלְכוּ
שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו׃

I wziął Abraham drwa na całopalenie, i włożył je na Ic'haka, syna swego; i wziął w rękę swoję ogień i nóż; i poszli obaj razem.

און אבֿרהם האָט גענומען דאָס האָלץ פֿאַרן בראַנדאָפּפֿער, און אַרויפֿגעטאָן אויף זײַן זון יצחקן, און ער האָט גענומען אין זײַן האַנט דאָס פֿײַער און דעם שלאַכטמעסער, און זיי זײַנען ביידע געגאַנגען באַנאַנד.

7 Mluvě pak Izák Abrahamovi otci svému, řekl: Otče můj! Kterýž odpověděl: Co chceš, synu můj? A řekl: Aj, teď oheň a dříví, a kdež hovádko k zápalné oběti?

ז וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֶל־אַבְרָהָם אָבִיו וַיֹּאמֶר אָבִי
וַיֹּאמֶר הִנֶּנִּי בְנִי וַיֹּאמֶר הִנֵּה הָאֵשׁ וְהָעֵצִים וְאַיֵּה
הַשֶּׂה לְעֹלָה׃

I rzekł Ic'hak do Abrahama, ojca swojego, i powiedział: "Ojcze mój!" I rzekł: "Oto jestem, synu mój!" I rzekł: "Oto ogień i drwa, a gdzież jagnię na całopalenie?"

האָט יצחק זיך אָפּגערופֿן צו זײַן פֿאָטער אבֿרהמען, און האָט געזאָגט: מײַן פֿאָטער! האָט ער געענטפֿערט: דאָ בין איך, מײַן זון. האָט ער געזאָגט: אָט איז דאָס פֿײַער און דאָס האָלץ, און וווּ איז דאָס לאַם פֿאַר אַ בראַנדאָפּפֿער?

8 Odpověděl Abraham: Bůh opatří sobě hovádko k oběti zápalné, synu můj. A šli předce oba spolu.

ח וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֱלֹהִים יִרְאֶה־לּוֹ הַשֶּׂה לְעֹלָה בְּנִי
וַיֵּלְכוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו׃

I rzekł Abraham: "Bóg upatrzy sobie jagnię na całopalenie, synu mój!" i szli obaj razem.

האָט אבֿרהם געזאָגט: גאָט וועט זיך שוין זען אַ לאַם פֿאַר אַ בראַנדאָפּפֿער, מײַן זון. און זיי זײַנען ביידע געגאַנגען באַנאַנד.

9 A když přišli k místu, o němž mu byl mluvil Bůh, udělal tu Abraham oltář, a srovnal dříví; a svázav syna svého, vložil ho na oltář na dříví.

ט וַיָּבֹאוּ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר־לוֹ הָאֱלֹהִים וַיִּבֶן
שָׁם אַבְרָהָם אֶת־הַמִּזְבֵּחַ וַיַּעֲרֹךְ אֶת־הָעֵצִים
וַיַּעֲקֹד אֶת־יִצְחָק בְּנוֹ וַיָּשֶׂם אֹתוֹ עַל־הַמִּזְבֵּחַ
מִמַּעַל לָעֵצִים׃

I przybyli do miejsca, o którém mówił mu Bóg; i zbudował tam Abraham ofiarnicę, i ułożył drwa, i związał Ic'haka, syna swego, i położył go na ofiarnicę, ponad drwami.

און זיי זײַנען געקומען צו דעם אָרט וואָס גאָט האָט אים געזאָגט; און אבֿרהם האָט דאָרטן געבויט אַ מזבח, און האָט אויסגעלייגט דאָס האָלץ, און ער האָט געבונדן זײַן זון יצחקן, און אים אַרויפֿגעטאָן אויפֿן מזבח, איבערן האָלץ.

10 I vztáhl Abraham ruku svou, a vzal meč, aby zabil syna svého.

י וַיִּשְׁלַח אַבְרָהָם אֶת־יָדוֹ וַיִּקַּח אֶת־הַמַּאֲכֶלֶת לִשְׁחֹט אֶת־בְּנוֹ׃

I wyciągnął Abraham rękę swoję, i wziął nóż, by zarznąć syna swego.

און אַבֿרהם האָט אויסגעשטרעקט זײַן האַנט, און האָט גענומען דעם שלאַכטמעסער צו שעכטן זײַן זון.

11 Tedy zavolal na něho anděl Hospodinův s nebe a řekl: Abrahame, Abrahame! Kterýžto odpověděl: Aj, já.

יא וַיִּקְרָא אֵלָיו מַלְאַךְ יְהוָה מִן־הַשָּׁמַיִם וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי׃

Ale zawołał nań anioł Wiekuistego z nieba, i rzekł: "Abrahamie! Abrahamie!" a rzekł: "Oto jestem!"

האָט אַ מלאך פֿון גאָט גערופֿן צו אים פֿון הימל, און האָט געזאָגט: אַבֿרהם! אַבֿרהם! האָט ער געענטפֿערט: דאָ בין איך.

12 I řekl *jemu*: Nevztahuj ruky své na dítě, aniž mu co čiň; neboť jsem již poznal, že se Boha bojíš, když jsi neodpustil synu svému, jedinému svému pro mne.

יב וַיֹּאמֶר אַל־תִּשְׁלַח יָדְךָ אֶל־הַנַּעַר וְאַל־תַּעַשׂ לוֹ מְאוּמָה כִּי עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי־יְרֵא אֱלֹהִים אַתָּה וְלֹא חָשַׂכְתָּ אֶת־בִּנְךָ אֶת־יְחִידְךָ מִמֶּנִּי׃

I rzekł: "Nie wyciągaj ręki twojej na chłopca i nie czyń mu nic; gdyż teraz wiem, że bogobojnym jesteś, a nie oszczędzałeś syna twego, jedynaka twojego, dla Mnie."

האָט ער געזאָגט: זאָלסט ניט אויסשטרעקן דײַן האַנט אויפֿן ייִנגל, און זאָלסט אים גאָרנישט טאָן; וואָרום אַצונד ווייס איך אַז דו ביסט גאָטספֿאָרכטיק, אַז דו האָסט ניט פֿאַרמיטן דײַן זון, דײַן איינאיינציקן, פֿון מיר.

13 A pozdvih Abraham očí svých, viděl, a hle, skopec za ním vězel v trní za rohy své. I šel Abraham a vzal skopce toho, a obětoval jej v obět zápalnou místo syna svého.

יג וַיִּשָּׂא אַבְרָהָם אֶת־עֵינָיו וַיַּרְא וְהִנֵּה־אַיִל אַחַר נֶאֱחַז בַּסְּבַךְ בְּקַרְנָיו וַיֵּלֶךְ אַבְרָהָם וַיִּקַּח אֶת־הָאַיִל וַיַּעֲלֵהוּ לְעֹלָה תַּחַת בְּנוֹ׃

I podniósł Abraham oczy swoje, i spojrzał, a oto baran, który potem uwiązł w gęstwinie rogami swojemi. I poszedł Abraham, i wziąwszy barana, złożył go na całopalenie, miasto syna swojego.

האָט אַבֿרהם אויפֿגעהויבן זײַנע אויגן, און האָט דערזען ערשט הינטן האָט אַ ווידער זיך אײַנגעדרייט אין אַ געצווײַג מיט זײַנע הערנער. איז אַבֿרהם געגאַנגען, און האָט גענומען דעם ווידער, און האָט אים אויפֿגעבראַכט פֿאַר אַ בראַנדאָפּפֿער אָנשטאָט זײַן זון.

14 A nazval Abraham jméno místa toho: Hospodin opatří. Odkudž říká se do dnes: Na hoře Hospodinově opatří se.

יד וַיִּקְרָא אַבְרָהָם שֵׁם־הַמָּקוֹם הַהוּא יְהוָה יִרְאֶה אֲשֶׁר יֵאָמֵר הַיּוֹם בְּהַר יְהוָה יֵרָאֶה׃

I nazwał Abraham imię miejsca onego: "Wiekuisty upatrzy; ztąd mówią po dziś dzień: na górze Wiekuistego ukaże się."

און אַבֿרהם האָט גערופֿן דעם נאָמען פֿון יענעם אָרט יהוה-יִראֶה; אַזוי ווי עס ווערט נאָך הײַנט געזאָגט: אויף דעם באַרג פֿון יהוה ווערט געזען.

15 Zvolal pak anděl Hospodinův na Abrahama podruhé s nebe,

טו וַיִּקְרָא מַלְאַךְ יְהוָה אֶל־אַבְרָהָם שֵׁנִית מִן־הַשָּׁמָיִם׃

I zawołał anioł Wiekuistego na Abrahama po raz wtóry z nieba.

און דער מלאך פֿון גאָט האָט גערופֿן צו אַבֿרהמען אַ צווייט מאָל פֿון הימל,

16 A řekl: Skrze sebe samého přisáhl jsem, praví Hospodin, poněvadž jsi učinil tu věc, že jsi neodpustil synu svému, jedinému svému:

טז וַיֹּאמֶר בִּי נִשְׁבַּעְתִּי נְאֻם־יְהוָה כִּי יַעַן אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה וְלֹא חָשַׂכְתָּ אֶת־בִּנְךָ אֶת־יְחִידֶךָ׃

I rzekł: "Na Siebie przysięgam, rzecze Wiekuisty, że ponieważ uczyniłeś to, a nie oszczędzałeś syna twojego, jedynaka twojego:

און האָט געזאָגט: איך שווער בײַ זיך, זאָגט גאָט, אַז ווײַל דו האָסט געטאָן די דאָזיקע זאַך, און האָסט ניט פֿאַרמיטן דײַן זון, דײַן איינאיינציקן,

17 Požehnám velmi tobě, a velice rozmnožím símě tvé jako hvězdy nebeské, a jako písek, kterýž jest na břehu mořském; nadto dědičně vládnouti bude símě tvé branami nepřátel svých.

יז כִּי־בָרֵךְ אֲבָרֶכְךָ וְהַרְבָּה אַרְבֶּה אֶת־זַרְעֲךָ כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וְכַחוֹל אֲשֶׁר עַל־שְׂפַת הַיָּם וְיִרַשׁ זַרְעֲךָ אֵת שַׁעַר אֹיְבָיו׃

Że pobłogosławię cię, i rozmnożę potomstwo twoje, jako gwiazdy nieba, i jako piasek, co na brzegu morza; a zdobędzie ród twój bramy wrogów swoich;

איז, בענטשן וועל איך דיך בענטשן, און מערן וועל איך מערן דײַן זאָמען אַזוי ווי די שטערן פֿון הימל, און אַזוי ווי דער זאַמד וואָס אויפֿן ברעג פֿון ים; און דײַן זאָמען וועט אַרבן דעם טויער פֿון זײַנע פֿײַנט.

18 Ano požehnáni budou v semeni tvém všickni národové země, proto že jsi uposlechl hlasu mého.

יח וְהִתְבָּרֲכוּ בְזַרְעֲךָ כֹּל גּוֹיֵי הָאָרֶץ עֵקֶב אֲשֶׁר שָׁמַעְתָּ בְּקֹלִי׃

I błogosławić się będą potomstwem twojém wszystkie narody ziemi, w nagrodę tego, żeś usłuchał głosu Mojego."

און בענטשן וועלן זיך מיט דײַן זאָמען אַלע פֿעלקער פֿון דער ערד, דערפֿאַר וואָס דו האָסט צוגעהערט צו מײַן קול.

19 Tedy navrátil se Abraham k služebníkům svým; a vstavše, šli spolu do Bersabé; nebo bydlil Abraham v Bersabé.

יט וַיָּשָׁב אַבְרָהָם אֶל־נְעָרָיו וַיָּקֻמוּ וַיֵּלְכוּ יַחְדָּו אֶל־בְּאֵר שָׁבַע וַיֵּשֶׁב אַבְרָהָם בִּבְאֵר שָׁבַע׃

I wrócił Abraham do pachołków swoich; i powstali, i poszli razem do Beer-Szeba; i osiadł Abraham w Beer-Szeba.

און אבֿרהם האָט זיך אומגעקערט צו זײַנע יונגען, און זיי זײַנען אויפֿגעשטאַנען, און זײַנען געגאַנגען באַנאַנד קיין באֵר-שֶׁבַע. און אבֿרהם איז געבליבן אין באֵר-שֶׁבַע.

20 A když se tyto věci staly, zvěstováno jest Abrahamovi v tato slova: Aj, porodila také Melcha syny Náchorovi, bratru tvému:

כ וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיֻּגַּד לְאַבְרָהָם לֵאמֹר הִנֵּה יָלְדָה מִלְכָּה גַם־הִוא בָּנִים לְנָחוֹר אָחִיךָ׃

I stało się po wypadkach tych, że doniesiono Abrahamowi, co następuje: "Otóż urodziła i Milka synów, Nachorowi bratu twojemu:

און עס איז געווען נאָך די דאָזיקע געשעענישן, איז אָנגעזאָגט געוואָרן אבֿרהמען, אַזוי צו זאָגן: זע, מִלכָּה, זי אויך האָט געבאָרן זין צו דײַן ברודער נָחורן:

21 Husa prvorozeného svého, a Buza bratra jeho, a Chamuele, otce Aramova;

כא אֶת־עוּץ בְּכֹרוֹ וְאֶת־בּוּז אָחִיו וְאֶת־קְמוּאֵל אֲבִי אֲרָם׃

Uca, pierworodnego jego, i Buza, brata jego i Kemuela, ojca Aramu.

עוץ זײַן בכור, און בוז זײַן ברודער, און קמואֵל דעם פֿאָטער פֿון אַרָם, און

22 A Kazeda a Azana, a Feldasa, a Jidlafa i Bathuele.

כב וְאֶת־כֶּשֶׂד וְאֶת־חֲזוֹ וְאֶת־פִּלְדָּשׁ וְאֶת־יִדְלָף וְאֵת
בְּתוּאֵל׃

I Keseda, i Chazoa, i Pildosza, i Idlafa, i Betuela.

כֶּשֶׂדן, און חֲזון, און פִּלְדָשן, און יִדלָפָֿן, און
בתואֵלן.

23 Bathuel pak zplodil Rebeku. Osm těchto porodila Melcha Náchorovi, bratru Abrahamovu.

כג וּבְתוּאֵל יָלַד אֶת־רִבְקָה שְׁמֹנָה אֵלֶּה יָלְדָה מִלְכָּה
לְנָחוֹר אֲחִי אַבְרָהָם׃

A Betuel spłodził Ribkę. Ośmiu tych urodziła Milka Nachorowi, bratu Abrahama.

און בתואֵל האָט געבאָרן רבקהן. די דאָזיקע
אַכט האָט מִלכָּה געבאָרן צו נָחור, אבֿרהמס
ברודער.

24 Ale i ženina jeho, jejíž jméno bylo Réma, porodila také ona Tábe a Gahama, Thása a Máchu.

כד וּפִילַגְשׁוֹ וּשְׁמָהּ רְאוּמָה וַתֵּלֶד גַּם־הִוא אֶת־טֶבַח
וְאֶת־גַּחַם וְאֶת־תַּחַשׁ וְאֶת־מַעֲכָה׃

A nałożnica jego, imieniem Reuma, urodziła również: Tebacha i Gachama, i Tachasza i Maacha.

און זײַן קעפּסווײַב וואָס איר נאָמען איז געווען
רְאומָה, זי אויך האָט געבאָרן טֶבַחן, און גַחַמען,
און תַּחַשן, און מַעֲכָהן.

1 Živa pak byla Sára sto a sedmmecítma let; *ta jsou* léta života Sáry.

א וַיִּהְיוּ חַיֵּי שָׂרָה מֵאָה שָׁנָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וְשֶׁבַע שָׁנִים שְׁנֵי חַיֵּי שָׂרָה׃

I trwało życie Sary sto dwadzieścia i siedm lat, - lata życia Sary.

און דאָס לעבן פֿון שׂרהן איז געווען הונדערט און זיבן יאָר און צוואַנציק יאָר; דאָס זײַנען געווען די יאָרן פֿון שׂרהס לעבן.

2 A umřela v městě Arbe, kteréž *slove* Hebron, v zemi Kananejské. I přišel Abraham, aby kvílil nad Sárou, a plakal jí.

ב וַתָּמָת שָׂרָה בְּקִרְיַת אַרְבַּע הִוא חֶבְרוֹן בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וַיָּבֹא אַבְרָהָם לִסְפֹּד לְשָׂרָה וְלִבְכֹּתָהּ׃

I umarła Sara w Kirjat-Arba, to jest w Chebronie, w ziemi Kanaan. I przybył Abraham, by ubolewać nad Sarą, i by opłakiwać ją.

און שׂרה איז געשטאָרבן אין קִרְיַת-אַרבע, דאָס איז חֶברון, אין לאַנד כּנַען. און אבֿרהם איז געקומען צו קלאָגן אויף שׂרהן און זי צו באַוויינען.

3 Potom vstav Abraham od mrtvého svého, mluvil k synům Het, řka:

ג וַיָּקָם אַבְרָהָם מֵעַל פְּנֵי מֵתוֹ וַיְדַבֵּר אֶל־בְּנֵי־חֵת לֵאמֹר׃

I powstał Abraham z przed oblicza zmarłej swojej, i rzekł do synów Cheta, jak następuje:

און אבֿרהם איז אויפֿגעשטאַנען פֿון פֿאַר זײַן טויטן, און ער האָט גערעדט צו די קינדער פֿון חֵת, אַזוי צו זאָגן:

4 Hostem a příchozím jsem u vás; dejte mi místo ku pohřbu u vás, abych pochoval mrtvého svého od tváři své.

ד גֵּר־וְתוֹשָׁב אָנֹכִי עִמָּכֶם תְּנוּ לִי אֲחֻזַּת־קֶבֶר עִמָּכֶם וְאֶקְבְּרָה מֵתִי מִלְּפָנָי׃

"Pielgrzymem i osiedleńcem jestem u was; dajcie mi dziedziczny grób wpośród was, abym pochował zmarłą moję z przed oblicza mojego."

אַ פֿרעמדער אָבער אַ תּושב בין איך בײַ אײַך, גיט מיר אַ קבֿר-אייגנטום בײַ אײַך, און איך וועל באַגראָבן מײַן טויטן פֿון פֿאַר מיר.

5 A odpovídajíce synové Het Abrahamovi, řekli jemu:

ה וַיַּעֲנוּ בְנֵי־חֵת אֶת־אַבְרָהָם לֵאמֹר לוֹ׃

I odpowiedzieli synowie Cheta Abrahamowi, mówiąc mu:

האָבן די קינדער פֿון חֵת געענטפֿערט אבֿרהמען, אים אַזוי צו זאָגן:

6 Slyš nás, pane milý! Kníže Boží jsi u prostřed nás, v nejpřednějších hrobích našich pochovej mrtvého svého; žádný z nás hrobu svého nebude zbraňovati tobě, abys neměl pochovati *v něm* mrtvého svého.

ו שְׁמָעֵנוּ אֲדֹנִי נְשִׂיא אֱלֹהִים אַתָּה בְּתוֹכֵנוּ בְּמִבְחַר קְבָרֵינוּ קְבֹר אֶת־מֵתֶךְ אִישׁ מִמֶּנּוּ אֶת־קִבְרוֹ לֹא־יִכְלֶה מִמְּךָ מִקְּבֹר מֵתֶךְ׃

"Słuchaj nas, panie nasz; księciem Bożym ty wpośród nas; w najprzedniejszym z grobów naszych pochowaj zmarłą twoję; nikt z nas grobu swojego nie wzbroni tobie, abyś nie pochował zmarłej twojej."

הער אונדז צו, מײַן האַר, אַ געטלעכער פֿירשט ביסטו צווישן אונדז; אין דעם געקליבנסטן פֿון אונדזערע קבֿרים באַגראָב דײַן טויטן; קיינער פֿון אונדז וועט ניט פֿאַרמײַדן זײַן קבֿר פֿון דיר, אויף צו באַגראָבן דײַן טויטן.

7 Abraham pak vstav, poklonil se lidu země té, totiž synům Het.

ז וַיָּקָם אַבְרָהָם וַיִּשְׁתַּחוּ לְעַם־הָאָרֶץ לִבְנֵי־חֵת׃

I wstał Abraham, i pokłonił się ludowi kraju, synom Cheta.

איז אבֿרהם אויפֿגעשטאַנען, און האָט זיך געבוקט צו דעם פֿאָלק פֿון לאַנד, צו די קינדער פֿון חֵת.

8 A mluvil s nimi, řka: Jestliže se vám líbí, abych pochoval mrtvého svého od tváři své, slyšte mne, a přimluvte se za mne k Efronovi synu Sohar,

ח וַיְדַבֵּר אִתָּם לֵאמֹר אִם־יֵשׁ אֶת־נַפְשְׁכֶם לִקְבֹּר אֶת־מֵתִי מִלְּפָנַי שְׁמָעוּנִי וּפִגְעוּ־לִי בְּעֶפְרוֹן בֶּן־צֹחַר׃

I mówił z nimi, jak następuje: "Jeżeli jest wolą waszą pochować zmarłą moję z przed oblicza mojego, posłuchajcie mnie, a przyczyńcie się za mną u Efrona, syna Cochara.

און ער האָט צו זיי גערעדט, אַזוי צו זאָגן: אויב עס איז אײַער ווילן צו באַגראָבן מײַן טויטן פֿון פֿאַר מיר, הערט מיך צו, און בעט פֿאַר מיר בײַ עפֿרון דעם זון פֿון צוחרן,

9 Ať mi dá jeskyni Machpelah, kterouž má na konci pole svého; za slušné peníze ať mi ji dá u prostřed vás, k dědičnému pohřbu.

ט וְיִתֶּן־לִי אֶת־מְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה אֲשֶׁר־לוֹ אֲשֶׁר בִּקְצֵה שָׂדֵהוּ בְּכֶסֶף מָלֵא יִתְּנֶנָּה לִּי בְּתוֹכְכֶם לַאֲחֻזַּת־קָבֶר׃

Aby mi ustąpił jaskinię w Machpela, którą posiada, która na końcu pola jego; za cenę pełną niech ją ustąpi mi, wpośród was, na dziedziczny grób."

ער זאָל מיר געבן די הייל פֿון מכפּלה וואָס געהערט צו אים, וואָס אין עק פֿון זײַן פֿעלד; אין פֿולן געלט זאָל ער עס מיר געבן צווישן אײַך פֿאַר אַ קבֿר-אייגנטום.

10 *(Ten pak Efron seděl u prostřed synů Het.)* Tedy odpověděl Efron Hetejský Abrahamovi při přítomnosti synů Het, přede všemi, kteříž vcházejí do brány města jeho, řka:

י וְעֶפְרוֹן יֹשֵׁב בְּתוֹךְ בְּנֵי־חֵת וַיַּעַן עֶפְרוֹן הַחִתִּי אֶת־אַבְרָהָם בְּאָזְנֵי בְנֵי־חֵת לְכֹל בָּאֵי שַׁעַר־עִירוֹ לֵאמֹר׃

A Efron zasiadał wpośród synów Cheta; i odpowiedział Efron Chitejczyk Abrahamowi w uszy synów Cheta, w obec wszystkich wstępujących w bramę miasta jego, jak następuje:

און עפֿרון איז געזעסן צווישן די קינדער פֿון חֵת; האָט עפֿרון דער חִתּי געענטפֿערט אבֿרהמען אין די אויערן פֿון די קינדער פֿון חֵת, פֿאַר אַלע אײַנגייער אין דעם טויער פֿון זײַן שטאָט, אַזוי צו זאָגן:

11 Nikoli, pane můj, *ale* slyš mne: Pole to dávám tobě, dávámť také i jeskyni, kteráž na něm jest; před očima synů lidu svého dávám ji tobě; pochovejž mrtvého svého.

"Nie, panie mój, słuchaj mnie! Pole to oddam tobie, i jaskinię, która w niém jest, tobie oddam ją; w oczach synów ludu mojego oddam ją tobie; pochowaj zmarłę twoję."

יא לֹא־אֲדֹנִי שְׁמָעֵנִי הַשָּׂדֶה נָתַתִּי לָךְ וְהַמְּעָרָה אֲשֶׁר־בּוֹ לְךָ נְתַתִּיהָ לְעֵינֵי בְנֵי־עַמִּי נְתַתִּיהָ לָּךְ קְבֹר מֵתֶךָ׃

ניין, מײַן האַר, הער מיך צו: דאָס פֿעלד שענק איך דיר, אויך די הייל וואָס דרינען שענק איך דיר; פֿאַר די אויגן פֿון די קינדער פֿון מײַן פֿאָלק שענק איך עס דיר; באַגראָב דײַן טויטן.

12 Tedy poklonil se Abraham před lidem země té,

I pokłonił się Abraham przed ludem tego kraju.

יב וַיִּשְׁתַּחוּ אַבְרָהָם לִפְנֵי עַם הָאָרֶץ׃

האָט אבֿרהם זיך געבוקט פֿאַר דעם פֿאָלק פֿון לאַנד,

13 A mluvil k Efronovi v přítomnosti lidu země, řka: A však jestliže ty *jsi ten*, prosím, vyslyš mne! Dámť stříbro za pole, vezmi *je* ode mne, a pochovám mrtvého svého tam.

I rzekł do Efrona w uszy ludu owego kraju jak następuje: "Gdybyś mnie tylko posłuchać zechciał! Dam pieniądze za to pole, przyjm odemnie, a wtedy pochowam zmarłą moję tam."

יג וַיְדַבֵּר אֶל־עֶפְרוֹן בְּאָזְנֵי עַם־הָאָרֶץ לֵאמֹר אַךְ אִם־אַתָּה לוּ שְׁמָעֵנִי נָתַתִּי כֶּסֶף הַשָּׂדֶה קַח מִמֶּנִּי וְאֶקְבְּרָה אֶת־מֵתִי שָׁמָּה׃

און ער האָט גערעדט צו עֶפֿרונען אין די אויערן פֿון דעם פֿאָלק פֿון לאַנד, אַזוי צו זאָגן: ווען דו וואָלסט מיך נאָר צוהערן! איך גיב דאָס געלט פֿאַרן פֿעלד, נעם עס פֿון מיר, און איך וועל דאָרטן באַגראָבן מײַן טויטן.

14 A odpovídaje Efron Abrahamovi, řekl jemu:

I odpowiedział Efron Abrahamowi, mówiąc mu:

יד וַיַּעַן עֶפְרוֹן אֶת־אַבְרָהָם לֵאמֹר לוֹ׃

האָט עֶפֿרון געענטפֿערט אבֿרהמען, אים אַזוי צו זאָגן:

15 Můj pane, poslechni mne: Země *ta* za čtyři sta lotů stříbrných jest; *ale* mezi mnou a tebou co jest o to? Mrtvého svého pochovej.

"Panie mój, posłuchaj mnie: ziemia za czterysta szeklów srebra, między mną a tobą, cóż znaczy to? I tak pochowaj zmarłą twoję."

טו אֲדֹנִי שְׁמָעֵנִי אֶרֶץ אַרְבַּע מֵאֹת שֶׁקֶל־כֶּסֶף בֵּינִי וּבֵינְךָ מַה־הִוא וְאֶת־מֵתְךָ קְבֹר׃

הער מיך צו, מײַן האַר, לאַנד אין פֿיר הונדערט שֶׁקל זילבער, וואָס איז דאָס צווישן מיר און צווישן דיר? און דײַן טויטן באַגראָב.

16 I uposlechl Abraham Efrona, a odvážil mu stříbra, jakž oznámil při přítomnosti synů Het, čtyři sta lotů stříbrných, běžných mezi kupci.

I usłuchał Abraham Efrona; i odważył Abraham Efronowi to srebro, o którém mówił, w przytomności synów Cheta: Czterysta szeklów srebra, obiegającego u kupców.

טז וַיִּשְׁמַע אַבְרָהָם אֶל־עֶפְרוֹן וַיִּשְׁקֹל אַבְרָהָם לְעֶפְרֹן אֶת־הַכֶּסֶף אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּאָזְנֵי בְנֵי־חֵת אַרְבַּע מֵאוֹת שֶׁקֶל כֶּסֶף עֹבֵר לַסֹּחֵר׃

האָט אבֿרהם צוגעהערט צו עֶפֿרונען, און אבֿרהם האָט אָפּגעוווויגן עֶפֿרונען דאָס זילבער, וואָס ער האָט געזאָגט אין די אויערן פֿון די קינדער פֿון חֵת, פֿיר הונדערט שֶׁקל זילבער, גאַנגבאַר בײַם סוחר.

17 A odvedeno jest pole Efronovo, kteréž *bylo* v Machpelah, proti Mamre, pole a jeskyně na něm, a všecko stromoví, což ho na tom poli i na všech mezech jeho vůkol,

יז וַיָּקָם שְׂדֵה עֶפְרוֹן אֲשֶׁר בַּמַּכְפֵּלָה אֲשֶׁר לִפְנֵי
מַמְרֵא הַשָּׂדֶה וְהַמְּעָרָה אֲשֶׁר־בּוֹ וְכָל־הָעֵץ אֲשֶׁר
בַּשָּׂדֶה אֲשֶׁר בְּכָל־גְּבֻלוֹ סָבִיב׃

I dostało się pole Efrona, co w Machpela naprzeciw Mamre, - pole i jaskinia, która w niém, i wszystkie drzewa, które na polu były, na całej jego przestrzeni, w około,

אַזוי איז געבליבן דאָס פֿעלד פֿון עֶפֿרונען, וואָס אין מַכפֵּלָה, וואָס פֿאַר מַמרֵא, דאָס פֿעלד מיט דער הייל וואָס דרינען, און אַלע ביימער וואָס אויפֿן פֿעלד, וואָס אין זײַן גאַנצן געמאַרק רונד אַרום,

18 Abrahamovi v držení, před očima synů Het, a všech, kteříž vcházejí do brány města toho.

יח לְאַבְרָהָם לְמִקְנָה לְעֵינֵי בְנֵי־חֵת בְּכֹל בָּאֵי
שַׁעַר־עִירוֹ׃

Abrahamowi, jako nabytek, w oczach synów Cheta, wobec wszystkich wstępujących w bramę miasta jego.

דער אײַנקויף פֿון אבֿרהמען, פֿאַר די אויגן פֿון די קינדער פֿון חֵת, פֿאַר אַלע אײַנגייער אין דעם טויער פֿון זײַן שטאָט.

19 A potom pochoval Abraham Sáru, manželku svou, v jeskyni pole Machpelah, proti Mamre, *(to slove Hebron)*, v zemi Kananejské.

יט וְאַחֲרֵי־כֵן קָבַר אַבְרָהָם אֶת־שָׂרָה אִשְׁתּוֹ
אֶל־מְעָרַת שְׂדֵה הַמַּכְפֵּלָה עַל־פְּנֵי מַמְרֵא הִוא
חֶבְרוֹן בְּאֶרֶץ כְּנָעַן׃

A następnie pochował Abraham Sarę, żonę swoję, w jaskini w Machpela, naprzeciw Mamre, czyli Chebronu, w ziemi Kanaan.

און דערנאָך האָט אבֿרהם באַגראָבן זײַן ווײַב שׂרהן אין דער הייל פֿון דעם פֿעלד פֿון מַכפֵּלָה פֿאַר מַמרֵא, דאָס איז חֶברון, אין לאַנד כּנַעַן.

20 Protož odevzdáno jest pole to i jeskyně, kteráž *byla* na něm, Abrahamovi k dědičnému pohřbu od synů Het.

כ וַיָּקָם הַשָּׂדֶה וְהַמְּעָרָה אֲשֶׁר־בּוֹ לְאַבְרָהָם
לַאֲחֻזַּת־קָבֶר מֵאֵת בְּנֵי־חֵת׃

I tak dostało się pole, i jaskinia, która w niém, Abrahamowi, jako dziedziczny grób od synów Cheta.

אַזוי איז געבליבן דאָס פֿעלד, און די הייל וואָס דרינען, בײַ אבֿרהמען פֿאַר אַ קבֿר-אייגנטום, פֿון די קינדער פֿון חֵת.

1 Abraham pak *již byl* starý a sešlého věku; a Hospodin požehnal mu ve všech věcech.

א וְאַבְרָהָם זָקֵן בָּא בַּיָּמִים וַיהוָה בֵּרַךְ אֶת־אַבְרָהָם בַּכֹּל:

A Abraham był stary, podeszły w latach; a Wiekuisty błogosławił Abrahamowi we wszystkiém.

און אבֿרהם איז געוואָרן אַלט און באַטאָגט; און גאָט האָט געבענטשט אבֿרהמען מיט אַלצדינג.

2 Tedy řekl Abraham služebníku svému staršímu v domě svém, kterýž spravoval všecky věci jeho: Vlož nyní ruku svou pod bedro mé,

ב וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל־עַבְדּוֹ זְקַן בֵּיתוֹ הַמֹּשֵׁל בְּכָל־אֲשֶׁר־לוֹ שִׂים־נָא יָדְךָ תַּחַת יְרֵכִי:

I rzekł Abraham do sługi swojego, starszego domu swojego, który zawiadywał wszystkiém, co doń należało: "połóż też rękę twoję pod biodro moje.

האָט אבֿרהם געזאָגט צו זײַן קנעכט, דעם עלטסטן פֿון זײַן הויז, וואָס האָט געוועלטיקט איבער אַלץ וואָס ער האָט געהאַט: טו, איך בעט דיך, דײַן האַנט אונטער מײַן דיך,

3 Abych tě zavázal přísahou skrze Hospodina, Boha nebe a Boha země, abys nebral manželky synu mému ze dcer Kananejských, mezi nimiž já bydlím.

ג וְאַשְׁבִּיעֲךָ בַּיהוָה אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וֵאלֹהֵי הָאָרֶץ אֲשֶׁר לֹא־תִקַּח אִשָּׁה לִבְנִי מִבְּנוֹת הַכְּנַעֲנִי אֲשֶׁר אָנֹכִי יוֹשֵׁב בְּקִרְבּוֹ:

A zaklnę cię na Wiekuistego, Boga nieba i Boga ziemi, żebyś nie brał żony dla syna mojego z pomiędzy cór Kanaanejczyka, w pośród którego ja mieszkam;

און איך וועל דיך באַשווערן בײַ יהוה דעם גאָט פֿון הימל און דעם גאָט פֿון דער ערד, אַז דו זאָלסט ניט נעמען אַ ווײַב פֿאַר מײַן זון פֿון די טעכטער פֿון דעם כּנַעֲני וואָס איך זיץ צווישן אים.

4 Ale půjdeš do země mé a příbuznosti mé; a *odtud* vezmeš manželku synu mému Izákovi.

ד כִּי אֶל־אַרְצִי וְאֶל־מוֹלַדְתִּי תֵּלֵךְ וְלָקַחְתָּ אִשָּׁה לִבְנִי לְיִצְחָק:

Lecz do ziemi mojej, i do rodzinnego miejsca mojego pójdziesz, i weźmiesz żonę dla syna mojego, dla Ic'haka."

נייערט צו מײַן לאַנד און צו מײַן אָפּשטאַם זאָלסטו גיין, און נעמען אַ ווײַב פֿאַר מײַן זון, פֿאַר יצחקן.

5 I řekl jemu služebník ten: Kdyby pak nechtěla žena ta se mnou jíti do země této, mám-li zase uvésti syna tvého do země, z níž jsi vyšel?

ה וַיֹּאמֶר אֵלָיו הָעֶבֶד אוּלַי לֹא־תֹאבֶה הָאִשָּׁה לָלֶכֶת אַחֲרַי אֶל־הָאָרֶץ הַזֹּאת הֶהָשֵׁב אָשִׁיב אֶת־בִּנְךָ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־יָצָאתָ מִשָּׁם:

I rzekł do niego sługa: "Może nie zechce ta niewiasta pójść za mną do kraju tego, czyż mam wtedy zaprowadzić syna twojego do kraju, z któregoś wyszedł?

האָט דער קנעכט צו אים געזאָגט: טאָמער וועט די פֿרוי ניט וועלן גיין נאָך מיר אין דעם היגן לאַנד; זאָל איך ניט אַנדערש אומקערן דײַן זון צו דעם לאַנד וואָס דו ביסט פֿון דאָרטן אַרויסגעגאַנגען?

6 Kterýžto odpověděl: Hleď, abys zase neuvodil syna mého tam.

ו וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַבְרָהָם הִשָּׁמֶר לְךָ פֶּן־תָּשִׁיב אֶת־בְּנִי שָׁמָּה:

I rzekł do niego Abraham: "Strzeż się, abyś nie zaprowadził syna mojego tam!"

האָט אבֿרהם צו אים געזאָגט: היט דיך, זאָלסט ניט אומקערן מײַן זון אַהין.

7 Hospodin Bůh nebe, kterýž vzal mne z domu otce mého a z vlasti mé, a mluvil mi, a kterýž mi přisáhl, řka: Semeni tvému dám zemi tuto, onť pošle anděla svého před tebou, a vezmeš manželku synu mému odtud.

ז יְהוָה אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר לְקָחַנִי מִבֵּית אָבִי וּמֵאֶרֶץ מוֹלַדְתִּי וַאֲשֶׁר דִּבֶּר־לִי וַאֲשֶׁר נִשְׁבַּע־לִי לֵאמֹר לְזַרְעֲךָ אֶתֵּן אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת הוּא יִשְׁלַח מַלְאָכוֹ לְפָנֶיךָ וְלָקַחְתָּ אִשָּׁה לִבְנִי מִשָּׁם:

Wiekuisty Bóg nieba, który wziął mnie z domu ojca mojego i z ziemi rodzinnej mojej, który przyrzekł mi, i który zaprzysiągł mi, w słowach: Potomstwu twojemu oddam ziemię tę, On poszle anioła swojego przed tobą, i weźmiesz żonę dla syna mojego ztamtąd.

יהוה דער גאָט פֿון הימל, וואָס האָט מיך אַרויסגענומען פֿון דעם הויז פֿון מײַן פֿאָטער, און פֿון דעם לאַנד פֿון מײַן געבורט, און וואָס האָט צו מיר גערעדט, און וואָס האָט מיר געשוואָרן, אַזוי צו זאָגן: צו דײַן זאָמען וועל איך געבן דאָס דאָזיקע לאַנד – ער וועט שיקן זײַן מלאך דיר פֿאַרויס, און וועסט קריגן אַ ווײַב פֿאַר מײַן זון פֿון דאָרטן.

8 Jestliže by pak žena ta nechtěla jíti s tebou, svoboden budeš od této přísahy mé; toliko syna mého neuvoď tam zase.

ח וְאִם־לֹא תֹאבֶה הָאִשָּׁה לָלֶכֶת אַחֲרֶיךָ וְנִקִּיתָ מִשְּׁבֻעָתִי זֹאת רַק אֶת־בְּנִי לֹא תָשֵׁב שָׁמָּה:

A gdyby nie zechciała niewiasta owa pójść za tobą, zwolnionym będziesz z tej klątwy mojej. Tylko syna mojego nie zaprowadzaj tam!"

און אויב די פֿרוי וועט ניט וועלן גיין נאָך דיר, וועסטו זײַן פרײַ פֿון דער דאָזיקער שבועה מײַנער; אָבער זאָלסט ניט אומקערן מײַן זון אַהין.

9 Tedy vložil služebník ten ruku svou pod bedro Abrahama, pána svého, a přisáhl jemu na tu řeč.

ט וַיָּשֶׂם הָעֶבֶד אֶת־יָדוֹ תַּחַת יֶרֶךְ אַבְרָהָם אֲדֹנָיו וַיִּשָּׁבַע לוֹ עַל־הַדָּבָר הַזֶּה:

I położył sługa rękę swoję pod biodro Abrahama, pana swojego, i zaprzysiągł mu to.

האָט דער קנעכט געטאָן זײַן האַנט אונטער דעם דיך פֿון זײַן האַר אבֿרהמען, און ער האָט אים געשוואָרן אויף דער דאָזיקער זאַך.

10 A vzal služebník ten deset velbloudů z velbloudů pána svého, aby se bral; *(nebo měl všecken statek pána svého v rukou svých.)* I vstav, bral se k Aram Naharaim do města Náchor.

י וַיִּקַּח הָעֶבֶד עֲשָׂרָה גְמַלִּים מִגְּמַלֵּי אֲדֹנָיו וַיֵּלֶךְ וְכָל־טוּב אֲדֹנָיו בְּיָדוֹ וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ אֶל־אֲרַם נַהֲרַיִם אֶל־עִיר נָחוֹר:

I wziął sługa dziesięć wielbłądów, z wielbłądów pana swojego, i poszedł; a wszelakie kosztowności pana swojego w ręku swoim, i powstał i wyruszył do Aram-Naharaim, do miasta Nachora.

און דער קנעכט האָט גענומען צען קעמלען פֿון די קעמלען פֿון זײַן האַר, און איז אַוועקגעגאַנגען מיט אַלעם בעסטן פֿון זײַן האַר אין זײַן האַנט; און ער איז אויפֿגעשטאַנען, און איז געגאַנגען קיין אַרַם-נַהרַיִם, צו דער שטאָט פֿון נָחורן.

11 A zastavil se s velbloudy před městem, u studnice vody k večerou, času toho, když vycházejí vážiti *vody*.

יא וַיַּבְרֵךְ הַגְּמַלִּים מִחוּץ לָעִיר אֶל־בְּאֵר הַמָּיִם לְעֵת עֶרֶב לְעֵת צֵאת הַשֹּׁאֲבֹת׃

I rozłożył wielbłądy po za miastem u krynicy wody, pod wieczór, gdy zwykły wychodzić wodziarki,

און ער האָט געמאַכט קניען די קעמלען אויסן שטאָט בײַם ברונעם וואַסער, אין אָוונט-צײַט, אין דער צײַט וואָס די שעפּערינס גייען אַרויס.

12 A řekl: Hospodine, Bože pána mého Abrahama, dejž, prosím, ať se potká se mnou dnes *to, čehož hledám*; a učiň milosrdenství se pánem mým Abrahamem.

יב וַיֹּאמַר יְהוָה אֱלֹהֵי אֲדֹנִי אַבְרָהָם הַקְרֵה־נָא לְפָנַי הַיּוֹם וַעֲשֵׂה־חֶסֶד עִם אֲדֹנִי אַבְרָהָם׃

I rzekł: "Wiekuisty, Boże pana mojego Abrahama! zdarzże przedemną dzisiaj, i uczyń łaskę panu mojemu Abrahamowi!

און ער האָט געזאָגט: יהוה, גאָט פֿון מײַן האַר אבֿרהמען, שיק מיר צו הײַנט, איך בעט דיך, אַ טראַף, און טו חסד מיט מײַן האַר אבֿרהמען.

13 Aj, já stojím u studnice vody, a dcery mužů města tohoto vycházejí, aby vážily vodu.

יג הִנֵּה אָנֹכִי נִצָּב עַל־עֵין הַמָּיִם וּבְנוֹת אַנְשֵׁי הָעִיר יֹצְאֹת לִשְׁאֹב מָיִם׃

Otóż stoję u źródła wody, a córki mieszkańców tego miasta wychodzą, by czerpać wodę.

אָט שטיי איך בײַם קוואַל וואַסער, און די טעכטער פֿון די שטאָטלײַט קומען אַרויס שעפּן וואַסער;

14 Děvečka tedy, kteréž bych řekl: Nachyl medle věderce svého, ať se napiji, a ona by řekla: Pí, také i velbloudy tvé napojím, ta aby byla, *kterouž* jsi způsobil služebníku svému Izákovi; a po tomť poznám, že jsi milosrdenství učinil se pánem mým.

יד וְהָיָה הַנַּעֲרָ אֲשֶׁר אֹמַר אֵלֶיהָ הַטִּי־נָא כַדֵּךְ וְאֶשְׁתֶּה וְאָמְרָה שְׁתֵה וְגַם־גְּמַלֶּיךָ אַשְׁקֶה אֹתָהּ הֹכַחְתָּ לְעַבְדְּךָ לְיִצְחָק וּבָהּ אֵדַע כִּי־עָשִׂיתָ חֶסֶד עִם־אֲדֹנִי׃

Tak niechaj stanie się, żeby dziewica do której powiem: Nachylże dzban twój, a napiję się, a powie: pij, a wielbłądy twoje napoję, - była tą, którą przeznaczyłeś dla sługi Twojego, dla Ic'haka; a potém poznam, żeś uczynił łaskę panu mojemu."

זאָל זײַן, אַז די מיידל וואָס איך וועל צו איר זאָגן: «בייג אײַן, איך בעט דיך, דײַן קרוג, און לאָמיך טרינקען», און זי וועט זאָגן: «טרינק, און אויך דײַנע קעמלען וועל איך אָנטרינקען», האָסטו זי באַשערט פֿאַר דײַן קנעכט יצחקן, און דערמיט וועל איך וויסן אַז דו האָסט געטאָן חסד מיט מײַן האַר.

15 I stalo se prvé, než on přestal mluviti, aj, Rebeka, kteráž se narodila Bathuelovi, synu Melchy, manželky Náchora bratra Abrahamova, vycházela, a věderce její *bylo* na rameni jejím.

טו וַיְהִי־הוּא טֶרֶם כִּלָּה לְדַבֵּר וְהִנֵּה רִבְקָה יֹצֵאת אֲשֶׁר יֻלְּדָה לִבְתוּאֵל בֶּן־מִלְכָּה אֵשֶׁת נָחוֹר אֲחִי אַבְרָהָם וְכַדָּהּ עַל־שִׁכְמָהּ׃

I stało się, że zaledwie przestał mówić, a oto Ribka wyszła, która zrodzona była Betuelowi, synowi Milki, żony Nachora, brata Abrahama, a dzban jej na ramieniu jej.

און עס איז געווען, איידער נאָך ער האָט געענדיקט רעדן, ערשט רבקה קומט אַרויס – די וואָס איז געבאָרן געוואָרן בײַ בתואֵל דעם זון פֿון מִלכָּה, דער ווײַב פֿון נָחור, אבֿרהמס ברודער – מיט איר קרוג אויף איר אַקסל.

16 A *byla* děvečka na pohledění velmi krásná, panna, a muž nepoznal jí; kterážto sešla k studnici té, a naplnivši věderce své, šla vzhůru.

A była to panna pięknego wielce wejrzenia, dziewica, której mężczyzna nie poznał; i zeszła do źródła, i napełniła dzban swój, i wracała.

טז וְהַנַּעֲרָ טֹבַת מַרְאֶה מְאֹד בְּתוּלָה וְאִישׁ לֹא יְדָעָהּ
וַתֵּרֶד הָעַיְנָה וַתְּמַלֵּא כַדָּהּ וַתָּעַל׃

און די מיידל איז געווען זייער שיין פֿון אויסזען, אַ יונגפֿרוי וואָס קיין מאַן האָט נאָך זי ניט געקענט; און זי האָט אַראָפּגענידערט צום קוואַל, און האָט אָנגעפֿילט איר קרוג, און איז אַרויפֿגעקומען.

17 Tedy běžel služebník ten proti ní, a řekl: Dej mi píti, prosím, maličko vody z věderce svého.

I pobiegł sługa naprzeciw niej, i rzekł: "Pozwólże mi łyknąć nieco wody z dzbana twojego."

יז וַיָּרָץ הָעֶבֶד לִקְרָאתָהּ וַיֹּאמֶר הַגְמִיאִינִי נָא
מְעַט־מַיִם מִכַּדֵּךְ׃

איז דער קנעכט איר געלאָפֿן אַנטקעגן, און האָט געזאָגט: לאָז מיך אַ זופּ טאָן, איך בעט דיך, אַ ביסל וואַסער פֿון דײַן קרוג.

18 I řekla: Napí se, pane můj. A rychle složila věderce své na ruku svou a dala mu píti.

I rzekła: "Pij panie mój!" i prędko spuściła dzban swój na rękę swoję, i dała mu pić.

יח וַתֹּאמֶר שְׁתֵה אֲדֹנִי וַתְּמַהֵר וַתֹּרֶד כַּדָּהּ עַל־יָדָהּ
וַתַּשְׁקֵהוּ׃

האָט זי געזאָגט: טרינק מײַן האַר; און זי האָט אויף גיך אַראָפּגעלאָזט איר קרוג אויף איר האַנט, און האָט אים געגעבן טרינקען.

19 A davši mu píti, řekla: Také velbloudům tvým navážím, dokudž se nenapijí.

A gdy dała mu się napić, rzekła: "I dla wielbłądów twoich czerpać będę, póki się nie napiją."

יט וַתְּכַל לְהַשְׁקֹתוֹ וַתֹּאמֶר גַּם לִגְמַלֶּיךָ אֶשְׁאָב עַד
אִם־כִּלּוּ לִשְׁתֹּת׃

און אַז זי האָט געענדיקט אים געבן טרינקען, האָט זי געזאָגט: אויך פֿאַר דײַנע קעמלען וועל איך אָנשעפּן, ביז זיי האָבן געענדיקט טרינקען.

20 Tedy rychle vylila z věderce svého do koryta, a běžela ještě k studnici, aby vážila *vodu*; a vážila všechněm velbloudům jeho.

I pospieszyła, i wypróżniła dzban swój do koryta, i pobiegła znowu do krynicy, by czerpać, i naczerpała dla wszystkich wielbłądów jego.

כ וַתְּמַהֵר וַתְּעַר כַּדָּהּ אֶל־הַשֹּׁקֶת וַתָּרָץ עוֹד
אֶל־הַבְּאֵר לִשְׁאֹב וַתִּשְׁאַב לְכָל־גְּמַלָּיו׃

און זי האָט אויף גיך אויסגעליידיקט איר קרוג אין דער קאָריטע, און איז ווידער געלאָפֿן צום ברונעם אָנשעפּן, ביז זי האָט אָנגעשעפּט פֿאַר אַלע זײַנע קעמלען.

21 Muž pak ten s užasnutím divil se jí mlče, rozjímaje, aby zvěděl, zdařil-li Hospodin cestu jeho, čili nic.

A człowiek ten, zdumiewając się nad nią, milczał jeszcze, aby poznać, czy poszczęścił Wiekuisty drodze jego, czy nie.

כא וְהָאִישׁ מִשְׁתָּאֵה לָהּ מַחֲרִישׁ לָדַעַת הַהִצְלִיחַ
יְהוָה דַּרְכּוֹ אִם־לֹא׃

און דער מאַן קוקט זי אָן שווײַגעדיק, צו וויסן אויב גאָט האָט באַגליקט זײַן וועג אָדער ניט.

22 I stalo se, když přestali píti velbloudové, vyňav muž náušnici zlatou, ztíží půl lotu, a dvě náramnice, *dal* na ruce její, kteréž vážily deset lotů zlata.

כב וַיְהִי כַּאֲשֶׁר כִּלּוּ הַגְּמַלִּים לִשְׁתּוֹת וַיִּקַּח הָאִישׁ נֶזֶם זָהָב בֶּקַע מִשְׁקָלוֹ וּשְׁנֵי צְמִידִים עַל־יָדֶיהָ עֲשָׂרָה זָהָב מִשְׁקָלָם׃

Ale gdy przestały wielbłądy pić, wyjął ów człowiek kolczyk złoty, pół szekla wagi, i dwa naramienniki - na ręce jej - dziesięciu złotych wagi.

און עס איז געווען, ווי די קעמלען האָבן געענדיקט טרינקען, אַזוי האָט דער מאַן גענומען אַ גילדערנעם נאָזרינג וואָס זײַן וואָג איז געווען אַ בקַע, און צוויי אָרעמבענדער פֿאַר אירע הענט, וואָס זייער וואָג איז געווען צען גאָלדשטיק.

23 A řekl: Čí jsi dcera? Pověz mi, prosím, jest-li v domě otce tvého nám místo, kdež bychom přes noc zůstali?

כג וַיֹּאמֶר בַּת־מִי אַתְּ הַגִּידִי נָא לִי הֲיֵשׁ בֵּית־אָבִיךְ מָקוֹם לָנוּ לָלִין׃

I rzekł: "Czyją córką jesteś, powiedz że mi? Czy jest w domu ojca twojego miejsce dla nas, dla przenocowania?"

און ער האָט געזאָגט: וועמעס טאָכטער ביסטו? זאָג מיר, איך בעט דיך, איז דאָ אין דײַן פֿאָטערס הויז אַן אָרט פֿאַר אונדז צום נעכטיקן?

24 Jemužto odpověděla: Dcera jsem Bathuele, syna Melchy, kteréhož porodila Náchorovi.

כד וַתֹּאמֶר אֵלָיו בַּת־בְּתוּאֵל אָנֹכִי בֶּן־מִלְכָּה אֲשֶׁר יָלְדָה לְנָחוֹר׃

I rzekła do niego: "Córką Betuela jestem, syna Milki, którego urodziła Nachorowi."

האָט זי צו אים געזאָגט: איך בין די טאָכטער פֿון בתואֵל דעם זון פֿון מִלכָּהן, וואָס זי האָט געבאָרן נָחורן.

25 Řekla ještě k němu: Slámy také a potravy hojně u nás jest, ano i místo, kdež byste přes noc zůstali.

כה וַתֹּאמֶר אֵלָיו גַּם־תֶּבֶן גַּם־מִסְפּוֹא רַב עִמָּנוּ גַּם־מָקוֹם לָלוּן׃

I rzekła do niego: "I słomy, i paszy dość u nas, i miejsce dla przenocowania."

און זי האָט צו אים געזאָגט: אי שטרוי אי פוטער אַ סך איז דאָ בײַ אונדז, אי אַן אָרט צום נעכטיקן.

26 Tedy skloniv hlavu, poklonu učinil Hospodinu.

כו וַיִּקֹּד הָאִישׁ וַיִּשְׁתַּחוּ לַיהוָה׃

I pokłonił się ów człowiek, i ukorzył się przed Wiekuistym.

האָט דער מאַן זיך גענײַגט און זיך געבוקט צו גאָט.

27 A řekl: Požehnaný Hospodin, Bůh pána mého Abrahama, kterýž neodjal milosrdenství svého a pravdy své od pána mého, mne *také* na cestě vedl Hospodin k domu bratří pána mého.

כז וַיֹּאמֶר בָּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי אֲדֹנִי אַבְרָהָם אֲשֶׁר לֹא־עָזַב חַסְדּוֹ וַאֲמִתּוֹ מֵעִם אֲדֹנִי אָנֹכִי בַּדֶּרֶךְ נָחַנִי יְהוָה בֵּית אֲחֵי אֲדֹנִי׃

I rzekł: "Błogosławiony Wiekuisty, Bóg pana mojego Abrahama, który nie pominął łaski i rzetelności Swojej panu mojemu! Jestem na drodze, którą poprowadził mnie Wiekuisty do domu krewnych pana mojego!"

און ער האָט געזאָגט: געלויבט איז יהוה דער גאָט פֿון מײַן האַר אבֿרהמען, וואָס האָט ניט פֿאַרלאָזן זײַן חסד און זײַן טרײַשאַפֿט צו מײַן האַר; מיך האָט גאָט געפֿירט אויף דעם וועג צו דעם הויז פֿון מײַן האַרס ברידער.

28 I běžela děvečka, a oznámila v domě matky své tak, jakž se stalo.

כח וַתָּרָץ הַנַּעֲרָ וַתַּגֵּד לְבֵית אִמָּהּ כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה׃

Dziewica zaś pobiegła, i opowiedziała w domu matki swojej o rzeczach tych.

און די מיידל איז געלאָפֿן, און האָט דערציילט אין איר מוטערס הויז די דאָזיקע זאַכן.

29 A měla Rebeka bratra, jménem Lábana; ten běžel k muži tomu ven k studnici.

כט וּלְרִבְקָה אָח וּשְׁמוֹ לָבָן וַיָּרָץ לָבָן אֶל־הָאִישׁ הַחוּצָה אֶל־הָעָיִן׃

A miała Ribka brata, imieniem Laban; i wybiegł Laban do owego człowieka na drogę, do źródła.

און רבקה האָט געהאַט אַ ברודער וואָס זײַן נאָמען איז געווען לָבָן; איז לָבָן אַרויסגעלאָפֿן צו דעם מאַן דרויסן צום קוואַל.

30 Nebo uzřev náušnici a náramnice na rukou sestry své, a slyšev slova Rebeky sestry své, ana praví: Tak mluvil ke mně člověk ten, přišel k muži, a on stál při velbloudích u studnice.

ל וַיְהִי כִּרְאֹת אֶת־הַנֶּזֶם וְאֶת־הַצְּמִדִים עַל־יְדֵי אֲחֹתוֹ וּכְשָׁמְעוֹ אֶת־דִּבְרֵי רִבְקָה אֲחֹתוֹ לֵאמֹר כֹּה־דִבֶּר אֵלַי הָאִישׁ וַיָּבֹא אֶל־הָאִישׁ וְהִנֵּה עֹמֵד עַל־הַגְּמַלִּים עַל־הָעָיִן׃

A stało się to, gdy ujrzał kolczyk i naramienniki na rękach siostry swojej, i gdy usłyszał słowa Ribki siostry swojej, która mówiła: "Tak rzekł do mnie człowiek ów." I przyszedł do owego człowieka, a oto stał przy wielbłądach u źródła.

און עס איז געווען, ווי ער האָט דערזען דעם נאָזרינג, און די אָרעמבענדער אויף די הענט פֿון זײַן שוועסטער, און ווי ער האָט געהערט די ווערטער פֿון זײַן שוועסטער רבקהן, אַזוי צו זאָגן: אַזוי און אַזוי האָט דער מאַן צו מיר גערעדט — איז ער געקומען צו דעם מאַן ווי ער שטייט בײַ די קעמלען לעבן קוואַל,

31 Jemuž řekl: Vejdi, požehnaný Hospodinův. Proč bys stál vně, když jsem připravil dům a místo velbloudům?

לא וַיֹּאמֶר בּוֹא בְּרוּךְ יְהוָה לָמָּה תַעֲמֹד בַּחוּץ וְאָנֹכִי פִּנִּיתִי הַבַּיִת וּמָקוֹם לַגְּמַלִּים׃

I rzekł: "Wnijdź, błogosławiony Wiekuistego! Czemuż stoisz na dworze? A jam wyprzątnął dom, i miejsce dla wielbłądów."

און ער האָט געזאָגט: קום, געבענטשטער פֿון גאָט, פֿאַר וואָס שטייסטו דרויסן? איך האָב דאָך אויפֿגעראָמט דאָס הויז, און אַן אָרט פֿאַר די קעמלען.

32 Tedy všel muž ten do domu, a odsedlal velbloudy, a dal *Lában* slámy a potravy velbloudům, i vody k umytí noh jeho a noh mužů těch, kteří s ním *byli*.

לב וַיָּבֹא הָאִישׁ הַבַּיְתָה וַיְפַתַּח הַגְּמַלִּים וַיִּתֵּן תֶּבֶן וּמִסְפּוֹא לַגְּמַלִּים וּמַיִם לִרְחֹץ רַגְלָיו וְרַגְלֵי הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר אִתּוֹ׃

I wszedł ów człowiek do domu, i odkiełznał wielbłądy; on zaś dał słomy i paszy wielbłądom, i wody dla umycia nóg jego, i nóg ludzi, którzy byli z nim.

איז דער מאַן אַרײַנגעגאַנגען אין הויז; און ער האָט אָפּגעבונדן די קעמלען, און האָט דערלאַנגט שטרוי און פֿוטער פֿאַר די קעמלען, און וואַסער צו וואַשן זײַנע פֿיס, און די פֿיס פֿון די מענטשן וואָס מיט אים.

33 A položil předeň *chléb*, aby jedl. Ale on řekl: Nebudu jísti, dokudž nevypravím řečí svých. I řekl *Lában*: Mluv.

I postawiono przed nim, żeby jadł; ale rzekł: "Nie będę jadł, póki nie wypowiem rzeczy mojej." A rzekł: "Mów!"

לג ויישם וַיּוּשַׂם לְפָנָיו לֶאֱכֹל וַיֹּאמֶר לֹא אֹכַל עַד אִם־דִּבַּרְתִּי דְּבָרָי וַיֹּאמֶר דַּבֵּר׃

און עס איז געשטעלט געוואָרן פֿאַר אים צום עסן, אָבער ער האָט געזאָגט: איך וועל ניט עסן, ביז איך האָב גערעדט מײַנע רייד. האָט ער געזאָגט: רעד.

34 Tedy řekl: Služebník Abrahamův jsem já.

I rzekł: "sługą Abrahama jestem.

לד וַיֹּאמַר עֶבֶד אַבְרָהָם אָנֹכִי׃

האָט ער געזאָגט: דער קנעכט פֿון אבֿרהמען בין איך.

35 A Hospodin požehnal pánu mému velice, tak že veliký učiněn jest; nebo dal mu ovce a voly, stříbro a zlato, služebníky a děvky, velbloudy a osly.

A Wiekuisty pobłogosławił pana mojego bardzo, że stał się możnym; i dał mu trzody i rogaciznę, i srebro i złoto, i sługi i służebnice, i wielbłądy i osły.

לה וַיהוָה בֵּרַךְ אֶת־אֲדֹנִי מְאֹד וַיִּגְדָּל וַיִּתֶּן־לוֹ צֹאן וּבָקָר וְכֶסֶף וְזָהָב וַעֲבָדִם וּשְׁפָחֹת וּגְמַלִּים וַחֲמֹרִים׃

און גאָט האָט זייער געבענטשט מײַן האַר, און ער איז געוואָרן רײַך; און ער האָט אים געגעבן שאָף און רינדער, און זילבער און גאָלד, און קנעכט און דינסטן, און קעמלען און אייזלען.

36 A porodila Sára, manželka pána mého, pánu mému v starosti své syna, jemuž dal, cožkoli má.

I urodziła Sara, żona pana mojego, syna panu mojemu w starości swojej, któremu oddał wszystko co posiada.

לו וַתֵּלֶד שָׂרָה אֵשֶׁת אֲדֹנִי בֵן לַאדֹנִי אַחֲרֵי זִקְנָתָהּ וַיִּתֶּן־לוֹ אֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ׃

און שׂרה, מײַן האַרס ווײַב, האָט געבאָרן אַ זון צו מײַן האַר אויף איר עלטער; און ער האָט אים אַוועקגעגעבן אַלץ וואָס ער האָט געהאַט.

37 I zavázal mne přísahou pán můj, řka: Nevezmeš manželky synu mému ze dcer Kananejských, v jejichž zemi já bydlím.

I zaklął mnie pan mój w słowach: "Nie weźmiesz żony dla syna mojego z córek Kanaanejczyka, w którego ziemi mieszkam.

לז וַיַּשְׁבִּעֵנִי אֲדֹנִי לֵאמֹר לֹא־תִקַּח אִשָּׁה לִבְנִי מִבְּנוֹת הַכְּנַעֲנִי אֲשֶׁר אָנֹכִי יֹשֵׁב בְּאַרְצוֹ׃

און מײַן האַר האָט מיך באַשוואָרן, אַזוי צו זאָגן: זאָלסט ניט נעמען אַ ווײַב פֿאַר מײַן זון פֿון די טעכטער פֿון דעם כּנַעֲני וואָס איך זיץ אין זײַן לאַנד.

38 Ale k domu otce mého půjdeš, a k rodině mé, a *odtud* vezmeš manželku synu mému.

Lecz do domu ojca mojego pójdziesz, i do rodziny mojej, a weźmiesz żonę dla syna mojego."

לח אִם־לֹא אֶל־בֵּית־אָבִי תֵּלֵךְ וְאֶל־מִשְׁפַּחְתִּי וְלָקַחְתָּ אִשָּׁה לִבְנִי׃

ניט אַנדערש נאָר צו מײַן פֿאָטערס הויז זאָלסטו גיין, און צו מײַן משפּחה, און נעמען אַ ווײַב פֿאַר מײַן זון.

39 A když jsem řekl pánu svému: Snad nepůjde žena ta se mnou?

לט וָאֹמַר אֶל־אֲדֹנִי אֻלַי לֹא־תֵלֵךְ הָאִשָּׁה אַחֲרָי׃

I rzekłem do pana mojego: "Może nie pójdzie niewiasta ta za mną?"

האָב איך געזאָגט צו מײַן האַר: טאָמער וועט די פֿרוי ניט װעלן גײן מיט מיר?

40 Odpověděl mi: Hospodin, před jehož oblíčejem ustavičně jsem chodil, pošle anděla svého s tebou, a šťastnou způsobí cestu tvou, a vezmeš manželku synu mému z rodiny mé, a z domu otce mého.

מ וַיֹּאמֶר אֵלָי יְהוָה אֲשֶׁר־הִתְהַלַּכְתִּי לְפָנָיו יִשְׁלַח מַלְאָכוֹ אִתָּךְ וְהִצְלִיחַ דַּרְכֶּךָ וְלָקַחְתָּ אִשָּׁה לִבְנִי מִמִּשְׁפַּחְתִּי וּמִבֵּית אָבִי׃

I odpowiedział mi: "Wiekuisty, co postępowałem przed Nim, poszle anioła swojego z tobą, i poszczęści drodze twojej, a weźmiesz żonę dla syna mojego, z rodziny mojej, i z domu ojca mojego.

האָט ער צו מיר געזאָגט: יהוה וואָס איך בין געגאַנגען פֿאַר אים, וועט שיקן זײַן מלאך מיט דיר, און וועט באַגליקן דײַן וועג, און וועסט קריגן אַ ווײַב פֿאַר מײַן זון, פֿון מײַן משפּחה און פֿון מײַן פֿאָטערס הויז.

41 A budeš svoboden od přísahy mé, když bys přišel k rodině mé; a jestliže by nedali tobě, budeš prost od přísahy mé.

מא אָז תִּנָּקֶה מֵאָלָתִי כִּי תָבוֹא אֶל־מִשְׁפַּחְתִּי וְאִם־לֹא יִתְּנוּ לָךְ וְהָיִיתָ נָקִי מֵאָלָתִי׃

Wtedy tylko zwolnionym będziesz z zaklęcia mojego, gdy przyjdziesz do rodziny mojej; a nawet jeżeli nie dadzą ci, zwolnionym będziesz z zaklęcia mojego!"

דענצמאָל וועסטו פֿרײַ זײַן פֿון מײַן שבועה, אַז דו וועסט קומען צו מײַן משפּחה; און אויב זיי וועלן דיר ניט געבן, וועסטו אויך פֿרײַ זײַן פֿון מײַן שבועה.

42 Protož dnes přišed k studnici, řekl jsem: Hospodine, Bože pána mého Abrahama, jestliže ty nyní šťastně spravuješ cestu mou, po níž já jdu,

מב וָאָבֹא הַיּוֹם אֶל־הָעָיִן וָאֹמַר יְהוָה אֱלֹהֵי אֲדֹנִי אַבְרָהָם אִם־יֶשְׁךָ־נָּא מַצְלִיחַ דַּרְכִּי אֲשֶׁר אָנֹכִי הֹלֵךְ עָלֶיהָ׃

I przybyłem dzisiaj do źródła; i rzekłem: Wiekuisty, Boże pana mojego Abrahama, gdybyś raczył też poszczęścić drodze mojej, po której idę!

בין איך געקומען הײַנט צום קוואַל, און האָב געזאָגט: יהוה, גאָט פֿון מײַן האַר אַבֿרהמען, אויב דו ווילסט, איך בעט דיך, באַגליקן מײַן וועג וואָס איך גיי אויף אים:

43 Aj, já stojím u studnice vody; protož, nechžť panna, kteráž vyjde vážiti vody, když bych jí řekl: Dej mi píti nyní maličko vody z věderce svého,

מג הִנֵּה אָנֹכִי נִצָּב עַל־עֵין הַמָּיִם וְהָיָה הָעַלְמָה הַיֹּצֵאת לִשְׁאֹב וְאָמַרְתִּי אֵלֶיהָ הַשְׁקִינִי־נָא מְעַט־מַיִם מִכַּדֵּךְ׃

Oto stoję u źródła wody, - i niechaj stanie się, iż dziewica, która wyjdzie czerpać, i do której powiem: Dozwól mi też napić się nieco wody z dzbana twojego.

אָט שטיי איך בײַם קוואַל וואַסער; און עס זאָל זײַן, אַז די מיידל וואָס קומט אַרויס שעפּן, און איך וועל זאָגן צו איר: «גיב מיר טרינקען, איך בעט דיך, אַ ביסל וואַסער פֿון דײַן קרוג»,

44 A ona by mi odpověděla: I ty pí, i velbloudům tvým také navážím, ta ať jest manželka, kterouž způsobil Hospodin synu pána mého.

A powie mi: I ty się napij, a i dla wielbłądów twoich naczerpię - ta to będzie żona, którą przeznaczył Wiekuisty dla syna pana mojego.

מד וְאָמְרָה אֵלַי גַּם־אַתָּה שְׁתֵה וְגַם לִגְמַלֶּיךָ אֶשְׁאָב
הִוא הָאִשָּׁה אֲשֶׁר־הֹכִיחַ יְהוָה לְבֶן־אֲדֹנִי׃

און זי וועט זאָגן צו מיר: «אי דו טרינק, אי פֿאַר דײַנע קעמלען וועל איך אָנשעפּן», זאָל זי זײַן די ווײַב, וואָס גאָט האָט באַשערט פֿאַר מײַן האַרס זון.

45 Prvé pak než jsem já přestal mluviti v srdci svém, aj, Rebeka vycházela mající věderce své na rameni svém, a ssedši k studnici, vážila. I řekl jsem jí: Prosím, dej mi píti.

Ja zaś, zaledwie przestałem to mówić w sercu swojém, - a oto Ribka wychodzi, a dzban jej na ramieniu jej, i zstąpiła do źródła, i naczerpnęła; i rzekłem do niej: "Daj mi też się napić."

מה אֲנִי טֶרֶם אֲכַלֶּה לְדַבֵּר אֶל־לִבִּי וְהִנֵּה רִבְקָה
יֹצֵאת וְכַדָּהּ עַל־שִׁכְמָהּ וַתֵּרֶד הָעַיְנָה וַתִּשְׁאָב
וָאֹמַר אֵלֶיהָ הַשְׁקִינִי נָא׃

נאָך איידער איך ענדיק רעדן צו מײַן האַרצן, ערשט רבקה קומט אַרויס מיט איר קרוג אויף איר אַקסל; און זי האָט אַראָפּגענידערט צום קוואַל און האָט אָנגעשעפּט. האָב איך צו איר געזאָגט: גיב מיר טרינקען, איך בעט דיך.

46 Ona pak rychle složila věderce své s sebe, a řekla: Pí, také i velbloudy tvé napojím. Tedy pil jsem, a napojila také velbloudy.

I prędko spuściła dzban swój z siebie, i rzekła: "Pij, a i wielbłądy twoje napoję". I piłem, a i wielbłądy napoiła.

מו וַתְּמַהֵר וַתּוֹרֶד כַּדָּהּ מֵעָלֶיהָ וַתֹּאמֶר שְׁתֵה
וְגַם־גְּמַלֶּיךָ אַשְׁקֶה וָאֵשְׁתְּ וְגַם הַגְּמַלִּים הִשְׁקָתָה׃

האָט זי אויף גיך אַראָפּגעלאָזט איר קרוג פֿון זיך, און האָט געזאָגט: טרינק, און אויך דײַנע קעמלען וועל איך אָנטרינקען. האָב איך געטרונקען, און אויך די קעמלען האָט זי אָנגעטרונקען.

47 I ptal jsem se jí, a řekl jsem: Čí jsi dcera? Ona odpověděla: Dcera Bathuele, syna Náchorova, jehož mu porodila Melcha. Tedy dal jsem náušnici na tvář její, a náramnice na ruce její.

I zapytałem się jej i rzekłem: "Czyją córką jesteś?" I rzekła: "córką Betuela, syna Nachora, którego urodziła mu Milka." Wtedy włożyłem kolczyk na nos jej, a naramienniki na ręce jej.

מז וָאֶשְׁאַל אֹתָהּ וָאֹמַר בַּת־מִי אַתְּ וַתֹּאמֶר
בַּת־בְּתוּאֵל בֶּן־נָחוֹר אֲשֶׁר יָלְדָה־לּוֹ מִלְכָּה וָאָשִׂם
הַנֶּזֶם עַל־אַפָּהּ וְהַצְּמִידִים עַל־יָדֶיהָ׃

האָב איך זי געפרעגט און האָב געזאָגט: וועמעס טאָכטער ביסטו? האָט זי געזאָגט: די טאָכטער פֿון בתואל דעם זון פֿון נָחורן, וואָס מִלכָּה האָט געבאָרן צו אים. און איך האָב אָנגעטאָן דעם נאָזרינג אויף איר נאָז, און די אָרעמבענדער אויף אירע הענט.

48 A skloniv hlavu, poklonu jsem učinil Hospodinu, a dobrořečil jsem Hospodina, Boha pána mého Abrahama, kterýž vedl mne po cestě přímé, abych dceru bratra pána svého vzal synu jeho.

מח וָאֶקֹּד וָאֶשְׁתַּחֲוֶה לַיהוָה וָאֲבָרֵךְ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי אֲדֹנִי אַבְרָהָם אֲשֶׁר הִנְחַנִי בְּדֶרֶךְ אֱמֶת לָקַחַת אֶת־בַּת־אֲחִי אֲדֹנִי לִבְנוֹ׃

I pokłoniłem się, i ukorzyłem przed Wiekuistym i błogosławiłem Wiekuistemu, Bogu pana mojego Abrahama, który poprowadził mnie drogą prawdziwą, abym wziął córkę brata pana mojego dla syna jego.

און איך האָב מיך געניגט און מיך געבוקט צו יהוה, און איך האָב געלויבט יהוה דעם גאָט פֿון מײַן האַר אבֿרהמען, וואָס האָט מיך געפֿירט אויפֿן ריכטיקן וועג צו קריגן די טאָכטער פֿון מײַן האַרס אַן אײגענעם פֿאַר זײַן זון.

49 Protož nyní, činíte-li milosrdenství, a pravdu se pánem mým, oznamte mi; pakli nic, *také* mi oznamte, a obrátím se na pravo neb na levo.

מט וְעַתָּה אִם־יֶשְׁכֶם עֹשִׂים חֶסֶד וֶאֱמֶת אֶת־אֲדֹנִי הַגִּידוּ לִי וְאִם־לֹא הַגִּידוּ לִי וְאֶפְנֶה עַל־יָמִין אוֹ עַל־שְׂמֹאל׃

A teraz, jeżeli chcecie wyświadczyć łaskę i wierność panu mojemu, powiedźcie mi; a jeżeli nie, powiedźcie mi też, abym się zwrócił na prawo albo na lewo."

און אַצונד, אויב איר ווילט טאָן אַ חסד און אַ טרײַשאַפֿט מיט מײַן האַר, זאָגט מיר; און אויב ניט, זאָגט מיר; און איך וועל מיך קערן אויף רעכטס אָדער אויף לינקס.

50 Tedy odpověděli Lában a Bathuel, řkouce: Od Hospodina vyšla jest věc tato; nemůžemeť odepříti v ničemž.

נ וַיַּעַן לָבָן וּבְתוּאֵל וַיֹּאמְרוּ מֵיְהוָה יָצָא הַדָּבָר לֹא נוּכַל דַּבֵּר אֵלֶיךָ רַע אוֹ־טוֹב׃

I odpowiedzieli Laban i Betuel i rzekli: "od Wiekuistego wyszła ta rzecz; nie możemy ci powiedzieć ani źle, ani dobrze.

האָט געענטפֿערט לָבָן און בתואֵל, און זיי האָבן געזאָגט: די זאַך איז אַרויס פֿון גאָט; מיר קענען ניט רעדן צו דיר שלעכטס אָדער גוטס.

51 Aj, Rebeka před tebou, vezmiž ji a jeď; a nechť jest manželkou synu pána tvého, jakož mluvil Hospodin.

נא הִנֵּה־רִבְקָה לְפָנֶיךָ קַח וָלֵךְ וּתְהִי אִשָּׁה לְבֶן־אֲדֹנֶיךָ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה׃

Oto Ribka przed tobą, zabierz ją, a idź, a niech będzie żoną syna pana twojego, jako wyrzekł Wiekuisty."

אָט איז רבקה פֿאַר דיר, נעם און גיי, און זאָל זי זײַן אַ ווײַב צו דעם זון פֿון דײַן האַר, אַזוי ווי גאָט האָט גערעדט.

52 I stalo se, že jakž uslyšel služebník Abrahamův slova jejich, poklonil se Hospodinu až k zemi.

נב וַיְהִי כַּאֲשֶׁר שָׁמַע עֶבֶד אַבְרָהָם אֶת־דִּבְרֵיהֶם וַיִּשְׁתַּחוּ אַרְצָה לַיהוָה׃

I stało się, gdy usłyszał sługa Abrahama słowa ich, ukorzył się do ziemi Wiekuistemu.

און עס איז געווען, ווי דער קנעכט פֿון אבֿרהמען האָט געהערט זייערע ווערטער, אַזוי האָט ער זיך געבוקט צו דער ערד פֿאַר גאָט.

53 A vyňav služebník ten nádoby stříbrné a
nádoby zlaté a oděv, dal Rebece; drahé také
dary dal bratru jejímu a matce její.

I wyjął sługa klejnoty srebrne i klejnoty złote i szaty i dał Ribce; inne też kosztowności dał bratu jej i matce jej.

נג וַיּוֹצֵא הָעֶבֶד כְּלֵי־כֶסֶף וּכְלֵי זָהָב וּבְגָדִים וַיִּתֵּן
לְרִבְקָה וּמִגְדָּנֹת נָתַן לְאָחִיהָ וּלְאִמָּהּ:

און דער קנעכט האָט אַרויסגענומען זילבערנע זאַכן, און גילדערנע זאַכן, און קליידער, און געגעבן רבקהן; אויך איר ברודער און איר מוטער האָט ער געגעבן טײַערע מתּנות.

54 Tedy jedli a pili, on i muži, kteříž byli s ním, a
zůstali tu přes noc. Ráno pak když vstali, řekl:
Propusťte mne ku pánu mému.

I jedli i pili, on i ludzie, którzy z nim byli, i przenocowali. A gdy wstali z rana, rzekł: "Puśćcie mnie do pana mojego!"

נד וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ הוּא וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־עִמּוֹ וַיָּלִינוּ
וַיָּקוּמוּ בַבֹּקֶר וַיֹּאמֶר שַׁלְּחֻנִי לַאדֹנִי:

און זיי האָבן געגעסן און געטרונקען, ער און די מענטשן וואָס מיט אים; און זיי האָבן איבערגענעכטיקט; און זיי זײַנען אויפֿגעשטאַנען אין דער פֿרי, און ער האָט געזאָגט: שיקט מיך אַוועק צו מײַן האַר.

55 I odpověděl bratr její a matka: Nechať
pozůstane děvečka s námi *za některý* den,
aspoň za deset; potom půjdeš.

I rzekł brat jej, i matka jej: "Niech pobędzie dziewica z nami dni kilka albo dziesięć, a potém pójdzie."

נה וַיֹּאמֶר אָחִיהָ וְאִמָּהּ תֵּשֵׁב הַנַּעֲרָ אִתָּנוּ יָמִים אוֹ
עָשׂוֹר אַחַר תֵּלֵךְ:

האָט געזאָגט איר ברודער און איר מוטער: זאָל די מיידל בלײַבן בײַ אונדז אַ יאָר אָדער צען חדשים , דערנאָך וועט זי גיין.

56 On pak řekl jim: Nezdržujte mne, poněvadž
Hospodin šťastnou způsobil cestu mou;
propusťtež mne, ať jdu ku pánu svému.

I rzekł do nich: "Nie zatrzymujcie mnie, skoro Wiekuisty poszczęścił drodze mojej; puśćcie mnie, abym poszedł do pana mojego."

נו וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אַל־תְּאַחֲרוּ אֹתִי וַיהוָה הִצְלִיחַ
דַּרְכִּי שַׁלְּחוּנִי וְאֵלְכָה לַאדֹנִי:

האָט ער צו זיי געזאָגט: האַלט מיך ניט אויף, אַז גאָט האָט באַגליקט מײַן וועג. שיקט מיך אַוועק, און לאָמיך גיין צו מײַן האַר.

57 I řekli: Zavolejme děvečky a zeptejme se, co dí
k tomu.

I rzekli: "Zawołamy dziewicę, i zapytamy się ust jej."

נז וַיֹּאמְרוּ נִקְרָא לַנַּעֲרָ וְנִשְׁאֲלָה אֶת־פִּיהָ:

האָבן זיי געזאָגט: מיר וועלן רופֿן די מיידל, און מיר וועלן פֿרעגן איר מויל.

58 Tedy zavolali Rebeky, a řekli jí: Chceš-li jíti s
mužem tímto? I řekla: Půjdu.

I zawołali Ribkę, i rzekli do niej: "Czy pójdziesz z mężem tym? A odpowiedziała: "Pójdę."

נח וַיִּקְרְאוּ לְרִבְקָה וַיֹּאמְרוּ אֵלֶיהָ הֲתֵלְכִי עִם־הָאִישׁ
הַזֶּה וַתֹּאמֶר אֵלֵךְ:

האָבן זיי גערופֿן רבקהן, און האָבן צו איר געזאָגט: ווילסטו גיין מיט דעם דאָזיקן מאַן? האָט זי געזאָגט: איך וויל גיין.

59 A propouštějíce Rebeku sestru svou a chovačku její, služebníka také Abrahamova s muži jeho,

נט וַיְשַׁלְּחוּ אֶת־רִבְקָה אֲחֹתָם וְאֶת־מֵנִקְתָּהּ וְאֶת־עֶבֶד אַבְרָהָם וְאֶת־אֲנָשָׁיו׃

I tak puścili Ribkę, siostrę swoję i karmicielkę jej, i sługę Abrahama i ludzi jego.

האָבן זיי אַרויסבאַלייט זייער שוועסטער רבקהן, און איר אַם, און אבֿרהמס קנעכט, און זײַנע מענטשן.

60 Požehnali Rebeky a mluvili jí: Sestro naše, ty buď v tisíce tisíců, a símě tvé dědičně obdrž brány nepřátel svých.

ס וַיְבָרְכוּ אֶת־רִבְקָה וַיֹּאמְרוּ לָהּ אֲחֹתֵנוּ אַתְּ הֲיִי לְאַלְפֵי רְבָבָה וְיִירַשׁ זַרְעֵךְ אֵת שַׁעַר שֹׂנְאָיו׃

I pobłogosławili Ribkę, i rzekli do niej: "Siostro nasza! od ciebie niech powstaną tysiące myriadów, a niech zdobędzie ród twój bramę wrogów swoich!"

און זיי האָבן געבענטשט רבקהן, און האָבן צו איר געזאָגט: אונדזער שוועסטער, דו ווער טויזנטער מאָל צען טויזנט, און דײַן זאָמען זאָל אַרבן דעם טויער פֿון זײַנע פֿײַנט.

61 Tedy vstala Rebeka a děvečky její, a vsedše na velbloudy, jely za mužem tím. A tak vzal služebník ten Rebeku, a odjel.

סא וַתָּקָם רִבְקָה וְנַעֲרֹתֶיהָ וַתִּרְכַּבְנָה עַל־הַגְּמַלִּים וַתֵּלַכְנָה אַחֲרֵי הָאִישׁ וַיִּקַּח הָעֶבֶד אֶת־רִבְקָה וַיֵּלַךְ׃

I powstała Ribka i służebne jej, i wsiadły na wielbłądy, i poszły za owym człowiekiem. I tak wziął sługa ów Ribkę i poszedł.

און רבקה איז אויפֿגעשטאַנען מיט אירע מיידלעך, און זיי האָבן זיך אַרויפֿגעזעצט אויף די קעמלען, און זײַנען געגאַנגען נאָך דעם מאַן. און דער קנעכט האָט גענומען רבקהן, און איז אַוועקגעגאַנגען.

62 Izák pak šel, navracuje se od studnice Živého vidoucího mne; nebo bydlil v zemi polední.

סב וְיִצְחָק בָּא מִבּוֹא בְּאֵר לַחַי רֹאִי וְהוּא יוֹשֵׁב בְּאֶרֶץ הַנֶּגֶב׃

A Ic'hak wracał właśnie z wycieczki do studni Lachaj-Roi, gdyż mieszkał w ziemi południowej.

און יצחק איז אָנגעקומען פֿון ווו מע גייט קיין באֵר-לַחַי-רוֹאִי, וואָרום ער איז געזעסן אין לאַנד פֿון דָרום –

63 A vyšel Izák k přemyšlování na pole, když se chýlilo k večerou; a pozdvih očí svých, uzřel, an velbloudové jdou.

סג וַיֵּצֵא יִצְחָק לָשׂוּחַ בַּשָּׂדֶה לִפְנוֹת עָרֶב וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיַּרְא וְהִנֵּה גְמַלִּים בָּאִים׃

I wyszedł Ic'hak, by przechadzać się w polu pod wieczór, i podniósł oczy swoje, i spojrzał, a oto wielbłądy nadciągają.

און יצחק איז אַרויסגעגאַנגען זיך דורכצוגיין אין פֿעלד אַקעגן אָוונט – האָט ער אויפֿגעהויבן זײַנע אויגן און האָט אַ קוק געטאָן, ערשט קעמלען קומען אָן.

64 Pozdvihla také Rebeka očí svých, a uzřevši Izáka, ssedla s velblouda.

סד וַתִּשָּׂא רִבְקָה אֶת־עֵינֶיהָ וַתֵּרֶא אֶת־יִצְחָק וַתִּפֹּל מֵעַל הַגָּמָל׃

I podniosła też Ribka oczy swoje, i ujrzała Ic'haka i spuściła się z wielbłąda;

און רבקה האָט אויפֿגעהויבן אירע אויגן, און האָט דערזען יצחקן, און זי האָט זיך אַראָפּגעלאָזט פֿון קעמל.

65 *(Nebo řekla byla služebníku: Kdo jest ten muž, kterýž jde po poli proti nám? Odpověděl služebník: To jest pán můj.)* I vzala rouchu, a přistřela se.

I rzekła do sługi: "Któż to ów człowiek, który idzie po polu naprzeciw nam?" I rzekł sługa: "To pan mój." I wzięła zasłonę i zakryła się.

סה וַתֹּאמֶר אֶל־הָעֶבֶד מִי־הָאִישׁ הַלָּזֶה הַהֹלֵךְ בַּשָּׂדֶה לִקְרָאתֵנוּ וַיֹּאמֶר הָעֶבֶד הוּא אֲדֹנִי וַתִּקַּח הַצָּעִיף וַתִּתְכָּס׃

און זי האָט געזאָגט צו דעם קנעכט: ווער איז יענער מאַן וואָס גייט אין פֿעלד אונדז אַנטקעגן? האָט דער קנעכט געזאָגט: דאָס איז מײַן האַר. האָט זי גענומען דעם שלייער, און האָט זיך פֿאַרדעקט.

66 Tedy vypravoval služebník Izákovi vše, což působil.

I opowiedział sługa Ic'hakowi wszystkie rzeczy, które spełnił.

סו וַיְסַפֵּר הָעֶבֶד לְיִצְחָק אֵת כָּל־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר עָשָׂה׃

און דער קנעכט האָט דערציילט יצחקן אַלע זאַכן וואָס ער האָט געטאָן.

67 I uvedl ji Izák do stanu Sáry matky své, a vzal Rebeku, a měl ji za manželku, a miloval ji. I potěšil se Izák po *smrti* matky své.

I wprowadził ją Ic'hak do namiotu Sary, matki swojej, i pojął Ribkę, i stała się jego żoną; i pokochał ją, i pocieszył się Ic'hak po matce swojej.

סז וַיְבִאֶהָ יִצְחָק הָאֹהֱלָה שָׂרָה אִמּוֹ וַיִּקַּח אֶת־רִבְקָה וַתְּהִי־לוֹ לְאִשָּׁה וַיֶּאֱהָבֶהָ וַיִּנָּחֵם יִצְחָק אַחֲרֵי אִמּוֹ׃

און יצחק האָט זי אַרײַנגעבראַכט אין דעם געצעלט פֿון זײַן מוטער שׂרהן. און ער האָט גענומען רבקהן, און זי איז אים געוואָרן פֿאַר אַ ווײַב; און ער האָט זי ליב געהאַט. און יצחק האָט זיך געטרייסט נאָך זײַן מוטער.

1 Abraham pak opět pojal ženu jménem Ceturu.

א וַיֹּסֶף אַבְרָהָם וַיִּקַּח אִשָּׁה וּשְׁמָהּ קְטוּרָה׃

A jeszcze pojął był Abraham żonę, a imię jej Ketura.

און אבֿרהם האָט ווידער גענומען אַ ווײַב, און
איר נאָמען איז געווען קטורָה.

2 Kterážto porodila jemu Zamrana, a Jeksana, a Madana, a Madiana, Jezbocha a Suecha.

ב וַתֵּלֶד לוֹ אֶת־זִמְרָן וְאֶת־יָקְשָׁן וְאֶת־מְדָן
וְאֶת־מִדְיָן וְאֶת־יִשְׁבָּק וְאֶת־שׁוּחַ׃

I urodziła mu Zymrana, i Jokszana, i Medana, i Midjana, i Iszbaka i Szuacha.

און זי האָט אים געבאָרן זִמרָנען, און יָקשָׁנען,
און מְדָנען, און מִדיָנען, און יִשבקן, און שוחַן.

3 Jeksan potom zplodil Sábu a Dedana. Synové pak Dedanovi byli: Assurim, a Latuzim, a Laomin.

ג וְיָקְשָׁן יָלַד אֶת־שְׁבָא וְאֶת־דְּדָן וּבְנֵי דְדָן הָיוּ
אַשּׁוּרִם וּלְטוּשִׁים וּלְאֻמִּים׃

A Jokszan spłodził Szebę i Dedana. A synowie Dedana byli: Aszurowie, i Letuszowie, i Leumowie.

און יָקשָׁן האָט געבאָרן שבאָן, און דדָנען. און די
קינדער פֿון דדָנען זײַנען געווען אַשורים, און
לְטושים, און לְאומים.

4 Ale synové Madianovi: Efa, a Efer, a Enoch, a Abida, a Helda; všickni ti synové byli Cetury.

ד וּבְנֵי מִדְיָן עֵיפָה וָעֵפֶר וַחֲנֹךְ וַאֲבִידָע וְאֶלְדָּעָה
כָּל־אֵלֶּה בְּנֵי קְטוּרָה׃

A synowie Midjana: Efa, i Efer, i Chanoch, i Abida, i Eldaa; wszyscy ci, synowie Ketury.

און די זין פֿון מִדיָנען זײַנען געווען: עֵיפֿה, און
עֵפֿר, און חֲנוך, און אבֿידָע, און אֶלדָעָה, די אַלע
זײַנען געווען די קינדער פֿון קטורָהן.

5 I dal Abraham Izákovi všecko, což měl.

ה וַיִּתֵּן אַבְרָהָם אֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ לְיִצְחָק׃

I oddał Abraham wszystko co miał, Ic'hakowi.

און אבֿרהם האָט אַוועקגעגעבן אַלץ וואָס ער
האָט געהאַט צו יצחקן.

6 Synům pak ženin svých dal Abraham dary, a odeslal je od Izáka syna svého, ještě živ jsa, k východu do země východní.

ו וְלִבְנֵי הַפִּילַגְשִׁים אֲשֶׁר לְאַבְרָהָם נָתַן אַבְרָהָם
מַתָּנֹת וַיְשַׁלְּחֵם מֵעַל יִצְחָק בְּנוֹ בְּעוֹדֶנּוּ חַי קֵדְמָה
אֶל־אֶרֶץ קֶדֶם׃

A synom nałożnic, które miał Abraham, dał Abraham upominki, i wyprawił ich od Ic'haka, syna swego, jeszcze za życia swojego, ku wschodowi, do krainy wschodniej.

און צו די זין פֿון די קעפּסווײַבער וואָס אבֿרהם
האָט געהאַט, האָט אבֿרהם געגעבן מתּנות, און
האָט זיי אַוועקגעשיקט פֿון זײַן זון יצחקן, ווען ער
האָט נאָך געלעבט, קיין מזרח אין מזרח-לאַנד.

7 Tito pak *jsou* dnové let života Abrahamova, v nichž byl živ: Sto sedmdesáte a pět let.

ז וְאֵלֶּה יְמֵי שְׁנֵי־חַיֵּי אַבְרָהָם אֲשֶׁר־חָי מְאַת שָׁנָה
וְשִׁבְעִים שָׁנָה וְחָמֵשׁ שָׁנִים׃

A oto dni lat żywota Abrahama, które przeżył: sto siedmdziesiąt i pięć lat.

און דאָס זײַנען די טעג פֿון די יאָרן פֿון אבֿרהמס
לעבן וואָס ער האָט געלעבט: הונדערט יאָר און
פֿינף יאָר און זיבעציק יאָר.

8 I skonal a umřel Abraham v starosti dobré, stár jsa a plný *dnů*; a připojen jest k lidu svému.

ח וַיִּגְוַע וַיָּמָת אַבְרָהָם בְּשֵׂיבָה טוֹבָה זָקֵן וְשָׂבֵעַ וַיֵּאָסֶף אֶל־עַמָּיו:

I skończył, i umarł Abraham w sędziwości szczęśliwej, stary i syt życia, i przyłączon został do ludu swojego.

און אבֿרהם איז פֿאַרגאַנגען און איז געשטאָרבן אין אַ גוטער עלטער, אַלט און זאַט מיט יאָרן; און ער איז אײַנגעזאַמלט געוואָרן צו זײַן פֿאָלק.

9 Tedy pochovali ho Izák a Izmael synové jeho v jeskyni Machpelah, na poli Efrona, syna Sohar Hetejského, naproti Mamre,

ט וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ יִצְחָק וְיִשְׁמָעֵאל בָּנָיו אֶל־מְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה אֶל־שְׂדֵה עֶפְרֹן בֶּן־צֹחַר הַחִתִּי אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי מַמְרֵא:

I pochowali go Ic'hak i Iszmael, synowie jego, w jaskini w Machpela, na polu Efrona, syna Cochara, co naprzeciw Mamre.

און יצחק און ישמָעאל, זײַנע זין, האָבן אים באַגראָבן אין דער הייל פֿון מַכפֵּלָה, אין דעם פֿעלד פֿון עֶפרון דעם זון פֿון צוֹחַר דעם חִתּי, וואָס פֿאַר מַמרֵא;

10 *Na tom* poli, kteréž byl koupil Abraham od synů Het; tu pochován jest Abraham i Sára manželka jeho.

י הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר־קָנָה אַבְרָהָם מֵאֵת בְּנֵי־חֵת שָׁמָּה קֻבַּר אַבְרָהָם וְשָׂרָה אִשְׁתּוֹ:

Na polu, które nabył był Abraham od synów Cheta, tam pochowany został Abraham i Sara żona jego.

דאָס פֿעלד וואָס אבֿרהם האָט אָפּגעקויפֿט פֿון די קינדער פֿון חֵת, דאָרטן איז באַגראָבן געוואָרן אבֿרהם, און זײַן ווײַב שׂרה.

11 Po smrti pak Abrahamově požehnal Bůh Izákovi synu jeho, a bydlil Izák u studnice Živého vidoucího mne.

יא וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת אַבְרָהָם וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת־יִצְחָק בְּנוֹ וַיֵּשֶׁב יִצְחָק עִם־בְּאֵר לַחַי רֹאִי:

I stało się po śmierci Abrahama, pobłogosławił Bóg Ic'haka, syna jego, i osiadł Ic'hak u źródła Lachaj-Roi.

און עס איז געווען נאָך דעם טויט פֿון אבֿרהמען, האָט גאָט געבענטשט זײַן זון יצחקן. און יצחק איז געזעסן בײַ באֵר-לַחַי-רוֹאִי.

12 Tito jsou pak rodové Izmaele syna Abrahamova, jehož porodila Agar Egyptská, děvka Sářina, Abrahamovi.

יב וְאֵלֶּה תֹּלְדֹת יִשְׁמָעֵאל בֶּן־אַבְרָהָם אֲשֶׁר יָלְדָה הָגָר הַמִּצְרִית שִׁפְחַת שָׂרָה לְאַבְרָהָם:

A oto rodowód Iszmaela, syna Abrahama, którego zrodziła Hagar, Micrejka, służebnica Sary, Abrahamowi.

און דאָס זײַנען די געבורטן פֿון ישמָעאל, אבֿרהמס זון, וואָס הָגר די מִצרית, די דינסט פֿון שׂרהן, האָט געבאָרן אבֿרהמען.

13 A tato jsou jména synů Izmaelových, jimiž se jmenují po rodech svých: Prvorozený Izmaelův Nabajot, po něm Cedar, a Adbeel a Mabsan,

יג וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׁמָעֵאל בִּשְׁמֹתָם לְתוֹלְדֹתָם בְּכֹר יִשְׁמָעֵאל נְבָיֹת וְקֵדָר וְאַדְבְּאֵל וּמִבְשָׂם:

Oto imiona synów Iszmaela podług nazw i rodowodów ich: Pierworodny Iszmaela Nebajot; po nim Kedar, i Adbeel i Mibsam;

און דאָס זײַנען די נעמען פֿון ישמָעאלס זין, נאָך זייערע נעמען, לויט זייערע געבורטן: דער בכוֹר פֿון ישמָעאלן, נבָיות, און קֵדָר, און אַדבאֵל, און מִבשָׂם;

14 A Masma, a Dumah a Massa,

יד וּמִשְׁמָע וְדוּמָה וּמַשָּׂא׃

I Miszma, i Duma i Massa;

און מִשְׁמָע, און דוּמָה, און מַשָׂא;

15 Hadar a Tema, Jetur, Nafis a Cedma.

טו חֲדַד וְתֵימָא יְטוּר נָפִישׁ וָקֵדְמָה׃

Chadad, i Tema, Jetur, Nafisz i Kedma;

חֲדַר, און תֵּימָא, איטור, נָפִּיש און קֵדְמָה.

16 Ti jsou synové Izmaelovi, a ta jména jejich, po vsech jejich, a po městech jejich, dvanáctero knížat po čeledech jejich.

טז אֵלֶּה הֵם בְּנֵי יִשְׁמָעֵאל וְאֵלֶּה שְׁמֹתָם בְּחַצְרֵיהֶם וּבְטִירֹתָם שְׁנֵים־עָשָׂר נְשִׂיאִם לְאֻמֹּתָם׃

Ci są synowie Iszmaela, i te imiona ich, w osadach ich, i w koczowiskach ich, - dwunastu książąt podług plemion ich.

דאָס זײַנען די זין פֿון יִשְׁמָעֵאלן, און דאָס זײַנען זייערע נעמען אין זייערע דערפֿער, און אין זייערע לאַגערן; צוועלף פֿירשטן לויט זייערע פֿעלקער. —

17 *(Bylo pak života Izmaelova sto třidceti a sedm let, i skonal; a umřev, připojen jest k lidu svému.)*

יז וְאֵלֶּה שְׁנֵי חַיֵּי יִשְׁמָעֵאל מְאַת שָׁנָה וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה וְשֶׁבַע שָׁנִים וַיִּגְוַע וַיָּמָת וַיֵּאָסֶף אֶל־עַמָּיו׃

A oto lata życia Iszmaela: sto trzydzieści siedm lat; i skończył i umarł, i przyłączon został do ludu swojego.

און דאָס זײַנען די יאָרן פֿון יִשְׁמָעֵאלס לעבן: הונדערט יאָר און זיבן יאָר און דרײַסיק יאָר. און ער איז פֿאַרגאַנגען און איז געשטאָרבן; און ער איז אײַנגעזאַמלט געוואָרן צו זײַן פֿאָלק. —

18 A bydlili od Hevilah až do Sur, jenž jest proti Egyptu, když jdeš do Assyrie; před tváří všech bratří svých položil se.

יח וַיִּשְׁכְּנוּ מֵחֲוִילָה עַד־שׁוּר אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי מִצְרַיִם בֹּאֲכָה אַשּׁוּרָה עַל־פְּנֵי כָל־אֶחָיו נָפָל׃

A mieszkali od Chawila aż do Szur, co naprzeciw Micraim, gdy idziesz do Aszuru; w obliczu wszystkich braci swoich rozsiadł się;

און זיי האָבן געוווינט פֿון חֲוִילָה ביז שור וואָס פֿאַר מִצְרַיִם, ווי דו גייסט קיין אַשור; אין געזיכט פֿון אַלע זײַנע ברידער האָט ער זיך באַזעצט.

19 Tito jsou také rodové Izáka syna Abrahamova: Abraham zplodil Izáka.

יט וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת יִצְחָק בֶּן־אַבְרָהָם אַבְרָהָם הוֹלִיד אֶת־יִצְחָק׃

A oto rodowód Ic'haka, syna Abrahama: Abraham spłodził Ic'haka.

און דאָס איז די געשיכטע פֿון יצחק, אבֿרהמס זון: אבֿרהם האָט געבאָרן יצחקן.

20 Byl pak Izák ve čtyřidcíti letech, když sobě vzal za manželku Rebeku, dceru Bathuele Syrského, z Pádan Syrské, sestru Lábana Syrského.

כ וַיְהִי יִצְחָק בֶּן־אַרְבָּעִים שָׁנָה בְּקַחְתּוֹ אֶת־רִבְקָה בַּת־בְּתוּאֵל הָאֲרַמִּי מִפַּדַּן אֲרָם אֲחוֹת לָבָן הָאֲרַמִּי לוֹ לְאִשָּׁה׃

A miał Ic'hak czterdzieści lat, gdy pojął Ribkę, córkę Bethuela, Aramejczyka, z Paddan-Aram, siostrę Labana Aramejczyka, sobie za żonę.

און יצחק איז געווען פֿערציק יאָר אַלט, ווען ער האָט זיך גענומען רבקה, די טאָכטער פֿון בתואל דעם אַרמי פֿון פַּדַן-אַרָם, די שוועסטער פֿון לָבָן דעם אַרמי, פֿאַר אַ ווײַב.

21 I modlil se Izák pokorně Hospodinu za manželku svou; nebo byla neplodná. A uslyšel jej Hospodin; a tak počala Rebeka manželka jeho.

I błagał Ic'hak Wiekuistego za żoną swoją, gdyż niepłodną była; i dał mu się ubłagać Wiekuisty, i poczęła Ribka, żona jego,

כא וַיֶּעְתַּר יִצְחָק לַיהוָה לְנֹכַח אִשְׁתּוֹ כִּי עֲקָרָה הִוא וַיֵּעָתֶר לוֹ יְהוָה וַתַּהַר רִבְקָה אִשְׁתּוֹ׃

און יצחק האָט געבעטן צו גאָט פֿון וועגן זײַן ווײַב, וואָרום זי איז געווען אַן עקרה; און גאָט האָט זיך געלאָזט דערבעטן פֿון אים, און רבקה זײַן ווײַב איז טראָגעדיק געוואָרן.

22 A když se děti potiskali v životě jejím, řekla: Má-liť tak býti, proč jsem já *počala*? Šla tedy, aby se otázala Hospodina.

I trącały się dzieci w łonie jej, i rzekła: "Jeżeli tak, na cóż tedy jestem?" I poszła dopytywać się u Wiekuistego.

כב וַיִּתְרֹצֲצוּ הַבָּנִים בְּקִרְבָּהּ וַתֹּאמֶר אִם־כֵּן לָמָּה זֶּה אָנֹכִי וַתֵּלֶךְ לִדְרֹשׁ אֶת־יְהוָה׃

און די קינדער האָבן זיך געשטויסן אין איר, און זי האָט געזאָגט: אויב אַזוי, נאָך וואָס דען לעב איך? און זי איז געגאַנגען פֿרעגן בײַ גאָט.

23 I řekl jí Hospodin: Dva národové jsou v životě tvém, a dvůj lid z života tvého se rozdělí; lid pak jeden nad druhý bude silnější, a větší sloužiti bude menšímu.

I rzekł Wiekuisty do niej: "Dwa narody w żywocie twoim, i dwa plemiona z wnętrza twego się rozejdą, a jedno plemię nad drugie się wzmoże, a starsze służyć będzie młodszemu."

כג וַיֹּאמֶר יְהוָה לָהּ שְׁנֵי גיים גֹּוִים בְּבִטְנֵךְ וּשְׁנֵי לְאֻמִּים מִמֵּעַיִךְ יִפָּרֵדוּ וּלְאֹם מִלְאֹם יֶאֱמָץ וְרַב יַעֲבֹד צָעִיר׃

און גאָט האָט צו איר געזאָגט: צוויי אומות זײַנען אין דײַן לײַב, און צוויי פֿעלקער וועלן זיך פֿון דײַנע אינגעווייד צעשיידן, און אַ פֿאָלק פֿון אַ פֿאָלק וועט זײַן שטאַרקער, און דער עלטערער וועט דינען דעם ייִנגערן.

24 A když se naplnili dnové její, aby porodila, a aj, blíženci *byli* v životě jejím.

A gdy nastał czas jej, aby rodziła, a oto - bliźnięta w żywocie jej.

כד וַיִּמְלְאוּ יָמֶיהָ לָלֶדֶת וְהִנֵּה תוֹמִם בְּבִטְנָהּ׃

און אַז אירע טעג זײַנען פֿול געוואָרן צום געווינען, ערשט אַ צווילינג איז אין איר לײַב.

25 I vyšel první ryšavý všecken, *a* jako oděv chlupatý; i nazvali jméno jeho Ezau.

I wyszedł pierwszy, czerwonawy, cały niby szuba włosista. I nazwali imię jego Esaw.

כה וַיֵּצֵא הָרִאשׁוֹן אַדְמוֹנִי כֻּלּוֹ כְּאַדֶּרֶת שֵׂעָר וַיִּקְרְאוּ שְׁמוֹ עֵשָׂו׃

און דער ערשטער איז אַרויסגעקומען אַ רויטער, אין גאַנצן אַזוי ווי אַ האָריקער מאַנטל; און מע האָט גערופֿן זײַן נאָמען עשׂו.

26 Potom pak vyšel bratr jeho, a rukou svou držel Ezau za patu; pročež nazváno jest jméno jeho Jákob. A byl Izák v šedesáti letech, když ona je porodila.

A następnie wyszedł brat jego, ręką swą trzymając się pięty Esawa; i nazwano imię jego Jakób. A Ic'hak miał sześćdziesiąt lat gdy się narodzili.

כו וְאַחֲרֵי־כֵן יָצָא אָחִיו וְיָדוֹ אֹחֶזֶת בַּעֲקֵב עֵשָׂו וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב וְיִצְחָק בֶּן־שִׁשִּׁים שָׁנָה בְּלֶדֶת אֹתָם׃

און דערנאָך איז אַרויסגעקומען זײַן ברודער, און זײַן האַנט האָט צוגעהאַלטן דעם טריט פֿון עֵשָׂון; און מע האָט גערופֿן זײַן נאָמען יַעֲקֹב. און יצחק איז געווען זעכציק יאָר אַלט בײַ זייער געבאָרן ווערן.

27 A když dorostli ti děti, byl Ezau lovec umělý, chodě po polích; Jákob pak byl muž prostý a v staních bydlil.

I podrastali chłopcy; i stał się Esaw mężem biegłym w myśliwstwie, mężem pola, a Jakób mężem skromnym, przebywającym w namiotach.

כז וַיִּגְדְּלוּ הַנְּעָרִים וַיְהִי עֵשָׂו אִישׁ יֹדֵעַ צַיִד אִישׁ שָׂדֶה וְיַעֲקֹב אִישׁ תָּם יֹשֵׁב אֹהָלִים׃

און די ייִנגלעך זײַנען אויפֿגעוואַקסן; און עֵשָׂו איז געווען אַ מענטש געניט אין געיעג, אַ פֿעלדמענטש, און יעקב איז געווען אַ שטילער מענטש וואָס זיצט אין געצעלטן.

28 I byl Izák laskav na Ezau, proto že z lovu jeho míval pokrm; ale Rebeka laskava byla na Jákoba.

I umiłował Esawa, bo łowy na ustach jego; a Ribka miłowała Jakóba.

כח וַיֶּאֱהַב יִצְחָק אֶת־עֵשָׂו כִּי־צַיִד בְּפִיו וְרִבְקָה אֹהֶבֶת אֶת־יַעֲקֹב׃

און יצחק האָט ליב געהאַט עֵשָׂון, ווײַל דאָס געפֿאַנג איז אים געווען צום מויל; און רבקה האָט ליב געהאַט יעקבן.

29 Uvařil pak Jákob krmičku. Tedy Ezau přišel z pole zemdlený,

I uwarzył Jakób warzywo, a przyszedł Esaw z pola znużony.

כט וַיָּזֶד יַעֲקֹב נָזִיד וַיָּבֹא עֵשָׂו מִן־הַשָּׂדֶה וְהוּא עָיֵף׃

האָט יעקב איין מאָל געקאָכט אַ געקעכטס, און עֵשָׂו איז אָנגעקומען פֿון פֿעלד, און ער איז געווען פֿאַרשמאַכט.

30 A řekl Jákobovi: Dej mi, prosím, jísti *krmě* té červené, nebo jsem umdlel. *(Protož nazváno jest jméno jeho Edom.)*

I rzekł Esaw do Jakóba: "Daj mi też łyknąć z czerwonego, czerwonego tego, bo znużony jestem!" Przeto nazwano imię jego: Edom.

ל וַיֹּאמֶר עֵשָׂו אֶל־יַעֲקֹב הַלְעִיטֵנִי נָא מִן־הָאָדֹם הָאָדֹם הַזֶּה כִּי עָיֵף אָנֹכִי עַל־כֵּן קָרָא־שְׁמוֹ אֱדוֹם׃

האָט עֵשָׂו געזאָגט צו יעקבן: לאָז מיך אַ שלונג טאָן, איך בעט דיך, פֿון דעם דאָזיקן רויטן-רויטן, וואָרום איך בין פֿאַרשמאַכט; דרום האָט מען גערופֿן זײַן נאָמען אֶדום.

31 Odpověděl Jákob: Prodej mi dnes hned prvorozenství své.

I rzekł Jakób: "Sprzedajże mi zaraz pierworodztwo twoje."

לא וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב מִכְרָה כַיּוֹם אֶת־בְּכֹרָתְךָ לִי׃

האָט יעקב געזאָגט: פֿאַרקויף מיר אַקאָרשט דײַן בכורה.

32 I řekl Ezau: Aj, já k smrti se blížím, k čemuž
mi tedy to prvorozenství?

לב וַיֹּאמֶר עֵשָׂו הִנֵּה אָנֹכִי הוֹלֵךְ לָמוּת וְלָמָּה־זֶּה לִי
בְּכֹרָה׃

I rzekł Esaw: "Wszak ja idę na śmierć, i cóż mi po pierworodztwie?"

האָט עֵשָׂו געזאָגט: זע, איך גיי צום שטאַרבן, און צו וואָס מיר דען בכוֹרה?

33 Dí Jákob: Přisáhni mi dnes hned. I přisáhl mu,
a prodal prvorozenství své Jákobovi.

לג וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב הִשָּׁבְעָה לִּי כַּיּוֹם וַיִּשָּׁבַע לוֹ וַיִּמְכֹּר
אֶת־בְּכֹרָתוֹ לְיַעֲקֹב׃

I rzekł Jakób: "Przysięgnijże mi zaraz!" I przysiągł mu, i sprzedał pierworodztwo swoje Jakóbowi.

האָט יעקב געזאָגט: שווער מיר אַקאָרשט. האָט ער אים געשוואָרן, און ער האָט פֿאַרקויפֿט זײַן בכוֹרה צו יעקבן.

34 Tedy Jákob dal Ezauchovi chleba a *té* krmě z
šocovice. Kterýžto jedl a pil, a vstav, odšel; a
tak pohrdl Ezau prvorozenstvím.

לד וְיַעֲקֹב נָתַן לְעֵשָׂו לֶחֶם וּנְזִיד עֲדָשִׁים וַיֹּאכַל וַיֵּשְׁתְּ
וַיָּקָם וַיֵּלַךְ וַיִּבֶז עֵשָׂו אֶת־הַבְּכֹרָה׃

I podał Jakób Esawowi chleba i warzywo z soczewicy; i zjadł i wypił, i powstał, i poszedł; i pogardził Esaw pierworodztwem.

און יעקב האָט געגעבן עֵשָׂון ברויט און געקעכטס פֿון לינדזן; און ער האָט געגעסן און געטרונקען, און איז אויפֿגעשטאַנען און אַוועקגעגאַנגען. אַזוי האָט עֵשָׂו פֿאַראַכט די בכוֹרה.

1 Byl pak *opět* hlad na zemi, mimo hlad první, kterýž byl za dnů Abrahamových. Tedy odebral se Izák k Abimelechovi králi Filistinskému do Gerar.

א וַיְהִי רָעָב בָּאָרֶץ מִלְּבַד הָרָעָב הָרִאשׁוֹן אֲשֶׁר הָיָה בִּימֵי אַבְרָהָם וַיֵּלֶךְ יִצְחָק אֶל־אֲבִימֶלֶךְ מֶלֶךְ־פְּלִשְׁתִּים גְּרָרָה׃

I był głód w kraju, mimo głodu pierwszego, który był za czasów Abrahama; i poszedł Ic'hak do Abimelecha, króla Pelisztów, do Gerar.

און עס איז געוואָרן אַ הונגער אין לאַנד, אַחוץ דעם פֿריערדיקן הונגער, וואָס איז געווען אין די טעג פֿון אבֿרהמען; און יצחק איז געגאַנגען צו אבֿימֶלֶך דעם מלך פֿון די פּלִשתּים, קיין גרָר.

2 Nebo ukázal se jemu Hospodin a řekl: Nesstupuj do Egypta; *ale* bydli v zemi, kterouž oznámím tobě.

ב וַיֵּרָא אֵלָיו יְהוָה וַיֹּאמֶר אַל־תֵּרֵד מִצְרָיְמָה שְׁכֹן בָּאָרֶץ אֲשֶׁר אֹמַר אֵלֶיךָ׃

I ukazał mu się Wiekuisty i rzekł: "Nie zstępuj do Micraim! Zamieszkaj w kraju, o którym powiem tobie.

און גאָט האָט זיך באַוויזן צו אים, און האָט געזאָגט: זאָלסט ניט נידערן קיין מִצרַיִם, וווין אין דעם לאַנד וואָס איך וועל דיר זאָגן.

3 Budiž tedy pohostinu v zemi této, a budu s tebou, a požehnám tobě; nebo tobě a semeni tvému dám všecky země tyto, a utvrdím přísahu, kterouž jsem přisáhl Abrahamovi, otci tvému.

ג גּוּר בָּאָרֶץ הַזֹּאת וְאֶהְיֶה עִמְּךָ וַאֲבָרְכֶךָּ כִּי־לְךָ וּלְזַרְעֲךָ אֶתֵּן אֶת־כָּל־הָאֲרָצֹת הָאֵל וַהֲקִמֹתִי אֶת־הַשְּׁבֻעָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם אָבִיךָ׃

Przebywaj w kraju tym, a będę z tobą, i pobłogosławię cię; albowiem tobie i potomstwu twojemu oddam wszystkie kraje te, i stwierdzę przysięgę, którą zaprzysiągłem Abrahamowi ojcu twojemu.

האַלט זיך אויף אין דעם דאָזיקן לאַנד, און איך וועל זײַן מיט דיר, און וועל דיך בענטשן; וואָרום צו דיר און צו דײַן זאָמען וועל איך געבן אַלע די דאָזיקע לענדער, און איך וועל מקיים זײַן די שבועה וואָס איך האָב געשוואָרן צו דײַן פֿאָטער אבֿרהמען.

4 Rozmnožím také símě tvé jako hvězdy nebeské, a dám semeni tvému všecky země tyto, a požehnáni budou v semeni tvém všickni národové země;

ד וְהִרְבֵּיתִי אֶת־זַרְעֲךָ כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וְנָתַתִּי לְזַרְעֲךָ אֵת כָּל־הָאֲרָצֹת הָאֵל וְהִתְבָּרְכוּ בְזַרְעֲךָ כֹּל גּוֹיֵי הָאָרֶץ׃

I rozmnożę potomstwo twoje, jako gwiazdy nieba, i oddam potomstwu twojemu wszystkie kraje te, a błogosławić się będą potomstwem twojém wszystkie narody ziemi.

און איך וועל מערן דײַן זאָמען אַזוי ווי די שטערן פֿון הימל, און וועל געבן צו דײַן זאָמען אַלע די דאָזיקע לענדער; און בענטשן וועלן זיך מיט דײַן זאָמען אַלע פֿעלקער פֿון דער ערד;

5 Protože uposlechl Abraham hlasu mého, a ostříhal nařízení mých, přikázaní mých, ustanovení mých a zákonů mých.

Przeto że usłuchał Abraham głosu Mojego a przestrzegał przestrzeżenia Mojego, - przykazań Moich, ustaw Moich, i nauk Moich."

ה עֵקֶב אֲשֶׁר־שָׁמַע אַבְרָהָם בְּקֹלִי וַיִּשְׁמֹר מִשְׁמַרְתִּי
מִצְוֹתַי חֻקּוֹתַי וְתוֹרֹתָי׃

דערפֿאַר וואָס אבֿרהם האָט צוגעהערט צו מײַן קָול, און האָט געהיט מײַן היטונג, מײַנע געבאָט, מײַנע געזעצן, און מײַנע לערנונגען.

6 Bydlil tedy Izák v Gerar.

I osiadł Ic'hak w Gerar.

ו וַיֵּשֶׁב יִצְחָק בִּגְרָר׃

און יצחק האָט זיך באַזעצט אין גְרָר.

7 Ptali se pak muži místa toho o manželce jeho. Kterýžto odpověděl: Sestra má jest; nebo nesměl říci: Manželka má jest, *mysle sobě*: Aby mne nezabili muži místa toho pro Rebeku. Nebo byla krásná na pohledění.

I pytali się mieszkańcy tego miejsca o żonę jego, i powiedział: "Siostra to moja;" bo obawiał się mówić: żona moja: "żeby nie zabili mnie mieszkańcy miejsca tego z powodu Ribki", gdyż była piękna z wejrzenia.

ז וַיִּשְׁאֲלוּ אַנְשֵׁי הַמָּקוֹם לְאִשְׁתּוֹ וַיֹּאמֶר אֲחֹתִי הִוא
כִּי יָרֵא לֵאמֹר אִשְׁתִּי פֶּן־יַהַרְגֻנִי אַנְשֵׁי הַמָּקוֹם
עַל־רִבְקָה כִּי־טוֹבַת מַרְאֶה הִיא׃

האָבן די מענטשן פֿון דעם אָרט געפֿרעגט וועגן זײַן ווײַב, און ער האָט געזאָגט: זי איז מײַנע אַ שוועסטער; וואָרום ער האָט מורא געהאַט צו זאָגן «מײַן ווײַב»; «טאָמער וועלן די מענטשן פֿון דעם אָרט מיך הרגען איבער רבקהן, ווײַל זי איז שיין פֿון אויסזען».

8 I přihodilo se, když již čas nějaký tam bydlil, že vyhlédal Abimelech král Filistinský z okna a uzřel Izáka, an pohrává s Rebekou manželkou svou.

Ale gdy przeżył tam już dłuższy czas, wyjrzał Abimelech, król Pelisztów, oknem, i spostrzegł, a oto Ic'hak bawi się z Ribką, żoną swoją.

ח וַיְהִי כִּי אָרְכוּ־לוֹ שָׁם הַיָּמִים וַיַּשְׁקֵף אֲבִימֶלֶךְ
מֶלֶךְ פְּלִשְׁתִּים בְּעַד הַחַלּוֹן וַיַּרְא וְהִנֵּה יִצְחָק
מְצַחֵק אֵת רִבְקָה אִשְׁתּוֹ׃

און עס איז געווען, אַז ער איז דאָרטן אָפּגעווען אַ לאַנגע צײַט, האָט אבֿימֶלֶך דער מלך פֿון די פּלִשתּים אַרויסגעקוקט דורכן פֿענצטער, און געזען, ערשט יצחק שטיפּט מיט זײַן ווײַב רבקהן.

9 Protož povolav Abimelech Izáka, řekl: Aj, v pravdě manželka tvá to jest. Jakž to, že jsi pravil: Sestra má jest? I odpověděl jemu Izák: Nebo jsem řekl *sám u sebe*: Abych snad neumřel pro ni.

I zawezwał Abimelech Ic'haka, i rzekł: "Ależ to żona twoja; i jakżeś powiadał: "Siostra to moja?" I rzekł doń Ic'hak: "ponieważ myślałem: czy nie umrę z jej przyczyny."

ט וַיִּקְרָא אֲבִימֶלֶךְ לְיִצְחָק וַיֹּאמֶר אַךְ הִנֵּה אִשְׁתְּךָ
הִוא וְאֵיךְ אָמַרְתָּ אֲחֹתִי הִוא וַיֹּאמֶר אֵלָיו יִצְחָק
כִּי אָמַרְתִּי פֶּן־אָמוּת עָלֶיהָ׃

האָט אבֿימֶלֶך גערופֿן יצחקן, און האָט געזאָגט: זי איז דאָך גאָר דײַן ווײַב, און ווי אַזוי האָסטו געזאָגט: זי איז מײַנע אַ שוועסטער? האָט יצחק צו אים געזאָגט: ווײַל איך האָב געקלערט: איך וועל נאָך אומקומען איבער איר.

10 I řekl Abimelech: Což jsi to učinil nám? O málo, že by byl spal někdo z lidu s manželkou tvou, a ty byl bys uvedl na nás vinu.

I rzekł Abimelech: "Cóżeś to uczynił nam? Ledwie nie położył się który z ludu z żoną twoją, i przywiódłbyś na nas grzech."

י וַיֹּאמֶר אֲבִימֶלֶךְ מַה־זֹּאת עָשִׂיתָ לָּנוּ כִּמְעַט שָׁכַב אַחַד הָעָם אֶת־אִשְׁתֶּךָ וְהֵבֵאתָ עָלֵינוּ אָשָׁם׃

האָט אבֿימֶלֶך געזאָגט: וואָס האָסטו דאָ געטאָן צו אונדז? שיר-שיר וואָלט איינער פֿון פֿאָלק געלעגן מיט דײַן װײַב, און וואָלסט געבראַכט אויף אונדז אַ שולד.

11 I přikázal Abimelech všemu lidu, řka: Kdo by se dotkl člověka toho, aneb manželky jeho, smrtí umře.

I rozkazał Abimelech całemu ludowi mówiąc: "Ktoby się dotknął męża tego, lub żony jego, ulegnie śmierci."

יא וַיְצַו אֲבִימֶלֶךְ אֶת־כָּל־הָעָם לֵאמֹר הַנֹּגֵעַ בָּאִישׁ הַזֶּה וּבְאִשְׁתּוֹ מוֹת יוּמָת׃

און אבֿימֶלֶך האָט באַפֿוילן דעם גאַנצן פֿאָלק, אַזוי צו זאָגן: דער וואָס רירט אָן דעם דאָזיקן מאַן אָדער זײַן װײַב, וועט טייטן געטייט ווערן.

12 Sel pak Izák v zemi té, a shledal v tom roce sto měr; nebo požehnal mu Hospodin.

I siał Ic'hak w ziemi onej, i zebrał roku tego stokrotne plony i błogosławił mu Wiekuisty.

יב וַיִּזְרַע יִצְחָק בָּאָרֶץ הַהִוא וַיִּמְצָא בַּשָּׁנָה הַהִוא מֵאָה שְׁעָרִים וַיְבָרְכֵהוּ יְהוָה׃

און יצחק האָט געזייט אין יענעם לאַנד, און האָט געקריגן אין יענעם יאָר הונדערט מאָל אַזוי פֿיל; און גאָט האָט אים געבענטשט.

13 I rostl muž ten, a prospíval vždy více v zrostu, až i zrostl velmi.

I wzmógł się on mąż, i stał się coraz możniejszym, aż został możnym bardzo.

יג וַיִּגְדַּל הָאִישׁ וַיֵּלֶךְ הָלוֹךְ וְגָדֵל עַד כִּי־גָדַל מְאֹד׃

און דער מאַן איז געוואָרן רײַך, און איז נאָכאַנאַנד רײַכער געוואָרן, ביז ער איז געוואָרן זייער רײַך.

14 Nebo měl stáda ovcí i stáda volů, a čeledi mnoho; pročež záviděli mu Filistinští.

I miał stada owiec, i stada wołów, i czeladź liczną; i zazdrościli mu Pelisztyni.

יד וַיְהִי־לוֹ מִקְנֵה־צֹאן וּמִקְנֵה בָקָר וַעֲבֻדָּה רַבָּה וַיְקַנְאוּ אֹתוֹ פְּלִשְׁתִּים׃

און ער האָט געהאַט סטאַדעס שאָף, און סטאַדעס רינדער, און פֿיל קנעכט; און די פּלִשתּים האָבן אים מקנא געווען.

15 A všecky studnice, kteréž vykopali služebníci otce jeho za dnů Abrahama otce jeho, zařítili Filistinští, zasypavše je prstí.

A wszystkie studnie, które wykopali byli słudzy ojca jego za dni Abrahama, ojca jego, zasypali Pelisztyni, i napełnili je ziemią.

טו וְכָל־הַבְּאֵרֹת אֲשֶׁר חָפְרוּ עַבְדֵי אָבִיו בִּימֵי אַבְרָהָם אָבִיו סִתְּמוּם פְּלִשְׁתִּים וַיְמַלְאוּם עָפָר׃

און אַלע ברונעמער וואָס די קנעכט פֿון זײַן פֿאָטער האָבן געגראָבן אין די טעג פֿון זײַן פֿאָטער אבֿרהמען, האָבן די פּלִשתּים זיי פֿאַרשטאָפּט, און זיי אָנגעפֿילט מיט ערד.

16 I řekl Abimelech Izákovi: Odejdi od nás; nebo mnohem mocnější jsi než my.

I rzekł Abimelech do Ic'haka: "Oddal się od nas, boś wzmógł się nad nas wielce."

טז וַיֹּאמֶר אֲבִימֶלֶךְ אֶל־יִצְחָק לֵךְ מֵעִמָּנוּ
כִּי־עָצַמְתָּ־מִמֶּנּוּ מְאֹד׃

און אבֿימלך האָט געזאָגט צו יצחקן: גיי אַוועק פֿון אונדז, וואָרום ביסט פֿיל מאַכטיקער פֿון אונדז.

17 Tedy odšel odtud Izák, a rozbil stany v údolí Gerar, a bydlil tu.

I wydalił się ztamtąd Ic'hak, i rozłożył się w dolinie Gerar, i osiadł tam.

יז וַיֵּלֶךְ מִשָּׁם יִצְחָק וַיִּחַן בְּנַחַל־גְּרָר וַיֵּשֶׁב שָׁם׃

איז יצחק אַוועקגעגאַנגען פֿון דאָרטן, און האָט געלאַגערט אין טאָל פֿון גרר, און האָט זיך דאָרטן באַזעצט.

18 A kopal zase Izák studnice vod, kteréž byli vykopali za dnů Abrahama otce jeho, a kteréž zařítili Filistinští po smrti Abrahamově; a nazval je těmi jmény, kterýmiž je jmenoval otec jeho.

I na nowo rozkopał Ic'hak studnie wody, które wykopali byli za dni Abrahama, ojca jego, a które zasypali Pelisztyni po śmierci Abrahama, i nadał im nazwy, podług nazw, które był nadał im ojciec jego.

יח וַיָּשָׁב יִצְחָק וַיַּחְפֹּר אֶת־בְּאֵרֹת הַמַּיִם אֲשֶׁר חָפְרוּ
בִּימֵי אַבְרָהָם אָבִיו וַיְסַתְּמוּם פְּלִשְׁתִּים אַחֲרֵי מוֹת
אַבְרָהָם וַיִּקְרָא לָהֶן שֵׁמוֹת כַּשֵּׁמֹת אֲשֶׁר־קָרָא
לָהֶן אָבִיו׃

און יצחק האָט ווידער אויפֿגעגראָבן די וואַסערברונעמער וואָס מע האָט געגראָבן אין די טעג פֿון זײַן פֿאָטער אבֿרהמען, און די פּלשתּים האָבן זיי פֿאַרשטאָפּט נאָך דעם טויט פֿון אבֿרהמען; און ער האָט זיי גערופֿן מיט נעמען אַזוי ווי די נעמען וואָס זײַן פֿאָטער האָט זיי גערופֿן.

19 I kopali služebníci Izákovi v tom údolí, a nalezli tam studnici vody živé.

I kopali też słudzy Ic'haka w dolinie, i znaleźli tam źródło wód żywych.

יט וַיַּחְפְּרוּ עַבְדֵי־יִצְחָק בַּנָּחַל וַיִּמְצְאוּ־שָׁם בְּאֵר מַיִם
חַיִּים׃

און די קנעכט פֿון יצחקן האָבן געגראָבן אין טאָל, און האָבן דאָרטן געפֿונען אַ ברונעם לעבעדיקע וואַסער.

20 Vadili se pak pastýři Gerarští s pastýři Izákovými, pravíce: Naše jest voda. Pročež nazval jméno studnice *té* Esek, že se vadili s ním.

I spierali się pasterze Gerarscy z pasterzami Ic'haka, mówiąc: "Naszą ta woda!" I nazwał imię studni tej Esek *(swar)*, bo poswarzyli się z nim.

כ וַיָּרִיבוּ רֹעֵי גְרָר עִם־רֹעֵי יִצְחָק לֵאמֹר לָנוּ הַמָּיִם
וַיִּקְרָא שֵׁם־הַבְּאֵר עֵשֶׂק כִּי הִתְעַשְּׂקוּ עִמּוֹ׃

האָבן זיך געקריגט די פּאַסטוכער פֿון גרר מיט די פּאַסטוכער פֿון יצחקן, אַזוי צו זאָגן: אונדז געהערט דאָס וואַסער. און ער האָט גערופֿן דעם נאָמען פֿון דעם ברונעם עֵשֶׂק, ווײַל זיי האָבן זיך געעֶסקט מיט אים.

21 Vykopali také jinou studnici, a nesnáz byla i o tu; pročež dal jí jméno Sitnah.

כא וַיַּחְפְּרוּ בְּאֵר אַחֶרֶת וַיָּרִיבוּ גַּם־עָלֶיהָ וַיִּקְרָא שְׁמָהּ שִׂטְנָה׃

I wykopali studnię inną, ale spierali się również o nią; i nazwał imię jej Sytna *(zwada).*

און זיי האָבן געגראָבן אַן אַנדער ברונעם, און האָבן זיך איבער אים אויך געקריגט. און ער האָט גערופֿן זײַן נאָמען שׂטנָה.

22 I hnul se odtud, a kopal jinou studnici, o kterouž se nevadili; protož nazval jméno její Rehobot. Nebo řekl: Nyní uprostrannil nám Hospodin, a vzrostli jsme na zemi.

כב וַיַּעְתֵּק מִשָּׁם וַיַּחְפֹּר בְּאֵר אַחֶרֶת וְלֹא רָבוּ עָלֶיהָ וַיִּקְרָא שְׁמָהּ רְחֹבוֹת וַיֹּאמֶר כִּי־עַתָּה הִרְחִיב יְהוָה לָנוּ וּפָרִינוּ בָאָרֶץ׃

I przeniósł się ztamtąd, i wykopał studnię inną, i nie spierali się o nią, - i nazwał imię jej Rechoboth i rzekł: "Bo teraz rozprzestrzenił Wiekuisty nam, i rozplenim się na tej ziemi."

און ער האָט זיך איבערגעטראָגן פֿון דאָרטן, און האָט געגראָבן אַן אַנדער ברונעם; און זיי האָבן זיך איבער אים ניט געקריגט. האָט ער גערופֿן זײַן נאָמען רחוֹבוֹת, ווײַל ער האָט געזאָגט: אַצונד האָט אונדז גאָט געגעבן רַחבות, און מיר וועלן וואַקסן אין לאַנד.

23 Vstoupil pak odtud do Bersabé.

כג וַיַּעַל מִשָּׁם בְּאֵר שָׁבַע׃

I wyruszył ztamtąd do Beer-Szeba.

און ער איז אַרויפֿגעגאַנגען פֿון דאָרטן קיין באֵר-שֶׁבַע.

24 A ukázal se mu Hospodin v tu noc, a řekl: Já jsem Bůh Abrahama otce tvého; neboj se, nebo s tebou já jsem, a požehnám tobě, a rozmnožím símě tvé pro Abrahama služebníka svého.

כד וַיֵּרָא אֵלָיו יְהוָה בַּלַּיְלָה הַהוּא וַיֹּאמֶר אָנֹכִי אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אָבִיךָ אַל־תִּירָא כִּי־אִתְּךָ אָנֹכִי וּבֵרַכְתִּיךָ וְהִרְבֵּיתִי אֶת־זַרְעֲךָ בַּעֲבוּר אַבְרָהָם עַבְדִּי׃

I ukazał mu się Wiekuisty nocy tej, i rzekł: "Jam Bóg Abrahama, ojca twego; nie obawiaj się, bo z tobą Ja; i pobłogosławię cię, i rozmnożę potomstwo twoje, dla Abrahama sługi Mojego."

און גאָט האָט זיך באַוויזן צו אים אין יענער נאַכט, און האָט געזאָגט: איך בין דער גאָט פֿון דײַן פֿאָטער אבֿרהמען; זאָלסט ניט מוֹרא האָבן, וואָרום איך בין מיט דיר, און איך וועל דיך בענטשן, און וועל מערן דײַן זאָמען, פֿון מײַן קנעכט אבֿרהמס וועגן.

25 I vzdělal tu oltář, a vzýval jméno Hospodinovo, a rozbil tu stan svůj; a služebníci Izákovi vykopali tam studnici.

כה וַיִּבֶן שָׁם מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה וַיֶּט־שָׁם אָהֳלוֹ וַיִּכְרוּ־שָׁם עַבְדֵי־יִצְחָק בְּאֵר׃

I zbudował tam ofiarnicę, i wzywał imienia Wiekuistego, - i rozbił tam namiot swój. I wykopali tam słudzy Ic'haka studnię.

האָט ער דאָרטן געבויט אַ מזבח, און ער האָט גערופֿן צו דעם נאָמען יהוה; און ער האָט דאָרטן אויפֿגעשטעלט זײַן געצעלט. און די קנעכט פֿון יצחקן האָבן דאָרטן געגראָבן אַ ברונעם.

26 Abimelech pak přijel k němu z Gerar, a Ochozat, přítel jeho, a Fikol, kníže vojska jeho.

I przybył do niego Abimelech z Gerar, i Achuzath, przyjaciel jego, i Pichol, dowódzca wojsk jego.

כו וַאֲבִימֶלֶךְ הָלַךְ אֵלָיו מִגְּרָר וַאֲחֻזַּת מֵרֵעֵהוּ וּפִיכֹל שַׂר־צְבָאוֹ׃

און אבֿימֶלֶך איז געגאַנגען צו אים פֿון גְרָר, מיט אַחוזת זײַן גוטן פֿרײַנט, און פיכול דעם האַר פֿון זײַן חיל.

27 I řekl jim Izák: Z jaké příčiny přišli jste ke mně? Poněvadž vy nenáviděli jste mne, a vybyli jste mne od sebe.

I rzekł do nich Ic'hak: "Pocóżeście przybyli do mnie; wszak wy nienawidzicie mnie, i oddaliliście mnie od siebie?"

כז וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יִצְחָק מַדּוּעַ בָּאתֶם אֵלָי וְאַתֶּם שְׂנֵאתֶם אֹתִי וַתְּשַׁלְּחוּנִי מֵאִתְּכֶם׃

האָט יצחק צו זיי געזאָגט: נאָך וואָס זײַט איר געקומען צו מיר, אַז איר זײַט מיר שׂונאים, און האָט מיך אַרויסגעשיקט פֿון אײַך?

28 Kteřížto odpověděli: Patrně jsme to shledali, že jest Hospodin s tebou, i řekli jsme: Učiňme nyní přísahu mezi sebou, mezi námi a mezi tebou; a učiníme smlouvu s tebou:

I odpowiedzieli: "Widzieliśmy, że był Wiekuisty z tobą, i rzekliśmy: niechaj też będzie przysięga między nami, między nami a tobą, a zawrzyjmy przymierze z tobą.

כח וַיֹּאמְרוּ רָאוֹ רָאִינוּ כִּי־הָיָה יְהוָה עִמָּךְ וַנֹּאמֶר תְּהִי נָא אָלָה בֵּינוֹתֵינוּ בֵּינֵינוּ וּבֵינֶךָ וְנִכְרְתָה בְרִית עִמָּךְ׃

האָבן זיי געזאָגט: זען האָבן מיר געזען אַז גאָט איז מיט דיר, און מיר האָבן געזאָגט: זאָל-זשע זײַן אַ שבועה צווישן אונדז, צווישן אונדז און צווישן דיר, און לאָמיר שליסן אַ בונד מיט דיר.

29 Že neučiníš nám *nic* zlého, jako i *my* nedotkli jsme se tebe, a jakž jsme *my* toliko dobře činili tobě, a propustili jsme tě v pokoji; ty nyní tedy *povol tomu*, požehnaný Hospodinův.

Abyś nie uczynił nam złego, jakośmy też ciebie się nie tykali, i jakośmy czynili tobie tylko dobrze, a puściliśmy cię w pokoju; a tyś i teraz błogosławiony od Wiekuistego."

כט אִם־תַּעֲשֵׂה עִמָּנוּ רָעָה כַּאֲשֶׁר לֹא נְגַעֲנוּךָ וְכַאֲשֶׁר עָשִׂינוּ עִמְּךָ רַק־טוֹב וַנְּשַׁלֵּחֲךָ בְּשָׁלוֹם אַתָּה עַתָּה בְּרוּךְ יְהוָה׃

אויב דו וועסט טאָן מיט אונדז בייז! אַזוי ווי מיר האָבן דיך ניט אָנגערירט, און אַזוי ווי מיר האָבן מיט דיר רק גוטס געטאָן, און מיר האָבן דיך אַוועקגעלאָזט בשלום. אַצונד ביסטו אַ געבענטשטער פֿון גאָט.

30 Tedy učinil jim hody, i jedli a pili.

I wyprawił im ucztę, i jedli i pili.

ל וַיַּעַשׂ לָהֶם מִשְׁתֶּה וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ׃

האָט ער געמאַכט פֿאַר זיי אַ מאָלצײַט, און זיי האָבן געגעסן און געטרונקען.

31 A vstavše velmi ráno, přisáhli jeden druhému. I propustil je Izák, a oni odešli od něho v pokoji.

A powstawszy z rana, przysięgli jeden drugiemu; i odprowadził ich Ic'hak, i poszli od niego w pokoju.

לא וַיַּשְׁכִּימוּ בַבֹּקֶר וַיִּשָּׁבְעוּ אִישׁ לְאָחִיו וַיְשַׁלְּחֵם יִצְחָק וַיֵּלְכוּ מֵאִתּוֹ בְּשָׁלוֹם׃

און זיי האָבן זיך געפֿעדערט אין דער פֿרי, און זיי האָבן געשוואָרן איינער דעם אַנדערן, און יצחק האָט זיי אַרויסבאַלייט, און זיי זײַנען אַוועקגעגאַנגען פֿון אים בשלום.

32 Toho dne přišli služebníci Izákovi, a oznámili mu o studnici, kterouž kopali, řkouce: Nalezli jsme vodu.

I stało się dnia tego, że przyszli słudzy Ic'haka, i donieśli mu w przedmiocie studni, którą kopali, i rzekli mu: "Znaleźliśmy wodę."

לב וַיְהִי בַּיּוֹם הַהוּא וַיָּבֹאוּ עַבְדֵי יִצְחָק וַיַּגִּדוּ לוֹ עַל־אֹדוֹת הַבְּאֵר אֲשֶׁר חָפָרוּ וַיֹּאמְרוּ לוֹ מָצָאנוּ מָיִם׃

און עס איז געווען אין יענעם טאָג, זײַנען געקומען די קנעכט פֿון יצחקן, און האָבן אים דערציילט וועגן אַ ברונעם וואָס זיי האָבן געגראָבן, און זיי האָבן צו אים געזאָגט: מיר האָבן געפֿונען וואַסער.

33 I nazval ji Seba. Protož jméno města toho *jest* Bersabé až do dnešního dne.

I nazwał ją: Szybea. Ztąd nazwa miasta: Beer-Szeba, po dziś dzień.

לג וַיִּקְרָא אֹתָהּ שִׁבְעָה עַל־כֵּן שֵׁם־הָעִיר בְּאֵר שֶׁבַע עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃

האָט ער איר גערופֿן שִׁבְעָה. דרום איז דער נאָמען פֿון דער שטאָט באֵר-שֶׁבַע ביז אויף הײַנטיקן טאָג.

34 Ezau pak jsa v letech čtyřidcíti, pojal ženu Judit, dceru Béry Hetejského, a Bazematu, dceru Elona Hetejského.

Esaw zaś miał czterdzieści lat, gdy pojął żonę Jehudytę, córkę Beeri Chittejczyka, również i Bosmatę, córkę Elona Chittejczyka.

לד וַיְהִי עֵשָׂו בֶּן־אַרְבָּעִים שָׁנָה וַיִּקַּח אִשָּׁה אֶת־יְהוּדִית בַּת־בְּאֵרִי הַחִתִּי וְאֶת־בָּשְׂמַת בַּת־אֵילֹן הַחִתִּי׃

און אַז עֵשָׂו איז געווען פֿערציק יאָר אַלט, האָט ער גענומען פֿאַר אַ ווײַב יהודית די טאָכטער פֿון באֵרי דעם חִתּי, און בשׂמַת די טאָכטער פֿון אֵילון דעם חִתּי.

35 A kormoutily Izáka a Rebeku.

Ale były one umartwieniem ducha dla Ic'haka i Ribki.

לה וַתִּהְיֶיןָ מֹרַת רוּחַ לְיִצְחָק וּלְרִבְקָה׃

און זיי זײַנען געווען אַ האַרצביטערניש פֿאַר יצחקן און פֿאַר רבקהן.

1 Když se pak sstaral Izák, a pošly byly oči jeho, tak že neviděl, povolal Ezau syna svého staršího, a řekl jemu: Synu můj. Kterýžto odpověděl: Aj, teď jsem.

I stało się, gdy się zestarzał Ic'hak, a przytępiły się oczy jego, że widzieć nie mógł, zawezwał tedy Esawa syna swego starszego, i rzekł doń: "Synu mój!" a odpowiedział mu: "Oto jestem."

א וַיְהִי כִּי־זָקֵן יִצְחָק וַתִּכְהֶיןָ עֵינָיו מֵרְאֹת וַיִּקְרָא אֶת־עֵשָׂו בְּנוֹ הַגָּדֹל וַיֹּאמֶר אֵלָיו בְּנִי וַיֹּאמֶר אֵלָיו הִנֵּנִי׃

און עס איז געווען, אַז יצחק איז אַלט געוואָרן, און זײַנע אויגן זײַנען געוואָרן צו טונקל צו זען, האָט ער גערופֿן זײַן עלטערן זון עֵשָׂון, און האָט צו אים געזאָגט: מײַן זון! האָט ער צו אים געזאָגט: דאָ בין איך.

2 I dí: Aj, já jsem se již sstaral, a nevím dne smrti své.

I rzekł: "Otóż zestarzałem się, nie znam dnia śmierci mojej.

ב וַיֹּאמֶר הִנֵּה־נָא זָקַנְתִּי לֹא יָדַעְתִּי יוֹם מוֹתִי׃

האָט ער געזאָגט: זע נאָר, איך בין אַלט, איך ווייס ניט דעם טאָג פֿון מײַן טויט.

3 Protož nyní vezmi medle nástroje své, toul svůj a lučiště své, a vyjda do pole, ulov mi zvěřinu.

A teraz weźże broń twoję, kołczan twój i łuk twój, a wyjdź w pole, i nałów mi zwierzyny.

ג וְעַתָּה שָׂא־נָא כֵלֶיךָ תֶּלְיְךָ וְקַשְׁתֶּךָ וְצֵא הַשָּׂדֶה וְצוּדָה לִּי צידה צָיִד׃

דרום נעם אַצונד, איך בעט דיך, דײַנע וואָפֿן, דײַן פֿײַלבײַטל און דײַן בויגן, און גיי אַרויס אין פֿעלד, און פֿאַנג מיר אַ געפֿאַנג;

4 A přistroj mi krmi chutnou, jakž já rád jídám, a přines mi, a budu jísti, ať by požehnala duše má, prvé než umru.

I przyrządź mi przysmaki, jak to lubię, i przynieś mi, abym jadł, aby pobłogosławiła cię dusza moja, zanim umrę."

ד וַעֲשֵׂה־לִי מַטְעַמִּים כַּאֲשֶׁר אָהַבְתִּי וְהָבִיאָה לִּי וְאֹכֵלָה בַּעֲבוּר תְּבָרֶכְךָ נַפְשִׁי בְּטֶרֶם אָמוּת׃

און מאַך מיר אַ מאכל אַזוי ווי איך האָב ליב, און ברענג מיר, און איך וועל עסן; כּדי מײַן זעל זאָל דיך בענטשן אײדער איך שטאַרב.

5 *(Slyšela pak Rebeka, když mluvil Izák s Ezau synem svým.)* I odšel Ezau na pole, aby ulovil zvěřinu a přinesl.

A Ribka słyszała, gdy to mówił Ic'hak do Esawa, syna swego; i wyszedł Esaw na pole, aby ułowił zwierzynę i przyniósł.

ה וְרִבְקָה שֹׁמַעַת בְּדַבֵּר יִצְחָק אֶל־עֵשָׂו בְּנוֹ וַיֵּלֶךְ עֵשָׂו הַשָּׂדֶה לָצוּד צַיִד לְהָבִיא׃

און רבקה האָט געהערט ווי יצחק רעדט צו זײַן זון עֵשָׂון. און עֵשָׂו איז אַוועקגעגאַנגען אין פֿעלד, צו פֿאַנגען אַ געפֿאַנג אויף צו ברענגען.

6 Tedy řekla Rebeka Jákobovi synu svému takto: Aj, slyšela jsem, když otec tvůj mluvil k Ezau bratru tvému, a pravil:

I rzekła Ribka do Jakóba, syna swego, tak: "Otom słyszała ojca twojego rozmawiającego z Esawem, bratem twoim, mówiąc:

ו וְרִבְקָה אָמְרָה אֶל־יַעֲקֹב בְּנָהּ לֵאמֹר הִנֵּה שָׁמַעְתִּי אֶת־אָבִיךָ מְדַבֵּר אֶל־עֵשָׂו אָחִיךָ לֵאמֹר׃

האָט רבקה געזאָגט צו איר זון יעקבן, אַזוי צו זאָגן: זע, איך האָב געהערט דײַן פֿאָטער רעדן צו דײַן ברודער עֵשָׂון, אַזוי צו זאָגן:

7 Přines mi *něco z* lovu, a přistroj mi krmě chutné, abych jedl, a požehnámť před Hospodinem, prvé než umru.

ז הָבִיאָה לִי צַיִד וַעֲשֵׂה־לִי מַטְעַמִּים וְאֹכֵלָה וַאֲבָרֶכְכָה לִפְנֵי יְהוָה לִפְנֵי מוֹתִי׃

Przynieś mi zwierzyny, a przyrządź mi przysmaki, abym jadł, i pobłogosławił cię w obliczu Wiekuistego przed śmiercią moją.

ברענג מיר אַ געפֿאַנג, און מאַך מיר אַ מאכל, און איך וועל עסן, און איך וועל דיך בענטשן פֿאַר גאָט פֿאַר מײַן טויט.

8 Nyní tedy, synu můj, poslechni hlasu mého v tom, což já přikazuji tobě.

ח וְעַתָּה בְנִי שְׁמַע בְּקֹלִי לַאֲשֶׁר אֲנִי מְצַוָּה אֹתָךְ׃

A teraz synu mój, posłuchaj głosu mojego w tém, co ci rozkazuję.

איז אַצונד, מײַן זון, הער צו מײַן קָול לויט ווי איך באַפֿעל דיר.

9 Jdi medle k stádu, a odtud mi vezmi dva kozelce výborné, abych přistrojila z nich krmě chutné otci tvému, jakž on rád jídá.

ט לֶךְ־נָא אֶל־הַצֹּאן וְקַח־לִי מִשָּׁם שְׁנֵי גְּדָיֵי עִזִּים טֹבִים וְאֶעֱשֶׂה אֹתָם מַטְעַמִּים לְאָבִיךְ כַּאֲשֶׁר אָהֵב׃

Zajdźże do trzody, i przynieś mi ztamtąd dwoje koźląt dobrych, a przyrządzę z nich przysmaki dla ojca twego, jak to lubi.

גיי אַקאָרשט צו די שאָף, און ברענג מיר פֿון דאָרטן צוויי גוטע ציגנבעקלעך, און איך וועל פֿון זיי מאַכן אַ מאכל פֿאַר דײַן פֿאָטער, אַזוי ווי ער האָט ליב.

10 A přineseš otci svému, a *on* jísti bude, na to, aby požehnal tobě, prvé než umře.

י וְהֵבֵאתָ לְאָבִיךְ וְאָכָל בַּעֲבֻר אֲשֶׁר יְבָרֶכְךְ לִפְנֵי מוֹתוֹ׃

I zaniesiesz ojcu twemu, a będzie jadł, aby pobłogosławił cię przed śmiercią swoją."

און וועסט ברענגען צו דײַן פֿאָטער, ער זאָל עסן, כּדי ער זאָל דיך בענטשן פֿאַר זײַן טויט.

11 I řekl Jákob Rebece matce své: Víš, že Ezau bratr můj jest člověk chlupatý, a já *jsem* člověk hladký.

יא וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל־רִבְקָה אִמּוֹ הֵן עֵשָׂו אָחִי אִישׁ שָׂעִר וְאָנֹכִי אִישׁ חָלָק׃

I rzekł Jakób do Ribki, matki swojej: "Wszak Esaw, brat mój, człowiek kosmaty, a ja człowiekiem gładkim.

האָט יעקב געזאָגט צו זײַן מוטער רבקהן: זע, מײַן ברודער עֵשָׂו איז אַ מענטש אַ האָריקער, און איך בין אַ מענטש אַ גלאַטער.

12 Jestliže omaká mne otec můj, tedy zůstanu u něho za podvodného; a tak uvedu na sebe zlořečenství, a ne požehnání.

יב אוּלַי יְמֻשֵּׁנִי אָבִי וְהָיִיתִי בְעֵינָיו כִּמְתַעְתֵּעַ וְהֵבֵאתִי עָלַי קְלָלָה וְלֹא בְרָכָה׃

Może pomaca mnie ojciec mój, a byłbym w oczach jego jako szalbierz, a przywiódłbym na siebie przekleństwo, a nie błogosławieństwo."

טאָמער וועט מיך מײַן פֿאָטער אָנטאַפּן, וועל איך זײַן אין זײַנע אויגן אַזוי ווי אַן אָפּנאַרער, און איך וועל ברענגען אויף מיר אַ קללה, און ניט אַ ברכה.

13 Jemužto odpověděla matka: *Nechť jest* na mne zlořečenství tvé, synu můj; jen ty poslechni hlasu mého, a jdi, přines mi.

יג וַתֹּאמֶר לוֹ אִמּוֹ עָלַי קִלְלָתְךָ בְּנִי אַךְ שְׁמַע בְּקֹלִי וְלֵךְ קַח־לִי׃

I rzekła doń matka jego: "Na mnie przekleństwo twoje, synu mój; tylko posłuchaj głosu mojego, a idź, przynieś mi!"

האָט זײַן מוטער צו אים געזאָגט: אויף מיר דײַן קללה, מײַן זון! נאָר הער צו מײַן קָול, און גיי ברענג מיר.

14 Tedy odšed, vzal, a přinesl matce své. I připravila matka jeho krmě chutné, jakž otec jeho rád jídal.

יד וַיֵּלֶךְ וַיִּקַּח וַיָּבֵא לְאִמּוֹ וַתַּעַשׂ אִמּוֹ מַטְעַמִּים כַּאֲשֶׁר אָהֵב אָבִיו׃

I poszedł, i wziął, i przyniósł matce swojej; i przyrządziła matka jego przysmaki, jak to lubił ojciec jego.

איז ער געגאַנגען, און האָט גענומען און געבראַכט צו זײַן מוטער, און זײַן מוטער האָט געמאַכט אַ מאכל אַזוי ווי זײַן פֿאָטער האָט ליב געהאַט.

15 A vzala Rebeka nejlepší šaty Ezau syna svého staršího, kteréž měla u sebe v domě, a oblékla Jákoba, syna svého mladšího.

טו וַתִּקַּח רִבְקָה אֶת־בִּגְדֵי עֵשָׂו בְּנָהּ הַגָּדֹל הַחֲמֻדֹת אֲשֶׁר אִתָּהּ בַּבָּיִת וַתַּלְבֵּשׁ אֶת־יַעֲקֹב בְּנָהּ הַקָּטָן׃

I wzięła Ribka szaty Esawa, syna swego starszego, lepsze, będące u niej w domu, i przyodziała Jakóba, syna swego młodszego.

און רבקה האָט גענומען די שענסטע בגדים פֿון איר עלטערן זון עֵשָׂון, וואָס זײַנען געווען בײַ איר אין הויז, און זי האָט אָנגעטאָן איר ייִנגערן זון יעקבן.

16 A kožkami kozelčími obvinula ruce jeho, a díl hladký hrdla jeho.

טז וְאֵת עֹרֹת גְּדָיֵי הָעִזִּים הִלְבִּישָׁה עַל־יָדָיו וְעַל חֶלְקַת צַוָּארָיו׃

A skórkami koźląt obłożyła ręce jego, i gładkość szyi jego.

און די פֿעלכלעך פֿון די ציגנבעקלעך האָט זי אָנגעטאָן אויף זײַנע הענט און אויף זײַן גלאַטן האַלדז.

17 I dala chléb a krmě chutné, kteréž připravila, v ruce Jákoba syna svého.

יז וַתִּתֵּן אֶת־הַמַּטְעַמִּים וְאֶת־הַלֶּחֶם אֲשֶׁר עָשָׂתָה בְּיַד יַעֲקֹב בְּנָהּ׃

I złożyła przysmaki i chléb, który przygotowała w ręce Jakóba, syna swego.

און זי האָט געגעבן דעם מאכל און דאָס ברויט וואָס זי האָט געמאַכט, אין דער האַנט פֿון איר זון יעקבן.

18 A on přišed k otci svému, řekl: Otče můj! Kterýžto odpověděl: Aj, teď jsem. Kdož jsi ty, synu můj?

יח וַיָּבֹא אֶל־אָבִיו וַיֹּאמֶר אָבִי וַיֹּאמֶר הִנֶּנִּי מִי אַתָּה בְּנִי׃

I wszedł do ojca swego, i rzekł: "Ojcze mój!" I odpowiedział: "oto jestem; któżeś ty, synu mój?"

און ער איז געקומען צו זײַן פֿאָטער, און האָט געזאָגט: פֿאָטער מײַנער! האָט ער געזאָגט: דאָ בין איך; ווער ביסטו מײַן זון?

19 I dí Jákob otci svému: Já jsem Ezau, prvorozený tvůj. Učinil jsem, jakž jsi mi poručil. Vstaň, prosím, sedni a jez z lovu mého, aby mi požehnala duše tvá.

I rzekł Jakób do ojca swego: "Jam Esaw, pierworodny twój; uczyniłem jakoś mówił mi; powstańże, siądź, a jedz ze zwierzyny mojej, aby pobłogosławiła mnie dusza twoja."

יט וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל־אָבִיו אָנֹכִי עֵשָׂו בְּכֹרֶךָ עָשִׂיתִי
כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ אֵלָי קוּם־נָא שְׁבָה וְאָכְלָה מִצֵּידִי
בַּעֲבוּר תְּבָרְכַנִּי נַפְשֶׁךָ׃

האָט יעקב געזאָגט צו זײַן פֿאָטער: איך בין עֵשָׂו דײַן בכָור; איך האָב געטאָן אַזוי ווי דו האָסט מיר געהייסן. הייב דיך אויף, איך בעט דיך, זעץ דיך, און עס פֿון מײַן געפֿאַנג, כּדי דײַן זעל זאָל מיך בענטשן.

20 Tedy řekl Izák synu svému: Což to? Brzys to nalezl, synu můj. A *on* dí: Nebo Hospodin Bůh tvůj způsobil to, aby mi se *pojednou* nahodilo.

I rzekł Ic'hak do syna swego: "Jakże tak prędko znalazłeś, synu mój?" I rzekł: "Tak już zdarzył Wiekuisty, Bóg twój przedemną."

כ וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֶל־בְּנוֹ מַה־זֶּה מִהַרְתָּ לִמְצֹא בְּנִי
וַיֹּאמֶר כִּי הִקְרָה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְפָנָי׃

האָט יצחק געזאָגט צו זײַן זון: ווי האָסטו עפּעס אַזוי גיך געפֿונען, מײַן זון? האָט ער געזאָגט: ווײַל יהוה דײַן גאָט האָט מיר צוגעשיקט אַ טראַף.

21 I řekl Izák Jákobovi: Přistupiž, ať omakám tě, synu můj, ty-li jsi syn můj Ezau, či nejsi.

I rzekł Ic'hak do Jakóba: "Przystąpże, a pomacam cię, synu mój: czyż to ty syn mój Esaw, czy nie?"

כא וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֶל־יַעֲקֹב גְּשָׁה־נָּא וַאֲמֻשְׁךָ בְּנִי
הַאַתָּה זֶה בְּנִי עֵשָׂו אִם־לֹא׃

האָט יצחק געזאָגט צו יעקבן: גענען, איך בעט דיך, און לאָמיך דיך אָנטאַפּן, מײַן זון, אויב דו ביסט דאָס מײַן זון עֵשָׂו, אָדער ניט.

22 Tedy přistoupil Jákob k Izákovi otci svému; a *on* omakal ho, i řekl: Hlas *jest* hlas Jákobův, ale ruce tyto ruce Ezau.

I przystąpił Jakób do Ic'haka, ojca swego, i pomacał go, i rzekł: "Głos, głosem Jakóba; ale ręce, ręce Esawa!"

כב וַיִּגַּשׁ יַעֲקֹב אֶל־יִצְחָק אָבִיו וַיְמֻשֵּׁהוּ וַיֹּאמֶר הַקֹּל
קוֹל יַעֲקֹב וְהַיָּדַיִם יְדֵי עֵשָׂו׃

האָט יעקב גענענט צו זײַן פֿאָטער יצחקן, און ער האָט אים אָנגעטאַפּט, און האָט געזאָגט: דער קָול איז דער קָול פֿון יעקבן, אָבער די הענט זײַנען די הענט פֿון עֵשָׂון.

23 A nepoznal ho; nebo byly ruce jeho, jako ruce Ezau bratra jeho, chlupaté. I požehnal mu.

I nie poznał go; albowiem były ręce jego jako ręce Esawa, brata jego, kosmate; i pobłogosławił go,

כג וְלֹא הִכִּירוֹ כִּי־הָיוּ יָדָיו כִּידֵי עֵשָׂו אָחִיו שְׂעִרֹת
וַיְבָרְכֵהוּ׃

און ער האָט אים ניט דערקענט, ווײַל זײַנע הענט זײַנען געווען האָריק, אַזוי ווי די הענט פֿון זײַן ברודער עֵשָׂון; און ער האָט אים געבענטשט.

24 A řekl: Ty-liž jsi pak syn můj Ezau? Odpověděl: Já.

I rzekł: "Tyś to syn mój Esaw?" i odpowiedział: "Ja."

כד וַיֹּאמֶר אַתָּה זֶה בְּנִי עֵשָׂו וַיֹּאמֶר אָנִי׃

און ער האָט געזאָגט: דו ביסט דאָס מײַן זון עֵשָׂו? האָט ער געזאָגט: איך בין עס.

25 I řekl: Podejž mi, ať jím z lovu syna svého, aby tobě požehnala duše má. Tedy podal mu, a *on* jedl. Přinesl mu také vína, a on pil.

I rzekł: "Podaj mi, abym jadł z łowu syna mojego, żeby błogosławiła cię dusza moja!" I podał mu, i jadł; przyniósł mu też wina i pił.

כה וַיֹּאמֶר הַגִּשָׁה לִּי וְאֹכְלָה מִצֵּיד בְּנִי לְמַעַן תְּבָרֶכְךָ נַפְשִׁי וַיַּגֶּשׁ־לוֹ וַיֹּאכַל וַיָּבֵא לוֹ יַיִן וַיֵּשְׁתְּ׃

האָט ער געזאָגט: דערלאַנג מיר, און איך וועל עסן פֿון מײַן זונס געפֿאַנג, כּדי מײַן זעל זאָל דיך בענטשן. האָט ער אים דערלאַנגט, און ער האָט געגעסן; און ער האָט אים געבראַכט ווײַן, און ער האָט געטרונקען.

26 I řekl jemu Izák otec jeho: Přistupiž nyní, a polib mne, synu můj.

I rzekł do niego Ic'hak, ojciec jego: "Przystąpże a pocałuj mnie, synu mój!"

כו וַיֹּאמֶר אֵלָיו יִצְחָק אָבִיו גְּשָׁה־נָּא וּשְׁקָה־לִּי בְּנִי׃

און זײַן פֿאָטער יצחק האָט געזאָגט צו אים: גענען, איך בעט דיך, און טו מיך אַ קוש, מײַן זון.

27 I přistoupil a políbil ho. A jakž ucítil *Izák* vůni roucha jeho, požehnal mu, řka: Pohleď, vůně syna mého *jest* jako vůně pole, jemuž požehnal Hospodin.

I przystąpił, i ucałował go, a skoro poczuł woń szat jego, pobłogosławił go, i rzekł: "oto woń syna mojego, jako woń pola, któremu błogosławił Wiekuisty.

כז וַיִּגַּשׁ וַיִּשַּׁק־לוֹ וַיָּרַח אֶת־רֵיחַ בְּגָדָיו וַיְבָרְכֵהוּ וַיֹּאמֶר רְאֵה רֵיחַ בְּנִי כְּרֵיחַ שָׂדֶה אֲשֶׁר בֵּרְכוֹ יְהוָה׃

האָט ער גענענט, און האָט אים אַ קוש געטאָן. און ער האָט געשמעקט דעם ריח פֿון זײַנע בגדים, און האָט אים געבענטשט, און געזאָגט: זע, דער ריח פֿון מײַן זון איז ווי דער ריח פֿון אַ פֿעלד וואָס גאָט האָט עס געבענטשט.

28 Dejž tobě Bůh z rosy nebeské, a z tučnosti zemské, i hojnost obilé a vína.

I tak niechaj da ci Bóg z rosy niebios, i żyzności ziemi, i obfitość zboża i moszczu!

כח וְיִתֶּן־לְךָ הָאֱלֹהִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ וְרֹב דָּגָן וְתִירֹשׁ׃

און גאָט זאָל דיר געבן פֿון דעם טוי פֿון הימל, און פֿון די פֿעטקייטן פֿון דער ערד, און פֿיל תּבואה און ווײַן.

29 Nechažť slouží tobě lidé, a sklánějí se před tebou národové. Budiž pánem bratří svých, a ať se sklánějí před tebou synové matky tvé. Kdož by zlořečili tobě, *nechť jsou* zlořečení, a kdo by dobrořečili tobě, požehnaní.

Niechaj służą ci ludy, a korzą się tobie plemiona; bądź panem braci twojej, a niech się korzą tobie synowie matki twojej; przeklinający cię niechaj będą przeklęci, a błogosławiący cię, błogosławieni!"

כט יַעַבְדוּךָ עַמִּים וישתחו וְיִשְׁתַּחֲווּ לְךָ לְאֻמִּים הֱוֵה גְבִיר לְאַחֶיךָ וְיִשְׁתַּחֲווּ לְךָ בְּנֵי אִמֶּךָ אֹרְרֶיךָ אָרוּר וּמְבָרְכֶיךָ בָּרוּךְ׃

פֿעלקער זאָלן דיר דינען, און אומות זאָלן זיך בוקן צו דיר. זײַ אַ האַר איבער דײַנע ברידער, און די זין פֿון דײַן מוטער זאָלן זיך בוקן צו דיר. פֿאַרשאָלטן די וואָס שילטן דיך, און געבענטשט די וואָס בענטשן דיך!

30 A když přestal Izák požehnání dávati Jákobovi, a sotva že vyšel Jákob od Izáka otce svého, Ezau bratr jeho přišel z lovu svého.

ל וַיְהִי כַּאֲשֶׁר כִּלָּה יִצְחָק לְבָרֵךְ אֶת־יַעֲקֹב וַיְהִי אַךְ יָצֹא יָצָא יַעֲקֹב מֵאֵת פְּנֵי יִצְחָק אָבִיו וְעֵשָׂו אָחִיו בָּא מִצֵּידוֹ׃

I stało się, gdy skończył Ic'hak błogosławić Jakóbowi, i gdy zaledwie odszedł Jakób z przed oblicza Ic'haka, ojca swego, że przybył Esaw, brat jego, z łowu swojego.

און עס איז געווען, אַז יצחק האָט געענדיקט בענטשן יעקבן, איז ווי נאָר יעקב איז אַרויסגעגאַנגען פֿון פֿאַר זײַן פֿאָטער יצחקן, אַזוי איז זײַן ברודער עֵשָׂו אָנגעקומען פֿון זײַן געיעג.

31 A připraviv i on krmě chutné, přinesl otci svému a řekl mu: Nechžť vstane otec můj, a jí z lovu syna svého, aby mi požehnala duše tvá.

לא וַיַּעַשׂ גַּם־הוּא מַטְעַמִּים וַיָּבֵא לְאָבִיו וַיֹּאמֶר לְאָבִיו יָקֻם אָבִי וְיֹאכַל מִצֵּיד בְּנוֹ בַּעֲבוּר תְּבָרְכַנִּי נַפְשֶׁךָ׃

I przyrządził i on przysmaki, i przyniósł ojcu swojemu, i rzekł do ojca swojego: "Niech wstanie ojciec mój, i niech je z łowu syna swego, aby pobłogosławiła mnie dusza twoja."

און ער אויך האָט געמאַכט אַ מאכל און געבראַכט צו זײַן פֿאָטער; און ער האָט געזאָגט צו זײַן פֿאָטער: זאָל מײַן פֿאָטער אויפֿשטיין, און עסן פֿון זײַן זונס געפֿאַנג, כּדי דײַן זעל זאָל מיך בענטשן.

32 I řekl jemu Izák otec jeho: Kdo jsi ty? Dí on: Já jsem syn tvůj, prvorozený tvůj Ezau.

לב וַיֹּאמֶר לוֹ יִצְחָק אָבִיו מִי־אָתָּה וַיֹּאמֶר אֲנִי בִּנְךָ בְּכֹרְךָ עֵשָׂו׃

I rzekł doń Ic'hak, ojciec jego: "Któżeś ty?" I odpowiedział: "Jam syn twój, pierworodny twój, Esaw."

האָט זײַן פֿאָטער יצחק צו אים געזאָגט: ווער ביסטו? האָט ער געזאָגט: איך בין דײַן זון, דײַן בכור עֵשָׂו.

33 Tedy zhrozil se Izák hrůzou velikou náramně, a řekl: Kdo *pak a* kde jest ten, ješto uloviv zvěřinu, přinesl mi? A já jsem jedl ze všeho, prvé než jsi *ty* přišel, a požehnal jsem mu, a budeť požehnaným.

לג וַיֶּחֱרַד יִצְחָק חֲרָדָה גְּדֹלָה עַד־מְאֹד וַיֹּאמֶר מִי־אֵפוֹא הוּא הַצָּד־צַיִד וַיָּבֵא לִי וָאֹכַל מִכֹּל בְּטֶרֶם תָּבוֹא וָאֲבָרְכֵהוּ גַּם־בָּרוּךְ יִהְיֶה׃

I zatrwożył się Ic'hak trwogą wielką bardzo, i rzekł: "Któż zatém ten, co ułowił zwierzynę, i przyniósł mi, żem jadł z wszystkiego, zanim przybyłeś, i błogosławiłem mu? A też błogosławionym będzie!"

האָט יצחק געציטערט זייער אַ גרויס ציטערניש און ער האָט געזאָגט: הײַנט ווער איז דער וואָס האָט געפֿאַנגען אַ געפֿאַנג און מיר געבראַכט, און איך האָב געגעסן פֿון אַלץ איידער דו ביסט געקומען, און איך האָב אים געבענטשט? ער וועט אויך זײַן געבענטשט.

34 Uslyšev Ezau slova otce svého, zkřikl hlasem velikým, a hořkostí naplněn jest náramně, a řekl otci svému: Požehnejž mně, i mně také, můj otče!

לד כִּשְׁמֹעַ עֵשָׂו אֶת־דִּבְרֵי אָבִיו וַיִּצְעַק צְעָקָה גְּדֹלָה וּמָרָה עַד־מְאֹד וַיֹּאמֶר לְאָבִיו בָּרְכֵנִי גַם־אָנִי אָבִי׃

Gdy usłyszał Esaw słowa ojca swojego, krzyknął krzykiem wielkim, i gorzkim niezmiernie, i rzekł do ojca swojego: "Pobłogosław i mnie, ojcze mój!"

ווי עֵשָׂו האָט געהערט די ווערטער פֿון זײַן פֿאָטער, אַזוי האָט ער אויסגעשריען אַ זייער גרויס און ביטער געשריי, און ער האָט געזאָגט צו זײַן פֿאָטער: בענטש מיך אויך, מײַן פֿאָטער.

35 Kterýžto řekl: Přišel bratr tvůj podvodně a uchvátil požehnání tvé.

לה וַיֹּאמֶר בָּא אָחִיךָ בְּמִרְמָה וַיִּקַּח בִּרְכָתֶךָ׃

On zaś rzekł: "Przyszedł brat twój chytrze, i wziął błogosławieństwo twoje."

האָט ער געזאָגט: דײַן ברודער איז געקומען מיט באַטרוג, און האָט צוגענומען דײַן ברכה.

36 Tedy řekl: Právě to nazváno jméno jeho Jákob; nebo již po dvakráte mne podvedl, prvorozenství mé odjal, a teď nyní uchvátil požehnání mé. Řekl ještě: Zdali jsi nezachoval *i* mně požehnání?

לו וַיֹּאמֶר הֲכִי קָרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב וַיַּעְקְבֵנִי זֶה פַעֲמַיִם אֶת־בְּכֹרָתִי לָקָח וְהִנֵּה עַתָּה לָקַח בִּרְכָתִי וַיֹּאמַר הֲלֹא־אָצַלְתָּ לִּי בְּרָכָה׃

I rzekł: "Czyż nie dla tego nazwano imię jego Jakób! I podszedł mnie już dwukrotnie: pierworodztwo moje odebrał, a oto teraz odebrał i błogosławieństwo moje!" I rzekł: "Czyś nie zachował dla mnie błogosławieństwa?"

האָט ער געזאָגט: צי דען רופֿט מען זײַן נאָמען יעקב, ווײַל ער האָט מיר שוין צוויי מאָל אויסגענאַרט? מײַן בכורה האָט ער צוגענומען, און אָט האָט ער אַצונד צוגענומען מײַן ברכה. און ער האָט געזאָגט: האָסטו ניט באַהאַלטן פֿאַר מיר אַ ברכה?

37 Odpověděl Izák a řekl k Ezau: Aj, ustavil jsem ho pánem nad tebou, a všecky bratří jeho dal jsem mu za služebníky; obilím také a vínem opatřil jsem ho. Což tedy již tobě učiniti mohu, synu můj?

לז וַיַּעַן יִצְחָק וַיֹּאמֶר לְעֵשָׂו הֵן גְּבִיר שַׂמְתִּיו לָךְ וְאֶת־כָּל־אֶחָיו נָתַתִּי לוֹ לַעֲבָדִים וְדָגָן וְתִירֹשׁ סְמַכְתִּיו וּלְכָה אֵפוֹא מָה אֶעֱשֶׂה בְּנִי׃

I odpowiedział Ic'hak, i rzekł do Esawa: "Oto panem postanowiłem go nad tobą, a wszystkich braci jego oddałem mu za sługi, a o zboże i moszcz upewniłem go, - a tobie, cóż teraz uczynię, synu mój?"

האָט יצחק געענטפֿערט און האָט געזאָגט צו עֵשָׂון: זע, איך האָב אים געמאַכט פֿאַר אַ האַר איבער דיר, און אַלע זײַנע ברידער האָב איך אים געגעבן פֿאַר קנעכט, און מיט תּבואה און ווײַן האָב איך אים פֿאַרזאָרגט, און פֿאַר דיר, וואָס קען איך דען טאָן, מײַן זון?

38 I řekl Ezau otci svému: Zdaliž to jedno *toliko* máš požehnání, otče můj? Požehnejž mně, i mně také, můj otče! I povýšil Ezau hlasu svého a plakal.

לח וַיֹּאמֶר עֵשָׂו אֶל־אָבִיו הַבְרָכָה אַחַת הִוא־לְךָ אָבִי בָּרְכֵנִי גַם־אָנִי אָבִי וַיִּשָּׂא עֵשָׂו קֹלוֹ וַיֵּבְךְּ׃

I rzekł Esaw do ojca swojego: "Czyżbyś błogosławieństwo jedno tylko miał, ojcze mój? Pobłogosław też i mnie, ojcze mój!" I podniósł Esaw głos swój i zapłakał.

האָט עֵשָׂו געזאָגט צו זײַן פֿאָטער: איז דאָס די איינציקע ברכה בײַ דיר, מײַן פֿאָטער? בענטש מיך אויך, מײַן פֿאָטער. און עֵשָׂו האָט אויפֿגעהויבן זײַן קָול און האָט געוויינט.

39 Tedy odpověděl Izák otec jeho, a řekl k němu: Aj, v tučnostech země bude bydlení tvé a v rose nebeské s hůry;

לט וַיַּעַן יִצְחָק אָבִיו וַיֹּאמֶר אֵלָיו הִנֵּה מִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ יִהְיֶה מוֹשָׁבֶךָ וּמִטַּל הַשָּׁמַיִם מֵעָל׃

I odpowiedział Ic'hak, ojciec jego, i rzekł doń: "Oto zdala od żyzności ziemi będzie siedlisko twoje, i od rosy niebios z góry.

האָט זײַן פֿאָטער יצחק זיך אָפּגערופֿן און האָט צו אים געזאָגט: זע, ווײַט פֿון די פֿעטקייטן פֿון דער ערד וועט זײַן דײַן וווינונג, און אָן דעם הימלס טוי פֿון אויבן; און אויף דײַן שווערד וועסטו לעבן, און דײַן ברודער וועסטו דינען;

40 A v meči svém živ budeš, a bratru svému sloužiti budeš; ale přijde čas, že budeš panovati a svržeš jho jeho s šíje své.

מ וְעַל־חַרְבְּךָ תִחְיֶה וְאֶת־אָחִיךָ תַּעֲבֹד וְהָיָה כַּאֲשֶׁר תָּרִיד וּפָרַקְתָּ עֻלּוֹ מֵעַל צַוָּארֶךָ׃

A z miecza twojego będziesz żył, i bratu twojemu będziesz służył. Ale, gdy swobodnie się tułasz, zrzucisz jarzmo jego z karku twojego."

און עס וועט זײַן, אַז דו וועסט זיך אָפּרײַסן, וועסטו אַראָפּוואַרפֿן זײַן יאָך פֿון דײַן האַלדז.

41 Protož v nenávisti měl Ezau Jákoba pro požehnání, jímž požehnal mu otec jeho, a řekl v srdci svém: Přiblížíť se dnové smutku otce mého, a zabiji Jákoba, bratra svého.

מא וַיִּשְׂטֹם עֵשָׂו אֶת־יַעֲקֹב עַל־הַבְּרָכָה אֲשֶׁר בֵּרֲכוֹ אָבִיו וַיֹּאמֶר עֵשָׂו בְּלִבּוֹ יִקְרְבוּ יְמֵי אֵבֶל אָבִי וְאַהַרְגָה אֶת־יַעֲקֹב אָחִי׃

I znienawidził Esaw Jakóba z powodu błogosławieństwa, którém pobłogosławił go ojciec jego; i rzekł Esaw w sercu swojém: "Przybliżą się dni żałoby po ojcu moim, a wtedy zabiję Jakóba, brata mego!"

און עֵשָׂו האָט פֿײַנט געקריגן יעקבן איבער דער ברכה וואָס זײַן פֿאָטער האָט אים געבענטשט, און עֵשָׂו האָט געזאָגט בײַ זיך אין האַרצן: זאָלן אָנקומען די טרויערטעג נאָך מײַן פֿאָטער, און איך וועל הרגען מײַן ברודער יעקבן.

42 I oznámena jsou Rebece slova Ezau, staršího syna jejího. Pročež ona poslavši, povolala Jákoba syna svého mladšího, a řekla jemu: Hle, Ezau bratr tvůj těší se tím, že tě zabije.

מב וַיֻּגַּד לְרִבְקָה אֶת־דִּבְרֵי עֵשָׂו בְּנָהּ הַגָּדֹל וַתִּשְׁלַח וַתִּקְרָא לְיַעֲקֹב בְּנָהּ הַקָּטָן וַתֹּאמֶר אֵלָיו הִנֵּה עֵשָׂו אָחִיךָ מִתְנַחֵם לְךָ לְהָרְגֶךָ׃

I doniesiono Ribce słowa Esawa, syna jej starszego, i posłała i wezwała Jakóba, syna swego młodszego, i rzekła mu: "Oto Esaw, brat twój, pociesza się tém, że cię zabije.

זײַנען דערציילט געוואָרן רבקהן די ווערטער פֿון איר עלטערן זון עֵשָׂון, און זי האָט געשיקט און האָט גערופֿן איר ייִנגערן זון יעקבן, און האָט צו אים געזאָגט: זע, דײַן ברודער עֵשָׂו טרייסט זיך וועגן דיר, אַז ער וועט דיך הרגען.

43 Protož nyní, synu můj, poslechni hlasu mého, a vstana, utec k Lábanovi, bratru mému do Cháran.

מג וְעַתָּה בְנִי שְׁמַע בְּקֹלִי וְקוּם בְּרַח־לְךָ אֶל־לָבָן אָחִי חָרָנָה׃

A teraz synu mój, posłuchaj głosu mojego: wstań, uciekaj do Labana, brata mego, do Charanu.

און אַצונד, מײַן זון, הער צו מײַן קָול, און שטיי אויף, אַנטלויף דיר צו מײַן ברודער לָבָנען קיין חָרָן.

44 A pobuď s ním za některý čas, až by se odvrátila prchlivost bratra tvého,

מד וְיָשַׁבְתָּ עִמּוֹ יָמִים אֲחָדִים עַד אֲשֶׁר־תָּשׁוּב חֲמַת
אָחִיךָ:

I pobądź przy nim czas niejaki, aż uśmierzy się zapalczywość brata twojego.

און וועסט זיצן בײַ אים עטלעכע יאָר, ביז וואַנען
דער גרימצאָרן פֿון דײַן ברודער וועט אָפּגיין;

45 A přestalo rozhněvání bratra tvého na tebe, a zapomenul by na to, což jsi mu učinil. Potom *já* pošli a vezmu tě odtud. Proč mám zbavena býti obou synů jednoho dne?

מה עַד־שׁוּב אַף־אָחִיךָ מִמְּךָ וְשָׁכַח אֵת אֲשֶׁר־עָשִׂיתָ
לּוֹ וְשָׁלַחְתִּי וּלְקַחְתִּיךָ מִשָּׁם לָמָה אֶשְׁכַּל
גַּם־שְׁנֵיכֶם יוֹם אֶחָד:

Aż odwróci się gniew brata twojego od ciebie, i zapomni coś uczynił mu; wtedy poszlę i zabiorę cię ztamtąd; czemuż mam być pozbawioną obu was dnia jednego!"

ביז דער כּעס פֿון דײַן ברודער וועט זיך אָפּקערן
פֿון דיר, און ער וועט פֿאַרגעסן וואָס דו האָסט
אים געטאָן; און איך וועל שיקן, און וועל דיך
אָפּנעמען פֿון דאָרטן. נאָך וואָס זאָל איך אָנווערן
אײַך ביידן אין איין טאָג?

46 I řekla Rebeka Izákovi: Stýště mi se živu býti pro dcery Het. Vezme-li Jákob ženu ze dcer Het, jako tyto jsou ze dcer země této, k čemu mi život?

מו וַתֹּאמֶר רִבְקָה אֶל־יִצְחָק קַצְתִּי בְחַיַּי מִפְּנֵי בְּנוֹת
חֵת אִם־לֹקֵחַ יַעֲקֹב אִשָּׁה מִבְּנוֹת־חֵת כָּאֵלֶּה
מִבְּנוֹת הָאָרֶץ לָמָּה לִּי חַיִּים:

I rzekła Ribka do Ic'haka: "Obmierzło mi życie z powodu córek Cheta. Jeżeli pojmie Jakób żonę z pomiędzy córek Cheta, jakie są te, z córek tego kraju, pocóż mi życie?"

און רבקה האָט געזאָגט צו יצחקן: מײַן לעבן איז
מיר נִמאס פֿון וועגן די טעכטער פֿון חֵת; אויב
יעקב נעמט אַ ווײַב פֿון די טעכטער פֿון חֵת, אַזוי
ווי די דאָזיקע, פֿון די טעכטער פֿון לאַנד, וואָס
טויג מיר דאָס לעבן?

1 Povolal pak Izák Jákoba, a požehnal jemu, a přikázal mu, řka: Nepojímej ženy ze dcer Kananejských.

I wezwał Ic'hak Jakóba, i pobłogosławił go, i przykazał mu, i rzekł do niego: "Nie pojmiesz żony z pośród córek Kanaanu.

א וַיִּקְרָא יִצְחָק אֶל־יַעֲקֹב וַיְבָרֶךְ אֹתוֹ וַיְצַוֵּהוּ וַיֹּאמֶר
לוֹ לֹא־תִקַּח אִשָּׁה מִבְּנוֹת כְּנָעַן׃

האָט יצחק גערופֿן יעקבן, און האָט אים געבענטשט, און האָט אים באַפֿוילן, און האָט צו אים געזאָגט: זאָלסט ניט נעמען אַ ווײַב פֿון די טעכטער פֿון כנַעַן.

2 *Ale* vstana, jdi do Pádan Syrské do domu Bathuele, otce matky své, a pojmi sobě odtud manželku ze dcer Lábana ujce svého.

Powstań, idź do Paddan-Aram, do domu Bethuela, ojca matki twojej, a pojmij sobie ztamtąd żonę, z pośród córek Labana, brata matki twojej.

ב קוּם לֵךְ פַּדֶּנָה אֲרָם בֵּיתָה בְתוּאֵל אֲבִי אִמֶּךָ
וְקַח־לְךָ מִשָּׁם אִשָּׁה מִבְּנוֹת לָבָן אֲחִי אִמֶּךָ׃

שטיי אויף, גיי קיין פַּדַן-אַרָם, צו דעם הויז פֿון בתואֵל, דײַן מוטערס פֿאָטער, און נעם דיר פֿון דאָרטן אַ ווײַב פֿון די טעכטער פֿון לָבָן, דײַן מוטערס ברודער.

3 A *Bůh* silný všemohoucí požehnejž tobě, a dejžť zrůst, a rozmnožiž tě, abys byl v zástup mnohého lidu.

A Bóg wszechpotężny niechaj błogosławi tobie, i rozpleni cię i rozmnoży cię, aby powstał z ciebie zbór ludów.

ג וְאֵל שַׁדַּי יְבָרֵךְ אֹתְךָ וְיַפְרְךָ וְיַרְבֶּךָ וְהָיִיתָ לִקְהַל
עַמִּים׃

און גאָט שַדַי וועט דיך בענטשן, און וועט דיך פֿרוכפּערן און דיך מערן, און וועסט ווערן אַ געזעמל פֿעלקער.

4 A dejž tobě požehnání Abrahamovo, tobě i semeni tvému s tebou, abys dědičně obdržel zemi, v níž pohostinu jsi, kterouž dal Bůh Abrahamovi.

I niechaj da ci błogosławieństwo Abrahama, tobie i potomstwu twojemu z tobą, abyś posiadł ziemię pobytu twojego, którą oddał Bóg Abrahamowi!"

ד וְיִתֶּן־לְךָ אֶת־בִּרְכַּת אַבְרָהָם לְךָ וּלְזַרְעֲךָ אִתָּךְ
לְרִשְׁתְּךָ אֶת־אֶרֶץ מְגֻרֶיךָ אֲשֶׁר־נָתַן אֱלֹהִים
לְאַבְרָהָם׃

און ער וועט דיר געבן די ברכה פֿון אבֿרהמען, דיר און דײַן זאָמען מיט דיר, כּדי זאָלסט אַרבן דאָס לאַנד פֿון דײַן ווינשאַפֿט, וואָס גאָט האָט געגעבן צו אבֿרהמען.

5 I odeslal Izák Jákoba, kterýžto šel do Pádan Syrské k Lábanovi synu Bathuele Syrského, bratru Rebeky matky Jákobovy a Ezau.

I wyprawił Ic'hak Jakóba i poszedł do Paddan-Aram do Labana, syna Bethuela Aramejczyka, brata Ribki, matki Jakóba i Esawa.

ה וַיִּשְׁלַח יִצְחָק אֶת־יַעֲקֹב וַיֵּלֶךְ פַּדֶּנָה אֲרָם אֶל־לָבָן
בֶּן־בְּתוּאֵל הָאֲרַמִּי אֲחִי רִבְקָה אֵם יַעֲקֹב וְעֵשָׂו׃

און יצחק האָט אַוועקגעשיקט יעקבן, און ער איז געגאַנגען קיין פַּדַן-אַרָם, צו לָבָן דעם זון פֿון בתואֵל דעם אַרַמי, דעם ברודער פֿון רבקה, דער מוטער פֿון יעקבן און עֵשָׂון.

6 Vida pak Ezau, že požehnání dal Izák Jákobovi, a že ho odeslal do Pádan Syrské, aby sobě odtud vzal manželku, *a že*, když mu požehnání dával, přikázal mu, řka: Nepojmeš ženy ze dcer Kananejských;

ו וַיַּרְא עֵשָׂו כִּי־בֵרַךְ יִצְחָק אֶת־יַעֲקֹב וְשִׁלַּח אֹתוֹ פַּדֶּנָה אֲרָם לָקַחַת־לוֹ מִשָּׁם אִשָּׁה בְּבָרְכוֹ אֹתוֹ וַיְצַו עָלָיו לֵאמֹר לֹא־תִקַּח אִשָּׁה מִבְּנוֹת כְּנָעַן׃

A widząc Esaw, że pobłogosławił Ic'hak Jakóba, i że go wysłał do Paddan-Aram, aby pojął sobie ztamtąd żonę, i że pobłogosławiwszy go, przykazał mu mówiąc: Nie pojmiesz żony z pośród cór Kanaanu, -

און עֵשָׂו האָט געזען אַז יצחק האָט געבענטשט יעקבן, און האָט אים אַוועקגעשיקט קיין פַּדַן-אֲרָם, זיך צו נעמען אַ ווײַב פֿון דאָרטן; אַז ווען ער האָט אים געבענטשט, האָט ער אים באַפֿוילן, אַזוי צו זאָגן: זאָלסט ניט נעמען אַ ווײַב פֿון די טעכטער פֿון כְּנַעַן;

7 A *že by* uposlechl Jákob otce svého a matky své a odšel do Pádan Syrské;

ז וַיִּשְׁמַע יַעֲקֹב אֶל־אָבִיו וְאֶל־אִמּוֹ וַיֵּלֶךְ פַּדֶּנָה אֲרָם׃

I że usłuchał Jakób ojca swojego, i matkę swoję, i poszedł do Paddan-Aram, -

און יעקב האָט צוגעהערט צו זײַן פֿאָטער און צו זײַן מוטער, און איז געגאַנגען קיין פַּדַן-אֲרָם.

8 Vida také Ezau, že dcery Kananejské těžké byly v očích Izákovi otci jeho:

ח וַיַּרְא עֵשָׂו כִּי רָעוֹת בְּנוֹת כְּנָעַן בְּעֵינֵי יִצְחָק אָבִיו׃

Widząc też Esaw, że nie mają upodobania córki Kanaanu w oczach Ic'haka, ojca jego:

און עֵשָׂו האָט געזען אַז די טעכטער פֿון כְּנַעַן זײַנען שלעכט אין די אויגן פֿון זײַן פֿאָטער יצחקן,

9 Tedy odšel Ezau k Izmaelovi, a mimo *prvnější* ženy své, pojal sobě za ženu Mahalat, dceru Izmaele, syna Abrahamova, sestru Nabajotovu.

ט וַיֵּלֶךְ עֵשָׂו אֶל־יִשְׁמָעֵאל וַיִּקַּח אֶת־מָחֲלַת בַּת־יִשְׁמָעֵאל בֶּן־אַבְרָהָם אֲחוֹת נְבָיוֹת עַל־נָשָׁיו לוֹ לְאִשָּׁה׃

Poszedł tedy Esaw do Iszmaela, i pojął sobie Machalatę, córkę Iszmaela, syna Abrahama, siostrę Nebajota, oprócz żon swoich, za żonę.

און עֵשָׂו איז געגאַנגען צו יִשְׁמָעֵאלן, און האָט, צו זײַנע אַנדערע ווײַבער, זיך גענומען פֿאַר אַ ווײַב מָחֲלַת די טאָכטער פֿון יִשְׁמָעֵאל, אַבֿרהמס זון, די שוועסטער פֿון נְבָיוֹתן.

10 Vyšed pak Jákob z Bersabé, šel do Cháran.

י וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע וַיֵּלֶךְ חָרָנָה׃

I wyruszył Jakób z Beer-Szeba, i udał się do Charanu.

און יעקב איז אַרויסגעגאַנגען פֿון בְּאֵר-שֶׁבַע, און איז געגאַנגען קיין חָרָן.

11 I trefil na jedno místo, na kterémžto zůstal přes noc, *(nebo slunce již bylo zapadlo,)* a nabrav kamení na místě tom, položil pod hlavu svou, a spal na témž místě.

יא וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם וַיָּלֶן שָׁם כִּי־בָא הַשֶּׁמֶשׁ וַיִּקַּח מֵאַבְנֵי הַמָּקוֹם וַיָּשֶׂם מְרַאֲשֹׁתָיו וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא׃

I natrafił na pewne miejsce, i przenocował tam, gdyż zaszło było słońce; i wziął jeden z kamieni tego miejsca, i umieścił go w głowach swoich, i położył się na tém miejscu.

און ער האָט געטראָפֿן אַן אָרט, און איז דאָרטן געבליבן נעכטיקן, וואָרום די זון איז אונטערגעגאַנגען; און ער האָט גענומען פֿון די שטיינער פֿון דעם אָרט, און געמאַכט פֿאַר זײַן צוקאָפּנס, און האָט זיך געלייגט אין יענעם אָרט.

12 I viděl ve snách, a *aj*, žebřík stál na zemi, jehožto vrch dosahal nebe; a aj, andělé Boží vstupovali a sstupovali po něm.

I śniło mu się, a oto drabina postawiona na ziemi, a wierzch jej sięgał nieba, a oto aniołowie Boży wstępują i zstępują po niej.

יב וַיַּחֲלֹם וְהִנֵּה סֻלָּם מֻצָּב אַרְצָה וְרֹאשׁוֹ מַגִּיעַ
הַשָּׁמָיְמָה וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים עֹלִים וְיֹרְדִים בּוֹ׃

האָט זיך אים געחלומט, ערשט אַ לייטער שטייט
אויף דער ערד, און זײַן שפּיץ גרייכט ביזן הימל,
און זע, מלאָכים פֿון גאָט גייען אַרויף און נידערן
אַראָפּ אויף אים.

13 A aj, Hospodin stál nad ním, a řekl: Já jsem Hospodin, Bůh Abrahama otce tvého, a Bůh Izákův; zemi tu, na kteréž ty spíš, tobě dám a semeni tvému.

A oto Wiekuisty stanął przy nim i rzekł: "Jam Wiekuisty, Bóg Abrahama, ojca twojego, i Bóg Ic'haka! Ziemia na której leżysz, tobie oddam ją, i potomstwu twojemu.

יג וְהִנֵּה יְהוָה נִצָּב עָלָיו וַיֹּאמַר אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵי
אַבְרָהָם אָבִיךָ וֵאלֹהֵי יִצְחָק הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה
שֹׁכֵב עָלֶיהָ לְךָ אֶתְּנֶנָּה וּלְזַרְעֶךָ׃

און אָט שטייט גאָט איבער אים, און ער זאָגט:
איך בין יהוה דער גאָט פֿון דײַן פֿאָטער
אבֿרהמען, און דער גאָט פֿון יצחקן. דאָס לאַנד
וואָס דו ליגסט דערויף, צו דיר וועל איך עס
געבן, און צו דײַן זאָמען.

14 A bude símě tvé jako prach země; nebo rozmůžeš se k západu, i k východu, na půlnoci, i ku poledni; nad to požehnány budou v tobě všecky čeledi země, a v semeni tvém.

I będzie potomstwo twoje, jako proch ziemi, i rozprzestrzenisz się ku zachodowi, i ku wschodowi, i ku północy, i ku południowi; a błogosławić się będą tobą wszystkie plemiona ziemi i potomstwem twojém.

יד וְהָיָה זַרְעֲךָ כַּעֲפַר הָאָרֶץ וּפָרַצְתָּ יָמָּה וָקֵדְמָה
וְצָפֹנָה וָנֶגְבָּה וְנִבְרְכוּ בְךָ כָּל־מִשְׁפְּחֹת הָאֲדָמָה
וּבְזַרְעֶךָ׃

און דײַן זאָמען וועט זײַן אַזוי ווי שטויב פֿון דער
ערד, און וועסט זיך אויסשפּרייטן קיין מערב און
קיין מזרח און קיין צפֿון און קיין דָרום, און
בענטשן וועלן זיך מיט דיר און מיט דײַן זאָמען
אַלע משפּחות פֿון דער ערד.

15 A aj, já jsem s tebou, a ostříhati tě budu, kamžkoli půjdeš, a přivedu tě zase do země této; nebo neopustím tebe, až i učiním, což jsem mluvil tobě.

A oto, Ja z tobą, i strzedz cię będę, gdziekolwiek pójdziesz, i przywrócę cię do ziemi tej; gdyż nie opuszczę cię, aż spełnię to, com przyrzekł tobie."

טו וְהִנֵּה אָנֹכִי עִמָּךְ וּשְׁמַרְתִּיךָ בְּכֹל אֲשֶׁר־תֵּלֵךְ
וַהֲשִׁבֹתִיךָ אֶל־הָאֲדָמָה הַזֹּאת כִּי לֹא אֶעֱזָבְךָ עַד
אֲשֶׁר אִם־עָשִׂיתִי אֵת אֲשֶׁר־דִּבַּרְתִּי לָךְ׃

און זע, איך וועל זײַן מיט דיר, און איך וועל דיך
היטן אומעטום ווּ דו וועסט גיין, און איך וועל
דיך אומקערן צו דער דאָזיקער ערד, וואָרום
איך וועל דיך ניט פֿאַרלאָזן, ביז וואַנען איך האָב
געטאָן וואָס איך האָב דיר צוגעזאָגט.

16 Procítiv pak Jákob ze sna svého, řekl: V pravdě Hospodin jest na místě tomto, a já jsem nevěděl.

I przebudził się Jakób ze snu swojego, i rzekł: "Zaprawdę, jest Wiekuisty na miejscu tém, a jam nie wiedział!"

טז וַיִּיקַץ יַעֲקֹב מִשְּׁנָתוֹ וַיֹּאמֶר אָכֵן יֵשׁ יְהוָה בַּמָּקוֹם
הַזֶּה וְאָנֹכִי לֹא יָדָעְתִּי׃

האָט יעקב זיך אויפֿגעכאַפּט פֿון זײַן שלאָף, און
ער האָט געזאָגט: פֿאַר וואָר, גאָט איז פֿאַראַן אין
דעם דאָזיקן אָרט, און איך האָב ניט געוווּסט.

17 *(Nebo zhroziv se, řekl: Jak hrozné jest místo toto! Není jiného,jediné dům Boží, a tu jest brána nebeská.)*

I uląkł się i rzekł: "Jak groźném miejsce to! nic to innego, a tylko dom Boży; to brama niebios!"

יז וַיִּירָא וַיֹּאמַר מַה־נּוֹרָא הַמָּקוֹם הַזֶּה אֵין זֶה כִּי אִם־בֵּית אֱלֹהִים וְזֶה שַׁעַר הַשָּׁמָיִם:

און ער האָט מוֹרא געהאַט, און האָט געזאָגט: ווי מוֹראדיק איז דער דאָזיקער אָרט! דאָס איז ניט אַנדערש ווי דאָס הויז פֿון גאָט, און דאָס איז דער טויער פֿון הימל.

18 Vstav pak Jákob ráno, vzal kámen, kterýž byl podložil pod hlavu svou, a postavil jej na znamení pamětné, a polil jej svrchu olejem.

I wstał Jakób rano, i wziął kamień, który był położył w głowach swoich, i postawił go jako pomnik, i rozlał olej na wierzch jego.

יח וַיַּשְׁכֵּם יַעֲקֹב בַּבֹּקֶר וַיִּקַּח אֶת־הָאֶבֶן אֲשֶׁר־שָׂם מְרַאֲשֹׁתָיו וַיָּשֶׂם אֹתָהּ מַצֵּבָה וַיִּצֹק שֶׁמֶן עַל־רֹאשָׁהּ:

און יעקב האָט זיך געפֿעדערט אין דער פֿרי, און ער האָט גענומען דעם שטיין וואָס ער האָט געמאַכט פֿאַר זײַן צוקאָפּנס, און האָט אים געמאַכט פֿאַר אַ זײַלשטיין, און ער האָט אַרויפֿגעגאָסן אייל אויף זײַן שפּיץ.

19 Protož nazval jméno místa toho Bethel, ješto prvé to město sloulo Lůza.

I nazwał imię miejsca tego Beth-El; wszakże było Luz imię miasta tego przedtém.

יט וַיִּקְרָא אֶת־שֵׁם־הַמָּקוֹם הַהוּא בֵּית־אֵל וְאוּלָם לוּז שֵׁם־הָעִיר לָרִאשֹׁנָה:

און ער האָט גערופֿן דעם נאָמען פֿון יענעם אָרט בית-אֵל, אָבער לוז איז געווען דער נאָמען פֿון דער שטאָט צוערשט.

20 Zavázal se také Jákob slibem, řka: Jestliže Bůh bude se mnou, a ostříhati mne bude na cestě této, kterouž já jdu; a dá-li mi chléb ku pokrmu a roucho k oděvu,

I ślubował Jakób ślub, i rzekł: "Jeżeli będzie Bóg ze mną, a strzedz mnie będzie na drodze tej, którą idę, i da mi chléb na pokarm i suknię na odzienie,

כ וַיִּדַּר יַעֲקֹב נֶדֶר לֵאמֹר אִם־יִהְיֶה אֱלֹהִים עִמָּדִי וּשְׁמָרַנִי בַּדֶּרֶךְ הַזֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי הוֹלֵךְ וְנָתַן־לִי לֶחֶם לֶאֱכֹל וּבֶגֶד לִלְבֹּשׁ:

און יעקב האָט אַ נדר געטאָן, אַזוי צו זאָגן: אויב גאָט וועט זײַן מיט מיר, און וועט מיך היטן אויף דעם דאָזיקן וועג וואָס איך גיי, און ער וועט מיר געבן ברויט צום עסן, און אַ בגד אָנצוטאָן,

21 A navrátím-li se v pokoji do domu otce svého, a bude mi Hospodin za Boha:

A powrócę w pokoju do domu ojca mojego: to będzie Wiekuisty Bogiem moim.

כא וְשַׁבְתִּי בְשָׁלוֹם אֶל־בֵּית אָבִי וְהָיָה יְהוָה לִי לֵאלֹהִים:

און איך וועל מיך אומקערן בשלום צו מײַן פֿאָטערס הויז, וועט יהוה מיר זײַן צום גאָט.

22 Kámen tento, kterýž jsem postavil na památku, bude domem Božím; a ze všech věcí, kteréž mi dáš, desátky spravedlivě tobě dám.

A kamień ten, który postawiłem jako pomnik, będzie domem Bożym; a z wszystkiego co mi dasz, dziesięcinę zaofiaruję Tobie."

כב וְהָאֶבֶן הַזֹּאת אֲשֶׁר־שַׂמְתִּי מַצֵּבָה יִהְיֶה בֵּית אֱלֹהִים וְכֹל אֲשֶׁר תִּתֶּן־לִי עַשֵּׂר אֲעַשְּׂרֶנּוּ לָךְ:

און דער דאָזיקער שטיין וואָס איך האָב געמאַכט פֿאַר אַ זײַלשטיין, וועט זײַן אַ הויז פֿון גאָט; און פֿון אַלץ וואָס דו וועסט מיר געבן, וועל איך מעשׂרן מעשׂר צו דיר.

1 Tedy Jákob vstav, odšel do země východní.

א וַיִּשָּׂא יַעֲקֹב רַגְלָיו וַיֵּלֶךְ אַרְצָה בְנֵי־קֶדֶם׃

I powstał Jakób, i poszedł do ziemi synów Wschodu.

און יעקב האָט אויפֿגעהויבן זײַנע פֿיס, און איז געגאַנגען צו דעם לאַנד פֿון די קינדער פֿון מזרח.

2 A pohleděv, uzřel studnici v poli a tři stáda ovcí, ana se složila při ní; nebo z té studnice napájeli stáda; a kámen veliký *byl* navrchu studnice.

ב וַיַּרְא וְהִנֵּה בְאֵר בַּשָּׂדֶה וְהִנֵּה־שָׁם שְׁלֹשָׁה עֶדְרֵי־צֹאן רֹבְצִים עָלֶיהָ כִּי מִן־הַבְּאֵר הַהִוא יַשְׁקוּ הָעֲדָרִים וְהָאֶבֶן גְּדֹלָה עַל־פִּי הַבְּאֵר׃

I spojrzał, a oto studnia na polu, a tam trzy stada owiec rozłożone przy niej, bo ze studni tej zwykle pojono stada; a kamień był ogromny nad otworem studni.

און ער האָט אַ קוק געטאָן, ערשט אַ ברונעם איז אין פֿעלד, און זע, דרײַ סטאַדעס שאָף הויערן דאָרטן בײַ אים; וואָרום פֿון יענעם ברונעם פֿלעגט מען אָנטרינקען די סטאַדעס, און דער שטיין אויפֿן מויל פֿון ברונעם איז געווען גרויס.

3 Shánívána pak tam bývala všecka stáda, a *teprv* odvalovali kámen ten od vrchu té studnice, a napájeli dobytky; potom zas přivalovali kámen na vrch studnice, na místo jeho.

ג וְנֶאֶסְפוּ־שָׁמָּה כָל־הָעֲדָרִים וְגָלֲלוּ אֶת־הָאֶבֶן מֵעַל פִּי הַבְּאֵר וְהִשְׁקוּ אֶת־הַצֹּאן וְהֵשִׁיבוּ אֶת־הָאֶבֶן עַל־פִּי הַבְּאֵר לִמְקֹמָהּ׃

A gdy zgromadzone tam były wszystkie stada, stoczyli kamień z nad otworu studni, i napoili trzody, i złożyli napowrót kamień nad otwór studni, na miejsce swoje.

און אַז דאָרטן האָבן זיך צונויפֿגעזאַמלט אַלע סטאַדעס, האָט מען אַראָפּגעקײַקלט דעם שטיין פֿון דעם מויל פֿון ברונעם, און מע האָט אָנגעטרונקען די שאָף, און אומגעקערט דעם שטיין אויפֿן מויל פֿון דעם ברונעם אויף זײַן אָרט.

4 Tedy řekl jim Jákob: Bratří moji, odkud jste? Kteřížto odpověděli: Jsme z Cháran.

ד וַיֹּאמֶר לָהֶם יַעֲקֹב אַחַי מֵאַיִן אַתֶּם וַיֹּאמְרוּ מֵחָרָן אֲנָחְנוּ׃

I rzekł do nich Jakób: "Bracia moi, zkąd wy?" I odpowiedzieli: "Z Charanu jesteśmy."

האָט יעקב צו זיי געזאָגט: פֿון וואַנען זײַט איר, מײַנע ברידער? האָבן זיי געזאָגט: פֿון חָרָן זײַנען מיר.

5 I řekl jim: Znáte-li Lábana, syna Náchorova? A oni řekli: Známe.

ה וַיֹּאמֶר לָהֶם הַיְדַעְתֶּם אֶת־לָבָן בֶּן־נָחוֹר וַיֹּאמְרוּ יָדָעְנוּ׃

I rzekł do nich: "Czy znacie Labana, syna Nachora?" I odpowiedzieli: "Znamy."

האָט ער צו זיי געזאָגט: קענט איר לָבָן דעם זון פֿון נָחורן? האָבן זיי געזאָגט: מיר קענען.

6 I dí *opět* k nim: Dobře-li se má? Odpověděli: Dobře, a aj, Ráchel dcera jeho *tamto* jde s dobytkem.

I rzekł do nich: "Czy dobrze się miewa?" I odpowiedzieli: "Dobrze; a oto Rachel, córka jego, nadchodzi z trzodą!"

ו וַיֹּאמֶר לָהֶם הֲשָׁלוֹם לוֹ וַיֹּאמְרוּ שָׁלוֹם וְהִנֵּה רָחֵל בִּתּוֹ בָּאָה עִם־הַצֹּאן׃

האָט ער צו זיי געזאָגט: איז פֿריד צו אים? האָבן זיי געזאָגט: פֿריד; און אָט קומט זײַן טאָכטער רחל מיט די שאָף.

7 Tedy řekl: Však ještě daleko do večera, aniž ještě čas, aby dobytek byl sehnán; napojte stáda, a jděte, paste.

I rzekł: "Wszak jeszcze dnia dosyć, nie czas zapędzać stada; napójcież trzodę, a idźcie popaść."

ז וַיֹּאמֶר הֵן עוֹד הַיּוֹם גָּדוֹל לֹא־עֵת הֵאָסֵף הַמִּקְנֶה הַשְׁקוּ הַצֹּאן וּלְכוּ רְעוּ׃

האָט ער צו זיי געזאָגט: זעט, דער טאָג איז נאָך גרויס, נאָך ניט צײַט דאָס פֿי זאָל אײַנגעזאַמלט ווערן; טרינקט אָן די שאָף, און גייט פֿיטערט.

8 A oni odpověděli: Nemůžeme, než až se všecka stáda seženou, a odvalen bude kámen od svrchku studnice, abychom napojili ovce.

I odpowiedzieli: "Nie możemy, póki zgromadzone nie będą wszystkie trzody, i nie stoczą kamienia z nad otworu studni, a wtedy napoim trzodę."

ח וַיֹּאמְרוּ לֹא נוּכַל עַד אֲשֶׁר יֵאָסְפוּ כָל־הָעֲדָרִים וְגָלֲלוּ אֶת־הָאֶבֶן מֵעַל פִּי הַבְּאֵר וְהִשְׁקִינוּ הַצֹּאן׃

האָבן זיי געזאָגט: מיר קענען ניט, ביז וואַנען אַלע סטאַדעס וועלן זיך צונויפֿזאַמלען, און מע וועט אַראָפּקײַקלען דעם שטיין פֿון דעם מויל פֿון ברונעם; און מיר וועלן אָנטרינקען די שאָף.

9 Když on ještě mluvil s nimi, přišla k tomu Ráchel s stádem otce svého; neb ona pásla stádo.

Jeszcze rozmawiał z nimi, - a Rachel nadeszła z trzodą ojca swego, bo pasterką była.

ט עוֹדֶנּוּ מְדַבֵּר עִמָּם וְרָחֵל בָּאָה עִם־הַצֹּאן אֲשֶׁר לְאָבִיהָ כִּי רֹעָה הִוא׃

ווי ער רעדט נאָך מיט זיי, אַזוי איז רחל אונטערגעקומען מיט איר פֿאָטערס שאָף; וואָרום זי איז געווען אַ פֿאַסטוכערין.

10 Tedy Jákob uzřev Ráchel, dceru Lábana ujce svého, a stádo jeho, přistoupil a odvalil ten kámen od vrchu studnice, a napojil stádo Lábana ujce svého.

I stało się, gdy ujrzał Jakób Rachelę, córkę Labana, brata matki swojej, i trzodę Labana, brata matki swojej, że przystąpił Jakób, i stoczył kamień z nad otworu studni, i napoił trzodę Labana, brata matki swojej.

י וַיְהִי כַּאֲשֶׁר רָאָה יַעֲקֹב אֶת־רָחֵל בַּת־לָבָן אֲחִי אִמּוֹ וְאֶת־צֹאן לָבָן אֲחִי אִמּוֹ וַיִּגַּשׁ יַעֲקֹב וַיָּגֶל אֶת־הָאֶבֶן מֵעַל פִּי הַבְּאֵר וַיַּשְׁקְ אֶת־צֹאן לָבָן אֲחִי אִמּוֹ׃

און עס איז געווען, ווי יעקב האָט דערזען רחלען, די טאָכטער פֿון לָבָן, זײַן מוטערס ברודער, און די שאָף פֿון לָבָן, זײַן מוטערס ברודער, אַזוי האָט יעקב גענענט, און האָט אַראָפּגעקײַקלט דעם שטיין פֿון דעם מויל פֿון ברונעם, און האָט אָנגעטרונקען די שאָף פֿון לָבָן, זײַן מוטערס ברודער.

11 A políbil Jákob Ráchel, a povýšiv hlasu svého, plakal.

I ucałował Jakób Rachelę, i podniósł głos swój, i zapłakał.

יא וַיִּשַּׁק יַעֲקֹב לְרָחֵל וַיִּשָּׂא אֶת־קֹלוֹ וַיֵּבְךְּ׃

און יעקב האָט געקושט רחלען, און האָט אויפֿגעהויבן זײַן קָול און האָט געוויינט.

12 Oznámil jí pak byl Jákob, že jest bratr otce jejího, a že jest syn Rebeky; a ona přiběhši, oznámila *to* otci svému.

יב וַיַּגֵּד יַעֲקֹב לְרָחֵל כִּי אֲחִי אָבִיהָ הוּא וְכִי בֶן־רִבְקָה הוּא וַתָּרָץ וַתַּגֵּד לְאָבִיהָ׃

I oznajmił Jakób Racheli, że jest siostrzeńcem ojca jej, i że jest synem Ribki; i pobiegła, i opowiedziała to ojcu swojemu.

און יעקב האָט דערציילט רחלען אַז ער איז איר פֿאָטערס אַן אייגענער, און אַז ער איז רבקהס אַ זון; און זי איז געלאָפֿן, און האָט אָנגעזאָגט איר פֿאָטער.

13 I stalo se, když Lában uslyšel pověst o Jákobovi, synu sestry své, že vyběhl proti němu, a objav ho, políbil, a uvedl do domu svého; on pak vypravoval Lábanovi o všech těch věcech.

יג וַיְהִי כִשְׁמֹעַ לָבָן אֶת־שֵׁמַע יַעֲקֹב בֶּן־אֲחֹתוֹ וַיָּרָץ לִקְרָאתוֹ וַיְחַבֶּק־לוֹ וַיְנַשֶּׁק־לוֹ וַיְבִיאֵהוּ אֶל־בֵּיתוֹ וַיְסַפֵּר לְלָבָן אֵת כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה׃

I stało się, gdy usłyszał Laban wiadomość o Jakóbie, synu siostry swojej, pobiegł na spotkanie jego, i uścisnął go, i ucałował go, i wprowadził go do domu swojego; a wtedy opowiedział Labanowi o wszystkiém tém.

און עס איז געווען, ווי לָבָן האָט געהערט די הערונג וועגן יעקב, זײַן שוועסטערס זון, אַזוי איז ער אים געלאָפֿן אַנטקעגן, און ער האָט אים געהאַלדזט און אים געקושט, און האָט אים אַרײַנגעבראַכט אין זײַן הויז. און ער האָט דערציילט לָבָנען אַלע יענע געשעענישן.

14 Jemužto odpověděl Lában: Jistě kost má a tělo mé jsi. I zůstal s ním přes celý měsíc.

יד וַיֹּאמֶר לוֹ לָבָן אַךְ עַצְמִי וּבְשָׂרִי אָתָּה וַיֵּשֶׁב עִמּוֹ חֹדֶשׁ יָמִים׃

I rzekł do niego Laban: "Wszak kością i ciałem mojém ty!" I zamieszkał u niego przez miesiąc czasu.

און לָבָן האָט צו אים געזאָגט: פֿאַר וואָר, מײַן ביין און מײַן פֿלייש ביסטו. און ער איז געזעסן בײַ אים אַ חודש צײַט.

15 Tedy řekl Lában Jákobovi: Zdali proto, že jsi bratr můj, darmo mi sloužiti budeš? Pověz mi, jaká *má býti* mzda tvá?

טו וַיֹּאמֶר לָבָן לְיַעֲקֹב הֲכִי־אָחִי אַתָּה וַעֲבַדְתַּנִי חִנָּם הַגִּידָה לִּי מַה־מַּשְׂכֻּרְתֶּךָ׃

Wtedy rzekł Laban do Jakóba: "Czyż dla tego, żeś bratem moim, masz mi służyć darmo? Powiedzże mi jakie ma być wynagrodzenie twoje?"

האָט לָבָן געזאָגט צו יעקבן: צי ווײַל דו ביסט מײַנער אַן אייגענער, זאָלסטו מיר דינען אומזיסט? זאָג מיר וואָס איז דײַן לוין.

16 *(Měl pak Lában dvě dcery; jméno starší Lía, a jméno mladší Ráchel.*

טז וּלְלָבָן שְׁתֵּי בָנוֹת שֵׁם הַגְּדֹלָה לֵאָה וְשֵׁם הַקְּטַנָּה רָחֵל׃

A miał Laban dwie córki; imię starszej: Lea, a imię młodszej: Rachel.

און לָבָן האָט געהאַט צוויי טעכטער; דער נאָמען פֿון דער עלטערער איז געווען לאה, און דער נאָמען פֿון דער ייִנגערער רחל.

17 Než Lía měla oči mdlé, ale Ráchel byla pěkné postavy a krásné tváři.

יז וְעֵינֵי לֵאָה רַכּוֹת וְרָחֵל הָיְתָה יְפַת־תֹּאַר וִיפַת מַרְאֶה׃

A oczy Lei były mdłe; Rachel zaś była pięknej postawy i pięknego wejrzenia.

און לאהס אויגן זײַנען געווען שלאַפֿע, און רחל איז געווען שיין אויפֿן געשטאַלט, און שיין אויפֿן פּנים,

18 I miloval Jákob Ráchel.) Řekl tedy: Buduť sloužiti sedm let za Ráchel, dceru tvou mladší.

I pokochał Jakób Rachelę, i rzekł: "Będę ci służył siedm lat o Rachelę, córkę twoję młodszą."

יח וַיֶּאֱהַב יַעֲקֹב אֶת־רָחֵל וַיֹּאמֶר אֶעֱבָדְךָ שֶׁבַע שָׁנִים בְּרָחֵל בִּתְּךָ הַקְּטַנָּה׃

און יעקב האָט ליב געקריגן רחלען; און ער האָט געזאָגט: איך וועל דיר דינען זיבן יאָר פֿאַר דײַן ייִנגערער טאָכטער רחלען.

19 Odpověděl Lában: Lépeť jest, abych ji tobě dal, nežli bych ji dal muži jinému; zůstaniž se mnou.

I rzekł Laban: "Lepiej, że dam ją tobie, niżbym miał oddać ją mężowi innemu; pozostań u mnie."

יט וַיֹּאמֶר לָבָן טוֹב תִּתִּי אֹתָהּ לָךְ מִתִּתִּי אֹתָהּ לְאִישׁ אַחֵר שְׁבָה עִמָּדִי׃

האָט לָבָן געזאָגט: בעסער איך זאָל זי דיר געבן, איידער איך זאָל זי געבן צו אַן אַנדער מאַן; בלײַב בײַ מיר.

20 Takž Jákob sloužil za Ráchel sedm let; a bylo před očima jeho jako něco málo dnů, proto že laskav byl na ni.

I tak służył Jakób o Rachelę siedm lat; a zdawały się w oczach jego jako dni kilka w miłości jego ku niej.

כ וַיַּעֲבֹד יַעֲקֹב בְּרָחֵל שֶׁבַע שָׁנִים וַיִּהְיוּ בְעֵינָיו כְּיָמִים אֲחָדִים בְּאַהֲבָתוֹ אֹתָהּ׃

און יעקב האָט געדינט פֿאַר רחלען זיבן יאָר, און זיי זײַנען געווען אין זײַנע אויגן אַזוי ווי עטלעכע טעג, פֿון זײַן ליבשאַפֿט צו איר.

21 Potom řekl Jákob k Lábanovi: Dejž *mi* ženu mou; nebo vyplněni jsou dnové moji, abych všel k ní.

I rzekł Jakób do Labana: "Daj mi żonę moję, bo spełniony czas mój, a pójdę do niej."

כא וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל־לָבָן הָבָה אֶת־אִשְׁתִּי כִּי מָלְאוּ יָמָי וְאָבוֹאָה אֵלֶיהָ׃

און יעקב האָט געזאָגט צו לָבָנען: גיב מיר מײַן ווײַב, וואָרום מײַנע טעג זײַנען דערפֿילט געוואָרן; און איך וועל קומען צו איר.

22 Tedy sezval Lában všecky muže místa toho, a učinil hody.

I zgromadził Laban wszystkich ludzi miejscowych, i wyprawił ucztę.

כב וַיֶּאֱסֹף לָבָן אֶת־כָּל־אַנְשֵׁי הַמָּקוֹם וַיַּעַשׂ מִשְׁתֶּה׃

האָט לָבָן אײַנגעזאַמלט אַלע מענטשן פֿון דעם אָרט, און ער האָט געמאַכט אַ מאָלצײַט.

23 U večer pak vzav Líu, dceru svou, uvedl ji k němu; a *on* všel k ní.

I było wieczorem, wziął Leę, córkę swoję, i wprowadził ją do niego; i poszedł do niej.

כג וַיְהִי בָעֶרֶב וַיִּקַּח אֶת־לֵאָה בִתּוֹ וַיָּבֵא אֹתָהּ אֵלָיו וַיָּבֹא אֵלֶיהָ׃

און עס איז געווען אין אָוונט, האָט ער גענומען זײַן טאָכטער לאהן, און האָט זי געבראַכט צו אים, און ער איז געקומען צו איר.

24 Dal také Lában Zelfu děvku svou Líe, dceři své, za služebnici.

A dał jej Laban Zylpę, służebnicę swoję, - Lei córce swej, za służebnicę.

כד וַיִּתֵּן לָבָן לָהּ אֶת־זִלְפָּה שִׁפְחָתוֹ לְלֵאָה בִתּוֹ שִׁפְחָה׃

און לָבָן האָט איר געגעבן זײַן דינסט זִלְפָּהן — פֿאַר אַ דינסט צו זײַן טאָכטער לאהן.

25 A když bylo ráno, poznal, že jest Lía. I řekl k Lábanovi: Což jsi mi to učinil? Zdaliž jsem za Ráchel nesloužil u tebe? Pročežs mne tedy oklamal?

כה וַיְהִי בַבֹּקֶר וְהִנֵּה־הִוא לֵאָה וַיֹּאמֶר אֶל־לָבָן מַה־זֹּאת עָשִׂיתָ לִּי הֲלֹא בְרָחֵל עָבַדְתִּי עִמָּךְ וְלָמָּה רִמִּיתָנִי׃

I okazało się z rana, a oto była - Lea! I rzekł do Labana: "Cóżeś mi to uczynił? Alboż nie o Rachelę służyłem tobie, - i dla czegoż mnie oszukałeś?"

און עס איז געווען אין דער פֿרי, ערשט דאָס איז לאה. האָט ער געזאָגט צו לָבָנען: וואָס האָסטו מיר דאָ געטאָן? האָב איך ניט געדינט בײַ דיר פֿאַר רחלען, און פֿאַר וואָס האָסטו מיך גענאַרט?

26 Odpověděl Lában: Nebývá toho v kraji našem, aby vdávána byla mladší dříve, než prvorozená.

כו וַיֹּאמֶר לָבָן לֹא־יֵעָשֶׂה כֵן בִּמְקוֹמֵנוּ לָתֵת הַצְּעִירָה לִפְנֵי הַבְּכִירָה׃

I rzekł Laban: "Nie zwykło się tak czynić w miejscu naszém, aby wydawać młodszą przed starszą.

האָט לָבָן געזאָגט: עס ווערט ניט געטאָן אַזוי אין אונדזער מקום, אויסצוגעבן די ייִנגערע פֿאַר דער עלטערער.

27 Vyplň týden této; dámeť potom i tuto za službu, kterouž sloužiti budeš u mne ještě sedm let jiných.

כז מַלֵּא שְׁבֻעַ זֹאת וְנִתְּנָה לְךָ גַּם־אֶת־זֹאת בַּעֲבֹדָה אֲשֶׁר תַּעֲבֹד עִמָּדִי עוֹד שֶׁבַע־שָׁנִים אֲחֵרוֹת׃

Dopełnij tydzień tej, a damy ci i tę drugą, za służbę, którą pełnić będziesz u mnie jeszcze siedm lat innych.

דערפֿיל די וואָך פֿון דער, און מיר וועלן דיר אויך יענע געבן, פֿאַר דעם דינסט וואָס דו וועסט דינען בײַ מיר נאָך זיבן אַנדערע יאָר.

28 I udělal tak Jákob, a vyplnil týden její. Potom dal mu Ráchel dceru svou za manželku.

כח וַיַּעַשׂ יַעֲקֹב כֵּן וַיְמַלֵּא שְׁבֻעַ זֹאת וַיִּתֶּן־לוֹ אֶת־רָחֵל בִּתּוֹ לוֹ לְאִשָּׁה׃

I uczynił Jakób tak, i dopełnił tydzień tej; i dał mu Rachelę, córkę swoję, za żonę.

האָט יעקב אַזוי געטאָן, און ער האָט דערפֿילט די וואָך פֿון דער; און ער האָט אים געגעבן זײַן טאָכטער רחלען, אים פֿאַר אַ ווײַב.

29 Dal také Lában Ráchel, dceři své, Bálu, děvku svou za služebnici.

כט וַיִּתֵּן לָבָן לְרָחֵל בִּתּוֹ אֶת־בִּלְהָה שִׁפְחָתוֹ לָהּ לְשִׁפְחָה׃

I dał Laban Racheli, córce swojej, Bilhę, sługę swoję, za służebnicę.

און לָבָן האָט געגעבן צו זײַן טאָכטער רחלען זײַן דינסט בלהָהן פֿאַר אַ דינסט צו איר.

30 Tedy všel také k Ráchel, a miloval ji více než Líu; i sloužil u něho ještě sedm let jiných.

ל וַיָּבֹא גַּם אֶל־רָחֵל וַיֶּאֱהַב גַּם־אֶת־רָחֵל מִלֵּאָה וַיַּעֲבֹד עִמּוֹ עוֹד שֶׁבַע־שָׁנִים אֲחֵרוֹת׃

I poszedł też do Racheli, i kochał Rachelę bardziej, niż Leę; i służył u niego jeszcze siedm lat innych.

און ער איז געקומען אויך צו רחלען. און ער האָט רחלען אויך מער ליב געהאַט פֿון לאהן; און ער האָט געדינט בײַ אים נאָך זיבן אַנדערע יאָר.

31 Vida pak Hospodin, že Lía nemá lásky, otevřel život její; a Ráchel *nechal* neplodné.

לא וַיַּרְא יְהוָה כִּי־שְׂנוּאָה לֵאָה וַיִּפְתַּח אֶת־רַחְמָהּ וְרָחֵל עֲקָרָה׃

A widząc Wiekuisty, że nienawidzona Lea, otworzył łono jej; Rachel zaś była niepłodną.

און גאָט האָט געזען אַז לאה איז אומבאַליבט, און ער האָט געעפֿנט איר טראַכט; און רחל איז געווען אַן עקרה.

32 Tedy počala Lía a porodila syna, a nazvala jméno jeho Ruben; nebo řekla: Jistě viděl Hospodin trápení mé; jižť nyní milovati mne bude muž můj.

I poczęła Lea, i urodziła syna, i nazwała imię jego: Reuben, bo rzekła: "Wejrzał Wiekuisty na niedolę moję, gdyż teraz pokocha mnie mąż mój."

לב וַתַּהַר לֵאָה וַתֵּלֶד בֵּן וַתִּקְרָא שְׁמוֹ רְאוּבֵן כִּי אָמְרָה כִּי־רָאָה יְהוָה בְּעָנְיִי כִּי עַתָּה יֶאֱהָבַנִי אִישִׁי׃

און לאה איז טראָגעדיק געוואָרן, און האָט געבאָרן אַ זון, און זי האָט גערופֿן זײַן נאָמען רְאוּבֵן, ווײַל זי האָט געזאָגט: יאָ, גאָט האָט געזען מײַן פּײַן, וואָרום אַצונד וועט מיך מײַן מאַן ליב האָבן.

33 I počala opět a porodila syna, a řekla: Jistě uslyšel Hospodin, že jsem v nenávisti, protož dal mi i tohoto. A nazvala jméno jeho Simeon.

I poczęła znowu, i urodziła syna, i rzekła: "Ponieważ usłyszał Wiekuisty, że nienawidzoną byłam, dał mi i tego;" i nazwała imię jego: Szymeon.

לג וַתַּהַר עוֹד וַתֵּלֶד בֵּן וַתֹּאמֶר כִּי־שָׁמַע יְהוָה כִּי־שְׂנוּאָה אָנֹכִי וַיִּתֶּן־לִי גַּם־אֶת־זֶה וַתִּקְרָא שְׁמוֹ שִׁמְעוֹן׃

און זי איז ווידער טראָגעדיק געוואָרן, און האָט געבאָרן אַ זון, און זי האָט געזאָגט: ווײַל גאָט האָט געהערט אַז איך בין אומבאַליבט, דרום האָט ער מיר געגעבן אויך דעם דאָזיקן; און זי האָט גערופֿן זײַן נאָמען שִׁמְעוֹן.

34 A opět počala a porodila syna, a řekla: Již nyní připojí se ke mně muž můj, nebo jsem mu porodila tři syny. Z té příčiny nazváno jest jméno jeho Léví.

I poczęła znowu, i urodziła syna, i rzekła: "Oto tym razem przylgnie mąż mój do mnie, gdyż urodziłam mu trzech synów;" przeto nazwano imię jego Lewi.

לד וַתַּהַר עוֹד וַתֵּלֶד בֵּן וַתֹּאמֶר עַתָּה הַפַּעַם יִלָּוֶה אִישִׁי אֵלַי כִּי־יָלַדְתִּי לוֹ שְׁלֹשָׁה בָנִים עַל־כֵּן קָרָא־שְׁמוֹ לֵוִי׃

און זי איז ווידער טראָגעדיק געוואָרן, און האָט געבאָרן אַ זון, און זי האָט געזאָגט: אַצונד דאָס מאָל וועט מײַן מאַן ווערן צוגעטאָן צו מיר, ווײַל איך האָב אים געבאָרן דרײַ זין; דרום האָט מען גערופֿן זײַן נאָמען לֵוִי.

35 I počala ještě a porodila syna, a řekla: Již nyní chváliti budu Hospodina. Pročež nazvala jméno jeho Juda; i přestala roditi.

I poczęła jeszcze, i urodziła syna, i rzekła: "Tym razem sławić będę Wiekuistego;" przeto nazwała imię jego: Jehuda. I przestała rodzić.

לה וַתַּהַר עוֹד וַתֵּלֶד בֵּן וַתֹּאמֶר הַפַּעַם אוֹדֶה אֶת־יְהוָה עַל־כֵּן קָרְאָה שְׁמוֹ יְהוּדָה וַתַּעֲמֹד מִלֶּדֶת׃

און זי איז ווידער טראָגעדיק געוואָרן, און האָט געבאָרן אַ זון, און זי האָט געזאָגט: דאָס מאָל טו איך לויבן גאָט; דרום האָט זי גערופֿן זײַן נאָמען יהוּדָה. און זי האָט אויפֿגעהערט געבערן.

1 Viduci pak Ráchel, že by nerodila Jákobovi, záviděla sestře své, a řekla Jákobovi: Dej mi syny; pakli nedáš, umru.

I widziała Rachel, że nie rodziła Jakóbowi, - i zazdrościła Rachel siostrze swojej, i rzekła do Jakóba: "Daj mi dzieci; a jeżeli nie, umrę!"

א וַתֵּרֶא רָחֵל כִּי לֹא יָלְדָה לְיַעֲקֹב וַתְּקַנֵּא רָחֵל
בַּאֲחֹתָהּ וַתֹּאמֶר אֶל־יַעֲקֹב הָבָה־לִּי בָנִים
וְאִם־אַיִן מֵתָה אָנֹכִי׃

און אַז רחל האָט געזען אַז זי געבערט ניט פֿון יעקבן, האָט רחל מקנא געווען איר שוועסטער, און זי האָט געזאָגט צו יעקבן: גיב מיר קינדער, אַניט שטאַרב איך.

2 Pročež rozhněval se velmi Jákob na Ráchel, a řekl: Zdali já jsem za Boha, kterýžť nedal plodu života?

I wspłonął gniew Jakóba na Rachelę, i rzekł: "Alboż ja na miejscu Boga, który odmówił ci płodu żywota?"

ב וַיִּחַר־אַף יַעֲקֹב בְּרָחֵל וַיֹּאמֶר הֲתַחַת אֱלֹהִים
אָנֹכִי אֲשֶׁר־מָנַע מִמֵּךְ פְּרִי־בָטֶן׃

האָט דער צאָרן פֿון יעקבן געגרימט אויף רחלען, און ער האָט געזאָגט: בין איך דען אויף דעם אָרט פֿון גאָט, וואָס האָט פֿאַרמיטן פֿון דיר פֿרוכט פֿון לײַב?

3 Řekla ona: Hle, děvka má Bála; vejdi k ní, aby rodila na kolena má, a budu míti já také syny z ní.

I rzekła: "Oto służebnica moja Bilha, pójdź do niej, aby urodziła na kolanach moich, a zbudowaną była i ja od niej!"

ג וַתֹּאמֶר הִנֵּה אֲמָתִי בִלְהָה בֹּא אֵלֶיהָ וְתֵלֵד
עַל־בִּרְכַּי וְאִבָּנֶה גַם־אָנֹכִי מִמֶּנָּה׃

האָט זי געזאָגט: אָט איז מײַן דינסט בלהָה, קום צו איר, און זי וועט געבערן אויף מײַנע קני, און אויך איך וועל אויפֿגעריכט ווערן פֿון איר.

4 I dala mu Bálu děvku svou za ženu; a všel k ní Jákob.

I dała mu Bilhę, służebnicę swoję, za żonę; i poszedł do niej Jakób.

ד וַתִּתֶּן־לוֹ אֶת־בִּלְהָה שִׁפְחָתָהּ לְאִשָּׁה וַיָּבֹא אֵלֶיהָ
יַעֲקֹב׃

און זי האָט אים געגעבן איר דינסט בלהָהן פֿאַר אַ ווײַב, און יעקב איז צו איר געקומען.

5 Tedy počavši Bála, porodila Jákobovi syna.

I poczęła Bilha, i urodziła Jakóbowi syna.

ה וַתַּהַר בִּלְהָה וַתֵּלֶד לְיַעֲקֹב בֵּן׃

און בלהָה איז טראָגעדיק געוואָרן, און האָט יעקבן געבאָרן אַ זון.

6 I řekla Ráchel: Soudil Bůh při mou, a uslyšel také hlas můj, a dal mi syna. Protož nazvala jméno jeho Dan.

I rzekła Rachel: "Osądził mnie Bóg i usłyszał głos mój, i dał mi syna;" przeto nazwała imię jego: Dan.

ו וַתֹּאמֶר רָחֵל דָּנַנִּי אֱלֹהִים וְגַם שָׁמַע בְּקֹלִי
וַיִּתֶּן־לִי בֵּן עַל־כֵּן קָרְאָה שְׁמוֹ דָּן׃

און רחל האָט געזאָגט: גאָט האָט זיך פֿאַר מיר אָנגענומען, און האָט אויך מײַן קָול צוגעהערט, און מיר געגעבן אַ זון; דרום האָט זי גערופֿן זײַן נאָמען דָן.

7 Opět počavši Bála, děvka Ráchel, porodila syna druhého Jákobovi.

ז וַתַּהַר עוֹד וַתֵּלֶד בִּלְהָה שִׁפְחַת רָחֵל בֵּן שֵׁנִי לְיַעֲקֹב׃

I poczęła znowu, i urodziła Bilha, służebnica Racheli, syna drugiego Jakóbowi.

און בלהה, רחלס דינסט, איז ווידער טראָגעדיק געוואָרן, און האָט יעקבן געבאָרן אַ צווייטן זון.

8 I řekla Ráchel: Tuhé jsem odpory měla s sestrou svou, a všakť jsem přemohla. A nazvala jméno jeho Neftalím.

ח וַתֹּאמֶר רָחֵל נַפְתּוּלֵי אֱלֹהִים נִפְתַּלְתִּי עִם־אֲחֹתִי גַּם־יָכֹלְתִּי וַתִּקְרָא שְׁמוֹ נַפְתָּלִי׃

I rzekła Rachel: "Zapasy potężnymi pasowałam się z siostrą moją, a przemogłam;" i nazwała imię jego: Naftali.

און רחל האָט געזאָגט: שטאַרקע ראַנגלענישן האָב איך זיך געראַנגלט מיט מײַן שוועסטער, און איך בין בײַגעקומען; דרום האָט זי גערופֿן זײַן נאָמען נַפְתָּלִי.

9 Viduci pak Lía, že by přestala roditi, vzala Zelfu děvku svou, a dala ji Jákobovi za ženu.

ט וַתֵּרֶא לֵאָה כִּי עָמְדָה מִלֶּדֶת וַתִּקַּח אֶת־זִלְפָּה שִׁפְחָתָהּ וַתִּתֵּן אֹתָהּ לְיַעֲקֹב לְאִשָּׁה׃

A widząc Lea, że przestała rodzić, wzięła Zylpę służebnicę swoję, i dała ją Jakóbowi za żonę.

און לאה האָט געזען אַז זי האָט אויפֿגעהערט געבערן, האָט זי גענומען איר דינסט זִלפָּהן, און זי געגעבן יעקבן פֿאַר אַ ווײַב.

10 A porodila Zelfa, děvka Líe, Jákobovi syna.

י וַתֵּלֶד זִלְפָּה שִׁפְחַת לֵאָה לְיַעֲקֹב בֵּן׃

I urodziła Zylpa, służebnica Lei, Jakóbowi syna.

און זִלפָּה, לאהס דינסט, האָט יעקבן געבאָרן אַ זון.

11 Protož řekla Lía: *Již* přišel zástup. A nazvala jméno jeho Gád.

יא וַתֹּאמֶר לֵאָה בגד בָּא גָד וַתִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ גָּד׃

I rzekła Lea: "Przyszło szczęście!" I nazwała imię jego: Gad.

האָט לאה געזאָגט: מזל איז געקומען; און זי האָט גערופֿן זײַן נאָמען גָד.

12 Porodila také Zelfa děvka Líe syna druhého Jákobovi.

יב וַתֵּלֶד זִלְפָּה שִׁפְחַת לֵאָה בֵּן שֵׁנִי לְיַעֲקֹב׃

I urodziła Zylpa, służebnica Lei, syna drugiego Jakóbowi.

און זִלפָּה, לאהס דינסט, האָט יעקבן געבאָרן אַ צווייטן זון.

13 A řekla Lía: To na mé štěstí; nebo šťastnou mne nazývati budou ženy. A nazvala jméno jeho Asser.

יג וַתֹּאמֶר לֵאָה בְּאָשְׁרִי כִּי אִשְּׁרוּנִי בָּנוֹת וַתִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ אָשֵׁר׃

I rzekła Lea: "Na szczęście moje! bo szczęśliwą nazywać mnie będą niewiasty." I nazwała imię jego: Aszer.

האָט לאה געזאָגט: אויף מײַן גליק! וואָרום די טעכטער וועלן מיך שאַצן גליקלעך; און זי האָט גערופֿן זײַן נאָמען אָשֵר.

14 Vyšel pak Ruben v čas žně pšeničné, a nalezl pěkná jablečka na poli, a přinesl je Líe matce své. I řekla Ráchel Líe: Dej mi, prosím, těch jableček syna svého.

יד וַיֵּלֶךְ רְאוּבֵן בִּימֵי קְצִיר־חִטִּים וַיִּמְצָא דוּדָאִים
בַּשָּׂדֶה וַיָּבֵא אֹתָם אֶל־לֵאָה אִמּוֹ וַתֹּאמֶר רָחֵל
אֶל־לֵאָה תְּנִי־נָא לִי מִדּוּדָאֵי בְּנֵךְ׃

I wyszedł Reuben w czasie sprzętu pszenicy, i znalazł pokrzyki na polu, i przyniósł je Lei, matce swojej; i rzekła Rachel do Lei: "Dajże mi pokrzyków syna twego."

און ראובן איז געגאַנגען אין די טעג פֿון ווייצשניט, און האָט געפֿונען ליבעפּעלעך אין פֿעלד, און האָט זיי געבראַכט צו זײַן מוטער לאהן. האָט רחל געזאָגט צו לאהן: גיב מיר, איך בעט דיך, פֿון דײַן זונס ליבעפּעלעך.

15 Jížto ona odpověděla: Máloť se snad zdá, *že* jsi vzala muže mého; chceš také užívati jableček syna mého? I řekla Ráchel: Nechažť tedy spí s tebou této noci za jablečka syna tvého.

טו וַתֹּאמֶר לָהּ הַמְעַט קַחְתֵּךְ אֶת־אִישִׁי וְלָקַחַת גַּם
אֶת־דּוּדָאֵי בְּנִי וַתֹּאמֶר רָחֵל לָכֵן יִשְׁכַּב עִמָּךְ
הַלַּיְלָה תַּחַת דּוּדָאֵי בְנֵךְ׃

A rzekła do niej: "Czyż mało, żeś wzięła męża mojego, że chcesz wziąć i pokrzyki syna mego?" I rzekła Rachel: "Niechajże śpi z tobą tej nocy za pokrzyki syna twego."

האָט זי געזאָגט צו איר: ווינציק וואָס דו האָסט צוגענומען מײַן מאַן, ווילסטו נאָך צונעמען מײַן זונס ליבעפּעלעך? האָט רחל געזאָגט: דערפֿאַר זאָל ער ליגן מיט דיר הײַנטיקע נאַכט, פֿאַר די ליבעפּעלעך פֿון דײַן זון.

16 Když pak navracoval se Jákob s pole večer, vyšla Lía proti němu, a řekla: Ke mně vejdeš; nebo ze mzdy najala jsem tě za jablečka syna svého. I spal s ní té noci.

טז וַיָּבֹא יַעֲקֹב מִן־הַשָּׂדֶה בָּעֶרֶב וַתֵּצֵא לֵאָה
לִקְרָאתוֹ וַתֹּאמֶר אֵלַי תָּבוֹא כִּי שָׂכֹר שְׂכַרְתִּיךָ
בְּדוּדָאֵי בְּנִי וַיִּשְׁכַּב עִמָּהּ בַּלַּיְלָה הוּא׃

A gdy przyszedł Jakób z pola wieczorem, wyszła Lea naprzeciw niego, i rzekła: "Do mnie zajdziesz, gdyż najęłam cię za pokrzyki syna mego;" I spał z nią onej nocy.

און ווי יעקב איז געקומען פֿון פֿעלד אין אָוונט, אַזוי איז לאה אים אַרויסגעגאַנגען אַנטקעגן, און האָט געזאָגט: צו מיר מוזטו קומען, וואָרום אָפּדינגען האָב איך דיך אָפּגעדונגען פֿאַר די ליבעפּעלעך פֿון מײַן זון. און ער איז מיט איר געלעגן אין יענער נאַכט.

17 A uslyšel Bůh Líu; kterážto počala a porodila Jákobovi syna pátého.

יז וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶל־לֵאָה וַתַּהַר וַתֵּלֶד לְיַעֲקֹב בֵּן
חֲמִישִׁי׃

I wysłuchał Bóg Leę, i poczęła, i urodziła Jakóbowi syna piątego.

און גאָט האָט צוגעהערט צו לאהן, און זי איז טראָגעדיק געוואָרן, און האָט יעקבן געבאָרן אַ פֿינפֿטן זון.

18 I řekla Lía: Dal *mi* Bůh mzdu mou, *i* potom, když jsem dala děvku svou muži svému. Pročež nazvala jméno jeho Izachar.

יח וַתֹּאמֶר לֵאָה נָתַן אֱלֹהִים שְׂכָרִי אֲשֶׁר־נָתַתִּי
שִׁפְחָתִי לְאִישִׁי וַתִּקְרָא שְׁמוֹ יִשָּׂשכָר׃

I rzekła Lea: "Dał mi Bóg wynagrodzenie, iż oddałam służebnicę moję mężowi mojemu." I nazwała imię jego Issachar.

און לאה האָט געזאָגט: גאָט האָט געגעבן מײַן שׂכר פֿאַר וואָס איך האָב געגעבן מײַן דינסט צו מײַן מאַן; און זי האָט גערופֿן זײַן נאָמען יִשָּׂשכָר.

19 A počala opět Lía, a porodila šestého syna Jákobovi.

יט וַתַּהַר עוֹד לֵאָה וַתֵּלֶד בֵּן־שִׁשִּׁי לְיַעֲקֹב׃

I poczęła znowu Lea, i urodziła syna szóstego Jakóbowi.

און לאה איז ווידער טראָגעדיק געוואָרן, און האָט יעקבן געבאָרן אַ זעקסטן זון.

20 I řekla Lía: Obdařil mne Bůh darem dobrým; již nyní bydliti bude se mnou muž můj, nebo porodila jsem mu šest synů. A nazvala jméno jeho Zabulon.

כ וַתֹּאמֶר לֵאָה זְבָדַנִי אֱלֹהִים אֹתִי זֵבֶד טוֹב הַפַּעַם יִזְבְּלֵנִי אִישִׁי כִּי־יָלַדְתִּי לוֹ שִׁשָּׁה בָנִים וַתִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ זְבֻלוּן׃

I rzekła Lea: "Udarował mnie Bóg darem pięknym, tym razem przytuli mnie do siebie mąż mój, gdyż urodziłam mu sześciu synów!" I nazwała imię jego: Zebulun.

און לאה האָט געזאָגט: גאָט האָט מיך באַשאָנקען מיט אַ גוטן געשאַנק; דאָס מאָל וועט מײַן מאַן וווינען מיט מיר, ווײַל איך האָב אים געבאָרן זעקס זין; און זי האָט גערופֿן זײַן נאָמען זבולון.

21 Potom porodila dceru; a nazvala jméno její Dína.

כא וְאַחַר יָלְדָה בַּת וַתִּקְרָא אֶת־שְׁמָהּ דִּינָה׃

A następnie urodziła córkę, i nazwała imię jej: Dina.

און דערנאָך האָט זי געבאָרן אַ טאָכטער, און זי האָט גערופֿן איר נאָמען דינה.

22 A rozpomenuv se Bůh na Ráchel,uslyšel jí, a otevřel život její.

כב וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת־רָחֵל וַיִּשְׁמַע אֵלֶיהָ אֱלֹהִים וַיִּפְתַּח אֶת־רַחְמָהּ׃

I wspomniał Bóg na Rachelę, i wysłuchał ją Bóg, i otworzył łono jej.

און גאָט האָט געדאַכט אָן רחלען, און גאָט האָט צוגעהערט צו איר, און האָט געעפֿנט איר טראַכט.

23 Tedy počala a porodila syna, a řekla: Odjal Bůh pohanění mé.

כג וַתַּהַר וַתֵּלֶד בֵּן וַתֹּאמֶר אָסַף אֱלֹהִים אֶת־חֶרְפָּתִי׃

I poczęła, i urodziła syna, i rzekła: "Zdjął Bóg hańbę moję!"

און זי איז טראָגעדיק געוואָרן, און האָט געבאָרן אַ זון; און זי האָט געזאָגט: גאָט האָט אָפּגעטאָן מײַן חרפּה.

24 A nazvala jméno jeho Jozef, řkuci: Přidejž mi Hospodin syna jiného.

כד וַתִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ יוֹסֵף לֵאמֹר יֹסֵף יְהוָה לִי בֵּן אַחֵר׃

I nazwała imię jego: Josef, mówiąc: "Oby dodał mi Wiekuisty syna drugiego."

און זי האָט גערופֿן זײַן נאָמען יוסף, אַזוי צו זאָגן: גאָט זאָל מיר צוגעבן נאָך אַן אַנדער זון.

25 Stalo se pak, když porodila Ráchel Jozefa, řekl Jákob Lábanovi: Propusť mne, ať odejdu na místo své a do země své.

כה וַיְהִי כַּאֲשֶׁר יָלְדָה רָחֵל אֶת־יוֹסֵף וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל־לָבָן שַׁלְּחֵנִי וְאֵלְכָה אֶל־מְקוֹמִי וּלְאַרְצִי׃

A gdy urodziła Rachel Josefa, rzekł Jakób do Labana: "Puść mnie, abym wrócił do miejsca mojego, i do ziemi mojej.

און עס איז געווען, אַז רחל האָט געבאָרן יוספֿן, האָט יעקב געזאָגט צו לָבנען: לאָז מיך אַוועק, און איך וועל גיין צו מײַן אָרט און צו מײַן לאַנד.

26 Dej mi ženy mé a dítky mé, za kteréž jsem sloužil tobě, ať odejdu; nebo ty znáš službu mou, kterouž jsem sloužil tobě.

כו תְּנָה אֶת־נָשַׁי וְאֶת־יְלָדַי אֲשֶׁר עָבַדְתִּי אֹתְךָ בָּהֵן וְאֵלֵכָה כִּי אַתָּה יָדַעְתָּ אֶת־עֲבֹדָתִי אֲשֶׁר עֲבַדְתִּיךָ׃

Daj mi żony i dzieci moje, za które ci służyłem, a pójdę; gdyż znasz służbę moję, jaką ci służyłem."

גיב מיר מײַנע ווײַבער און מײַנע קינדער, וואָס איך האָב דיר פֿאַר זיי געדינט, און איך וועל גיין; וואָרום דו ווייסט מײַן דינסט וואָס איך האָב דיר געדינט.

27 I řekl mu Lában: Jestliže nyní nalezl jsem milost před očima tvýma, *zůstaň se mnou, nebo* v skutku jsem poznal, že požehnal mi Hospodin pro tebe.

כז וַיֹּאמֶר אֵלָיו לָבָן אִם־נָא מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ נִחַשְׁתִּי וַיְבָרְכֵנִי יְהוָה בִּגְלָלֶךָ׃

I rzekł do niego Laban: "Gdybym też znalazł łaskę w oczach twoich! Mam dobrą wróżbę... a błogosławił mi Wiekuisty gwoli tobie."

האָט לָבָן צו אים געזאָגט: אויב, איך בעט דיך, איך האָב געפֿונען לײַטזעליקייט אין דײַנע אויגן —; איך האָב געמערקט אַז גאָט האָט מיך געבענטשט פֿון דײַנעטוועגן.

28 Řekl také: Oznam mi ze jména mzdu svou a dámť ji.

כח וַיֹּאמַר נָקְבָה שְׂכָרְךָ עָלַי וְאֶתֵּנָה׃

I rzekł: "Oznacz mi wynagrodzenie twoje, a dam ci."

און ער האָט געזאָגט: זאָג מיר דײַן לוין, און איך וועל געבן.

29 Jemužto odpověděl: Ty víš, jak jsem sloužil tobě, a jaký byl dobytek tvůj při mně.

כט וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַתָּה יָדַעְתָּ אֵת אֲשֶׁר עֲבַדְתִּיךָ וְאֵת אֲשֶׁר־הָיָה מִקְנְךָ אִתִּי׃

I rzekł do niego: "Tobie wiadomo, jakom ci służył, i czém się stał dobytek twój przy mnie.

האָט ער צו אים געזאָגט: דו ווייסט ווי איך האָב דיר געדינט, און וואָס דײַן פֿי איז געוואָרן אונטער מיר;

30 Nebo to málo, kteréž jsi měl přede mnou, zrostlo velmi, a požehnalť Hospodin, jakž jsem k tobě nohou vkročil. A nyní, kdy pak já své hospodářství opatrovati budu?

ל כִּי מְעַט אֲשֶׁר־הָיָה לְךָ לְפָנַי וַיִּפְרֹץ לָרֹב וַיְבָרֶךְ יְהוָה אֹתְךָ לְרַגְלִי וְעַתָּה מָתַי אֶעֱשֶׂה גַם־אָנֹכִי לְבֵיתִי׃

Bo nieliczném było, coś miał przedemną, a rozmnożyło się w mnóstwo, i błogosławił ci Wiekuisty z przyjściem mojém; a teraz, kiedyż popracować i mnie dla domu mojego?"

וואָרום ווינציק-וואָס האָסטו געהאַט פֿאַר מיר, און עס האָט זיך פֿאַרמערט לרוב, און גאָט האָט דיך געבענטשט אין מײַנע טריט. און אַצונד, ווען וועל איך אויך טאָן פֿאַר מײַן הויזגעזינט?

31 A řekl: Coť mám dáti? Odpověděl Jákob: Nedávej mi nic. Jestliže mi učiníš toto, zase pásti budu a ostříhati dobytka tvého:

לא וַיֹּאמֶר מָה אֶתֶּן־לָךְ וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב לֹא־תִתֶּן־לִי מְאוּמָה אִם־תַּעֲשֶׂה־לִּי הַדָּבָר הַזֶּה אָשׁוּבָה אֶרְעֶה צֹאנְךָ אֶשְׁמֹר׃

I rzekł: "Cóż ci mam dać?" I odpowiedział Jakób: "Nie dasz mi nic, skoro uczynisz mi rzecz tę; wtedy znowu będę pasł trzodę twoję, i strzegł:

האָט ער געזאָגט: וואָס זאָל איך דיר געבן? האָט יעקב געזאָגט: זאָלסט מיר גאָרנישט געבן; אויב דו וועסט מיר טאָן די דאָזיקע זאַך, וועל איך ווידער פֿיטערן דײַנע שאָף, און היטן:

32 Projdu skrze všecka stáda tvá dnes, vyměšuje z nich každé dobytče peřesté a strakaté, a každé dobytče načernalé mezi ovcemi, a strakaté a peřesté mezi kozami; a *takové* budou mzda má.

לב אֶעֱבֹר בְּכָל־צֹאנְךָ הַיּוֹם הָסֵר מִשָּׁם כָּל־שֶׂה נָקֹד וְטָלוּא וְכָל־שֶׂה־חוּם בַּכְּשָׂבִים וְטָלוּא וְנָקֹד בָּעִזִּים וְהָיָה שְׂכָרִי׃

Przejdę całą trzodę twoję dzisiaj, i oddzielę z niej każde jagnię nakrapiane i pstre; a każde jagnię płowe między owcami, a pstre i nakrapiane między kozami, niechaj będzie wynagrodzeniem mojém.

איך וועל דורכגיין הײַנט דורך אַלע דײַנע שאָף, אָפּצוטאָן פֿון דאָרטן איטלעך געשפּרענקלט און געפֿלעקט לאַם, און איטלעך טונקל לאַם צווישן די שעפּסן, און געפֿלעקט און געשפּרענקלט צווישן די ציגן; און אַזוינס זאָל זײַן מײַן לוין.

33 A osvědčena potom bude spravedlnost má před tebou, když přijde na mzdu mou: Cožkoli nebude peřestého, neb strakatého mezi kozami, a načernalého mezi ovcemi, za krádež bude mi to počteno.

לג וְעָנְתָה־בִּי צִדְקָתִי בְּיוֹם מָחָר כִּי־תָבוֹא עַל־שְׂכָרִי לְפָנֶיךָ כֹּל אֲשֶׁר־אֵינֶנּוּ נָקֹד וְטָלוּא בָּעִזִּים וְחוּם בַּכְּשָׂבִים גָּנוּב הוּא אִתִּי׃

I świadczyć będzie za mną prawość moja w dzień przyszły, gdy przyjdziesz, by mieć wynagrodzenie moje przed sobą: wszystko, coby nie było nakrapianém i pstrém między kozami, a płowém między owcami, kradzioném to będzie przy mnie."

און עדות זאָגן וועט אויף מיר מײַן ערלעכקייט פֿאַר דיר, אין אַ שפּעטערדיקן טאָג, אַז דו וועסט קומען איבערקוקן מײַן לוין: איטלעכס וואָס איז ניט געשפּרענקלט און געפֿלעקט צווישן די ציגן און טונקל צווישן די שעפּסן, איז דאָס אַ געגנבעטס בײַ מיר.

34 I řekl Lában: Hle, ó by tak bylo, jakž jsi mluvil.

לד וַיֹּאמֶר לָבָן הֵן לוּ יְהִי כִדְבָרֶךָ׃

I rzekł Laban: "Oto niechaj będzie podług słów twoich!"

האָט לָבָן געזאָגט: יאָ, זאָל זײַן אַזוי ווי דײַן וואָרט.

35 A odloučil toho dne kozly přepásané na nohách a strakaté, a všecky kozy peřesté a strakaté, všecko, na čemž *byla* místa bílá, všecko také načernalé mezi dobytkem, a dal v ruce synů svých.

לה וַיָּסַר בַּיּוֹם הַהוּא אֶת־הַתְּיָשִׁים הָעֲקֻדִּים וְהַטְּלֻאִים וְאֵת כָּל־הָעִזִּים הַנְּקֻדּוֹת וְהַטְּלֻאֹת כֹּל אֲשֶׁר־לָבָן בּוֹ וְכָל־חוּם בַּכְּשָׂבִים וַיִּתֵּן בְּיַד־בָּנָיו׃

I oddzielił dnia tegoż kozły pręgowate i pstre, i wszystkie kozy nakrapiane i pstre, wszystko, na czém coś białego było, i wszystko płowe między owcami, - i oddał w ręce synów swoich.

און ער האָט אָפּגעטאָן אין יענעם טאָג די געשטרײַפֿטע און געפֿלעקטע בעק, און אַלע געשפּרענקלטע און געפֿלעקטע ציגן, איטלעכס וואָס האָט אויף זיך ווײַס, און איטלעך טונקלס צווישן די שעפּסן, און ער האָט זיי איבערגעגעבן אין דער האַנט פֿון זײַנע זין.

36 Uložil pak mezi sebou a Jákobem *místo vzdálí* tří dní cesty; a Jákob pásl ostatek dobytka Lábanova.

I naznaczył odległość trzech dni drogi między sobą a Jakóbem; a Jakób pasał trzodę Labana pozostałą.

לו וַיָּשֶׂם דֶּרֶךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים בֵּינוֹ וּבֵין יַעֲקֹב וְיַעֲקֹב רֹעֶה אֶת־צֹאן לָבָן הַנּוֹתָרֹת׃

און ער האָט געמאַכט דרײַ טעג וועגס צווישן זיך און צווישן יעקבן. און יעקב האָט געפּיטערט לָבָנס איבעריקע שאָף.

37 Nabral pak sobě Jákob prutů topolových zelených, a lískových a kaštanových; a poobloupil s nich *po místech* kůru až do bělosti, kteráž *byla* na prutech.

I nabrał sobie Jakób prętów topoli białej, świeżych, i migdałowych i jaworowych, i ostrugał na nich pasy białe, odsłaniając białość, która na prętach była.

לז וַיִּקַּח־לוֹ יַעֲקֹב מַקַּל לִבְנֶה לַח וְלוּז וְעַרְמוֹן וַיְפַצֵּל בָּהֵן פְּצָלוֹת לְבָנוֹת מַחְשֹׂף הַלָּבָן אֲשֶׁר עַל־הַמַּקְלוֹת׃

האָט יעקב זיך גענומען פֿײַכטע שטעקלעך פֿון טאָפּאָל, און מאַנדלבוים, און פּלאַטאַנענבוים, און ער האָט אויסגעשיילט אויף זיי ווײַסע אויסשיילונגען, אָפּדעקנדיק דאָס ווײַסע וואָס אויף די שטעקלעך.

38 A nakladl těch prutů tak obloupených do žlábků a koryt, *(v nichž bývá voda, k nimž přicházel dobytek, aby pil)*, proti dobytku, aby počínaly, když by přicházely píti.

I postawił pręty, które ostrugał, u żłobów, u koryt wody, gdzie przychodzą trzody pić, przed trzody, a gdzie grzały się, przychodząc pić.

לח וַיַּצֵּג אֶת־הַמַּקְלוֹת אֲשֶׁר פִּצֵּל בָּרֳהָטִים בְּשִׁקֲתוֹת הַמָּיִם אֲשֶׁר תָּבֹאןָ הַצֹּאן לִשְׁתּוֹת לְנֹכַח הַצֹּאן וַיֵּחַמְנָה בְּבֹאָן לִשְׁתּוֹת׃

און ער האָט אַרײַנגעשטעלט די שטעקלעך וואָס ער האָט אַרומגעשיילט, אין די קאָריטעס, אין די וואַסעררינעס ווּ די שאָף קומען טרינקען, אַקעגן די שאָף; און זיי האָבן זיך געפּאָרט אַז זיי זײַנען געקומען טרינקען.

39 I počínaly ovce, *hledíce* na ty pruty, a rodily jehňata přepásaná na nohách, a peřestá i strakatá.

I grzały się trzody wobec prętów, i rodziły trzody, pręgowate, nakrapiane i pstre.

לט וַיֶּחֱמוּ הַצֹּאן אֶל־הַמַּקְלוֹת וַתֵּלַדְןָ הַצֹּאן עֲקֻדִּים נְקֻדִּים וּטְלֻאִים׃

און די שאָף האָבן זיך געפּאָרט פֿאַר די שטעקלעך, און די שאָף האָבן געבאָרן געשטרײַפּטע, געשפּרענקלטע, און געפּלעקטע.

40 Potom ta jehňata odloučil Jákob, a dobytek stáda Lábanova obrátil tváří k těm přepásaným na nohách, a ke všemu načernalému; a své stádo postavil obzvlášť, a neobrátil ho k stádu Lábanovu.

מ וְהַכְּשָׂבִים הִפְרִיד יַעֲקֹב וַיִּתֵּן פְּנֵי הַצֹּאן אֶל־עָקֹד
וְכָל־חוּם בְּצֹאן לָבָן וַיָּשֶׁת־לוֹ עֲדָרִים לְבַדּוֹ וְלֹא
שָׁתָם עַל־צֹאן לָבָן׃

A jagnięta te oddzielił Jakób, i ustawiał trzody wejrzeniem ku pręgowatym i wszelkim płowym w trzodach Labana, i trzymał sobie stada osobno, a nie przyłączał ich do trzód Labana.

און די לעמער האָט יעקב אָפּגעשיידט — און ער האָט צוגעקערט די פּנימער פֿון די שאָף אין לָבָנס שאָף צו די געשטרײַפֿטע און אַלע טונקעלע — און האָט זיך געמאַכט סטאַדעס באַזונדער, און האָט זיי ניט געשטעלט מיט לָבָנס שאָף.

41 A bylo, že kdyžkoli silnější připouštíny bývaly, kladl Jákob ty pruty před oči ovcem do koryt, aby počínaly, *hledíce* na pruty.

מא וְהָיָה בְּכָל־יַחֵם הַצֹּאן הַמְקֻשָּׁרוֹת וְשָׂם יַעֲקֹב
אֶת־הַמַּקְלוֹת לְעֵינֵי הַצֹּאן בָּרְהָטִים לְיַחְמֵנָּה
בַּמַּקְלוֹת׃

I bywało ile razy grzały się owce silne, ustawiał Jakób pręty przed oczy trzody u koryt, aby się rozgrzewały wobec prętów.

און עס איז געווען, ווען נאָר די שטאַרקע שאָף האָבן זיך געפּאָרט, אַזוי פֿלעגט יעקב אַרײַנטאָן די שטעקלעך פֿאַר די אויגן פֿון די שאָף אין די קאָריטעס, כּדי זיי זאָלן זיך פּאָרן בײַ די שטעקלעך;

42 Když pak pozdní dobytek připouštín býval, nekladl jich; *a* tak býval pozdní Lábanův a ranný Jákobův.

מב וּבְהַעֲטִיף הַצֹּאן לֹא יָשִׂים וְהָיָה הָעֲטֻפִים לְלָבָן
וְהַקְּשֻׁרִים לְיַעֲקֹב׃

Ale gdy owce słabe były, nie ustawiał ich; i tak zostały słabe dla Labana, a silne dla Jakóba.

אָבער אַז די שאָף זײַנען געווען שוואַכע, פֿלעגט ער ניט אַרײַנטאָן; אַזוי פֿלעגן די שוואַכע אָנקומען לָבָנען, און די שטאַרקע יעקבן.

43 Vzrostl tedy muž ten náramně velmi, a měl dobytka mnoho, děvek i služebníků, velbloudů i oslů.

מג וַיִּפְרֹץ הָאִישׁ מְאֹד מְאֹד וַיְהִי־לוֹ צֹאן רַבּוֹת
וּשְׁפָחוֹת וַעֲבָדִים וּגְמַלִּים וַחֲמֹרִים׃

I wzmógł się mąż ów bardzo a bardzo, i miał trzody liczne, i służebnice, i sługi, i wielbłądy i osły.

און דער מאַן איז געוואָרן זייער רײַך, און ער האָט געהאַט פֿיל שאָף, און דינסטן און קנעכט, און קעמלען און אייזלען.

1 Když pak uslyšel Jákob slova synů Lábanových, ani praví: Pobral Jákob všecko, co měl otec náš, a z těch věcí, kteréž byly otce našeho, způsobil sobě tu všecku slávu;

א וַיִּשְׁמַע אֶת־דִּבְרֵי בְנֵי־לָבָן לֵאמֹר לָקַח יַעֲקֹב אֵת כָּל־אֲשֶׁר לְאָבִינוּ וּמֵאֲשֶׁר לְאָבִינוּ עָשָׂה אֵת כָּל־הַכָּבֹד הַזֶּה׃

I usłyszał słowa synów Labana mówiących: "Zabrał Jakób wszystko, co miał ojciec nasz, i z mienia ojca naszego utworzył sobie całe to bogactwo."

און ער האָט געהערט די ווערטער פֿון לָבָנס זין, אַזוי צו זאָגן: יעקב האָט צוגענומען אַלץ וואָס אונדזער פֿאָטער האָט געהאַט, און פֿון אונדזער פֿאָטערס האָב האָט ער געמאַכט די דאָזיקע גאַנצע רײַכקייט.

2 A viděl tvář Lábanovu, a aj, nebyla k němu tak jako prvé:

ב וַיַּרְא יַעֲקֹב אֶת־פְּנֵי לָבָן וְהִנֵּה אֵינֶנּוּ עִמּוֹ כִּתְמוֹל שִׁלְשׁוֹם׃

Widział też Jakób oblicze Labana, a oto - nie był dlań jak wczoraj i onegdaj.

און יעקב האָט געזען אָן לָבָנס פּנים, ערשט ער איז ניט צו אים ווי נעכטן-אײערנעכטן.

3 I řekl mu Hospodin: Navrať se do země otců svých, a k příbuznosti své, a budu s tebou.

ג וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־יַעֲקֹב שׁוּב אֶל־אֶרֶץ אֲבוֹתֶיךָ וּלְמוֹלַדְתֶּךָ וְאֶהְיֶה עִמָּךְ׃

I rzekł Wiekuisty do Jakóba: "Wróć do ziemi ojców twoich, i do miejsca urodzenia twego, - a będę z tobą!"

און גאָט האָט געזאָגט צו יעקבן: קער זיך אום צו דעם לאַנד פֿון דײַנע עלטערן, און צו דײַן אָפּשטאַם, און איך וועל זײַן מיט דיר.

4 Protož poslav Jákob, vyvolal Ráchele a Líe na pole k stádu svému.

ד וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב וַיִּקְרָא לְרָחֵל וּלְלֵאָה הַשָּׂדֶה אֶל־צֹאנוֹ׃

I posłał Jakób, i wezwał Rachelę i Leę na pole do trzody swojej,

האָט יעקב געשיקט און האָט גערופֿן רחלען און לאהן אין פֿעלד, צו זײַנע שאָף.

5 A řekl jim: Vidím tvář otce vašeho, že není ke mně tak jako prvé, ješto Bůh otce mého byl se mnou.

ה וַיֹּאמֶר לָהֶן רֹאֶה אָנֹכִי אֶת־פְּנֵי אֲבִיכֶן כִּי־אֵינֶנּוּ אֵלַי כִּתְמֹל שִׁלְשֹׁם וֵאלֹהֵי אָבִי הָיָה עִמָּדִי׃

I rzekł do nich: "Widzę ja po obliczu ojca waszego, iż nie jest dla mnie jak wczoraj i onegdaj; ale Bóg ojca mojego był ze mną.

און ער האָט צו זיי געזאָגט: איך זע אָן אײַער פֿאָטערס פּנים, אַז ער איז ניט צו מיר ווי נעכטן-אײערנעכטן; אָבער דער גאָט פֿון מײַן פֿאָטער איז געווען מיט מיר.

6 A vy samy víte, že vší svou silou sloužil jsem otci vašemu.

ו וְאַתֵּנָה יְדַעְתֶּן כִּי בְּכָל־כֹּחִי עָבַדְתִּי אֶת־אֲבִיכֶן׃

Wy też same wiecie, że z całych sił moich służyłem ojcu waszemu.

און איר ווייסט אַז מיט מײַן גאַנצן כּוח האָב איך געדינט אײַער פֿאָטער.

7 Ale otec váš oklamal mne, a na desetkráte změnil mzdu mou; však nedopustil mu Bůh, aby mi zle učinil.

A ojciec wasz urągał mi, i zmieniał wynagrodzenie moje po dziesięćkroć; ale nie dozwolił mu Bóg szkodzić mi.

ז וַאֲבִיכֶן הֵתֶל בִּי וְהֶחֱלִף אֶת־מַשְׂכֻּרְתִּי עֲשֶׂרֶת מֹנִים וְלֹא־נְתָנוֹ אֱלֹהִים לְהָרַע עִמָּדִי׃

און אײַער פֿאָטער האָט געמאַכט געשפּעט פֿון מיר, און האָט געביטן מײַן לוין צען מאָל, נאָר גאָט האָט אים ניט געלאָזן שלעכטס טאָן מיט מיר.

8 Když takto řekl: Co *bude* peřestého, *to* nechť jest mzda tvá, tedy všecky ovce rodily peřestý *plod*. Když pak takto řekl: Co přepásaného na nohách, *to* bude mzda tvá, tedy všecky ovce rodily přepásané na nohách.

Gdy tak mówił: Nakrapiane będą wynagrodzeniem twojém, rodziły tedy wszystkie trzody nakrapiane; gdy zaś tak mówił: Pręgowate będą wynagrodzeniem twojém, - rodziły tedy wszystkie trzody pręgowate.

ח אִם־כֹּה יֹאמַר נְקֻדִּים יִהְיֶה שְׂכָרֶךָ וְיָלְדוּ כָל־הַצֹּאן נְקֻדִּים וְאִם־כֹּה יֹאמַר עֲקֻדִּים יִהְיֶה שְׂכָרֶךָ וְיָלְדוּ כָל־הַצֹּאן עֲקֻדִּים׃

אַז ער האָט אַזוי געזאָגט: געשפּרענקלטע זאָלן זײַן דײַן לוין, האָבן אַלע שאָף געבאָרן געשפּרענקלטע; און אַז ער האָט אַזוי געזאָגט: געשטרײַפּטע זאָלן זײַן דײַן לוין, האָבן אַלע שאָף געבאָרן געשטרײַפּטע.

9 A tak odjal Bůh stádo otce vašeho a dal mně.

I oddzielił Bóg z dobytku ojca waszego, a oddał mnie.

ט וַיַּצֵּל אֱלֹהִים אֶת־מִקְנֵה אֲבִיכֶם וַיִּתֶּן־לִי׃

און גאָט האָט אַוועקגענומען פֿון אײַער פֿאָטערס פֿי, און געגעבן מיר.

10 Nebo *takto* bylo: Tehdáž, když se dobytek běžel, já jsem pozdvihl očí svých, a viděl jsem ve snách, a aj, berani scházející se s ovcemi *byli* přepásaní na nohách, peřestí a skropení.

Stało się bowiem podczas grzania się trzody, żem podniósł oczy swe, i widziałem we śnie, a oto barany, pokrywające trzodę, były pręgowate, nakrapiane i pstre.

י וַיְהִי בְּעֵת יַחֵם הַצֹּאן וָאֶשָּׂא עֵינַי וָאֵרֶא בַּחֲלוֹם וְהִנֵּה הָעַתֻּדִים הָעֹלִים עַל־הַצֹּאן עֲקֻדִּים נְקֻדִּים וּבְרֻדִּים׃

און עס איז געווען אין דער צײַט ווען די שאָף האָבן זיך געפּאָרט, האָב איך אויפֿגעהויבן מײַנע אויגן, און האָב געזען אין חלום, ערשט די בעק וואָס שפּרינגען אויף די שאָף זײַנען געשטרײַפּטע, געשפּרענקלטע, און געפּלעקטע.

11 Tedy řekl mi anděl Boží ve snách: Jákobe! A já jsem odpověděl: Teď jsem.

I rzekł do mnie anioł Boży we śnie: "Jakóbie!" A rzekłem: Oto jestem.

יא וַיֹּאמֶר אֵלַי מַלְאַךְ הָאֱלֹהִים בַּחֲלוֹם יַעֲקֹב וָאֹמַר הִנֵּנִי׃

און אַ מלאך פֿון גאָט האָט געזאָגט צו מיר אין חלום: יעקב! און איך האָב געזאָגט: דאָ בין איך.

12 I řekl: Pozdvihni nyní očí svých a pohleď, že všickni berani scházející se s ovcemi *jsou* přepásaní na nohách, peřestí a skropení; nebo jsem viděl všecko, co tobě Lában dělá.

יב וַיֹּאמֶר שָׂא־נָא עֵינֶיךָ וּרְאֵה כָּל־הָעַתֻּדִים הָעֹלִים
עַל־הַצֹּאן עֲקֻדִּים נְקֻדִּים וּבְרֻדִּים כִּי רָאִיתִי אֵת
כָּל־אֲשֶׁר לָבָן עֹשֶׂה לָּךְ׃

I rzekł: "Podnieśże oczy twe, a obacz: wszystkie barany, pokrywające trzodę, pręgowate są, nakrapiane i pstre; gdyż widziałem wszystko, co Laban czyni tobie.

האָט ער צו מיר געזאָגט: הייב אַקאָרשט אויף דײַנע אויגן און זע, אַלע בעק וואָס שפּרינגען אויף די שאָף זײַנען געשטרײַפּטע, געשפּרענקלטע, און געפּלעקטע; וואָרום איך האָב געזען אַלץ וואָס לָבָן טוט צו דיר.

13 Já jsem ten silný Bůh, *kterýž jsem se ukázal tobě v* Bethel, kdež jsi pomazal kamene, kdež jsi mi se slibem zavázal; vstaniž nyní, vyjdi z země této, a navrať se do země příbuznosti své.

יג אָנֹכִי הָאֵל בֵּית־אֵל אֲשֶׁר מָשַׁחְתָּ שָּׁם מַצֵּבָה
אֲשֶׁר נָדַרְתָּ לִּי שָׁם נֶדֶר עַתָּה קוּם צֵא מִן־הָאָרֶץ
הַזֹּאת וְשׁוּב אֶל־אֶרֶץ מוֹלַדְתֶּךָ׃

Jam Bóg Bet-Ela, gdzie namaściłeś pomnik, gdzie ślubowałeś mi ślub; teraz powstań, wyjdź z ziemi tej, a wróć do ziemi rodzinnej twojej!"

איך בין דער גאָט פֿון בית-אֵל וואָס דו האָסט דאָרטן געזאַלבט אַ זײַלשטיין, וואָס דו האָסט דאָרטן געטאָן אַ נדר צו מיר. און אַצונד שטיי אויף, גיי אַרויס פֿון דעם היגן לאַנד, און קער זיך אום צו דעם לאַנד פֿון דײַן געבורט.

14 Tedy odpověděly mu Ráchel a Lía, řkouce: Zdaž ještě máme díl *jaký* a dědictví v domě otce našeho?

יד וַתַּעַן רָחֵל וְלֵאָה וַתֹּאמַרְנָה לוֹ הַעוֹד לָנוּ חֵלֶק
וְנַחֲלָה בְּבֵית אָבִינוּ׃

I odpowiedziały Rachel i Lea, i rzekły do niego: "Alboż mamy jeszcze udział i dziedzictwo w domu ojca naszego?

האָבן רחל און לאה געענטפֿערט און געזאָגט צו אים: האָבן מיר דען נאָך אַ חלק אָדער אַ ירושה אין אונדזער פֿאָטערס הויז?

15 Zdaliž nejsme počteny před ním za cizí? Nebo prodal nás, ano i peníze naše do čista utratil.

טו הֲלוֹא נָכְרִיּוֹת נֶחְשַׁבְנוּ לוֹ כִּי מְכָרָנוּ וַיֹּאכַל
גַּם־אָכוֹל אֶת־כַּסְפֵּנוּ׃

Albož nie jako obce poczytane byłyśmy u niego, skoro sprzedał nas, a spożył także i pieniądze nasze?

זײַנען מיר ניט אַזוי ווי פֿרעמדע פֿאַררעכנט בײַ אים? וואָרום ער האָט אונדז פֿאַרקויפֿט, און אויפֿעסן אויך אויפֿגעגעסן דאָס געלט פֿאַר אונדז.

16 Všecko zajisté bohatství, kteréž odjal Bůh otci našemu, naše jest a synů našich; protož nyní učiň vše, což mluvil tobě Bůh.

טז כִּי כָל־הָעֹשֶׁר אֲשֶׁר הִצִּיל אֱלֹהִים מֵאָבִינוּ לָנוּ
הוּא וּלְבָנֵינוּ וְעַתָּה כֹּל אֲשֶׁר אָמַר אֱלֹהִים אֵלֶיךָ
עֲשֵׂה׃

Zaprawdę, całe bogactwo, które oddzielił Bóg od ojca naszego, naszém jest i synów naszych. A teraz wszystko, co rozkazał Bóg tobie, uczyń!"

וואָרום די גאַנצע עשירות וואָס גאָט האָט אָוועקגענומען פֿון אונדזער פֿאָטער, דאָס איז אונדזערס און אונדזערע קינדערס. און אַצונד, אַלץ וואָס גאָט האָט דיר געהייסן, טו.

17 Vstav tedy Jákob, vsadil syny své a ženy své na velbloudy.

יז וַיָּקָם יַעֲקֹב וַיִּשָּׂא אֶת־בָּנָיו וְאֶת־נָשָׁיו עַל־הַגְּמַלִּים׃

Powstał tedy Jakób, i wsadził synów swoich, i żony swe na wielbłądy.

איז יעקב אויפֿגעשטאַנען, און האָט אַרויפֿגעזעצט זײַנע קינדער און זײַנע ווײַבער אויף קעמלען;

18 A pobral všecken dobytek svůj, a všecko jmění své, kteréhož byl dosáhl, dobytek svého vychování, kteréhož nabyl v Pádan Syrské, aby se navrátil k Izákovi otci svému do země Kananejské.

יח וַיִּנְהַג אֶת־כָּל־מִקְנֵהוּ וְאֶת־כָּל־רְכֻשׁוֹ אֲשֶׁר רָכָשׁ מִקְנֵה קִנְיָנוֹ אֲשֶׁר רָכַשׁ בְּפַדַּן אֲרָם לָבוֹא אֶל־יִצְחָק אָבִיו אַרְצָה כְּנָעַן׃

I uprowadził wszystkie stada swoje, i cały dorobek swój, którego się dorobił, - dobytek własny swój, który nabył w Paddan-Aram, - aby wrócić do Ic'haka, ojca swojego, do ziemi Kanaan.

און ער האָט אַוועקגעפֿירט דאָס גאַנצע פֿי זײַנס, און זײַן גאַנצן פֿאַרמעג וואָס ער האָט אָנגעקליבן, דאָס פֿי פֿון זײַן אייגנס וואָס ער האָט אָנגעקליבן אין פַּדַן-אֲרָם – כּדי צו גיין צו זײַן פֿאָטער יצחקן, קיין כּנַעַן.

19 *(Lában pak byl odšel, aby střihl ovce své. V tom ukradla Ráchel modly, kteréž měl otec její.*

יט וְלָבָן הָלַךְ לִגְזֹז אֶת־צֹאנוֹ וַתִּגְנֹב רָחֵל אֶת־הַתְּרָפִים אֲשֶׁר לְאָבִיהָ׃

Laban zaś poszedł był strzydz owce swoje, i ukradła Rachel bożki ojca swego.

און לָבָן איז געווען אַוועקגעגאַנגען שערן זײַנע שאָף. האָט רחל אַרויסגעגנבֿעט דעם תּרָפים פֿון איר פֿאָטער.

20 I ušel Jákob tajně od Lábana Syrského, neoznámiv mu, že jde pryč.)

כ וַיִּגְנֹב יַעֲקֹב אֶת־לֵב לָבָן הָאֲרַמִּי עַל־בְּלִי הִגִּיד לוֹ כִּי בֹרֵחַ הוּא׃

A Jakób wkradł się w zaufanie u Labana, Aramejczyka, nie dając mu miarkować, że uchodzi.

און יעקב האָט געגנבֿעט דאָס האַרץ פֿון לָבָן דעם אֲרַמי מיט וואָס ער האָט אים ניט געלאָזט מערקן אַז ער אַנטלויפֿט.

21 Takž ušel se vším, což měl; a vstav, přepravil se přes řeku, a bral se přímo k hoře Galádské.

כא וַיִּבְרַח הוּא וְכָל־אֲשֶׁר־לוֹ וַיָּקָם וַיַּעֲבֹר אֶת־הַנָּהָר וַיָּשֶׂם אֶת־פָּנָיו הַר הַגִּלְעָד׃

I tak uszedł on, i wszystko co doń należało, i wybrał się i przeprawił się przez rzekę, i zwrócił oblicze swoje ku górze Gilead.

און ער איז אַנטלאָפֿן מיט אַלץ וואָס ער האָט געהאַט, און ער איז אויפֿגעשטאַנען און אַריבערגעגאַנגען דעם טײַך, און האָט געקערט זײַן פּנים צום באַרג גִלעָד.

22 I povědíno jest Lábanovi dne třetího, že utekl Jákob.

כב וַיֻּגַּד לְלָבָן בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי כִּי בָרַח יַעֲקֹב׃

I doniesiono Labanowi dnia trzeciego, iż uszedł Jakób.

איז אָנגעזאָגט געוואָרן לָבָנען אויפֿן דריטן טאָג אַז יעקב איז אַנטלאָפֿן.

23 Tedy *on* vzav bratří své s sebou, honil ho za dnů sedm; a postihl ho na hoře Galádské.

כג וַיִּקַּח אֶת־אֶחָיו עִמּוֹ וַיִּרְדֹּף אַחֲרָיו דֶּרֶךְ שִׁבְעַת יָמִים וַיַּדְבֵּק אֹתוֹ בְּהַר הַגִּלְעָד׃

Zabrał wtedy krewnych swoich z sobą, i ścigał za nim siedm dni drogi, i doścignął go u góry Gilead.

האָט ער גענומען זײַנע ברידער מיט זיך, און האָט אים נאָכגעיאָגט זיבן טעג וועגס, און ער האָט אים אָנגעיאָגט אויפֿן באַרג גלעָד.

24 *(Přišed pak Bůh k Lábanovi Syrskému ve snách noci té, řekl mu: Varuj se, abys nemluvil s Jákobem nic jináč než přátelsky.)*

כד וַיָּבֹא אֱלֹהִים אֶל־לָבָן הָאֲרַמִּי בַּחֲלֹם הַלָּיְלָה וַיֹּאמֶר לוֹ הִשָּׁמֶר לְךָ פֶּן־תְּדַבֵּר עִם־יַעֲקֹב מִטּוֹב עַד־רָע׃

I przyszedł Bóg do Labana, Aramejczyka, we śnie nocy i rzekł do niego: "Strzeż się, abyś się nie rozmówił z Jakóbem, ani w dobrém ani w złém!"

איז גאָט געקומען צו לָבָן דעם אַרמי אין אַ חלום פֿון דער נאַכט, און האָט צו אים געזאָגט: היט דיך, זאָלסט ניט רעדן מיט יעקבן פֿון גוטס ביז שלעכטס.

25 Dohonil tedy Lában Jákoba; a Jákob již byl rozbil stan svůj na té hoře; Lában také položil se s bratřími svými na *též* hoře Galádské.

כה וַיַּשֵּׂג לָבָן אֶת־יַעֲקֹב וְיַעֲקֹב תָּקַע אֶת־אָהֳלוֹ בָּהָר וְלָבָן תָּקַע אֶת־אֶחָיו בְּהַר הַגִּלְעָד׃

I tak doścignął Laban Jakóba; a Jakób rozbił był namiot swój na górze; Laban zaś rozbił go z krewnymi swoimi przy górze Gilead.

און לָבָן האָט אָנגעיאָגט יעקבן. און יעקב האָט אויפֿגעשטעלט זײַן געצעלט אויפֿן באַרג; אויך לָבָן און זײַנע ברידער האָבן אויפֿגעשטעלט אויפֿן באַרג גלעָד.

26 I řekl Lában k Jákobovi: Cos to učinil? Nebo jsi ušel tajně, a odvedls dcery mé jako zjímané mečem.

כו וַיֹּאמֶר לָבָן לְיַעֲקֹב מֶה עָשִׂיתָ וַתִּגְנֹב אֶת־לְבָבִי וַתְּנַהֵג אֶת־בְּנֹתַי כִּשְׁבֻיוֹת חָרֶב׃

I rzekł Laban do Jakóba: "Cóżeś uczynił, żeś podszedł mnie, a uprowadził córki moje jako branki wojenne?

האָט לָבָן געזאָגט צו יעקבן: וואָס האָסטו געטאָן וואָס דו האָסט געגנבעט מײַן האַרץ, און האָסט אַוועקגעפֿירט מײַנע טעכטער אַזוי ווי געפֿאַנגענע פֿון שווערד?

27 Proč jsi tajně utekl, a vykradl se ode mne, a nepověděls mi, ještoby ch tě byl vesele sprovodil s zpěvy, s bubnem a s harfou?

כז לָמָּה נַחְבֵּאתָ לִבְרֹחַ וַתִּגְנֹב אֹתִי וְלֹא־הִגַּדְתָּ לִּי וָאֲשַׁלֵּחֲךָ בְּשִׂמְחָה וּבְשִׁרִים בְּתֹף וּבְכִנּוֹר׃

Czemu potajemnie uciekłeś, a wykradłeś się odemnie, i nie mówiłeś mi nic, abym mógł puścić cię z radością i pieśniami, z bębnami i z cytrami?

פֿאַר וואָס ביסטו אַנטלאָפֿן באַהאַלטענערהייט, און האָסט זיך אַוועקגעגנבעט פֿון מיר, און האָסט מיר ניט אויסגעזאָגט, אַז איך זאָל דיך באַלייטן מיט שמחה און מיט געזאַנגען, מיט פּויק און מיט האַרף?

28 A nedopustils mi, abych políbil synů svých a dcer svých? Nemoudřes jistě udělal, čině tak.

כח וְלֹא נְטַשְׁתַּנִי לְנַשֵּׁק לְבָנַי וְלִבְנֹתָי עַתָּה הִסְכַּלְתָּ עֲשׂוֹ׃

Ani dozwoliłeś mi ucałować wnuki moje i córki moje? Otóż nierozsądnie postąpiłeś.

און האָסט מיך ניט געלאָזן קושן מײַנע זין און מײַנע טעכטער. נאַריש האָסטו אַצונד געטאָן.

29 Mělť bych dosti s to moci, abych vám zle učinil, ale Bůh otce vašeho mluvil mi noci pominulé, řka: Hleď, abys nemluvil s Jákobem nic jináč, než přátelsky.

Jest w mocy mojej czynić wam źle, ale Bóg ojca waszego wczorajszej nocy rzekł do mnie, mówiąc: Strzeż się, abyś się nie rozmówił z Jakóbem ani w dobrém ani w złém.

כט יֶשׁ־לְאֵל יָדִי לַעֲשׂוֹת עִמָּכֶם רָע וֵאלֹהֵי אֲבִיכֶם אֶמֶשׁ אָמַר אֵלַי לֵאמֹר הִשָּׁמֶר לְךָ מִדַּבֵּר עִם־יַעֲקֹב מִטּוֹב עַד־רָע׃

מײַן האַנט האָט בכּוח צו טאָן מיט אײַך שלעכטס, נאָר דער גאָט פֿון אײַער פֿאָטער האָט נעכטן בײַ נאַכט געזאָגט צו מיר, אַזוי צו זאָגן: היט דיך פֿון צו רעדן מיט יעקבן פֿון גוטס ביז שלעכטס.

30 Ale již *to tam, poněvadž* jsi předce odšel, roztouživ se po domu otce svého; *než* proč jsi ukradl bohy mé?

I tak poszedłeś sobie, boś tęsknił bardzo za domem ojca twojego; ale czemu skradłeś bogi moje?"

ל וְעַתָּה הָלֹךְ הָלַכְתָּ כִּי־נִכְסֹף נִכְסַפְתָּה לְבֵית אָבִיךָ לָמָּה גָנַבְתָּ אֶת־אֱלֹהָי׃

און אַצונד, אַוועקגײן ביסטו אַוועקגעגאַנגען, ווײַל בענקען האָסטו זיך פֿאַרבענקט נאָך דײַן פֿאָטערס הויז, אַלמאַי אָבער האָסטו געגנבעט מײַן גאָט?

31 Tedy Jákob odpovídaje Lábanovi, řekl: *Ušel jsem tajně*; nebo jsem se bál a řekl jsem, že bys snad mocí odjal dcery své.

I odpowiedział Jakób, i rzekł do Labana: "Bo obawiałem się, bo sądziłem, że może wydrzesz mi córki twoje.

לא וַיַּעַן יַעֲקֹב וַיֹּאמֶר לְלָבָן כִּי יָרֵאתִי כִּי אָמַרְתִּי פֶּן־תִּגְזֹל אֶת־בְּנוֹתֶיךָ מֵעִמִּי׃

האָט יעקב געענטפֿערט און האָט געזאָגט צו לָבָנען: ווײַל איך האָב מורא געהאַט, וואָרום איך האָב געקלערט: טאָמער וועסטו אַוועקרויבן דײַנע טעכטער פֿון מיר.

32 Nalezneš-li pak u koho bohy své, nechať ten umře; před bratřími našimi ohledej sobě, jest-li co u mne *tvého*, a vezmi sobě. Ale nevěděl Jákob, že Ráchel je ukradla.

Ten zaś, u którego znajdziesz bogi twoje, żyć nie będzie; wobec krewnych naszych rozpoznawaj, co jest u mnie, i zabierz sobie!" A nie wiedział Jakób, iż Rachel je skradła.

לב עִם אֲשֶׁר תִּמְצָא אֶת־אֱלֹהֶיךָ לֹא יִחְיֶה נֶגֶד אַחֵינוּ הַכֶּר־לְךָ מָה עִמָּדִי וְקַח־לָךְ וְלֹא־יָדַע יַעֲקֹב כִּי רָחֵל גְּנָבָתַם׃

בײַ וועמען אָבער דו וועסט געפֿינען דײַן גאָט, דער זאָל ניט לעבן. פֿאַר אונדזערע ברידער דערקען וואָס איז דײַנס בײַ מיר, און נעם דיר צו. און יעקב האָט ניט געוווסט אַז רחל האָט עס געגנבעט.

33 Všed tedy Lában do stanu Jákobova, a do stanu Líe, a do stanu obou děvek, *nic* nenalezl. A vyšed z stanu Líe, všel do stanu Ráchel.

I wszedł Laban do namiotu Jakóba, i do namiotu Lei, i do namiotu dwu służebnic, ale nie znalazł; i wyszedł z namiotu Lei, i wszedł do namiotu Racheli.

לג וַיָּבֹא לָבָן בְּאֹהֶל יַעֲקֹב וּבְאֹהֶל לֵאָה וּבְאֹהֶל שְׁתֵּי הָאֲמָהֹת וְלֹא מָצָא וַיֵּצֵא מֵאֹהֶל לֵאָה וַיָּבֹא בְּאֹהֶל רָחֵל:

איז לָבָן אַרײַנגעגאַנגען אין דעם געצעלט פֿון יעקבן, און אין דעם געצעלט פֿון לאהן, און אין דעם געצעלט פֿון די צוויי דינסטן, און ער האָט ניט געפֿונען; און ער איז אַרויסגעגאַנגען פֿון לאהס געצעלט, און איז אַרײַנגעגאַנגען אין דעם געצעלט פֿון רחלען.

34 Ráchel pak vzavši modly, vložila je pod sedlo, kteréž na velbloudu bývá, a sedla na ně. I přemetal Lában všecken stan, ale *nic* nenalezl.

A Rachel wzięła bożki, i włożyła je pod siodło wielbłąda, i usiadła na nich; i przerzucił Laban cały namiot, ale nie znalazł.

לד וְרָחֵל לָקְחָה אֶת־הַתְּרָפִים וַתְּשִׂמֵם בְּכַר הַגָּמָל וַתֵּשֶׁב עֲלֵיהֶם וַיְמַשֵּׁשׁ לָבָן אֶת־כָּל־הָאֹהֶל וְלֹא מָצָא:

און רחל האָט גענומען דעם תּרָפֿים, און האָט אים אַרײַנגעטאָן אין זאָטלקישן פֿון דעם קעמל, און האָט זיך געזעצט דערויף; און לָבָן האָט אַרומגעטאַפּט דאָס גאַנצע געצעלט, און האָט ניט געפֿונען.

35 A ona řekla otci svému: Nechť to není proti mysli, pane můj, že nemohu povstati proti tobě; nebo vedlé běhu ženského nyní mi se přihodilo. A *všecko* přehledav, nenalezl modl.

I rzekła do ojca swojego: "Niechaj się nie gniewa pan mój, że nie mogę powstać przed tobą; bo właściwość kobiet mam." I tak szukał, a nie znalazł bożków.

לה וַתֹּאמֶר אֶל־אָבִיהָ אַל־יִחַר בְּעֵינֵי אֲדֹנִי כִּי לוֹא אוּכַל לָקוּם מִפָּנֶיךָ כִּי־דֶרֶךְ נָשִׁים לִי וַיְחַפֵּשׂ וְלֹא מָצָא אֶת־הַתְּרָפִים:

האָט זי געזאָגט צו איר פֿאָטער: זאָל ניט פֿאַרדריסן אין די אויגן פֿון מײַן האַר, וואָס איך קען ניט אויפֿשטיין פֿאַר דיר, ווײַל דער שטייגער פֿון ווײַבער איז בײַ מיר. און ער האָט געזוכט, און האָט ניט געפֿונען דעם תּרָפֿים.

36 Protož rozhněvav se Jákob, tuze se domlouval na Lábana. I odpověděl Jákob, a řekl Lábanovi: Jaké jest přestoupení mé? Jaký hřích můj, že rozpáliv se, honíš mne?

I rozgniewał się Jakób i złajał Labana; i zaczął Jakób i rzekł do Labana: "Jakiż występek mój, i jakiż grzech mój, że ścigałeś mnie?

לו וַיִּחַר לְיַעֲקֹב וַיָּרֶב בְּלָבָן וַיַּעַן יַעֲקֹב וַיֹּאמֶר לְלָבָן מַה־פִּשְׁעִי מַה חַטָּאתִי כִּי דָלַקְתָּ אַחֲרָי:

האָט יעקבן פֿאַרדראָסן, און ער האָט זיך געקריגט מיט לָבָנען. און יעקב האָט זיך אָפּגערופֿן און האָט געזאָגט צו לָבָנען: וואָס איז מײַן פֿאַרברעך, וואָס איז מײַן חטא, וואָס דו האָסט מיך נאָכגעיאָגט?

37 Nu již jsi přemetal všecky mé věci, *a* cos nalezl ze všech věcí domu svého? Polož teď před bratřími mými a bratřími svými, nechť rozeznají mezi námi dvěma.

Gdyś przerzucił wszystkie sprzęty moje, cóżeś znalazł ze wszystkich sprzętów domu twojego? Połóż tu przed bracią moją i bracią twoją, a niech roztrzygną między nami dwoma.

לז כִּי־מִשַּׁשְׁתָּ אֶת־כָּל־כֵּלַי מַה־מָּצָאתָ מִכֹּל כְּלֵי־בֵיתֶךָ שִׂים כֹּה נֶגֶד אַחַי וְאַחֶיךָ וְיוֹכִיחוּ בֵּין שְׁנֵינוּ׃

אַז דו האָסט דורכגעטאַפּט אַלע מײַנע זאַכן, וואָס האָסטו געפֿונען פֿון אַלע דײַנע כּלֵי-בית? לייג עס דאָ פֿאַר מײַנע ברידער און דײַנע ברידער, און זאָלן זיי אַנטשיידן צווישן אונדז ביידן.

38 Byl jsem již dvadceti let s tebou; ovce tvé ani kozy tvé nikdy nezmetaly; a skopců stáda tvého nejedl jsem.

Oto dwadzieścia lat ja u ciebie; owce twoje i kozy twoje nie roniły, a baranów trzody twojej nie jadałem.

לח זֶה עֶשְׂרִים שָׁנָה אָנֹכִי עִמָּךְ רְחֵלֶיךָ וְעִזֶּיךָ לֹא שִׁכֵּלוּ וְאֵילֵי צֹאנְךָ לֹא אָכָלְתִּי׃

פֿאַר די צוואַנציק יאָר וואָס איך בין געווען מיט דיר, האָבן דײַנע שעפּסן און דײַנע ציגן ניט פֿאַרוואָרפֿן, און די ווידערס פֿון דײַנע שאָף האָב איך ניט געגעסן.

39 Co *od zvěři* roztrháno, toho jsem neodvodil tobě; sám jsem tu škodu nahražoval, *a ty* jsi z ruky mé vyhledával toho, *jako i toho*, co bylo ukradeno ve dne aneb v noci.

Rozszarpanego nie przynosiłem tobie; jam za nie odpowiadał; z ręki mojej poszukiwałeś go, czy skradzione było dniem, czy skradzione nocą.

לט טְרֵפָה לֹא־הֵבֵאתִי אֵלֶיךָ אָנֹכִי אֲחַטֶּנָּה מִיָּדִי תְּבַקְשֶׁנָּה גְּנֻבְתִי יוֹם וּגְנֻבְתִי לָיְלָה׃

אַ פֿאַרצוקטע האָב איך ניט געבראַכט צו דיר; איך פֿלעג לײַדן איר שאָדן; פֿון מײַן האַנט פֿלעגסטו עס אויפֿמאָנען, געגנבעט בײַ טאָג, צי געגנבעט בײַ נאַכט.

40 Bývalo *tak, že* ve dne trápilo mne horko, a v noci mráz, tak že odcházel i sen můj od očí mých.

Bywało we dnie pożerał mnie upał, a mróz w nocy, i odbiegał sen od oczu moich.

מ הָיִיתִי בַיּוֹם אֲכָלַנִי חֹרֶב וְקֶרַח בַּלָּיְלָה וַתִּדַּד שְׁנָתִי מֵעֵינָי׃

בײַ טאָג פֿלעגט מיך אויפֿעסן די היץ, און דער פֿראָסט בײַ נאַכט; און מײַן שלאָף האָט געווײַכט פֿון מײַנע אויגן.

41 Již dvadceti let, jakž jsem v domě tvém; sloužil jsem tobě čtrnácte let za dvě dcery tvé, a šest let za dobytek tvůj, a změnils mzdu mou na desetkrát.

Takie to moje dwadzieścia lat w domu twoim. Służyłem ci czternaście lat za dwie córki twoje, a sześć lat za trzodę twoję; a odmieniałeś wynagrodzenie moje po dziesięćkroć.

מא זֶה־לִּי עֶשְׂרִים שָׁנָה בְּבֵיתֶךָ עֲבַדְתִּיךָ אַרְבַּע־עֶשְׂרֵה שָׁנָה בִּשְׁתֵּי בְנֹתֶיךָ וְשֵׁשׁ שָׁנִים בְּצֹאנֶךָ וַתַּחֲלֵף אֶת־מַשְׂכֻּרְתִּי עֲשֶׂרֶת מֹנִים׃

פֿאַר צוואַנציק יאָר בין איך געווען אין דײַן הויז: פֿערצן יאָר האָב איך דיר געדינט פֿאַר דײַנע צוויי טעכטער, און זעקס יאָר פֿאַר דײַנע שאָף; און דו האָסט געביטן מײַן לוין צען מאָל.

42 A kdyby Bůh otce mého, Bůh Abrahamův, a strach Izákův nebyl se mnou, jistě bys ty byl nyní pustil mne prázdného; *ale* trápení mé, a práci rukou mých viděl Bůh, protož tě pominulé noci trestal.

מב לוּלֵי אֱלֹהֵי אָבִי אֱלֹהֵי אַבְרָהָם וּפַחַד יִצְחָק הָיָה לִי כִּי עַתָּה רֵיקָם שִׁלַּחְתָּנִי אֶת־עָנְיִי וְאֶת־יְגִיעַ כַּפַּי רָאָה אֱלֹהִים וַיּוֹכַח אָמֶשׁ׃

Gdyby Bóg ojca mojego, Bóg Abrahama i Bojaźń Ic'haka, nie był ze mną, tobyś teraz z niczém mnie puścił. Nędzę moję i pracę rąk moich widział Bóg i rozstrzygnął wczoraj!"

ווען ניט דער גאָט פֿון מײַן פֿאָטער, דער גאָט פֿון אבֿרהמען און די פֿאָרכט פֿון יצחקן, וואָלט געווען מיט מיר, וואָלסטו מיך אַצונד אַוועקגעשיקט מיט ליידיקן. גאָט האָט געזען מײַן פּײַן און די מאַטערניש פֿון מײַנע הענט, און ער האָט אַנטשיידט נעכטן בײַ נאַכט.

43 Odpovídaje pak Lában, dí Jákobovi: Dcery tyto *jsou* dcery mé a synové tito *jsou* synové moji, i dobytek tento můj dobytek *jest*, ano cokoli vidíš, mé jest; ale což mám již učiniti dcerám těmto svým aneb synům jich, kteréž zrodily?

מג וַיַּעַן לָבָן וַיֹּאמֶר אֶל־יַעֲקֹב הַבָּנוֹת בְּנֹתַי וְהַבָּנִים בָּנַי וְהַצֹּאן צֹאנִי וְכֹל אֲשֶׁר־אַתָּה רֹאֶה לִי־הוּא וְלִבְנֹתַי מָה־אֶעֱשֶׂה לָאֵלֶּה הַיּוֹם אוֹ לִבְנֵיהֶן אֲשֶׁר יָלָדוּ׃

I odpowiedział Laban, i rzekł do Jakóba: "Córki - córki to moje, a synowie - synowie to moi, a trzoda, - trzoda to moja, a wszystko, co widzisz, mojém to; ale córkom moim, cóż uczynię im dzisiaj, albo synom ich, których urodziły?

האָט לָבָן געענטפֿערט און האָט געזאָגט צו יעקבן; די טעכטער זײַנען מײַנע טעכטער, און די קינדער מײַנע קינדער, און די שאָף מײַנע שאָף, און אַלץ וואָס דו זעסט איז מײַנס; און וואָס קען איך הײַנט טאָן צו די דאָזיקע טעכטער מײַנע, אָדער צו זייערע קינדער וואָס זיי האָבן געבאָרן?

44 Protož poď, vejděme v smlouvu já a ty, aby byla na svědectví mezi mnou a tebou.

מד וְעַתָּה לְכָה נִכְרְתָה בְרִית אֲנִי וָאָתָּה וְהָיָה לְעֵד בֵּינִי וּבֵינֶךָ׃

A teraz pójdź, a zawrzemy przymierze ja i ty; a niechaj będzie to świadectwem między mną a tobą."

און אַצונד, קום לאָמיר שליסן אַ בונד, איך און דו, און זאָל עס זײַן צום עדות צווישן מיר און צווישן דיר.

45 Tedy Jákob vzal kámen, a postavil jej vzhůru na znamení.

מה וַיִּקַּח יַעֲקֹב אָבֶן וַיְרִימֶהָ מַצֵּבָה׃

I wziął Jakób kamień i postawił go jako pomnik.

האָט יעקב גענומען אַ שטיין, און האָט אים אויפֿגעשטעלט פֿאַר אַ זײַלשטיין.

46 A řekl bratřím svým: Nasbírejte kamení. A nabravše kamení, udělali hromadu, a jedli tu na té hromadě.

מו וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב לְאֶחָיו לִקְטוּ אֲבָנִים וַיִּקְחוּ אֲבָנִים וַיַּעֲשׂוּ־גָל וַיֹּאכְלוּ שָׁם עַל־הַגָּל׃

I rzekł Jakób do braci swojej: "Nazbierajcie kamieni!" I wzięli kamienie, i zrobili kopiec i jedli tam na kopcu.

און יעקב האָט געזאָגט צו זײַנע ברידער: קלײַבט אָן שטיינער. האָבן זיי גענומען שטיינער, און געמאַכט אַ הויפֿן, און זיי האָבן געגעסן דאָרטן אויפֿן הויפֿן.

47 I nazval ji Lában Jegar Sahadutha, a Jákob nazval ji Gál Ed.

מז וַיִּקְרָא־לוֹ לָבָן יְגַר שָׂהֲדוּתָא וְיַעֲקֹב קָרָא לוֹ גַּלְעֵד׃

I nazwał go Laban: Jegar-Sahadutha, a Jakób nazwał go: Galed.

און לָבָן האָט אים גערופֿן יְגַר-שָׂהֲדותאָ, און יעקב האָט אים גערופֿן גַל-עֵד.

48 Nebo řekl Lában: Tato hromada *nechžť jest* svědkem od dnešku mezi mnou a tebou. Protož nazval jméno její Gál Ed,

מח וַיֹּאמֶר לָבָן הַגַּל הַזֶּה עֵד בֵּינִי וּבֵינְךָ הַיּוֹם עַל־כֵּן קָרָא־שְׁמוֹ גַּלְעֵד׃

I rzekł Laban: "Kopiec ten świadkiem między mną a tobą dzisiaj!" Przeto nazwano imię jego: Galed.

און לָבָן האָט געזאָגט: דער דאָזיקער הויפֿן איז אַן עדות צווישן מיר און צווישן דיר הײַנט. דרום האָט מען גערופֿן זײַן נאָמען גִלעָד;

49 A Mispah; nebo řekl *Lában*: Nechať Hospodin hledí na mne a na tebe, když se rozejdeme od sebe.

מט וְהַמִּצְפָּה אֲשֶׁר אָמַר יִצֶף יְהוָה בֵּינִי וּבֵינֶךָ כִּי נִסָּתֵר אִישׁ מֵרֵעֵהוּ׃

Micpą zaś, ponieważ mówił: "Niechaj wejrzy Wiekuisty między mną a tobą, gdy rozstaniem się jeden z drugim!

און אויך מִצפָּה, ווײַל ער האָט געזאָגט: גאָט זאָל אַראָפּקוקן צווישן מיר און צווישן דיר, ווען מיר וועלן זײַן פֿאַרהוילן איינער פֿון אַנדערן,

50 Jestliže bys trápil dcery mé, a uvedl bys *jiné* ženy na dcery mé, žádného člověka není s námi; hlediž, Bůh jest svědek mezi mnou a tebou.

נ אִם־תְּעַנֶּה אֶת־בְּנֹתַי וְאִם־תִּקַּח נָשִׁים עַל־בְּנֹתַי אֵין אִישׁ עִמָּנוּ רְאֵה אֱלֹהִים עֵד בֵּינִי וּבֵינֶךָ׃

Jeżelibyś dręczył córki moje, albo brał żony prócz córek moich: to choć nie ma człowieka między nami, ale patrz, Bóg świadkiem między mną a tobą!"

אויב דו וועסט פּײַניקן מײַנע טעכטער, און אויב דו וועסט צונעמען אַנדערע ווײַבער צו מײַנע טעכטער, בעת קיין מענטש איז ניטאָ לעבן אונדז; זע, גאָט איז אַן עדות צווישן מיר און צווישן דיר.

51 A řekl ještě Lában Jákobovi: Aj, hromada tato, a aj, sloup, kterýž jsem postavil mezi sebou a tebou,

נא וַיֹּאמֶר לָבָן לְיַעֲקֹב הִנֵּה הַגַּל הַזֶּה וְהִנֵּה הַמַּצֵּבָה אֲשֶׁר יָרִיתִי בֵּינִי וּבֵינֶךָ׃

I rzekł Laban do Jakóba: "Oto kopiec ten i oto pomnik, który postawiłem między mną a tobą;

און לָבָן האָט געזאָגט צו יעקבן: אָט איז דער דאָזיקער הויפֿן, און אָט איז דער זײַלשטיין, וואָס איך האָב אויפֿגעשטעלט צווישן מיר און צווישן דיר.

52 Svědkem *ať jest* hromada tato, svědkem také sloup tento, já že nepůjdu dále k tobě za hromadu tuto, a ty *tolikéž* že nepůjdeš dále ke mně za hromadu tuto a sloup tento, k *činění* zlého.

עֵד הַגַּל הַזֶּה וְעֵדָה הַמַּצֵּבָה אִם־אָנִי לֹא־אֶעֱבֹר נב
אֵלֶיךָ אֶת־הַגַּל הַזֶּה וְאִם־אַתָּה לֹא־תַעֲבֹר אֵלַי
אֶת־הַגַּל הַזֶּה וְאֶת־הַמַּצֵּבָה הַזֹּאת לְרָעָה׃

Świadkiem kopiec ten, i świadkiem ten pomnik, że ja nie przejdę do ciebie mimo kopca tego, ani ty nie przejdziesz do mnie mimo kopca tego i mimo pomnika tego, na złe.

אַן עדות איז דער דאָזיקער הויפֿן, און אַן עדות דער זײַלשטיין, אַז איך וועל ניט אַריבערגיין דעם דאָזיקן הויפֿן צו דיר, און אַז דו וועסט ניט אַריבערגיין דעם דאָזיקן הויפֿן און דעם דאָזיקן זײַלשטיין צו מיר, צום בייזן.

53 Bůh Abrahamův, a Bůh Náchorův, Bůh otce jejich nechť soudí mezi námi. Přisáhl tedy Jákob skrze strach otce svého Izáka.

אֱלֹהֵי אַבְרָהָם וֵאלֹהֵי נָחוֹר יִשְׁפְּטוּ בֵינֵינוּ אֱלֹהֵי נג
אֲבִיהֶם וַיִּשָּׁבַע יַעֲקֹב בְּפַחַד אָבִיו יִצְחָק׃

Bóg Abrahama, i Bóg Nachora, niechaj rozsądzą między nami, - bogi ojców ich!" I przysiągł Jakób na Bojaźń ojca swojego, Ic'haka.

זאָל דער גאָט פֿון אבֿרהמען, און דער גאָט פֿון נָחורן, דער גאָט פֿון זייער פֿאָטער, משפּטן צווישן אונדז. און יעקב האָט געשוואָרן בײַ דער פֿאָרכט פֿון זײַן פֿאָטער יצחקן.

54 Nabil také Jákob hovad na té hoře, a pozval bratří svých, aby hodovali; i hodovali a zůstali přes noc na též hoře.

וַיִּזְבַּח יַעֲקֹב זֶבַח בָּהָר וַיִּקְרָא לְאֶחָיו לֶאֱכָל־לָחֶם נד
וַיֹּאכְלוּ לֶחֶם וַיָּלִינוּ בָּהָר׃

I zarznął Jakób ofiary na górze, i zaprosił brać swoję, aby spożyli chléb; i spożyli chléb, i przenocowali na górze.

און יעקב האָט געשלאַכט שלאַכטאָפּפֿער אויפֿן באַרג, און ער האָט גערופֿן זײַנע ברידער צו עסן ברויט; און זיי האָבן געגעסן ברויט, און האָבן גענעכטיקט אויפֿן באַרג.

1 I vstal Lában velmi ráno, a políbiv synů svých a dcer svých, požehnal jich; i odšel a navrátil se k místu svému.

I wstał Laban z rana, i ucałował synów swoich i córki swoje, i pobłogosławił ich, i poszedł; i wrócił Laban do miejsca swojego.

א וַיַּשְׁכֵּם לָבָן בַּבֹּקֶר וַיְנַשֵּׁק לְבָנָיו וְלִבְנוֹתָיו וַיְבָרֶךְ אֶתְהֶם וַיֵּלֶךְ וַיָּשָׁב לָבָן לִמְקֹמוֹ׃

און לָבָן האָט זיך געפֿעדערט אין דער פֿרי, און ער האָט געקושט זײַנע זין און זײַנע טעכטער, און האָט זיי געבענטשט; און לָבָן איז אַוועקגעגאַנגען, און האָט זיך אומגעקערט צו זײַן אָרט.

2 Jákob pak odšel cestou svou, a potkali se s ním andělé Boží.

I Jakób też poszedł drogą swoją, i spotkali go aniołowie Boga.

ב וְיַעֲקֹב הָלַךְ לְדַרְכּוֹ וַיִּפְגְּעוּ־בוֹ מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים׃

און יעקב איז געגאַנגען אויף זײַן וועג, און מלאָכים פֿון גאָט האָבן אים באַגעגנט.

3 I řekl Jákob, když je viděl: Vojsko Boží *jest* toto. A nazval jméno místa toho Mahanaim.

I rzekł Jakób gdy ich spostrzegł: "Obóz to Boży!" i nazwał imię miejsca tego: Machnaim.

ג וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב כַּאֲשֶׁר רָאָם מַחֲנֵה אֱלֹהִים זֶה וַיִּקְרָא שֵׁם־הַמָּקוֹם הַהוּא מַחֲנָיִם׃

און יעקב האָט געזאָגט, אַז ער האָט זיי דערזען: גאָטס מחנה איז דאָס; און ער האָט גערופֿן דעם נאָמען פֿון יענעם אָרט מַחנַיִם.

4 Poslal pak Jákob posly před sebou k bratru svému Ezau, do země Seir, *do* kraje Idumejského.

I wysłał Jakób posłańców przed sobą do Esawa, brata swego, do ziemi Seir, do dziedziny Edomu.

ד וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב מַלְאָכִים לְפָנָיו אֶל־עֵשָׂו אָחִיו אַרְצָה שֵׂעִיר שְׂדֵה אֱדוֹם׃

און יעקב האָט געשיקט שלוחים פֿאַרויס פֿאַר זיך צו זײַן ברודער עֵשָׂון קיין לאַנד שֵׂעִיר, אין פֿעלד פֿון אֱדוֹם.

5 A přikázal jim, řka: Takto povězte pánu mému Ezau: Totoť vzkazuje služebník tvůj Jákob: U Lábana jsem byl pohostinu, a zůstával až do tohoto času.

I rozkazał im, i rzekł: "Tak powiecie panu mojemu, Esawowi: tak rzecze sługa twój Jakób: u Labana gościłem, i bawiłem dotąd.

ה וַיְצַו אֹתָם לֵאמֹר כֹּה תֹאמְרוּן לַאדֹנִי לְעֵשָׂו כֹּה אָמַר עַבְדְּךָ יַעֲקֹב עִם־לָבָן גַּרְתִּי וָאֵחַר עַד־עָתָּה׃

און ער האָט זיי באַפֿוילן, אַזוי צו זאָגן: אַזוי זאָלט איר זאָגן צו מײַן האַר, צו עֵשָׂון: אַזוי האָט געזאָגט דײַן קנעכט יעקב: בײַ לָבָנען האָב איך געוווינט, און איך האָב זיך אויפֿגעהאַלטן ביז אַצונד.

6 A mám voly a osly, ovce, a služebníky i děvky; a poslal jsem, abych se ohlásil pánu svému, a našel milost před očima tvýma.

ו וַיְהִי־לִי שׁוֹר וַחֲמוֹר צֹאן וְעֶבֶד וְשִׁפְחָה וָאֶשְׁלְחָה
לְהַגִּיד לַאדֹנִי לִמְצֹא־חֵן בְּעֵינֶיךָ:

Ale nagromadziły się u mnie woły i osły, trzody, sługi i służebnice; a posyłam oznajmić to panu mojemu, by znaleźć łaskę w oczach twoich."

און איך האָב אָקסן און אייזלען, שאָף, און קנעכט און דינסטן; האָב איך געשיקט אָנזאָגן מײַן האַר, כּדי צו געפֿינען לײַטזעליקייט אין דײַנע אויגן.

7 I navrátili se poslové k Jákobovi, řkouce: Přišli jsme k bratru tvému Ezau, kterýž také jde proti tobě, a čtyři sta mužů s ním.

ז וַיָּשֻׁבוּ הַמַּלְאָכִים אֶל־יַעֲקֹב לֵאמֹר בָּאנוּ
אֶל־אָחִיךָ אֶל־עֵשָׂו וְגַם הֹלֵךְ לִקְרָאתְךָ
וְאַרְבַּע־מֵאוֹת אִישׁ עִמּוֹ:

I wrócili wysłańcy do Jakóba i rzekli: "Przybyliśmy do brata twojego, do Esawa, a on również idzie na spotkanie twoje, a czterysta ludzi z nim."

האָבן די שלוחים זיך אומגעקערט צו יעקבן, אַזוי צו זאָגן: מיר זײַנען געקומען צו דײַן ברודער, צו עֵשָׂון, און ער גייט דיר אויך אַנטקעגן, און פֿיר הונדערט מאַן מיט אים.

8 Jákob pak bál se velmi, a rmoutil se náramně. Tedy rozdělil lid, kterýž s sebou měl, ovce také a voly, a velbloudy na dva houfy.

ח וַיִּירָא יַעֲקֹב מְאֹד וַיֵּצֶר לוֹ וַיַּחַץ אֶת־הָעָם
אֲשֶׁר־אִתּוֹ וְאֶת־הַצֹּאן וְאֶת־הַבָּקָר וְהַגְּמַלִּים
לִשְׁנֵי מַחֲנוֹת:

I uląkł się Jakób bardzo, i strwożył się; i rozdzielił ludzi, którzy z nim byli, i trzody, i bydło, i wielbłądy, na dwa hufce.

האָט יעקב זייער מורא געקריגן, און ער איז געוווען באַקלעמט. און ער האָט צעטיילט דאָס פֿאָלק וואָס מיט אים, און די שאָף און די רינדער און די קעמלען, אין צוויי מחנות.

9 Nebo řekl: Jestliže by přišel Ezau k houfu jednomu, a pobil by jej, bude *aspoň* zadní houf zachován.

ט וַיֹּאמֶר אִם־יָבוֹא עֵשָׂו אֶל־הַמַּחֲנֶה הָאַחַת וְהִכָּהוּ
וְהָיָה הַמַּחֲנֶה הַנִּשְׁאָר לִפְלֵיטָה:

I rzekł: "Jeżeliby napadł Esaw na jeden hufiec, a poraził go, wtedy hufiec pozostały ocaleje."

און ער האָט געזאָגט: אויב עֵשָׂו וועט קומען אויף איין מחנה, און וועט זי שלאָגן, וועט די איבעריקע מחנה אַנטרונען ווערן.

10 I řekl Jákob: Bože otce mého Abrahama, a Bože otce mého Izáka, Hospodine, kterýž jsi mi řekl: Navrať se do země své, a k příbuznosti své, a dobře učiním tobě,

י וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֱלֹהֵי אָבִי אַבְרָהָם וֵאלֹהֵי אָבִי
יִצְחָק יְהוָה הָאֹמֵר אֵלַי שׁוּב לְאַרְצְךָ וּלְמוֹלַדְתְּךָ
וְאֵיטִיבָה עִמָּךְ:

I rzekł Jakób: "Boże ojca mojego Abrahama, i Boże ojca mojego Ic'haka, Wiekuisty, któryś rzekł do mnie: wróć do ziemi twojej i do ojczyzny twojej a uszczęśliwię cię.

און יעקב האָט געזאָגט: גאָט פֿון מײַן פֿאָטער אבֿרהמען, און גאָט פֿון מײַן פֿאָטער יצחקן, יהוה, וואָס האָט געזאָגט צו מיר: קער זיך אום צו דײַן לאַנד און צו דײַן אָפּשטאַם, און איך וועל גוטס טאָן מיט דיר;

11 Menší jsem všech milosrdenství a vší pravdy, kterouž jsi učinil s služebníkem svým; nebo s holí svou přešel jsem Jordán tento, nyní pak dva houfy mám.

Niegodny jestem wszystkich łask i wszelkiego dotrwania, któreś wyświadczył słudze twojemu; gdyż o kiju swoim przeprawiłem się przez Jarden ten, a teraz stanowię dwa hufce.

יא קָטֹנְתִּי מִכֹּל הַחֲסָדִים וּמִכָּל־הָאֱמֶת אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֶת־עַבְדֶּךָ כִּי בְמַקְלִי עָבַרְתִּי אֶת־הַיַּרְדֵּן הַזֶּה וְעַתָּה הָיִיתִי לִשְׁנֵי מַחֲנוֹת׃

איך בין צו קליין פֿאַר אַלע חסדים און פֿאַר אַלדער טרײַשאַפֿט וואָס דו האָסט געטאָן מיט דײַן קנעכט; וואָרום מיט מײַן שטעקן בין איך אַריבערגעגאַנגען דעם דאָזיקן ירדן, און אַצונד בין איך געוואָרן צוויי מחנות.

12 Vytrhni mne, prosím, z ruky bratra mého, z ruky Ezau; nebť se ho bojím, aby přijda, nepohubil mne i matky s dětmi.

Ocal mnie też z ręki brata mojego, z ręki Esawa!... gdyż obawiam się go, aby nie przyszedł, i nie pobił mnie, matki wraz z dziećmi.

יב הַצִּילֵנִי נָא מִיַּד אָחִי מִיַּד עֵשָׂו כִּי־יָרֵא אָנֹכִי אֹתוֹ פֶּן־יָבוֹא וְהִכַּנִי אֵם עַל־בָּנִים׃

זײַ מיך מציל, איך בעט דיך, פֿון דער האַנט פֿון מײַן ברודער, פֿון דער האַנט פֿון עֵשָׂון, וואָרום איך האָב מורא פֿאַר אים, ער זאָל ניט קומען און מיך שלאָגן מוטער מיט קינדער.

13 Však jsi ty řekl: Dobře učiním tobě, a rozmnožím símě tvé jako písek mořský, kterýžto pro množství sečten býti nemůže.

A Tyś rzekł: Dobrze świadczyć ci będę, i uczynię ród twój jako piasek morski, którego się nie zliczy dla mnóstwa."

יג וְאַתָּה אָמַרְתָּ הֵיטֵב אֵיטִיב עִמָּךְ וְשַׂמְתִּי אֶת־זַרְעֲךָ כְּחוֹל הַיָּם אֲשֶׁר לֹא־יִסָּפֵר מֵרֹב׃

דו האָסט דאָך געזאָגט: גוטס טאָן וועל איך גוטס טאָן מיט דיר, און איך וועל מאַכן דײַן זאָמען אַזוי ווי דער זאַמד פֿון ים, וואָס קען ניט געציילט ווערן פֿון פֿילקייט.

14 I zůstal tu noci té; a vzal z toho, což bylo před rukama, poctu bratru svému Ezau:

I przenocował tam tejże nocy, i wziął z tego, co miał pod ręką swoją, jako podarek dla Esawa, brata swego,

יד וַיָּלֶן שָׁם בַּלַּיְלָה הַהוּא וַיִּקַּח מִן־הַבָּא בְיָדוֹ מִנְחָה לְעֵשָׂו אָחִיו׃

און ער האָט דאָרטן גענעכטיקט יענע נאַכט; און ער האָט גענומען פֿון וואָס אים איז געקומען צו דער האַנט, אַ מתנה פֿאַר זײַן ברודער עֵשָׂון:

15 *Totiž* dvě stě koz, a kozlů dvadceti, ovec dvě stě, a beranů dvadceti,

Kóz dwieście, i kozłów dwadzieścia; owiec dwieście, i baranów dwadzieścia,

טו עִזִּים מָאתַיִם וּתְיָשִׁים עֶשְׂרִים רְחֵלִים מָאתַיִם וְאֵילִים עֶשְׂרִים׃

צוויי הונדערט ציגן, און צוואַנציק בעק, צוויי הונדערט שעפּסן, און צוואַנציק ווידערס,

16 Velbloudů s mladými jich třidceti, krav čtyřidceti, volů deset, oslic dvadceti, a oslátek deset.

Wielbłądzic dojnych wraz ze źrebiętami ich trzydzieści; krów czterdzieści i wołów dziesięć; oślic dwadzieścia i ośląt dziesięć.

טז גְּמַלִּים מֵינִיקוֹת וּבְנֵיהֶם שְׁלֹשִׁים פָּרוֹת אַרְבָּעִים וּפָרִים עֲשָׂרָה אֲתֹנֹת עֶשְׂרִים וַעְיָרִם עֲשָׂרָה׃

דרײַסיק קעמלען זייגעדיקע מיט זייערע יונגע, פֿערציק קי, און צען אָקסן, צוואַנציק אייזעלינס, און צען יונגע אייזלען.

17 A poručil je služebníkům svým, každé stádo obzvláštně, a řekl služebníkům svým: Jděte přede mnou, a stádo od stáda ať jde opodál.

I oddał w ręce sług swoich, każde stado z osobna, i rzekł do sług swoich: "Postępujcie przedemną, a przestrzeń zostawiajcie między stadem a stadem."

יז וַיִּתֵּן בְּיַד־עֲבָדָיו עֵדֶר עֵדֶר לְבַדּוֹ וַיֹּאמֶר אֶל־עֲבָדָיו עִבְרוּ לְפָנַי וְרֶוַח תָּשִׂימוּ בֵּין עֵדֶר וּבֵין עֵדֶר׃

און ער האָט איבערגעגעבן אין דער האַנט פֿון זײַנע קנעכט, צו סטאַדע, צו סטאַדע באַזונדער; און ער האָט אָנגעזאָגט זײַנע קנעכט: גייט מיר פֿאַרויס, און וואַרע זאָלט איר מאַכן צווישן סטאַדע און סטאַדע.

18 I poručil přednímu, řka: Když se potká s tebou Ezau bratr můj, a optá se tebe, řka Čí jsi? a kam jdeš? a čí jest to *stádo* před tebou?

I polecił pierwszemu mówiąc: "Jeżeli spotka cię Esaw, brat mój, a zapyta się ciebie i powie: Czyj ty, i dokąd idziesz, a czyje te przed tobą?

יח וַיְצַו אֶת־הָרִאשׁוֹן לֵאמֹר כִּי יִפְגָּשְׁךָ עֵשָׂו אָחִי וּשְׁאֵלְךָ לֵאמֹר לְמִי־אַתָּה וְאָנָה תֵלֵךְ וּלְמִי אֵלֶּה לְפָנֶיךָ׃

און ער האָט באַפֿוילן דעם ערשטן, אַזוי צו זאָגן: אַז דיך וועט באַגעגענען עֵשָׂו מײַן ברודער, און וועט דיך פֿרעגן, אַזוי צו זאָגן: וועמעס ביסטו? און וווּהין גייסטו? און וועמעס זײַנען די דאָזיקע פֿאַר דיר?

19 Řekneš: Jsem služebníka tvého Jákoba, *a* dar tento jest poslán pánu mému Ezau; a teď i sám *jde* za námi.

Tedy odpowiesz: sługi twojego Jakóba; podarunek to posłany panu mojemu Esawowi; a oto i on sam za nami."

יט וְאָמַרְתָּ לְעַבְדְּךָ לְיַעֲקֹב מִנְחָה הִוא שְׁלוּחָה לַאדֹנִי לְעֵשָׂו וְהִנֵּה גַם־הוּא אַחֲרֵינוּ׃

זאָלסטו זאָגן: דײַן קנעכט יעקבס; אַ מתּנה איז דאָס געשיקט צו מײַן האַר, צו עֵשָׂון; און אָן איז ער אויך הינטער אונדז.

20 Poručil také druhému i třetímu, a všechněm jdoucím za těmi stády, řka: V táž slova mluvte k Ezau, když byste naň trefili.

I polecił też i drugiemu i trzeciemu, i wszystkim, którzy szli za stadami mówiąc: "Słowy temi przemówicie do Esawa, gdy go spotkacie,

כ וַיְצַו גַּם אֶת־הַשֵּׁנִי גַּם אֶת־הַשְּׁלִישִׁי גַּם אֶת־כָּל־הַהֹלְכִים אַחֲרֵי הָעֲדָרִים לֵאמֹר כַּדָּבָר הַזֶּה תְּדַבְּרוּן אֶל־עֵשָׂו בְּמֹצַאֲכֶם אֹתוֹ׃

און ער האָט באַפֿוילן אויך דעם צווייטן און דעם דריטן, און אַלע וואָס זײַנען געגאַנגען הינטער די סטאַדעס, אַזוי צו זאָגן: אַזוי ווי די דאָזיקע רייד זאָלט איר רעדן צו עֵשָׂון, אַז איר טרעפֿט אים;

21 A díte také: Aj, služebník tvůj Jákob za námi; nebo řekl: Ukrotím tvář jeho darem, kterýž jde přede mnou, a potom uzřím tvář jeho; snad přijme tvář mou.

I powiecie: "Oto też i sługa twój Jakób za nami." Rzekł bowiem: "Przebłagam oblicze jego podarkiem, który idzie przedemną, a następnie obaczę oblicze jego, może przyjmie mnie łaskawie."

כא וַאֲמַרְתֶּם גַּם הִנֵּה עַבְדְּךָ יַעֲקֹב אַחֲרֵינוּ כִּי־אָמַר אֲכַפְּרָה פָנָיו בַּמִּנְחָה הַהֹלֶכֶת לְפָנָי וְאַחֲרֵי־כֵן אֶרְאֶה פָנָיו אוּלַי יִשָּׂא פָנָי׃

און איר זאָלט זאָגן: אָן איז אויך דײַן קנעכט יעקב הינטער אונדז. וואָרום ער האָט געזאָגט: לאָמיך אים איבערבעטן מיט דער מתּנה וואָס גייט מיר פֿאַרויס, און דערנאָך וועל איך זען זײַן פּנים, אפֿשר וועט ער מיך אויפֿנעמען.

22 A tak předšel dar před ním; on pak zůstal tu noc při houfu.

כב וַתַּעֲבֹר הַמִּנְחָה עַל־פָּנָיו וְהוּא לָן בַּלַּיְלָה־הַהוּא בַּמַּחֲנֶה׃

I przeciągnął podarek przed obliczem jego; sam zaś nocował onej nocy w taborze.

איז די מתּנה אַוועק אים פֿאַרויס, און ער האָט גענעכטיקט יענע נאַכט אין לאַגער.

23 A vstav ještě v noci, vzal obě ženy své, a dvě děvky své, a jedenácte synů svých, a přešel přes brod Jabok.

כג וַיָּקָם בַּלַּיְלָה הוּא וַיִּקַּח אֶת־שְׁתֵּי נָשָׁיו וְאֶת־שְׁתֵּי שִׁפְחֹתָיו וְאֶת־אַחַד עָשָׂר יְלָדָיו וַיַּעֲבֹר אֵת מַעֲבַר יַבֹּק׃

I wstał tejże nocy, i zabrał obie żony swoje i obie służebnice swoje, i jedenaścioro dzieci swoich, i przeprawił się przez bród Jabboka.

און ער איז אויפֿגעשטאַנען אין יענער נאַכט, און האָט גענומען זײַנע צוויי ווײַבער, און זײַנע צוויי דינסטן, און זײַנע עלף קינדער, און ער איז אַריבערגעפֿאָרן דעם איבערפֿאָר פֿון יַבּוֹק.

24 Vzav tedy je, přepravil je přes tu řeku; přepravil také *i vše*, což měl.

כד וַיִּקָּחֵם וַיַּעֲבִרֵם אֶת־הַנָּחַל וַיַּעֲבֵר אֶת־אֲשֶׁר־לוֹ׃

I wziął je, i przesadził je przez ten potok, i przeprawił też wszystko, co posiadał.

ער האָט זיי גענומען, און האָט זיי אַריבערגעפֿירט איבערן טײַך, און האָט אַריבערגעפֿירט וואָס ער האָט געהאַט.

25 A zůstal Jákob sám; a *tu* zápasil s ním muž až do svitání.

כה וַיִּוָּתֵר יַעֲקֹב לְבַדּוֹ וַיֵּאָבֵק אִישׁ עִמּוֹ עַד עֲלוֹת הַשָּׁחַר׃

I został Jakób sam jeden, i pasował się ktoś z nim aż do wzejścia jutrzenki;

און אַז יעקב איז געבליבן אַליין, האָט אַ מאַן זיך געראַנגלט מיט אים ביז דער פֿרימאָרגן איז אויפֿגעגאַנגען.

26 A vida, že ho nepřemůže, obrazil jej v příhbí vrchní stehna jeho; i vyvinulo se příhbí stehna Jákobova, když zápasil s ním.

כו וַיַּרְא כִּי לֹא יָכֹל לוֹ וַיִּגַּע בְּכַף־יְרֵכוֹ וַתֵּקַע כַּף־יֶרֶךְ יַעֲקֹב בְּהֵאָבְקוֹ עִמּוֹ׃

A widział, że nie podoła mu, - a dotknął był stawu biodra jego, i zwichnął się staw biodra Jakóba podczas pasowania się z nim, -

און אַז ער האָט געזען אַז ער קען אים ניט בײַקומען, האָט ער אָנגערירט דאָס לעפֿל פֿון זײַן דיך; און דאָס לעפֿל פֿון יעקבס דיך איז אויסגעלונקען געוואָרן אין זײַן ראַנגלען זיך מיט אים.

27 A řekl: Pusť mne, nebť zasvitává. I řekl: Nepustím tě, leč mi požehnáš.

כז וַיֹּאמֶר שַׁלְּחֵנִי כִּי עָלָה הַשָּׁחַר וַיֹּאמֶר לֹא אֲשַׁלֵּחֲךָ כִּי אִם־בֵּרַכְתָּנִי׃

I rzekł: "Puść mnie, bo wzeszła jutrzenka!" I odpowiedział: "Nie puszczę cię, póki nie pobłogosławisz mnie!"

האָט ער געזאָגט: לאָז מיך אַוועק, וואָרום דער פֿרימאָרגן איז אויפֿגעגאַנגען. האָט ער געזאָגט: איך וועל דיך ניט אַוועקלאָזן, סײַדן וועסט מיך בענטשן.

28 I řekl jemu: Jaké jest jméno tvé? Odpověděl: Jákob.

כח וַיֹּאמֶר אֵלָיו מַה־שְּׁמֶךָ וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב׃

I rzekł do niego: "Jakie imię twoje?" I odpowiedział: "Jakób."

האָט ער צו אים געזאָגט: וואָס איז דײַן נאָמען? האָט ער געזאָגט: יעקב.

29 I dí: Nebude více nazýváno jméno tvé *toliko* Jákob, ale *také* Izrael; nebo jsi statečně zacházel s Bohem i lidmi, a přemohls.

כט וַיֹּאמֶר לֹא יַעֲקֹב יֵאָמֵר עוֹד שִׁמְךָ כִּי אִם־יִשְׂרָאֵל כִּי־שָׂרִיתָ עִם־אֱלֹהִים וְעִם־אֲנָשִׁים וַתּוּכָל׃

I rzekł: "Nie Jakób będzie nazywane odtąd imię twoje, ale Israel; gdyż walczyłeś z istotą boską i z ludźmi, i przemogłeś."

האָט ער געזאָגט: ניט מער זאָל יעקב גערופֿן ווערן דײַן נאָמען, נײַערט ישׂראֵל, וואָרום האָסט געשטריטן מיט גאָט און מיט מענטשן, און ביסט בײַגעקומען.

30 I otázal se Jákob, řka: Oznam, prosím, jméno své. Kterýžto odpověděl: Proč se ptáš na jméno mé? I dal mu tu požehnání.

ל וַיִּשְׁאַל יַעֲקֹב וַיֹּאמֶר הַגִּידָה־נָּא שְׁמֶךָ וַיֹּאמֶר לָמָּה זֶּה תִּשְׁאַל לִשְׁמִי וַיְבָרֶךְ אֹתוֹ שָׁם׃

I zapytał Jakób i rzekł: "Powiedz mi też imię twoje!" I odpowiedział: "Czemu to pytasz o imię moje?" I błogosławił mu tamże.

האָט יעקב געפֿרעגט און האָט געזאָגט: זאָג מיר, איך בעט דיך, דײַן נאָמען. האָט ער געזאָגט: נאָך וואָס דען פֿרעגסטו אויף מײַן נאָמען? און ער האָט אים דאָרטן געבענטשט.

31 Tedy nazval Jákob jméno místa toho Fanuel; nebo jsem *prý* viděl Boha tváří v tvář, a zachována jest duše má.

לא וַיִּקְרָא יַעֲקֹב שֵׁם הַמָּקוֹם פְּנִיאֵל כִּי־רָאִיתִי אֱלֹהִים פָּנִים אֶל־פָּנִים וַתִּנָּצֵל נַפְשִׁי׃

I nazwał Jakób imię miejscowości tej: Peniel: "gdyż widziałem bóstwo twarzą w twarz, a ocalała dusza moja."

און יעקב האָט גערופֿן דעם נאָמען פֿון דעם אָרט פּניאֵל, ווײַל: איך האָב געזען גאָט פּנים אֶל פּנים, און מײַן זעל איז ניצול געוואָרן.

32 I vzešlo mu slunce, když pominul *místa toho* Fanuel, a kulhal na nohu svou.

לב וַיִּזְרַח־לוֹ הַשֶּׁמֶשׁ כַּאֲשֶׁר עָבַר אֶת־פְּנוּאֵל וְהוּא צֹלֵעַ עַל־יְרֵכוֹ׃

I wzeszło mu słońce, gdy minął Peniel; ale chromał on na biodro swoje.

און די זון איז אים אויפֿגעגאַנגען ווי ער איז אַריבערגעגאַנגען פּניאֵל. און ער האָט געהונקען אויף זײַן דיך.

33 Protož nejedí synové Izraelští až do tohoto dne *té* žily krátké, kteráž jest v vrchním příhbí stehna, proto že obrazil příhbí stehna Jákobova na žile krátké.

לג

Przeto nie jadają synowie Israela żyły skurczonej, co na stawie biodra, po dziś dzień, ponieważ dotknął na stawie biodra Jakóba żyły skurczonej.

דרום עסן ניט די קינדער פֿון ישׂראל דעם שפּרינגאָדער וואָס אויפֿן לעפֿל פֿון דיך, ביז אויף הײַנטיקן טאָג; ווײַל ער האָט אָנגערירט דאָס לעפֿל פֿון יעקבס דיך, דעם שפּרינגאָדער.

1	א עַל־כֵּן לֹא־יֹאכְלוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־גִּיד הַנָּשֶׁה אֲשֶׁר עַל־כַּף הַיָּרֵךְ עַד הַיּוֹם הַזֶּה כִּי נָגַע בְּכַף־יֶרֶךְ יַעֲקֹב בְּגִיד הַנָּשֶׁה׃
I podniósł Jakób oczy swoje, i spojrzał, a oto Esaw nadciąga, a z nim czterysta ludzi. I rozdzielił Jakób dzieci między Leę, Rachelę i dwie służebnice.	און יעקב האָט אויפֿגעהויבן זײַנע אויגן, און האָט אַ קוק געטאָן, ערשט עֵשָׂו קומט אָן, און פֿיר הונדערט מאַן מיט אים; האָט ער אײַנגעטיילט די קינדער צו לאהן, און צו רחלען, און צו די צוויי דינסטן.
2 Pozdvih pak očí svých Jákob, uzřel, an Ezau jde, a čtyři sta mužů s ním; i rozdělil syny Líe zvlášť a Ráchele zvlášť, a obou děvek zvlášť.	ב וַיִּשָּׂא יַעֲקֹב עֵינָיו וַיַּרְא וְהִנֵּה עֵשָׂו בָּא וְעִמּוֹ אַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ וַיַּחַץ אֶת־הַיְלָדִים עַל־לֵאָה וְעַל־רָחֵל וְעַל שְׁתֵּי הַשְּׁפָחוֹת׃
I umieścił służebnice i dzieci ich na przedzie, a Leę i dzieci jej w tyle; Rachelę zaś i Josefa na ostatku.	און ער האָט געשטעלט די דינסטן און זייערע קינדער צוערשט, און לאהן און אירע קינדער הינטער זיי, און רחלען און יוספֿן די לעצטע.
3 Postavil, pravím, děvky s syny jejich napřed, potom Líu s syny jejími za nimi, Ráchel pak a Jozefa nejzáze.	ג וַיָּשֶׂם אֶת־הַשְּׁפָחוֹת וְאֶת־יַלְדֵיהֶן רִאשֹׁנָה וְאֶת־לֵאָה וִילָדֶיהָ אַחֲרֹנִים וְאֶת־רָחֵל וְאֶת־יוֹסֵף אַחֲרֹנִים׃
A sam szedł przed niemi, i kłaniał się ku ziemi siedm razy, zanim przystąpił do brata swojego.	און ער איז אַוועק זיי פֿאַרויס, און ער האָט זיך געבוקט צו דער ערד זיבן מאָל ביז ער האָט גענענט צו זײַן ברודער.
4 A sám šel před nimi, a poklonil se až k zemi po sedmkrát, až právě přišel k bratru svému.	ד וְהוּא עָבַר לִפְנֵיהֶם וַיִּשְׁתַּחוּ אַרְצָה שֶׁבַע פְּעָמִים עַד־גִּשְׁתּוֹ עַד־אָחִיו׃
I pobiegł Esaw naprzeciw niemu, i objął go, i padł na szyję jego, i ucałował go; i płakali.	איז עֵשָׂו אים געלאָפֿן אַנטקעגן, און ער האָט אים אַרומגענומען, און איז אים געפֿאַלן אויפֿן האַלדז, און האָט אים געקושט, און זיי האָבן געוויינט.
5 I běžel Ezau proti němu, a objal ho; a pad na šíji jeho, líbal ho. I plakali.	ה וַיָּרָץ עֵשָׂו לִקְרָאתוֹ וַיְחַבְּקֵהוּ וַיִּפֹּל עַל־צַוָּארָו וַיִּשָּׁקֵהוּ וַיִּבְכּוּ׃
I podniósł oczy swe i spostrzegł kobiety i dzieci, i rzekł: "Czyjeż te przy tobie?" I odpowiedział: "To dzieci, któremi obdarzył Bóg sługę twojego."	און ער האָט אויפֿגעהויבן זײַנע אויגן, און האָט געזען די ווײַבער און די קינדער, און ער האָט געזאָגט: ווער זײַנען די דאָזיקע בײַ דיר? האָט ער געזאָגט: די קינדער מיט וואָס גאָט האָט געלײַטזעליקט דײַן קנעכט.

6 Pozdvih pak očí svých, a spatřiv ženy s dětmi, řekl: Kdo jsou onino s tebou? Odpověděl: *Jsou* dítky, kteréž Bůh dal z milosti služebníku tvému.

ו וַיִּשָּׂא אֶת־עֵינָיו וַיַּרְא אֶת־הַנָּשִׁים וְאֶת־הַיְלָדִים
וַיֹּאמֶר מִי־אֵלֶּה לָּךְ וַיֹּאמַר הַיְלָדִים אֲשֶׁר־חָנַן
אֱלֹהִים אֶת־עַבְדֶּךָ׃

I przystąpiły służebnice, one i dzieci ich, i pokłoniły się.

האָבן גענענט די דינסטן, זיי און זייערע קינדער, און האָבן זיך געבוקט.

7 Mezi tím přiblížily se děvky s syny svými, i poklonili se.

ז וַתִּגַּשְׁןָ הַשְּׁפָחוֹת הֵנָּה וְיַלְדֵיהֶן וַתִּשְׁתַּחֲוֶיןָ׃

Przystąpiła téż Lea i dzieci jej, i pokłoniły się; a nareszcie przystąpił Josef i Rachel, i pokłonili się.

און אויך לאה און אירע קינדער האָבן גענענט, און האָבן זיך געבוקט; און דערנאָך האָבן גענענט יוסף און רחל, און האָבן זיך געבוקט.

8 Přiblížila se také Lía s syny svými, a poklonili se; a potom přiblížil se Jozef a Ráchel, a také se poklonili.

ח וַתִּגַּשׁ גַּם־לֵאָה וִילָדֶיהָ וַיִּשְׁתַּחֲווּ וְאַחַר נִגַּשׁ יוֹסֵף
וְרָחֵל וַיִּשְׁתַּחֲווּ׃

I rzekł: "Na cóż ci cały ten tabor, który spotkałem?" I odpowiedział: "Aby znaleźć łaskę w oczach pana mojego."

האָט ער געזאָגט: וואָס איז בײַ דיר די דאָזיקע גאַנצע מחנה וואָס איך האָב באַגעגנט? האָט ער געזאָגט: צו געפֿינען לײַטזעליקייט אין די אויגן פֿון מײַן האַר.

9 I řekl *Ezau*: K čemu jest všecken ten houf, kterýž jsem potkal? Odpověděl: Abych nalezl milost před očima pána mého.

ט וַיֹּאמֶר מִי לְךָ כָּל־הַמַּחֲנֶה הַזֶּה אֲשֶׁר פָּגָשְׁתִּי
וַיֹּאמֶר לִמְצֹא־חֵן בְּעֵינֵי אֲדֹנִי׃

I rzekł Esaw: "Posiadam ja dosyć, bracie mój; niechaj pozostanie twojém, co twoje!"

האָט עֵשָׂו געזאָגט: איך האָב גענוג, מײַן ברודער, זאָל בלײַבן בײַ דיר וואָס בײַ דיר.

10 Tedy řekl Ezau: Mám hojně, bratře můj; nech sobě, což tvého jest.

י וַיֹּאמֶר עֵשָׂו יֶשׁ־לִי רָב אָחִי יְהִי לְךָ אֲשֶׁר־לָךְ׃

I rzekł Jakób: "Nie, proszę; jeżelim téż znalazł łaskę w oczach twoich, przyjmiesz podarunek mój z ręki mojej; gdyż oto ujrzałem oblicze twoje, jak gdyby się ujrzało oblicze anioła, a przyjąłeś mnie przychylnie!

האָט יעקב געזאָגט: ניין, איך בעט דיך; אויב, איך בעט דיך, איך האָב געפֿונען לײַטזעליקייט אין דײַנע אויגן, זאָלסטו אָננעמען מײַן מתנה פֿון מײַן האַנט, וואָרום איך האָב געזען דײַן פּנים, אַזוי ווי מע זעט דעם פּנים פֿון גאָט, און דו האָסט מיך באַוויליקט.

11 I řekl Jákob: *Nezbraňuj se*, prosím; jestliže jsem nyní nalezl milost před očima tvýma, přijmi dar můj z ruky mé, poněvadž jsem viděl tvář tvou, jako bych viděl tvář Boží, a laskavě jsi mne přijal.

יא וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אַל־נָא אִם־נָא מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ וְלָקַחְתָּ מִנְחָתִי מִיָּדִי כִּי עַל־כֵּן רָאִיתִי פָנֶיךָ כִּרְאֹת פְּנֵי אֱלֹהִים וַתִּרְצֵנִי׃

Przyjmijże dar mój, który złożonym ci został; gdyż obdarzył mnie Bóg, a mam wszystko!" I nalegał nań, i przyjął.

נעם אָן, איך בעט דיך, מײַן געשאַנק וואָס איז דיר געבראַכט געוואָרן, ווײַל גאָט האָט מיך געלײַטזעליקט, און ווײַל בײַ מיר איז דאָ פֿון אַלעם. און ער איז צוגעשטאַנען צו אים, ביז ער האָט אָנגענומען.

12 Přijmi, prosím, dar můj obětovaný tobě, poněvadž štědře obdařil mne Bůh, a mám všeho dosti. Takž ho přinutil, a *on* vzal.

יב קַח־נָא אֶת־בִּרְכָתִי אֲשֶׁר הֻבָאת לָךְ כִּי־חַנַּנִי אֱלֹהִים וְכִי יֶשׁ־לִי־כֹל וַיִּפְצַר־בּוֹ וַיִּקָּח׃

I rzekł: "Zabierzmy się a idźmy; a ja pójdę przy tobie."

האָט ער געזאָגט: לאָמיר ציען און גיין, און איך וועל גיין לעבן דיר.

13 I dí: Poď, a jděme; *já* půjdu s tebou.

יג וַיֹּאמֶר נִסְעָה וְנֵלֵכָה וְאֵלְכָה לְנֶגְדֶּךָ׃

I odpowiedział mu: "Panu memu wiadomo, że dzieci wątłe są, a trzody i bydło dojne u mnie; a jeżeli je popędzą dzień jeden, wymrze cała trzoda.

האָט ער צו אים געזאָגט: מײַן האַר מערקט אַז די קינדער זײַנען יונג, און די שאָף און די רינדער זײַנען בײַ מיר זייגעדיקע, און אַז מע וועט זיי צוטרײַבן איין טאָג, וועלן אויסשטאַרבן אַלע שאָף.

14 I řekl k němu *Jákob*: Ví pán můj, že děti jsou outlí, a mám s sebou ovce i krávy březí; kteréžto budou-li hnány přes moc jeden den, pomře mi všecken dobytek.

יד וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲדֹנִי יֹדֵעַ כִּי־הַיְלָדִים רַכִּים וְהַצֹּאן וְהַבָּקָר עָלוֹת עָלָי וּדְפָקוּם יוֹם אֶחָד וָמֵתוּ כָּל־הַצֹּאן׃

Niechajże pójdzie pan mój przed sługą swoim, a ja postępować będę powoli, jako nadąży bydło, które przedemną, i jako nadążą dzieci, póki nie dojdę do pana mojego do Seiru.

זאָל, איך בעט דיך, מײַן האַר אַוועקגיין פֿאַרויס פֿאַר זײַן קנעכט, און איך וועל מיר ציען פּאַמעלעך נאָך די טריט פֿון דעם פֿי וואָס פֿאַר מיר, און נאָך די טריט פֿון די קינדער, ביז וואַנען איך וועל קומען צו מײַן האַר קיין שׂעיִר.

15 Nechžť medle jde pán můj před služebníkem svým, já pak poznenáhlu se poberu, tak jakž bude moci jíti stádo, kteréž před sebou mám, a jakž postačiti budou moci děti, až tak dojdu ku pánu svému do Seir.

טו יַעֲבָר־נָא אֲדֹנִי לִפְנֵי עַבְדּוֹ וַאֲנִי אֶתְנָהֲלָה לְאִטִּי לְרֶגֶל הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר־לְפָנַי וּלְרֶגֶל הַיְלָדִים עַד אֲשֶׁר־אָבֹא אֶל־אֲדֹנִי שֵׂעִירָה׃

I rzekł Esaw: "Niechaj tedy pozostawię przy tobie kilku ludzi, którzy przy mnie są." I rzekł: "Po co to? - Obym tylko znalazł łaskę w oczach pana mojego!"

האָט עֵשָׂו געזאָגט: לאָמיך אָפּשטעלן בײַ דיר פֿון דעם פֿאָלק וואָס מיט מיר. האָט ער געזאָגט: נאָך וואָס גאָר זאָל איך געפֿינען לײַטזעליקייט אין די אויגן פֿון מײַן האַר?

16 I řekl Ezau: Nechť ale pozůstavím něco lidu, kterýž mám s sebou. I odpověděl: K čemu to? Nechť *toliko* naleznu milost před očima pána svého.

טז וַיֹּאמֶר עֵשָׂו אַצִּיגָה־נָּא עִמְּךָ מִן־הָעָם אֲשֶׁר אִתִּי וַיֹּאמֶר לָמָּה זֶּה אֶמְצָא־חֵן בְּעֵינֵי אֲדֹנִי׃

I tak wrócił dnia tegoż Esaw drogą swą do Seiru.

און עֵשָׂו האָט זיך אומגעקערט אין יענעם טאָג אויף זײַן וועג קיין שֵׂעִיר.

17 Tedy Ezau toho dne navrátil se cestou svou do Seir.

יז וַיָּשָׁב בַּיּוֹם הַהוּא עֵשָׂו לְדַרְכּוֹ שֵׂעִירָה׃

A Jakób wyruszył do Sukoth, i zbudował sobie dom, a dla stad swoich wystawił szałasy; przeto nazwano imię miejscowości tej: Sukoth.

און יעקב האָט אַוועקגעצויגן קיין סוכּוֹת, און ער האָט געבויט פֿאַר זיך אַ הויז, און פֿאַר זײַנע פֿי האָט ער געמאַכט בײַדלעך; דרום האָט מען גערופֿן דעם נאָמען פֿון דעם אָרט סוכּוֹת.

18 Jákob pak bral se do Sochot, a ustavěl sobě dům, a dobytku svému zdělal stáje; protož nazval jméno místa toho Sochot.

יח וְיַעֲקֹב נָסַע סֻכֹּתָה וַיִּבֶן לוֹ בָּיִת וּלְמִקְנֵהוּ עָשָׂה סֻכֹּת עַל־כֵּן קָרָא שֵׁם־הַמָּקוֹם סֻכּוֹת׃

I przybył Jakób szczęśliwie do miasta Szechem, co w ziemi Kanaan, po powrocie z Paddan-Aram, i rozłożył się przed miastem.

און יעקב איז געקומען בשלום אין דער שטאָט שכֶם וואָס אין לאַנד כְּנַעַן, ווען ער איז געקומען פֿון פַּדַן-אֲרָם; און ער האָט געלאַגערט פֿאַר דער שטאָט.

19 A tak Jákob navracuje se z Pádan Syrské, přišel ve zdraví k městu Sichem, kteréž *jest* v zemi Kananejské, a položil se před městem.

יט וַיָּבֹא יַעֲקֹב שָׁלֵם עִיר שְׁכֶם אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ כְּנַעַן בְּבֹאוֹ מִפַּדַּן אֲרָם וַיִּחַן אֶת־פְּנֵי הָעִיר׃

I nabył kawał pola, na którém rozbił namiot swój, od synów Chamora, ojca Szechema, za sto kesytów.

און ער האָט אָפּגעקויפֿט דאָס שטיק פֿעלד וואָס ער האָט דאָרטן אויפֿגעשטעלט זײַן געצעלט, פֿון דער האַנט פֿון די קינדער פֿון חֲמוֹר דעם פֿאָטער פֿון שכֶמען, פֿאַר הונדערט קשִׂיטָה.

20 I koupil díl pole toho, na němž byl rozbil stan svůj, od synů Emora, otce Sichemova, za sto ovec.

כ וַיִּקֶן אֶת־חֶלְקַת הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר נָטָה־שָׁם אָהֳלוֹ מִיַּד בְּנֵי־חֲמוֹר אֲבִי שְׁכֶם בְּמֵאָה קְשִׂיטָה׃

I postawił tam ofiarnicę, i nazwał ją: moc Boga Israela.

און ער האָט דאָרטן אויפֿגעשטעלט אַ מזבח, און האָט אים גערופֿן אֵל-אֱלֹהֵי-יִשְׂרָאֵל.

21 A postavil tu oltář, kterémužto dal jméno *Bůh* silný, Bůh Izraelský.

כא וַיַּצֶּב־שָׁם מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא־לוֹ אֵל אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃

1 Vyšla pak Dína, dcera Líe, kterouž porodila Jákobovi, aby se dívala na dcery té země.

I wyszła Dina, córka Lei, którą urodziła była Jakóbowi, aby rozejrzeć się między dziewicami owej ziemi.

א וַתֵּצֵא דִינָה בַּת־לֵאָה אֲשֶׁר יָלְדָה לְיַעֲקֹב לִרְאוֹת בִּבְנוֹת הָאָרֶץ׃

און דינה די טאָכטער פֿון לאהן, וואָס זי האָט געבאָרן יעקבן, איז אַרויסגעגאַנגען זען די טעכטער פֿון לאַנד.

2 Kteroužto uzřev Sichem, syn Emora Hevejského, knížete v krajině té, vzal ji, i ležel s ní, a ponížil jí.

I ujrzał ją Szechem, syn Chamora, Chiwejczyka, księcia owej ziemi, i porwał ją, i położył się przy niej, i zgwałcił ją.

ב וַיַּרְא אֹתָהּ שְׁכֶם בֶּן־חֲמוֹר הַחִוִּי נְשִׂיא הָאָרֶץ וַיִּקַּח אֹתָהּ וַיִּשְׁכַּב אֹתָהּ וַיְעַנֶּהָ׃

האָט שכֶם דער זון פֿון חֲמוֹר דעם חִוִי, דעם פֿירשט פֿון לאַנד, זי דערזען, און ער האָט זי גענומען, און איז געלעגן מיט איר, און האָט זי געפּײַניקט.

3 I připojila se duše jeho k Díně, dceři Jákobově; a zamilovav děvečku, mluvil k srdci jejímu.

I przylgnęła dusza jego do Diny, córki Jakóba, i pokochał tę dziewicę, i przemawiał do serca dziewicy.

ג וַתִּדְבַּק נַפְשׁוֹ בְּדִינָה בַּת־יַעֲקֹב וַיֶּאֱהַב אֶת־הַנַּעֲרָ וַיְדַבֵּר עַל־לֵב הַנַּעֲרָ׃

און זײַן זעל האָט זיך באַהעפֿט אָן יעקבס טאָכטער דינהן, און ער האָט ליב געקריגן די מיידל, און ער האָט גערעדט צום האַרצן פֿון דער מיידל.

4 Mluvil potom Sichem k Emorovi, otci svému, těmito slovy: Vezmi mi děvečku tuto za manželku.

I rzekł Szechem do Chamora, ojca swojego, mówiąc: "Weź mi dziewczę to za żonę!"

ד וַיֹּאמֶר שְׁכֶם אֶל־חֲמוֹר אָבִיו לֵאמֹר קַח־לִי אֶת־הַיַּלְדָּה הַזֹּאת לְאִשָּׁה׃

און שכֶם האָט געזאָגט צו זײַן פֿאָטער חֲמוֹרן, אַזוי צו זאָגן: נעם מיר די דאָזיקע מיידל פֿאַר אַ ווײַב.

5 Uslyšev pak Jákob, že poškvrnil Díny dcery jeho, *(a synové jeho byli s stádem na poli,)* mlčel, až oni přišli.

A Jakób usłyszał, że zhańbił Dinę, córkę jego; gdy jednak synowie jego byli z bydłem jego na polu, zamilczał Jakób aż do ich przybycia.

ה וְיַעֲקֹב שָׁמַע כִּי טִמֵּא אֶת־דִּינָה בִתּוֹ וּבָנָיו הָיוּ אֶת־מִקְנֵהוּ בַּשָּׂדֶה וְהֶחֱרִשׁ יַעֲקֹב עַד־בֹּאָם׃

און יעקב האָט געהערט אַז ער האָט פֿאַראומרייניקט זײַן טאָכטער דינהן, ווען זײַנע זין זײַנען געווען מיט זײַן פֿי אין פֿעלד; האָט יעקב געשוויגן ביז זיי זײַנען געקומען.

6 Tedy vyšel Emor, otec Sichemův, k Jákobovi, aby mluvil s ním *o to.*

Tedy wyszedł Chamor, ojciec Szechema, do Jakóba, aby rozmówić się z nim.

ו וַיֵּצֵא חֲמוֹר אֲבִי־שְׁכֶם אֶל־יַעֲקֹב לְדַבֵּר אִתּוֹ׃

און חֲמוֹר דער פֿאָטער פֿון שכֶמען איז אַרויסגעקומען צו יעקבן, צו רעדן מיט אים.

7 A *v tom* synové Jákobovi přišli s pole; a uslyšavše *o tom*, bolestí naplněni jsou muži ti, a rozhněvali se velmi, proto že hanebnou věc učinil v Izraeli, ležav se dcerou Jákobovou, čehož činiti nenáleželo.

ז וּבְנֵי יַעֲקֹב בָּאוּ מִן־הַשָּׂדֶה כְּשָׁמְעָם וַיִּתְעַצְּבוּ הָאֲנָשִׁים וַיִּחַר לָהֶם מְאֹד כִּי־נְבָלָה עָשָׂה בְיִשְׂרָאֵל לִשְׁכַּב אֶת־בַּת־יַעֲקֹב וְכֵן לֹא יֵעָשֶׂה:

A synowie Jakóba przyszli z pola, usłyszawszy o tém; i zasmucili się mężowie ci, i gniewało ich bardzo, że bezeceństwo spełnił w Israelu, leżąc przy córce Jakóba; a tak się nie czyni.

און די זין פֿון יעקבן זײַנען געקומען פֿון פֿעלד, ווי זיי האָבן עס געהערט; און די מענער האָבן זיך געקלעמט, און זיי האָט שטאַרק געברענט וואָס ער האָט באַגאַנגען אַ נבלה אַקעגן ישראל, צו ליגן מיט דער טאָכטער פֿון יעקבן, וואָס אַזוי־וואָס טאָר ניט געטאָן ווערן.

8 I mluvil Emor s nimi na tento způsob: Sichem, syn můj, hoří milostí k vaší dceři; prosím, dejte mu ji za manželku.

ח וַיְדַבֵּר חֲמוֹר אִתָּם לֵאמֹר שְׁכֶם בְּנִי חָשְׁקָה נַפְשׁוֹ בְּבִתְּכֶם תְּנוּ נָא אֹתָהּ לוֹ לְאִשָּׁה:

I mówił Chamor z nimi w te słowa: "Szechem, syn mój, - zapragnęła dusza jego córki waszej; dajcież mu ją za żonę.

און חֲמוֹר האָט גערעדט מיט זיי, אַזוי צו זאָגן: די זעל פֿון מײַן זון שכֶמען גלוסט נאָך אײַער טאָכטער. גיט זי אים, איך בעט אײַך, פֿאַר אַ ווײַב.

9 A spřízněte se s námi: Dcery své dávejte nám, a naše dcery pojímejte sobě.

ט וְהִתְחַתְּנוּ אֹתָנוּ בְּנֹתֵיכֶם תִּתְּנוּ־לָנוּ וְאֶת־בְּנֹתֵינוּ תִּקְחוּ לָכֶם:

A spowinowaćcie się z nami: córki wasze oddacie nam, a córki nasze weźmiecie sobie.

און זײַט זיך מתחתן מיט אונדז; אײַערע טעכטער וועט איר אונדז געבן, און אונדזערע טעכטער וועט איר אײַך נעמען.

10 A bydlete s námi, nebo *všecka* země bude před vámi; osaďte se a obchod veďte v ní, a vládněte jí.

י וְאִתָּנוּ תֵּשֵׁבוּ וְהָאָרֶץ תִּהְיֶה לִפְנֵיכֶם שְׁבוּ וּסְחָרוּהָ וְהֵאָחֲזוּ בָּהּ:

A z nami zamieszkacie; a ziemia stanie otworem przed wami; osiądźcie i zawiążcie stosunki w niej, i utwierdzajcie się na niej."

און איר וועט זיך באַזעצן בײַ אונדז, און דאָס לאַנד וועט ליגן פֿאַר אײַך; זיצט און פֿאַרקערט דרינען און באַפֿעסטיקט אײַך אין איר.

11 Mluvil i Sichem otci jejímu, a bratřím jejím: Nechť naleznu milost před očima vašima, dám, co mi koli díte.

יא וַיֹּאמֶר שְׁכֶם אֶל־אָבִיהָ וְאֶל־אַחֶיהָ אֶמְצָא־חֵן בְּעֵינֵיכֶם וַאֲשֶׁר תֹּאמְרוּ אֵלַי אֶתֵּן:

I rzekł Szechem do ojca i do braci jej: "Obym tylko znalazł łaskę w oczach waszych, a cokolwiek mi powiecie, dam.

און שכֶם האָט געזאָגט צו איר פֿאָטער און צו אירע ברידער: לאָמיך געפֿינען לײַטזעליקייט אין אײַערע אויגן, און וואָס איר וועט מיר זאָגן, וועל איך געבן.

12 Jmenujte mi věno i dary *jak chcete* veliké, dám, jak mi koli řeknete; jen mi tu děvečku dejte za manželku.

Nałóżcie na mnie największe wiano i dary, a dam, ile naznaczycie mi: - tylko dajcie mi tę dziewicę za żonę!"

יב הַרְבּוּ עָלַי מְאֹד מֹהַר וּמַתָּן וְאֶתְּנָה כַּאֲשֶׁר תֹּאמְרוּ אֵלָי וּתְנוּ־לִי אֶת־הַנַּעֲרָ לְאִשָּׁה׃

מערט אויף מיר נדן און מתּנות ביז גאָר, און איך וועל געבן אַזוי ווי איר וועט מיר זאָגן, נאָר גיט מיר די מיידל פֿאַר אַ ווײַב.

13 Odpovídajíce pak synové Jákobovi Sichemovi a Emorovi, otci jeho, lstivě mluvili, proto že poškvrnil Díny sestry jich.

I odpowiedzieli synowie Jakóba Schechemowi i Chamorowi, ojcu jego, podstępnie; a mówili tak dla tego, że shańbił Dinę, siostrę ich.

יג וַיַּעֲנוּ בְנֵי־יַעֲקֹב אֶת־שְׁכֶם וְאֶת־חֲמוֹר אָבִיו בְּמִרְמָה וַיְדַבֵּרוּ אֲשֶׁר טִמֵּא אֵת דִּינָה אֲחֹתָם׃

האָבן די זין פֿון יעקבן געענטפֿערט שכֶמען און זײַן פֿאָטער חמורן מיט ליסטיקייט, און זיי האָבן גערעדט – ווײַל ער האָט פֿאַראומרייניקט זייער שוועסטער דינהן –

14 A řekli jim: Nemůžeme učiniti toho, abychom dali sestru svou za muže neobřezaného; nebo to ohavnost jest u nás.

I rzekli do nich: "Nie możemy tego uczynić, abyśmy wydali siostrę naszę za człowieka nieobrzezanego; bo hańbą by to było dla nas.

יד וַיֹּאמְרוּ אֲלֵיהֶם לֹא נוּכַל לַעֲשׂוֹת הַדָּבָר הַזֶּה לָתֵת אֶת־אֲחֹתֵנוּ לְאִישׁ אֲשֶׁר־לוֹ עָרְלָה כִּי־חֶרְפָּה הִוא לָנוּ׃

און זיי האָבן צו זיי געזאָגט: מיר קענען ניט טאָן די דאָזיקע זאַך, צו געבן אונדזער שוועסטער צו אַ מאַן וואָס איז אומבאַשניטן, וואָרום דאָס איז אַ חרפּה פֿאַר אונדז.

15 Než na tento způsob vám povolíme: Jestliže se chcete srovnati s námi, aby obřezán byl každý z vás pohlaví mužského:

Wszakże pod tym warunkiem będziemy wam powolni, jeżeli staniecie się podobni do nas, aby obrzezany był u was każdy mężczyzna.

טו אַךְ־בְּזֹאת נֵאוֹת לָכֶם אִם תִּהְיוּ כָמֹנוּ לְהִמֹּל לָכֶם כָּל־זָכָר׃

נאָר מיט דעם באַדינג וועלן מיר אײַנוויליקן צו אײַך: אויב איר וועט ווערן אַזוי ווי מיר, אַז בײַ אײַך זאָל געמלט ווערן איטלעכער מאַנספּאַרשוין.

16 Tedy budeme dávati dcery své vám, a dcery vaše bráti sobě; a budeme bydliti s vámi, a budeme lid jeden.

A wtedy oddamy córki nasze wam, a córki wasze pojmiemy sobie, i zamieszkamy przy was, a staniem się ludem jednym.

טז וְנָתַנּוּ אֶת־בְּנֹתֵינוּ לָכֶם וְאֶת־בְּנֹתֵיכֶם נִקַּח־לָנוּ וְיָשַׁבְנוּ אִתְּכֶם וְהָיִינוּ לְעַם אֶחָד׃

דענצמאָל וועלן מיר אײַך געבן אונדזערע טעכטער, און אײַערע טעכטער וועלן מיר אונדז נעמען, און מיר וועלן זיך באַזעצן בײַ אײַך, און ווערן איין פֿאָלק.

17 Pakli neuposlechnete nás, abyste se obřezali, vezmeme zase dceru svou a odejdeme.

Gdybyście zaś nie usłuchali nas, abyście się obrzezali, to zabierzemy córkę naszę i pójdziemy."

יז וְאִם־לֹא תִשְׁמְעוּ אֵלֵינוּ לְהִמּוֹל וְלָקַחְנוּ אֶת־בִּתֵּנוּ וְהָלָכְנוּ׃

אָבער אַז איר וועט ניט צוהערן צו אונדז, זיך צו מלן, וועלן מיר נעמען אונדזער טאָכטער, און מיר וועלן אַוועקגיין.

18 Tedy líbila se řeč jejich Emorovi i Sichemovi, synu Emorovu.

יח וַיִּיטְבוּ דִבְרֵיהֶם בְּעֵינֵי חֲמוֹר וּבְעֵינֵי שְׁכֶם
בֶּן־חֲמוֹר׃

I znalazły upodobanie słowa ich w oczach Chamora, i w oczach Szechema, syna Chamora.

און זייערע ווערטער זײַנען וויל געפֿעלן אין די אויגן פֿון חמורן, און אין די אויגן פֿון שכם דעם זון פֿון חמורן.

19 A nemeškal mládenec učiniti toho; nebo se mu zalíbila dcera Jákobova. A on byl nejvzácnější ze všech v domě otce svého.

יט וְלֹא־אֵחַר הַנַּעַר לַעֲשׂוֹת הַדָּבָר כִּי חָפֵץ
בְּבַת־יַעֲקֹב וְהוּא נִכְבָּד מִכֹּל בֵּית אָבִיו׃

I nie omieszkał młodzieniec spełnić tej rzeczy, bo się rozmiłował w córce Jakóba; a był on najpoważańszy ze wszystkich w domu ojca swojego.

און דער יונג האָט ניט געזאַמט צו טאָן די זאַך, וואָרום ער האָט געגאַרט נאָך דער טאָכטער פֿון יעקבן; און ער איז געווען דער אָנגעזעענסטער פֿון דעם גאַנצן הויז פֿון זײַן פֿאָטער.

20 I přišel Emor a Sichem, syn jeho, k bráně města svého; a mluvili mužům města svého, řkouce:

כ וַיָּבֹא חֲמוֹר וּשְׁכֶם בְּנוֹ אֶל־שַׁעַר עִירָם וַיְדַבְּרוּ
אֶל־אַנְשֵׁי עִירָם לֵאמֹר׃

I przyszedł Chamor i Szechem, syn jego, do bramy swego miasta, i przedstawili ludziom miasta swego, i rzekli:

און חמור און זײַן זון שכם זײַנען געקומען צום טויער פֿון זייער שטאָט, און האָבן גערעדט צו די מענטשן פֿון זייער שטאָט, אַזוי צו זאָגן:

21 Muži tito pokojně se mají k nám, nechť tedy bydlí v zemi této, a obchod vedou v ní, *(nebo země jest dosti široká a prostranná před nimi;)* dcery jejich budeme sobě bráti za manželky, a dcery své budeme dávati jim.

כא הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה שְׁלֵמִים הֵם אִתָּנוּ וְיֵשְׁבוּ בָאָרֶץ
וְיִסְחֲרוּ אֹתָהּ וְהָאָרֶץ הִנֵּה רַחֲבַת־יָדַיִם לִפְנֵיהֶם
אֶת־בְּנֹתָם נִקַּח־לָנוּ לְנָשִׁים וְאֶת־בְּנֹתֵינוּ נִתֵּן
לָהֶם׃

"Ludzie ci są pokojowo usposobieni dla nas, osiedliby na tej ziemi, i zawiązaliby stosunki w niej, bo ziemia oto przestronna przed nimi; córki ich bralibyśmy sobie za żony, a córki nasze oddalibyśmy im.

די דאָזיקע מענטשן זײַנען אין שלום מיט אונדז; זאָלן זיי זיך באַזעצן אין לאַנד, און פֿאַרקערן דרינען; וואָרום זעט, דאָס לאַנד ליגט געראַם אין אָרט פֿאַר זיי. זייערע טעכטער וועלן מיר אונדז נעמען פֿאַר ווײַבער, און אונדזערע טעכטער וועלן מיר זיי געבן.

22 Než na tento způsob přivolí nám ti muži k tomu, aby bydlili s námi, *a* abychom byli jeden lid: Jestliže obřezán bude každý pohlaví mužského mezi námi, tak jako oni jsou obřezáni.

כב אַךְ־בְּזֹאת יֵאֹתוּ לָנוּ הָאֲנָשִׁים לָשֶׁבֶת אִתָּנוּ
לִהְיוֹת לְעַם אֶחָד בְּהִמּוֹל לָנוּ כָּל־זָכָר כַּאֲשֶׁר הֵם
נִמֹּלִים׃

Wszakże pod tym jedynie warunkiem zgodzą się ci ludzie zamieszkać z nami, i być ludem jednym, - jeżeli obrzezanym będzie u nas każdy mężczyzna, tak jako oni są obrzezani.

אָבער נאָר מיט דעם באַדינג וועלן די מענטשן אײַנוויליקן צו אונדז זיך צו באַזעצן בײַ אונדז, צו ווערן איין פֿאָלק, אַז בײַ אונדז זאָל געמַלט ווערן איטלעכער מאַנספּאַרשוין, אַזוי ווי זיי זײַנען געמַלט.

23 Dobytek jejich a statek jejich, i všecka hovada jejich, zdaliž nebudou naše? Toliko *v tom* jim povolme, a budou bydliti s námi.

Stada ich i dobytek ich, i wszelkie bydło ich, czyż nie naszém będzie? Tylko bądźmy im powolni, i niech zamieszkają z nami."

כג מִקְנֵהֶם וְקִנְיָנָם וְכָל־בְּהֶמְתָּם הֲלוֹא לָנוּ הֵם אַךְ נֵאוֹתָה לָהֶם וְיֵשְׁבוּ אִתָּנוּ׃

זייער פֿי, און זייער אייגנס, און אַלע זייערע בהמות, וועלן דאָך זײַן אונדזערע; זאָלן מיר נאָר אײַנוויליקן צו זיי, און זיי זאָלן זיך באַזעצן בײַ אונדז.

24 I uposlechli Emora a Sichema, syna jeho, všickni vycházející branou města jeho; a obřezali se všickni pohlaví mužského, což jich koli vycházelo z brány města jeho.

I usłuchali Chamora i Szechema, syna jego, wszyscy, wychodzący z bram miasta jego; i dał się obrzezać każdy mężczyzna, wszyscy, wychodzący z bram miasta jego.

כד וַיִּשְׁמְעוּ אֶל־חֲמוֹר וְאֶל־שְׁכֶם בְּנוֹ כָּל־יֹצְאֵי שַׁעַר עִירוֹ וַיִּמֹּלוּ כָּל־זָכָר כָּל־יֹצְאֵי שַׁעַר עִירוֹ׃

האָבן אַלע אַרויסגייער פֿון דעם טויער פֿון זײַן שטאָט צוגעהערט צו חֲמוֹרן און צו זײַן זון שכֶמען, און אַלע מאַנספּאַרשוינען זײַנען געמַלט געוואָרן, אַלע אַרויסגייער פֿון דעם טויער פֿון זײַן שטאָט.

25 A toť dne třetího, když *oni největší* bolest měli, dva synové Jákobovi, Simeon a Léví, bratří Díny, vzav každý *z nich* meč svůj, vpadli do města směle, a pomordovali všecky pohlaví mužského.

I stało się dnia trzeciego, gdy byli w bólu, wzięli wtedy dwaj synowie Jakóba, Szymeon i Lewi, bracia Diny, każdy miecz swój, i napadli na miasto śmiało, i wymordowali wszystkich płci męzkiej.

כה וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בִּהְיוֹתָם כֹּאֲבִים וַיִּקְחוּ שְׁנֵי־בְנֵי־יַעֲקֹב שִׁמְעוֹן וְלֵוִי אֲחֵי דִינָה אִישׁ חַרְבּוֹ וַיָּבֹאוּ עַל־הָעִיר בֶּטַח וַיַּהַרְגוּ כָּל־זָכָר׃

און עס איז געווען אויפֿן דריטן טאָג, ווען זיי זײַנען געווען אין ווייטאָק, האָבן יעקבס צוויי זין, שמעון און לֵוִי, די ברידער פֿון דינהן, גענומען איטלעכער זײַן שווערד, און זיי זײַנען געקומען זיכערערהייט אויף דער שטאָט, און האָבן אויסגעהרגעט אַלע מאַנספּאַרשוינען.

26 Emora také a Sichema, syna jeho, zamordovali mečem, a vzavše Dínu z domu Sichemova, odešli.

I Chamora i Szechema, syna jego, zabili ostrzem miecza, i zabrali Dinę z domu Szechema i odeszli.

כו וְאֶת־חֲמוֹר וְאֶת־שְׁכֶם בְּנוֹ הָרְגוּ לְפִי־חָרֶב וַיִּקְחוּ אֶת־דִּינָה מִבֵּית שְׁכֶם וַיֵּצֵאוּ׃

אויך חֲמוֹרן און זײַן זון שכֶמען האָבן זיי געהרגעט מיטן שאַרף פֿון שווערד; און זיי האָבן צוגענומען דינהן פֿון שכֶמס הויז, און זײַנען אַרויסגעגאַנגען.

27 Potom synové Jákobovi přišedše na zbité, vzebrali město, proto že poškvrnili sestry jejich.

כז בְּנֵי יַעֲקֹב בָּאוּ עַל־הַחֲלָלִים וַיָּבֹזּוּ הָעִיר אֲשֶׁר
טִמְּאוּ אֲחוֹתָם׃

Synowie zaś Jakóba naszli na zabitych, i zrabowali miasto, w którém zhańbili siostrę ich.

זײַנען די זין פֿון יעקבן געקומען אויף די דערשלאָגענע, און האָבן אויסגערויבט די שטאָט, ווײַל זיי האָבן פֿאַראומרייניקט זייער שוועסטער;

28 Stáda jejich, a voly i osly jejich, a což bylo v městě i po poli, pobrali.

כח אֶת־צֹאנָם וְאֶת־בְּקָרָם וְאֶת־חֲמֹרֵיהֶם וְאֵת
אֲשֶׁר־בָּעִיר וְאֶת־אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה לָקָחוּ׃

Trzody ich, rogaciznę ich, i osły ich, i co było w mieście i co na polu, zabrali.

זייערע שאָף און זייערע רינדער און זייערע אייזלען, סײַ וואָס אין שטאָט, סײַ וואָס אין פֿעלד, האָבן זיי צוגענומען;

29 K tomu i všecko jmění jejich, a všecky malé *dítky* jejich, a ženy jejich zajali, a vybrali, co kde v domích *bylo*.

כט וְאֶת־כָּל־חֵילָם וְאֶת־כָּל־טַפָּם וְאֶת־נְשֵׁיהֶם שָׁבוּ
וַיָּבֹזּוּ וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר בַּבָּיִת׃

I całe mienie ich, i wszystką dziatwę ich, i kobiety ich zabrali w niewolę, i zrabowali też wszystko, co w domach było.

און זייער גאַנצן פֿאַרמעג, און אַלע זייערע קליינע קינדער און זייערע ווײַבער, האָבן זיי געפֿאַנגען און אַוועקגערויבט – אַלץ וואָס אין הויז.

30 Řekl pak Jákob Simeonovi a Léví: Zkormoutili jste mne, a zošklivili jste mne u obyvatelů krajiny této, u Kananejských a Ferezejských, a já jsem s malým počtem lidí. Seberou-li se na mne, zbijí mne, a *tak* vyhlazen budu já i dům můj.

ל וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל־שִׁמְעוֹן וְאֶל־לֵוִי עֲכַרְתֶּם אֹתִי
לְהַבְאִישֵׁנִי בְּיֹשֵׁב הָאָרֶץ בַּכְּנַעֲנִי וּבַפְּרִזִּי וַאֲנִי מְתֵי
מִסְפָּר וְנֶאֶסְפוּ עָלַי וְהִכּוּנִי וְנִשְׁמַדְתִּי אֲנִי וּבֵיתִי׃

I rzekł Jakób do Szymeona i Lewiego: "Wprowadziliście mnie w biedę, poróżniwszy mnie z mieszkańcami tej ziemi, z Kanaanejczykiem i Peryzejczykiem! A stanowię ja garstkę nieliczną: gdy zgromadzą się przeciwko mnie, porażą mnie, i wytępionym będę ja i dom mój."

האָט יעקב געזאָגט צו שמעונען און צו לֵוִין: איר האָט מיך פֿאַראומגליקט, מיך צו פֿאַרמיאוסן בײַ דעם באַוווינער פֿון לאַנד, בײַ דעם כּנַעֲני און בײַ דעם פּרִזי; וואָרום איך בין אַ הײַפֿל מענטשן, און זיי וועלן זיך אויפֿקלײַבן אַקעגן מיר, און וועלן מיך שלאָגן, און איך און מײַן הויז וועלן פֿאַרטיליקט ווערן.

31 A *oni* odpověděli: A což měli jako nevěstky zle užívati sestry naší?

לא וַיֹּאמְרוּ הַכְזוֹנָה יַעֲשֶׂה אֶת־אֲחוֹתֵנוּ׃

I rzekli: "Czyż jako z wszetecznicą postępować można z siostrą naszą?"

האָבן זיי געזאָגט: זאָל מען אַזוי ווי מיט אַ זונה זיך באַגיין מיט אונדזער שוועסטער?

1 Potom mluvil Bůh k Jákobovi: Vstana, vstup do Bethel, a bydli tam; a udělej tam oltář *Bohu* silnému, kterýž se ukázal tobě, kdyžs utíkal před Ezau bratrem svým.

I rzekł Bóg do Jakóba: "Wstań, udaj się do Beth-el, a osiądź tam, i wystaw tam ofiarnicę Bogu, który ukazał się tobie, gdyś uchodził przed Esawem, bratem twoim!"

א וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־יַעֲקֹב קוּם עֲלֵה בֵית־אֵל וְשֶׁב־שָׁם וַעֲשֵׂה־שָׁם מִזְבֵּחַ לָאֵל הַנִּרְאֶה אֵלֶיךָ בְּבָרְחֲךָ מִפְּנֵי עֵשָׂו אָחִיךָ׃

און גאָט האָט געזאָגט צו יעקבן: שטיי אויף, גיי אַרויף קיין בית-אֵל און זיץ דאָרטן, און מאַך דאָרטן אַ מזבח צו דעם גאָט וואָס האָט זיך באַוויזן צו דיר בײַ דײַן אַנטלויפֿן פֿון דײַן ברודער עֵשָׂון.

2 Tedy řekl Jákob čeládce své, a všechněm, kteříž s ním *byli*: Odvrzte bohy cizí, kteréž máte mezi sebou, a očisťte se, a změňte roucha svá.

I rzekł Jakób do domowników swoich, i do wszystkich, którzy z nimi byli: "Usuńcie bogi obce, co wpośród was, a oczyśćcie się, i zmieńcie szaty wasze.

ב וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל־בֵּיתוֹ וְאֶל כָּל־אֲשֶׁר עִמּוֹ הָסִרוּ אֶת־אֱלֹהֵי הַנֵּכָר אֲשֶׁר בְּתֹכְכֶם וְהִטַּהֲרוּ וְהַחֲלִיפוּ שִׂמְלֹתֵיכֶם׃

האָט יעקב געזאָגט צו זײַן הויזגעזינט, און צו אַלע וואָס מיט אים: טוט אָפּ די פֿרעמדע געטער וואָס צווישן אײַך, און רייניקט אײַך, און בײַט איבער אײַערע קליידער.

3 A vstanouce, vstupme do Bethel, a udělám tam oltář silnému *Bohu*, kterýž vyslyšel mne v den ssoužení mého, a byl se mnou na cestě, kterouž jsem šel.

A wstaniem, i pójdziem do Beth-el, i wystawię tam ofiarnicę Bogu, który mnie wysłuchał w dniu niedoli mojej, i był ze mną na drodze, którą chodziłem!"

ג וְנָקוּמָה וְנַעֲלֶה בֵּית־אֵל וְאֶעֱשֶׂה־שָּׁם מִזְבֵּחַ לָאֵל הָעֹנֶה אֹתִי בְּיוֹם צָרָתִי וַיְהִי עִמָּדִי בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר הָלָכְתִּי׃

און לאָמיר אויפֿשטיין און אַרויפֿגיין קיין בית-אֵל, און איך וועל דאָרטן מאַכן אַ מזבח צו דעם גאָט וואָס האָט מיר געענטפֿערט אין טאָג פֿון מײַן נויט, און איז געווען מיט מיר אויף דעם וועג וואָס איך בין געגאַנגען.

4 Tedy dali Jákobovi všecky bohy cizí, kteréž měli, i náušnice, kteréž *byly* na uších jejich; i zakopal je Jákob pod tím dubem, kterýž byl u Sichem.

I oddali Jakóbowi wszystkie bogi obce, które były w ich ręku, i kolczyki, które mieli w uszach swoich; i zakopał je Jakób pod dębem, co przy Szechem,

ד וַיִּתְּנוּ אֶל־יַעֲקֹב אֵת כָּל־אֱלֹהֵי הַנֵּכָר אֲשֶׁר בְּיָדָם וְאֶת־הַנְּזָמִים אֲשֶׁר בְּאָזְנֵיהֶם וַיִּטְמֹן אֹתָם יַעֲקֹב תַּחַת הָאֵלָה אֲשֶׁר עִם־שְׁכֶם׃

האָבן זיי אָפּגעגעבן יעקבן אַלע פֿרעמדע געטער וואָס אין זייער האַנט, און די אוירינגען וואָס אין זייערע אויערן; און יעקב האָט זיי באַהאַלטן אונטער דעם אייכנבוים וואָס בײַ שכֶם.

5 I brali se *odtud. (A byl strach Boží na městech, kteráž byla vůkol nich, a nehonili synů Jákobových.)*

ה וַיִּסָּעוּ וַיְהִי חִתַּת אֱלֹהִים עַל־הֶעָרִים אֲשֶׁר סְבִיבֹתֵיהֶם וְלֹא רָדְפוּ אַחֲרֵי בְּנֵי יַעֲקֹב׃

I wyruszyli. I padł postrach Boży na miasta w około nich, i nie ścigali synów Jakóba.

און זיי האָבן אַוועקגעצויגן; און אַ שרעק פֿון גאָט איז געווען אויף די שטעט וואָס אַרום זיי, און זיי האָבן ניט נאָכגעיאָגט די זין פֿון יעקבן.

6 Tedy přišel Jákob do Lůz, kteréž jest v zemi Kananejské, *(to již slove Bethel,)* on i všecken lid, kterýž *byl* s ním.

ו וַיָּבֹא יַעֲקֹב לוּזָה אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ כְּנַעַן הִוא בֵּית־אֵל הוּא וְכָל־הָעָם אֲשֶׁר־עִמּוֹ׃

I przybył Jakób do Luz, co w ziemi Kanaan, to jest do Beth-el, on i wszystek lud, który z nim był.

און יעקב איז געקומען קיין לוז וואָס אין לאַנד כּנַעַן — דאָס איז בית-אֵל — ער און דאָס גאַנצע פֿאָלק וואָס מיט אים.

7 I vzdělal tu oltář, a nazval to místo *Bůh* silný Bethel; nebo tu se mu byl zjevil Bůh, když utíkal před bratrem svým.

ז וַיִּבֶן שָׁם מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא לַמָּקוֹם אֵל בֵּית־אֵל כִּי שָׁם נִגְלוּ אֵלָיו הָאֱלֹהִים בְּבָרְחוֹ מִפְּנֵי אָחִיו׃

I zbudował tam ofiarnicę i nazwał miejscowość tę: El Beth-el; gdyż tam objawił mu się Bóg, gdy uchodził przed bratem swoim.

און ער האָט דאָרטן געבויט אַ מזבח, און האָט גערופֿן דעם אָרט אֵל-בית-אֵל, וואָרום דאָרטן האָט זיך גאָט אַנטפּלעקט צו אים בײַ זײַן אַנטלויפֿן פֿון זײַן ברודער.

8 Tehdy umřela Debora, chovačka Rebeky, a pochována jest pod Bethel, pod dubem; i nazval jméno jeho Allon Bachuth.

ח וַתָּמָת דְּבֹרָה מֵינֶקֶת רִבְקָה וַתִּקָּבֵר מִתַּחַת לְבֵית־אֵל תַּחַת הָאַלּוֹן וַיִּקְרָא שְׁמוֹ אַלּוֹן בָּכוּת׃

I umarła Debora, karmicielka Ribki; i pochowaną została poniżej Beth-el, pod dębem, i nazwano imię jego: Dąb płaczu.

און דבורה, רבקהס אַם, איז געשטאָרבן, און זי איז באַגראָבן געוואָרן אונטער בית-אֵל, אונטער דעם אייכנבוים; און ער האָט גערופֿן זײַן נאָמען אַלון-בכות.

9 Ukázal se pak opět Bůh Jákobovi, když se navracoval z Pádan Syrské, a požehnal mu.

ט וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶל־יַעֲקֹב עוֹד בְּבֹאוֹ מִפַּדַּן אֲרָם וַיְבָרֶךְ אֹתוֹ׃

I ukazał się Bóg Jakóbowi raz jeszcze, po powrocie jego z Paddan-Aram, i pobłogosławił go.

און גאָט האָט זיך ווידער באַוויזן צו יעקבן בײַ זײַן קומען פֿון פַּדַן-אֲרָם, און ער האָט אים געבענטשט.

10 I řekl jemu Bůh: Jméno tvé *jest* Jákob. Nebude více nazýváno jméno tvé *toliko* Jákob, ale Izrael *také* bude jméno tvé. Protož nazval jméno jeho Izrael.

י וַיֹּאמֶר־לוֹ אֱלֹהִים שִׁמְךָ יַעֲקֹב לֹא־יִקָּרֵא שִׁמְךָ עוֹד יַעֲקֹב כִּי אִם־יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה שְׁמֶךָ וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ יִשְׂרָאֵל׃

I rzekł do niego Bóg: "Imię twoje - Jakób; ale nie będzie nazwaném odtąd imię twoje: Jakób, lecz Israel będzie imię twoje." I nazwał imię jego: Israel.

און גאָט האָט צו אים געזאָגט: דײַן נאָמען איז יעקב; זאָל מער ניט גערופֿן ווערן דײַן נאָמען יעקב, נײַערט ישראל זאָל זײַן דײַן נאָמען; און ער האָט גערופֿן זײַן נאָמען ישראל.

11 Řekl ještě Bůh jemu: Já jsem *Bůh* silný všemohoucí; rostiž a množ se; národ, nýbrž množství národů bude z tebe, i králové z bedr tvých vyjdou.

יא וַֽיֹּאמֶר לוֹ אֱלֹהִים אֲנִי אֵל שַׁדַּי פְּרֵה וּרְבֵה גּוֹי וּקְהַל גּוֹיִם יִהְיֶה מִמֶּךָּ וּמְלָכִים מֵחֲלָצֶיךָ יֵצֵאוּ׃

I rzekł doń Bóg: "Jam Bóg Wszechpotężny; rozpleniaj się i rozmnażaj; naród i zbór narodów powstanie z ciebie, a królowie z bioder twoich wyjdą.

און גאָט האָט צו אים געזאָגט: איך בין גאָט שַׁדַּי, פֿרוכפּער דיך און מער דיך; אַ פֿאָלק און אַ געזעמל פֿעלקער זאָל ווערן פֿון דיר, און מלכים זאָלן אַרויסגיין פֿון דײַנע לענדן.

12 A zemi tu, kterouž jsem dal Abrahamovi a Izákovi, tobě ji dám; semeni také tvému po tobě dám tu zemi.

יב וְאֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לְאַבְרָהָם וּלְיִצְחָק לְךָ אֶתְּנֶנָּה וּלְזַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ אֶתֵּן אֶת־הָאָרֶץ׃

A ziemię, którą dałem Abrahamowi i Ic'hakowi, tobie ją oddam, i potomstwu twojemu po tobie oddam ziemię tę."

און דאָס לאַנד וואָס איך האָב געגעבן אבֿרהמען און יצחקן, דיר וועל איך עס געבן, און דײַן זאָמען נאָך דיר וועל איך געבן דאָס לאַנד.

13 I vstoupil od něho Bůh z místa, na kterémž mluvil s ním.

יג וַיַּעַל מֵעָלָיו אֱלֹהִים בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר־דִּבֶּר אִתּוֹ׃

I wzniósł się od niego Bóg, z miejsca, na którém mówił z nim.

און גאָט האָט זיך אויפֿגעהויבן פֿון איבער אים אין דעם אָרט וווּ ער האָט מיט אים גערעדט.

14 Jákob pak vyzdvihl znamení pamětné na místě tom, na kterémž mluvil s ním, sloup kamenný; a pokropil ho skropením, a svrchu polil jej olejem.

יד וַיַּצֵּב יַעֲקֹב מַצֵּבָה בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר־דִּבֶּר אִתּוֹ מַצֶּבֶת אָבֶן וַיַּסֵּךְ עָלֶיהָ נֶסֶךְ וַיִּצֹק עָלֶיהָ שָׁמֶן׃

I postawił Jakób pomnik na miejscu, na którém mówił z nim, pomnik kamienny; i wylał nań zalewkę, i polał go olejem.

און יעקב האָט אויפֿגעשטעלט אַ זײַל אויף דעם אָרט וווּ ער האָט מיט אים גערעדט, אַ זײַל פֿון שטיין, און ער האָט אַרויפֿגעגאָסן אויף אים אַ גיסאָפּפֿער, און געגאָסן אויף אים אייל.

15 A nazval Jákob jméno místa toho, na kterémž mluvil s ním Bůh, Bethel.

טו וַיִּקְרָא יַעֲקֹב אֶת־שֵׁם הַמָּקוֹם אֲשֶׁר דִּבֶּר אִתּוֹ שָׁם אֱלֹהִים בֵּית־אֵל׃

I nazwał Jakób imię miejsca, na którém mówił z nim Bóg: Beth-el.

און יעקב האָט גערופֿן דעם נאָמען פֿון דעם אָרט וואָס גאָט האָט גערעדט מיט אים דאָרטן, בית-אֵל.

16 I brali se z Bethel, a bylo již nedaleko do Efraty. I porodila Ráchel, a těžkosti trpěla roděci.

טז וַיִּסְעוּ מִבֵּית אֵל וַיְהִי־עוֹד כִּבְרַת־הָאָרֶץ לָבוֹא אֶפְרָתָה וַתֵּלֶד רָחֵל וַתְּקַשׁ בְּלִדְתָּהּ׃

I wyruszyli z Beth-el, a pozostała jeszcze przestrzeń ziemi, aby przybyć do Efraty, gdy urodziła Rachel; a miała ciężki poród.

און זיי האָבן אַוועקגעצויגן פֿון בית-אֵל. און ווען עס איז נאָך געווען אַ שטרעק לאַנד צו קומען קיין אֶפֿרָת, איז רחל געגאַנגען צו קינד, און זי האָט געהאַט אַ שווערע געבורט.

17 A když s těžkostí rodila, řekla jí baba: Neboj se, nebo také tohoto syna míti budeš.

יז וַיְהִי בְהַקְשֹׁתָהּ בְּלִדְתָּהּ וַתֹּאמֶר לָהּ הַמְיַלֶּדֶת אַל־תִּירְאִי כִּי־גַם־זֶה לָךְ בֵּן׃

A gdy ciężko rodziła, rzekła do niej położniczka: "Nie obawiaj się, gdyż i ten tobie synem!"

און עס איז געווען, אין איר שווערער געבורט, האָט די הייבין צו איר געזאָגט: זאָלסט ניט מורא האָבן, וואָרום אויך דאָס איז דיר אַ זון.

18 I stalo se, když k smrti pracovala, *(nebo umřela,)* nazvala jméno jeho Ben Oni; ale otec jeho nazval ho Beniaminem.

יח וַיְהִי בְּצֵאת נַפְשָׁהּ כִּי מֵתָה וַתִּקְרָא שְׁמוֹ בֶּן־אוֹנִי וְאָבִיו קָרָא־לוֹ בִנְיָמִין׃

I stało się to, gdy uchodziła dusza jej, bo umierała; i nazwała imię jego: Ben-oni. Lecz ojciec jego nazwał go: Binjamin.

און עס איז געווען, ווען איר נשמה איז אויסגעגאַנגען, בעת זי איז געשטאָרבן, האָט זי גערופֿן זײַן נאָמען בן-אוני; אָבער זײַן פֿאָטער האָט אים גערופֿן בנימין.

19 I umřela Ráchel, a pochována jest na cestě k Efratě, jenž jest Betlém.

יט וַתָּמָת רָחֵל וַתִּקָּבֵר בְּדֶרֶךְ אֶפְרָתָה הִוא בֵּית לָחֶם׃

I umarła Rachel, i pochowaną została na drodze do Efraty, czyli Beth-Lechem.

און רחל איז געשטאָרבן, און זי איז באַגראָבן געוואָרן אויפֿן וועג קיין אֶפֿרָת, דאָס איז בית-לֶחם.

20 A postavil Jákob znamení pamětné nad hrobem jejím; toť jest znamení hrobu Ráchel až do dnešního dne.

כ וַיַּצֵּב יַעֲקֹב מַצֵּבָה עַל־קְבֻרָתָהּ הִוא מַצֶּבֶת קְבֻרַת־רָחֵל עַד־הַיּוֹם׃

I postawił Jakób pomnik na grobie jej; jest to pomnik grobu Racheli, po dziś dzień.

און יעקב האָט געשטעלט אַ מצבֿה אויף איר קבֿר; דאָס איז די מצבֿה פֿון רחלס קבֿר ביז אויף הײַנט.

21 I odebral se odtud Izrael, a rozbil stan svůj za věží Eder.

כא וַיִּסַּע יִשְׂרָאֵל וַיֵּט אָהֳלֹה מֵהָלְאָה לְמִגְדַּל־עֵדֶר׃

I wyruszył Israel, i rozbił namiot swój po za wieżą Eder.

און ישראל האָט אַוועקגעצויגן, און ער האָט אויפֿגעשטעלט זײַן געצעלט פֿון יענער זײַט מִגדל-עֵדר.

22 Stalo se pak také, když bydlil Izrael v té krajině, že Ruben šel, a spal s Bálou, ženinou otce svého; o čemž uslyšel Izrael. Bylo pak synů Jákobových dvanácte.

כב וַיְהִי בִּשְׁכֹּן יִשְׂרָאֵל בָּאָרֶץ הַהִוא וַיֵּלֶךְ רְאוּבֵן וַיִּשְׁכַּב אֶת־בִּלְהָה פִּילֶגֶשׁ אָבִיו וַיִּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל וַיִּהְיוּ בְנֵי־יַעֲקֹב שְׁנֵים עָשָׂר׃

I stało się, gdy mieszkał Israel w owej krainie, że poszedł Reuben, i obcował z Bilhą, nałożnicą ojca swojego. I usłyszał to Israel. - A synów Jakóba było dwunastu:

און עס איז געווען ווען ישראל האָט געוווינט אין יענעם לאַנד, איז געגאַנגען ראובן און איז געלעגן מיט בלהה, זײַן פֿאָטערס קעפּסווײַב; און ישראל האָט עס געהערט. און די זין פֿון יעקבן זײַנען געווען צוועלף:

23 Synové pak Líe: Prvorozený Jákobův Ruben, potom Simeon, a Léví, a Juda, a Izachar, a Zabulon.

Synowie Lei: Pierworodny Jakóba - Reuben, i Szymeon, i Lewi, i Jehuda, i Issachar, i Zebulun.

כג בְּנֵי לֵאָה בְּכוֹר יַעֲקֹב רְאוּבֵן וְשִׁמְעוֹן וְלֵוִי וִיהוּדָה וְיִשָּׂשכָר וּזְבוּלֻן׃

די זין פֿון לאהן: יעקבס בכֿור ראובן, און שמעון, און לֵוִי, און יהודה, און יִשָׂשכָר, און זבולון;

24 Synové Ráchel: Jozef a Beniamin.

Synowie Racheli: Josef i Binjamin.

כד בְּנֵי רָחֵל יוֹסֵף וּבִנְיָמִן׃

די זין פֿון רחלען: יוסף און בנימין;

25 A synové Bály, děvky Ráchel: Dan a Neftalím.

A synowie Bilhy, służebnicy Racheli: Dan i Naftali.

כה וּבְנֵי בִלְהָה שִׁפְחַת רָחֵל דָּן וְנַפְתָּלִי׃

און די זין פֿון בלהָה, רחלס דינסט: דָן און נפֿתּלי;

26 A synové Zelfy, děvky Líe: Gád a Asser. Tiť jsou synové Jákobovi, kteříž mu zrozeni jsou v Pádan Syrské.

A synowie Zylpy, służebnicy Lei: Gad i Aszer. Ci są synowie Jakóba, którzy mu się urodzili w Paddan-Aram.

כו וּבְנֵי זִלְפָּה שִׁפְחַת לֵאָה גָּד וְאָשֵׁר אֵלֶּה בְּנֵי יַעֲקֹב אֲשֶׁר יֻלַּד־לוֹ בְּפַדַּן אֲרָם׃

און די זין פֿון זִלפָּה, לאהס דינסט: גָד און אָשֵר. דאָס זײַנען די זין פֿון יעקבן, וואָס זײַנען אים געבאָרן געוואָרן אין פַּדַן-אַרָם.

27 Tedy přišel Jákob k Izákovi otci svému do Mamre, do města Arbe, jenž jest Hebron, kdežto bydlil pohostinu Abraham a Izák.

I przybył Jakób do Ic'haka, ojca swojego, do Mamre, do Kirjath-Arba, to jest Chebron, gdzie przebywał Abraham i Ic'hak.

כז וַיָּבֹא יַעֲקֹב אֶל־יִצְחָק אָבִיו מַמְרֵא קִרְיַת הָאַרְבַּע הִוא חֶבְרוֹן אֲשֶׁר־גָּר־שָׁם אַבְרָהָם וְיִצְחָק׃

און יעקב איז געקומען צו זײַן פֿאָטער יצחקן קיין מַמרֵא, קיין קִריַת-אַרבע – דאָס איז חֶברוֹן – וואָס דאָרטן האָט געוווינט אבֿרהם און יצחק.

28 A bylo dnů Izákových sto osmdesáte let.

A były dni Ic'haka sto ośmdziesiąt lat.

כח וַיִּהְיוּ יְמֵי יִצְחָק מְאַת שָׁנָה וּשְׁמֹנִים שָׁנָה׃

און די טעג פֿון יצחקן זײַנען געווען הונדערט יאָר און אַכציק יאָר.

29 I dokonal Izák, a umřel, a připojen jest k lidu svému, stár jsa a plný dnů; i pochovali ho Ezau a Jákob, synové jeho.

I skonał Ic'hak i umarł, i przyłączon został do ludu swojego, stary i syt dni. I pochowali go Esaw i Jakób, synowie jego.

כט וַיִּגְוַע יִצְחָק וַיָּמָת וַיֵּאָסֶף אֶל־עַמָּיו זָקֵן וּשְׂבַע יָמִים וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ עֵשָׂו וְיַעֲקֹב בָּנָיו׃

און יצחק איז פֿאַרגאַנגען און איז געשטאָרבן, און ער איז אײַנגעזאַמלט געוואָרן צו זײַן פֿאָלק, אַלט און זאַט מיט טעג. און עֵשָׂו און יעקב זײַנע זין האָבן אים באַגראָבן.

1 Tito jsou pak rodové Ezau, kterýž *měl přijmí* Edom.

א וְאֵלֶּה תֹּלְדוֹת עֵשָׂו הוּא אֱדוֹם׃

A oto rodowód Esawa, czyli Edomu.

און דאָס זײַנען די געבורטן פֿון עֵשָׂון, דאָס איז אֱדוֹם.

2 Ezau pojal sobě ženy ze dcer Kananejských, Adu, dceru Elona Hetejského, a Olibamu, dceru Anovu, dceru Sebeona Hevejského,

ב עֵשָׂו לָקַח אֶת־נָשָׁיו מִבְּנוֹת כְּנָעַן אֶת־עָדָה בַּת־אֵילוֹן הַחִתִּי וְאֶת־אָהֳלִיבָמָה בַּת־עֲנָה בַּת־צִבְעוֹן הַחִוִּי׃

Esaw pojął był żony swoje z pośród cór Kanaanu: Adę, córkę Elona, Chitejczyka i Oholibamę, córkę Any, córkę Cybeona, Chiwejczyka.

עֵשָׂו האָט גענומען זײַנע װײַבער פֿון די טעכטער פֿון כּנַעַן: עָדָה די טאָכטער פֿון אֵילוֹן דעם חִתּי, און אָהֳלִיבָמָה די טאָכטער פֿון עֲנָהן, די טאָכטער פֿון צִבְעוֹן דעם חִוִי;

3 A Bazematu, dceru Izmaelovu, sestru Nabajotovu.

ג וְאֶת־בָּשְׂמַת בַּת־יִשְׁמָעֵאל אֲחוֹת נְבָיוֹת׃

I Bosmatę, córkę Iszmaela, siostrę Nebajota.

און בשׂמַת די טאָכטער פֿון ישמָעֵאלן, די שװעסטער פֿון נבָיוֹתן.

4 I porodila Ada Ezauchovi Elifaza, a Bazemat porodila Rahuele.

ד וַתֵּלֶד עָדָה לְעֵשָׂו אֶת־אֱלִיפָז וּבָשְׂמַת יָלְדָה אֶת־רְעוּאֵל׃

I urodziła Ada Esawowi Elifaza, a Bosmath urodziła Reuela.

און עָדָה האָט עֵשָׂון געבאָרן אֱלִיפַזן; און בשׂמַת האָט געבאָרן רְעוּאֵלן;

5 Olibama pak porodila Jehusa, a Jheloma, a Koré. Ti jsou synové Ezau, kteříž se mu zrodili v zemi Kananejské.

ה וְאָהֳלִיבָמָה יָלְדָה אֶת־יעיש יְעוּשׁ וְאֶת־יַעְלָם וְאֶת־קֹרַח אֵלֶּה בְּנֵי עֵשָׂו אֲשֶׁר יֻלְּדוּ־לוֹ בְּאֶרֶץ כְּנָעַן׃

A Oholibama urodziła Jeusza, i Jaelama i Koracha. Oto synowie Esawa, którzy mu się urodzili w ziemi Kanaan.

און אָהֳלִיבָמָה האָט געבאָרן יְעוּשן, און יַעְלָמען, און קֹרַחן. דאָס זײַנען די זין פֿון עֵשָׂון, װאָס זײַנען אים געבאָרן געװאָרן אין לאַנד כּנַעַן.

6 I pobral Ezau ženy své, i syny své, a dcery své, a všecku čeleď svou, i dobytek svůj, a všecka hovada svá, i všecko jmění své, kteréhož nabyl v zemi Kananejské, a odebral se do země *Seir*, před *příchodem* Jákoba bratra svého.

ו וַיִּקַּח עֵשָׂו אֶת־נָשָׁיו וְאֶת־בָּנָיו וְאֶת־בְּנֹתָיו וְאֶת־כָּל־נַפְשׁוֹת בֵּיתוֹ וְאֶת־מִקְנֵהוּ וְאֶת־כָּל־בְּהֶמְתּוֹ וְאֵת כָּל־קִנְיָנוֹ אֲשֶׁר רָכַשׁ בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וַיֵּלֶךְ אֶל־אֶרֶץ מִפְּנֵי יַעֲקֹב אָחִיו׃

I zabrał Esaw żony swoje, i synów swoich, i córki swe, i wszystkich ludzi domu swego, i stada swoje, które nabył w ziemi Kanaan, i udał się do ziemi zdala od Jakóba, brata swojego.

און עֵשָׂו האָט גענומען זײַנע װײַבער, און זײַנע זין און זײַנע טעכטער, און אַלע נפשות פֿון זײַן הױזגעזינט, און זײַן פֿי, און אַלע זײַנע בהמות, און זײַן גאַנץ אײגנס װאָס ער האָט אָנגעקליבן אין לאַנד כּנַעַן, און ער איז אַװעקגעגאַנגען אין אַ לאַנד, אַװעק פֿון זײַן ברודער יעקבן.

7 Nebo zboží jejich bylo *tak* veliké, že nemohli bydliti spolu; aniž *ta* země, v níž oni pohostinu byli, mohla jich snésti, pro dobytky jejich.

Gdyż mienie ich było za wielkie, aby mogli mieszkać razem, i nie mogła ziemia ich pobytu pomieścić ich z powodu stad ich.

ז כִּי־הָיָה רְכוּשָׁם רָב מִשֶּׁבֶת יַחְדָּו וְלֹא יָכְלָה אֶרֶץ מְגוּרֵיהֶם לָשֵׂאת אֹתָם מִפְּנֵי מִקְנֵיהֶם׃

וואָרום זייער פֿאַרמעג איז געווען צו גרויס אויף צו זיצן באַנאַנד, און דאָס לאַנד פֿון זייער וווינשאַפט האָט זיי ניט געקענט טראָגן פֿון וועגן זייער פֿי.

8 Protož bydlil Ezau na hoře Seir; Ezau *pak* ten jest Edom.

I osiadł Esaw na górze Seir: Esaw, czyli Edom.

ח וַיֵּשֶׁב עֵשָׂו בְּהַר שֵׂעִיר עֵשָׂו הוּא אֱדוֹם׃

האָט עֵשָׂו זיך באַזעצט אויפֿן באַרג שֵׂעִיר; עֵשָׂו דאָס איז אֱדוֹם.

9 A tak tito jsou rodové Ezau, otce Idumejských, na hoře Seir.

A oto rodowód Esawa, ojca Edomitów, na górze Seir.

ט וְאֵלֶּה תֹּלְדוֹת עֵשָׂו אֲבִי אֱדוֹם בְּהַר שֵׂעִיר׃

און דאָס זײַנען די געבורטן פֿון עֵשָׂו דעם פֿאָטער פֿון אֱדוֹם אויפֿן באַרג שֵׂעִיר.

10 Tato *byla* jména synů Ezau: Elifaz, syn Ady, ženy Ezau; Rahuel, syn Bazematy, ženy Ezau.

Oto imiona synów Esawa: Elifaz, syn Ady, żony Esawa; Reuel, syn Bosmaty, żony Esawa.

י אֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי־עֵשָׂו אֱלִיפַז בֶּן־עָדָה אֵשֶׁת עֵשָׂו רְעוּאֵל בֶּן־בָּשְׂמַת אֵשֶׁת עֵשָׂו׃

דאָס זײַנען די נעמען פֿון עֵשָׂוס זין: אֱלִיפַז דער זון פֿון עֵשָׂוס ווײַב עָדָהן, רְעוּאֵל דער זון פֿון עֵשָׂוס ווײַב בשׂמַתן.

11 Synové pak Elifazovi byli: Teman, Omar, Sefo, a Gatam a Kenaz.

I byli synowie Elifaza: Theman, Omar, Cefo, i Gaetam i Kenaz.

יא וַיִּהְיוּ בְּנֵי אֱלִיפָז תֵּימָן אוֹמָר צְפוֹ וְגַעְתָּם וּקְנַז׃

און די זין פֿון אֱלִיפַזן זײַנען געווען: תֵּימָן, אוֹמָר, צפוֹ, און גַעְתָּם, און קנַז.

12 Tamna pak byla ženina Elifaza, syna Ezau. Ta porodila Elifazovi Amalecha. Ti jsou synové Ady, ženy Ezau.

A Thimna była nałożnicą Elifaza, i urodziła Elifazowi Amaleka. Oto synowie Ady, żony Esawa.

יב וְתִמְנַע הָיְתָה פִילֶגֶשׁ לֶאֱלִיפַז בֶּן־עֵשָׂו וַתֵּלֶד לֶאֱלִיפַז אֶת־עֲמָלֵק אֵלֶּה בְּנֵי עָדָה אֵשֶׁת עֵשָׂו׃

און תִּמְנַע איז געווען אַ קעפּסווײַב פֿון עֵשָׂוס זון אֱלִיפַזן, און זי האָט אֱלִיפַזן געבאָרן עֲמָלֵקן. דאָס זײַנען די זין פֿון עֵשָׂוס ווײַב עָדָהן.

13 Synové pak Rahuelovi tito: Nahat, Zára, Samma a Méza. To byli synové Bazematy, ženy Ezau.

A oto synowie Reuela: Nachath i Zerach, Szamma i Mizza. Ci byli synowie Bosmaty, żony Esawa.

יג וְאֵלֶּה בְּנֵי רְעוּאֵל נַחַת וָזֶרַח שַׁמָּה וּמִזָּה אֵלֶּה הָיוּ בְּנֵי בָשְׂמַת אֵשֶׁת עֵשָׂו׃

און דאָס זײַנען די זין פֿון רְעוּאֵלן: נַחַת, און זֶרַח, שַׁמָּה, און מִזָּה. דאָס זײַנען געווען די זין פֿון עֵשָׂוס ווײַב בשׂמַתן.

14 A tito byli synové Olibamy, dcery Anovy, dcery Sebeonovy, ženy Ezau, kteráž porodila Ezauchovi Jehusa, Jheloma a Koré.

A oto synowie Oholibamy, córki Any, córki Cybeona, żony Esawa: urodziła ona Esawowi Jeusza, i Jaelama i Koracha.

יד וְאֵלֶּה הָיוּ בְּנֵי אָהֳלִיבָמָה בַת־עֲנָה בַּת־צִבְעוֹן
אֵשֶׁת עֵשָׂו וַתֵּלֶד לְעֵשָׂו אֶת־יעיש יְעוּשׁ
וְאֶת־יַעְלָם וְאֶת־קֹרַח׃

און דאָס זײַנען געווען די זין פֿון עֵשָׂוס ווײַב אָהליבָמָה דער טאָכטער פֿון עֲנָהן, דער טאָכטער פֿון צִבְעוֹנען; זי האָט עֵשָׂון געבאָרן יְעושן, און יַעְלָמען, און קֹרַחן.

15 Tito *všickni byli* knížata synů Ezau. Synové Elifaza prvorozeného Ezau: Kníže Teman, kníže Omar, kníže Sefo, kníže Kenaz,

Oto książęta synów Esawa: synowie Elifaza, pierworodnego Esawa: książę Theman, książę Omar, książę Cefo, książę Kenaz.

טו אֵלֶּה אַלּוּפֵי בְנֵי־עֵשָׂו בְּנֵי אֱלִיפַז בְּכוֹר עֵשָׂו אַלּוּף
תֵּימָן אַלּוּף אוֹמָר אַלּוּף צְפוֹ אַלּוּף קְנַז׃

דאָס זײַנען די פירשטן פֿון די קינדער פֿון עֵשָׂו: די קינדער פֿון עֵשָׂוס בכָור אֱליפַזן: דער פירשט פֿון תֵּימָן, דער פירשט פֿון אוֹמָר, דער פירשט פֿון צְפוֹ, דער פירשט פֿון קנַז,

16 Kníže Koré, kníže Gatam, kníže Amalech. Ta jsou knížata *pošlá z* Elifaza v zemi Idumejské; ti jsou synové Ady.

Książę Korach, książę Gaetam, książę Amalek. Oto książęta z Elifaza na ziemi Edomitów; oto synowie Ady.

טז אַלּוּף־קֹרַח אַלּוּף גַּעְתָּם אַלּוּף עֲמָלֵק אֵלֶּה אַלּוּפֵי
אֱלִיפַז בְּאֶרֶץ אֱדוֹם אֵלֶּה בְּנֵי עָדָה׃

דער פירשט פֿון קֹרַח, דער פירשט פֿון גַעְתָּם, דער פירשט פֿון עֲמָלֵק. דאָס זײַנען די פירשטן פֿון אֱליפַז אין לאַנד אֱדוֹם. דאָס זײַנען די קינדער פֿון עָדָהן.

17 Tito pak jsou synové Rahuele, syna Ezau: Kníže Nahat, kníže Zára, kníže Samma, kníže Méza. Ta knížata *pošla z* Rahuele, v zemi Idumejské; to jsou synové Bazematy, ženy Ezau.

A oto synowie Reuela, syna Esawa: książę Nachath, książę Zerach, książę Szamma, książę Mizza. Oto są książęta z Reuela na ziemi Edomitów: oto synowie Bosmaty, żony Esawa.

יז וְאֵלֶּה בְּנֵי רְעוּאֵל בֶּן־עֵשָׂו אַלּוּף נַחַת אַלּוּף זֶרַח
אַלּוּף שַׁמָּה אַלּוּף מִזָּה אֵלֶּה אַלּוּפֵי רְעוּאֵל בְּאֶרֶץ
אֱדוֹם אֵלֶּה בְּנֵי בָשְׂמַת אֵשֶׁת עֵשָׂו׃

און דאָס זײַנען די קינדער פֿון עֵשָׂוס זון רְעוּאֵלן: דער פירשט פֿון נַחַת, דער פירשט פֿון זֶרַח, דער פירשט פֿון שַׁמָּה, דער פירשט פֿון מִזָּה. דאָס זײַנען די פירשטן פֿון רְעוּאֵל אין לאַנד אֱדוֹם. דאָס זײַנען די קינדער פֿון עֵשָׂוס ווײַב בשׂמַתן.

18 A synové Olibamy, ženy Ezau, tito jsou: Kníže Jehus, kníže Jhelom, kníže Koré. To jsou knížata z Olibamy, dcery Anovy, ženy Ezau.

A oto synowie Oholibamy, żony Esawa: książę Jeusz, książę Jaelam, książę Korach. Oto książęta z Oholibamy, córki Any, żony Esawa.

יח וְאֵלֶּה בְּנֵי אָהֳלִיבָמָה אֵשֶׁת עֵשָׂו אַלּוּף יְעוּשׁ אַלּוּף
יַעְלָם אַלּוּף קֹרַח אֵלֶּה אַלּוּפֵי אָהֳלִיבָמָה בַּת־עֲנָה
אֵשֶׁת עֵשָׂו׃

און דאָס זײַנען די קינדער פֿון עֵשָׂוס ווײַב אָהליבָמָהן: דער פירשט פֿון יְעוש, דער פירשט פֿון יַעְלָם, דער פירשט פֿון קֹרַח; דאָס זײַנען די פירשטן פֿון עֵשָׂוס ווײַב אָהליבָמָה דער טאָכטער פֿון עֲנָהן.

19 Tiť jsou synové Ezau, a ta knížata jejich; onť jest Edom.

Oto synowie Esawa, i oto książęta ich, mianowicie Edomitów.

יט אֵלֶּה בְנֵי־עֵשָׂו וְאֵלֶּה אַלּוּפֵיהֶם הוּא אֱדוֹם׃

דאָס זײַנען די קינדער פֿון עֵשָׂו, און דאָס זײַנען זייערע פירשטן; דאָס איז אֱדוֹם.

20 Tito *pak jsou* synové Seir, totiž Horejští, obyvatelé země té: Lotan, Sobal, Sebeon a Ana,

Oto synowie Seira, Chorejczyka, zamieszkali w tym kraju: Lotan i Szobal, i Cybeon i Ana.

כ אֵלֶּה בְנֵי־שֵׂעִיר הַחֹרִי יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ לוֹטָן וְשׁוֹבָל וְצִבְעוֹן וַעֲנָה׃

דאָס זײַנען די זין פֿון שֵׂעִיר דעם חוֹרי, די באַוווינער פֿון לאַנד: לוֹטָן, און שׁוֹבָל, און צִבְעוֹן, און עֲנָה,

21 A Dison, Eser a Dízan. Ta *jsou* knížata Horejská, synové Seir, v zemi Idumejské.

I Diszon, i Ecer i Diszan. Oto książęta Chorejczyków, synów Seira, na ziemi Edomitów.

כא וְדִשׁוֹן וְאֵצֶר וְדִישָׁן אֵלֶּה אַלּוּפֵי הַחֹרִי בְּנֵי שֵׂעִיר בְּאֶרֶץ אֱדוֹם׃

און דִשׁוֹן, און אֵצֶר, און דִישָׁן, דאָס זײַנען די פירשטן פֿון די חוֹרים, די קינדער פֿון שֵׂעִיר אין לאַנד אֱדוֹם.

22 Synové Lotanovi byli: Hori a Hemam; a sestra Lotanova Tamna.

A byli synowie Lotana: Chori i Hemam; a siostrą Lotana: Thimna.

כב וַיִּהְיוּ בְנֵי־לוֹטָן חֹרִי וְהֵימָם וַאֲחוֹת לוֹטָן תִּמְנָע׃

און די זין פֿון לוֹטָנען זײַנען געווען חוֹרי און הֵימָם. און לוֹטָנס שוועסטער איז געווען תִּמנַע.

23 Synové pak Sobalovi tito: Alvan, Manáhat, Ebal, Sefo a Onam.

A oto synowie Szobala: Alwan, i Manachath, i Ebal, Szefo, i Onam.

כג וְאֵלֶּה בְּנֵי שׁוֹבָל עַלְוָן וּמָנַחַת וְעֵיבָל שְׁפוֹ וְאוֹנָם׃

און דאָס זײַנען די זין פֿון שׁוֹבָלן: עַלוָן, און מָנַחַת, און עֵיבָל, שפוֹ, און אוֹנָם.

24 A tito synové Sebeonovi: Aia a Ana. To jest ten Ana, kterýž nalezl mezky na poušti, když pásl osly Sebeona otce svého.

A oto synowie Cybeona: Aja i Ana. Tenże to Ana, który odkrył gorące źródła w pustyni, pasąc osły Cybeona, ojca swojego.

כד וְאֵלֶּה בְנֵי־צִבְעוֹן וְאַיָּה וַעֲנָה הוּא עֲנָה אֲשֶׁר מָצָא אֶת־הַיֵּמִם בַּמִּדְבָּר בִּרְעֹתוֹ אֶת־הַחֲמֹרִים לְצִבְעוֹן אָבִיו׃

און דאָס זײַנען די זין פֿון צִבְעוֹנען: אַיָה און עֲנָה. דאָס איז דער עֲנָה וואָס האָט געפונען די הייסע קוואַלן אין דער מדבר, ווען ער האָט געפיטערט די אייזלען פֿון זײַן פאָטער צִבְעוֹנען.

25 Tito pak děti Anovi: Dison a Olibama, dcera Anova.

A oto dzieci Any: Diszon i Oholibama, córka Any.

כה וְאֵלֶּה בְנֵי־עֲנָה דִּשֹׁן וְאָהֳלִיבָמָה בַּת־עֲנָה׃

און דאָס זײַנען די קינדער פֿון עֲנָהן: דִשׁוֹן, און אָהליבָמָה די טאָכטער פֿון עֲנָהן.

26 A synové Dízanovi tito: Hamdan, Eseban, Jetran a Charan.

A oto synowie Diszona: Chemdan, i Eszban, i Ithran i Cheran.

כו וְאֵלֶּה בְּנֵי דִישָׁן חֶמְדָּן וְאֶשְׁבָּן וְיִתְרָן וּכְרָן׃

און דאָס זײַנען די זין פֿון דִשׁוֹנען: חֶמדָן, און אֶשבן, און יִתרָן, און כרָן.

27 Synové Eser tito: Balaan, Závan a Achan.

Oto synowie Ecera: Bilhan i Zaawan i Akan.

כז אֵלֶּה בְּנֵי־אֵצֶר בִּלְהָן וְזַעֲוָן וַעֲקָן׃

דאָס זײַנען די זין פֿון אֵצֶרן: בלהָן, און זַעֲוָן, און עַקָן.

28 Tito synové Dízanovi: Hus a Aran.

Oto synowie Diszana: Uc i Aran.

כח אֵלֶּה בְנֵי־דִישָׁן עוּץ וַאֲרָן׃

דאָס זײַנען די זין פֿון דישָׁנען: עוץ און אַרָן.

29 Tato jsou knížata Horejská: Kníže Lotan, kníže Sobal, kníže Sebeon, kníže Ana,

Oto książęta Chorejczyków: książę Lotan, książę Szobal, książę Cybeon, książę Ana.

כט אֵלֶּה אַלּוּפֵי הַחֹרִי אַלּוּף לוֹטָן אַלּוּף שׁוֹבָל אַלּוּף צִבְעוֹן אַלּוּף עֲנָה׃

דאָס זײַנען די פירשטן פֿון דעם חוֹרי: דער פירשט פֿון לוֹטָן, דער פירשט פֿון שוֹבָל, דער פירשט פֿון צִבְעוֹן, דער פירשט פֿון עֲנָה,

30 Kníže Dison, kníže Eser, kníže Dízan. To byla knížata Horejská, po knížetstvích svých v zemi Seir.

Książę Diszon, książę Ecer, książę Diszan. Oto książęta Chorejczyków, według księstw ich w ziemi Seir.

ל אַלּוּף דִּשֹׁן אַלּוּף אֵצֶר אַלּוּף דִּישָׁן אֵלֶּה אַלּוּפֵי הַחֹרִי לְאַלֻּפֵיהֶם בְּאֶרֶץ שֵׂעִיר׃

דער פירשט פֿון דִשוֹן, דער פירשט פֿון אֵצֶר, דעם פירשט פֿון דישָׁן. דאָס זײַנען די פירשטן פֿון די חוֹרים, לויט זייערע פירשטן אין לאַנד שֵׂעִיר.

31 Tito pak byli králové, kteříž kralovali v zemi Idumejské, prvé než kraloval král nad syny Izraelskými.

A oto królowie, którzy panowali na ziemi Edom, zanim panował król nad synami Israela.

לא וְאֵלֶּה הַמְּלָכִים אֲשֶׁר מָלְכוּ בְּאֶרֶץ אֱדוֹם לִפְנֵי מְלָךְ־מֶלֶךְ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל׃

און דאָס זײַנען די מלכים וואָס האָבן געקיניגט אין לאַנד אֱדוֹם, איידער עס האָט געקיניגט אַ קיניג בײַ די קינדער פֿון ישׂראל.

32 Kraloval tedy v Edom Béla, syn Beorův, a jméno města jeho Denaba.

I panował w Edomie: Bela, syn Beora; a nazwa miasta jego: Dinhaba.

לב וַיִּמְלֹךְ בֶּאֱדוֹם בֶּלַע בֶּן־בְּעוֹר וְשֵׁם עִירוֹ דִּנְהָבָה׃

עס האָט געקיניגט אין אֱדוֹם בלַע דער זון פֿון בעוֹרן; און דער נאָמען פֿון זײַן שטאָט איז געווען דִנהָבֿה.

33 I umřel Béla, a kraloval místo něho Jobab, syn Záre z Bozra.

I umarł Bela, a panował miasto niego Jobab, syn Zeracha, z Bocra.

לג וַיָּמָת בָּלַע וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו יוֹבָב בֶּן־זֶרַח מִבָּצְרָה׃

איז בלַע געשטאָרבן, און אויף זײַן אָרט האָט געקיניגט יוֹבָב דער זון פֿון זֶרַחן, פֿון בצרָה.

34 I umřel Jobab, a kraloval na místě jeho Husam z země Temanské.

I umarł Jobab, a panował miasto niego Chuszam, z ziemi Themanitów.

לד וַיָּמָת יוֹבָב וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו חֻשָׁם מֵאֶרֶץ הַתֵּימָנִי׃

איז יוֹבָב געשטאָרבן, און אויף זײַן אָרט האָט געקיניגט חושָׁם פֿון לאַנד פֿון דעם תֵּימָנִי.

35 Umřel i Husam, a kraloval místo něho Adad, syn Badadův, kterýž porazil Madianské v krajině Moábské; a jméno města jeho Avith.

לה וַיָּמָת חֻשָׁם וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו הֲדַד בֶּן־בְּדַד הַמַּכֶּה אֶת־מִדְיָן בִּשְׂדֵה מוֹאָב וְשֵׁם עִירוֹ עֲוִית׃

I umarł Chuszam, a panował miasto niego Hadad, syn Bedada, który poraził Midjanitów na błoniach Moabu; a nazwa miasta jego Awith.

איז חושָם געשטאָרבן, און אויף זײַן אָרט האָט געקיניגט הֲדַד דער זון פֿון בְּדַד, וואָס האָט געשלאָגן מִדְיָן אין פֿעלד פֿון מוֹאָב; און דער נאָמען פֿון זײַן שטאָט איז געווען עֲוִית.

36 Když pak umřel Adad, kraloval místo něho Semla z Masreka.

לו וַיָּמָת הֲדָד וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו שַׂמְלָה מִמַּשְׂרֵקָה׃

I umarł Hadad, a panował miasto niego Samla z Masreka.

איז הֲדַד געשטאָרבן, און אויף זײַן אָרט האָט געקיניגט שַׂמְלָה פֿון מַשׂרֵקָה.

37 A po smrti Semlově kraloval na místě jeho Saul z Rohobot *od* řeky.

לז וַיָּמָת שַׂמְלָה וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו שָׁאוּל מֵרְחֹבוֹת הַנָּהָר׃

I umarł Samla, a panował miasto niego Szaul z Rechoboth, co nad strumieniem.

איז שַׂמְלָה געשטאָרבן, און אויף זײַן אָרט האָט געקיניגט שָׁאוּל פֿון רחוֹבוֹת בײַם טײַך.

38 Umřel i Saul, a kraloval místo něho Bálanan, syn Achoborův.

לח וַיָּמָת שָׁאוּל וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו בַּעַל חָנָן בֶּן־עַכְבּוֹר׃

I umarł Szaul, a panował miasto niego Baal-Chanan, syn Achbora.

איז שָׁאוּל געשטאָרבן, און אויף זײַן אָרט האָט געקיניגט בעַל-חָנָן דער זון פֿון עַכבּוֹרן.

39 A když i Bálanan umřel, syn Achoborův, kraloval na místě jeho Adar; a jméno města jeho Pahu; jméno pak ženy jeho Mehetabel, dcera Matredy, dcery Mezábovy.

לט וַיָּמָת בַּעַל חָנָן בֶּן־עַכְבּוֹר וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו הֲדַר וְשֵׁם עִירוֹ פָּעוּ וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ מְהֵיטַבְאֵל בַּת־מַטְרֵד בַּת מֵי זָהָב׃

I umarł Baal-Chanan, syn Achbora, a panował miasto niego Hadar; a nazwa miasta jego: Pau; a imię żony jego: Mehetabel, córka Matredy, córka Me-Zahaba.

איז בעַל-חָנָן דער זון פֿון עַכבּוֹרן געשטאָרבן, און אויף זײַן אָרט האָט געקיניגט הֲדַר; און דער נאָמען פֿון זײַן שטאָט איז געווען פָּעוּ; און דער נאָמען פֿון זײַן ווײַב איז געווען מְהֵיטַבְאֵל די טאָכטער פֿון מַטרֵד דער טאָכטער פֿון מֵי-זָהָבן.

40 Ta jsou jména knížat *pošlých z* Ezau, po čeledech jejich, po místech jejich, vedlé jmen jejich: Kníže Tamna, kníže Alva, kníže Jetet,

מ וְאֵלֶּה שְׁמוֹת אַלּוּפֵי עֵשָׂו לְמִשְׁפְּחֹתָם לִמְקֹמֹתָם בִּשְׁמֹתָם אַלּוּף תִּמְנָע אַלּוּף עַלְוָה אַלּוּף יְתֵת׃

A oto imiona książąt Esawa podług plemion ich, podług miejscowości ich, podług nazw ich: książę Thimna, książę Alwa, książę Jetheth;

און דאָס זײַנען די נעמען פֿון די פירשטן פֿון עֵשָׂו, לויט זייערע משפחות, לויט זייערע ערטער, מיט זייערע נעמען: דער פירשט פֿון תִּמנַע, דער פירשט פֿון עַלוָה, דער פירשט פֿון יתֵת,

41 Kníže Olibama, kníže Ela, kníže Finon.

מא אַלּוּף אָהֳלִיבָמָה אַלּוּף אֵלָה אַלּוּף פִּינֹן׃

Książę Oholibama, książę Ela, książę Pinon;

דער פירשט פֿון אָהלִיבָמָה, דער פירשט פֿון אֵלָה, דער פירשט פֿון פִּינוֹן,

42 Kníže Kenaz, kníže Teman, kníže Mabsar.

מב אַלּוּף קְנַז אַלּוּף תֵּימָן אַלּוּף מִבְצָר׃

Książę Kenaz, książę Theman, książę Mibcar;

דער פירשט פֿון קנַז, דער פירשט פֿון תֵּימָן, דער פירשט פֿון מִבצָר,

43 Kníže Magdiel, kníže Híram. Tať jsou knížata Idumejská, tak jakž kteří bydlili v zemi dědictví svého. Toť jest ten Ezau, otec Idumejských.

מג אַלּוּף מַגְדִּיאֵל אַלּוּף עִירָם אֵלֶּה אַלּוּפֵי אֱדוֹם לְמֹשְׁבֹתָם בְּאֶרֶץ אֲחֻזָּתָם הוּא עֵשָׂו אֲבִי אֱדוֹם׃

Książę Magdiel, książę Iram. Oto książęta Edomu podług siedzib ich, w ziemi dziedzictwa ich. Oto Esaw, ojciec Edomitów.

דער פירשט פֿון מַגדיאֵל, דער פירשט פֿון עִירָם. דאָס זײַנען די פירשטן פֿון אֱדוֹם לויט זייערע ווינערטער, אין דעם לאַנד פֿון זייער אייגנטום. דאָס איז עֵשָׂו דער פאָטער פֿון אֱדוֹם.

1 Jákob pak bydlil v zemi putování otce svého, v zemi Kananejské.

I osiadł Jakób w ziemi pobytu ojca swojego, w ziemi Kanaan.

א וַיֵּשֶׁב יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מְגוּרֵי אָבִיו בְּאֶרֶץ כְּנָעַן:

און יעקב איז געזעסן אין דעם לאַנד פֿון זײַן פּאָטערס וווינשאַפט, אין לאַנד כּנַעַן.

2 Tito jsou příběhové Jákobovi: Jozef, když byl v sedmnácti letech, pásl s bratřími svými dobytek, *(a byl mládenček)*, s syny Bály a Zelfy, žen otce svého. A oznamoval Jozef zlou pověst o nich otci svému.

Oto rodzinne dzieje Jakóba. Josef w wieku siedmnastu lat był wraz z bracią swoją pasterzem trzód - on to młodzieniec - z synami Bilhy i Zylpy, żon ojca swojego. I donosił Josef oszczerstwa ich złośliwe ojcu ich.

ב אֵלֶּה תֹּלְדוֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף בֶּן־שְׁבַע־עֶשְׂרֵה שָׁנָה
הָיָה רֹעֶה אֶת־אֶחָיו בַּצֹּאן וְהוּא נַעַר אֶת־בְּנֵי
בִלְהָה וְאֶת־בְּנֵי זִלְפָּה נְשֵׁי אָבִיו וַיָּבֵא יוֹסֵף
אֶת־דִּבָּתָם רָעָה אֶל־אֲבִיהֶם:

דאָס איז די געשיכטע פֿון יעקבן: יוסף צו זיבעצן יאָר איז געווען אַ פּאַסטוך מיט זײַנע ברידער בײַ די שאָף; און ער איז געווען אַ ייִנגל אַקעגן די זין פֿון בלהָהן, און אַקעגן די זין פֿון זִלפָּהן, די ווײַבער פֿון זײַן פּאָטער; און יוסף האָט געבראַכט בייזע רייד אויף זיי צו זייער פּאָטער.

3 Izrael pak miloval Jozefa nad všecky syny své; nebo v starosti své zplodil jej. A udělal mu sukni proměnných barev.

A Israel miłował Josefa nad wszystkich synów swoich, gdyż synem starości jego był; i sprawił mu płaszcz strojny.

ג וְיִשְׂרָאֵל אָהַב אֶת־יוֹסֵף מִכָּל־בָּנָיו כִּי־בֶן־זְקֻנִים
הוּא לוֹ וְעָשָׂה לוֹ כְּתֹנֶת פַּסִּים:

און ישׂראל האָט ליב געהאַט יוספֿן מער פֿון אַלע זײַנע זין, ווײַל ער איז בײַ אים געווען אַ בן-זקונים. און ער האָט אים געמאַכט אַ געשטרײַפּט העמדל.

4 A když spatřili bratří jeho, že ho miluje otec jejich nad všecky bratří jeho, nenáviděli ho, aniž mohli pokojně k němu promluviti.

A widząc bracia jego, iż go miłował ojciec ich nad wszystkich braci jego, - znienawidzili go, i nie mogli mówić z nim uprzejmie.

ד וַיִּרְאוּ אֶחָיו כִּי־אֹתוֹ אָהַב אֲבִיהֶם מִכָּל־אֶחָיו
וַיִּשְׂנְאוּ אֹתוֹ וְלֹא יָכְלוּ דַּבְּרוֹ לְשָׁלֹם:

און אַז זײַנע ברידער האָבן געזען אַז זייער פּאָטער האָט אים ליבער פֿון אַלע זײַנע ברידער, האָבן זיי אים פֿײַנט געקריגן, און ניט געקענט רעדן צו אים פֿרידלעך.

5 Měl pak Jozef sen, a vypravoval jej bratřím svým; pročež v větší nenávisti ho měli.

I śnił się Josefowi sen, i opowiedział braciom swoim; - i znienawidzili go jeszcze bardziej.

ה וַיַּחֲלֹם יוֹסֵף חֲלוֹם וַיַּגֵּד לְאֶחָיו וַיּוֹסִפוּ עוֹד שְׂנֹא
אֹתוֹ:

און יוספֿן האָט זיך געחלומט אַ חלום, און ער האָט דערציילט זײַנע ברידער, און זיי האָבן אים נאָך מער פֿײַנט געקריגן.

6 Nebo pravil jim: Slyšte, prosím, sen, kterýž jsem měl.

ו וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם שִׁמְעוּ־נָא הַחֲלוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר חָלָמְתִּי׃

Rzekł bowiem do nich: "Posłuchajcież sen ten, który mi się przyśnił.

און ער האָט צו זיי געזאָגט: הערט אַקאָרשט דעם דאָזיקן חלום וואָס מיר האָט זיך געחלומט:

7 Hle, vázali jsme snopy na poli, a aj, povstal snop můj, a stál. Vůkol také stáli snopové vaši, a klaněli se snopu mému.

ז וְהִנֵּה אֲנַחְנוּ מְאַלְּמִים אֲלֻמִּים בְּתוֹךְ הַשָּׂדֶה וְהִנֵּה קָמָה אֲלֻמָּתִי וְגַם־נִצָּבָה וְהִנֵּה תְסֻבֶּינָה אֲלֻמֹּתֵיכֶם וַתִּשְׁתַּחֲוֶיןָ לַאֲלֻמָּתִי׃

Oto wiążem snopy wśród pola; a oto powstał snop mój, i stanął; a oto otoczyły go snopy wasze, i kłaniały się snopowi mojemu."

מיר בינדן אַזוי גאַרבן אין פעלד, ערשט מײַן גאַרב האָט זיך אויפֿגעהויבן, און איז אויך געבליבן שטיין; און זע, אײַערע גאַרבן האָבן זיך אַרומגעשטעלט, און האָבן זיך געבוקט צו מײַן גאַרב.

8 Jemužto odpověděli bratří jeho: Zdaliž kralovati budeš nad námi, aneb pánem naším budeš? Z té příčiny ještě více nenáviděli ho pro sny jeho, a pro slova jeho.

ח וַיֹּאמְרוּ לוֹ אֶחָיו הֲמָלֹךְ תִּמְלֹךְ עָלֵינוּ אִם־מָשׁוֹל תִּמְשֹׁל בָּנוּ וַיּוֹסִפוּ עוֹד שְׂנֹא אֹתוֹ עַל־חֲלֹמֹתָיו וְעַל־דְּבָרָיו׃

I rzekli mu bracia jego: "Alboż jako król królować chcesz nad nami? Alboż jako władca władać chcesz nami?" - I zaczęli go jeszcze bardziej nienawidzieć za sny jego, i za słowa jego.

האָבן זײַנע ברידער צו אים געזאָגט: קיניגן ווילסטו קיניגן איבער אונדז? אָדער געוועלטיקן ווילסטו געוועלטיקן איבער אונדז? און זיי האָבן אים נאָך מער פֿײַנט געקריגן פֿאַר זײַנע חלומות, און פֿאַר זײַנע רייד.

9 Potom ještě měl jiný sen, a vypravoval jej bratřím svým, řka: Hle, opět jsem měl sen, a aj, slunce a měsíc, a jedenácte hvězd klanělo mi se.

ט וַיַּחֲלֹם עוֹד חֲלוֹם אַחֵר וַיְסַפֵּר אֹתוֹ לְאֶחָיו וַיֹּאמֶר הִנֵּה חָלַמְתִּי חֲלוֹם עוֹד וְהִנֵּה הַשֶּׁמֶשׁ וְהַיָּרֵחַ וְאַחַד עָשָׂר כּוֹכָבִים מִשְׁתַּחֲוִים לִי׃

I śnił mu się jeszcze sen inny, i opowiedział go braciom swoim, i rzekł: "Oto przyśnił mi się znowu sen; a oto słońce i księżyc i jedenaście gwiazd kłaniają mi się."

און אים האָט זיך ווידער געחלומט אַן אַנדער חלום, און ער האָט דערציילט זײַנע ברידער, און האָט געזאָגט: אָט האָט זיך מיר ווידער געחלומט אַ חלום: ערשט די זון און די לבנה און די עלף שטערן בוקן זיך צו מיר.

10 I vypravoval otci svému a bratřím svým. A domlouval mu otec jeho, a řekl jemu: Jakýž jest to sen, kterýž jsi měl? Zdaliž přijdeme, já a matka tvá i bratří tvoji, abychom se klaněli před tebou až k zemi?

וַיְסַפֵּר אֶל־אָבִיו וְאֶל־אֶחָיו וַיִּגְעַר־בּוֹ אָבִיו וַיֹּאמֶר י
לוֹ מָה הַחֲלוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר חָלָמְתָּ הֲבוֹא נָבוֹא אֲנִי
וְאִמְּךָ וְאַחֶיךָ לְהִשְׁתַּחֲוֺת לְךָ אָרְצָה׃

I opowiedział to i ojcu swojemu, jak i braciom swoim; i zgromił go ojciec jego, i rzekł doń: "Cóż to za sen, co ci się przyśnił? Czyliż mamy przyjść ja, i matka twoja, i bracia twoi, aby ci się pokłonić ku ziemi?"

און ווי ער האָט עס דערציילט זײַן פֿאָטער און זײַנע ברידער, האָט זײַן פֿאָטער אָנגעשריען אויף אים, און האָט צו אים געזאָגט: וואָס איז דאָס פֿאַר אַ חלום וואָס דיר האָט זיך געחלומט? זאָל איך און דײַן מוטער און דײַנע ברידער גאָר קומען זיך בוקן פֿאַר דיר צו דער ערד?

11 Tedy záviděli mu bratří jeho; ale otec jeho měl pozor na tu věc.

וַיְקַנְאוּ־בוֹ אֶחָיו וְאָבִיו שָׁמַר אֶת־הַדָּבָר׃ יא

I pałali przeciwko niemu bracia jego; a ojciec jego pomiarkował sobie tę rzecz.

און די ברידער האָבן אים מקנא געווען; אָבער זײַן פֿאָטער האָט די זאַך געהאַלטן אין זינען.

12 Odešli pak bratří jeho, aby pásli dobytek otce svého v Sichem.

וַיֵּלְכוּ אֶחָיו לִרְעוֹת אֶת־צֹאן אֲבִיהֶם בִּשְׁכֶם׃ יב

I poszli bracia jego pasać trzodę ojca swego w Szechem.

און זײַנע ברידער זײַנען געגאַנגען פּיטערן די שאָף פֿון זייער פֿאָטער אין שכם.

13 A řekl Izrael Jozefovi: Zdaliž nepasou bratří tvoji v Sichem? Poď, a pošli tě k nim. Kterýžto odpověděl: Aj, teď jsem.

וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל אֶל־יוֹסֵף הֲלוֹא אַחֶיךָ רֹעִים יג
בִּשְׁכֶם לְכָה וְאֶשְׁלָחֲךָ אֲלֵיהֶם וַיֹּאמֶר לוֹ הִנֵּנִי׃

I rzekł Israel do Josefa: "Wszak bracia twoi pasą w Szechem; idź, a poszlę cię do nich." I odpowiedział mu: "Oto jestem!"

האָט ישראל געזאָגט צו יוספֿן: דײַנע ברידער פּיטערן דאָך אין שכם; קום און איך וועל דיך שיקן צו זיי. האָט ער צו אים געזאָגט: דאָ בין איך.

14 I řekl jemu: Jdi nyní, zvěz, jak se mají bratří tvoji, a co se děje s dobytkem; a zase mi povíš o tom. A tak poslal ho z údolí Hebron, a *on* přišel do Sichem.

וַיֹּאמֶר לוֹ לֶךְ־נָא רְאֵה אֶת־שְׁלוֹם אַחֶיךָ יד
וְאֶת־שְׁלוֹם הַצֹּאן וַהֲשִׁבֵנִי דָּבָר וַיִּשְׁלָחֵהוּ מֵעֵמֶק
חֶבְרוֹן וַיָּבֹא שְׁכֶמָה׃

I rzekł doń: "Idźże, wywiedz się o powodzeniu braci twoich, i powodzeniu trzody, i przynieś mi wiadomość." I wysłał go z doliny Chebronu; i przybył do Szechem.

האָט ער צו אים געזאָגט: גיי אַקאָרשט זע אויב פֿריד איז צו דײַנע ברידער, און פֿריד צו די שאָף, און ברענג מיר אַן ענטפֿער. און ער האָט אים אַוועקגעשיקט פֿון דעם טאָל פֿון חֶברון, און ער איז געקומען קיין שכֶם.

15 Našel ho pak muž *nějaký*, an bloudí po poli. I zeptal se ho muž ten, řka: Čeho hledáš?

וַיִּמְצָאֵהוּ אִישׁ וְהִנֵּה תֹעֶה בַּשָּׂדֶה וַיִּשְׁאָלֵהוּ טו
הָאִישׁ לֵאמֹר מַה־תְּבַקֵּשׁ׃

I spotkał go ktoś, gdy błąkał się po polu; i zapytał się go ów człowiek mówiąc: "Czego szukasz?"

האָט אים געפֿונען אַ מאַן, ערשט ער בלאָנדזשעט אום אין פֿעלד; און דער מאַן האָט אים געפֿרעגט, אַזוי צו זאָגן: וואָס זוכסטו?

16 Odpověděl: Bratří svých hledám; pověz mi, prosím, kde oni pasou?

I rzekł: "Braci moich szukam; powiedzże mi gdzie oni pasą?"

טז וַיֹּאמֶר אֶת־אַחַי אָנֹכִי מְבַקֵּשׁ הַגִּידָה־נָּא לִי אֵיפֹה הֵם רֹעִים׃

האָט ער געזאָגט: מײַנע ברידער זוך איך; זאָג מיר, איך בעט דיך, ווו פּיטערן זיי?

17 I řekl muž ten: Odešli odsud; nebo slyšel jsem je, ani praví: Poďme do Dothain. Tedy šel Jozef za bratřími svými, a našel je v Dothain.

I odpowiedział ów człowiek: "Wyruszyli ztąd; a słyszałem ich mówiących: pójdźmy do Dothan." I poszedł Josef za braćmi swoimi, i spotkał ich w Dothanie.

יז וַיֹּאמֶר הָאִישׁ נָסְעוּ מִזֶּה כִּי שָׁמַעְתִּי אֹמְרִים נֵלְכָה דֹּתָיְנָה וַיֵּלֶךְ יוֹסֵף אַחַר אֶחָיו וַיִּמְצָאֵם בְּדֹתָן׃

האָט דער מאַן געזאָגט: זיי האָבן אַוועקגעצויגן פֿון דאַנען, וואָרום איך האָב געהערט ווי זיי זאָגן: לאָמיר גיין קיין דותָן. איז יוסף געגאַנגען נאָך זײַנע ברידער, און ער האָט זיי געפֿונען אין דותָן.

18 Kteřížto, jakž ho uzřeli zdaleka, prvé než k nim došel, ukládali o něm, aby jej zahubili.

I spostrzegli go z daleka; zanim zaś zbliżył się do nich, uknuli przeciw niemu, aby go zabić.

יח וַיִּרְאוּ אֹתוֹ מֵרָחֹק וּבְטֶרֶם יִקְרַב אֲלֵיהֶם וַיִּתְנַכְּלוּ אֹתוֹ לַהֲמִיתוֹ׃

און ווי זיי האָבן אים דערזען פֿון ווײַטן, און אײדער נאָך ער האָט גענענט צו זיי, האָבן זיי זיך געקליגט קעגן אים, אים צו טײטן.

19 Nebo řekli jeden druhému: Ej, mistr snů teď jde.

I rzekli jeden do drugiego: "Oto snowidz ów idzie!

יט וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־אָחִיו הִנֵּה בַּעַל הַחֲלֹמוֹת הַלָּזֶה בָּא׃

און זיי האָבן געזאָגט איינער צום אַנדערן: אָט קומט דער דאָזיקער בעל-חלומות.

20 Nyní tedy poďte, a zabíme jej, a uvržeme ho do některé čisterny, a díme: Zvěř lítá sežrala jej. I uzříme, nač *jemu* vyjdou snové jeho.

A teraz pójdźmy, a zabijmy go, - wrzućmy go w jaki dół, a powiemy: Zwierz dziki pożarł go; a zobaczym co się stanie ze snów jego!"

כ וְעַתָּה לְכוּ וְנַהַרְגֵהוּ וְנַשְׁלִכֵהוּ בְּאַחַד הַבֹּרוֹת וְאָמַרְנוּ חַיָּה רָעָה אֲכָלָתְהוּ וְנִרְאֶה מַה־יִּהְיוּ חֲלֹמֹתָיו׃

און אַצונד, קומט, און לאָמיר אים הרגען, און אים אַרײַנוואַרפֿן אין איינער פֿון די גריבער, און מיר וועלן זאָגן: אַ בייזע חיה האָט אים אויפֿגעגעסן; און מיר וועלן זען וואָס וועט ווערן פֿון זײַנע חלומות.

21 A uslyšev to Ruben, aby ho vytrhl z ruky jejich, *(nebo řekl: Neodjímejme mu hrdla,)*

I usłyszał to Reuben, i ocalił go z ręki ich, i rzekł: "Nie zabijajmy go!"

כא וַיִּשְׁמַע רְאוּבֵן וַיַּצִּלֵהוּ מִיָּדָם וַיֹּאמֶר לֹא נַכֶּנּוּ נָפֶשׁ׃

האָט ראובן דערהערט, און ער האָט אים געזוכט מציל צו זײַן פֿון זייער האַנט, און האָט געזאָגט: לאָמיר אים ניט נעמען דאָס לעבן.

22 Řekl jim Ruben: Nevylévejte krve. Vrzte jej do této čisterny, kteráž jest na poušti, a nevztahujte ruky na něj. Ale *on* chtěl vysvoboditi ho z ruky jejich, a pomoci mu, aby se navrátil k otci svému.

I rzekł do nich Reuben: "Nie rozlewajcie krwi; wrzućcie go do dołu owego, co na puszczy, a ręki nie podnieście nań!" Aby ocalić go z ręki ich, aby go zwrócić ojcu swemu.

כב וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם רְאוּבֵן אַל־תִּשְׁפְּכוּ־דָם הַשְׁלִיכוּ
אֹתוֹ אֶל־הַבּוֹר הַזֶּה אֲשֶׁר בַּמִּדְבָּר וְיָד
אַל־תִּשְׁלְחוּ־בוֹ לְמַעַן הַצִּיל אֹתוֹ מִיָּדָם לַהֲשִׁיבוֹ
אֶל־אָבִיו׃

און ראובן האָט צו זיי געזאָגט: איר זאָלט ניט פֿאַרגיסן קיין בלוט; וואַרפֿט אים אַרײַן אין יענער גרוב וואָס אין מדבר, אָבער אַ האַנט זאָלט איר ניט אויסשטרעקן אויף אים – כּדי אים מציל צו זײַן פֿון זייער האַנט, אים אומצוקערן צו זײַן פֿאָטער.

23 A když přišel Jozef k bratřím svým, strhli s něho sukni jeho, sukni proměnných barev, kterouž měl na sobě.

I stało się, gdy przyszedł Josef do braci swoich, że ściągnęli z Josefa płaszcz jego, płaszcz strojny, co na nim był.

כג וַיְהִי כַּאֲשֶׁר־בָּא יוֹסֵף אֶל־אֶחָיו וַיַּפְשִׁיטוּ
אֶת־יוֹסֵף אֶת־כֻּתָּנְתּוֹ אֶת־כְּתֹנֶת הַפַּסִּים אֲשֶׁר
עָלָיו׃

און עס איז געווען, ווי יוֹסף איז צוגעקומען צו זײַנע ברידער, אַזוי האָבן זיי אויסגעטאָן יוֹספֿן זײַן העמדל, דאָס געשטרײַפֿטע העמדל וואָס אויף אים.

24 A pochopivše, uvrhli jej do čisterny. Čisterna pak ta *byla* prázdná, v níž ne*bylo* vody.

I wzięli go, i wrzucili do dołu; a dół ten był próżny: nie było w nim wody.

כד וַיִּקָּחֻהוּ וַיַּשְׁלִכוּ אֹתוֹ הַבֹּרָה וְהַבּוֹר רֵק אֵין בּוֹ
מָיִם׃

און זיי האָבן אים גענומען, און האָבן אים אַרײַנגעוואָרפֿן אין דער גרוב. און די גרוב איז געווען ליידיק, קיין וואַסער איז אין איר ניט געווען.

25 I usadili se, aby jedli chléb. A pozdvihše očí svých, uzřeli, a aj, množství Izmaelitských přicházejících z Galád, kteřížto na velbloudích svých nesli vonné věci a kadidlo a mirru do Egypta.

I zasiedli jeść chleb, - i podnieśli oczy swoje i spostrzegli, a oto - karawana Iszmaelitów przybywa z Gilead; a wielbłądy ich niosły korzenie, i balsam i lotus; a szły, aby sprowadzić to do Micraim.

כה וַיֵּשְׁבוּ לֶאֱכָל־לֶחֶם וַיִּשְׂאוּ עֵינֵיהֶם וַיִּרְאוּ וְהִנֵּה
אֹרְחַת יִשְׁמְעֵאלִים בָּאָה מִגִּלְעָד וּגְמַלֵּיהֶם נֹשְׂאִים
נְכֹאת וּצְרִי וָלֹט הוֹלְכִים לְהוֹרִיד מִצְרָיְמָה׃

און זיי האָבן זיך געזעצט עסן ברויט. און זיי האָבן אויפֿגעהויבן זייערע אויגן, און האָבן אַ קוק געטאָן, ערשט אַ קאַראַוואַן יִשמעאֵלים קומט אָן פֿון גִלעָד, און זייערע קעמלען טראָגן געווירץ און באַלזאַם און לאַדאַן וואָס זיי גייען אַראָפּנידערן קיין מִצרַיִם.

26 I řekl Juda bratřím svým: Jaký zisk *míti budeme*, zabijeme-li bratra svého, a zatajíme-li krve jeho?

I rzekł Jehuda do braci swoich: "Jakaż korzyść, że zabijemy brata naszego, a zataim krew jego?

כו וַיֹּאמֶר יְהוּדָה אֶל־אֶחָיו מַה־בֶּצַע כִּי נַהֲרֹג אֶת־אָחִינוּ וְכִסִּינוּ אֶת־דָּמוֹ׃

האָט יהודה געזאָגט צו זײַנע ברידער: וואָס וועט אַרויסקומען, אַז מיר וועלן הרגען אונדזער ברודער, און מיר וועלן פֿאַרדעקן זײַן בלוט?

27 Poďte, prodejme ho Izmaelitským, a nevztahujme na něj rukou svých, nebo bratr náš, tělo naše jest. I uposlechli ho bratří jeho.

Pójdźcie, a sprzedajmy go Iszmaelitom, a ręka nasza niech nie będzie na nim; gdyż bratem naszym, ciałem naszém on!" I usłuchali bracia jego.

כז לְכוּ וְנִמְכְּרֶנּוּ לַיִּשְׁמְעֵאלִים וְיָדֵנוּ אַל־תְּהִי־בוֹ כִּי־אָחִינוּ בְשָׂרֵנוּ הוּא וַיִּשְׁמְעוּ אֶחָיו׃

קומט, און לאָמיר אים פֿאַרקויפֿן צו די ישמעאֵלים, און אונדזער האַנט זאָל ניט זײַן אויף אים; וואָרום אונדזער ברודער, אונדזער פלייש איז ער. און זײַנע ברידער האָבן צוגעהערט.

28 Když pak mimo ně jeli muži ti, kupci Madianští, vytáhli a vyvedli Jozefa z té čisterny, a prodali jej Izmaelitským za dvadceti stříbrných. Ti zavedli Jozefa do Egypta.

A gdy przechodzili mężowie Midjaniccy, kupcy, wyciągnęli i wyjęli Josefa z dołu, i sprzedali Josefa Iszmaelitom za dwadzieścia srebrników; a ci sprowadzili Josefa do Micraim.

כח וַיַּעַבְרוּ אֲנָשִׁים מִדְיָנִים סֹחֲרִים וַיִּמְשְׁכוּ וַיַּעֲלוּ אֶת־יוֹסֵף מִן־הַבּוֹר וַיִּמְכְּרוּ אֶת־יוֹסֵף לַיִּשְׁמְעֵאלִים בְּעֶשְׂרִים כָּסֶף וַיָּבִיאוּ אֶת־יוֹסֵף מִצְרָיְמָה׃

און ווי די מִדיָנישע לײַט, די סָוחרים, זײַנען פֿאַרבײַגעגאַנגען, אַזוי האָבן זיי אַרויסגעצויגן און אַרויפֿגעבראַכט יוספֿן פֿון דער גרוב, און זיי האָבן פֿאַרקויפֿט יוספֿן צו די ישמעאֵלים פֿאַר צוואַנציק זילבערשטיק; און די האָבן אַוועקגעפֿירט יוספֿן קיין מִצרַיִם.

29 A navrátil se Ruben k čisterně, a aj, již ne*bylo* Jozefa v ní. I roztrhl roucha svá.

Reuben zaś wrócił do dołu, a oto nie było już Josefa w dole! I rozdarł szaty swoje.

כט וַיָּשָׁב רְאוּבֵן אֶל־הַבּוֹר וְהִנֵּה אֵין־יוֹסֵף בַּבּוֹר וַיִּקְרַע אֶת־בְּגָדָיו׃

און ראובן האָט זיך אומגעקערט צו דער גרוב, ערשט יוסף איז ניטאָ אין דער גרוב; האָט ער צעריסן זײַנע קליידער.

30 A navrátiv se k bratřím svým, řekl: Pacholete není, a já kam se mám podíti?

I wrócił do braci swoich, i rzekł: "Chłopca niemasz! A ja, gdzież się schronię?"

ל וַיָּשָׁב אֶל־אֶחָיו וַיֹּאמַר הַיֶּלֶד אֵינֶנּוּ וַאֲנִי אָנָה אֲנִי־בָא׃

און ער האָט זיך אומגעקערט צו זײַנע ברידער, און האָט געזאָגט: דער ייִנגל איז ניטאָ, און איך, ווּ טו איך מיך אַהין?

31 Tedy vzali sukni Jozefovu, a zabivše kozla, smočili sukni tu ve krvi.

I wzięli płaszcz Josefa, i zarznęli koźlę, i umoczyli płaszcz we krwi.

לא וַיִּקְחוּ אֶת־כְּתֹנֶת יוֹסֵף וַיִּשְׁחֲטוּ שְׂעִיר עִזִּים וַיִּטְבְּלוּ אֶת־הַכֻּתֹּנֶת בַּדָּם׃

און זיי האָבן גענומען יוספס העמדל, און האָבן געשאָכטן אַ ציגנבאָק, און האָבן אײַנגעטונקט דאָס העמדל אין דעם בלוט.

32 A poslali sukni tu proměnných barev, a dali ji donésti k otci svému, aby řekli: Tuto jsme nalezli; pohleď nyní, jest-li sukně syna tvého, či není?

I posłali płaszcz strojny, - zanieśli ojcu swojemu i rzekli: "Tośmy znaleźli; rozpoznajże, czy to płaszcz syna twojego, czy nie."

לב וַיְשַׁלְּחוּ אֶת־כְּתֹנֶת הַפַּסִּים וַיָּבִיאוּ אֶל־אֲבִיהֶם וַיֹּאמְרוּ זֹאת מָצָאנוּ הַכֶּר־נָא הַכְּתֹנֶת בִּנְךָ הִוא אִם־לֹא׃

און זיי האָבן אַוועקגעשיקט דאָס געשטרײַפּטע העמדל, און געלאָזט ברענגען צו זייער פאָטער, און געלאָזט זאָגן: דאָס האָבן מיר געפֿונען; דערקען אַקאָרשט אויב דאָס איז דײַן זונס העמדל אָדער ניט.

33 A on poznav ji, řekl: Sukně syna mého jest; zvěř lítá sežrala jej, konečně roztrhán jest Jozef.

A on poznał go, i rzekł: "To płaszcz syna mojego! Zwierz dziki pożarł go! Rozszarpany, rozszarpany Josef!"

לג וַיַּכִּירָהּ וַיֹּאמֶר כְּתֹנֶת בְּנִי חַיָּה רָעָה אֲכָלָתְהוּ טָרֹף טֹרַף יוֹסֵף׃

האָט ער עס דערקענט, און ער האָט געזאָגט: מײַן זונס העמדל; אַ בייזע חיה האָט אים אויפֿגעגעסן, פֿאַרצוקן פֿאַרצוקט געוואָרן איז יוסף.

34 I roztrhl Jákob roucha svá, a vloživ žíni na bedra svá, zámutek nesl po synu svém za mnoho dní.

I rozdarł Jakób szaty swoje, i włożył wór na biodra swoje, i opłakiwał syna swego przez długi czas.

לד וַיִּקְרַע יַעֲקֹב שִׂמְלֹתָיו וַיָּשֶׂם שַׂק בְּמָתְנָיו וַיִּתְאַבֵּל עַל־בְּנוֹ יָמִים רַבִּים׃

און יעקב האָט צעריסן זײַנע קליידער, און אָנגעטאָן זאַק אויף זײַנע לענדן, און ער האָט געטרויערט אויף זײַן זון פיל טעג.

35 Sešli se pak všickni synové jeho, a všecky dcery jeho, aby ho těšili. Ale on nedal se potěšiti, a řekl: Nýbrž já tak v zámutku sstoupím za synem svým do hrobu. A plakal ho otec jeho.

I powstali wszyscy synowie jego, i wszystkie córki jego, aby go pocieszyć; ale nie dał się pocieszyć, i rzekł: "Tak już zstąpię za synem moim w żałobie do grobu!" I opłakiwał go ojciec jego.

לה וַיָּקֻמוּ כָל־בָּנָיו וְכָל־בְּנֹתָיו לְנַחֲמוֹ וַיְמָאֵן לְהִתְנַחֵם וַיֹּאמֶר כִּי־אֵרֵד אֶל־בְּנִי אָבֵל שְׁאֹלָה וַיֵּבְךְּ אֹתוֹ אָבִיו׃

און אַלע זײַנע זין און אַלע זײַנע טעכטער זײַנען אויפֿגעשטאַנען אים צו טרייסטן, אָבער ער האָט זיך ניט געוואָלט טרייסטן; און ער האָט געזאָגט: פֿאַר וואָר, אַן אָבל וועל איך נידערן צו מײַן זון אין קבֿר. און זײַן פאָטער האָט אים באַוויינט.

36 Mezi tím Madianští prodali Jozefa do Egypta Putifarovi, dvořeninu Faraonovu, hejtmanu žoldnéřů.

A Midjanici sprzedali go w Micraim Potifarowi, dworzaninowi Faraona, naczelnikowi straży przybocznej. -

לו וְהַמְּדָנִים מָכְרוּ אֹתוֹ אֶל־מִצְרָיִם לְפוֹטִיפַר סְרִיס פַּרְעֹה שַׂר הַטַּבָּחִים׃

און די מִדיָנים האָבן אים פֿאַרקויפֿט אין מִצרַיִם צו פּוֹטיפַרן, אַ הויפֿדינער פֿון פַּרעהן, דעם אויבערלײַבוועכטער.

1 Stalo se pak v ten čas, že sstupuje Juda od bratří svých, uchýlil se k muži Odolamitskému, jehož jméno bylo Híra.

א וַיְהִי בָּעֵת הַהִוא וַיֵּרֶד יְהוּדָה מֵאֵת אֶחָיו וַיֵּט עַד־אִישׁ עֲדֻלָּמִי וּשְׁמוֹ חִירָה׃

I stało się onego czasu, iż odszedł Jehuda od braci swoich, i zaszedł do pewnego Adullamity, imieniem Chira.

און עס איז געווען אין יענער צײַט, האָט יהודה אַראָפּגענידערט פֿון זײַנע ברידער, און ער האָט אײַנגעקערט צו אַ מאַן פֿון עַדוּלָם, וואָס זײַן נאָמען איז געווען חירָה.

2 I uzřel tam Juda dceru muže Kananejského, kterýž sloul Sua; a pojav ji, všel k ní.

ב וַיַּרְא־שָׁם יְהוּדָה בַּת־אִישׁ כְּנַעֲנִי וּשְׁמוֹ שׁוּעַ וַיִּקָּחֶהָ וַיָּבֹא אֵלֶיהָ׃

I ujrzał tam Jehuda córkę pewnego Kanaanejczyka, imieniem Szua; i pojął ją, i poszedł do niej.

און יהודה האָט דאָרטן געזען די טאָכטער פֿון אַ מאַן אַ כּנַעַני, וואָס זײַן נאָמען איז געווען שוּעַ, און ער האָט זי גענומען, און איז געקומען צו איר.

3 Kterážto počala a porodila syna; i nazval jméno jeho Her.

ג וַתַּהַר וַתֵּלֶד בֵּן וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ עֵר׃

I poczęła, i urodziła syna; i nazwał imię jego: Er.

און זי איז טראָגעדיק געוואָרן, און האָט געבאָרן אַ זון; און ער האָט גערופֿן זײַן נאָמען עֵר.

4 A počavši opět, porodila syna; a nazvala jméno jeho Onan.

ד וַתַּהַר עוֹד וַתֵּלֶד בֵּן וַתִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ אוֹנָן׃

I poczęła znowu, i urodziła syna; i nazwała imię jego: Onan.

און זי איז ווידער טראָגעדיק געוואָרן, און האָט געבאָרן אַ זון; און זי האָט גערופֿן זײַן נאָמען אוֹנָן.

5 Porodila pak ještě syna, jehož jméno nazvala Séla. A byl *Juda* v Chezib, když ona jej porodila.

ה וַתֹּסֶף עוֹד וַתֵּלֶד בֵּן וַתִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ שֵׁלָה וְהָיָה בִכְזִיב בְּלִדְתָּהּ אֹתוֹ׃

I nad to jeszcze urodziła syna, i nazwała imię jego: Szela. On zaś był w Kezybie, gdy go urodziła.

און זי האָט ווידער געבאָרן אַ זון; און זי האָט גערופֿן זײַן נאָמען שֵׁלָה. און ער איז געווען אין כּזיב, אַז זי האָט אים געבאָרן.

6 I dal Juda Herovi prvorozenému svému manželku, jménem Támar.

ו וַיִּקַּח יְהוּדָה אִשָּׁה לְעֵר בְּכוֹרוֹ וּשְׁמָהּ תָּמָר׃

I wziął Jehuda żonę Erowi, pierworodnemu swojemu, imieniem Thamar.

און יהודה האָט גענומען אַ ווײַב פֿאַר עֵר זײַן בכָור, וואָס איר נאָמען איז געווען תָּמָר.

7 A byl Her, prvorozený Judův, zlý před očima Hospodina; i zabil jej Hospodin.

ז וַיְהִי עֵר בְּכוֹר יְהוּדָה רַע בְּעֵינֵי יְהוָה וַיְמִתֵהוּ יְהוָה׃

A był Er, pierworodny Jehudy, zły w oczach Wiekuistego, i uśmiercił go Wiekuisty.

און עֵר, יהודהס בכָור, איז געווען שלעכט אין די אויגן פֿון גאָט, און גאָט האָט אים געטייט.

8 Tedy řekl Juda Onanovi: Vejdi k ženě bratra svého, a podlé příbuznosti pojmi ji, abys vzbudil símě bratru svému.

ח וַיֹּאמֶר יְהוּדָה לְאוֹנָן בֹּא אֶל־אֵשֶׁת אָחִיךָ וְיַבֵּם אֹתָהּ וְהָקֵם זֶרַע לְאָחִיךָ׃

Tedy rzekł Jehuda do Onana: "Idź do żony brata twojego, a spowinować się z nią, i ustanów potomstwo bratu twojemu."

האָט יהודה געזאָגט צו אוֹנָנען: קום צו דײַן ברודערס װײַב, און באַשװעגער זי, און שטעל אױף אַ זאָמען נאָך דײַן ברודער.

9 Věděl pak Onan, že to símě nebude jeho. Protož kdykoli vcházel k ženě bratra svého, vypouštěl *símě* na zem, aby nezplodil synů bratru svému.

ט וַיֵּדַע אוֹנָן כִּי לֹּא לוֹ יִהְיֶה הַזָּרַע וְהָיָה אִם־בָּא אֶל־אֵשֶׁת אָחִיו וְשִׁחֵת אַרְצָה לְבִלְתִּי נְתָן־זֶרַע לְאָחִיו׃

Lecz wiedział Onan, iż nie jego będzie to nasienie; i bywało, ile razy wchodził do żony brata swojego, marnował je na ziemię, aby nie dać potomstwa bratu swojemu.

און אַזױ װי אוֹנָן האָט געװוּסט אַז דער זאָמען װעט ניט געהערן צו אים, איז, אַז ער איז געקומען צו זײַן ברודערס װײַב, האָט ער אױסגעבראַכט צו דער ערד, כּדי ניט צו געבן אַ זאָמען צו זײַן ברודער.

10 I nelíbilo se Hospodinu to, co dělal *Onan*; protož ho také zabil.

י וַיֵּרַע בְּעֵינֵי יְהוָה אֲשֶׁר עָשָׂה וַיָּמֶת גַּם־אֹתוֹ׃

I złem było w oczach Wiekuistego, to co czynił; i uśmiercił go także,

איז געװען שלעכט אין די אױגן פֿון גאָט װאָס ער האָט געטאָן, און ער האָט אים אױך געטײט.

11 Tedy řekl Juda k Támar nevěstě své: Pobuď v domě otce svého vdovou, dokudž nedoroste Séla, syn můj. *(Nebo řekl: Aby on také neumřel, jako i bratří jeho.)* I odešla Támar, a bydlila v domě otce svého.

יא וַיֹּאמֶר יְהוּדָה לְתָמָר כַּלָּתוֹ שְׁבִי אַלְמָנָה בֵית־אָבִיךְ עַד־יִגְדַּל שֵׁלָה בְנִי כִּי אָמַר פֶּן־יָמוּת גַּם־הוּא כְּאֶחָיו וַתֵּלֶךְ תָּמָר וַתֵּשֶׁב בֵּית אָבִיהָ׃

I rzekł Jehuda do Thamary, synowej swojej: "Pozostań wdową w domu ojca twojego, aż podrośnie Szela, syn mój;" bo myślał: może umarłby i on, jak bracia jego. I poszła Thamar, i zamieszkała w domu ojca swego.

האָט יהודה געזאָגט צו זײַן שנור תָּמָרן: זיץ אַן אַלמנה אין דײַן פֿאָטערס הױז, ביז מײַן זון שֵׁלָה װעט אױפֿװאַקסן; װאָרום ער האָט געקלערט: טאָמער װעט ער אױך שטאַרבן אַזױ װי זײַנע ברידער. איז תָּמָר אַװעקגעגאַנגען, און איז געזעסן אין איר פֿאָטערס הױז.

12 A po mnohých dnech umřela dcera Suova, manželka Judova. Kterýžto potěšiv se *zas*, šel do Tamnas k těm, kteříž střihli ovce jeho, a *s ním* Híra Odolamitský, přítel jeho.

יב וַיִּרְבּוּ הַיָּמִים וַתָּמָת בַּת־שׁוּעַ אֵשֶׁת־יְהוּדָה וַיִּנָּחֶם יְהוּדָה וַיַּעַל עַל־גֹּזְזֵי צֹאנוֹ הוּא וְחִירָה רֵעֵהוּ הָעֲדֻלָּמִי תִּמְנָתָה׃

I upłynęło wiele dni, i umarła córka Szuego, żona Jehudy. A pocieszywszy się Jehuda, poszedł do postrzygaczy owiec swoich, on i Chira, przyjaciel jego, Adullamita - do Thimny.

האָבן זיך געמערט די טעג, און שוּעַס טאָכטער, די װײַב פֿון יהודהן, איז געשטאָרבן. און אַז יהודה האָט זיך געהאַט געטרײסט, איז ער אַרױפֿגעגאַנגען צו די שערער פֿון זײַנע שאָף קײן תִּמְנָה, ער און זײַן גוטער פֿרײַנט חִירָה פֿון עֲדוּלָם.

13 I oznámeno jest Támar těmito slovy: Aj, tchán tvůj vstupuje do Tamnas, aby střihl ovce své.

I doniesiono Thamarze, mówiąc: "Oto teść twój udaje się do Thimny, aby strzydz owce swoje."

יג וַיֻּגַּד לְתָמָר לֵאמֹר הִנֵּה חָמִיךְ עֹלֶה תִמְנָתָה לָגֹז צֹאנוֹ׃

איז אָנגעזאָגט געוואָרן תָּמָרן, אַזוי צו זאָגן: זע, דײַן שווער גייט אַרויף קיין תִּמנָה, צו שערן זײַנע שאָף.

14 Tedy ona složivši s sebe šaty své vdovské, zavila se v rouchu, a oděla se a seděla na rozcestí, kudy se jde do Tamnas. Nebo viděla, že Séla dorostl, a že není dána jemu za manželku.

I złożyła szaty wdowieństwa swego z siebie, i okryła się zasłoną, a otuliwszy się siadła u wrót Enaimu, co na drodze do Thimna; widziała bowiem, że wyrósł Szela, a ona nie oddana mu za żonę.

יד וַתָּסַר בִּגְדֵי אַלְמְנוּתָהּ מֵעָלֶיהָ וַתְּכַס בַּצָּעִיף וַתִּתְעַלָּף וַתֵּשֶׁב בְּפֶתַח עֵינַיִם אֲשֶׁר עַל־דֶּרֶךְ תִּמְנָתָה כִּי רָאֲתָה כִּי־גָדַל שֵׁלָה וְהִוא לֹא־נִתְּנָה לוֹ לְאִשָּׁה׃

האָט זי אויסגעטאָן אירע אַלמנה-קליידער פֿון זיך, און האָט זיך פֿאַרדעקט מיט אַ שלייער, און זיך אײַנגעוויקלט, און זי האָט זיך געזעצט בײַם אײַנגאַנג פֿון עֵינַיִם, וואָס אויפֿן וועג קיין תִּמנָה; וואָרום זי האָט געזען אַז שֵׁלָה איז אויפֿגעוואַקסן, און זי איז ניט געגעבן געוואָרן צו אים פֿאַר אַ ווײַב.

15 Kteroužto uzřev Juda, za to měl, že jest nevěstka; nebo zakryla tvář svou.

I ujrzał ją Jehuda, i poczytał ją za nierządnicę, gdyż zakryła była twarz swoję.

טו וַיִּרְאֶהָ יְהוּדָה וַיַּחְשְׁבֶהָ לְזוֹנָה כִּי כִסְּתָה פָּנֶיהָ׃

און יהודה האָט זי געזען, און ער האָט זי גערעכנט פֿאַר אַ זונה, ווײַל זי האָט פֿאַרדעקט איר פּנים.

16 Protož uchýliv se k ní s cesty, řekl: Dopusť medle, ať vejdu k tobě. *(Nebo nevěděl, aby nevěsta jeho byla.)* I řekla: Co mi dáš, jestliže vejdeš ke mně?

I zwrócił się ku niej ku drodze, i rzekł: "Pozwólże, pójdę do ciebie!" Gdyż nie wiedział, że to synowa jego. I rzekła: "Co mi dasz, jeżeli pójdziesz do mnie?"

טז וַיֵּט אֵלֶיהָ אֶל־הַדֶּרֶךְ וַיֹּאמֶר הָבָה־נָּא אָבוֹא אֵלַיִךְ כִּי לֹא יָדַע כִּי כַלָּתוֹ הִוא וַתֹּאמֶר מַה־תִּתֶּן־לִּי כִּי תָבוֹא אֵלָי׃

האָט ער פֿאַרקערט צו איר בײַם וועג, און האָט געזאָגט: קום, איך בעט דיך, לאָמיך קומען צו דיר; וואָרום ער האָט ניט געוווּסט אַז זי איז זײַן שנור. האָט זי געזאָגט: וואָס וועסטו מיר געבן, אַז דו וועסט קומען צו מיר?

17 Odpověděl: Pošliť kozelce z stáda. Dí ona: Kdybys něco zastavil, dokavadž nepošleš.

I rzekł: "Poszlę ci koźlątko z trzody." I rzekła: "Czy dasz zastaw, aż przyszlesz."

יז וַיֹּאמֶר אָנֹכִי אֲשַׁלַּח גְּדִי־עִזִּים מִן־הַצֹּאן וַתֹּאמֶר אִם־תִּתֵּן עֵרָבוֹן עַד שָׁלְחֶךָ׃

האָט ער געזאָגט: איך וועל שיקן אַ ציגנבעקל פֿון די שאָף. האָט זי געזאָגט: סײַדן וועסט מיר געבן אַ משכּון ביז דו שיקסט.

18 I řekl: Cožť mám dáti v zástavě? Odpověděla ona: Pečetní prsten svůj, a halži svou, a hůl svou, kterouž *máš* v ruce své. I dal jí, a všel k ní; a počala z něho.

I rzekł: "Jakiż zastaw ci mam dać?" I odpowiedziała: "Pieczątkę twoję, sznur twój, i laskę, co w ręku twoim." I dał jej, i poszedł do niej; i poczęła z niego.

יח וַיֹּאמֶר מָה הָעֵרָבוֹן אֲשֶׁר אֶתֶּן־לָּךְ וַתֹּאמֶר חֹתָמְךָ וּפְתִילֶךָ וּמַטְּךָ אֲשֶׁר בְּיָדֶךָ וַיִּתֶּן־לָהּ וַיָּבֹא אֵלֶיהָ וַתַּהַר לוֹ׃

האָט ער געזאָגט: וואָס פֿאַר אַ משכּון זאָל איך דיר געבן? האָט זי געזאָגט: דײַן זיגלרינג, און דײַן שנור, און דײַן שטעקן וואָס אין דײַן האַנט. האָט ער עס איר געגעבן, און ער איז צו איר געקומען, און זי איז טראָגעדיק געוואָרן פֿון אים.

19 Tedy vstavši, odešla, a sňavši rouchu svou s sebe, oblékla se v šaty své vdovské.

I wstała i odeszła; a zdjąwszy zasłonę swoję z siebie, włożyła szaty wdowieństwa swojego.

יט וַתָּקָם וַתֵּלֶךְ וַתָּסַר צְעִיפָהּ מֵעָלֶיהָ וַתִּלְבַּשׁ בִּגְדֵי אַלְמְנוּתָהּ׃

און זי איז אויפֿגעשטאַנען און איז אַוועקגעגאַנגען, און זי האָט אויסגעטאָן פֿון זיך איר שלייער, און האָט אָנגעטאָן אירע אַלמנה-קליידער.

20 I poslal Juda kozelce po příteli svém Odolamitském, aby vzal zase základ od ženy. A nenalezl jí.

Jehuda zaś posłał koźlątko przez przyjaciela swego Adullamyjskiego, aby odebrać zastaw z ręki kobiety; ale nie znalazł jej.

כ וַיִּשְׁלַח יְהוּדָה אֶת־גְּדִי הָעִזִּים בְּיַד רֵעֵהוּ הָעֲדֻלָּמִי לָקַחַת הָעֵרָבוֹן מִיַּד הָאִשָּׁה וְלֹא מְצָאָהּ׃

און יהודה האָט געשיקט דאָס ציגנבעקל דורך דער האַנט פֿון זײַן גוטן פרײַנט פֿון עַדולָם, כּדי אָפּצונעמען דעם משכּון פֿון דער פרויס האַנט; אָבער ער האָט זי ניט געפונען.

21 I ptal se mužů toho místa, řka: Kde jest ta nevěstka, *kteráž seděla* na rozcestí této cesty? Řekli oni: Nebylotě zde nevěstky.

I pytał się ludzi miejscowości tej, mówiąc: "Gdzież ta wszetecznica, co była w Enaim nad drogą?" I rzekli: "Nie było tu wszetecznicy".

כא וַיִּשְׁאַל אֶת־אַנְשֵׁי מְקֹמָהּ לֵאמֹר אַיֵּה הַקְּדֵשָׁה הִוא בָעֵינַיִם עַל־הַדָּרֶךְ וַיֹּאמְרוּ לֹא־הָיְתָה בָזֶה קְדֵשָׁה׃

האָט ער געפרעגט די מענטשן פֿון איר אָרט, אַזוי צו זאָגן: ווו איז די זונה וואָס איז געווען אין עֵינַיִם בײַם וועג? האָבן זיי געזאָגט: דאָ איז ניט געווען קיין זונה.

22 Tedy navrátiv se k Judovi, řekl: Nenašel jsem jí; a také muži místa toho pravili: Nebylo zde nevěstky.

I wrócił do Jehudy i rzekł: "Nie znalazłem jej, a także ludzie miejscowi mówili: "Nie było tu wszetecznicy."

כב וַיָּשָׁב אֶל־יְהוּדָה וַיֹּאמֶר לֹא מְצָאתִיהָ וְגַם אַנְשֵׁי הַמָּקוֹם אָמְרוּ לֹא־הָיְתָה בָזֶה קְדֵשָׁה׃

האָט ער זיך אומגעקערט צו יהודהן, און האָט געזאָגט: איך האָב זי ניט געפונען. און אויך די מענטשן פֿון דעם אָרט האָבן געזאָגט: דאָ איז ניט געווען קיין זונה.

23 I řekl Juda: Nechť sobě *to* má, abychom neuvedli se v lehkost. Jáť jsem poslal toho kozelce, ale tys jí nenalezl.

כג וַיֹּאמֶר יְהוּדָה תִּקַּח־לָהּ פֶּן נִהְיֶה לָבוּז הִנֵּה שָׁלַחְתִּי הַגְּדִי הַזֶּה וְאַתָּה לֹא מְצָאתָהּ׃

I rzekł Jehuda: "Niechaj zatrzyma sobie, abyśmy tylko nie stali się pośmiewiskiem! Otom posyłał to koźlątko, a tyś nie znalazł jej!"

האָט יהודה געזאָגט: זאָל זי עס האַלטן פֿאַר זיך, כּדי מיר זאָלן ניט ווערן צו שפּאָט; איך האָב דאָך געשיקט דאָס דאָזיקע ציקעלע, און דו האָסט זי ניט געפֿונען.

24 I stalo se okolo tří měsíců, že oznámili Judovi, řkouce: Dopustila se smilství Támar nevěsta tvá, a jest již i těhotná z smilství. I řekl Juda: Vyveďte ji, aby byla upálena.

כד וַיְהִי כְּמִשְׁלֹשׁ חֳדָשִׁים וַיֻּגַּד לִיהוּדָה לֵאמֹר זָנְתָה תָּמָר כַּלָּתֶךָ וְגַם הִנֵּה הָרָה לִזְנוּנִים וַיֹּאמֶר יְהוּדָה הוֹצִיאוּהָ וְתִשָּׂרֵף׃

A gdy upłynęło około trzech miesięcy, doniesiono Jehudzie mówiąc: "Dopuściła się nierządu Thamar, synowa twoja, a już oto brzemienna z nierządu." I rzekł Jehuda: "Wyprowadźcie ją, a niech będzie spalona!"

און עס איז געווען אין אַרום דרײַ חדשים, איז אָנגעזאָגט געוואָרן יהודהן, אַזוי צו זאָגן: דײַן שנור תָּמָר האָט מזַנה געווען, און אָט איז זי אויך טראָגעדיק פֿון זנות. האָט יהודה געזאָגט: פֿירט זי אַרויס, און זאָל זי פֿאַרברענט ווערן.

25 Když pak vedena byla, poslala k tchánu svému, řkuci: Z muže, jehož tyto věci jsou, těhotná jsem. A při tom řekla: Pohleď, prosím, čí jsou tyto věci, pečetní prsten, halže a hůl tato?

כה הִוא מוּצֵאת וְהִיא שָׁלְחָה אֶל־חָמִיהָ לֵאמֹר לְאִישׁ אֲשֶׁר־אֵלֶּה לּוֹ אָנֹכִי הָרָה וַתֹּאמֶר הַכֶּר־נָא לְמִי הַחֹתֶמֶת וְהַפְּתִילִים וְהַמַּטֶּה הָאֵלֶּה׃

Lecz gdy wyprowadzono ją, posłała do teścia swojego, by mu powiedzieć: "Od męża, do którego to należy, brzemienna jestem." I rzekła: "Rozpoznajże czyja ta pieczątka, i te sznury, i ta laska?"

ווי זי איז אַרויסגעפירט געוואָרן, אַזוי האָט זי געשיקט זאָגן צו איר שווער: פֿון דעם מאַן וואָס די דאָזיקע געהערן צו אים, בין איך טראָגעדיק. און זי האָט געזאָגט: דערקען אַקאָרשט װעמעס איז דער דאָזיקער זיגלרינג, און די שנורן, און דער שטעקן?

26 Tedy pohleděv *na to* Juda, řekl: Spravedlivějšíť jest než já, poněvadž jsem nedal jí Sélovi synu svému. A více jí nepoznával.

כו וַיַּכֵּר יְהוּדָה וַיֹּאמֶר צָדְקָה מִמֶּנִּי כִּי־עַל־כֵּן לֹא־נְתַתִּיהָ לְשֵׁלָה בְנִי וְלֹא־יָסַף עוֹד לְדַעְתָּה׃

I poznał Jehuda i rzekł: "Sprawiedliwsza ona odemnie, ponieważ nie oddałem jej Szelemu, synowi mojemu." I nie poznawał jej więcej.

האָט יהודה דערקענט, און ער האָט געזאָגט: זי איז גערעכטער פֿון מיר, דערפֿאַר ווײַל איך האָב זי ניט געגעבן צו מײַן זון שֵׁלָהן. אָבער ער האָט מער ווידער ניט פֿאַרקערט מיט איר.

27 Stalo se pak, že když přišel čas porodu jejího, aj, bliženci v životě jejím.

כז וַיְהִי בְּעֵת לִדְתָּהּ וְהִנֵּה תְאוֹמִים בְּבִטְנָהּ׃

I okazało się w czasie porodu jej, a oto - bliźnięta w jej łonie.

און עס איז געווען אין דער צײַט פֿון איר געבערן, ערשט אַ צווילינג איז אין איר לײַב.

28 A když rodila, *jeden z nich* vyskytl ruku, kteroužto chytivši baba, uvázala na ni červenou nitku, řkuci: Ten vyjde prvé.

A gdy rodziła, wysunął jeden rękę; i wzięła położniczka, i uwiązała u ręki jego nić purpurową, mówiąc: "Ten wyszedł pierwszy!"

כח וַיְהִי בְלִדְתָּהּ וַיִּתֶּן־יָד וַתִּקַּח הַמְיַלֶּדֶת וַתִּקְשֹׁר
עַל־יָדוֹ שָׁנִי לֵאמֹר זֶה יָצָא רִאשֹׁנָה׃

און עס איז געווען, אַז זי האָט געבאָרן, האָט איינער אַרויסגעשטעקט זײַן האַנט, און די הייבין האָט גענומען און האָט אָנגעבונדן אָן זײַן האַנט אַ רויטן פאָדים, אַזוי צו זאָגן: דער דאָזיקער איז אַרויסגעקומען צוערשט.

29 Když pak vtáhl ruku svou zase, hle, vyšel bratr jeho. I řekla: Jak jsi protrhl? Tvéť jest protržení. I nazváno jest jméno jeho Fáres.

Lecz gdy wciągnął rękę swoję, a oto wyszedł brat jego, i rzekła: "Cóż to, przełamałeś sobie ten przełom?" I nazwano imię jego: Perec.

כט וַיְהִי כְּמֵשִׁיב יָדוֹ וְהִנֵּה יָצָא אָחִיו וַתֹּאמֶר
מַה־פָּרַצְתָּ עָלֶיךָ פָּרֶץ וַיִּקְרָא שְׁמוֹ פָּרֶץ׃

און עס איז געווען, ווי ער ציט צוריק זײַן האַנט, ערשט זײַן ברודער איז אַרויסגעקומען; האָט זי געזאָגט: וואָס האָסטו זיך געריסן מיט אַזאַ רײַסעניש? און מע האָט גערופֿן זײַן נאָמען פֶּרֶץ.

30 A potom vyšel bratr jeho, kterýž měl na ruce nitku červenou. I nazváno jest jméno jeho Zára.

A następnie wyszedł brat jego, na którego ręku była nić purpurowa. I nazwano imię jego: Zerach.

ל וְאַחַר יָצָא אָחִיו אֲשֶׁר עַל־יָדוֹ הַשָּׁנִי וַיִּקְרָא שְׁמוֹ
זָרַח׃

און דערנאָך איז אַרויסגעקומען זײַן ברודער, וואָס אויף זײַן האַנט איז געווען דער רויטער פאָדים; און מע האָט גערופֿן זײַן נאָמען זֶרַח.

1 Jozef pak doveden byl do Egypta; a koupil ho Putifar, dvořenin Faraonův, nejvyšší nad drabanty, muž Egyptský, od Izmaelitských, kteříž ho tam dovedli.

Josef zaś sprowadzony został do Micraim; i kupił go Potifar, dworzanin Faraona, naczelnik przybocznej straży, Micrejczyk, od Iszmaelitów, którzy sprowadzili go tam.

א וְיוֹסֵף הוּרַד מִצְרָיְמָה וַיִּקְנֵהוּ פּוֹטִיפַר סְרִיס פַּרְעֹה שַׂר הַטַּבָּחִים אִישׁ מִצְרִי מִיַּד הַיִּשְׁמְעֵאלִים אֲשֶׁר הוֹרִדֻהוּ שָׁמָּה׃

און יוֹסף איז אַראָפּגענידערט געוואָרן קיין מִצרַיִם, און פּוֹטיפַר, אַ הויפּדינער פֿון פַּרעהן, דער אויבערלײַבוועכטער, אַ מִצרישער מאַן, האָט אים אָפּגעקויפט פֿון דער האַנט פֿון די יִשמעאֵלים וואָס האָבן אים אַהין אַראָפּגענידערט.

2 Byl pak Hospodin s Jozefem, a všecko se mu šťastně vedlo, a bydlil v domě pána svého *toho* Egyptského.

I był Wiekuisty z Josefem, a był mężem szczęśliwym; i zostawał w domu pana swojego, Micrejczyka.

ב וַיְהִי יְהוָה אֶת־יוֹסֵף וַיְהִי אִישׁ מַצְלִיחַ וַיְהִי בְּבֵית אֲדֹנָיו הַמִּצְרִי׃

און גאָט איז געווען מיט יוֹספֿן, און ער איז געווען אַ באַגליקטער מענטש; און ער איז געווען אין הויז פֿון זײַן האַר דעם מִצרי.

3 A viděl pán jeho, že Hospodin *byl* s ním, a že všecko, což činil, Hospodin k prospěchu přivedl v rukou jeho.

A widząc pan jego, że Wiekuisty z nim, i że wszystkiemu, co czyni, Wiekuisty szczęści w ręku jego;

ג וַיַּרְא אֲדֹנָיו כִּי יְהוָה אִתּוֹ וְכֹל אֲשֶׁר־הוּא עֹשֶׂה יְהוָה מַצְלִיחַ בְּיָדוֹ׃

און זײַן האַר האָט געזען, אַז גאָט איז מיט אים, און אַלץ וואָס ער טוט, באַגליקט גאָט אין זײַן האַנט;

4 Tedy nalezl Jozef milost před očima jeho, a sloužil mu. I představil ho domu svému, a všecko, což měl, dal v ruku jeho.

Znalazł wtedy Josef łaskę w oczach jego, i służył mu. I ustanowił go nad domem swoim, a wszystko, co posiadał, oddał w ręce jego.

ד וַיִּמְצָא יוֹסֵף חֵן בְּעֵינָיו וַיְשָׁרֶת אֹתוֹ וַיַּפְקִדֵהוּ עַל־בֵּיתוֹ וְכָל־יֶשׁ־לוֹ נָתַן בְּיָדוֹ׃

האָט יוֹסף געפונען חן אין זײַנע אויגן, און ער האָט אים באַדינט. און ער האָט אים אויפֿגעזעצט איבער זײַן הויז, און אַלץ וואָס ער האָט געהאַט, האָט ער איבערגעגעבן אין זײַן האַנט.

5 A hned, jakž ustanovil ho nad domem svým, a nade vším, což měl, požehnal Hospodin domu Egyptského toho pro Jozefa. A bylo požehnání Hospodinovo na všech věcech, kteréž měl doma i na poli.

ה וַיְהִי מֵאָז הִפְקִיד אֹתוֹ בְּבֵיתוֹ וְעַל כָּל־אֲשֶׁר
יֶשׁ־לוֹ וַיְבָרֶךְ יְהוָה אֶת־בֵּית הַמִּצְרִי בִּגְלַל יוֹסֵף
וַיְהִי בִּרְכַּת יְהוָה בְּכָל־אֲשֶׁר יֶשׁ־לוֹ בַּבַּיִת
וּבַשָּׂדֶה׃

I było od czasu, gdy go ustanowił nad domem swoim i nad wszystkiém, co posiadał, błogosławił Wiekuisty domowi Micrejczyka gwoli Josefowi, i było błogosławieństwo Wiekuistego nad wszystkiém, co posiadał w domu i na polu.

און עס איז געווען, פֿון זינט ער האָט אים אויפֿגעזעצט איבער זײַן הויז, און איבער אַלץ וואָס ער האָט געהאַט, האָט גאָט געבענטשט דעם מִצרים הויז פֿון יוֹספס וועגן, און אַ ברכה פֿון גאָט איז געווען אויף אַלץ וואָס ער האָט געהאַט אין הויז און אין פעלד.

6 Všech tedy věcí, kteréž měl, zanechal v rukou Jozefových; aniž o čem, tak jako on, věděl, jediné o chlebě, kterýž jedl. Byl pak Jozef ušlechtilé postavy a krásného vzezření.

ו וַיַּעֲזֹב כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ בְּיַד־יוֹסֵף וְלֹא־יָדַע אִתּוֹ
מְאוּמָה כִּי אִם־הַלֶּחֶם אֲשֶׁר־הוּא אוֹכֵל וַיְהִי יוֹסֵף
יְפֵה־תֹאַר וִיפֵה מַרְאֶה׃

I zostawił wszystko, co posiadał, w ręku Josefa, i nie troszczył się przy nim o nic, wyjąwszy o chléb, który pożywał. A był Josef pięknej postaci, i pięknego wejrzenia.

האָט ער איבערגעלאָזן אַלץ וואָס ער האָט געהאַט אין יוֹספס האַנט, און ער האָט לעבן אים ניט געוווּסט פֿון קיין זאַך, אַחוץ דעם ברויט וואָס ער האָט געגעסן. און יוֹסף איז געווען שיין אויפֿן געשטאַלט, און שיין אויפֿן פנים.

7 I stalo se potom, že vzhlédala žena pána jeho očima svýma na Jozefa, a řekla: Spi se mnou.

ז וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַתִּשָּׂא אֵשֶׁת־אֲדֹנָיו
אֶת־עֵינֶיהָ אֶל־יוֹסֵף וַתֹּאמֶר שִׁכְבָה עִמִּי׃

I stało się po zdarzeniach tych, iż zwróciła żona pana jego oczy swe na Josefa, i rzekła: "Połóż się zemną!"

און עס איז געווען נאָך די דאָזיקע געשעענישן, האָט זײַן האַרס ווײַב אויפֿגעהויבן אירע אויגן אויף יוֹספֿן, און זי האָט געזאָגט: ליג מיט מיר.

8 Kterýžto odpíraje, řekl ženě pána svého: Aj, pán můj neví tak jako já, co *jest* v domě, a všecko, což má, dal v ruce mé.

ח וַיְמָאֵן וַיֹּאמֶר אֶל־אֵשֶׁת אֲדֹנָיו הֵן אֲדֹנִי לֹא־יָדַע
אִתִּי מַה־בַּבָּיִת וְכֹל אֲשֶׁר־יֶשׁ־לוֹ נָתַן בְּיָדִי׃

Ale on wzbraniał się, i rzekł do żony pana swojego: "Oto pan mój nie troszczy się przy mnie o nic, co w domu, a wszystko, co posiada, oddał w ręce moje.

האָט ער ניט געוואָלט, און ער האָט געזאָגט צו זײַן האַרס ווײַב: זע, מײַן האַר וויס ניט לעבן מיר וואָס אין הויז טוט זיך, און אַלץ וואָס ער האָט, האָט ער איבערגעגעבן אין מײַן האַנט.

9 Není žádného přednějšího nade mne v domě tomto, aniž co vyňal z správy mé, kromě tebe, jelikož jsi ty manželka jeho. Jak bych tedy učinil takovou nešlechetnost, a hřešil i proti Bohu?

ט אֵינֶנּוּ גָדוֹל בַּבַּיִת הַזֶּה מִמֶּנִּי וְלֹא־חָשַׂךְ מִמֶּנִּי
מְאוּמָה כִּי אִם־אוֹתָךְ בַּאֲשֶׁר אַתְּ־אִשְׁתּוֹ וְאֵיךְ
אֶעֱשֶׂה הָרָעָה הַגְּדֹלָה הַזֹּאת וְחָטָאתִי לֵאלֹהִים׃

Niema wyższego w domu tym nademnie, a nie odmówił mi niczego prócz ciebie, przeto żeś ty żoną jego; i jakże miałbym spełnić tę niegodziwość wielką, i zgrzeszyć przeciw Bogu!?"

ער איז אין דעם דאָזיקן הויז ניט גרעסער פֿון
מיר, און ער האָט ניט פֿאַרמיטן פֿון מיר קיין
זאַך, נאָר בלויז דיך, ווײַל דו ביסט זײַן ווײַב.
הײַנט ווי קען איך טאָן דאָס דאָזיקע גרויסע בייז,
און זינדיקן צו גאָט?

10 A když mluvila ona Jozefovi den po dni, nepovolil jí, aby spal s ní, *ani* aby býval s ní.

י וַיְהִי כְּדַבְּרָהּ אֶל־יוֹסֵף יוֹם יוֹם וְלֹא־שָׁמַע אֵלֶיהָ
לִשְׁכַּב אֶצְלָהּ לִהְיוֹת עִמָּהּ׃

I stało się, że choć namawiała Josefa codziennie, nie usłuchał jej, by położyć się przy niej i być z nią.

און עס איז געווען, אַז זי האָט גערעדט צו יוספֿן
טאָג פֿאַר טאָג, און ער האָט ניט צוגעהערט צו
איר, צו ליגן מיט איר, צו זײַן מיט איר,

11 Tedy dne jednoho, když přišel do domu k práci své, a nebylo tu žádného z domácích v domě,

יא וַיְהִי כְּהַיּוֹם הַזֶּה וַיָּבֹא הַבַּיְתָה לַעֲשׂוֹת מְלַאכְתּוֹ
וְאֵין אִישׁ מֵאַנְשֵׁי הַבַּיִת שָׁם בַּבָּיִת׃

I zdarzyło się dnia pewnego, że wszedł do domu, by załatwić sprawę swoję; a nikogo z domowników tam w domu nie było.

איז, איין טאָג ווען ער איז אַרײַנגעקומען אין הויז
צו טאָן זײַן אַרבעט, און קיין מענטש פֿון די
הויזלײַט איז דאָרטן ניט געווען אין הויז,

12 Chytila jej ona za roucho jeho, řkuci: Lež se mnou. On pak nechav roucha svého v rukou jejích, utekl, a vyšel ven.

יב וַתִּתְפְּשֵׂהוּ בְּבִגְדוֹ לֵאמֹר שִׁכְבָה עִמִּי וַיַּעֲזֹב בִּגְדוֹ
בְּיָדָהּ וַיָּנָס וַיֵּצֵא הַחוּצָה׃

I pochwyciła go za szatę jego, i rzekła: "Połóż się ze mną!" Lecz on zostawił szatę swą w ręku jej, - uciekł, i wyszedł na ulicę.

האָט זי אים אָנגעכאַפּט פֿאַר זײַן קלייד, אַזוי צו
זאָגן: ליג מיט מיר. האָט ער איבערגעלאָזן זײַן
קלייד אין איר האַנט, און איז אַנטלאָפֿן און
אַרויס דרויסן.

13 A ona viduci, že nechal roucha svého v rukou jejích a vyběhl ven,

יג וַיְהִי כִּרְאוֹתָהּ כִּי־עָזַב בִּגְדוֹ בְּיָדָהּ וַיָּנָס הַחוּצָה׃

I stało się, - gdy zobaczyła, że zostawił szatę swą w ręku jej, a uciekł na ulicę:

און עס איז געווען, ווי זי האָט געזען, אַז ער האָט
איבערגעלאָזן זײַן קלייד אין איר האַנט, און איז
אַנטלאָפֿן דרויסן,

14 Svolala domácí své, a řekla k nim takto: Pohleďte, přivedl nám muže Hebrejského, kterýž by měl posměch z nás; *nebo* přišel ke mně, aby ležel se mnou; i křičela jsem hlasem velikým.

יד וַתִּקְרָא לְאַנְשֵׁי בֵיתָהּ וַתֹּאמֶר לָהֶם לֵאמֹר רְאוּ הֵבִיא לָנוּ אִישׁ עִבְרִי לְצַחֶק בָּנוּ בָּא אֵלַי לִשְׁכַּב עִמִּי וָאֶקְרָא בְּקוֹל גָּדוֹל׃

Że zawołała na domowników swoich, i rzekła do nich, mówiąc: "Patrzcie, sprowadził nam Ibrejczyka, by swawolić z nami! Przyszedł do mnie, aby położyć się ze mną; lecz zawołałam głosem wielkim;

אַזוי האָט זי גערופֿן צו אירע הויזלײַט, און האָט צו זיי געזאָגט, אַזוי צו זאָגן: זעט, מע האָט אונדז געבראַכט אַ מאַן אַ עבֿרי, צו מאַכן געשפּעט פֿון אונדז; ער איז געקומען צו מיר צו ליגן מיט מיר, און איך האָב גערופֿן אויף אַ הויכן קול.

15 A když uslyšel, že jsem hlasu svého pozdvihla a křičela, nechav roucha svého u mne, utekl a vyšel ven.

טו וַיְהִי כְשָׁמְעוֹ כִּי־הֲרִימֹתִי קוֹלִי וָאֶקְרָא וַיַּעֲזֹב בִּגְדוֹ אֶצְלִי וַיָּנָס וַיֵּצֵא הַחוּצָה׃

I było, gdy usłyszał, że podniosłam głos mój i zawołałam, zostawił szatę swą u mnie i uciekł, i wyszedł na ulicę."

איז, ווי ער האָט געהערט, אַז איך האָב אויפֿגעהויבן מײַן קול און האָב גערופֿן, אַזוי האָט ער איבערגעלאָזן זײַן קלייד בײַ מיר, און איז אַנטלאָפֿן און אַרויס דרויסן.

16 Tedy schovala roucho jeho u sebe, až přišel pán jeho do domu svého.

טז וַתַּנַּח בִּגְדוֹ אֶצְלָהּ עַד־בּוֹא אֲדֹנָיו אֶל־בֵּיתוֹ׃

I zostawiła szatę jego u siebie, do przybycia pana jego do domu.

און זי האָט אַוועקגעלייגט זײַן קלייד בײַ זיך, ביז זײַן האַר איז געקומען אַהיים.

17 K němuž mluvila v tato slova, řkuci: Přišel ke mně služebník ten Hebrejský, kteréhožs přivedl nám, aby mi lehkost učinil.

יז וַתְּדַבֵּר אֵלָיו כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה לֵאמֹר בָּא־אֵלַי הָעֶבֶד הָעִבְרִי אֲשֶׁר־הֵבֵאתָ לָּנוּ לְצַחֶק בִּי׃

I opowiedziała mu w tych samych słowach, mówiąc: "Przyszedł do mnie ten sługa, Ibrejczyk, którego sprowadziłeś nam, - aby swawolił ze mną.

און זי האָט גערעדט צו אים אַזוי ווי די דאָזיקע ווערטער, אַזוי צו זאָגן: דער קנעכט דער עבֿרי וואָס דו האָסט אונדז געבראַכט, איז געקומען צו מיר צו מאַכן געשפּעט פֿון מיר.

18 A když jsem hlasu svého pozdvihla a křičela, tedy nechal roucha svého u mne, a utekl ven.

יח וַיְהִי כַּהֲרִימִי קוֹלִי וָאֶקְרָא וַיַּעֲזֹב בִּגְדוֹ אֶצְלִי וַיָּנָס הַחוּצָה׃

Lecz gdy podniosłam głos mój, i krzyknęłam, - zostawił szatę swą u mnie, i uciekł na ulicę."

און עס איז געווען, ווי איך האָב אויפֿגעהויבן מײַן קול און האָב גערופֿן, אַזוי האָט ער איבערגעלאָזן זײַן קלייד בײַ מיר, און איז אַנטלאָפֿן דרויסן.

19 I stalo se, že, když uslyšel pán jeho slova ženy své, kteráž mluvila mu, pravěci: Tak mi učinil služebník tvůj, rozhněval se velmi.

I stało się, - gdy usłyszał pan jego słowa żony swojej, które opowiadała mu mówiąc: "W podobny sposób postąpił ze mną sługa twój;" - że wspłonął gniew jego.

יט וַיְהִי כִשְׁמֹעַ אֲדֹנָיו אֶת־דִּבְרֵי אִשְׁתּוֹ אֲשֶׁר דִּבְּרָה אֵלָיו לֵאמֹר כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה עָשָׂה לִי עַבְדֶּךָ וַיִּחַר אַפּוֹ׃

און עס איז געווען, ווי זײַן האַר האָט געהערט די ווערטער פֿון זײַן ווײַב, וואָס זי האָט צו אים גערעדט, אַזוי צו זאָגן: אַזעלכע זאַכן האָט געטאָן צו מיר דײַן קנעכט, האָט זײַן צאָרן געגרימט.

20 Protož vzal ho pán jeho, a dal jej do věže žalářné, *v* to místo, kdež vězňové královští seděli; i byl tam v žaláři.

I wziął go pan Josefa, i oddał go do więzienia, do miejsca, gdzie więźnie króla więzieni byli. I był on tam w więzieniu.

כ וַיִּקַּח אֲדֹנֵי יוֹסֵף אֹתוֹ וַיִּתְּנֵהוּ אֶל־בֵּית הַסֹּהַר מְקוֹם אֲשֶׁר־אסורי אֲסִירֵי הַמֶּלֶךְ אֲסוּרִים וַיְהִי־שָׁם בְּבֵית הַסֹּהַר׃

און יוספס האַר האָט אים גענומען, און האָט אים אַרײַנגעזעצט אין געפענקעניש, אין דעם אָרט ווו דעם מלכס געפאַנגענע זײַנען אײַנגעשפּאַרט; און ער איז דאָרטן געווען אין געפענקעניש.

21 Byl pak Hospodin s Jozefem, a naklonil se k němu milosrdenstvím; a dal jemu milost u vládaře nad žalářem.

Ale był Wiekuisty z Josefem, i zwrócił nań przychylność, i użyczył mu łaski w oczach przełożonego więzienia.

כא וַיְהִי יְהוָה אֶת־יוֹסֵף וַיֵּט אֵלָיו חָסֶד וַיִּתֵּן חִנּוֹ בְּעֵינֵי שַׂר בֵּית־הַסֹּהַר׃

און גאָט איז געווען מיט יוספֿן, און ער האָט גענײַגט צו אים גענאָד, און אים געגעבן חן אין די אויגן פֿון דעם האַר פֿון געפענקעניש.

22 I dal vládař žaláře v moc Jozefovi všecky vězně, kteříž *byli* v věži žalářné; a cožkoli tam činiti měli, on to spravoval.

I oddał przełożony więzienia w moc Josefa wszystkich więźniów będących w więzieniu; a wszystkiém, co tam robić mieli, on rozporządzał.

כב וַיִּתֵּן שַׂר בֵּית־הַסֹּהַר בְּיַד־יוֹסֵף אֵת כָּל־הָאֲסִירִם אֲשֶׁר בְּבֵית הַסֹּהַר וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר עֹשִׂים שָׁם הוּא הָיָה עֹשֶׂה׃

און דער האַר פֿון געפענקעניש האָט איבערגעגעבן אויף דער האַנט פֿון יוספֿן אַלע געפאַנגענע וואָס אין געפענקעניש; און אַלץ וואָס מע האָט דאָרטן געטאָן, האָט ער אויפֿגעטאָן.

23 Aniž vládař žaláře k čemu dohlídal,což jemu svěřil; proto že Hospodin byl s ním, a což on činil, Hospodin tomu prospěch dával.

Przełożony więzienia nie wglądał w nic, co pod ręką jego było; gdyż był Wiekuisty z nim, a cokolwiek czynił, Wiekuisty poszczęścił.

כג אֵין שַׂר בֵּית־הַסֹּהַר רֹאֶה אֶת־כָּל־מְאוּמָה בְּיָדוֹ בַּאֲשֶׁר יְהוָה אִתּוֹ וַאֲשֶׁר־הוּא עֹשֶׂה יְהוָה מַצְלִיחַ׃

דער האַר פֿון געפענקעניש האָט ניט נאָכגעקוקט קיין שום זאַך אונטער זײַן האַנט, ווײַל גאָט איז געווען מיט אים, און וואָס ער האָט געטאָן, האָט גאָט באַגליקט.

1 Stalo se potom, že šeňkýř krále Egyptského a pekař provinili proti pánu svému, králi Egyptskému.

וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה חָטְאוּ מַשְׁקֵה מֶלֶךְ־מִצְרַיִם וְהָאֹפֶה לַאֲדֹנֵיהֶם לְמֶלֶךְ מִצְרָיִם׃ א

I stało się po zdarzeniach tych, że przewinili podczaszy króla Micraim, i piekarz przeciw panu swojemu, królowi Micraim.

און עס איז געווען נאָך די דאָזיקע געשעענישן, האָט דער טראַנקמײַסטער פֿון דעם מלך פֿון מִצרַיִם, און דער בעקער, זיך פֿאַרזינדיקט אַקעגן זייער האַר, דעם מלך פֿון מִצרַיִם.

2 I rozhněval se Farao na oba úředníky své, na vládaře nad šeňkýři, a na vládaře nad pekaři.

וַיִּקְצֹף פַּרְעֹה עַל שְׁנֵי סָרִיסָיו עַל שַׂר הַמַּשְׁקִים וְעַל שַׂר הָאוֹפִים׃ ב

I rozgniewał się Faraon na obu dworzan swoich: na przełożonego podczaszych, i przełożonego piekarzy.

און פַּרעה האָט געצערנט אויף זײַנע צוויי הויפֿדינער, אויף דעם אויבערטראַנקמײַסטער און אויף דעם אויבערבעקער.

3 A dal je do vězení v domě nejvyššího nad drabanty, do věže žalářné, v místo, v němž Jozef vězněm byl.

וַיִּתֵּן אֹתָם בְּמִשְׁמַר בֵּית שַׂר הַטַּבָּחִים אֶל־בֵּית הַסֹּהַר מְקוֹם אֲשֶׁר יוֹסֵף אָסוּר שָׁם׃ ג

I oddał ich pod straż, do domu naczelnika straży przybocznej, do więzienia, do miejsca, gdzie osadzony był Josef.

און ער האָט זיי אַרײַנגעזעצט אין דער וואַך פֿון דעם אויבערלײַבוועכטערס הויז, אין געפֿענקעניש, אין דעם אָרט וואָס יוסף איז דאָרטן געווען אײַנגעשפּאַרט.

4 I postavil jim nejvyšší nad drabanty Jozefa k službě; a byli *drahně* dní u vězení.

וַיִּפְקֹד שַׂר הַטַּבָּחִים אֶת־יוֹסֵף אִתָּם וַיְשָׁרֶת אֹתָם וַיִּהְיוּ יָמִים בְּמִשְׁמָר׃ ד

I ustanowił naczelnik straży przybocznej Josefa przy nich, i posługiwał im. I przebyli przez niejaki czas pod strażą.

און דער אויבערלײַבוועכטער האָט געשטעלט יוספֿן לעבן זיי, און ער האָט זיי באַדינט; און זיי זײַנען געווען אַ צײַט אין וואַך.

5 I měli sen oba dva, každý z nich sen svůj noci jedné, každý podlé vyložení sna svého, šeňkýř i pekař krále Egyptského, kteříž seděli v věži.

וַיַּחַלְמוּ חֲלוֹם שְׁנֵיהֶם אִישׁ חֲלֹמוֹ בְּלַיְלָה אֶחָד אִישׁ כְּפִתְרוֹן חֲלֹמוֹ הַמַּשְׁקֶה וְהָאֹפֶה אֲשֶׁר לְמֶלֶךְ מִצְרַיִם אֲשֶׁר אֲסוּרִים בְּבֵית הַסֹּהַר׃ ה

I śnił się sen im obu, - każdemu sen swój jednej nocy, każdemu innego znaczenia sen, - podczaszemu i piekarzowi króla Micraim, którzy osadzeni byli w więzieniu.

האָט זיך ביידן געחלומט אַ חלום אין איין נאַכט, איטלעכן זײַן חלום, איטלעכן לויט דעם פּיתרון פֿון זײַן חלום – דעם טראַנקמײַסטער און דעם בעקער פֿון דעם מלך פֿון מִצרַיִם, וואָס זײַנען געווען אײַנגעשפּאַרט אין געפֿענקעניש.

6 Tedy přišel k nim Jozef ráno, a hleděl na ně; a aj, byli smutní.

וַיָּבֹא אֲלֵיהֶם יוֹסֵף בַּבֹּקֶר וַיַּרְא אֹתָם וְהִנָּם זֹעֲפִים׃ ו

I przyszedł do nich Josef z rana, i ujrzał ich, a oto byli zasępieni.

און יוסף איז געקומען צו זיי אין דער פֿרי, און האָט זיי אָנגעקוקט, ערשט זיי זײַנען צעטראָגן.

7 I optal se těch úředníků Faraonových, kteříž s ním byli v vězení v domě pána jeho, řka: Proč *jsou* dnes tváři vaše smutnější?

ז וַיִּשְׁאַל אֶת־סְרִיסֵי פַרְעֹה אֲשֶׁר אִתּוֹ בְמִשְׁמַר בֵּית אֲדֹנָיו לֵאמֹר מַדּוּעַ פְּנֵיכֶם רָעִים הַיּוֹם׃

I zapytał się dworzan Faraona, będących z nim pod strażą, w domu pana jego, mówiąc: "Czemu to lica wasze tak ponure dzisiaj?"

האָט ער געפֿרעגט די הויפֿדינער פֿון פּרעהן וואָס מיט אים אין דער וואַך פֿון זײַן האַרס הויז, אַזוי צו זאָגן: פֿאַר וואָס זײַנען אײַערע פּנימער הײַנט פֿאַרערגערט?

8 Kteřížto odpověděli jemu: Měli jsme sen, a nemáme, kdo by jej vyložil. I řekl jim Jozef: Zdaliž Boží nejsou výkladové? Pravte mi medle.

ח וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו חֲלוֹם חָלַמְנוּ וּפֹתֵר אֵין אֹתוֹ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יוֹסֵף הֲלוֹא לֵאלֹהִים פִּתְרֹנִים סַפְּרוּ־נָא לִי׃

I odpowiedzieli mu: "Sen śnił się nam, a wytłomaczyć go niema komu." I rzekł do nich Josef: "Wszak od Boga wytłomaczenia! Chciejcie mi opowiedzieć!"

האָבן זיי צו אים געזאָגט: אונדז האָט זיך געחלומט אַ חלום, און ניטאָ ווער זאָל אים פּותר זײַן. האָט יוסף צו זיי געזאָגט: פּיתרונים זײַנען דאָך פֿון גאָט; דערציילט מיר, איך בעט אײַך.

9 Tedy správce nad šeňkýři vypravoval sen svůj Jozefovi, a řekl jemu: Zdálo se mi ve snách, že jsem viděl před sebou vinný kmen,

ט וַיְסַפֵּר שַׂר־הַמַּשְׁקִים אֶת־חֲלֹמוֹ לְיוֹסֵף וַיֹּאמֶר לוֹ בַּחֲלוֹמִי וְהִנֵּה־גֶפֶן לְפָנָי׃

I opowiedział przełożony podczaszych sen swój Josefowi, i rzekł mu: "We śnie moim, - a oto winorośl przedemną;

האָט דער אויבערטראַנקמײַסטער דערציילט זײַן חלום צו יוספֿן, און ער האָט צו אים געזאָגט: מיר חלומט זיך, ערשט פֿאַר מיר איז אַ ווײַנשטאָק,

10 A na *tom* kmenu tři ratolesti; a ten *kmen* jako by pupence pouštěl, *a* vycházel květ jeho, *až* k sezrání přišli hroznové jeho.

י וּבַגֶּפֶן שְׁלֹשָׁה שָׂרִיגִם וְהִיא כְפֹרַחַת עָלְתָה נִצָּהּ הִבְשִׁילוּ אַשְׁכְּלֹתֶיהָ עֲנָבִים׃

A na winorośli trzy gałązki; a ona zaledwie się rozwinęła, puściła kwiat, i dojrzały szypułki jej w grona.

און אויפֿן ווײַנשטאָק דרײַ צווײַגן; און ווי ער בליט, איז אויפֿגעגאַנגען זײַן בליעכץ, האָבן זײַנע הענגלעך געצײַטיקט ווײַנטרויבן.

11 A *já maje* koflík Faraonův v ruce své, bral jsem hrozny, a vytlačoval je do koflíka Faraonova, a podával jsem koflíka Faraonovi do rukou.

יא וְכוֹס פַּרְעֹה בְּיָדִי וָאֶקַּח אֶת־הָעֲנָבִים וָאֶשְׂחַט אֹתָם אֶל־כּוֹס פַּרְעֹה וָאֶתֵּן אֶת־הַכּוֹס עַל־כַּף פַּרְעֹה׃

A puhar Faraona w ręku moim. I wziąłem grona te, i wycisnąłem je w puhar Faraona, i podałem puhar w rękę Faraona."

און פּרעהס בעכער איז געווען אין מײַן האַנט; האָב איך גענומען די ווײַנטרויבן, און האָב זיי אויסגעקוועטשט אין פּרעהס בעכער, און דערלאַנגט דעם בעכער אין פּרעהס האַנט.

12 I řekl jemu Jozef: Toto jest vyložení jeho: Ti tři révové jsou tři dnové.

יב וַיֹּאמֶר לוֹ יוֹסֵף זֶה פִּתְרֹנוֹ שְׁלֹשֶׁת הַשָּׂרִגִים שְׁלֹשֶׁת יָמִים הֵם׃

I rzekł doń Josef: "Oto wykład jego: trzy gałązki, - to - trzy dni:

האָט יוסף צו אים געזאָגט: דאָס איז דער פּיתרון דערפֿון: די דרײַ צווײַגן דאָס זײַנען דרײַ טעג.

13 Po třech dnech povýší Farao hlavy tvé, a k úřadu tvému tě navrátí; i budeš podávati koflíka Faraonova do ruky jeho podlé obyčeje prvního, když jsi byl šeňkýřem jeho.

Za trzy dni wywyższy Faraon głowę twoję, a przywróci cię na stanowisko twoje, i będziesz podawał puhar Faraona do ręki jego, zwyczajem dawnym, gdy byłeś podczaszym jego.

יג בְּעוֹד שְׁלֹשֶׁת יָמִים יִשָּׂא פַרְעֹה אֶת־רֹאשֶׁךָ וַהֲשִׁיבְךָ עַל־כַּנֶּךָ וְנָתַתָּ כוֹס־פַּרְעֹה בְּיָדוֹ כַּמִּשְׁפָּט הָרִאשׁוֹן אֲשֶׁר הָיִיתָ מַשְׁקֵהוּ׃

אין דרײַ טעג אַרום וועט פַּרעה אויפֿנעמען דײַן קאָפּ, און וועט דיך אומקערן אויף דײַן שטאַנד, און וועסט דערלאַנגען פַּרעהס בעכער אין זײַן האַנט, לויטן פֿריערדיקן שטייגער, ווען דו ביסט געווען זײַן טראַנקמײַסטער.

14 Ale mějž mne v své paměti, když se dobře povede; a učiň, prosím, se mnou *to* milosrdenství, abys zmínku učinil o mně před Faraonem, a vysvobodil mne z domu tohoto.

Jeżeli przypomnisz mnie sobie, gdy dobrze ci będzie, to wyświadcz że mi tę łaskę, i napomknij o mnie przed Faraonem, i wyprowadź mnie z domu tego.

יד כִּי אִם־זְכַרְתַּנִי אִתְּךָ כַּאֲשֶׁר יִיטַב לָךְ וְעָשִׂיתָ־נָּא עִמָּדִי חָסֶד וְהִזְכַּרְתַּנִי אֶל־פַּרְעֹה וְהוֹצֵאתַנִי מִן־הַבַּיִת הַזֶּה׃

אָבער זאָלסט מיך געדענקען בײַ זיך, אַז דיר וועט גוט זײַן, און זאָלסט טאָן, איך בעט דיך, אַ חסד מיט מיר, און מיך דערמאָנען פֿאַר פַּרעהן, און מיך אַרויסציִען פֿון דעם דאָזיקן הויז.

15 Nebo kradmo jsem vzat z země Židovské; a zde jsem ničeho neučinil, pročež by mne do tohoto vězení dali.

Gdyż po złodziejsku, wykradziono mnie z ziemi Ibrejczyków, a także i tu nie uczyniłem nic takiego, żeby wtrącono mnie do lochu".

טו כִּי־גֻנֹּב גֻּנַּבְתִּי מֵאֶרֶץ הָעִבְרִים וְגַם־פֹּה לֹא־עָשִׂיתִי מְאוּמָה כִּי־שָׂמוּ אֹתִי בַּבּוֹר׃

וואָרום געגנבעט בין איך געגנבעט געוואָרן פֿון לאַנד פֿון די עִברים; און דאָ אויך האָב איך קיין זאַך ניט געטאָן, וואָס מע האָט מיך אַרײַנגעזעצט אין תּפֿיסה.

16 Vida pak správce nad pekaři, že dobře vyložil, řekl Jozefovi: Mně také zdálo se ve snách, ano tři košové pletení na hlavě mé.

Widząc zaś przełożony piekarzy, że dobrze wytłumaczył, rzekł do Josefa: "A ja we śnie moim: a oto trzy kosze białego pieczywa na głowie mojej,

טז וַיַּרְא שַׂר־הָאֹפִים כִּי טוֹב פָּתָר וַיֹּאמֶר אֶל־יוֹסֵף אַף־אֲנִי בַּחֲלוֹמִי וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה סַלֵּי חֹרִי עַל־רֹאשִׁי׃

האָט דער אויבערבעקער געזען אַז ער האָט צום גוטן פּותר געווען, און ער האָט געזאָגט צו יוספֿן: מיר אויך האָט זיך געחלומט, ערשט דרײַ געפֿלאָכטענע קערב זײַנען אויף מײַן קאָפּ;

17 A v koši vrchním *byli* všelijací pokrmové Faraonovi dílem pekařským *strojení*, a ptáci jedli je z koše nad hlavou mou.

A w koszu wierzchnim wszelaka żywność Faraona, wyrobu piekarskiego; ale ptactwo wyjadało ją z kosza z ponad głowy mojej".

יז וּבַסַּל הָעֶלְיוֹן מִכֹּל מַאֲכַל פַּרְעֹה מַעֲשֵׂה אֹפֶה וְהָעוֹף אֹכֵל אֹתָם מִן־הַסַּל מֵעַל רֹאשִׁי׃

און אין דעם אויבערשטן קאָרב איז פֿון אַלערליי עסנוואַרג פֿאַר פַּרעהן, געבעקזאַכן, און די פֿויגלען עסן זיי פֿון דעם קאָרב איבער מײַן קאָפּ.

18 I odpověděl Jozef a řekl: Toto jest vyložení jeho: Tři košové jsou tři dnové.

יח וַיַּעַן יוֹסֵף וַיֹּאמֶר זֶה פִּתְרֹנוֹ שְׁלֹשֶׁת הַסַּלִּים שְׁלֹשֶׁת יָמִים הֵם׃

I odpowiedział Josef i rzekł: "Oto wykład jego: trzy kosze - to - trzy dni:

האָט יוסף געענטפֿערט און האָט געזאָגט: דאָס איז דער פּיתרון דערפֿון: די דרײַ קערב דאָס זײַנען דרײַ טעג.

19 Po třech dnech odejme tobě Farao hlavu tvou, a oběsí tě na dřevě; i budou jísti ptáci maso tvé s tebe.

יט בְּעוֹד שְׁלֹשֶׁת יָמִים יִשָּׂא פַרְעֹה אֶת־רֹאשְׁךָ מֵעָלֶיךָ וְתָלָה אוֹתְךָ עַל־עֵץ וְאָכַל הָעוֹף אֶת־בְּשָׂרְךָ מֵעָלֶיךָ׃

Za trzy dni zdejmie Faraon głowę twoję z ciebie, i powiesi cię na drzewie; a zjadać będzie ptactwo ciało twoje z ciebie."

אין דרײַ טעג אַרום וועט פּרעה אַראָפּנעמען דײַן קאָפּ פֿון דיר, און וועט דיך אויפֿהענגען אויף אַ בוים, און די פֿויגלען וועלן עסן דײַן פֿלייש פֿון דיר.

20 Tedy stalo se v den třetí, v den pamatný narození Faraonova, že učinil hody všechněm služebníkům svým; i počítal hlavu vládaře nad šeňky, i hlavu vládaře nad pekaři, mezi služebníky svými.

כ וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי יוֹם הֻלֶּדֶת אֶת־פַּרְעֹה וַיַּעַשׂ מִשְׁתֶּה לְכָל־עֲבָדָיו וַיִּשָּׂא אֶת־רֹאשׁ שַׂר הַמַּשְׁקִים וְאֶת־רֹאשׁ שַׂר הָאֹפִים בְּתוֹךְ עֲבָדָיו׃

I stało się dnia trzeciego, dnia urodzin Faraona, że wyprawił ucztę dla wszystkich sług swoich, i policzył głowę przełożonego podczaszych i głowę przełożonego piekarzy między sługami swoimi.

און עס איז געווען אויפֿן דריטן טאָג, אין פּרעהס געבורטסטאָג, האָט ער געמאַכט אַ מאָלצײַט פֿאַר אַלע זײַנע קנעכט, און האָט אויפֿגענומען דעם קאָפּ פֿון דעם אויבערטראַנקמײַסטער, און דעם קאָפּ פֿון דעם אויבערבעקער, צווישן זײַנע קנעכט.

21 A navrátil nejvyššího nad šeňky k místu jeho, aby podával koflíku Faraonovi do ruky.

כא וַיָּשֶׁב אֶת־שַׂר הַמַּשְׁקִים עַל־מַשְׁקֵהוּ וַיִּתֵּן הַכּוֹס עַל־כַּף פַּרְעֹה׃

I przywrócił przełożonego podczaszych do podczastwa swego, i podawał puhar do rąk Faraona:

און ער האָט אומגעקערט דעם אויבערטראַנקמײַסטער צו זײַן טראַנקמײַסטערשאַפֿט; און ער האָט דערלאַנגט דעם בעכער אין פּרעהס האַנט.

22 Vládaře pak nad pekaři oběsil, tak jakž jim byl *sen* vyložil Jozef.

כב וְאֵת שַׂר הָאֹפִים תָּלָה כַּאֲשֶׁר פָּתַר לָהֶם יוֹסֵף׃

A przełożonego piekarzy powiesił, - jak był wyłożył im Josef.

און דעם אויבערבעקער האָט ער אויפֿגעהאַנגען, אַזוי ווי יוסף האָט זיי פּותר געווען.

23 A nezpomenul správce nad šeňky na Jozefa, ale zapomenul na něj.

כג וְלֹא־זָכַר שַׂר־הַמַּשְׁקִים אֶת־יוֹסֵף וַיִּשְׁכָּחֵהוּ׃

Ale nie pamiętał przełożony podczaszych o Josefie, i zapomniał go.

אָבער דער אויבערטראַנקמײַסטער האָט ניט געדאַכט אָן יוספֿן, און האָט אים פֿאַרגעסן.

1 Stalo se pak po dvou letech, měl Farao sen. Zdálo mu se, že stál nad potokem.

I stało się po upływie dwóch lat, że Faraonowi się śniło: a niby stanął nad rzeką:

א וַיְהִי מִקֵּץ שְׁנָתַיִם יָמִים וּפַרְעֹה חֹלֵם וְהִנֵּה עֹמֵד עַל־הַיְאֹר׃

און עס איז געווען צום סוף פֿון צוויי יאָר צײַט, האָט זיך פּרעהן געחלומט, ערשט ער שטייט בײַם טײַך.

2 A aj, z toho potoku vycházelo sedm krav, pěkných na pohledění a tlustých, kteréžto pásly se na mokřinách.

A oto z rzeki wystąpiło siedm krów, pięknych z wejrzenia, i zdrowych na ciele; i pasły się na łące.

ב וְהִנֵּה מִן־הַיְאֹר עֹלֹת שֶׁבַע פָּרוֹת יְפוֹת מַרְאֶה וּבְרִיאֹת בָּשָׂר וַתִּרְעֶינָה בָּאָחוּ׃

און אָט גייען אַרויף פֿון טײַך זיבן קי, שיין אויפֿן אויסזען און פֿעט אויפֿן לײַב; און זיי האָבן זיך געפּיטערט אין דעם טײַכגראָז.

3 A aj, sedm krav jiných vycházelo za nimi z potoku, šeredných na pohledění a hubených, kteréžto stály podlé oněch krav při břehu potoka.

I oto, siedm krów innych wystąpiło za niemi z rzeki, lichych z wejrzenia i wychudłych na ciele, i stanęły obok owych krów, nad brzegiem rzeki.

ג וְהִנֵּה שֶׁבַע פָּרוֹת אֲחֵרוֹת עֹלוֹת אַחֲרֵיהֶן מִן־הַיְאֹר רָעוֹת מַרְאֶה וְדַקּוֹת בָּשָׂר וַתַּעֲמֹדְנָה אֵצֶל הַפָּרוֹת עַל־שְׂפַת הַיְאֹר׃

און אָט גייען אַרויף נאָך זיי פֿון טײַך זיבן אַנדערע קי, מיאוס אויפֿן אויסזען, און מאָגער אויפֿן לײַב; און זיי האָבן זיך געשטעלט לעבן יענע קי בײַם ברעג טײַך.

4 A ty krávy na pohledění šeredné a hubené sežraly oněch sedm krav na pohledění pěkných a tlustých. I procítil Farao.

I pożarły owe krowy liche z wejrzenia, i wychudłe na ciele, siedm krów pięknych z wejrzenia, zdrowych. I ocknął się Faraon.

ד וַתֹּאכַלְנָה הַפָּרוֹת רָעוֹת הַמַּרְאֶה וְדַקֹּת הַבָּשָׂר אֵת שֶׁבַע הַפָּרוֹת יְפֹת הַמַּרְאֶה וְהַבְּרִיאֹת וַיִּיקַץ פַּרְעֹה׃

און די מיאוסע אויפֿן אויסזען און מאָגערלײַביקע קי האָבן אויפֿגעגעסן די זיבן שיינע אויפֿן אויסזען און פֿעטע קי. און פּרעה האָט זיך אויפֿגעכאַפּט.

5 A když usnul zase, zdálo se jemu podruhé. A aj, sedm klasů vyrostlo z stébla jednoho, plných a pěkných.

I zasnął; i śniło mu się powtórnie: a oto siedm kłosów wyrastało z jednego źdźbła, zdrowych i pięknych,

ה וַיִּישָׁן וַיַּחֲלֹם שֵׁנִית וְהִנֵּה שֶׁבַע שִׁבֳּלִים עֹלוֹת בְּקָנֶה אֶחָד בְּרִיאוֹת וְטֹבוֹת׃

און ער איז אײַנגעשלאָפֿן, און אים האָט זיך געחלומט אַ צווייט מאָל, ערשט זיבן זאַנגען גייען-אויף אויף איין שטענגל געזונטע און גוטע.

6 A aj, sedm klasů tenkých a východním větrem usvadlých vzcházelo za nimi.

A oto siedm kłosów pustych i opalonych wiatrem wschodnim, wyrastało za niemi.

ו וְהִנֵּה שֶׁבַע שִׁבֳּלִים דַּקּוֹת וּשְׁדוּפֹת קָדִים צֹמְחוֹת אַחֲרֵיהֶן׃

און אָט שפּראָצן אַרויס נאָך זיי זיבן זאַנגען דינע און פֿאַרברענטע פֿון מזרח-ווינט.

7 A ti klasové tencí pohltili sedm oněch klasů zdařilých a plných. I procítiv Farao, a aj, *byl* sen.

ז וַתִּבְלַעְנָה הַשִּׁבֳּלִים הַדַּקּוֹת אֵת שֶׁבַע הַשִּׁבֳּלִים הַבְּרִיאוֹת וְהַמְּלֵאוֹת וַיִּיקַץ פַּרְעֹה וְהִנֵּה חֲלוֹם׃

I połknęły te kłosy puste owe siedm kłosów zdrowych i pełnych. I ocknął się Faraon; a to sen.

און די דינע זאַנגען האָבן אײַנגעשלונגען די זיבן געזונטע און פֿולע זאַנגען. און פַּרעה האָט זיך אויפֿגעכאַפּט, ערשט עס איז אַ חלום.

8 Když pak bylo ráno, zkormoucena byla mysl jeho; a poslav, svolal všecky hadače Egyptské, a všecky mudrce jejich. I vypravoval jim Farao sny své; a nebylo žádného, kdo by je vyložil Faraonovi.

ח וַיְהִי בַבֹּקֶר וַתִּפָּעֶם רוּחוֹ וַיִּשְׁלַח וַיִּקְרָא אֶת־כָּל־חַרְטֻמֵּי מִצְרַיִם וְאֶת־כָּל־חֲכָמֶיהָ וַיְסַפֵּר פַּרְעֹה לָהֶם אֶת־חֲלֹמוֹ וְאֵין־פּוֹתֵר אוֹתָם לְפַרְעֹה׃

I stało się zrana, zaniepokoił się duch jego; i posłał i zwołał wszystkich wróżbitów Micraimu i wszystkich mędrców jego; i opowiedział im Faraon sny swoje: lecz nie było nikogo, któryby je wytłomaczył Faraonowi.

און עס איז געווען אין דער פֿרי, איז זײַן געמיט געווען צערודערט, און ער האָט געשיקט און גערופֿן אַלע חַרטומים פֿון מִצרַיִם, און אַלע אירע חכמים; און פַּרעה האָט זיי דערציילט זײַנע חלומות, אָבער קיינער האָט זיי ניט געקענט פּותר זײַן פֿאַר פַּרעהן.

9 Tedy mluvil nejvyšší šeňk Faraonovi takto: Na provinění své rozpomínám se dnes.

ט וַיְדַבֵּר שַׂר הַמַּשְׁקִים אֶת־פַּרְעֹה לֵאמֹר אֶת־חֲטָאַי אֲנִי מַזְכִּיר הַיּוֹם׃

I rzekł przełożony podczaszych do Faraona, mówiąc: "Przewinienia moje wspominam ja dzisiaj.

האָט דער אויבערטראַנקמײַסטער גערעדט צו פַּרעהן, אַזוי צו זאָגן: מײַנע זינד מוז איך הײַנט דערמאָנען.

10 Farao rozhněvav se na služebníky své, dal mne byl do vězení v domě nejvyššího nad drabanty, mne a správce nad pekaři.

י פַּרְעֹה קָצַף עַל־עֲבָדָיו וַיִּתֵּן אֹתִי בְּמִשְׁמַר בֵּית שַׂר הַטַּבָּחִים אֹתִי וְאֵת שַׂר הָאֹפִים׃

Faraon rozgniewał się był na sługi swoje, oddał mnie pod straż do domu naczelnika przybocznej straży, - mnie i przełożonego piekarzy.

פַּרעה האָט געצערנט אויף זײַנע קנעכט, און האָט מיך אַרײַנגעזעצט אין דער וואַך פֿון דעם אויבערלײַבוועכטערס הויז, מיך און דעם אויבערבעקער.

11 Měli jsme pak sen jedné noci, on i já, jeden každý podlé vyložení snu svého.

יא וַנַּחַלְמָה חֲלוֹם בְּלַיְלָה אֶחָד אֲנִי וָהוּא אִישׁ כְּפִתְרוֹן חֲלֹמוֹ חָלָמְנוּ׃

I śnił się nam sen jednej nocy, mnie i jemu, każdemu innego znaczenia sen śnił się nam.

האָט זיך אונדז געחלומט אַ חלום אין איין נאַכט, מיר און אים; איטלעכן לויט דעם פּיתרון פֿון זײַן חלום האָט זיך אונדז געחלומט.

12 A byl tam s námi mládenec Hebrejský, služebník nejvyššího nad drabanty, jemuž když jsme vypravovali, vykládal nám sny naše; jednomu každému podlé snu jeho vykládal.

A był tam z nami młodzieniec Ibrejski, sługa naczelnika przybocznej straży; i opowiedzieliśmy mu i wyłożył nam sny nasze, każdemu wedle snu jego wyłożył.

יב וְשָׁם אִתָּנוּ נַעַר עִבְרִי עֶבֶד לְשַׂר הַטַּבָּחִים וַנְּסַפֶּר־לוֹ וַיִּפְתָּר־לָנוּ אֶת־חֲלֹמֹתֵינוּ אִישׁ כַּחֲלֹמוֹ פָּתָר׃

און דאָרטן איז מיט אונדז געווען אַ עִבְרִישער יונג, אַ קנעכט פֿון דעם אויבערלײַבוועכטער, האָבן מיר אים דערציילט, און ער האָט אונדז פּותר געווען אונדזערע חלומות; איטלעכן לויט זײַן חלום האָט ער פּותר געווען.

13 A stalo se, že jakž vykládal nám, tak bylo: Já jsem navrácen k úřadu svému, a on oběšen.

I stało się, że jako nam wyłożył, tak i było: mnie przywrócono na stanowisko moje, a jego powieszono."

יג וַיְהִי כַּאֲשֶׁר פָּתַר־לָנוּ כֵּן הָיָה אֹתִי הֵשִׁיב עַל־כַּנִּי וְאֹתוֹ תָלָה׃

און עס איז געווען, אַזוי ווי ער האָט אונדז פּותר געווען, אַזוי איז געשען: מיך האָט מען אומגעקערט אויף מײַן שטאַנד, און אים האָט מען אויפֿגעהאַנגען.

14 Tedy poslav Farao, povolal Jozefa, a rychle vypustili ho z žaláře. Kterýžto oholiv se, a změniv roucho své, přišel k Faraonovi.

I posłał Faraon, i zawezwał Josefa; i wyprowadzili go spiesznie z lochu. I ostrzygł się, i zmienił szaty swoje, i przyszedł do Faraona.

יד וַיִּשְׁלַח פַּרְעֹה וַיִּקְרָא אֶת־יוֹסֵף וַיְרִיצֻהוּ מִן־הַבּוֹר וַיְגַלַּח וַיְחַלֵּף שִׂמְלֹתָיו וַיָּבֹא אֶל־פַּרְעֹה׃

האָט פַּרעה געשיקט און גערופֿן יוספֿן, און מע האָט אים אויף גיך אַרויסגענומען פֿון תּפֿיסה. און ער האָט זיך אָפּגעגאָלט, און האָט איבערגעביטן זײַנע קליידער, און איז געקומען צו פַּרעהן.

15 I řekl Farao Jozefovi: Měl jsem sen, a není, kdo by jej vyložil; o tobě pak slyšel jsem to, že když uslyšíš sen, umíš jej vyložiti.

I rzekł Faraon do Josefa: "Sen mi się śnił, a nie ma nikogo, coby go wytłomaczył; ja zaś słyszałem o tobie - mówią, że rozumiesz sen, by go wyłożyć."

טו וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה אֶל־יוֹסֵף חֲלוֹם חָלַמְתִּי וּפֹתֵר אֵין אֹתוֹ וַאֲנִי שָׁמַעְתִּי עָלֶיךָ לֵאמֹר תִּשְׁמַע חֲלוֹם לִפְתֹּר אֹתוֹ׃

האָט פַּרעה געזאָגט צו יוספֿן: מיר האָט זיך געחלומט אַ חלום, און ניטאָ ווער זאָל אים פּותר זײַן; און איך האָב געהערט זאָגן אויף דיר, אַז דו פֿאַרשטייסט אַ חלום, אים פּותר צו זײַן.

16 Odpověděl Jozef Faraonovi, řka: Není to má věc; Bůh oznámí šťastné věci Faraonovi.

I odpowiedział Josef Faraonowi, i rzekł: "Nie ja! Bóg objawi szczęście Faraona!"

טז וַיַּעַן יוֹסֵף אֶת־פַּרְעֹה לֵאמֹר בִּלְעָדָי אֱלֹהִים יַעֲנֶה אֶת־שְׁלוֹם פַּרְעֹה׃

האָט יוסף געענטפֿערט פַּרעהן, אַזוי צו זאָגן: ניט איך, גאָט וועט באַשיידן דעם פֿריד פֿון פַּרעהן.

17 Tedy řekl Farao Jozefovi: Zdálo mi se ve snách, že jsem stál na břehu potoka.

I rzekł Faraon do Josefa: "We śnie moim, - niby stoję nad brzegiem rzeki.

יז וַיְדַבֵּר פַּרְעֹה אֶל־יוֹסֵף בַּחֲלֹמִי הִנְנִי עֹמֵד עַל־שְׂפַת הַיְאֹר׃

האָט פַּרעה געזאָגט צו יוספֿן: מיר חלומט זיך, ערשט איך שטיי בײַם ברעג טײַך.

18 A aj, z potoka toho vystupovalo sedm krav tlustých a pěkných, kteréžto pásly se na mokřinách.

יח וְהִנֵּה מִן־הַיְאֹר עֹלֹת שֶׁבַע פָּרוֹת בְּרִיאוֹת בָּשָׂר וִיפֹת תֹּאַר וַתִּרְעֶינָה בָּאָחוּ׃

A oto z rzeki wystąpiło siedm krów, zdrowych na ciele, i pięknych z kształtu, i pasły się na łące.

און אָט גייען אַרויף פֿון טײַך זיבן קי, פֿעט אויפֿן לײַב און שיין אויפֿן געשטאַלט; און זיי האָבן זיך געפֿיטערט אין גראָז.

19 A aj, sedm jiných krav vystupovalo za nimi churavých a šeredných velmi a hubených; neviděl jsem tak šeredných ve vší zemi Egyptské.

יט וְהִנֵּה שֶׁבַע־פָּרוֹת אֲחֵרוֹת עֹלוֹת אַחֲרֵיהֶן דַּלּוֹת וְרָעוֹת תֹּאַר מְאֹד וְרַקּוֹת בָּשָׂר לֹא־רָאִיתִי כָהֵנָּה בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם לָרֹעַ׃

A oto siedm krów innych wyszło za niemi, nędznych i lichych bardzo z kształtu, i chudych na ciele; nie widziałem podobnych na całej ziemi Micraim co do lichoty.

און אָט גייען אַרויף נאָך זיי זיבן אַנדערע קי, אָרים און זייער מיאוס אויפֿן געשטאַלט און דאַר אויפֿן לײַב, וואָס אין גאַנצן לאַנד מִצרַיִם האָב איך ניט געזען זייער גלײַכן אין מיאוסקייט.

20 A sežraly krávy ty hubené a šeredné sedm krav prvnějších tlustých.

כ וַתֹּאכַלְנָה הַפָּרוֹת הָרַקּוֹת וְהָרָעוֹת אֵת שֶׁבַע הַפָּרוֹת הָרִאשֹׁנוֹת הַבְּרִיאֹת׃

I pożarły krowy chude i liche siedm krów pierwszych zdrowych.

און די דאַרע און מיאוסע קי האָבן אויפֿגעגעסן די ערשטע זיבן פֿעטע קי.

21 A *ač* dostaly se do břicha jejich, však nebylo znáti, by se dostaly v střeva jejich; nebo na pohledění byly mrzké, jako i před tím. I procítil jsem.

כא וַתָּבֹאנָה אֶל־קִרְבֶּנָה וְלֹא נוֹדַע כִּי־בָאוּ אֶל־קִרְבֶּנָה וּמַרְאֵיהֶן רַע כַּאֲשֶׁר בַּתְּחִלָּה וָאִיקָץ׃

I weszły do wnętrza ich; a przecie znać nie było, iż weszły do wnętrza ich, a wejrzenie ich pozostało lichém jak poprzednio. I ocknąłem się. -

און זיי זײַנען אַרײַן אין זיי, און עס איז ניט געווען קענטיק אַז זיי זײַנען אין זיי אַרײַן, און זייער אויסזען איז געווען אַזוי מיאוס ווי אין אָנהייב. און איך האָב זיך אויפֿגעכאַפּט.

22 Viděl jsem také ve snách, ano sedm klasů vyrostlo z stébla jednoho plných a pěkných.

כב וָאֵרֶא בַּחֲלֹמִי וְהִנֵּה שֶׁבַע שִׁבֳּלִים עֹלֹת בְּקָנֶה אֶחָד מְלֵאֹת וְטֹבוֹת׃

I ujrzałem we śnie, a niby siedm kłosów wyrastało z źdźbła jednego, pełnych i pięknych.

און איך האָב געזען אין מײַן חלום, ערשט זיבן זאַנגען גייען-אויף אויף איין שטענגל, פֿולע און גוטע.

23 A aj, sedm klasů drobných, tenkých a východním větrem usvadlých vycházelo za nimi.

כג וְהִנֵּה שֶׁבַע שִׁבֳּלִים צְנֻמוֹת דַּקּוֹת שְׁדֻפוֹת קָדִים צֹמְחוֹת אַחֲרֵיהֶם׃

Ale oto siedm kłosów zeschniętych, pustych i zwarzonych wiatrem wschodnim, wyrastało za nimi.

און אָט שפּראָצן אַרויס נאָך זיי זיבן זאַנגען אײַנגעטריקנטע, דינע, פֿאַרברענטע פֿון מזרח-ווינט.

24 I pohltili klasové ti drobní sedm klasů pěkných. Což když jsem vypravoval hadačům, nebyl, kdo by mi vyložil.

כד וַתִּבְלַעְןָ הַשִּׁבֳּלִים הַדַּקֹּת אֵת שֶׁבַע הַשִּׁבֳּלִים הַטֹּבוֹת וָאֹמַר אֶל־הַחַרְטֻמִּים וְאֵין מַגִּיד לִי׃

I pochłonęły kłosy puste, siedm kłosów pięknych. I opowiedziałem to wróżbitom, lecz nikt nie wyjaśnił mi.

און די דינע זאַנגען האָבן אײַנגעשלונגען די זיבן גוטע זאַנגען. האָב איך דערציילט די חַרטומים, אָבער קיינער קען מיר ניט זאָגן.

25 Odpověděl Jozef Faraonovi: Sen Faraonův jednostejný jest. Což Bůh činiti bude, *to* ukázal Faraonovi.

כה וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל־פַּרְעֹה חֲלוֹם פַּרְעֹה אֶחָד הוּא אֵת אֲשֶׁר הָאֱלֹהִים עֹשֶׂה הִגִּיד לְפַרְעֹה׃

I rzekł Josef do Faraona: «Sen Faraona jeden jest! Co Bóg uczyni, zapowiedział to Faraonowi!

האָט יוסף געזאָגט צו פַּרעהן: דער חלום פֿון פַּרעהן איז איינער; וואָס גאָט וויל טאָן האָט ער אָנגעזאָגט פַּרעהן.

26 Sedm krav pěkných jest sedm let, a sedm klasů pěkných *tolikéž* jest sedm let; sen jest jednostejný.

כו שֶׁבַע פָּרֹת הַטֹּבֹת שֶׁבַע שָׁנִים הֵנָּה וְשֶׁבַע הַשִּׁבֳּלִים הַטֹּבֹת שֶׁבַע שָׁנִים הֵנָּה חֲלוֹם אֶחָד הוּא׃

Siedm krów pięknych - to siedm lat; a siedm kłosów pięknych - to siedm lat; sen to jeden.

די זיבן גוטע קי דאָס זײַנען זיבן יאָר, און די זיבן גוטע זאַנגען דאָס זײַנען זיבן יאָר; איין חלום איז דאָס.

27 Sedm pak hubených krav a šeredných, vystupujících za nimi, sedm let jest; a sedm klasů drobných a větrem východním usvadlých bude sedm let hladu.

כז וְשֶׁבַע הַפָּרוֹת הָרַקּוֹת וְהָרָעֹת הָעֹלֹת אַחֲרֵיהֶן שֶׁבַע שָׁנִים הֵנָּה וְשֶׁבַע הַשִּׁבֳּלִים הָרֵקוֹת שְׁדֻפוֹת הַקָּדִים יִהְיוּ שֶׁבַע שְׁנֵי רָעָב׃

A siedm krów nędznych i lichych, które wstąpiły za niemi, - to siedm lat; a siedm kłosów czczych i zwarzonych wiatrem wschodnim, będą to siedm lat głodu.

און די זיבן דאַרע און מיאוסע קי, וואָס זײַנען אַרויפֿגעקומען נאָך זיי, דאָס זײַנען זיבן יאָר; און די זיבן ליידיקע זאַנגען פֿאַרברענט פֿון מזרח-ווינט, דאָס וועלן זײַן זיבן הונגעריאָרן.

28 Toť jest, což jsem mluvil Faraonovi: Což Bůh činiti bude, ukazuje Faraonovi.

כח הוּא הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֶל־פַּרְעֹה אֲשֶׁר הָאֱלֹהִים עֹשֶׂה הֶרְאָה אֶת־פַּרְעֹה׃

Oto rzecz o której powiedziałem do Faraona: co Bóg uczyni, pokazał Faraonowi.

דאָס איז די זאַך וואָס איך האָב געזאָגט פַּרעהן: וואָס גאָט וויל טאָן האָט ער באַוויזן פַּרעהן.

29 Aj, sedm let nastane, *v nichž* hojnost veliká *bude* ve vší zemi Egyptské.

כט הִנֵּה שֶׁבַע שָׁנִים בָּאוֹת שָׂבָע גָּדוֹל בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרָיִם׃

Oto siedm lat nadejdzie obfitości wielkiej na całej ziemi Micraim.

זע, עס קומען זיבן יאָר פֿון גרויס זעט אין גאַנצן לאַנד מִצרַיִם.

30 A po nich nastane sedm let hladu,v nichž v zapomenutí přijde všecka *ta* hojnost v zemi Egyptské; a zhubí hlad zemi.

ל וְקָמוּ שֶׁבַע שְׁנֵי רָעָב אַחֲרֵיהֶן וְנִשְׁכַּח כָּל־הַשָּׂבָע בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם וְכִלָּה הָרָעָב אֶת־הָאָרֶץ׃

A nastanie siedm lat głodu po nich, że zapomnianą będzie cała obfitość na ziemi Micraim, i zniszczy głód ziemię.

און נאָך זיי וועלן אויפֿשטיין זיבן הונגעריאָרן, און די גאַנצע זעט וועט זײַן פֿאַרגעסן אין לאַנד מִצרַיִם; און דער הונגער וועט פֿאַרלענדן דאָס לאַנד.

31 Aniž poznána bude hojnost ta v zemi, pro hlad, *kterýž přijde* potom; nebo velmi veliký bude.

לא וְלֹא־יִוָּדַע הַשָּׂבָע בָּאָרֶץ מִפְּנֵי הָרָעָב הַהוּא אַחֲרֵי־כֵן כִּי־כָבֵד הוּא מְאֹד׃

I znać nie będzie obfitości onej w ziemi, dla głodu tego, który nastąpi; gdyż ciężkim będzie bardzo.

און פֿון דער זעט וועט ניט זײַן צו מערקן אין לאַנד, פֿון וועגן יענעם הונגער וואָס נאָכדעם; וואָרום ער וועט זײַן זייער שווער.

32 Že pak opětován jest sen Faraonovi podvakrát, *znamená*, že jistá věc jest od Boha, a že tím spíše Bůh vykoná to.

לב וְעַל הִשָּׁנוֹת הַחֲלוֹם אֶל־פַּרְעֹה פַּעֲמָיִם כִּי־נָכוֹן הַדָּבָר מֵעִם הָאֱלֹהִים וּמְמַהֵר הָאֱלֹהִים לַעֲשֹׂתוֹ׃

A ponieważ powtórzył się sen Faraonowi dwukrotnie: to postanowioną jest ta rzecz od Boga, a przyspiesza Bóg jej spełnienie.

און וואָס דער חלום האָט זיך איבערגעחזרט אַ צווייט מאָל: ווײַל די זאַך איז פֿעסט פֿון גאָט, און גאָט אײַלט דאָס צו טאָן.

33 Protož nyní ať vyhledá Farao muže opatrného a moudrého, kteréhož by ustanovil nad zemí Egyptskou.

לג וְעַתָּה יֵרֶא פַרְעֹה אִישׁ נָבוֹן וְחָכָם וִישִׁיתֵהוּ עַל־אֶרֶץ מִצְרָיִם׃

A teraz niech upatrzy Faraon męża rozsądnego i mądrego, a niech ustanowi go nad ziemią Micraim;

און אַצונד, זאָל פּרעה זען אַ פֿאַרשטאַנדיקן און אַ קלוגן מאַן, און אים שטעלן איבערן לאַנד מִצרַיִם.

34 *To* ať učiní Farao, a postaví úředníky nad zemí, a béře pátý díl *z úrod* země Egyptské, po sedm let hojných.

לד יַעֲשֶׂה פַרְעֹה וְיַפְקֵד פְּקִדִים עַל־הָאָרֶץ וְחִמֵּשׁ אֶת־אֶרֶץ מִצְרַיִם בְּשֶׁבַע שְׁנֵי הַשָּׂבָע׃

I niechaj zarządzi Faraon, aby ustanowił nadzorców nad ziemią, i zbierał piątą część urodzajów ziemi Micraim, w siedmiu latach obfitości.

זאָל פּרעה דאָס טאָן, און זאָל ער אויפֿזעצן אויפֿזעער איבערן לאַנד, און באַוואָרענען דאָס לאַנד מִצרַיִם אין די זיבן זאַטע יאָרן.

35 Ať shromáždí všeliké potravy těch úrodných let nastávajících, a sklidí obilí k ruce Faraonovi; a potravy v městech ať se chovají *pilně.*

לה וְיִקְבְּצוּ אֶת־כָּל־אֹכֶל הַשָּׁנִים הַטֹּבֹת הַבָּאֹת הָאֵלֶּה וְיִצְבְּרוּ־בָר תַּחַת יַד־פַּרְעֹה אֹכֶל בֶּעָרִים וְשָׁמָרוּ׃

I niech nagromadzą wszelkiej żywności lat tych dobrych, które nastąpią, i składają zboże pod rękę Faraona, na żywność po miastach, i niech pilnują.

און זאָל מען אויפֿזאַמלען די גאַנצע שפּײַז פֿון די דאָזיקע גוטע יאָרן וואָס קומען, און זאָל מען אָנקלײַבן תּבואה אונטער דער האַנט פֿון פּרעהן, פֿאַר שפּײַז אין די שטעט, און היטן.

36 A budou pokrmové ti za poklad zemi této k sedmi letům hladu, kteráž budou v zemi Egyptské, aby nebyla zkažena země tato hladem.

I będzie ta żywność zapasem dla ziemi, na siedm lat głodu, które nastaną w ziemi Micraim, aby nie wyniszczała ziemia od głodu.»

לו וְהָיָה הָאֹכֶל לְפִקָּדוֹן לָאָרֶץ לְשֶׁבַע שְׁנֵי הָרָעָב אֲשֶׁר תִּהְיֶיןָ בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם וְלֹא־תִכָּרֵת הָאָרֶץ בָּרָעָב:

און די שפּײַז וועט זײַן אַוועקגעלייגט פֿאַרן לאַנד, אויף די זיבן הונגעריאָרן וואָס וועלן זײַן אין לאַנד מִצרַיִם, און דאָס לאַנד וועט ניט פֿאַרשניטן ווערן פֿון הונגער.

37 I líbila se řeč ta Faraonovi i všechněm služebníkům jeho.

I podobało się słowo to w oczach Faraona, i w oczach wszystkich sług jego.

לז וַיִּיטַב הַדָּבָר בְּעֵינֵי פַרְעֹה וּבְעֵינֵי כָּל־עֲבָדָיו:

און די זאַך איז ווילגעפֿעלן אין די אויגן פֿון פּרעהן, און אין די אויגן פֿון אַלע זײַנע קנעכט.

38 Tedy řekl Farao služebníkům svým: Najdemeliž podobného tomuto muži, v němž by byl Duch Boží?

I rzekł Faraon do sług swoich: "Czyż znajdziem podobnego męża, w którym by był duch Boży?"

לח וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה אֶל־עֲבָדָיו הֲנִמְצָא כָזֶה אִישׁ אֲשֶׁר רוּחַ אֱלֹהִים בּוֹ:

און פּרעה האָט געזאָגט צו זײַנע קנעכט: קענען מיר דען געפֿינען אַזאַ ווי דער דאָזיקער, אַ מאַן וואָס דער גײַסט פֿון גאָט איז אין אים?

39 Jozefovi pak řekl: Poněvadž Bůh dal znáti tobě všecko toto, neníť žádného tak rozumného a moudrého, jako ty jsi.

I rzekł Faraon do Josefa: "Skoro oznajmił ci Bóg to wszystko, to niema rozsądnego i mądrego, równego tobie!

לט וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה אֶל־יוֹסֵף אַחֲרֵי הוֹדִיעַ אֱלֹהִים אוֹתְךָ אֶת־כָּל־זֹאת אֵין־נָבוֹן וְחָכָם כָּמוֹךָ:

און פּרעה האָט געזאָגט צו יוֹסֵפֿן: נאָכדעם ווי גאָט האָט דיך געלאָזט וויסן דאָס אַלץ, איז ניטאָ אַ פֿאַרשטאַנדיקער און אַ קלוגער אַזוי ווי דו.

40 Ty budeš nad domem mým, a líbati bude tvář tvou všecken lid můj; stolicí toliko *královskou* vyšší nad tebe budu.

Ty będziesz nad domem moim, a podług słowa twojego rządzić się będzie cały lud mój; tylko tronem wyższym będę od ciebie."

מ אַתָּה תִּהְיֶה עַל־בֵּיתִי וְעַל־פִּיךָ יִשַּׁק כָּל־עַמִּי רַק הַכִּסֵּא אֶגְדַּל מִמֶּךָּ:

דו וועסט זײַן איבער מײַן הויז, און לויט דײַן מויל זאָל געווירטשאַפֿט ווערן מײַן גאַנץ פֿאָלק; נאָר מיטן טראָן וועל איך זײַן גרעסער פֿון דיר.

41 Řekl také Farao Jozefovi: Aj, ustanovil jsem tě nade vší zemí Egyptskou.

I rzekł Faraon do Josefa: "Patrz, postanawiam cię nad całą ziemią Micraim!"

מא וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה אֶל־יוֹסֵף רְאֵה נָתַתִּי אֹתְךָ עַל כָּל־אֶרֶץ מִצְרָיִם:

און פּרעה האָט געזאָגט צו יוֹסֵפֿן: זע, איך האָב דיך אויפֿגעזעצט איבערן גאַנצן לאַנד מִצרַיִם.

42 A sňav Farao prsten svůj s ruky své, dal jej na ruku Jozefovu, a oblékl ho v roucho kmentové, a vložil zlatý řetěz na hrdlo jeho.

I zdjął Faraon pierścień swój z ręki swojej, i włożył go na rękę Josefa; i przyodział go w szaty z bisioru, i zawiesił łańcuch złoty na szyję jego.

מב וַיָּסַר פַּרְעֹה אֶת־טַבַּעְתּוֹ מֵעַל יָדוֹ וַיִּתֵּן אֹתָהּ עַל־יַד יוֹסֵף וַיַּלְבֵּשׁ אֹתוֹ בִּגְדֵי־שֵׁשׁ וַיָּשֶׂם רְבִד הַזָּהָב עַל־צַוָּארוֹ׃

און פֿרעה האָט אַראָפּגענומען זײַן זיגלרינג פֿון זײַן האַנט, און האָט אים אָנגעטאָן אויף דער האַנט פֿון יוספֿן, און ער האָט אים אָנגעקליידט אין לײַנענע בגדים, און אים אָנגעטאָן אַ גילדערנע קייט אויפֿן האַלדז.

43 A dal ho voziti na svém druhém voze, a volali před ním: Klanějte se! I ustanovil ho nade vší zemí Egyptskou.

I kazał go wozić na wozie namiestnikowskim swoim, i wołali przed nim; "zgiąć kolana!" I tak ustanowił go nad całą ziemią Micraim.

מג וַיַּרְכֵּב אֹתוֹ בְּמִרְכֶּבֶת הַמִּשְׁנֶה אֲשֶׁר־לוֹ וַיִּקְרְאוּ לְפָנָיו אַבְרֵךְ וְנָתוֹן אֹתוֹ עַל כָּל־אֶרֶץ מִצְרָיִם׃

און ער האָט אים געמאַכט פֿאָרן אין זײַן צווייטן רײַטוואָגן; און מע האָט אויסגערופֿן פֿאַר אים: אבֿרך! און ער האָט אים אויפֿגעזעצט איבערן גאַנצן לאַנד מִצרַיִם.

44 A řekl Farao Jozefovi: Já jsem Farao, a bez dopuštění tvého nepozdvihne žádný ruky své ani nohy své ve vší zemi Egyptské.

I rzekł Faraon do Josefa: "Ja Faraon; ale bez ciebie nie podniesie nikt ani ręki, ani nogi swojej, w całej ziemi Micraim".

מד וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה אֶל־יוֹסֵף אֲנִי פַרְעֹה וּבִלְעָדֶיךָ לֹא־יָרִים אִישׁ אֶת־יָדוֹ וְאֶת־רַגְלוֹ בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרָיִם׃

און פֿרעה האָט געזאָגט צו יוספֿן: איך בין פֿרעה, אָבער אָן דיר זאָל קיינער ניט אויפֿהייבן אַ האַנט אָדער אַ פֿוס אין גאַנצן לאַנד מִצרַיִם.

45 A dal Farao jméno Jozefovi Safenat Paneach, a dal mu Asenat dceru Putifera, knížete On, za manželku. I vyšel Jozef na zemi Egyptskou.

I nazwał Faraon imię Josefa: Cafnath-Paneach; a dał mu Osnatę, córkę Poti-fery, kapłana Onu, za żonę. I przeszedł Josef całą ziemię Micraim.

מה וַיִּקְרָא פַרְעֹה שֵׁם־יוֹסֵף צָפְנַת פַּעְנֵחַ וַיִּתֶּן־לוֹ אֶת־אָסְנַת בַּת־פּוֹטִי פֶרַע כֹּהֵן אֹן לְאִשָּׁה וַיֵּצֵא יוֹסֵף עַל־אֶרֶץ מִצְרָיִם׃

און פֿרעה האָט גערופֿן דעם נאָמען פֿון יוספֿן, צָפֿנַת-פַּעְנֵחַ; און ער האָט אים געגעבן אָסנַת די טאָכטער פֿון פּוטי-פֶרַע, דעם פּריסטער פֿון און, פֿאַר אַ ווײַב.

46 *(Jozef pak byl ve třidcíti letech, když stál před Faraonem králem Egyptským.)* A vyšed od tváři Faraonovy, projel všecku zemi Egyptskou.

A Josef miał trzydzieści lat, gdy stanął przed Faraonem, królem Micraim. I wyszedł Josef z przed oblicza Faraona, i przeszedł całą ziemię Micraim.

מו וְיוֹסֵף בֶּן־שְׁלֹשִׁים שָׁנָה בְּעָמְדוֹ לִפְנֵי פַּרְעֹה מֶלֶךְ־מִצְרָיִם וַיֵּצֵא יוֹסֵף מִלִּפְנֵי פַרְעֹה וַיַּעֲבֹר בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרָיִם׃

און יוסף איז אַרויסגעגאַנגען איבערן לאַנד מִצרַיִם. — און יוסף איז געווען דרײַסיק יאָר אַלט, ווען ער האָט זיך געשטעלט פֿאַר פֿרעה דעם מלך פֿון מִצרַיִם. — און יוסף איז אַרויסגעגאַנגען פֿון פֿאַר פֿרעהן, און איז דורכגעגאַנגען דורכן גאַנצן לאַנד מִצרַיִם.

47 A vydala země po sedm let úrodných *obilí* hojnost.

מז וַתַּעַשׂ הָאָרֶץ בְּשֶׁבַע שְׁנֵי הַשָּׂבָע לִקְמָצִים׃

I wydała ziemia w siedmiu latach obfitości garściami.

און דאָס לאַנד האָט געבראַכט אין די זיבן זאַטע יאָרן הויפֿנסווײַז.

48 I nahromáždil všelijakých potrav v těch sedmi letech *hojných* v zemi Egyptské, a složil potravu tu v městech; úrody polní jednoho každého města, kteréž byly okolo něho, složil v něm.

מח וַיִּקְבֹּץ אֶת־כָּל־אֹכֶל שֶׁבַע שָׁנִים אֲשֶׁר הָיוּ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וַיִּתֶּן־אֹכֶל בֶּעָרִים אֹכֶל שְׂדֵה־הָעִיר אֲשֶׁר סְבִיבֹתֶיהָ נָתַן בְּתוֹכָהּ׃

I gromadził on wszelaką żywność w siedmiu latach, które nastały w ziemi Micraim, i składał żywność tę w miastach; żywność z pól każde miasto otaczających, składał w niém.

און ער האָט אויפֿגעזאַמלט די גאַנצע שפּײַז פֿון די זיבן יאָר וואָס זײַנען געווען אין לאַנד מִצרַיִם, און האָט אַרײַנגעטאָן די שפּײַז אין די שטעט; די שפּײַז פֿון די פֿעלדער פֿון אַ שטאָט וואָס אַרום איר,

49 A tak nahromáždil Jozef obilí velmi mnoho, jako *jest* písku mořského, tak že přestali počítati; nebo mu nebylo počtu.

מט וַיִּצְבֹּר יוֹסֵף בָּר כְּחוֹל הַיָּם הַרְבֵּה מְאֹד עַד כִּי־חָדַל לִסְפֹּר כִּי־אֵין מִסְפָּר׃

I nagromadził Josef zboża, jako piasku morskiego, mnóstwo wielkie; tak że zaniechał liczyć, gdyż nie było liczby.

האָט ער אַרײַנגעטאָן אין איר. און יוֹסף האָט אָנגעקליבן תּבֿואה אַזוי ווי זאַמד פֿון ים, זייער פֿיל, ביז מע האָט אויפֿגעהערט צו ציילן, ווײַל עס איז געווען אָן אַ צאָל.

50 Jozefovi pak narodili se dva synové, prvé než přišel rok hladu, kteréž mu porodila Asenat, dcera Putifera, knížete On.

נ וּלְיוֹסֵף יֻלַּד שְׁנֵי בָנִים בְּטֶרֶם תָּבוֹא שְׁנַת הָרָעָב אֲשֶׁר יָלְדָה־לּוֹ אָסְנַת בַּת־פּוֹטִי פֶרַע כֹּהֵן אוֹן׃

A Josefowi urodzili się dwaj synowie, zanim nastał rok głodu, których urodziła mu Osnath, córka Poti-fery, kapłana Onu.

און בײַ יוֹספֿן זײַנען געבאָרן געוואָרן, איידער דאָס הונגעריאָר איז געקומען, צוויי זין, וואָס אָסנַת די טאָכטער פֿון פּוֹטי-פֶּרַע דעם פּריסטער פֿון אוֹן האָט אים געבאָרן.

51 A nazval Jozef jméno prvorozeného Manasses, *řka:* Nebo způsobil to Bůh, abych zapomenul na všecky práce své, a na všecken dům otce svého.

נא וַיִּקְרָא יוֹסֵף אֶת־שֵׁם הַבְּכוֹר מְנַשֶּׁה כִּי־נַשַּׁנִי אֱלֹהִים אֶת־כָּל־עֲמָלִי וְאֵת כָּל־בֵּית אָבִי׃

I nazwał Josef imię pierworodnego: Menasze, "gdyż - dał mi zapomnieć Bóg wszystkie nieszczęścia moje, i cały dom ojca mojego."

און יוֹסף האָט גערופֿן דעם נאָמען פֿון דעם בכוֹר מְנַשֶּׁה, ווײַל: « גאָט האָט מיך געמאַכט פֿאַרגעסן מײַן גאַנצע מאַטערניש, און דאָס גאַנצע הויז פֿון מײַן פֿאָטער».

52 Jméno pak druhého nazval Efraim, *řka*: Nebo dal mi Bůh zrůst v zemi trápení mého.

נב וְאֵת שֵׁם הַשֵּׁנִי קָרָא אֶפְרָיִם כִּי־הִפְרַנִי אֱלֹהִים בְּאֶרֶץ עָנְיִי׃

A imię drugiego nazwał: Efraim, "gdyż - rozmnożył mnie Bóg w ziemi niedoli mojej."

און דעם נאָמען פֿון דעם צווייטן האָט ער גערופֿן אֶפֿרַיִם, ווײַל: « גאָט האָט מיך געפֿרוכפּערט אין דעם לאַנד פֿון מײַן פּײַן».

53 Tedy pominulo sedm let hojných v zemi Egyptské;

נג וַתִּכְלֶינָה שֶׁבַע שְׁנֵי הַשָּׂבָע אֲשֶׁר הָיָה בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם׃

I skończyły się siedm lat obfitości, która była w ziemi Micraim.

און עס האָבן זיך געענדיקט די זיבן יאָר פֿון דער זעט וואָס איז געווען אין לאַנד מִצרַיִם.

54 A počalo sedm let hladu přicházeti, jakž byl předpověděl Jozef. I byl hlad po všech krajinách, ale po vší zemi Egyptské byl chléb.

נד וַתְּחִלֶּינָה שֶׁבַע שְׁנֵי הָרָעָב לָבוֹא כַּאֲשֶׁר אָמַר יוֹסֵף וַיְהִי רָעָב בְּכָל־הָאֲרָצוֹת וּבְכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם הָיָה לָחֶם׃

I zaczęły siedm lat głodu następować, jako był przepowiedział Josef. I był głód we wszystkich krajach; ale na całej ziemi Micraim był chléb.

און עס האָבן אָנגעהויבן קומען די זיבן הונגעריאָרן, אַזוי ווי יוסף האָט פֿאַרויסגעזאָגט. און עס איז געווען אַ הונגער אין אַלע לענדער, נאָר אין גאַנצן לאַנד מִצרַיִם איז געווען ברויט.

55 Potom *také* nedostatek trpěla všecka země Egyptská, a volal lid k Faraonovi o chléb. I řekl Farao všechněm Egyptským: Jděte k Jozefovi, což vám rozkáže, učiníte.

נה וַתִּרְעַב כָּל־אֶרֶץ מִצְרַיִם וַיִּצְעַק הָעָם אֶל־פַּרְעֹה לַלָּחֶם וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה לְכָל־מִצְרַיִם לְכוּ אֶל־יוֹסֵף אֲשֶׁר־יֹאמַר לָכֶם תַּעֲשׂוּ׃

Lecz nastał głód i w całej ziemi Micraim, a wołał lud do Faraona o chléb; rzekł tedy Faraon do wszystkich Micrejczyków: "Idźcie do Josefa, a co powie wam, uczyńcie!"

און אַז דאָס גאַנצע לאַנד מִצרַיִם האָט אָנגעהויבן הונגערן, און דאָס פֿאָלק האָט געשריען צו פַּרעהן אום ברויט, האָט פַּרעה געזאָגט צו גאַנץ מִצרַיִם: גייט צו יוספֿן; וואָס ער וועט אײַך זאָגן, זאָלט איר טאָן.

56 A *byl* hlad na tváři vší země. Tedy otevřel Jozef všecky *obilnice*, v nichž *obilí* bylo, a prodával Egyptským; nebo rozmohl se hlad v zemi Egyptské.

נו וְהָרָעָב הָיָה עַל כָּל־פְּנֵי הָאָרֶץ וַיִּפְתַּח יוֹסֵף אֶת־כָּל־אֲשֶׁר בָּהֶם וַיִּשְׁבֹּר לְמִצְרַיִם וַיֶּחֱזַק הָרָעָב בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם׃

Gdy zaś nastał głód na powierzchni całej ziemi, otworzył Josef wszystkie składy, i sprzedawał zboże Micrejczykom. A głód wzmagał się w ziemi Micraim.

און דער הונגער איז געווען איבערן גאַנצן לאַנד; און יוסף האָט געעפֿנט אַלע שפּײַכלערס, און האָט פֿאַרקויפֿט צו מִצרַיִם; און דער הונגער האָט זיך געשטאַרקט אין לאַנד מִצרַיִם.

57 A všickni *obyvatelé* země přicházeli do Egypta k Jozefovi, aby kupovali; nebo rozmohl se byl hlad po vší zemi.

נז וְכָל־הָאָרֶץ בָּאוּ מִצְרַיְמָה לִשְׁבֹּר אֶל־יוֹסֵף כִּי־חָזַק הָרָעָב בְּכָל־הָאָרֶץ׃

I ze wszystkich krajów przybywali do Micraim, aby zakupować zboże u Josefa; gdyż wzmagał się głód na całej ziemi.

און פֿון דער גאַנצער ערד איז מען געקומען קיין מִצרַיִם צו יוספֿן קויפֿן תּבֿואה, וואָרום דער הונגער איז געווען שטאַרק אויף דער גאַנצער ערד.

1 Vida pak Jákob, že by potrava byla v Egyptě, řekl synům svým: Co hledíte jeden na druhého?

א וַיַּרְא יַעֲקֹב כִּי יֶשׁ־שֶׁבֶר בְּמִצְרָיִם וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב לְבָנָיו לָמָּה תִּתְרָאוּ׃

I dowiedział się Jakób, że jest zboże w Micraim, i rzekł Jakób do synów swoich: "Na co się oglądacie?"

און יעקב האָט געזען אַז עס איז דאָ תּבואה אין מִצרַיִם, און יעקב האָט געזאָגט צו זײַנע זין: וואָס קוקט איר אײַך אָן?

2 I mluvil *jim*: Aj, slyšel jsem, že mají potravu v Egyptě; jděte tam, a kupte nám odtud, abychom živi byli a nezemřeli.

ב וַיֹּאמֶר הִנֵּה שָׁמַעְתִּי כִּי יֶשׁ־שֶׁבֶר בְּמִצְרָיִם רְדוּ־שָׁמָּה וְשִׁבְרוּ־לָנוּ מִשָּׁם וְנִחְיֶה וְלֹא נָמוּת׃

I rzekł: "Oto słyszałem, że jest zboże w Micraim; znijdźcie tam, a zakupcie nam ztamtąd, abyśmy się żywili, a nie pomarli."

און ער האָט געזאָגט: אָט האָב איך געהערט, אַז עס איז דאָ תּבואה אין מִצרַיִם. נידערט אַראָפּ אַהין, און קויפֿט אונדז אײַן פֿון דאָרטן, כּדי מיר זאָלן לעבן און ניט שטאַרבן.

3 Tedy šlo deset bratrů Jozefových, aby nakoupili obilí v Egyptě.

ג וַיֵּרְדוּ אֲחֵי־יוֹסֵף עֲשָׂרָה לִשְׁבֹּר בָּר מִמִּצְרָיִם׃

Zeszło tedy dziesięciu braci Josefa zakupić zboże w Micraim.

האָבן יוספֿס צען ברידער אַראָפּגענידערט קויפֿן תּבואה פֿון מִצרַיִם.

4 Ale Beniamina, bratra Jozefova, neposlal Jákob s bratřími jeho, nebo řekl: Aby se mu tam *něco* zlého nepřihodilo.

ד וְאֶת־בִּנְיָמִין אֲחִי יוֹסֵף לֹא־שָׁלַח יַעֲקֹב אֶת־אֶחָיו כִּי אָמַר פֶּן־יִקְרָאֶנּוּ אָסוֹן׃

Ale Binjamina, brata Josefa, nie posłał Jakób z braćmi jego, rzekł bowiem: "by go nie spotkała przygoda."

אָבער בנימין, יוספֿס ברודער, האָט יעקב ניט מיטגעשיקט מיט זײַנע ברידער, ווײַל ער האָט געזאָגט: טאָמער וועט אים טרעפֿן אַן אומגליק.

5 I šli synové Izraelovi spolu s jinými, aby kupovali; nebo byl hlad v zemi Kananejské.

ה וַיָּבֹאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִשְׁבֹּר בְּתוֹךְ הַבָּאִים כִּי־הָיָה הָרָעָב בְּאֶרֶץ כְּנָעַן׃

I przybyli synowie Israela dla zakupienia zboża wśród przybywających; gdyż był głód w ziemi Kanaan.

זײַנען געקומען די זין פֿון ישׂראלן אײַנקויפֿן, צווישן די וואָס זײַנען געקומען, וואָרום דער הונגער איז געווען אין לאַנד כּנַעַן.

6 Jozef pak byl nejvyšší správce v zemi té; on prodával obilí všemu lidu země. Tedy přišli bratří Jozefovi, a skláněli se před ním tváří až k zemi.

ו וְיוֹסֵף הוּא הַשַּׁלִּיט עַל־הָאָרֶץ הוּא הַמַּשְׁבִּיר לְכָל־עַם הָאָרֶץ וַיָּבֹאוּ אֲחֵי יוֹסֵף וַיִּשְׁתַּחֲווּ־לוֹ אַפַּיִם אָרְצָה׃

Josef zaś był władcą w kraju tym; on to sprzedawał zboże całemu ludowi kraju. I przybyli bracia Josefa, i pokłonili mu się twarzą ku ziemi.

און יוֹסף איז געווען דער געוועלטיקער איבערן לאַנד; ער איז געווען דער וואָס האָט פֿאַרקויפֿט צום גאַנצן פֿאָלק פֿון לאַנד. זײַנען געקומען יוֹספֿס ברידער, און האָבן זיך צו אים געבוקט מיטן פּנים צו דער ערד.

7 A uzřev Jozef bratří své, poznal je; a ukázal se k nim *jako* cizí, a tvrdě mluvil k nim,řka jim: Odkud jste přišli? I odpověděli: Z země Kananejské, abychom nakoupili potrav.

ז וַיַּרְא יוֹסֵף אֶת־אֶחָיו וַיַּכִּרֵם וַיִּתְנַכֵּר אֲלֵיהֶם וַיְדַבֵּר אִתָּם קָשׁוֹת וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם מֵאַיִן בָּאתֶם וַיֹּאמְרוּ מֵאֶרֶץ כְּנַעַן לִשְׁבָּר־אֹכֶל׃

I ujrzał Josef braci swoich, i poznał ich; lecz udawał obcego wobec nich, i przemówił do nich surowo, i rzekł do nich: "Zkądeście przyszli?" I odpowiedzieli: "Z ziemi Kanaan, dla zakupienia żywności."

און יוֹסף האָט געזען זײַנע ברידער, און האָט זיי דערקענט, אָבער ער האָט זיך געמאַכט פֿרעמד צו זיי, און האָט גערעדט מיט זיי האַרט, און האָט צו זיי געזאָגט: פֿון וואַנען קומט איר? האָבן זיי געזאָגט: פֿון לאַנד כּנַעַן, אײַנצוקויפֿן שפּײַז.

8 Poznal, pravím, Jozef bratří své, ale oni nepoznali ho.

ח וַיַּכֵּר יוֹסֵף אֶת־אֶחָיו וְהֵם לֹא הִכִּרֻהוּ׃

Tak poznał Josef braci swoich, oni zaś nie poznali go.

און יוֹסף האָט דערקענט זײַנע ברידער, אָבער זיי האָבן אים ניט דערקענט.

9 Tedy zpomenul Jozef na sny, kteréž měl o nich, a řekl jim: Špehéři jste, a přišli jste, abyste shlédli nepevná místa země.

ט וַיִּזְכֹּר יוֹסֵף אֵת הַחֲלֹמוֹת אֲשֶׁר חָלַם לָהֶם וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם מְרַגְּלִים אַתֶּם לִרְאוֹת אֶת־עֶרְוַת הָאָרֶץ בָּאתֶם׃

I wspomniał Josef na sny, które mu się śniły o nich; i rzekł do nich: "Wyście szpiegi; by wypatrywać słabości tej ziemi, przybyliście!"

און יוֹסף האָט זיך דערמאָנט אָן די חלוֹמות, וואָס האָבן זיך אים געחלומט וועגן זיי, און ער האָט צו זיי געזאָגט: אויסקוקערס זײַט איר; צו זען די נאַקעטקייט פֿון לאַנד זײַט איר געקומען.

10 Kteřížto odpověděli jemu: Nikoli, pane můj, ale služebníci tvoji přišli, aby nakoupili pokrmů.

י וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו לֹא אֲדֹנִי וַעֲבָדֶיךָ בָּאוּ לִשְׁבָּר־אֹכֶל׃

I rzekli do niego: "Nie, panie; ale słudzy twoi przybyli dla zakupienia żywności.

האָבן זיי צו אים געזאָגט: ניין, מײַן האַר, נײַערט צו קויפֿן שפּײַז זײַנען געקומען דײַנע קנעכט.

11 Všickni my synové jednoho muže jsme, upřímí jsme; nikdyť jsou nebyli služebníci tvoji špehéři.

יא כֻּלָּנוּ בְּנֵי אִישׁ־אֶחָד נָחְנוּ כֵּנִים אֲנַחְנוּ לֹא־הָיוּ עֲבָדֶיךָ מְרַגְּלִים׃

Wszyscyśmy synowie jednego człowieka; prawi jesteśmy; nie bywali słudzy twoi szpiegami."

מיר אַלע זײַנען זין פֿון איין מאַן; ערלעכע מענטשן זײַנען מיר; דײַנע קנעכט זײַנען קיין מאָל ניט געווען קיין אויסקוקערס.

12 Jimž zase řekl: Není tak, ale přišli jste, abyste shlédli nepevná místa země.

יב וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם לֹא כִּי־עֶרְוַת הָאָרֶץ בָּאתֶם לִרְאוֹת׃

Ale on rzekł do nich: "Nie, bo słabość tej ziemi przybyliście wypatrywać!"

האָט ער צו זיי געזאָגט: ניין, נײַערט די נאַקעטקייט פֿון לאַנד זײַט איר געקומען זען.

13 Odpověděli oni: Dvanácte nás bratří služebníků tvých bylo, synů muže jednoho v zemi Kananejské; a aj, nejmladší s otcem naším nyní jest doma, a jednoho není.

יג וַיֹּאמְרוּ שְׁנֵים עָשָׂר עֲבָדֶיךָ אַחִים אֲנַחְנוּ בְּנֵי אִישׁ־אֶחָד בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וְהִנֵּה הַקָּטֹן אֶת־אָבִינוּ הַיּוֹם וְהָאֶחָד אֵינֶנּוּ׃

I rzekli: "Dwunastu nas braci, sług twoich; myśmy synowie jednego człowieka w ziemi Kanaan; a oto najmłodszy przy ojcu naszym dzisiaj, a jednego już niema."

האָבן זיי געזאָגט: צוועלף ברידער זײַנען מיר, דײַנע קנעכט, זין פֿון איין מאַן אין לאַנד כּנַען, און אָט איז דער ייִנגסטער הײַנט מיט אונדזער פֿאָטער, און איינער איז ניט געוואָרן.

14 I řekl jim Jozef: Toť jest, což jsem mluvil vám, když jsem řekl: Špehéři jste.

יד וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יוֹסֵף הוּא אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֲלֵכֶם לֵאמֹר מְרַגְּלִים אַתֶּם׃

I rzekł do nich Josef: "To właśnie i powiedziałem wam, mówiąc: wyście szpiegi!

האָט יוסף צו זיי געזאָגט: דאָס איז דאָך וואָס איך האָב צו אײַך גערעדט, אַזוי צו זאָגן: אויסקוקערס זײַט איר.

15 Touto věcí zkušeni budete: Živť jest Farao, že nevyjdete odsud, až přijde sem bratr váš mladší.

טו בְּזֹאת תִּבָּחֵנוּ חֵי פַרְעֹה אִם־תֵּצְאוּ מִזֶּה כִּי אִם־בְּבוֹא אֲחִיכֶם הַקָּטֹן הֵנָּה׃

Przez to wybadani będziecie: Na życie Faraona! nie wyjdziecie ztąd, chyba gdy przybędzie tu brat wasz najmłodszy:

דערמיט וועט איר געפּרוווט ווערן: אַזוי ווי פּרעה לעבט, אויב איר וועט פֿון דאַנען אַרויסגיין, סײַדן אײַער ייִנגסטער ברודער וועט קומען אַהער!

16 Vyšlete z sebe jednoho, ať vezma, *přivede* bratra vašeho; vy pak u vězení zůstaňte, a zkušena budou vaše slova, pravdu-li jste mluvili. Pakli nic, živť jest Farao, že jste špehéři.

טז שִׁלְחוּ מִכֶּם אֶחָד וְיִקַּח אֶת־אֲחִיכֶם וְאַתֶּם הֵאָסְרוּ וְיִבָּחֲנוּ דִּבְרֵיכֶם הַאֱמֶת אִתְּכֶם וְאִם־לֹא חֵי פַרְעֹה כִּי מְרַגְּלִים אַתֶּם׃

Wyprawcie jednego z was, i niech zabierze brata waszego; a wy będziecie uwięzieni, i zbadane będą słowa wasze, - czy jest prawda przy was; a jeśli nie, na życie Faraona, żeście szpiegi!"

שיקט פֿון אײַך איינעם, ער זאָל ברענגען אײַער ברודער, און איר בלײַבט אײַנגעשפּאַרט, כּדי אײַערע ווערטער זאָלן אויסגעפּרוווט ווערן, אויב דער אמת איז מיט אײַך; און אויב ניט, אַזוי ווי פּרעה לעבט, אַז איר זײַט אויסקוקערס!

17 Tedy dal je všecky spolu do vězení za tři dni.

יז וַיֶּאֱסֹף אֹתָם אֶל־מִשְׁמָר שְׁלֹשֶׁת יָמִים׃

I oddał ich pod straż na trzy dni.

און ער האָט זיי אַרײַנגענומען אין וואַך אויף דרײַ טעג.

18 Třetího pak dne řekl jim Jozef: Toto učiňte, abyste živi byli; *neboť* já se bojím Boha.

I rzekł do nich Josef dnia trzeciego: "Oto co wam czynić, a żyć będziecie, - Boga ja się boję:

יח וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יוֹסֵף בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי זֹאת עֲשׂוּ וִחְיוּ אֶת־הָאֱלֹהִים אֲנִי יָרֵא׃

און יוסף האָט צו זיי געזאָגט אויפֿן דריטן טאָג: דאָס טוט, און איר וועט בלײַבן לעבן – איך האָב מורא פֿאַר גאָט:

19 Jste-li šlechetní *muži*, jeden bratr váš ať jest ukován v žaláři, v němž jste byli; vy pak jděte, a odneste obilí *k zapuzení* hladu domů vašich.

Jeżeliście wy prawi, niechaj brat wasz jeden pozostanie uwięzionym w domu, w którym jesteście strzeżeni; a wy idźcie, odwieźcie zboże wedle niedostatku rodzin waszych.

יט אִם־כֵּנִים אַתֶּם אֲחִיכֶם אֶחָד יֵאָסֵר בְּבֵית מִשְׁמַרְכֶם וְאַתֶּם לְכוּ הָבִיאוּ שֶׁבֶר רַעֲבוֹן בָּתֵּיכֶם׃

אויב איר זײַט ערלעכע מענטשן, זאָל איין ברודער אײַערער בלײַבן אײַנגעשפּאַרט אין אײַער וואַכהויז, און איר גייט, און ברענגט תּבֿואה פֿאַר דעם הונגער פֿון אײַערע הויזגעזינטן.

20 Bratra pak svého mladšího přivedete ke mně; a pravdomluvná prokázána budou vaše slova, a nezemřete. Tedy učinili tak.

A brata waszego najmłodszego przyprowadźcie do mnie, aby stwierdziły się słowa wasze, i abyście nie zginęli." I uczynili tak.

כ וְאֶת־אֲחִיכֶם הַקָּטֹן תָּבִיאוּ אֵלַי וְיֵאָמְנוּ דִבְרֵיכֶם וְלֹא תָמוּתוּ וַיַּעֲשׂוּ־כֵן׃

און אײַער ייִנגסטן ברודער זאָלט איר ברענגען צו מיר; און אײַערע ווערטער וועלן באַוווּרט ווערן, און איר וועט ניט שטאַרבן. האָבן זיי אַזוי געטאָן.

21 I mluvil jeden k druhému: Jistě provinili jsme proti bratru svému. Nebo viděli jsme ssoužení duše jeho, když nás pokorně prosil, a nevyslyšeli jsme *ho*; protož přišlo na nás ssoužení toto.

Ale mówili jeden do drugiego: "Zaprawdę, myśmy grzeszni ze względu na brata naszego; ponieważ widzieliśmy utrapienie duszy jego, gdy błagał nas, a nie wysłuchaliśmy; dla tego przyszło na nas utrapienie to."

כא וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־אָחִיו אֲבָל אֲשֵׁמִים אֲנַחְנוּ עַל־אָחִינוּ אֲשֶׁר רָאִינוּ צָרַת נַפְשׁוֹ בְּהִתְחַנְנוֹ אֵלֵינוּ וְלֹא שָׁמָעְנוּ עַל־כֵּן בָּאָה אֵלֵינוּ הַצָּרָה הַזֹּאת׃

און זיי האָבן געזאָגט איינער צום אַנדערן: פֿאַר וואָר, מיר זײַנען שולדיק וועגן אונדזער ברודער וואָס מיר האָבן צוגעזען דעם צער פֿון זײַן זעל, ווען ער האָט זיך געבעטן בײַ אונדז, און מיר האָבן ניט צוגעהערט. דרום איז אויף אונדז געקומען די דאָזיקע צרה.

22 Odpověděl pak jim Ruben, řka: Zdaliž jsem *tehdy* vám nepravil těmito slovy: Nehřešte proti pacholeti. Ale neposlechli jste; pročež také krve jeho, hle, vyhledává se.

I odpowiedział im Reuben, mówiąc: "Alboż nie mówiłem wam temi słowy: Nie grzeszcie przeciw chłopcu! Aleście nie słuchali. To też krew jego, oto poszukiwaną jest!"

כב וַיַּעַן רְאוּבֵן אֹתָם לֵאמֹר הֲלוֹא אָמַרְתִּי אֲלֵיכֶם לֵאמֹר אַל־תֶּחֶטְאוּ בַיֶּלֶד וְלֹא שְׁמַעְתֶּם וְגַם־דָּמוֹ הִנֵּה נִדְרָשׁ׃

און ראובן האָט זיך אָפּגערופֿן צו זיי, אַזוי צו זאָגן: האָב איך אײַך ניט געזאָגט, אַזוי צו זאָגן: פֿאַרזינדיקט אײַך ניט אָן דעם ייִנגל? אָבער איר האָט ניט צוגעהערט; און אָט אויך ווערט זײַן בלוט אויפֿגעמאָנט.

23 A nevěděli oni, že by rozuměl Jozef; nebo skrze tlumače mluvil jim.

A oni nie wiedzieli, że rozumie to Josef; bo bywał tłomacz między nimi.

כג וְהֵם לֹא יָדְעוּ כִּי שֹׁמֵעַ יוֹסֵף כִּי הַמֵּלִיץ בֵּינֹתָם׃

און זיי האָבן ניט געוווסט אַז יוסף פֿאַרשטייט וואָרום אַ טאָלמעטש איז געווען צווישן זיי.

24 A odvrátiv se od nich, plakal. Potom navrátiv se k nim, mluvil s nimi, a vzav Simeona z nich, svázal ho před očima jejich.

On zaś odszedł od nich, i zapłakał; i wrócił do nich i mówił z nimi, a wziąwszy z pośród nich Szymeona, związał go przed oczyma ich.

כד וַיִּסֹּב מֵעֲלֵיהֶם וַיֵּבְךְּ וַיָּשָׁב אֲלֵהֶם וַיְדַבֵּר אֲלֵהֶם
וַיִּקַּח מֵאִתָּם אֶת־שִׁמְעוֹן וַיֶּאֱסֹר אֹתוֹ לְעֵינֵיהֶם׃

האָט ער זיך אָפּגעדרייט פֿון זיי, און האָט געוויינט. און ער האָט זיך אומגעקערט צו זיי, און האָט צו זיי גערעדט; און ער האָט גענומען פֿון זיי שמעונען, און האָט אים אײַנגעשפּאַרט פֿאַר זייערע אויגן.

25 Přikázal pak Jozef, aby naplněni byli pytlové jejich obilím, a navráceny peníze jejich jednomu každému do pytle jeho, a *aby* dána jim byla potrava na cestu. I stalo se tak.

I rozkazał Josef, by napełniono wory ich zbożem, i aby zwrócono pieniądze ich, każdemu do worka jego, i żeby dano im zapasów na drogę. I uczyniono im tak.

כה וַיְצַו יוֹסֵף וַיְמַלְאוּ אֶת־כְּלֵיהֶם בָּר וּלְהָשִׁיב
כַּסְפֵּיהֶם אִישׁ אֶל־שַׂקּוֹ וְלָתֵת לָהֶם צֵדָה לַדָּרֶךְ
וַיַּעַשׂ לָהֶם כֵּן׃

און יוסף האָט באַפֿוילן, מע זאָל אָנפֿילן זייערע כלים מיט תבואה, און אומקערן זייער געלט איטלעכן אין זײַן זאַק, און זיי געבן שפּײַז אויפֿן וועג. און מע האָט צו זיי אַזוי געטאָן.

26 A vloživše obilí svá na osly své, odešli odtud.

I włożyli zboże swe na osły swoje, i wyruszyli ztamtąd.

כו וַיִּשְׂאוּ אֶת־שִׁבְרָם עַל־חֲמֹרֵיהֶם וַיֵּלְכוּ מִשָּׁם׃

און זיי האָבן אויפֿגעלאָדן זייער תבואה אויף זייערע אייזלען, און זײַנען אַוועקגעגאַנגען פֿון דאָרטן.

27 A rozvázav jeden *z nich* pytel svůj, aby dal obrok oslu svému v hospodě, uzřel peníze své, kteréž byly na vrchu v pytli jeho.

Ale rozwiązał jeden z nich wór swój, by dać obrok osłowi swemu w gospodzie, i spostrzegł pieniądze swoje: że oto były u otworu biesagi jego.

כז וַיִּפְתַּח הָאֶחָד אֶת־שַׂקּוֹ לָתֵת מִסְפּוֹא לַחֲמֹרוֹ
בַּמָּלוֹן וַיַּרְא אֶת־כַּסְפּוֹ וְהִנֵּה־הוּא בְּפִי אַמְתַּחְתּוֹ׃

האָט איינער געעפֿנט זײַן זאַק צו געבן זײַן אייזל פֿוטער אין האַרבעריק, און האָט דערזען זײַן געלט, ערשט עס איז אין מויל פֿון זײַן זאַק.

28 I řekl bratřím svým: Navráceny jsou mi peníze mé, a aj, jsou v pytli mém. Tedy užasli se, a předěšeni jsouce, mluvili jeden k druhému: Což nám to učinil Bůh?

I powiedział braciom swoim: "Zwrócono pieniądze moje, a oto są w biesadze mojej." I zatrwożyło się serce ich, i z drżeniem rzekł jeden do drugiego: "Co to nam Bóg uczynił!"

כח וַיֹּאמֶר אֶל־אֶחָיו הוּשַׁב כַּסְפִּי וְגַם הִנֵּה
בְאַמְתַּחְתִּי וַיֵּצֵא לִבָּם וַיֶּחֶרְדוּ אִישׁ אֶל־אָחִיו
לֵאמֹר מַה־זֹּאת עָשָׂה אֱלֹהִים לָנוּ׃

האָט ער געזאָגט צו זײַנע ברידער: מײַן געלט איז אומגעקערט געוואָרן, און אָט איז עס אויך אין מײַן זאַק. איז זיי אַרויסגעפֿאַלן דאָס האַרץ, און זיי האָבן ציטערנדיק געזאָגט איינער צום אַנדערן: וואָס האָט אונדז דאָ גאָט געטאָן?

29 Navrátivše se pak k Jákobovi otci svému do země Kananejské, vypravovali jemu všecko, co se jim přihodilo, pravíce:

כט וַיָּבֹאוּ אֶל־יַעֲקֹב אֲבִיהֶם אַרְצָה כְּנָעַן וַיַּגִּידוּ לוֹ אֵת כָּל־הַקֹּרֹת אֹתָם לֵאמֹר׃

I przybyli do Jakóba ojca swego, do ziemi Kanaan, i opowiedzieli mu wszystko, co im się przytrafiło, mówiąc:

און זיי זײַנען געקומען צו זייער פֿאָטער יעקבן קיין לאַנד כּנַעַן, און האָבן אים דערציילט אַלץ וואָס זיי האָט געטראָפֿן, אַזוי צו זאָגן:

30 Muž ten, pán země, mluvil k nám tvrdě, a dal nás *do vězení*, jako špehéře země.

ל דִּבֶּר הָאִישׁ אֲדֹנֵי הָאָרֶץ אִתָּנוּ קָשׁוֹת וַיִּתֵּן אֹתָנוּ כִּמְרַגְּלִים אֶת־הָאָרֶץ׃

"Przemawiał do nas mąż ów, pan owej ziemi, surowo, i uważał nas za szpiegujących kraj.

דער מאַן, דער האַר פֿון לאַנד, האָט מיט אונדז גערעדט האַרט, און ער האָט אונדז געמאַכט פֿאַר אויסקוקערס פֿון דעם לאַנד.

31 A řekli jsme jemu: Upřímí jsme, nikdy jsme nebyli špehéři.

לא וַנֹּאמֶר אֵלָיו כֵּנִים אֲנָחְנוּ לֹא הָיִינוּ מְרַגְּלִים׃

I rzekliśmy do niego: Myśmy prawi; nie bywaliśmy szpiegami.

האָבן מיר צו אים געזאָגט: ערלעכע מענטשן זײַנען מיר, מיר זײַנען קיין מאָל ניט געווען קיין אויסקוקערס.

32 Dvanácte bylo nás bratří, synů otce našeho, z nichž jednoho není, a mladší nyní jest s otcem naším v zemi Kananejské.

לב שְׁנֵים־עָשָׂר אֲנַחְנוּ אַחִים בְּנֵי אָבִינוּ הָאֶחָד אֵינֶנּוּ וְהַקָּטֹן הַיּוֹם אֶת־אָבִינוּ בְּאֶרֶץ כְּנָעַן׃

Dwunastu nas braci, synów ojca naszego; jednego już niema, a najmłodszy dziś przy ojcu naszym, w ziemi Kanaan.

צוועלף ברידער זײַנען מיר, זין פֿון אונדזער פֿאָטער; איינער איז ניט געוואָרן, און דער ייִנגסטער איז הײַנט מיט אונדזער פֿאָטער אין לאַנד כּנַעַן.

33 I řekl nám muž ten, pán země té: Po tomto poznám, že upřímí jste: Bratra vašeho jednoho zanechte u mne, a *obilí k zapuzení* hladu od domů vašich vezmouce, odejděte.

לג וַיֹּאמֶר אֵלֵינוּ הָאִישׁ אֲדֹנֵי הָאָרֶץ בְּזֹאת אֵדַע כִּי כֵנִים אַתֶּם אֲחִיכֶם הָאֶחָד הַנִּיחוּ אִתִּי וְאֶת־רַעֲבוֹן בָּתֵּיכֶם קְחוּ וָלֵכוּ׃

I rzekł do nas mąż ów, pan owej ziemi: "Po tém poznam, żeście prawi: Brata jednego zostawcie u mnie, a dla niedostatku rodzin waszych zabierzcie i idźcie.

האָט דער מאַן, דער האַר פֿון לאַנד, צו אונדז געזאָגט: דערמיט וועל איך וויסן אַז איר זײַט ערלעכע מענטשן: איין ברודער אײַערן לאָזט איבער בײַ מיר, און נעמט גענוג פֿאַר דעם הונגער פֿון אײַערע הויזגעזינטן, און גייט.

34 A přiveďte bratra svého mladšího ke mně, abych poznal, že nejste špehéři, ale upřímí; *tehdy* bratra vašeho vrátím vám, a budete moci v zemi této obchod vésti.

לד וְהָבִיאוּ אֶת־אֲחִיכֶם הַקָּטֹן אֵלַי וְאֵדְעָה כִּי לֹא מְרַגְּלִים אַתֶּם כִּי כֵנִים אַתֶּם אֶת־אֲחִיכֶם אֶתֵּן לָכֶם וְאֶת־הָאָרֶץ תִּסְחָרוּ׃

I sprowadźcie brata waszego najmłodszego do mnie a poznam, żeście nie szpiegami, żeście prawi; brata waszego wrócę wam, a będziecie mogli krążyć po kraju."

און ברענגט אײַער ייִנגסטן ברודער צו מיר, און איך וועל וויסן אַז איר זײַט ניט קיין אויסקוקערס, נאָר איר זײַט ערלעכע מענטשן; וועל איך אײַך אָפּגעבן אײַער ברודער, און איר וועט מעגן פֿאַרקערן אין לאַנד.

35 I stalo se, že, když vyprazdňovali pytle své, a aj, jeden každý měl uzlík peněz svých v pytli svém. Vidouce pak oni i otec jejich uzlíky peněz svých, báli se.

לה וַיְהִי הֵם מְרִיקִים שַׂקֵּיהֶם וְהִנֵּה־אִישׁ צְרוֹר־כַּסְפּוֹ בְּשַׂקּוֹ וַיִּרְאוּ אֶת־צְרֹרוֹת כַּסְפֵּיהֶם הֵמָּה וַאֲבִיהֶם וַיִּירָאוּ׃

I stało się, gdy wypróżniali wory swoje, a oto miał każdy węzełek pieniędzy swoich w worze swoim! I spostrzegli węzełki pieniędzy swoich, oni i ojciec i zatrwożyli się.

און עס איז געווען, ווי זיי ליידיקן אויס זייערע זעק, ערשט איטלעכנס בינטל געלט איז אין זײַן זאַק; און ווי זיי און זייער פֿאָטער האָבן דערזען זייערע בינטלעך געלט, אַזוי האָבן זיי מורא געקראָגן.

36 I řekl jim Jákob otec jejich: Mne jste zbavili synů: Jozefa není, Simeona nemám, a Beniamina vezmete. Na mneť jsou se tyto všecky věci svalily.

לו וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יַעֲקֹב אֲבִיהֶם אֹתִי שִׁכַּלְתֶּם יוֹסֵף אֵינֶנּוּ וְשִׁמְעוֹן אֵינֶנּוּ וְאֶת־בִּנְיָמִן תִּקָּחוּ עָלַי הָיוּ כֻלָּנָה׃

I rzekł do nich Jakób, ojciec ich: "Osierocicie mnie. Josefa niema, Szymeona niema, a Benjamina zabrać chcecie! na mnie spada wszystko!"

און זייער פֿאָטער יעקב האָט צו זיי געזאָגט: איר האָט מיך באַרויבט פֿון מײַנע קינדער; יוסף איז מער ניטאָ, און שמעון איז ניטאָ, און בנימינען ווילט איר אַוועקנעמען; דאָס אַלץ איז אויף מיר אויסגעגאַנגען.

37 Tedy řekl Ruben otci svému těmito slovy: Dva syny mé zabí, jestliže ho nepřivedu zase k tobě; poruč ho v ruce mé, a já zase přivedu ho k tobě.

לז וַיֹּאמֶר רְאוּבֵן אֶל־אָבִיו לֵאמֹר אֶת־שְׁנֵי בָנַי תָּמִית אִם־לֹא אֲבִיאֶנּוּ אֵלֶיךָ תְּנָה אֹתוֹ עַל־יָדִי וַאֲנִי אֲשִׁיבֶנּוּ אֵלֶיךָ׃

I rzekł Reuben do ojca swego, mówiąc: "Obu synów moich zabij, jeżeli go nie sprowadzę tobie: oddaj go na ręce moje, a ja ci go zwrócę."

האָט ראובן געזאָגט צו זײַן פֿאָטער, אַזוי צו זאָגן: מײַנע ביידע זין זאָלסטו טייטן, אויב איך וועל דיר אים ניט צוריקבֿרענגען. גיב אים אויף מײַן האַנט, און איך וועל אים אומקערן צו דיר.

38 I řekl: Nesstoupíť syn můj s vámi. Nebo bratr jeho umřel, a on sám pozůstal; a přihodilo-li by se mu co zlého na té cestě, kterouž půjdete, uvedli byste šediny mé s bolestí do hrobu.

לח וַיֹּאמֶר לֹא־יֵרֵד בְּנִי עִמָּכֶם כִּי־אָחִיו מֵת וְהוּא לְבַדּוֹ נִשְׁאָר וּקְרָאָהוּ אָסוֹן בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר תֵּלְכוּ־בָהּ וְהוֹרַדְתֶּם אֶת־שֵׂיבָתִי בְּיָגוֹן שְׁאוֹלָה׃

I rzekł: "Nie pójdzie syn mój z wami, gdyż brat jego umarł, a on sam jeden pozostał; a gdyby spotkało go nieszczęście na drodze, którą pójdziecie, to strącicie siwiznę moję z żałością do grobu."

האָט ער געזאָגט: מײַן זון וועט ניט אַראָפּנידערן מיט אײַך, וואָרום זײַן ברודער איז טויט, און ער אַליין איז געבליבן, און אַז אים וועט טרעפֿן אַן אומגליק אויף דעם וועג וואָס איר וועט גיין דערויף, וועט איר מאַכן נידערן מײַנע גראָע האָר מיט טרויער אין קבֿר.

1 Byl pak hlad veliký v krajině té.

A głód był ciężkim w kraju.

א וְהָרָעָב כָּבֵד בָּאָרֶץ:

און דער הונגער איז געווען שווער אין לאַנד.

2 I stalo se, když vytrávili obilí, kteréž přinesli z Egypta, že řekl k nim otec jejich: Jděte zase, a nakupte nám něco potravy.

I stało się, gdy do ostatka spożyli zboże, które sprowadzili z Micraim, że rzekł do nich ojciec ich: "Wróćcie znowu, a kupcie nam cokolwiek żywności."

ב וַיְהִי כַּאֲשֶׁר כִּלּוּ לֶאֱכֹל אֶת־הַשֶּׁבֶר אֲשֶׁר הֵבִיאוּ מִמִּצְרָיִם וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אֲבִיהֶם שֻׁבוּ שִׁבְרוּ־לָנוּ מְעַט־אֹכֶל:

און עס איז געווען, אַז זיי האָבן אויפֿגעגעסן די תּבואה, וואָס זיי האָבן געבראַכט פֿון מִצרַיִם, האָט זייער פֿאָטער צו זיי געזאָגט: גייט ווידער, קויפֿט אונדז אַ ביסל שפּײַז.

3 I mluvil k němu Juda těmito slovy: Velice se zařekl muž ten, řka: Neuzříte tváři mé, nebude-li bratr váš s vámi.

I rzekł do niego Jehuda, mówiąc: "Oświadczył nam ów mąż, mówiąc: Nie ujrzeć wam oblicza mojego, jeżeli brat wasz nie będzie z wami!

ג וַיֹּאמֶר אֵלָיו יְהוּדָה לֵאמֹר הָעֵד הֵעִד בָּנוּ הָאִישׁ לֵאמֹר לֹא־תִרְאוּ פָנַי בִּלְתִּי אֲחִיכֶם אִתְּכֶם:

האָט יהודה געזאָגט צו אים, אַזוי צו זאָגן: וואָרענען האָט אונדז געוואָרנט דער מאַן, אַזוי צו זאָגן: איר זאָלט מײַן פּנים ניט זען, אויב אײַער ברודער איז ניט מיט אײַך.

4 Jestliže pošleš bratra našeho s námi, půjdeme a nakoupíme tobě potravy;

Jeżeli zechcesz posłać brata naszego z nami, to znijdziem, i zakupim ci żywności.

ד אִם־יֶשְׁךָ מְשַׁלֵּחַ אֶת־אָחִינוּ אִתָּנוּ נֵרְדָה וְנִשְׁבְּרָה לְךָ אֹכֶל:

אויב דו שיקסט אונדזער ברודער מיט אונדז, וועלן מיר אַראָפּנידערן, און וועלן דיר אײַנקויפֿן שפּײַז.

5 Pakli nepošleš, nepůjdeme. Nebo pověděl nám muž ten: Neuzříte tváři mé, nebude-li bratr váš s vámi.

A jeżeli zaś nie poszlesz, nie znijdziemy; bo mąż ów powiedział nam: Nie ujrzeć wam oblicza mojego, jeżeli nie będzie brata waszego z wami!"

ה וְאִם־אֵינְךָ מְשַׁלֵּחַ לֹא נֵרֵד כִּי־הָאִישׁ אָמַר אֵלֵינוּ לֹא־תִרְאוּ פָנַי בִּלְתִּי אֲחִיכֶם אִתְּכֶם:

אויב אָבער דו שיקסט ניט, וועלן מיר ניט אַראָפּנידערן, וואָרום דער מאַן האָט אונדז אָנגעזאָגט: איר זאָלט מײַן פּנים ניט זען, אויב אײַער ברודער איז ניט מיט אײַך.

6 I řekl Izrael: Proč jste mi tak zle učinili, oznámivše muži tomu, že máte ještě bratra?

I rzekł Israel: "Czemuście tak skrzywdzili mnie, mówiąc temu mężowi, że macie jeszcze brata?"

ו וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל לָמָה הֲרֵעֹתֶם לִי לְהַגִּיד לָאִישׁ הַעוֹד לָכֶם אָח:

האָט ישׂראל געזאָגט: נאָך וואָס האָט איר מיר געטאָן די רעה, צו זאָגן דעם מאַן, אַז איר האָט נאָך אַ ברודער?

7 Odpověděli: Pilně vyptával se muž ten na nás, i na rod náš, mluvě: Jest-li živ ještě otec váš? Máte-li bratra? A dali jsme mu zprávu na ta slova. Zdaž jsme to jak věděti mohli, že dí: Přiveďte bratra svého?

ז וַיֹּאמְרוּ שָׁאוֹל שָׁאַל־הָאִישׁ לָנוּ וּלְמוֹלַדְתֵּנוּ לֵאמֹר הַעוֹד אֲבִיכֶם חַי הֲיֵשׁ לָכֶם אָח וַנַּגֶּד־לוֹ עַל־פִּי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הֲיָדוֹעַ נֵדַע כִּי יֹאמַר הוֹרִידוּ אֶת־אֲחִיכֶם׃

I rzekli: "Wypytywał się dokładnie ów mąż o nas i o rodzinie naszej, mówiąc: Czyż jeszcze ojciec wasz żyje? Czy macie jeszcze brata? I odpowiedzieliśmy mu stosownie do pytań tych. Alboż mogliśmy wiedzieć, że powie: Sprowadźcie brata waszego?"

האָבן זיי געזאָגט: דער מאַן האָט זיך פֿאַנאַנדערגעפֿרעגט וועגן אונדז, און וועגן אונדזער משפּחה, אַזוי צו זאָגן: לעבט נאָך אײַער פֿאָטער? האָט איר נאָך אַ ברודער? און מיר האָבן אים דערציילט לויט די דאָזיקע ווערטער. זאָלן מיר גאָר וויסן, אַז ער וועט זאָגן: ברענגט אַראָפּ אײַער ברודער?

8 I řekl Juda Izraelovi, otci svému: Pošli to pachole se mnou, a vstanouce, půjdeme, abychom živi byli, a nezemřeli, i my, i ty, i maličcí naši.

ח וַיֹּאמֶר יְהוּדָה אֶל־יִשְׂרָאֵל אָבִיו שִׁלְחָה הַנַּעַר אִתִּי וְנָקוּמָה וְנֵלֵכָה וְנִחְיֶה וְלֹא נָמוּת גַּם־אֲנַחְנוּ גַם־אַתָּה גַּם־טַפֵּנוּ׃

I rzekł Jehuda do Israela, ojca swego: "Poszlij chłopca zemną, a wybierzem się i pójdziem, abyśmy żyli, a nie pomarli, - tak my, jako i ty i dzieci nasze!

און יהודה האָט געזאָגט צו זײַן פֿאָטער ישׂראל: שיק דעם ייִנגל מיט מיר, און מיר וועלן אויפֿשטיין און וועלן גיין, כּדי מיר זאָלן לעבן און ניט שטאַרבן, אי מיר, אי דו, אי אונדזערע קליינע קינדער.

9 Já slibuji za něj; z ruky mé vyhledávej ho. Jestliže nepřivedu ho k tobě, a nepostavím ho před tebou, vinen budu hříchem tobě po všecky dny.

ט אָנֹכִי אֶעֶרְבֶנּוּ מִיָּדִי תְּבַקְשֶׁנּוּ אִם־לֹא הֲבִיאֹתִיו אֵלֶיךָ וְהִצַּגְתִּיו לְפָנֶיךָ וְחָטָאתִי לְךָ כָּל־הַיָּמִים׃

Ja odpowiadam zań, z ręki mojej zażądasz go; jeżeli go nie odprowadzę do ciebie, a nie stawię przed oblicze twoje, niechaj będę grzesznym przed tobą po wszystkie dni.

איך בין עָרֵב פֿאַר אים, פֿון מײַן האַנט זאָלסטו אים מאָנען; אויב איך וועל דיר אים ניט ברענגען און אים אַוועקשטעלן פֿאַר דיר, זאָל איך זײַן אַ פֿאַרזינדיקטער צו דיר אַלע טעג.

10 A kdybychom byli neprodlévali, jistě již bychom se byli dvakrát vrátili.

י כִּי לוּלֵא הִתְמַהְמָהְנוּ כִּי־עַתָּה שַׁבְנוּ זֶה פַעֲמָיִם׃

Bo gdybyśmy nie byli zwlekali, jużbyśmy wrócili dwa razy."

וואָרום אַז מיר וואָלטן זיך ניט אויפֿגעהאַלטן, וואָלטן מיר שוין אַצונד זיך געהאַט אומגעקערט צום צווייטן מאָל.

11 I řekl jim Izrael otec jejich: Jestližeť tak *býti musí*, učiňtež toto: Naberte nejvzácnějších užitků země do nádob svých, a doneste muži tomu dar, něco kadidla, a trochu strdi, a vonných věcí a mirry, daktylů a mandlů.

יא וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יִשְׂרָאֵל אֲבִיהֶם אִם־כֵּן אֵפוֹא זֹאת
עֲשׂוּ קְחוּ מִזִּמְרַת הָאָרֶץ בִּכְלֵיכֶם וְהוֹרִידוּ לָאִישׁ
מִנְחָה מְעַט צֳרִי וּמְעַט דְּבַשׁ נְכֹאת וָלֹט בָּטְנִים
וּשְׁקֵדִים:

I rzekł do nich Israel, ojciec ich: "Jeżeli więc tak być musi, uczyńcie to; nabierzcie lepszych płodów tej ziemi w naczynia wasze, a zawieźcie mężowi owemu w darze - nieco balsamu, i nieco miodu, korzeni i lotusu, pistacyi i migdałów.

האָט זייער פֿאָטער ישׂראל צו זיי געזאָגט: אויב שוין יאָ אַזוי, טוט אָט-וואָס: נעמט פֿון די בעסטע פּרוכטן פֿון לאַנד אין אײַערע כּלים, און ברענגט אַראָפּ צו דעם מאַן אַ מתּנה, אַ ביסל באַלזאַם, און אַ ביסל האָניק, געווירץ, און לאַדאַן, ניס, און מאַנדלען.

12 Peníze také dvoje vezměte v ruce své, a peníze vložené na vrch do pytlů vašich zase doneste v rukou svých; snad z omýlení to přišlo.

יב וְכֶסֶף מִשְׁנֶה קְחוּ בְיֶדְכֶם וְאֶת־הַכֶּסֶף הַמּוּשָׁב בְּפִי
אַמְתְּחֹתֵיכֶם תָּשִׁיבוּ בְיֶדְכֶם אוּלַי מִשְׁגֶּה הוּא:

Pieniędzy też w dwójnasób weźcie do rąk waszych, a pieniądze złożone napowrót w otwory biesag waszych zwróćcie rękami waszemi: może to pomyłka.

און טאָפּל געלט נעמט מיט אין אײַער האַנט; און דאָס געלט וואָס איז אומגעקערט געוואָרן אין מויל פֿון אײַערע זעק, זאָלט איר אומקערן מיט אײַער האַנט; אפֿשר איז דאָס געווען אַ פֿאַרזע.

13 Bratra svého také vezměte, a vstanouce, jděte zase k muži tomu.

יג וְאֶת־אֲחִיכֶם קָחוּ וְקוּמוּ שׁוּבוּ אֶל־הָאִישׁ:

I brata waszego weźcie, i wybierzcie się, i wróćcie się do owego męża.

און נעמט אײַער ברודער, און שטייט אויף, גייט ווידער צו דעם מאַן.

14 A *Bůh* silný všemohoucí dejž vám *najíti* milost před mužem tím, ať propustí vám onoho bratra vašeho i tohoto Beniamina. Ját̕ pak zbaven jsa synů, jako osiřelý budu.

יד וְאֵל שַׁדַּי יִתֵּן לָכֶם רַחֲמִים לִפְנֵי הָאִישׁ וְשִׁלַּח
לָכֶם אֶת־אֲחִיכֶם אַחֵר וְאֶת־בִּנְיָמִין וַאֲנִי כַּאֲשֶׁר
שָׁכֹלְתִּי שָׁכָלְתִּי:

A Bóg wszechpotężny niechaj da wam miłosierdzie przed owym mężem, aby wypuścił wam brata waszego drugiego i Binjamina. A mnie - jeśli mi być osieroconym, niech osieroconym będę!"

און גאָט שַׁדַּי וועט אײַך געבן דערבאַרימונג בײַ דעם מאַן, און ער וועט אײַך אַוועקלאָזן אײַער אַנדער ברודער און בנימינען; און איך, אויב איך מוז אָנווערן מײַנע קינדער, וועל איך אָנווערן.

15 Tedy vzali muži ti dar ten, a dvoje peníze vzali v ruce své, a Beniamina; a vstavše, sstoupili do Egypta, a postavili se před Jozefem.

טו וַיִּקְחוּ הָאֲנָשִׁים אֶת־הַמִּנְחָה הַזֹּאת וּמִשְׁנֶה־כֶּסֶף
לָקְחוּ בְיָדָם וְאֶת־בִּנְיָמִן וַיָּקֻמוּ וַיֵּרְדוּ מִצְרַיִם
וַיַּעַמְדוּ לִפְנֵי יוֹסֵף:

I zabrali ci ludzie dary owe, i pieniędzy w dwójnasób wzięli w ręce swoje, i Binjamina, i wybrali się, i zeszli do Micraim, i stanęli przed obliczem Josefa.

האָבן די מענער גענומען די דאָזיקע מתּנה, און טאָפּל געלט האָבן זיי מיטגענומען אין זייער האַנט, און בנימינען, און זיי זײַנען אויפֿגעשטאַנען און האָבן גענידערט קיין מִצרַיִם, און האָבן זיך געשטעלט פֿאַר יוספֿן.

16 Vida pak Jozef Beniamina s nimi, řekl tomu, kterýž spravoval dům jeho: Uveď tyto muže do domu, a zabí hovado a připrav; nebo se mnou jísti budou muži ti o poledni.

A ujrzawszy Josef Binjamina z nimi, rzekł do przełożonego domu swego: "Wprowadź tych ludzi do domu, a narznij bydła i przygotuj; gdyż zemną jeść będą ci ludzie w południe."

טז וַיַּרְא יוֹסֵף אִתָּם אֶת־בִּנְיָמִין וַיֹּאמֶר לַאֲשֶׁר עַל־בֵּיתוֹ הָבֵא אֶת־הָאֲנָשִׁים הַבָּיְתָה וּטְבֹחַ טֶבַח וְהָכֵן כִּי אִתִּי יֹאכְלוּ הָאֲנָשִׁים בַּצָּהֳרָיִם׃

און ווי יוסף האָט דערזען בנימינען מיט זיי, אַזוי האָט ער געזאָגט צו דעם וואָס איבער זײַן הויז: ברענג אַרײַן די מענטשן אין הויז, און שעכט אַ שעכטונג, און גרייט צו, וואָרום די מענטשן וועלן עסן מיט מיר צו מיטאָג.

17 I učinil muž ten, jakž rozkázal Jozef, a uvedl ty lidi do domu Jozefova.

I uczynił mąż ów jako rozkazał Josef, i wprowadził mąż ów tych ludzi do domu Josefa.

יז וַיַּעַשׂ הָאִישׁ כַּאֲשֶׁר אָמַר יוֹסֵף וַיָּבֵא הָאִישׁ אֶת־הָאֲנָשִׁים בֵּיתָה יוֹסֵף׃

האָט דער מאַן געטאָן אַזוי ווי יוסף האָט געהייסן, און דער מאַן האָט אַרײַנגעבראַכט די מענער אין יוספֿס הויז.

18 Báli se pak muži ti, když uvedeni byli do domu Jozefova, a řekli: Pro ty peníze, kteréž prvé vloženy byly do pytlů našich, sem uvedeni jsme, aby obvině, obořil se na nás, a vzal nás za služebníky i osly naše.

I zlękli się ci ludzie, że zaprowadzeni zostali do domu Josefa i rzekli: "Z powodu pieniędzy zwróconych do biesag naszych poprzednio, myśmy tu wprowadzeni, aby rzucił się na nas, i napadł nas, a wziął nas za niewolników i osły nasze."

יח וַיִּירְאוּ הָאֲנָשִׁים כִּי הוּבְאוּ בֵּית יוֹסֵף וַיֹּאמְרוּ עַל־דְּבַר הַכֶּסֶף הַשָּׁב בְּאַמְתְּחֹתֵינוּ בַּתְּחִלָּה אֲנַחְנוּ מוּבָאִים לְהִתְגֹּלֵל עָלֵינוּ וּלְהִתְנַפֵּל עָלֵינוּ וְלָקַחַת אֹתָנוּ לַעֲבָדִים וְאֶת־חֲמֹרֵינוּ׃

און די מענער האָבן מורא געהאַט, ווײַל זיי זײַנען אַרײַנגעבראַכט געוואָרן אין יוספֿס הויז, און זיי האָבן געזאָגט: פֿון וועגן דעם געלט וואָס איז אומגעקערט געוואָרן אין אונדזערע זעק דאָס ערשטע מאָל, ווערן מיר אַרײַנגעבראַכט, כּדי זיך אַרויפֿצוּוואַרפֿן אויף אונדז, און אָנפֿאַלן אויף אונדז, און אונדז נעמען פֿאַר קנעכט מיט אונדזערע אייזלען.

19 A přistoupivše k muži tomu, kterýž spravoval v domě Jozefově, mluvili k němu ve dveřích domu,

I przystąpili do męża owego, co przełożonym był nad domem Josefa i przemówili do niego u wnijścia do domu.

יט וַיִּגְּשׁוּ אֶל־הָאִישׁ אֲשֶׁר עַל־בֵּית יוֹסֵף וַיְדַבְּרוּ אֵלָיו פֶּתַח הַבָּיִת׃

האָבן זיי גענענט צו דעם מאַן וואָס איבער יוספֿס הויז, און האָבן גערעדט צו אים אין אײַנגאַנג פֿון הויז.

20 A řekli: *Slyš* mne, pane můj. Přišli jsme byli ponejprvé kupovati potrav.

I rzekli: "Pozwól panie! Przychodziliśmy już poprzednio kupować żywność.

כ וַיֹּאמְרוּ בִּי אֲדֹנִי יָרֹד יָרַדְנוּ בַּתְּחִלָּה לִשְׁבָּר־אֹכֶל׃

און זיי האָבן געזאָגט: איך בעט דיך, מײַן האַר, מיר האָבן אַראָפּגענידערט דאָס ערשטע מאָל צו קויפֿן שפּײַז.

21 I přihodilo se, když jsme do hospody přišli, a rozvazovali pytle své, a aj, peníze jednoho každého *byly* svrchu v pytli jeho, peníze naše podlé váhy své; a přinesli jsme je zase v rukou svých.

כא וַיְהִי כִּי־בָאנוּ אֶל־הַמָּלוֹן וַנִּפְתְּחָה
אֶת־אַמְתְּחֹתֵינוּ וְהִנֵּה כֶסֶף־אִישׁ בְּפִי אַמְתַּחְתּוֹ
כַּסְפֵּנוּ בְּמִשְׁקָלוֹ וַנָּשֶׁב אֹתוֹ בְּיָדֵנוּ:

I stało się, gdyśmy przybyli do gospody i rozwiązali biesagi nasze, a oto pieniądze każdego u otworu biesagi jego, pieniądze nasze według wagi ich! I przywieźliśmy je napowrót w rękach naszych.

און עס איז געווען, אַז מיר זײַנען געקומען צום האַרבעריק, און האָבן געעפֿנט אונדזערע זעק, ערשט איטלעכנס געלט איז אין מויל פֿון זײַן זאַק, אונדזער געלט אין זײַן פֿולער וואָג; האָבן מיר עס אָפּגעבראַכט אין אונדזער האַנט.

22 Jiné také peníze přinesli jsme v rukou svých, abychom nakoupili potravy; nevíme, kdo jest zase vložil peníze naše do pytlů našich.

כב וְכֶסֶף אַחֵר הוֹרַדְנוּ בְיָדֵנוּ לִשְׁבָּר־אֹכֶל לֹא יָדַעְנוּ
מִי־שָׂם כַּסְפֵּנוּ בְּאַמְתְּחֹתֵינוּ:

Pieniądze też inne sprowadziliśmy w rękach naszych, dla zakupienia żywności. Nie wiemy, kto włożył pieniądze nasze do biesag naszych."

און נאָך אַנדער געלט האָבן מיר אַראָפּגעבראַכט אין אונדזער האַנט, צו קויפֿן שפּײַז. מיר ווייסן ניט ווער עס האָט אַרײַנגעטאָן אונדזער געלט אין אונדזערע זעק.

23 A *on* odpověděl: Mějte o to pokoj, nebojte se. Bůh váš, a Bůh otce vašeho dal vám poklad do pytlů vašich; penížeť jsem vaše já přijal. I vyvedl k nim Simeona.

כג וַיֹּאמֶר שָׁלוֹם לָכֶם אַל־תִּירָאוּ אֱלֹהֵיכֶם וֵאלֹהֵי
אֲבִיכֶם נָתַן לָכֶם מַטְמוֹן בְּאַמְתְּחֹתֵיכֶם כַּסְפְּכֶם בָּא
אֵלָי וַיּוֹצֵא אֲלֵהֶם אֶת־שִׁמְעוֹן:

I rzekł: "Bądźcie spokojni! Nie obawiajcie się: Bóg wasz, i Bóg ojca waszego dał wam skarb do biesag waszych; pieniądze wasze doszły mnie." I wyprowadził do nich Szymeona.

האָט ער געזאָגט: פֿריד צו אײַך! איר זאָלט ניט מורא האָבן; אײַער גאָט, און דער גאָט פֿון אײַער פֿאָטער, האָט אײַך געשאָנקען אַן אוצר אין אײַערע זעק; אײַער געלט איז מיר אַרײַנגעקומען. און ער האָט אַרויסגעבראַכט צו זיי שמעונען.

24 Uved tedy muž ten lidi ty do domu Jozefova, dal jim vody, aby umyli nohy své, dal také obrok oslům jejich.

כד וַיָּבֵא הָאִישׁ אֶת־הָאֲנָשִׁים בֵּיתָה יוֹסֵף וַיִּתֶּן־מַיִם
וַיִּרְחֲצוּ רַגְלֵיהֶם וַיִּתֵּן מִסְפּוֹא לַחֲמֹרֵיהֶם:

I wprowadził mąż ów tych ludzi w dom Josefa, i podał wody, i umyli nogi swoje; dał też obrok osłom ich.

און דער מאַן האָט אַרײַנגעבראַכט די מענער אין יוספֿס הויז, און ער האָט געגעבן וואַסער, און זיי האָבן געוואַשן זייערע פֿיס; און ער האָט געגעבן פֿוטער פֿאַר זייערע אייזלען.

25 Mezi tím připravili dar ten, dokudž nepřišel Jozef v poledne; nebo slyšeli, že by tu měli jísti chléb.

כה וַיָּכִינוּ אֶת־הַמִּנְחָה עַד־בּוֹא יוֹסֵף בַּצָּהֳרָיִם כִּי
שָׁמְעוּ כִּי־שָׁם יֹאכְלוּ לָחֶם:

I przygotowali dary, zanim nadszedł Josef w południe; gdyż słyszeli, iż tam jeść mieli chléb.

און זיי האָבן צוגעגרייט די מתּנה איידער יוסף וועט קומען אום מיטאָג, וואָרום זיי האָבן געהערט אַז דאָרטן וועלן זיי עסן ברויט.

26 Tedy přišel Jozef domů. I přinesli mu dar, kterýž měli v rukou svých, a klaněli se jemu až k zemi.

כו וַיָּבֹא יוֹסֵף הַבַּיְתָה וַיָּבִיאּוּ לוֹ אֶת־הַמִּנְחָה
אֲשֶׁר־בְּיָדָם הַבָּיְתָה וַיִּשְׁתַּחֲווּ־לוֹ אָרְצָה׃

A gdy przyszedł Josef do domu, przynieśli mu dary, które były w ręku ich, do domu, i pokłonili mu się ku ziemi.

און ווי יוסף איז גקעומען אין הויז, אַזוי האָבן זיי אַרײַנגעבראַכט צו אים אין הויז די מתּנה וואָס אין זייער האַנט, און זיי האָבן זיך געבוקט פֿאַר אים צו דער ערד.

27 I ptal se jich, jak se mají, a řekl: Zdráv-liž jest otec váš starý, o němž jste pravili? Živ-li jest ještě?

כז וַיִּשְׁאַל לָהֶם לְשָׁלוֹם וַיֹּאמֶר הֲשָׁלוֹם אֲבִיכֶם הַזָּקֵן
אֲשֶׁר אֲמַרְתֶּם הַעוֹדֶנּוּ חָי׃

I zapytał ich o zdrowie i rzekł: "Zdrówże ojciec wasz, starzec, o którymście mówili? Czy jeszcze żyje?"

און ער האָט זיי געפֿרעגט אויף פֿריד, און ער האָט צו זיי געזאָגט: איז פֿריד צו אײַער אַלטן פֿאָטער, וואָס איר האָט פֿון אים דערציילט? לעבט ער נאָך?

28 Kteřížto odpověděli: Zdráv jest služebník tvůj otec náš, a ještě živ jest. A sklánějíce hlavy, poklonu mu činili.

כח וַיֹּאמְרוּ שָׁלוֹם לְעַבְדְּךָ לְאָבִינוּ עוֹדֶנּוּ חָי וַיִּקְּדוּ
וישתחו וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ׃

A odpowiedzieli: "Zdrów sługa twój, ojciec nasz; jeszcze żyje." I schylili się i pokłonili.

האָבן זיי געזאָגט: פֿריד איז צו דײַן קנעכט אונדזער פֿאָטער, ער לעבט נאָך. און זיי האָבן זיך גענײַגט און זיך געבוקט.

29 Pozdvih pak očí svých, viděl Beniamina bratra svého, syna matky své, a řekl: Tento-li jest bratr váš mladší, o němž jste mi pravili? I řekl: Učiniž Bůh milost s tebou, synu můj!

כט וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיַּרְא אֶת־בִּנְיָמִין אָחִיו בֶּן־אִמּוֹ
וַיֹּאמֶר הֲזֶה אֲחִיכֶם הַקָּטֹן אֲשֶׁר אֲמַרְתֶּם אֵלָי
וַיֹּאמַר אֱלֹהִים יָחְנְךָ בְּנִי׃

I podniósł oczy swoje, i spostrzegł Binjamina, brata swego, syna matki swojej, i rzekł: "Czyż to ten brat wasz najmłodszy, o którymście mówili mi?" I rzekł: "Oby ci był Bóg miłościw, synu mój!"

האָט ער אויפֿגעהויבן זײַנע אויגן, און האָט דערזען זײַן ברודער בנימינען, זײַן מוטערס זון, און ער האָט געזאָגט: איז דאָס אײַער ייִנגסטער ברודער, וואָס איר האָט מיר פֿון אים דערציילט? און ער האָט געזאָגט: זאָל דיך גאָט לײַטזעליקן, מײַן זון.

30 Tedy pospíšil Jozef, *(nebo pohnula se střeva jeho nad bratrem jeho,)* a hledal, kde by mohl plakati; a všed do pokoje, plakal tam.

ל וַיְמַהֵר יוֹסֵף כִּי־נִכְמְרוּ רַחֲמָיו אֶל־אָחִיו וַיְבַקֵּשׁ
לִבְכּוֹת וַיָּבֹא הַחַדְרָה וַיֵּבְךְּ שָׁמָּה׃

I pospieszył Josef, bo zawrzała miłość jego ku bratu swojemu, i chciał się wypłakać; i poszedł do komnaty, i płakał tam.

און יוסף האָט זיך געאײַלט, וואָרום זײַן האַרץ האָט אים פֿאַרקלעמט אויף זײַן ברודער, און ער האָט זיך געוואָלט פֿאַנאַנדערוויינען; איז ער אַרײַן אין קאַמער, און האָט דאָרטן געוויינט.

31 Potom umyv tvář svou, vyšel zase, a zdržoval
se, a řekl: Klaďte chléb.

לא וַיִּרְחַץ פָּנָיו וַיֵּצֵא וַיִּתְאַפַּק וַיֹּאמֶר שִׂימוּ לָחֶם׃

I umywszy twarz swoję wyszedł, i przezwyciężył się i rzekł: "podajcie chléb!"

און ער האָט אָפּגעוואַשן זײַן פּנים, און איז אַרויסגעגאַנגען; און ער האָט זיך אײַנגעהאַלטן און האָט געזאָגט: לייגט ברויט.

32 I kladli jemu zvláště, a jim obzvláště,
Egyptským také, kteříž s ním jídali,
obzvláštně; nebo nemohou Egyptští jísti s Židy
chleba, proto že to ohavnost jest Egyptským.

לב וַיָּשִׂימוּ לוֹ לְבַדּוֹ וְלָהֶם לְבַדָּם וְלַמִּצְרִים הָאֹכְלִים
אִתּוֹ לְבַדָּם כִּי לֹא יוּכְלוּן הַמִּצְרִים לֶאֱכֹל
אֶת־הָעִבְרִים לֶחֶם כִּי־תוֹעֵבָה הִוא לְמִצְרָיִם׃

I podali jemu osobno, i im osobno i Micrejczykom też, którzy jadali z nim, osobno; ponieważ nie mogą Micrejczycy jeść z Ibrejczykami chleba, gdyż obrzydzeniem to dla Micrejczyków.

האָט מען געלייגט פֿאַר אים באַזונדער, און פֿאַר זיי באַזונדער, און פֿאַר די מִצרים וואָס האָבן געגעסן בײַ אים, באַזונדער, וואָרום די מִצרים קענען ניט עסן ברויט מיט די עִברים, ווײַל דאָס איז אַן אומווערדיקייט בײַ די מִצרים.

33 Tedy seděli proti němu, prvorozený podlé
prvorozenství svého, a mladší podlé mladšího
věku svého. I divili se muži ti vespolek.

לג וַיֵּשְׁבוּ לְפָנָיו הַבְּכֹר כִּבְכֹרָתוֹ וְהַצָּעִיר כִּצְעִרָתוֹ
וַיִּתְמְהוּ הָאֲנָשִׁים אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ׃

I usiedli przed nim, - starszy po starszeństwie swojém, a młodszy po młodości swojej; i zdziwieni spoglądali jeden na drugiego.

און זיי זײַנען אויסגעזעצט געוואָרן פֿאַר אים, דער בכור לויט זײַן בכורהשאַפֿט, און דער יינגערער לויט זײַן יונגקייט; און די מענטשן האָבן זיך געוואונדערט צווישן איינאַנדער.

34 A bera jídlo před sebou, podával jim;
Beniaminovi pak dostalo se pětkrát více než
jiným. I hodovali a hojně se s ním napili.

לד וַיִּשָּׂא מַשְׂאֹת מֵאֵת פָּנָיו אֲלֵהֶם וַתֵּרֶב מַשְׂאַת
בִּנְיָמִן מִמַּשְׂאֹת כֻּלָּם חָמֵשׁ יָדוֹת וַיִּשְׁתּוּ וַיִּשְׁכְּרוּ
עִמּוֹ׃

I wniesiono upominki z przed oblicza jego dla nich; a przewyższył upominek dla Binjamina upominki wszystkich pięciokrotnie. I pili i podpili sobie z nim.

און ער האָט זיי געלאָזט צוטראָגן חלקים פֿון פֿאַר אים, און בנימינס חלק איז געווען פֿינף מאָל אַזוי פֿיל ווי זייער איטלעכנס חלק. און זיי האָבן געטרונקען און זיך אָנגעטרונקען מיט אים.

1 Rozkázal pak tomu, kterýž spravoval dům jeho, řka: Naplň pytle mužů těch potravou, co by *jen* unésti mohli; a peníze každého polož zas do pytle jeho na vrch.

I rozkazał przełożonemu domu swojego, i rzekł: "Napełnij biesagi ludzi tych żywnością, o ile potrafią unieść, a włóż pieniądze każdego u otworu biesagi jego.

א וַיְצַו אֶת־אֲשֶׁר עַל־בֵּיתוֹ לֵאמֹר מַלֵּא אֶת־אַמְתְּחֹת הָאֲנָשִׁים אֹכֶל כַּאֲשֶׁר יוּכְלוּן שְׂאֵת וְשִׂים כֶּסֶף־אִישׁ בְּפִי אַמְתַּחְתּוֹ׃

און ער האָט באַפֿוילן דעם וואָס איבער זײַן הויז, אַזוי צו זאָגן: פֿיל אָן די זעק פֿון די מענטשן מיט שפּײַז וויפֿיל זיי קענען טראָגן, און טו אַרײַן איטלעכנס געלט אין מויל פֿון זײַן זאַק.

2 A koflík můj, koflík stříbrný, vlož na vrch do pytle mladšího s penězi jeho za obilí. I učinil podlé řeči Jozefovy, kterouž mluvil.

A kielich mój, kielich srebrny, włożysz u otworu biesagi najmłodszego, jako i pieniądze za zboże jego." I uczynił wedle słów Josefa, które wyrzekł.

ב וְאֶת־גְּבִיעִי גְּבִיעַ הַכֶּסֶף תָּשִׂים בְּפִי אַמְתַּחַת הַקָּטֹן וְאֵת כֶּסֶף שִׁבְרוֹ וַיַּעַשׂ כִּדְבַר יוֹסֵף אֲשֶׁר דִּבֵּר׃

און מײַן בעכער, דעם זילבערנעם בעכער, זאָלסטו אַרײַנטאָן אין מויל פֿון דעם זאַק פֿון דעם ייִנגסטן, מיט דעם געלט פֿאַר זײַן תּבֿואה. און ער האָט געטאָן אַזוי ווי דאָס וואָרט וואָס יוסף האָט גערעדט.

3 Ráno pak propuštěni jsou ti muži, oni i oslové jejich.

Poranek zaświecił, gdy ludzie owi wyprawieni zostali, - oni i osły ich.

ג הַבֹּקֶר אוֹר וְהָאֲנָשִׁים שֻׁלְּחוּ הֵמָּה וַחֲמֹרֵיהֶם׃

ווי דער מאָרגן האָט אויפֿגעלויכטן, אַזוי זײַנען די מענער אַוועקגעשיקט געוואָרן, זיי און זייערע אייזלען.

4 *A když* vyšli z města, a nedaleko *ještě* byli, řekl Jozef správci domu svého: Vstaň, hoň muže ty, a dohoně se jich, mluv k nim: Pročež jste se odplatili zlým za dobré?

Zaledwie wyszli z miasta, jeszcze nie poszli daleko, gdy Josef rzekł do przełożonego nad domem swoim: "Wstań, pogoń za tymi ludźmi, a gdy doścignięsz ich, powiedz im: "Czemuście odpłacili złem za dobre?

ד הֵם יָצְאוּ אֶת־הָעִיר לֹא הִרְחִיקוּ וְיוֹסֵף אָמַר לַאֲשֶׁר עַל־בֵּיתוֹ קוּם רְדֹף אַחֲרֵי הָאֲנָשִׁים וְהִשַּׂגְתָּם וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם לָמָּה שִׁלַּמְתֶּם רָעָה תַּחַת טוֹבָה׃

זיי זײַנען נאָרוואָס אַרויסגעגאַנגען פֿון שטאָט, נאָך ניט געווען ווײַט אַוועק, אַזוי האָט יוסף געזאָגט צו דעם וואָס איבער זײַן הויז: שטיי אויף, יאָג נאָך די מענטשן, און אַז דו וועסט זיי אָניאָגן, זאָלסטו זאָגן צו זיי: פֿאַר וואָס האָט איר אָפּגעצאָלט אַ רעה פֿאַר אַ טובֿה?

5 Zdaliž to není ten *koflík*, z kteréhož píjí pán můj? A z tohoť on jistým zkušením pozná, *jací jste vy.* Zle jste učinili, co jste učinili.

ה הֲלוֹא זֶה אֲשֶׁר יִשְׁתֶּה אֲדֹנִי בּוֹ וְהוּא נַחֵשׁ יְנַחֵשׁ בּוֹ הֲרֵעֹתֶם אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם׃

Wszakże to ten, z którego pija pan mój! I wróżyć téż wróży z niego, źleście to sobie poczęli!"

דאָס איז דאָך דער וואָס מײַן האַר טרינקט פֿון אים, און צויבערן טוט ער צויבערן מיט אים. איר האָט זיך שלעכט באַגאַנגען מיט וואָס איר האָט געטאָן.

6 Tedy dohoniv se jich, mluvil jim slova ta.

ו וַיַּשִּׂגֵם וַיְדַבֵּר אֲלֵהֶם אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה׃

I doścignął ich i powiedział im te słowa.

און ער האָט זיי אָנגעיאָגט, און האָט צו זיי גערעדט די דאָזיקע ווערטער.

7 Kteřížto odpověděli jemu: Proč mluví pán můj taková slova? Odstup od služebníků tvých, aby co takového učinili.

ז וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו לָמָּה יְדַבֵּר אֲדֹנִי כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה חָלִילָה לַעֲבָדֶיךָ מֵעֲשׂוֹת כַּדָּבָר הַזֶּה׃

I rzekli do niego: "Czemu mówi pan nasz słowa podobne? Niegodném by to było sług twoich, uczynić rzecz taką!

האָבן זיי צו אים געזאָגט: פֿאַר וואָס רעדט מײַן האַר אַזעלכע ווערטער? באַהיט זאָלן ווערן דײַנע קנעכט פֿון טאָן אַזאַ זאַך!

8 A my ty peníze, kteréž jsme našli na vrchu v pytlích svých, přinesli jsme tobě zase z země Kananejské; jakž bychom tedy krásti měli z domu pána tvého stříbro neb zlato?

ח הֵן כֶּסֶף אֲשֶׁר מָצָאנוּ בְּפִי אַמְתְּחֹתֵינוּ הֱשִׁיבֹנוּ אֵלֶיךָ מֵאֶרֶץ כְּנָעַן וְאֵיךְ נִגְנֹב מִבֵּית אֲדֹנֶיךָ כֶּסֶף אוֹ זָהָב׃

Wszak pieniądze, któreśmy znaleźli u otworu biesag naszych, zwróciliśmy tobie z ziemi Kanaan, i jakże nam kraść z domu pana twojego srebro albo złoto?

זע, דאָס געלט וואָס מיר האָבן געפֿונען אין מויל פֿון אונדזערע זעק, האָבן מיר דיר אומגעקערט פֿון לאַנד כּנַען, הײַנט ווי וועלן מיר גנבֿען פֿון דײַן האַרס הויז זילבער אָדער גאָלד?

9 U koho z služebníků tvých nalezeno bude, nechžť umře *ten*; a my také budeme pána tvého služebníci.

ט אֲשֶׁר יִמָּצֵא אִתּוֹ מֵעֲבָדֶיךָ וָמֵת וְגַם־אֲנַחְנוּ נִהְיֶה לַאדֹנִי לַעֲבָדִים׃

U którego ze sług twoich znalezionym będzie, niechaj umrze; a my téż będziemy pana naszego niewolnikami!"

דער יעניקער פֿון דײַנע קנעכט וואָס ער וועט בײַ אים געפֿונען ווערן, זאָל שטאַרבן, און אויך מיר וועלן זײַן קנעכט צו מײַן האַר.

10 I řekl: Nu dobře, nechť jest podlé řeči vaší. U koho se nalezne, ten bude mým služebníkem, a vy budete bez viny.

י וַיֹּאמֶר גַּם־עַתָּה כְדִבְרֵיכֶם כֶּן־הוּא אֲשֶׁר יִמָּצֵא אִתּוֹ יִהְיֶה־לִּי עָבֶד וְאַתֶּם תִּהְיוּ נְקִיִּם׃

I rzekł: "Istotnie podług słów waszych być powinno! Jednak ten, u którego się znajdzie, będzie mi niewolnikiem; wy zaś będziecie niewinni.

האָט ער געזאָגט: הגם געזאָלט האָט אַצונד זײַן אַזוי ווי אײַערע ווערטער, זאָל נאָר דער וואָס ער וועט בײַ אים געפֿונען ווערן, זײַן אַ קנעכט צו מיר, און איר וועט זײַן ריין.

11 Protož rychle každý složil pytel svůj na zem, a rozvázal každý pytel svůj.

I spiesznie złożyli każdy biesagę swą na ziemię, i rozwiązali każdy biesagę swoję.

יא וַיְמַהֲרוּ וַיּוֹרִדוּ אִישׁ אֶת־אַמְתַּחְתּוֹ אָרְצָה וַיִּפְתְּחוּ
אִישׁ אַמְתַּחְתּוֹ:

האָבן זיי אויף גיך אַראָפּגעלאָזט איטלעכער זײַן זאַק אויף דער ערד, און זיי האָבן געעפֿנט איטלעכער זײַן זאַק.

12 I přehledával, od staršího počal, a na mladším přestal; i nalezen jest koflík v pytli Beniaminovu.

I szukał; od najstarszego zaczął, a na najmłodszym skończył; i znalazł się kielich w biesadze Binjamina.

יב וַיְחַפֵּשׂ בַּגָּדוֹל הֵחֵל וּבַקָּטֹן כִּלָּה וַיִּמָּצֵא הַגָּבִיעַ
בְּאַמְתַּחַת בִּנְיָמִן:

און ער האָט געזוכט; מיטן עלטסטן האָט ער אָנגעהויבן, און מיטן ייִנגסטן האָט ער געענדיקט. און דער בעכער איז געפֿונען געוואָרן אין בנימינס זאַק.

13 Tedy oni roztrhše roucha svá, vložil každý břímě na osla svého, a vrátili se do města.

Tedy rozdarli szaty swoje, i objuczywszy każdy osła swojego, wrócili do miasta.

יג וַיִּקְרְעוּ שִׂמְלֹתָם וַיַּעֲמֹס אִישׁ עַל־חֲמֹרוֹ וַיָּשֻׁבוּ
הָעִירָה:

האָבן זיי צעריסן זייערע קליידער, און איטלעכער האָט אויפֿגעלאָדן זײַן אייזל, און זיי האָבן זיך אומגעקערט אין שטאָט.

14 I přišel Juda s bratřími svými do domu Jozefova, *(on pak ještě tam byl,)* a padli před ním na zemi.

I przyszedł Jehuda i bracia jego do domu Josefa, który jeszcze tam był, i padli przed nim na ziemię.

יד וַיָּבֹא יְהוּדָה וְאֶחָיו בֵּיתָה יוֹסֵף וְהוּא עוֹדֶנּוּ שָׁם
וַיִּפְּלוּ לְפָנָיו אָרְצָה:

און יהודה איז געקומען מיט זײַנע ברידער אין יוספֿס הויז; און ער איז נאָך דאָרטן געווען. און זיי זײַנען געפֿאַלן פֿאַר אים צו דער ערד.

15 I dí jim Jozef: Jakýž jest to skutek, který jste učinili? Zdaž nevíte, že takový muž, jako jsem já, umí poznati?

I rzekł do nich Josef: "Cóżto za czyn, któryście popełnili? Alboście nie wiedzieli, że odgadywać może człowiek mnie podobny?"

טו וַיֹּאמֶר לָהֶם יוֹסֵף מָה־הַמַּעֲשֶׂה הַזֶּה אֲשֶׁר
עֲשִׂיתֶם הֲלוֹא יְדַעְתֶּם כִּי־נַחֵשׁ יְנַחֵשׁ אִישׁ אֲשֶׁר
כָּמֹנִי:

האָט יוסף צו זיי געזאָגט: וואָס איז דאָס פֿאַר אַ טואונג וואָס איר האָט געטאָן? האָט איר ניט געוווּסט אַז צויבערן טוט צויבערן אַזאַ מאַן ווי איך?

16 Tedy řekl Juda: Což díme pánu svému? co mluviti budeme? a čím se ospravedlníme? Bůhť jest našel nepravost služebníků tvých. Aj, služebníci jsme pána svého, i my i ten, u něhož nalezen jest koflík.

טז וַיֹּאמֶר יְהוּדָה מַה־נֹּאמַר לַאדֹנִי מַה־נְּדַבֵּר
וּמַה־נִּצְטַדָּק הָאֱלֹהִים מָצָא אֶת־עֲוֺן עֲבָדֶיךָ הִנֶּנּוּ
עֲבָדִים לַאדֹנִי גַּם־אֲנַחְנוּ גַּם אֲשֶׁר־נִמְצָא הַגָּבִיעַ
בְּיָדוֹ׃

I rzekł Jehuda: "Cóż mam powiedzieć panu naszemu? Cóż mówić, i czém się usprawiedliwiać? Bóg wynalazł grzech sług twoich! Otośmy niewolnikami pana naszego - i my, i ten, w którego ręku kielich znaleziony!"

האָט יהודה געזאָגט: וואָס זאָלן מיר זאָגן צו מײַן
האַר, וואָס זאָלן מיר רעדן, און וואָס זאָלן מיר
זיך פֿאַרענטפֿערן? גאָט האָט געפֿונען די זינד פֿון
דײַנע קנעכט. אָט זײַנען מיר קנעכט צו מײַן
האַר, אי מיר, אי דער וואָס דער בעכער איז
געפֿונען געוואָרן אין זײַן האַנט.

17 Odpověděl *Jozef*: Odstup ode mne, abych to učinil. Muž, u něhož nalezen jest koflík, ten bude mým služebníkem; vy pak jděte u pokoji k otci svému.

יז וַיֹּאמֶר חָלִילָה לִּי מֵעֲשׂוֹת זֹאת הָאִישׁ אֲשֶׁר
נִמְצָא הַגָּבִיעַ בְּיָדוֹ הוּא יִהְיֶה־לִּי עָבֶד וְאַתֶּם עֲלוּ
לְשָׁלוֹם אֶל־אֲבִיכֶם׃

I rzekł: "Dalekiém odemnie, abym to uczynił; ten w którego ręku kielich znaleziony, ten będzie mi niewolnikiem; wy zaś idźcie w pokoju do ojca waszego!"

האָט ער געזאָגט: חלילה מיר דאָס צו טאָן! דער
מאַן וואָס דער בעכער איז געפֿונען געוואָרן אין
זײַן האַנט, ער זאָל זײַן אַ קנעכט צו מיר, און
איר גייט אַרויף בשלום צו אײַער פֿאָטער.

18 I přistoupil k němu Juda a řekl: *Slyš* mne, pane můj. Prosím, nechažť promluví služebník tvůj slovo v uši pána svého, a nehněvej se na služebníka svého; nebo jsi ty jako sám Farao.

יח וַיִּגַּשׁ אֵלָיו יְהוּדָה וַיֹּאמֶר בִּי אֲדֹנִי יְדַבֶּר־נָא
עַבְדְּךָ דָבָר בְּאָזְנֵי אֲדֹנִי וְאַל־יִחַר אַפְּךָ בְּעַבְדֶּךָ כִּי
כָמוֹךָ כְּפַרְעֹה׃

I przystąpił doń Jehuda, i rzekł: "Proszę, panie mój! Dozwólże słudze twojemu powiedzieć słowo w uszy pana mojego, a niech się nie zapali gniew twój na sługę twojego; gdyżeś ty jako sam Faraon!

האָט יהודה גענענט צו אים; און האָט געזאָגט:
איך בעט דיך, מײַן האַר, זאָל אַקאָרשט דײַן
קנעכט רעדן אַ וואָרט אין די אויערן פֿון מײַן
האַר, און זאָל דײַן צאָרן ניט גרימען אויף דײַן
קנעכט; וואָרום דו ביסט אַזוי ווי פַּרעה.

19 Pán můj ptal se služebníků svých, řka: Máte-li otce, neb bratra?

יט אֲדֹנִי שָׁאַל אֶת־עֲבָדָיו לֵאמֹר הֲיֵשׁ־לָכֶם אָב
אוֹ־אָח׃

Pan mój pytał sług swoich, mówiąc: Czyż macie ojca albo brata?

מײַן האַר האָט געפֿרעגט זײַנע קנעכט, אַזוי צו
זאָגן: האָט איר אַ פֿאָטער אָדער אַ ברודער?

20 A odpověděli jsme pánu mému: Máme otce starého, a pachole v starosti *jeho zplozené* malé, jehož bratr umřel, a on sám pozůstal po mateři své, a otec jeho miluje jej.

כ וַנֹּאמֶר אֶל־אֲדֹנִי יֶשׁ־לָנוּ אָב זָקֵן וְיֶלֶד זְקֻנִים קָטָן
וְאָחִיו מֵת וַיִּוָּתֵר הוּא לְבַדּוֹ לְאִמּוֹ וְאָבִיו אֲהֵבוֹ׃

I odpowiedzieliśmy panu naszemu: Mamy ojca starego, i chłopię starości młode; brat zaś jego umarł, a został sam po matce swojej, a ojciec jego pokochał go.

און מיר האָבן געזאָגט צו מײַן האַר: מיר האָבן
אַן אַלטן פֿאָטער, און אַ קליינעם בן-זקונים, וואָס
זײַן ברודער איז טויט, און ער אַליין איז געבליבן
פֿון זײַן מוטער, און זײַן פֿאָטער האָט אים ליב.

21 I řekl jsi služebníkům svým: Přiveďte ho ke mně, a pohledím na něj.

כא וַתֹּאמֶר אֶל־עֲבָדֶיךָ הוֹרִדֻהוּ אֵלָי וְאָשִׂימָה עֵינִי עָלָיו׃

Tedy rzekłeś do sług twoich: Sprowadźcie go do mnie, abym zwrócił oko moje na niego.

האָסטו געזאָגט צו דײַנע קנעכט: ברענגט אים אַראָפּ צו מיר, איך זאָל טאָן מײַן אויג אויף אים.

22 A řekli jsme pánu mému: Nemůžeť pachole opustiti otce svého; nebo opustí-li otce svého, *on* umře.

כב וַנֹּאמֶר אֶל־אֲדֹנִי לֹא־יוּכַל הַנַּעַר לַעֲזֹב אֶת־אָבִיו וְעָזַב אֶת־אָבִיו וָמֵת׃

I powiedzieliśmy panu naszemu: Nie może ten chłopiec opuścić ojca swojego - bo gdyby opuścił ojca swojego, - on by umarł.

האָבן מיר געזאָגט צו מײַן האַר: דער ייִנגל קען ניט פֿאַרלאָזן זײַן פֿאָטער, וואָרום אַז ער וועט פֿאַרלאָזן זײַן פֿאָטער, וועט דער שטאַרבן.

23 Ty pak řekl jsi služebníkům svým: Nepřijde-li bratr váš mladší s vámi, nepokoušejte se více viděti tváři mé.

כג וַתֹּאמֶר אֶל־עֲבָדֶיךָ אִם־לֹא יֵרֵד אֲחִיכֶם הַקָּטֹן אִתְּכֶם לֹא תֹסִפוּן לִרְאוֹת פָּנָי׃

Tedy rzekłeś do sług twoich: Jeżeli nie znijdzie brat wasz najmłodszy z nami, to nie oglądać wam więcej oblicza mojego!

האָסטו געזאָגט צו דײַנע קנעכט: אויב אײַער ייִנגסטער ברודער וועט ניט אַראָפּנידערן מיט אײַך, זאָלט איר מער מײַן פּנים ניט זען.

24 I stalo se, když jsme se vrátili k služebníku tvému, otci mému, a jemu vypravovali slova pána svého,

כד וַיְהִי כִּי עָלִינוּ אֶל־עַבְדְּךָ אָבִי וַנַּגֶּד־לוֹ אֵת דִּבְרֵי אֲדֹנִי׃

I stało się, gdyśmy przyszli do sługi twego, do ojca mojego, powiedzieliśmy mu słowa pana naszego;

און עס איז געווען, אַז מיר זײַנען אַרויפֿגעקומען צו דײַן קנעכט, אונדזער פֿאָטער, האָבן מיר אים דערציילט די ווערטער פֿון אונדזער האַר.

25 Že řekl otec náš: Jděte zase, nakupte nám něco potravy.

כה וַיֹּאמֶר אָבִינוּ שֻׁבוּ שִׁבְרוּ־לָנוּ מְעַט־אֹכֶל׃

I rzekł ojciec nasz: Wróćcie znowu i zakupcie nam cokolwiek żywności.

און אַז אונדזער פֿאָטער האָט געזאָגט: גייט ווידער, קויפֿט אונדז אַ ביסל שפּײַז,

26 Odpověděli jsme: Nemůžeme jíti, než bude-li bratr náš mladší s námi, tedy půjdeme; nebo bychom nemohli viděti tváři toho muže, nebyl-li by bratr náš nejmladší s námi.

כו וַנֹּאמֶר לֹא נוּכַל לָרֶדֶת אִם־יֵשׁ אָחִינוּ הַקָּטֹן אִתָּנוּ וְיָרַדְנוּ כִּי־לֹא נוּכַל לִרְאוֹת פְּנֵי הָאִישׁ וְאָחִינוּ הַקָּטֹן אֵינֶנּוּ אִתָּנוּ׃

I odpowiedzieliśmy: Nie możemy znijść; jeżeli będzie brat nasz najmłodszy z nami, to znijdziemy; gdyż nie możemy oglądać oblicza męża owego, jeżeli brat nasz najmłodszy nie będzie z nami.

האָבן מיר געזאָגט: מיר קענען ניט אַראָפּנידערן; נאָר אויב אונדזער ייִנגסטער ברודער וועט זײַן מיט אונדז, וועלן מיר אַראָפּנידערן, וואָרום מיר קענען ניט זען דעם מאַנס פּנים, אַוו אונדזער ייִנגסטער ברודער איז ניט מיט אונדז.

27 I řekl nám služebník tvůj, otec můj: Vy víte, že dva *toliko syny* porodila mi žena má.

I rzekł sługa twój, ojciec mój do nas: Wam wiadomo, iż dwóch urodziła mi żona moja.

כז וַיֹּאמֶר עַבְדְּךָ אָבִי אֵלֵינוּ אַתֶּם יְדַעְתֶּם כִּי שְׁנַיִם יָלְדָה־לִּי אִשְׁתִּי:

האָט דײַן קנעכט, אונדזער פֿאָטער, צו אונדז געזאָגט: איר ווייסט אַז צוויי האָט מיר מײַן ווײַב געבאָרן.

28 A vyšel jeden ode mne, o němž jsem pravil: Jistě roztrhán jest, a neviděl jsem ho dosavad.

I poszedł jeden odemnie, i rzekłem: zapewne rozszarpanym został; bo nie widziałem go dotychczas.

כח וַיֵּצֵא הָאֶחָד מֵאִתִּי וָאֹמַר אַךְ טָרֹף טֹרָף וְלֹא רְאִיתִיו עַד־הֵנָּה:

און איינער איז אַוועקגעגאַנגען פֿון מיר, און איך האָב געזאָגט: פֿאַר וואָר, פֿאַרצוקן איז ער פֿאַרצוקט געוואָרן; און איך האָב אים ניט געזען ביז אַצונד.

29 Vezmete-li i tohoto ode mne, a přišlo by na něj něco zlého, tedy uvedete šediny mé s trápením do hrobu.

A jeżeli zabierzecie i tego z przed oblicza mojego, a spotka go nieszczęście, strącicie tedy siwiznę moję w niedoli do grobu.

כט וּלְקַחְתֶּם גַּם־אֶת־זֶה מֵעִם פָּנַי וְקָרָהוּ אָסוֹן וְהוֹרַדְתֶּם אֶת־שֵׂיבָתִי בְּרָעָה שְׁאֹלָה:

און אַז איר וועט אַוועקנעמען אויך דעם דאָזיקן פֿון מײַן פּנים, און אים וועט טרעפֿן אַן אומגליק, וועט איר מאַכן נידערן מײַנע גראָע האָר מיט קומער אין קבֿר.

30 Tak tedy, když přijdu k služebníku tvému, otci svému, a pacholete nebude s námi, *(ješto duše jeho spojena jest s duší tohoto)*:

A teraz, jeżelibym przyszedł do sługi twego, ojca mojego, a niebyło by z nami chłopięcia, - dusza zaś jego przywiązana do duszy jego, -

ל וְעַתָּה כְּבֹאִי אֶל־עַבְדְּךָ אָבִי וְהַנַּעַר אֵינֶנּוּ אִתָּנוּ וְנַפְשׁוֹ קְשׁוּרָה בְנַפְשׁוֹ:

און אַצונד אַז איך וועל קומען צו דײַן קנעכט, מײַן פֿאָטער, און דער ייִנגל איז מיט אונדז ניטאָ, אַזוי ווי זײַן זעל איז צוגעבונדן צו זײַן זעל,

31 Přijde na to, když uzří, že pacholete není, umře; a uvedou služebníci tvoji šediny služebníka tvého, otce svého, s žalostí do hrobu.

Wtedy zobaczywszy, że chłopięcia niema, - umrze; a strącą słudzy twoi siwiznę sługi twego, ojca naszego, w żałości do grobu.

לא וְהָיָה כִּרְאוֹתוֹ כִּי־אֵין הַנַּעַר וָמֵת וְהוֹרִידוּ עֲבָדֶיךָ אֶת־שֵׂיבַת עַבְדְּךָ אָבִינוּ בְּיָגוֹן שְׁאֹלָה:

איז, ווי ער וועט זען אַז דער ייִנגל איז ניטאָ, אַזוי וועט ער שטאַרבן, און דײַנע קנעכט וועלן מאַכן נידערן די גראָע האָר פֿון דײַן קנעכט, אונדזער פֿאָטער, מיט טרויער אין קבֿר.

32 Nebo služebník tvůj slíbil za pachole, *abych je vzal* od otce svého, řka: Jestliže ho nepřivedu zase k tobě, tedy vinen budu hříchem otci mému po všecky dny.

Sługa zaś twój poręczył za chłopca u ojca mojego mówiąc: Jeżeli go nie odprowadzę do ciebie, niechaj grzesznym będę przed ojcem moim po wszystkie dni.

לב כִּי עַבְדְּךָ עָרַב אֶת־הַנַּעַר מֵעִם אָבִי לֵאמֹר אִם־לֹא אֲבִיאֶנּוּ אֵלֶיךָ וְחָטָאתִי לְאָבִי כָּל־הַיָּמִים:

וואָרום דײַן קנעכט איז עָרֵב געווען פֿאַר דעם ייִנגל צו זײַן פֿאָטער, אַזוי צו זאָגן: אויב איך וועל דיר אים ניט ברענגען, זאָל איך זײַן אַ פֿאַרזינדיקטער צו מײַן פֿאָטער אַלע טעג.

33 Protož nyní nechť zůstane, prosím, služebník tvůj místo pacholete tohoto za služebníka pánu svému, a pachole ať vstoupí s bratry svými.

לג וְעַתָּה יֵשֶׁב־נָא עַבְדְּךָ תַּחַת הַנַּעַר עֶבֶד לַאדֹנִי וְהַנַּעַר יַעַל עִם־אֶחָיו׃

A teraz niech téż zostanie sługa twój miasto chłopca niewolnikiem pana mojego, a chłopiec niechaj pójdzie z braćmi swoimi!

און אַצונד, איך בעט דיך, זאָל דײַן קנעכט בלײַבן אָנשטאָט דעם ייִנגל, אַ קנעכט צו מײַן האַר, און דער ייִנגל זאָל אַרויפֿגיין מיט זײַנע ברידער.

34 Nebo jak bych já vstoupil k otci svému, kdyby tohoto pacholete nebylo se mnou? Leč bych chtěl viděti trápení, kteréž by přišlo na otce mého.

לד כִּי־אֵיךְ אֶעֱלֶה אֶל־אָבִי וְהַנַּעַר אֵינֶנּוּ אִתִּי פֶּן אֶרְאֶה בָרָע אֲשֶׁר יִמְצָא אֶת־אָבִי׃

Bo jakże pójdę do ojca mojego, gdy chłopca tego zemną nie będzie? Niechaj nie zobaczę niedoli, która spotka ojca mojego!"

וואָרום ווי קען איך אַרויפֿגיין צו מײַן פֿאָטער, אַז דער ייִנגל איז ניט מיט מיר? איך וועל חלילה צוזען דאָס בייז וואָס וועט טרעפֿן מײַן פֿאָטער.

1 Jozef pak nemoha se *déle* zdržeti, přede všemi přístojícími zvolal: Kažte všechněm ven! I nezůstal žádný s nimi, když se známil Jozef s bratřími svými.

I nie mógł się Josef wstrzymać, wobec wszystkich, stojących przed nim, i zawołał: "Wydalcie wszystkich odemnie!" I nie został nikt przy nim, gdy się dał poznać Josef braciom swoim.

א וְלֹא־יָכֹל יוֹסֵף לְהִתְאַפֵּק לְכֹל הַנִּצָּבִים עָלָיו וַיִּקְרָא הוֹצִיאוּ כָל־אִישׁ מֵעָלָי וְלֹא־עָמַד אִישׁ אִתּוֹ בְּהִתְוַדַּע יוֹסֵף אֶל־אֶחָיו:

און יוסף האָט זיך ניט געקענט איינהאַלטן פֿאַר אַלע וואָס זיינען געשטאַנען לעבן אים, און ער האָט אויסגערופֿן: פֿירט אַרויס אַלע מענטשן פֿון מיר. און קיין מענטש איז ניט געשטאַנען לעבן אים, ווען יוסף האָט זיך דערקענט צו זיינע ברידער.

2 Potom pozdvihl hlasu svého s pláčem; a slyšeli *to* Egyptští, slyšel také dům Faraonův.

I podniósł głos swój z płaczem: i usłyszeli Micrejczycy, i usłyszał dom Faraona.

ב וַיִּתֵּן אֶת־קֹלוֹ בִּבְכִי וַיִּשְׁמְעוּ מִצְרַיִם וַיִּשְׁמַע בֵּית פַּרְעֹה:

און ער האָט אַרויסגעלאָזט זיין קָול אין געוויין, און די מִצרים האָבן געהערט; און דאָס הויז פֿון פַּרעהן האָט געהערט דערפֿון.

3 I řekl Jozef bratřím svým: Já jsem Jozef. Ještěli jest živ otec můj? A nemohli mu odpověditi bratří jeho; nebo se ho velmi ulekli.

I rzekł Josef do braci swoich: "Jam jest Josef. Czy jeszcze ojciec mój żyje?" I nie mogli bracia jego odpowiedzieć mu, gdyż zlękli się przed nim.

ג וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל־אֶחָיו אֲנִי יוֹסֵף הַעוֹד אָבִי חָי וְלֹא־יָכְלוּ אֶחָיו לַעֲנוֹת אֹתוֹ כִּי נִבְהֲלוּ מִפָּנָיו:

און יוסף האָט געזאָגט צו זיינע ברידער: איך בין יוסף; לעבט נאָך מיין פֿאָטער? און זיינע ברידער האָבן אים ניט געקענט ענטפֿערן, וואָרום זיי האָבן זיך דערשראָקן פֿאַר אים.

4 Tedy řekl Jozef bratřím svým: Přistuptež medle ke mně. I přistoupili. A řekl: Já jsem Jozef bratr váš, kteréhož jste prodali do Egypta.

I rzekł Josef do braci swoich: "Przystąpcie też do mnie!" I przystąpili. I rzekł: "Jam jest Josef, brat wasz, coście sprzedali mnie do Micraim.

ד וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל־אֶחָיו גְּשׁוּ־נָא אֵלַי וַיִּגָּשׁוּ וַיֹּאמֶר אֲנִי יוֹסֵף אֲחִיכֶם אֲשֶׁר־מְכַרְתֶּם אֹתִי מִצְרָיְמָה:

האָט יוסף געזאָגט צו זיינע ברידער: גענענט צו מיר, איך בעט אייך. האָבן זיי גענענט. און ער האָט געזאָגט: איך בין אייער ברודער יוסף, וואָס איר האָט מיך פֿאַרקויפֿט קיין מִצרַיִם.

5 Protož nyní nermuťte se, a neztěžujte sobě toho, že jste mne sem prodali; nebo pro zachování života *vašeho* poslal mne Bůh před vámi.

ה וְעַתָּה אַל־תֵּעָצְבוּ וְאַל־יִחַר בְּעֵינֵיכֶם כִּי־מְכַרְתֶּם אֹתִי הֵנָּה כִּי לְמִחְיָה שְׁלָחַנִי אֱלֹהִים לִפְנֵיכֶם:

Ale teraz nie smućcie się, i niech to przykrém nie będzie w oczach waszych, żeście mnie tu sprzedali: gdyż dla utrzymania was wysłał mnie Bóg przed wami.

און אַצונד זאָלט איר אײַך ניט קלעמען, און זאָל ניט פֿאַרדריסן אין אײַערע אויגן, וואָס איר האָט מיך פֿאַרקויפֿט אַהער, וואָרום צו דערהאַלטן לעבנס האָט מיך גאָט געשיקט אײַך פֿאַרויס.

6 Nebo dvě létě již hlad jest v zemi, a ještě pět let *přijde*, v nichž nebudou orati, ani žíti.

ו כִּי־זֶה שְׁנָתַיִם הָרָעָב בְּקֶרֶב הָאָרֶץ וְעוֹד חָמֵשׁ שָׁנִים אֲשֶׁר אֵין־חָרִישׁ וְקָצִיר:

Bo oto już dwa lata głodu na ziemi, a jeszcze pięć lat, w których nie będzie ani orki, ani żniwa.

וואָרום שוין צוויי יאָר אַז דער הונגער איז אין לאַנד, און נאָך פֿינף יאָר וועלן זײַן, וואָס עס וועט ניט זײַן קיין אַקער און קיין שניט.

7 Poslal mne, pravím, Bůh před vámi, pro zachování vás ostatků na zemi, a pro zachování životů vašich vysvobozením velikým.

ז וַיִּשְׁלָחֵנִי אֱלֹהִים לִפְנֵיכֶם לָשׂוּם לָכֶם שְׁאֵרִית בָּאָרֶץ וּלְהַחֲיוֹת לָכֶם לִפְלֵיטָה גְּדֹלָה:

Wysłał mnie tedy Bóg przed wami, abym przygotował wam ostój na ziemi, i utrzymał przy życiu waszych, dla wieloznaczącego ocalenia.

און גאָט האָט מיך געשיקט אײַך פֿאַרויס, כדי אײַך צו לאָזן אַן איבערבלײַב אויף דער ערד, און אײַך צו דערהאַלטן בײַם לעבן דורך אַ גרויסער ישועה.

8 Tak tedy ne vy jste mne poslali sem, ale Bůh, kterýž mne dal za otce Faraonovi, a za pána všemu domu jeho, a panovníka po vší zemi Egyptské.

ח וְעַתָּה לֹא־אַתֶּם שְׁלַחְתֶּם אֹתִי הֵנָּה כִּי הָאֱלֹהִים וַיְשִׂימֵנִי לְאָב לְפַרְעֹה וּלְאָדוֹן לְכָל־בֵּיתוֹ וּמֹשֵׁל בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרָיִם:

I tak teraz nie wyście posłali mnie tutaj, lecz Bóg, który téż postanowił mnie ojcem Faraona i panem całego domu jego, i władcą w całym kraju Micraim.

און אַצונד, ניט איר האָט מיך אַהער געשיקט, נײַערט גאָט; און ער האָט מיך געמאַכט פֿאַר אַ פֿאָטער צו פּרעהן, און פֿאַר אַ האַר אויף זײַן גאַנצן הויז, און פֿאַר אַ געוועלטיקער איבערן גאַנצן לאַנד מִצרַיִם.

9 Pospěšte a vstupte k otci mému, a rcete jemu: Toto praví syn tvůj Jozef: Učinil mne Bůh pánem všeho Egypta; přijdiž ke mně, neprodlévej.

ט מַהֲרוּ וַעֲלוּ אֶל־אָבִי וַאֲמַרְתֶּם אֵלָיו כֹּה אָמַר בִּנְךָ יוֹסֵף שָׂמַנִי אֱלֹהִים לְאָדוֹן לְכָל־מִצְרָיִם רְדָה אֵלַי אַל־תַּעֲמֹד:

Spieszcie się, a idźcie do ojca mojego, i powiedzcie mu: Tak rzecze syn twój Josef: Postanowił mnie Bóg panem całego Micraimu, przyjdźże do mnie, nie zwlekaj.

אײַלט און גייט אַרויף צו מײַן פֿאָטער, און איר זאָלט זאָגן צו אים: אַזוי האָט געזאָגט דײַן זון יוֹסף: גאָט האָט מיך געמאַכט פֿאַר אַ האַר איבער גאַנץ מִצרַיִם; נידער אַראָפּ צו מיר, זאָלסט זיך ניט אויפֿהאַלטן.

10 A bydliti budeš v zemi Gesen; a budeš blízko mne, ty i synové tvoji, i vnukové tvoji, stáda tvá, a volové tvoji, a cožkoli máš.

וְיָשַׁבְתָּ בְאֶרֶץ־גֹּשֶׁן וְהָיִיתָ קָרוֹב אֵלַי אַתָּה וּבָנֶיךָ י
וּבְנֵי בָנֶיךָ וְצֹאנְךָ וּבְקָרְךָ וְכָל־אֲשֶׁר־לָךְ׃

I osiędziesz w ziemi Goszen, a będziesz blisko mnie, - ty, i synowie twoi, i wnuki twoje, i trzody i bydło twoje, i wszystko co twoje.

און וועסט זיצן אין לאַנד גֹּשֶׁן, און וועסט זײַן נאָנט צו מיר, דו און דײַנע קינדער און דײַנע קינדערס קינדער, און דײַנע שאָף, און דײַנע רינדער, און אַלץ וואָס דו האָסט.

11 A budu tě chovati tam, *(nebo ještě pět let hlad bude)*, abys snad pro hlad nezahynul, ty i dům tvůj, a cožkoli máš.

וְכִלְכַּלְתִּי אֹתְךָ שָׁם כִּי־עוֹד חָמֵשׁ שָׁנִים רָעָב יא
פֶּן־תִּוָּרֵשׁ אַתָּה וּבֵיתְךָ וְכָל־אֲשֶׁר־לָךְ׃

A będę cię żywił tam, - bo jeszcze pięć lat będzie głód; abyś nie zubożał ty i dom twój, i wszystko, co twoje.

און איך וועל דיך דאָרטן אויסהאַלטן; וואָרום נאָך פֿינף יאָר וועט זײַן דער הונגער; כּדי זאָלסט ניט אומקומען, דו און דײַן הויזגעזינט און אַלץ וואָס דו האָסט.

12 A aj, oči vaše vidí, i oči bratra mého Beniamina, že ústa má mluví vám.

וְהִנֵּה עֵינֵיכֶם רֹאוֹת וְעֵינֵי אָחִי בִנְיָמִין כִּי־פִי יב
הַמְדַבֵּר אֲלֵיכֶם׃

A oto, oczy wasze widzą i oczy brata mojego, Binjamina, że to usta moje przemawiają do was.

און אָט זעען אײַערע אויגן, און די אויגן פֿון מײַן ברודער בנימינען, אַז מײַן מויל רעדט דאָס צו אײַך.

13 Povíte také otci mému o vší slávě mé v Egyptě, a což jste koli viděli; pospěštež tedy, a přiveďte otce mého sem.

וְהִגַּדְתֶּם לְאָבִי אֶת־כָּל־כְּבוֹדִי בְּמִצְרַיִם וְאֵת יג
כָּל־אֲשֶׁר רְאִיתֶם וּמִהַרְתֶּם וְהוֹרַדְתֶּם אֶת־אָבִי
הֵנָּה׃

Opowiecie też ojcu mojemu o wszystkiej chwale mojej w Micraim, i o wszystkiém, coście widzieli, i pospieszycie się, i sprowadzicie ojca mojego tutaj."

און איר זאָלט דערציילן מײַן פֿאָטער מײַן גאַנצן כּבוד אין מִצרַיִם, און אַלץ וואָס איר האָט געזען, און איר זאָלט איילן און אַראָפּברענגען מײַן פֿאָטער אַהער.

14 Tedy padl na šíji Beniamina bratra svého, a plakal; Beniamin také plakal na šíji jeho.

וַיִּפֹּל עַל־צַוְּארֵי בִנְיָמִן־אָחִיו וַיֵּבְךְּ וּבִנְיָמִן בָּכָה יד
עַל־צַוָּארָיו׃

I padł na szyję Binjamina, brata swego, i płakał, a płakał téż Binjamin u szyi jego.

און ער איז געפֿאַלן אויפֿן האַלדז פֿון זײַן ברודער בנימינען, און האָט געוויינט, און בנימין האָט געוויינט אויף זײַן האַלדז.

15 A políbiv všech bratří svých, plakal nad nimi; a potom mluvili bratří jeho s ním.

וַיְנַשֵּׁק לְכָל־אֶחָיו וַיֵּבְךְּ עֲלֵיהֶם וְאַחֲרֵי כֵן דִּבְּרוּ טו
אֶחָיו אִתּוֹ׃

I ucałował wszystkich braci swoich, i płakał, obejmując ich; poczem rozmawiali bracia jego z nim.

און ער האָט געקושט אַלע זײַנע ברידער, און האָט געוויינט אויף זיי, און דערנאָך האָבן זײַנע ברידער גערעדט מיט אים.

16 Slyšána pak jest v domě Faraonově pověst tato: Přišli bratří Jozefovi. I bylo to velmi vděčné Faraonovi i všechněm služebníkům jeho.

טז וְהַקֹּל נִשְׁמַע בֵּית פַּרְעֹה לֵאמֹר בָּאוּ אֲחֵי יוֹסֵף וַיִּיטַב בְּעֵינֵי פַרְעֹה וּבְעֵינֵי עֲבָדָיו׃

A wieść rozniosła się w domu Faraona, i mówiono: Przybyli bracia Josefa! I było to przyjemném w oczach Faraona i w oczach sług jego.

און דער קלאַנג איז געהערט געוואָרן אין פּרעהס הויז, אַזוי צו זאָגן: יוֹספֿס ברידער זײַנען געקומען; און עס איז ווילגעפֿעלן אין די אויגן פֿון פּרעהן, און אין די אויגן פֿון זײַנע קנעכט.

17 A řekl Farao Jozefovi: Rci bratřím svým: Toto učiňte: Naložíce na hovada svá, jděte, a navraťte se do země Kananejské.

יז וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה אֶל־יוֹסֵף אֱמֹר אֶל־אַחֶיךָ זֹאת עֲשׂוּ טַעֲנוּ אֶת־בְּעִירְכֶם וּלְכוּ־בֹאוּ אַרְצָה כְּנָעַן׃

I rzekł Faraon do Josefa: "Powiedz braciom swoim: Oto co wam uczynić, - objuczcie bydło wasze, a idźcie, udajcie się do ziemi Kanaan;

און פּרעה האָט געזאָגט צו יוֹספֿן: זאָג צו דײַנע ברידער: טוט אָט־וואָס: לאָדט אָן אײַערע בהמות, און גייט, קומט קיין לאַנד כּנַעַן,

18 A vezmouce otce svého a čeládky své, přiďte ke mně, a dám vám dobré *místo v* zemi Egyptské, a jísti budete tuk země této.

יח וּקְחוּ אֶת־אֲבִיכֶם וְאֶת־בָּתֵּיכֶם וּבֹאוּ אֵלָי וְאֶתְּנָה לָכֶם אֶת־טוּב אֶרֶץ מִצְרַיִם וְאִכְלוּ אֶת־חֵלֶב הָאָרֶץ׃

I zabierzcie ojca waszego i rodziny wasze, i przyjdźcie do mnie; a oddam wam wybór ziemi Micraim, i będziecie pożywali tuk ziemi.

און נעמט אײַער פֿאָטער, און אײַערע הויזגעזינטן, און קומט צו מיר, און איך וועל אײַך געבן דאָס בעסטע פֿון לאַנד מִצרַיִם, און עסט דאָס פֿעטס פֿון לאַנד.

19 Ty pak rozkaž jim: Toto učiňte: Vezměte sobě z země Egyptské vozy pro děti a ženy své, a vezměte otce svého, a přiďte.

יט וְאַתָּה צֻוֵּיתָה זֹאת עֲשׂוּ קְחוּ־לָכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם עֲגָלוֹת לְטַפְּכֶם וְלִנְשֵׁיכֶם וּנְשָׂאתֶם אֶת־אֲבִיכֶם וּבָאתֶם׃

A tyś umocowany! - Oto co wam czynić: Weźcie sobie z ziemi Micraim wozów dla dziatek i dla żon waszych, i przywieźcie ojca waszego, i przyjdźcie.

און דו ווערסט באַפֿוילן, טוט אָט־וואָס: נעמט אײַך פֿון לאַנד מִצרַיִם וועגן פֿאַר אײַערע קליינע קינדער, און פֿאַר אײַערע ווײַבער, און איר זאָלט אַרויפֿנעמען אײַער פֿאָטער און קומען.

20 Aniž se ohlédejte na nábytky své; nebo nejlepší *místo* ve vší zemi Egyptské vaše bude.

כ וְעֵינְכֶם אַל־תָּחֹס עַל־כְּלֵיכֶם כִּי־טוּב כָּל־אֶרֶץ מִצְרַיִם לָכֶם הוּא׃

A oko wasze niech nie żałuje sprzętów waszych, gdyż dobro całej ziemi Micraim waszém będzie."

און אײַער אויג זאָל זיך ניט קימערן אום אײַערע זאַכן, וואָרום דאָס בעסטע פֿון גאַנצן לאַנד מִצרַיִם איז אײַערס.

21 I učinili tak synové Izraelovi. A dal jim Jozef vozy podlé rozkázaní Faraonova; dal také jim pokrmy na cestu.

כא וַיַּעֲשׂוּ־כֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּתֵּן לָהֶם יוֹסֵף עֲגָלוֹת עַל־פִּי פַרְעֹה וַיִּתֵּן לָהֶם צֵדָה לַדָּרֶךְ׃

I uczynili tak synowie Israela; i dał im Josef wozy z polecenia Faraona, i dał im zapas na drogę.

האָבן די זין פֿון ישׂראלן אַזוי געטאָן, און יוסף האָט זיי געגעבן וועגן, לויט דעם מויל פֿון פּרעהן, און ער האָט זיי געגעבן שפּײַז אויפֿן וועג.

22 Všechněm jim dal, každému dvoje šaty; ale Beniaminovi dal tři sta stříbrných, a patery šaty jiné a jiné.

Wszystkim im dał przemienne szaty; a Binjaminowi dał trzysta srebrników i pięć przemiennych szat.

כב לְכֻלָּם נָתַן לָאִישׁ חֲלִפוֹת שְׂמָלֹת וּלְבִנְיָמִן נָתַן שְׁלֹשׁ מֵאוֹת כֶּסֶף וְחָמֵשׁ חֲלִפֹת שְׂמָלֹת:

זיי אַלעמען האָט ער געגעבן גאַנגען קליידער פֿאַר איטלעכן, און בנימינען האָט ער געגעבן דרײַ הונדערט זילבערשטיק, און פֿינף גאַנג קליידער.

23 Otci pak svému poslal tyto věci: Deset oslů, kteříž nesli z nejlepších věcí Egyptských, a deset oslic, kteréž nesly obilí, a chléb a pokrmy otci jeho na cestu.

A ojcu swojemu posłał również: dziesięć osłów, objuczonych dobrem Micraimu, i dziesięć oślic, objuczonych zbożem i chlebem i żywnością - dla ojca swego na drogę.

כג וּלְאָבִיו שָׁלַח כְּזֹאת עֲשָׂרָה חֲמֹרִים נֹשְׂאִים מִטּוּב מִצְרָיִם וְעֶשֶׂר אֲתֹנֹת נֹשְׂאֹת בָּר וָלֶחֶם וּמָזוֹן לְאָבִיו לַדָּרֶךְ:

און צו זײַן פֿאָטער האָט ער דעסגלײַכן געשיקט צען אייזלען באַלאָדן מיטן בעסטן פֿון מִצרַיִם, און צען אייזעלינס באַלאָדן מיט תּבֿואה און ברויט, און שפּײַז פֿאַר זײַן פֿאָטער אויפֿן וועג.

24 A propouštěje bratří své, aby odešli, řekl jim: Nevaďtež se na cestě.

I wyprawił braci swoich, i poszli; a rzekł do nich: "Nie wadźcie się na drodze!"

כד וַיְשַׁלַּח אֶת־אֶחָיו וַיֵּלֵכוּ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אַל־תִּרְגְּזוּ בַּדָּרֶךְ:

און ער האָט אַוועקגעשיקט זײַנע ברידער, און זיי זײַנען אַוועקגעגאַנגען; און ער האָט זיי אָנגעזאָגט: איר זאָלט אײַך ניט קריגן אויפֿן וועג.

25 Tedy brali se z Egypta, a přišli do země Kananejské k Jákobovi otci svému.

I wyszli z Micraimu, i przybyli do ziemi Kanaan, do Jakóba, ojca swojego.

כה וַיַּעֲלוּ מִמִּצְרָיִם וַיָּבֹאוּ אֶרֶץ כְּנַעַן אֶל־יַעֲקֹב אֲבִיהֶם:

און זיי זײַנען אַרויפֿגעגאַנגען פֿון מִצרַיִם, און זײַנען געקומען קיין לאַנד כּנַעַן צו זייער פֿאָטער יעקבן.

26 A zvěstovali jemu, řkouce: Jozef ještě živ jest, ano i panuje ve vší zemi Egyptské. I omdlelo srdce jeho; nebo *slyšev to* nevěřil jim.

I oznajmili mu, mówiąc: "Jeszcze Josef żyje," i że on włada nad całą ziemią Micraim. I osłupiało serce jego; gdyż nie wierzył im.

כו וַיַּגִּדוּ לוֹ לֵאמֹר עוֹד יוֹסֵף חַי וְכִי־הוּא מֹשֵׁל בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרָיִם וַיָּפָג לִבּוֹ כִּי לֹא־הֶאֱמִין לָהֶם:

און זיי האָבן אים דערציילט, אַזוי צו זאָגן: יוסף לעבט נאָך; און אַז ער געוועלטיקט איבערן גאַנצן לאַנד מִצרַיִם. איז זײַן האַרץ פֿאַרקילט געוואָרן, וואָרום ער האָט זיי ניט געגלויבט.

27 Tedy vypravovali jemu všecka slova Jozefova, kteráž mluvil jim; a vida vozy, kteréž poslal Jozef pro něho, okřál duch Jákoba otce jejich.

I powtórzyli mu wszystkie słowa Josefa, które mówił do nich; i zobaczył wozy, które przysłał Josef dla przewiezienia go; i ożył duch Jakóba, ojca ich.

כז וַיְדַבְּרוּ אֵלָיו אֵת כָּל־דִּבְרֵי יוֹסֵף אֲשֶׁר דִּבֶּר אֲלֵהֶם וַיַּרְא אֶת־הָעֲגָלוֹת אֲשֶׁר־שָׁלַח יוֹסֵף לָשֵׂאת אֹתוֹ וַתְּחִי רוּחַ יַעֲקֹב אֲבִיהֶם:

האָבן זיי אים דערציילט אַלע ווערטער פֿון יוספֿן, וואָס ער האָט צו זיי גערעדט, און ער האָט געזען די וועגן וואָס יוסף האָט געשיקט אים צו פֿירן, און דער גײַסט פֿון זייער פֿאָטער יעקבן האָט אָפּגעלעבט.

28 I řekl Izrael: Dostiť jest, *když* ještě syn můj živ
jest; půjdu a uzřím ho, prvé než umru.

I rzekł Israel: "Dosyć! Jeszcze Josef, syn mój żyje? pójdę, a obaczę go, zanim umrę."

כח וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל רַב עוֹד־יוֹסֵף בְּנִי חָי אֵלְכָה
וְאֶרְאֶנּוּ בְּטֶרֶם אָמוּת׃

און ישׂראל האָט געזאָגט: גענוג! מײַן זון יוסף לעבט נאָך; איך וועל גיין און וועל אים זען איידער איך שטאַרב.

1 Tedy bral se Izrael se vším, což měl; a přišed do Bersabé, obětoval oběti Bohu otce svého Izáka.

I wyruszył Israel ze wszystkiém co miał; i przybyli do Beer-Szeba, i złożył ofiary Bogu ojca swego, Ic'haka.

א וַיִּסַּע יִשְׂרָאֵל וְכָל־אֲשֶׁר־לוֹ וַיָּבֹא בְּאֵרָה שָּׁבַע
וַיִּזְבַּח זְבָחִים לֵאלֹהֵי אָבִיו יִצְחָק׃

און ישראל האָט אַוועקגעצויגן מיט אַלץ וואָס ער האָט געהאַט, און איז געקומען קיין באֵר-שֶׁבַע, און ער האָט געשלאַכט שלאַכטאָפּפער צו דעם גאָט פֿון זײַן פֿאָטער יצחקן.

2 I mluvil Bůh Izraelovi u vidění nočním, řka: Jákobe, Jákobe! Kterýžto odpověděl: Aj, teď jsem.

I rzekł Bóg do Israela w widzeniach nocy tej i zawołał: "Jakóbie, Jakóbie!" I rzekł: "Oto jestem!"

ב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְיִשְׂרָאֵל בְּמַרְאֹת הַלַּיְלָה וַיֹּאמֶר
יַעֲקֹב יַעֲקֹב וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי׃

און גאָט האָט גערעדט צו ישראלן אין זעונגען פֿון דער נאַכט, און האָט געזאָגט: יעקב, יעקב! האָט ער געזאָגט: דאָ בין איך.

3 I řekl: Já jsem ten *Bůh* silný, Bůh otce tvého. Neboj se sstoupiti do Egypta, nebo v národ veliký tam tebe učiním.

I rzekł: "Jam Bóg, Bóg ojca twojego; nie obawiaj się zstąpić do Micraimu; gdyż narodem wielkim uczynię cię tam!

ג וַיֹּאמֶר אָנֹכִי הָאֵל אֱלֹהֵי אָבִיךָ אַל־תִּירָא מֵרְדָה
מִצְרַיְמָה כִּי־לְגוֹי גָּדוֹל אֲשִׂימְךָ שָׁם׃

האָט ער געזאָגט: איך בין גאָט, דער גאָט פֿון דײַן פֿאָטער, זאָלסט ניט מוֹרא האָבן אַראָפּצונידערן קיין מִצרַיִם, וואָרום פֿאַר אַ גרויס פֿאָלק וועל איך דיך דאָרטן מאַכן.

4 Já sstoupím s tebou do Egypta, a já tě také i zase přivedu; a Jozef položí ruku svou na oči tvé.

Ja zstąpię z tobą do Micraim, i Ja téż cię wywiodę; a Josef położy rękę swą na oczy twoje!"

ד אָנֹכִי אֵרֵד עִמְּךָ מִצְרַיְמָה וְאָנֹכִי אַעַלְךָ גַם־עָלֹה
וְיוֹסֵף יָשִׁית יָדוֹ עַל־עֵינֶיךָ׃

איך וועל אַראָפּנידערן מיט דיר קיין מִצרַיִם, און אויך אַרויפֿברענגען וועל איך דיך אַרויפֿברענגען. און יוֹסף וועט אַרויפֿטאָן זײַן האַנט אויף דײַנע אויגן.

5 Vstal tedy Jákob z Bersabé; a synové Izraelovi vzali Jákoba otce svého, a děti své s ženami svými na vozy, kteréž poslal pro něho Farao.

I ruszył Jakób z Beer-Szeba; i powieźli synowie Israela Jakóba, ojca swego, i dziatwę swą, i żony swoje, na wozach, które był posłał Faraon dla przewiezienia go.

ה וַיָּקָם יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע וַיִּשְׂאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל
אֶת־יַעֲקֹב אֲבִיהֶם וְאֶת־טַפָּם וְאֶת־נְשֵׁיהֶם
בָּעֲגָלוֹת אֲשֶׁר־שָׁלַח פַּרְעֹה לָשֵׂאת אֹתוֹ׃

און יעקב איז אויפֿגעשטאַנען פֿון באֵר-שֶׁבַע, און די קינדער פֿון ישראל האָבן געפֿירט זייער פֿאָטער יעקבן, און זייערע קלײנע קינדער, און זייערע ווײַבער, אויף די וועגן וואָס פַּרעה האָט געשיקט אים צו פֿירן.

6 Pobrali také dobytek svůj, a zboží své, kteréhož nabyli v zemi Kananejské; a přišli do Egypta, Jákob i všecko símě jeho s ním.

ו וַיִּקְחוּ אֶת־מִקְנֵיהֶם וְאֶת־רְכוּשָׁם אֲשֶׁר רָכְשׁוּ בְּאֶרֶץ כְּנַעַן וַיָּבֹאוּ מִצְרָיְמָה יַעֲקֹב וְכָל־זַרְעוֹ אִתּוֹ:

I zabrali bydło swoje i dobytek swój, który nabyli w ziemi Kanaan, i przybyli do Micraim, Jakób i całe potomstwo jego z nim.

און זיי האָבן גענומען זייערע פֿי, און זייער פֿאַרמעג וואָס זיי האָבן אָנגעקליבן אין לאַנד כּנַעַן, און זיי זײַנען געקומען קיין מִצרַיִם, יעקב און אַלע זײַנע קינדער מיט אים;

7 Syny i vnuky, dcery i vnučky své, a všecku rodinu svou uvedl s sebou do Egypta.

ז בָּנָיו וּבְנֵי בָנָיו אִתּוֹ בְּנֹתָיו וּבְנוֹת בָּנָיו וְכָל־זַרְעוֹ הֵבִיא אִתּוֹ מִצְרָיְמָה:

Synów swoich i wnuków swoich z sobą, córki swoje i wnuczki swoje, i całe potomstwo swoje sprowadził z sobą do Micraim.

זײַנע זין און זײַנע זינס זין מיט אים, זײַנע טעכטער, און זײַנע זינס טעכטער, און אַלע זײַנע קינדער, האָט ער געבראַכט מיט זיך קיין מִצרַיִם.

8 A tato jsou jména synů Izraelových, kteříž vešli do Egypta: Jákob a synové jeho. Prvorozený Jákobův Ruben.

ח וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרַיְמָה יַעֲקֹב וּבָנָיו בְּכֹר יַעֲקֹב רְאוּבֵן:

A oto imiona synów Israela, przybyłych do Micraim: Jakób i synowie jego: Pierworodny Jakóba Reuben.

און דאָס זײַנען די נעמען פֿון די קינדער פֿון ישׂראל וואָס זײַנען געקומען קיין מִצרַיִם, יעקב און זײַנע קינדער: יעקבס בכָור ראובן.

9 A synové Rubenovi: Enoch, Fallu, Ezron a Charmi.

ט וּבְנֵי רְאוּבֵן חֲנוֹךְ וּפַלּוּא וְחֶצְרוֹן וְכַרְמִי:

A synowie Reubena: Chanoch, i Fallu, i Checron, i Charmi.

און די זין פֿון ראובֵנען: חַנוֹך, און פַּלוּא, און חֶצרוֹן, און כַּרמי.

10 Synové pak Simeonovi: Jamuel, Jamin, Ahod, Jachin, Sohar a Saul, syn jedné ženy Kananejské.

י וּבְנֵי שִׁמְעוֹן יְמוּאֵל וְיָמִין וְאֹהַד וְיָכִין וְצֹחַר וְשָׁאוּל בֶּן־הַכְּנַעֲנִית:

A synowie Szymeona: Jemuel, i Jamin, i Ohad, i Jachin, i Cochar, i Szaul, syn Kanaanejki.

און די זין פֿון שמעונען: ימואֵל, און יָמין, און אוֹהַד, און יָכין, און צוֹחַר, און שָׁאול דער זון פֿון אַ כּנַעֲנית.

11 Synové Léví: Gerson, Kahat a Merari.

יא וּבְנֵי לֵוִי גֵּרְשׁוֹן קְהָת וּמְרָרִי:

A synowie Lewiego: Gerszon, Kehath i Merari.

און די זין פֿון לֵוִין: גֵרשוֹן, קהָת, און מרָרי.

12 Synové Judovi: Her, Onan, Séla, Fáres a Zára. *(Ale umřel Her a Onan v zemi Kananejské.)* Fáres pak měl syny: Ezrona a Hamule.

יב וּבְנֵי יְהוּדָה עֵר וְאוֹנָן וְשֵׁלָה וָפֶרֶץ וָזָרַח וַיָּמָת עֵר וְאוֹנָן בְּאֶרֶץ כְּנַעַן וַיִּהְיוּ בְנֵי־פֶרֶץ חֶצְרוֹן וְחָמוּל:

A synowie Jehudy: Er, i Onan, i Szela, i Perec, i Zerach; ale umarł Er i Onan w ziemi Kanaanejskiej. A byli synowie Pereca: Checron i Chamul.

און די זין פֿון יהודהן: עֵר, און אוֹנָן, און שֵׁלָה, און פֶּרֶץ, און זֶרַח; און עֵר און אוֹנָן זײַנען געשטאָרבן אין לאַנד כּנַעַן. און די זין פֿון פֶּרֶצן זײַנען געווען חֶצרוֹן און חָמול.

13	Synové Izacharovi: Tola, Fua, Job a Simron.	וּבְנֵי יִשָּׂשכָר תּוֹלָע וּפֻוָּה וְיוֹב וְשִׁמְרוֹן׃	יג
	A synowie Isachara: Thola, i Fuwa, i Job i Szymron.	און די זין פֿון יִשָׂשׂכָרן: תּוֹלָע, און פֻוָּה, און יוֹב, און שִׁמרוֹן.	
14	A synové Zabulonovi: Sared, Elon a Jahelel.	וּבְנֵי זְבוּלֻן סֶרֶד וְאֵלוֹן וְיַחְלְאֵל׃	יד
	A synowie Zebuluna: Sered, i Elon i Jachleel.	און די זין פֿון זבולונען: סֶרֶד, און אֵלוֹן, און יַחלאֵל.	
15	Tiť jsou synové Líe, kteréž porodila Jákobovi v Pádan Syrské, a Dínu, dceru jeho. Všech duší synů i dcer jeho bylo třidceti a tři.	אֵלֶּה בְּנֵי לֵאָה אֲשֶׁר יָלְדָה לְיַעֲקֹב בְּפַדַּן אֲרָם וְאֵת דִּינָה בִתּוֹ כָּל־נֶפֶשׁ בָּנָיו וּבְנוֹתָיו שְׁלֹשִׁים וְשָׁלֹשׁ׃	טו
	Oto synowie Lei, których urodziła Jakóbowi w Paddan-Aram, wraz z Diną, córką jego. Wszystkich dusz synów i córek jego, - trzydzieści i trzy.	דאָס זײַנען די זין פֿון לאהן, וואָס זי האָט געבאָרן יעקבן אין פַּדַן-אַרָם; דערצו זײַן טאָכטער דינה; אַלע נפָשות פֿון זײַנע זין און זײַנע טעכטער, דרײַ און דרײַסיק.	
16	Synové Gád: Sefon, Aggi, Suni, Esebon, Heri, Arodi a Areli.	וּבְנֵי גָד צִפְיוֹן וְחַגִּי שׁוּנִי וְאֶצְבֹּן עֵרִי וַאֲרוֹדִי וְאַרְאֵלִי׃	טז
	A synowie Gada: Cyfjon, i Chaggi, Szuny, i Ecbon, Eri, i Arodi i Areli.	און די זין פֿון גָדן זײַנען געווען צִפָיוֹן, און חַגִי, שוני, און אֶצבוֹן, עֵרי, און אַרוֹדי, און אַראֵלי.	
17	Synové Asser: Jemna, Jesua, Jesui, Beria, a Serach sestra jejich. Synové pak Beriovi: Heber a Melchiel.	וּבְנֵי אָשֵׁר יִמְנָה וְיִשְׁוָה וְיִשְׁוִי וּבְרִיעָה וְשֶׂרַח אֲחֹתָם וּבְנֵי בְרִיעָה חֶבֶר וּמַלְכִּיאֵל׃	יז
	A synowie Aszera: Imna, i Iszwa, i Iszwi, i Berya i Serach, siostra ich; a synowie Beryi: Cheber i Malkiel.	און די קינדער פֿון אָשרן: יִמנָה, און יִשוָה, און יִשוִי, און בריעָה, און זייער שוועסטער שֶׂרַח; און די זין פֿון בריעָהן: חֶבֶר און מַלכִּיאֵל.	
18	To jsou synové Zelfy, kterouž Lában dal Líe dceři své; a ty porodila Jákobovi, šestnácte duší.	אֵלֶּה בְּנֵי זִלְפָּה אֲשֶׁר־נָתַן לָבָן לְלֵאָה בִתּוֹ וַתֵּלֶד אֶת־אֵלֶּה לְיַעֲקֹב שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה נָפֶשׁ׃	יח
	Oto synowie Zylpy, którą dał Laban Lei, córce swojej, a urodziła ich Jakóbowi; szesnaście dusz.	דאָס זײַנען די זין פֿון זִלפָּהן, וואָס לָבָן האָט געגעבן זײַן טאָכטער לאהן, און די דאָזיקע האָט זי געבאָרן יעקבן – זעכצן נפָשות.	
19	Synové *pak* Ráchel, manželky Jákobovy: Jozef a Beniamin.	בְּנֵי רָחֵל אֵשֶׁת יַעֲקֹב יוֹסֵף וּבִנְיָמִן׃	יט
	Synowie Racheli, żony Jakóba: Josef i Binjamin.	די זין פֿון יעקבס ווײַב רחלען זײַנען געווען יוסף און בנימין.	

20 A Jozefovi narodili se v zemi Egyptské z Asenat, dcery Putifera knížete On, Manasses a Efraim.

I urodzili się Josefowi *(synowie)* w ziemi Micraim, których urodziła mu Osnath, córka Poti-Fery, kapłana Onu: Menasze i Efraim.

כ וַיִּוָּלֵד לְיוֹסֵף בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר יָלְדָה־לּוֹ אָסְנַת בַּת־פּוֹטִי פֶרַע כֹּהֵן אֹן אֶת־מְנַשֶּׁה וְאֶת־אֶפְרָיִם׃

און בײַ יוֹסֵפֿן זײַנען געבאָרן געוואָרן אין לאַנד מִצרַיִם מנשה און אפֿרים, וואָס אָסנַת די טאָכטער פֿון פּוֹטי-פֶּרַע דעם פּריסטער פֿון און האָט אים געבאָרן.

21 Ale synové Beniaminovi: Béla, Becher, Asbel, Gera, Náman, Echi, Roz, Mufim, Chuppim a Ared.

A synowie Binjamina: Bela, i Becher, i Aszbel, Gera i Naaman, Echi, i Rosz, Muppim, i Chuppim i Ard.

כא וּבְנֵי בִנְיָמִן בֶּלַע וָבֶכֶר וְאַשְׁבֵּל גֵּרָא וְנַעֲמָן אֵחִי וָרֹאשׁ מֻפִּים וְחֻפִּים וָאָרְדְּ׃

און די זין פֿון בנימינען זײַנען געווען בֶּלַע, און בֶּכֶר, און אַשבל, גֵּרָא, און נַעֲמָן, אֵחי, און ראש, מופּים, און חופּים, און אָרד.

22 Tiť jsou synové Ráchel, kteréž porodila Jákobovi; všech duší čtrnáct.

Oto synowie Racheli, którzy się urodzili Jakóbowi; wszystkich dusz czternaście.

כב אֵלֶּה בְּנֵי רָחֵל אֲשֶׁר יֻלַּד לְיַעֲקֹב כָּל־נֶפֶשׁ אַרְבָּעָה עָשָׂר׃

דאָס זײַנען די זין פֿון רחלען, וואָס זײַנען געבאָרן געוואָרן בײַ יעקבן: אַלע נפֿשות, פֿערצן.

23 A syn Danův: Chusim.

A synowie Dana: Chuszym.

כג וּבְנֵי־דָן חֻשִׁים׃

און די זין פֿון דָנען: חושים.

24 Synové pak Neftalím: Jaziel, Guni, Jezer a Sallem.

A synowie Naftalego: Jachceel, i Guni, i Jecer i Szyllem.

כד וּבְנֵי נַפְתָּלִי יַחְצְאֵל וְגוּנִי וְיֵצֶר וְשִׁלֵּם׃

און די זין פֿון נפֿתּלין: יַחצאֵל, און גוני, און יֵצֶר, און שִלֵם.

25 Ti *jsou* synové Bály, kterouž Lában dal Ráchel dceři své, a ty porodila Jákobovi; všech duší sedm.

Oto synowie Bilhy, którą dał Laban Racheli, córce swojej, a urodziła ich Jakóbowi: wszystkich dusz siedm.

כה אֵלֶּה בְּנֵי בִלְהָה אֲשֶׁר־נָתַן לָבָן לְרָחֵל בִּתּוֹ וַתֵּלֶד אֶת־אֵלֶּה לְיַעֲקֹב כָּל־נֶפֶשׁ שִׁבְעָה׃

דאָס זײַנען די זין פֿון בלהָהן, וואָס לָבָן האָט געגעבן זײַן טאָכטער רחלען, און די דאָזיקע האָט זי געבאָרן יעקבן; אַלע נפֿשות, זיבן.

26 Všech duší, kteréž vešly s Jákobem do Egypta, což jich pošlo z bedr jeho, kromě žen synů Jákobových, všech duší *bylo* šedesáte a šest.

Wszystkich dusz przybyłych z Jakóbem do Micraim, wyszłych z bioder jego, oprócz żon synów Jakóba, - wszystkich dusz było sześćdziesiąt i sześć.

כו כָּל־הַנֶּפֶשׁ הַבָּאָה לְיַעֲקֹב מִצְרַיְמָה יֹצְאֵי יְרֵכוֹ מִלְּבַד נְשֵׁי בְנֵי־יַעֲקֹב כָּל־נֶפֶשׁ שִׁשִּׁים וָשֵׁשׁ׃

אַלע נפֿשות פֿון יעקבן וואָס זײַנען געקומען קיין מִצרַיִם, די וואָס זײַנען אַרויסגעגאַנגען פֿון זײַן דיך, אַחוץ די ווײַבער פֿון יעקבס זין — אַלע נפֿשות זײַנען געווען זעקס און זעכציק.

27 K tomu synové Jozefovi, kteříž se jemu narodili v Egyptě, dva. *A tak* všech duší domu Jákobova, kteréž vešly do Egypta, *bylo* sedmdesáte.

כז וּבְנֵי יוֹסֵף אֲשֶׁר־יֻלַּד־לוֹ בְמִצְרַיִם נֶפֶשׁ שְׁנָיִם כָּל־הַנֶּפֶשׁ לְבֵית־יַעֲקֹב הַבָּאָה מִצְרַיְמָה שִׁבְעִים׃

A synów Josefa, którzy mu się urodzili w Micraim - dusz dwie. Wszystkich dusz domu Jakóba przybyłych do Micraim było siedmdziesiąt.

און יוספֿס זין, וואָס זײַנען אים געבאָרן געוואָרן אין מִצרַיִם, זײַנען געווען צוויי נפֿשות. אַלע נפֿשות פֿון יעקבס הויז וואָס זײַנען געקומען קיין מִצרַיִם, זיבעציק.

28 Poslal pak Judu napřed k Jozefovi, aby oznámil *jemu* prvé, než přišel do Gesen. A tak přišli do země Gesen.

כח וְאֶת־יְהוּדָה שָׁלַח לְפָנָיו אֶל־יוֹסֵף לְהוֹרֹת לְפָנָיו גֹּשְׁנָה וַיָּבֹאוּ אַרְצָה גֹּשֶׁן׃

A Jehudę wysłał przed sobą do Josefa, aby mu wskazał drogę do Goszen. I przybyli do ziemi Goszen.

און יהודהן האָט ער געשיקט פֿאַרויס פֿאַר זיך צו יוספֿן, צו ווײַזן אים פֿאַרויס דעם וועג קיין גושן; און זיי זײַנען אָנגעקומען קיין לאַנד גושן.

29 Jozef pak zapřáh do svého vozu, vyjel vstříc Izraelovi otci svému do Gesen; a jakž ho *Jákob* uzřel, padl na jeho šíji, a plakal dlouho na šíji jeho.

כט וַיֶּאְסֹר יוֹסֵף מֶרְכַּבְתּוֹ וַיַּעַל לִקְרַאת־יִשְׂרָאֵל אָבִיו גֹּשְׁנָה וַיֵּרָא אֵלָיו וַיִּפֹּל עַל־צַוָּארָיו וַיֵּבְךְּ עַל־צַוָּארָיו עוֹד׃

I zaprzągł Josef wóz swój, i wyjechał na spotkanie Israela, ojca swojego, do Goszen; a gdy mu się ukazał, padł na szyję jego, i płakał u szyi jego długo.

און יוסף האָט אײַנגעשפּאַנט זײַן רײַטוואָגן, און איז אַרויפֿגעגאַנגען אַנטקעגן זײַן פֿאָטער ישׂראלן קיין גושן. און ווי ער האָט זיך געוויזן פֿאַר אים, אַזוי איז ער אים געפֿאַלן אויפֿן האַלדז, און ער האָט לאַנג געוויינט אויף זײַן האַלדז.

30 I řekl Izrael Jozefovi: Nechť již umru, když jsem viděl tvář tvou; nebo ty ještě jsi živ.

ל וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל אֶל־יוֹסֵף אָמוּתָה הַפָּעַם אַחֲרֵי רְאוֹתִי אֶת־פָּנֶיךָ כִּי עוֹדְךָ חָי׃

I rzekł Israel do Josefa: "Teraz już mogę umrzeć po ujrzeniu oblicza twojego, że jeszcze żyjesz!"

און ישׂראל האָט געזאָגט צו יוספֿן: אַצונד קען איך שטאַרבן, נאָכדעם ווי איך האָב געזען דײַן פּנים, אַז דו לעבסט נאָך.

31 Jozef pak řekl bratřím svým a domu otce svého: Pojedu a zvěstuji Faraonovi, a dím jemu: Bratří moji a dům otce mého, kteříž *bydlili* v zemi Kananejské, přišli ke mně.

לא וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל־אֶחָיו וְאֶל־בֵּית אָבִיו אֶעֱלֶה וְאַגִּידָה לְפַרְעֹה וְאֹמְרָה אֵלָיו אַחַי וּבֵית־אָבִי אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ־כְּנַעַן בָּאוּ אֵלָי׃

I rzekł Josef do braci swoich, i do domu ojca swego: "Pójdę i doniosę Faraonowi, i powiem mu: Bracia moi i dom ojca mojego, którzy byli w ziemi Kanaan, przybyli do mnie.

און יוסף האָט געזאָגט צו זײַנע ברידער און צו זײַן פֿאָטערס הויזגעזינט: איך וועל אַרויפֿגיין און וועל דערציילן פּרעהן, און איך וועל אים זאָגן: מײַנע ברידער און מײַן פֿאָטערס הויזגעזינט, וואָס זײַנען געווען אין לאַנד כּנַען, זײַנען געקומען צו מיר.

32 Ale jsou pastýři stáda, nebo s dobytkem se obírají; protož ovce své a voly, i cožkoli mají, přihnali.

לב וְהָאֲנָשִׁים רֹעֵי צֹאן כִּי־אַנְשֵׁי מִקְנֶה הָיוּ וְצֹאנָם וּבְקָרָם וְכָל־אֲשֶׁר לָהֶם הֵבִיאוּ׃

A ci ludzie są pasterze trzód; gdyż hodownikami bydła zawsze byli, a trzody swoje i bydło swoje i wszystko, co do nich należy, sprowadzili.

און די מענטשן זײַנען פֿאַסטוכער פֿון שאָף, װאָרום זײ זײַנען מענטשן פֿון פֿי; און זײערע שאָף און זײערע רינדער און אַלץ װאָס זײ האָבן, האָבן זײ מיטגעבראַכט.

33 A když by povolal vás Farao, a řekl: Jaký jest obchod váš?

לג וְהָיָה כִּי־יִקְרָא לָכֶם פַּרְעֹה וְאָמַר מַה־מַּעֲשֵׂיכֶם׃

I będzie, gdy zawezwie was Faraon, i powie: Jakie zatrudnienie wasze?

און עס װעט זײַן, אַז פַּרעה װעט אײַך רופֿן, און װעט זאָגן: װאָס איז אײַער טאָן?

34 Odpovíte: Dobytkem se živili služebníci tvoji od mladosti své až do této chvíle, i my i otcové naši; abyste bydlili v zemi Gesen; nebo v mrzkosti mají Egyptští všecky pastýře stáda.

לד וַאֲמַרְתֶּם אַנְשֵׁי מִקְנֶה הָיוּ עֲבָדֶיךָ מִנְּעוּרֵינוּ וְעַד־עַתָּה גַּם־אֲנַחְנוּ גַּם־אֲבֹתֵינוּ בַּעֲבוּר תֵּשְׁבוּ בְּאֶרֶץ גֹּשֶׁן כִּי־תוֹעֲבַת מִצְרַיִם כָּל־רֹעֵה צֹאן׃

To powiecie: hodownikami bydła byli słudzy twoi od młodości naszej aż dotąd, - i my i ojcowie nasi; - abyście osiedli w ziemi Goszen; gdyż obrzydzeniem dla Micrejczyków jest każdy pasterz trzód."

זאָלט איר זאָגן: מענטשן פֿון פֿי זײַנען דײַנע קנעכט פֿון אונדזער יוגנט אָן און ביז אַצונד, אַזױ מיר, אַזױ אונדזערע עלטערן; כּדי איר זאָלט זיצן אין לאַנד גוֹשֶׁן, װאָרום אַן אומװערדיקײט בײַ די מִצרים איז יעטװעדער פֿאַסטוך פֿון שאָף.

1 A protož přišed Jozef, oznámil Faraonovi, a řekl: Otec můj a bratří moji, s drobným i větším dobytkem svým i se vším, což mají, přišli z země Kananejské, a aj, jsou v zemi Gesen.

א וַיָּבֹא יוֹסֵף וַיַּגֵּד לְפַרְעֹה וַיֹּאמֶר אָבִי וְאַחַי וְצֹאנָם וּבְקָרָם וְכָל־אֲשֶׁר לָהֶם בָּאוּ מֵאֶרֶץ כְּנָעַן וְהִנָּם בְּאֶרֶץ גֹּשֶׁן׃

I przybył Josef i doniósł Faraonowi, i rzekł: "Ojciec mój i bracia moi i trzody ich, i bydło ich, wszystko co do nich należy, przybyli z ziemi Kanaan, - a oto są w ziemi Goszen."

און יוסף איז געגאַנגען און האָט דערציילט פּרעהן, און האָט געזאָגט: מײַן פֿאָטער און מײַנע ברידער, מיט זייערע שאָף און זייערע רינדער און אַלץ וואָס זיי האָבן, זײַנען געקומען פֿון לאַנד כּנַעַן, און זיי זײַנען אין לאַנד גּושֶן.

2 A vzav z počtu bratří svých pět mužů, postavil je před Faraonem.

ב וּמִקְצֵה אֶחָיו לָקַח חֲמִשָּׁה אֲנָשִׁים וַיַּצִּגֵם לִפְנֵי פַרְעֹה׃

I część braci swoich zabrał, pięciu mężów, i przedstawił ich Faraonowi.

און פֿון צווישן זײַנע ברידער האָט ער גענומען פֿינף מאַן, און האָט זיי געשטעלט פֿאַר פּרעהן.

3 I řekl Farao bratřím jeho: Jaký jest obchod váš? Kteřížto odpověděli Faraonovi: Pastýři ovcí *jsou* služebníci tvoji, i my, i otcové naši.

ג וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה אֶל־אֶחָיו מַה־מַּעֲשֵׂיכֶם וַיֹּאמְרוּ אֶל־פַּרְעֹה רֹעֵה צֹאן עֲבָדֶיךָ גַּם־אֲנַחְנוּ גַּם־אֲבוֹתֵינוּ׃

I rzekł Faraon do braci jego: "Jakież zatrudnienie wasze?" I odpowiedzieli Faraonowi: "Pasterzami trzód są słudzy twoi, i my i ojcowie nasi."

האָט פּרעה געזאָגט צו זײַנע ברידער: וואָס איז אײַער טאָן? האָבן זיי געזאָגט צו פּרעהן: פּאַסטוכער פֿון שאָף זײַנען דײַנע קנעכט, אַזוי מיר, אַזוי אונדזערע עלטערן.

4 Řekli ještě Faraonovi: Abychom pohostinu byli v zemi této, přišli jsme; nebo není pastvy dobytku, kterýž mají služebníci tvoji, nebo hlad veliký jest v zemi Kananejské; protož nyní prosíme, nechať bydlí služebníci tvoji v zemi Gesen.

ד וַיֹּאמְרוּ אֶל־פַּרְעֹה לָגוּר בָּאָרֶץ בָּאנוּ כִּי־אֵין מִרְעֶה לַצֹּאן אֲשֶׁר לַעֲבָדֶיךָ כִּי־כָבֵד הָרָעָב בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וְעַתָּה יֵשְׁבוּ־נָא עֲבָדֶיךָ בְּאֶרֶץ גֹּשֶׁן׃

I rzekli do Faraona: "Przemieszkiwać w kraju tym przybyliśmy, gdyż niema pastwiska dla trzód sług twoich, bo ciężkim głód w ziemi Kanaan; a teraz niechże osiądą słudzy twoi w ziemi Goszen!"

און זיי האָבן געזאָגט צו פּרעהן: צו וווינען אין לאַנד זײַנען מיר געקומען, וואָרום עס איז ניטאָ קיין פֿיטערונג פֿאַר די שאָף פֿון דײַנע קנעכט, ווײַל דער הונגער איז שווער אין לאַנד כּנַעַן. און אַצונד, איך בעט דיך, זאָלן דײַנע קנעכט זיצן אין לאַנד גּושֶן.

5 I mluvil Farao Jozefovi, řka: Otec tvůj a bratří tvoji přišli k tobě.

ה וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה אֶל־יוֹסֵף לֵאמֹר אָבִיךָ וְאַחֶיךָ בָּאוּ אֵלֶיךָ׃

I rzekł Faraon do Josefa, mówiąc: "Ojciec twój i bracia twoi przybyli do ciebie:

האָט פּרעה געזאָגט צו יוספֿן, אַזוי צו זאָגן: דײַן פֿאָטער און דײַנע ברידער זײַנען געקומען צו דיר;

6 Země Egyptská před tebou jest; v nejlepším kraji země této osaď otce svého a bratří své, nechť bydlí v zemi Gesen. A srozumíš-li, že jsou mezi nimi muži rozšafní, ustanovíš je úředníky nad dobytkem, kterýž mám.

ו אֶרֶץ מִצְרַיִם לְפָנֶיךָ הִוא בְּמֵיטַב הָאָרֶץ הוֹשֵׁב
אֶת־אָבִיךָ וְאֶת־אַחֶיךָ יֵשְׁבוּ בְּאֶרֶץ גֹּשֶׁן
וְאִם־יָדַעְתָּ וְיֶשׁ־בָּם אַנְשֵׁי־חַיִל וְשַׂמְתָּם שָׂרֵי
מִקְנֶה עַל־אֲשֶׁר־לִי׃

Ziemia Micraim przed tobą jest; na wyborze ziemi usadów ojca twojego i braci twoich, niech osiądą w ziemi Goszen; a jeśli wiadomo ci, że są między nimi ludzie dzielni, to ustanowisz ich nadzorcami bydła mojego."

דאָס לאַנד מִצרַיִם ליגט פֿאַר דיר, אין בעסטן טייל פֿון לאַנד באַזעץ דײַן פֿאָטער און דײַנע ברידער. זאָלן זיי זיצן אין לאַנד גֹושֶן. און אויב דו ווייסט אַז צווישן זיי זײַנען דאָ טויגלעכע מענטשן, זאָלסטו זיי מאַכן פֿאַר אויבערלײַט איבער דעם פֿי וואָס איך האָב.

7 Uvedl také Jozef Jákoba otce svého, a postavil ho před Faraonem; a pozdravil Jákob Faraona.

ז וַיָּבֵא יוֹסֵף אֶת־יַעֲקֹב אָבִיו וַיַּעֲמִדֵהוּ לִפְנֵי פַרְעֹה
וַיְבָרֶךְ יַעֲקֹב אֶת־פַּרְעֹה׃

I sprowadził Josef Jakóba, ojca swojego, i przedstawił go Faraonowi; i pobłogosławił Jakób Faraona.

און יוסף האָט געבראַכט זײַן פֿאָטער יעקבן, און ער האָט אים געשטעלט פֿאַר פּרעהן; און יעקב האָט געבענטשט פּרעהן.

8 Tedy řekl Farao k Jákobovi: Kolik jest let života tvého?

ח וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה אֶל־יַעֲקֹב כַּמָּה יְמֵי שְׁנֵי חַיֶּיךָ׃

I rzekł Faraon do Jakóba: "Ileż dni - lat życia twojego?"

און פּרעה האָט געזאָגט צו יעקבן: וויפֿיל זײַנען די טעג פֿון די יאָרן פֿון דײַן לעבן?

9 Odpověděl Jákob Faraonovi: Dnů let putování mého sto a třidceti let *jest*; nemnozí a zlí byli dnové let života mého, a nedošli dnů let života otců mých, v nichž živi byli.

ט וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל־פַּרְעֹה יְמֵי שְׁנֵי מְגוּרַי שְׁלֹשִׁים
וּמְאַת שָׁנָה מְעַט וְרָעִים הָיוּ יְמֵי שְׁנֵי חַיַּי וְלֹא
הִשִּׂיגוּ אֶת־יְמֵי שְׁנֵי חַיֵּי אֲבֹתַי בִּימֵי מְגוּרֵיהֶם׃

I rzekł Jakób do Faraona: "Dni-lat pielgrzymstwa mojego - sto trzydzieści lat; krótkie i smutne były dni - lata życia mojego, i nie doszły dni-lat życia ojców moich w dniach pielgrzymstwa ich."

האָט יעקב געזאָגט צו פּרעהן: די טעג פֿון די יאָרן פֿון מײַן וואַנדערשאַפט זײַנען הונדערט און דרײַסיק יאָר. ווינציק און שלעכט זײַנען די טעג פֿון די יאָרן פֿון מײַן לעבן, און זיי קומען ניט צו די טעג פֿון די יאָרן פֿון מײַנע עלטערנס לעבן אין די טעג פֿון זייער וואַנדערשאַפט.

10 A požehnav Jákob Faraona, vyšel od něho.

י וַיְבָרֶךְ יַעֲקֹב אֶת־פַּרְעֹה וַיֵּצֵא מִלִּפְנֵי פַרְעֹה׃

I pobłogosławił Jakób Faraona, i wyszedł z przed oblicza Faraona.

און יעקב האָט געבענטשט פּרעהן, און איז אַרויסגעגאַנגען פֿון פֿאַר פּרעהן.

11 I osadil Jozef otce svého a bratří své, a dal jim
vládařství v zemi Egyptské v kraji výborném,
v zemi Ramesses, jakž rozkázal Farao.

יא וַיּוֹשֵׁב יוֹסֵף אֶת־אָבִיו וְאֶת־אֶחָיו וַיִּתֵּן לָהֶם אֲחֻזָּה
בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּמֵיטַב הָאָרֶץ בְּאֶרֶץ רַעְמְסֵס
כַּאֲשֶׁר צִוָּה פַרְעֹה׃

I osiedlił Josef ojca swego i braci swoich, i nadał im posiadłość w ziemi Micraim, w wyborowej ziemi, w ziemi Rameses, jak rozkazał Faraon.

און יוסף האָט באַזעצט זײַן פֿאָטער און זײַנע ברידער, און ער האָט זיי געגעבן אייגנטום אין לאַנד מִצרַיִם, אין בעסטן טייל פֿון לאַנד, אין לאַנד רַעְמסֵס, אַזוי ווי פַּרעה האָט באַפֿוילן.

12 A opatroval Jozef otce svého, a bratří své, a
všecken dům jeho chlebem, až do nejmenších.

יב וַיְכַלְכֵּל יוֹסֵף אֶת־אָבִיו וְאֶת־אֶחָיו וְאֵת כָּל־בֵּית
אָבִיו לֶחֶם לְפִי הַטָּף׃

I zaopatrywał Josef ojca swojego, i braci swoich, i cały dom ojca swego chlebem, stosownie do dziatwy.

און יוסף האָט אויסגעהאַלטן זײַן פֿאָטער און זײַנע ברידער, און דאָס גאַנצע הויז פֿון זײַן פֿאָטער, מיט ברויט, ווי נאָכן געזינט.

13 A chleba nebylo ve vší zemi; nebo veliký hlad
byl velmi, a trápení veliké bylo *na zemi*
Egyptské a zemi Kananejské od hladu.

יג וְלֶחֶם אֵין בְּכָל־הָאָרֶץ כִּי־כָבֵד הָרָעָב מְאֹד וַתֵּלַהּ
אֶרֶץ מִצְרַיִם וְאֶרֶץ כְּנַעַן מִפְּנֵי הָרָעָב׃

A chleba już nie było w całej ziemi, bo ciężkim był głód bardzo; i wycieńczona była ziemia Micraim i ziemia Kanaan z przyczyny głodu.

און קיין ברויט איז ניט געווען אין גאַנצן לאַנד, וואָרום דער הונגער איז געווען זייער שווער, און דאָס לאַנד מִצרַיִם און דאָס לאַנד כּנַעַן זײַנען אויסגעמאַטערט געוואָרן פֿון דעם הונגער.

14 Shromáždil pak Jozef všecky peníze, což jich
nalezeno v zemi Egyptské a v zemi Kananejské,
za potravy, kteréž kupovali; a vnesl Jozef
peníze do domu Faraonova.

יד וַיְלַקֵּט יוֹסֵף אֶת־כָּל־הַכֶּסֶף הַנִּמְצָא בְאֶרֶץ־מִצְרַיִם
וּבְאֶרֶץ כְּנַעַן בַּשֶּׁבֶר אֲשֶׁר־הֵם שֹׁבְרִים וַיָּבֵא יוֹסֵף
אֶת־הַכֶּסֶף בֵּיתָה פַרְעֹה׃

I zebrał Josef wszystkie pieniądze, które się znajdowały w ziemi Micraim i w ziemi Kanaan za żywność, którą kupowali; i wniósł Josef pieniądze te do domu Faraona.

און יוסף האָט אויפֿגעקליבן דאָס גאַנצע געלט וואָס האָט זיך געפֿונען אין לאַנד מִצרַיִם און אין לאַנד כּנַעַן, פֿאַר דער תּבואה וואָס זיי האָבן געקויפֿט. און יוסף האָט געבראַכט דאָס געלט אין פַּרעהס הויז.

15 A když utratili peníze z země Egyptské a z
země Kananejské, přicházeli všickni Egyptští k
Jozefovi, řkouce: Dej nám chleba; nebo proč
mříti máme před tebou pro nedostatek peněz?

טו וַיִּתֹּם הַכֶּסֶף מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וּמֵאֶרֶץ כְּנַעַן וַיָּבֹאוּ
כָל־מִצְרַיִם אֶל־יוֹסֵף לֵאמֹר הָבָה־לָּנוּ לֶחֶם וְלָמָּה
נָמוּת נֶגְדֶּךָ כִּי אָפֵס כָּסֶף׃

Ale wyczerpały się pieniądze w ziemi Micraim i w ziemi Kanaan; i przybyli wszyscy Micrejczycy do Josefa, mówiąc: "Daj nam chleba. Czemu mamy umierać przed tobą? Bo - nie staje pieniędzy!"

און אַז דאָס געלט איז אויסגעגאַנגען פֿון לאַנד מִצרַיִם און פֿון לאַנד כּנַעַן, זײַנען אַלע מִצרים געקומען צו יוספֿן, אַזוי צו זאָגן: גיב אונדז ברויט; וואָרום נאָך וואָס זאָלן מיר שטאַרבן פֿאַר דיר? אַז דאָס געלט האָט זיך אויסגעלאָזט.

16 I řekl Jozef: Dejte dobytky své, a dám vám *chleba* za dobytky vaše, poněvadž se *vám* peněz nedostává.

טז וַיֹּאמֶר יוֹסֵף הָבוּ מִקְנֵיכֶם וְאֶתְּנָה לָכֶם בְּמִקְנֵיכֶם אִם־אָפֵס כָּסֶף׃

I rzekł Josef: "Sprowadźcie bydło wasze, a dam wam za bydło wasze, jeżeli nie staje pieniędzy."

האָט יוסף געזאָגט: גיט אײַערע פֿי, און איך וועל אײַך געבן פֿאַר אײַערע פֿי, אויב דאָס געלט האָט זיך אויסגעלאָזט.

17 Tedy přivedli dobytky své k Jozefovi; i dal jim Jozef potrav za koně a za stáda ovcí, a za stáda volů i za osly; a přechoval je chlebem, za všecky dobytky jejich, toho roku.

יז וַיָּבִיאוּ אֶת־מִקְנֵיהֶם אֶל־יוֹסֵף וַיִּתֵּן לָהֶם יוֹסֵף לֶחֶם בַּסּוּסִים וּבְמִקְנֵה הַצֹּאן וּבְמִקְנֵה הַבָּקָר וּבַחֲמֹרִים וַיְנַהֲלֵם בַּלֶּחֶם בְּכָל־מִקְנֵהֶם בַּשָּׁנָה הַהִוא׃

I sprowadzili bydło swoje do Josefa; i dał im Josef chleba za konie, i za stada owiec, i za stada wołów, i za osły; - i wspierał ich chlebem za wszystko bydło ich w roku onym.

האָבן זיי געבראַכט זייערע פֿי צו יוספֿן, און יוסף האָט זיי געגעבן ברויט פֿאַר פֿערד, און פֿאַר סטאַדעס שאָף, און פֿאַר סטאַדעס רינדער, און פֿאַר אייזלען; און ער האָט זיי פֿאַרזאָרגט מיט ברויט אין יענעם יאָר, פֿאַר אַלע זייערע פֿי.

18 A po roce tom přišli k němu léta druhého, a řekli mu: Nebudeme tajiti před pánem svým, že jsme všecky peníze utratili, i stáda dobytků jsou u pána našeho; nezůstávají *nám* před pánem naším kromě těla naše a lediny naše.

יח וַתִּתֹּם הַשָּׁנָה הַהִוא וַיָּבֹאוּ אֵלָיו בַּשָּׁנָה הַשֵּׁנִית וַיֹּאמְרוּ לוֹ לֹא־נְכַחֵד מֵאֲדֹנִי כִּי אִם־תַּם הַכֶּסֶף וּמִקְנֵה הַבְּהֵמָה אֶל־אֲדֹנִי לֹא נִשְׁאַר לִפְנֵי אֲדֹנִי בִּלְתִּי אִם־גְּוִיָּתֵנוּ וְאַדְמָתֵנוּ׃

I upłynął rok ów; i przyszli doń roku drugiego, i powiedzieli mu: "Nie zataim przed panem naszym, że gdy wyczerpały się pieniądze, a stada bydła u pana naszego są, nie pozostało nic przed panem naszym, prócz ciała naszego i ziemi naszej.

האָט זיך דאָס יאָר געענדיקט; און אויפֿן צווייטן יאָר זײַנען זיי געקומען צו אים, און האָבן צו אים געזאָגט: מיר וועלן ניט פֿאַרהוילן פֿון מײַן האַר, אַז אַזוי ווי דאָס געלט איז אויסגעגאַנגען, און די סטאַדעס פֿי זײַנען בײַ מײַן האַר, איז ניט געבליבן פֿאַר מײַן האַר אַחוץ נאָר אונדזער לײַב און אונדזער ערד.

19 I proč máme mříti před očima tvýma? I my i rolí naše *hyne*. Kup nás i rolí naši za chléb, a budeme my i rolí naše ve službě Faraonovi; a dej *nám* semena, abychom živi byli a nezemřeli, a rolí aby nespustla.

יט לָמָּה נָמוּת לְעֵינֶיךָ גַּם־אֲנַחְנוּ גַּם אַדְמָתֵנוּ קְנֵה־אֹתָנוּ וְאֶת־אַדְמָתֵנוּ בַּלָּחֶם וְנִהְיֶה אֲנַחְנוּ וְאַדְמָתֵנוּ עֲבָדִים לְפַרְעֹה וְתֶן־זֶרַע וְנִחְיֶה וְלֹא נָמוּת וְהָאֲדָמָה לֹא תֵשָׁם׃

Czemu zamierać nam przed oczyma twojemi - i nam i ziemi naszej? Kup nas i ziemię naszę za chléb, a będziem my z ziemią naszą niewolnikami Faraona; tylko daj nasienia, abyśmy żyli, a nie pomarli, a ziemia nie spustoszała."

נאָך וואָס זאָלן מיר אומקומען פֿאַר דײַנע אויגן, אי מיר אי אונדזער ערד? קויף אָפּ אונדז און אונדזער ערד פֿאַר ברויט, און מיר מיט אונדזער ערד וועלן זײַן קנעכט צו פּרעהן; און גיב אונדז זריעה, כּדי מיר זאָלן לעבן און ניט שטאַרבן, און די ערד זאָל ניט פֿאַרוויסט ווערן.

20 Tedy koupil Jozef všecku zemi Egyptskou Faraonovi; nebo prodali Egyptští jeden každý pole své, proto že se rozmohl mezi nimi hlad. I dostala se země Faraonovi.

כ וַיִּקֶן יוֹסֵף אֶת־כָּל־אַדְמַת מִצְרַיִם לְפַרְעֹה
כִּי־מָכְרוּ מִצְרַיִם אִישׁ שָׂדֵהוּ כִּי־חָזַק עֲלֵהֶם
הָרָעָב וַתְּהִי הָאָרֶץ לְפַרְעֹה׃

I tak kupił Josef wszystką ziemię Micraim dla Faraona, bo sprzedali Micrejczycy, każdy pole swoje, gdyż wzmógł się między nimi głód. I dostała się ziemia Faraonowi.

האָט יוסף אָפּגעקויפֿט די גאַנצע ערד פֿון מִצרַיִם פֿאַר פַּרעהן, וואָרום די מִצרים האָבן פֿאַרקויפֿט איטלעכער זײַן פֿעלד, ווײַל דער הונגער האָט זיך געשטאַרקט איבער זיי; און דאָס לאַנד איז געוואָרן פַּרעהס.

21 Lid pak převedl do měst, od jednoho pomezí Egyptského až do druhého.

כא וְאֶת־הָעָם הֶעֱבִיר אֹתוֹ לֶעָרִים מִקְצֵה
גְבוּל־מִצְרַיִם וְעַד־קָצֵהוּ׃

A lud przeniósł on do miast, od końca granic Micraimu, do końca jego.

און דאָס פֿאָלק, זיי האָט ער שטעטווײַז איבערגעפֿירט פֿון איין עק געמאַרק פֿון מִצרַיִם צום אַנדער עק.

22 Rolí toliko kněžských nekoupil. Nebo kněží uloženou potravu *měli* od Faraona, a jedli z uložených *pokrmů* svých, kteréž dával jim Farao; protož neprodali rolí svých.

כב רַק אַדְמַת הַכֹּהֲנִים לֹא קָנָה כִּי חֹק לַכֹּהֲנִים מֵאֵת
פַּרְעֹה וְאָכְלוּ אֶת־חֻקָּם אֲשֶׁר נָתַן לָהֶם פַּרְעֹה
עַל־כֵּן לֹא מָכְרוּ אֶת־אַדְמָתָם׃

Tylko ziemi kapłańskiej nie kupił, gdyż udział wyznaczony był dla kapłanów przez Faraona, i żywili się wyznaczonym udziałem swoim, który dał im Faraon; przeto nie sprzedawali ziemi swojej.

נאָר די ערד פֿון די פּריסטער האָט ער ניט אָפּגעקויפּט, ווײַל די פּריסטער האָבן געקריגן אַ קִצבֿה פֿון פַּרעהן, און זיי האָבן געגעסן זייער קִצבֿה וואָס פַּרעה האָט זיי געגעבן; דרום האָבן זיי ניט פֿאַרקויפֿט זייער ערד.

23 I řekl Jozef lidu: Aj, koupil jsem vás dnes i rolí vaše Faraonovi; teď máte semeno, osívejtež tedy ji.

כג וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל־הָעָם הֵן קָנִיתִי אֶתְכֶם הַיּוֹם
וְאֶת־אַדְמַתְכֶם לְפַרְעֹה הֵא־לָכֶם זֶרַע וּזְרַעְתֶּם
אֶת־הָאֲדָמָה׃

I rzekł Josef do ludu: "Oto kupiłem dzisiaj was i ziemię waszę dla Faraona: oto macie ziarno, i zasiejcie ziemię.

און יוסף האָט געזאָגט צום פֿאָלק: אָט האָב איך הײַנט אָפּגעקויפֿט אײַך און אײַער לאַנד פֿאַר פַּרעהן; נאַט אײַך זריעה, און פֿאַרזייט די ערד.

24 A když se urodí, dáte pátý díl Faraonovi, a čtyři díly zůstavíte sobě k semenu a ku pokrmu svému a těm, kteříž jsou v domích vašich, i ku pokrmu dítkám svým.

כד וְהָיָה בַּתְּבוּאֹת וּנְתַתֶּם חֲמִישִׁית לְפַרְעֹה וְאַרְבַּע
הַיָּדֹת יִהְיֶה לָכֶם לְזֶרַע הַשָּׂדֶה וּלְאָכְלְכֶם וְלַאֲשֶׁר
בְּבָתֵּיכֶם וְלֶאֱכֹל לְטַפְּכֶם׃

I będzie przy żniwie, oddacie piątą część Faraonowi, a cztery części zostaną wam na zasiew pól, i na pożywienie dla dziatwy waszej."

און עס וועט זײַן בײַ די תּבֿואות, וועט איר געבן אַ פֿינפֿטל צו פַּרעהן, און פֿיר חלקים וועלן אײַך זײַן פֿאַר זריעה פֿון פֿעלד, און פֿאַר אײַער עסן, און פֿאַר די וואָס אין אײַערע הײַזער, און צום עסן פֿאַר אײַערע קליינע קינדער.

25 Tedy řekli: Zachoval jsi životy naše. Nechať nalezneme milost v očích pána svého, a budeme služebníci Faraonovi.

כה וַיֹּאמְרוּ הֶחֱיִתָנוּ נִמְצָא־חֵן בְּעֵינֵי אֲדֹנִי וְהָיִינוּ עֲבָדִים לְפַרְעֹה׃

I rzekli: "Zachowałeś nas przy życiu! Niechaj znajdziemy łaskę w oczach pana naszego, i niechaj będziemy niewolnikami Faraona!"

האָבן זיי געזאָגט: האָסט אונדז דאָס לעבן דערהאַלטן; לאָמיר געפֿינען לײַטזעליקייט אין די אויגן פֿון מײַן האַר, און מיר וועלן זײַן קנעכט צו פּרעהן.

26 I ustanovil to Jozef za právo až do tohoto dne, po vší zemi Egyptské, *aby dáván byl* Faraonovi pátý díl; toliko samy rolí kněžské nebyly Faraonovy.

כו וַיָּשֶׂם אֹתָהּ יוֹסֵף לְחֹק עַד־הַיּוֹם הַזֶּה עַל־אַדְמַת מִצְרַיִם לְפַרְעֹה לַחֹמֶשׁ רַק אַדְמַת הַכֹּהֲנִים לְבַדָּם לֹא הָיְתָה לְפַרְעֹה׃

I ustanowił to Josef za prawo aż do dnia dzisiejszego na ziemi Micraim: Faraonowi piąta część. Jedna tylko ziemia kapłanów nie dostała się Faraonowi.

און יוסף האָט עס געמאַכט פֿאַר אַ געזעץ ביז אויף הײַנטיקן טאָג אויף דער ערד פֿון מִצרַיִם, אַז צו פּרעהן זאָל געהערן אַ פֿינפֿטל. נאָר די ערד פֿון די פּריסטער אַליין איז ניט געוואָרן פּרעהס.

27 A tak bydlil Izrael v zemi Egyptské v krajině Gesen; a osadili se v ní, a rozplodili se, a rozmnoženi jsou velmi.

כז וַיֵּשֶׁב יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּאֶרֶץ גֹּשֶׁן וַיֵּאָחֲזוּ בָהּ וַיִּפְרוּ וַיִּרְבּוּ מְאֹד׃

I osiadł Israel w ziemi Micraim, w krainie Goszen; i nabywali posiadłości w niej, i rozplenili się i rozmnożyli się wielce.

און ישראל איז געזעסן אין לאַנד מִצרַיִם, אין לאַנד גּוֹשֶן; און זיי האָבן זיך דאָרטן אײַנגעפֿעסטיקט, און האָבן זיך געפֿרוכפּערט און געמערט זייער.

28 Živ pak byl Jákob v zemi Egyptské sedmnácte let; a bylo dnů Jákobových, *a* let života jeho, sto čtyřidceti sedm let.

כח וַיְחִי יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם שְׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה וַיְהִי יְמֵי־יַעֲקֹב שְׁנֵי חַיָּיו שֶׁבַע שָׁנִים וְאַרְבָּעִים וּמְאַת שָׁנָה׃

I żył Jakób w ziemi Micraim siedmnaście lat; a było dni Jakóba, - lat życia jego, - sto czterdzieści i siedm lat.

און יעקב האָט געלעבט אין לאַנד מִצרַיִם זיבעצן יאָר; און די טעג פֿון יעקבן, די יאָרן פֿון זײַן לעבן, זײַנען געווען הונדערט יאָר און זיבן און פֿערציק יאָר.

29 I přiblížili se dnové Izraelovi, aby umřel. A povolav syna svého Jozefa, řekl jemu: Jestliže jsem nalezl milost v očích tvých, vlož, prosím, ruku svou pod bedro mé, a učiň se mnou milosrdenství a pravdu. Prosím, nepochovávej mne v Egyptě.

כט וַיִּקְרְבוּ יְמֵי־יִשְׂרָאֵל לָמוּת וַיִּקְרָא לִבְנוֹ לְיוֹסֵף
וַיֹּאמֶר לוֹ אִם־נָא מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ שִׂים־נָא
יָדְךָ תַּחַת יְרֵכִי וְעָשִׂיתָ עִמָּדִי חֶסֶד וֶאֱמֶת אַל־נָא
תִקְבְּרֵנִי בְּמִצְרָיִם׃

I zbliżył się czas Israela, aby umarł; i wezwał syna swego, Josefa, i rzekł do niego: "Jeżelim też znalazł łaskę w oczach twoich, połóżże rękę twoję pod biodro moje, i okaż mi miłość i wierność; nie chciej pochować mnie w Micraim!

און די טעג פֿון ישׂראלן האָבן גענענט צום שטאַרבן, און ער האָט גערופֿן זײַן זון יוספֿן, און האָט צו אים געזאָגט: אויב, איך בעט דיך, איך האָב געפֿונען לײַטזעליקייט אין דײַנע אויגן, טו, איך בעט דיך, דײַן האַנט אונטער מײַן דיך, און זאָלסט טאָן מיט מיר אַ חסד און אַ טרײַשאַפֿט: זאָלסט מיך ניט באַגראָבן, איך בעט דיך, אין מִצרַיִם.

30 Když spáti budu s otci svými, vyneseš mne z Egypta, a pochováš mne v hrobě jejich. Tedy řekl *jemu*: Já učiním podlé slova tvého.

ל וְשָׁכַבְתִּי עִם־אֲבֹתַי וּנְשָׂאתַנִי מִמִּצְרַיִם וּקְבַרְתַּנִי
בִּקְבֻרָתָם וַיֹּאמַר אָנֹכִי אֶעֱשֶׂה כִדְבָרֶךָ׃

A gdy spocznę przy ojcach moich, wyniesiesz mnie z Micraim, i pochowasz mnie w grobie ich!" I rzekł: "Uczynię podług słowa twojego!"

און אַז איך וועל זיך לייגן צו מײַנע עלטערן, זאָלסטו מיך אַוועקטראָגן פֿון מִצרַיִם, און מיך באַגראָבן אין זייער קבֿר. האָט ער געזאָגט: איך וועל טאָן אַזוי ווי דײַן וואָרט.

31 I řekl *Jákob*: Přisáhni mi. Tedy přisáhl jemu. I sklonil se Izrael k hlavám lůže.

לא וַיֹּאמֶר הִשָּׁבְעָה לִי וַיִּשָּׁבַע לוֹ וַיִּשְׁתַּחוּ יִשְׂרָאֵל
עַל־רֹאשׁ הַמִּטָּה׃

I rzekł: "Przysiąż mi!" I przysiągł mu. I pokłonił się Israel w głowach łoża.

האָט ער געזאָגט: שווער מיר. און ער האָט אים געשוואָרן; און ישׂראל האָט זיך געבוקט צוקאָפּנס פֿון בעט.

1 Stalo se pak potom, že povědíno jest Jozefovi: Aj, otec tvůj nemocen jest. I vzal s sebou dva syny své, Manasse a Efraima.

I stało się po wypadkach tych, że doniesiono Josefowi: "Oto ojciec twój zachorował!" I zabrał obu synów ze sobą: Menaszę i Efraima.

א וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיֹּאמֶר לְיוֹסֵף הִנֵּה אָבִיךָ חֹלֶה וַיִּקַּח אֶת־שְׁנֵי בָנָיו עִמּוֹ אֶת־מְנַשֶּׁה וְאֶת־אֶפְרָיִם:

און עס איז געווען נאָך די דאָזיקע געשעענישן, האָט מען אָנגעזאָגט יוספֿן: זע, דײַן פֿאָטער איז קראַנק. האָט ער גענומען מיט זיך זײַנע צוויי זין, מנשהן און אפֿרימען.

2 Tedy oznámeno jest Jákobovi a povědíno: Aj, syn tvůj Jozef přišel k tobě.

I oznajmiono Jakóbowi, mówiąc: "Oto syn twój, Josef, przybył do ciebie!" I wysilił się Israel, i usiadł na łożu.

ב וַיַּגֵּד לְיַעֲקֹב וַיֹּאמֶר הִנֵּה בִּנְךָ יוֹסֵף בָּא אֵלֶיךָ וַיִּתְחַזֵּק יִשְׂרָאֵל וַיֵּשֶׁב עַל־הַמִּטָּה:

און מע האָט געלאָזט וויסן יעקבן און געזאָגט: זע, דײַן זון יוסף קומט צו דיר; און ישׂראל האָט זיך געשטאַרקט, און האָט זיך געזעצט אויפֿן בעט.

3 A posilniv se Izrael, usadil se na ložci a řekl Jozefovi: *Bůh* silný všemohoucí ukázav mi se v Lůza v zemi Kananejské, požehnal mi.

I rzekł Jakób do Josefa: "Bóg Wszechpotężny objawił mi się w Luz, w ziemi Kanaan, i błogosławił mi.

ג וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל־יוֹסֵף אֵל שַׁדַּי נִרְאָה־אֵלַי בְּלוּז בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וַיְבָרֶךְ אֹתִי:

און יעקב האָט געזאָגט צו יוספֿן: גאָט שַׁדַי האָט זיך באַוויזן צו מיר אין לוז, אין לאַנד כּנַעַן, און ער האָט מיך געבענטשט.

4 A řekl ke mně: Aj, já rozplodím tě a rozmnožím tebe, a učiním tě v zástupy lidí; dám také zemi tuto semeni tvému po tobě za dědictví věčné.

I rzekł do mnie: Oto rozplenię i rozmnożę cię i wywiodę z ciebie zbór narodów, i oddam ziemię tę potomstwu twojemu po tobie w posiadanie wieczne.

ד וַיֹּאמֶר אֵלַי הִנְנִי מַפְרְךָ וְהִרְבִּיתִךָ וּנְתַתִּיךָ לִקְהַל עַמִּים וְנָתַתִּי אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת לְזַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ אֲחֻזַּת עוֹלָם:

און ער האָט צו מיר געזאָגט: זע, איך וועל דיך פֿרוכפּערן און וועל דיך מערן, און איך וועל דיך מאַכן פֿאַר אַ געזעמל פֿעלקער; און איך וועל געבן דאָס דאָזיקע לאַנד צו דײַן זאָמען נאָך דיר פֿאַר אַן אייביקן אייגנטום.

5 Protož nyní, dva synové tvoji, kteříž jsou se zrodili v zemi Egyptské, prvé než jsem přišel k tobě do Egypta, moji jsou; Efraim a Manasses budou mi jako Ruben a Simeon.

A teraz dwaj synowie twoi, którzy ci się urodzili w ziemi Micraim, przed przybyciem mojém do ciebie, do Micraim, moimi oni: Efraim i Menasze jako Reuben i Szymeon będą mi.

ה וְעַתָּה שְׁנֵי־בָנֶיךָ הַנּוֹלָדִים לְךָ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם עַד־בֹּאִי אֵלֶיךָ מִצְרַיְמָה לִי־הֵם אֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה כִּרְאוּבֵן וְשִׁמְעוֹן יִהְיוּ־לִי:

און אַצונד, די צוויי זין וואָס זײַנען דיר געבאָרן געוואָרן אין לאַנד מִצרַיִם פֿאַר מײַן קומען צו דיר קיין מִצרַיִם, זיי זײַנען מײַנע: אפֿרים און מנשה זאָלן זײַן מײַנע אַזוי ווי ראובן און שמעון.

6 Ale děti, kteréž po těchto zplodíš, tvoji budou; jménem bratří svých jmenováni budou v dědictvích svých.

ו וּמוֹלַדְתְּךָ אֲשֶׁר־הוֹלַדְתָּ אַחֲרֵיהֶם לְךָ יִהְיוּ עַל שֵׁם אֲחֵיהֶם יִקָּרְאוּ בְּנַחֲלָתָם:

Dzieci wszakże, które urodzą się z ciebie, po nich, twoje będą: imieniem braci swoich nazywani będą w udziale ich.

אָבער דײַנע געבאָרענע וואָס דו האָסט געבאָרן נאָך זיי, זאָלן זײַן דײַנע; אויף דעם נאָמען פֿון זייערע ברידער זאָלן זיי גערופֿן ווערן אין זייער נחלה.

7 Nebo když jsem se vracel z Pádan, umřela mi Ráchel v zemi Kananejské na cestě, když již nedaleko bylo do Efraty; a pochoval jsem ji tam u cesty *k* Efratě, jenž jest Betlém.

ז וַאֲנִי בְּבֹאִי מִפַּדָּן מֵתָה עָלַי רָחֵל בְּאֶרֶץ כְּנַעַן בַּדֶּרֶךְ בְּעוֹד כִּבְרַת־אֶרֶץ לָבֹא אֶפְרָתָה וָאֶקְבְּרֶהָ שָּׁם בְּדֶרֶךְ אֶפְרָת הִוא בֵּית לָחֶם:

Ja zaś... gdy wracałem z Paddan, umarła mi Rachel w ziemi Kanaan, w drodze, gdy pozostała jeszcze przestrzeń ziemi, aby przybyć do Efraty; i pochowałem ją tam na drodze do Efraty, czyli Bet-Lechem."

. . . און איך, אַז איך בין געקומען פֿון פַּדָן, איז מיר געשטאָרבן רחל אין לאַנד כּנַעַן אויפֿן וועג, ווען עס איז נאָך געווען אַ שטרעק לאַנד צו קומען קיין אֶפְרָת; און איך האָב זי דאָרטן באַגראָבן אויפֿן וועג קיין אֶפְרָת, דאָס איז בית-לֶחֶם.

8 Uzřev potom Izrael syny Jozefovy, řekl: Kdo jsou onino?

ח וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת־בְּנֵי יוֹסֵף וַיֹּאמֶר מִי־אֵלֶּה:

I spostrzegł Israel synów Josefa i rzekł: "Któż ci są?"

און ישׂראל האָט געזען יוספֿס זין, און ער האָט געזאָגט: ווער זײַנען די דאָזיקע?

9 Odpověděl Jozef otci svému: Synové moji jsou, kteréž dal mi Bůh zde. I řekl:Přiveď je medle ke mně, a požehnám jim

ט וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל־אָבִיו בָּנַי הֵם אֲשֶׁר־נָתַן־לִי אֱלֹהִים בָּזֶה וַיֹּאמַר קָחֶם־נָא אֵלַי וַאֲבָרְכֵם:

I odpowiedział Josef ojcu swojemu: "Synowie to moi, których dał mi tu Bóg." I rzekł: "Przyprowadźcie ich do mnie, a pobłogosławię ich."

האָט יוסף געזאָגט צו זײַן פֿאָטער: דאָס זײַנען מײַנע זין וואָס גאָט האָט מיר געשאָנקען דאָ הי. האָט ער געזאָגט: נעם זיי, איך בעט דיך, צו מיר, און איך וועל זיי בענטשן.

10 *(Oči pak Izraelovy mdlé byly pro starost, a nemohl dobře viděti.)* I přivedl je k němu, a *on* líbal a objímal je.

י וְעֵינֵי יִשְׂרָאֵל כָּבְדוּ מִזֹּקֶן לֹא יוּכַל לִרְאוֹת וַיַּגֵּשׁ אֹתָם אֵלָיו וַיִּשַּׁק לָהֶם וַיְחַבֵּק לָהֶם:

A oczy Israela przytępiły się od starości; nie mógł dojrzeć. I przybliżył ich do niego, a on ucałował ich, i uściskał ich.

און די אויגן פֿון ישׂראלן זײַנען געווען טונקל פֿון זִקנה, ער האָט ניט געקענט זען. האָט ער זיי געמאַכט גענענען צו אים, און ער האָט זיי געקושט און זיי געהאַלדזט.

11 I řekl Izrael Jozefovi: Nemyslilť jsem *já, abych měl kdy* viděti tvář tvou, a aj, dal mi Bůh, abych viděl i símě tvé.

יא וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל אֶל־יוֹסֵף רְאֹה פָנֶיךָ לֹא פִלָּלְתִּי
וְהִנֵּה הֶרְאָה אֹתִי אֱלֹהִים גַּם אֶת־זַרְעֶךָ׃

I rzekł Israel do Josefa: "Oglądać oblicza twojego nie spodziewałem się, a oto pokazał mi Bóg i potomstwo twoje!"

און ישראל האָט געזאָגט צו יוספֿן: איך האָב ניט געדאַכט דײַן פּנים צו זען, און אָט האָט מיך גאָט געלאָזט זען אויך דײַנע קינדער.

12 Tedy vzav je Jozef z klína jeho, sklonil se tváří až k zemi.

יב וַיּוֹצֵא יוֹסֵף אֹתָם מֵעִם בִּרְכָּיו וַיִּשְׁתַּחוּ לְאַפָּיו
אָרְצָה׃

I usunął ich Josef od kolan jego, i pokłonił się twarzą ku ziemi.

און יוסף האָט זיי אַרויסגעצויגן פֿון צווישן זײַנע קני, און האָט זיך געבוקט אויף זײַן פּנים צו דער ערד.

13 A vzav oba, Efraima na pravou stranu sobě, Izraelovi *pak* na levou, a Manassesa na levou sobě, Izraelovi *pak* na pravou, postavil *je* před ním.

יג וַיִּקַּח יוֹסֵף אֶת־שְׁנֵיהֶם אֶת־אֶפְרַיִם בִּימִינוֹ
מִשְּׂמֹאל יִשְׂרָאֵל וְאֶת־מְנַשֶּׁה בִשְׂמֹאלוֹ מִימִין
יִשְׂרָאֵל וַיַּגֵּשׁ אֵלָיו׃

I wziął Josef obudwu, - Efraima prawą ręką swoją, po lewej Israela, a Menaszę lewą ręką swoją, po prawej Israela, - i przybliżył ich ku niemu.

און יוסף האָט זיי ביידן גענומען, אפֿרימען אין זײַן רעכטער האַנט, צו דער לינקער האַנט פֿון ישראלן, און מנשהן אין זײַן לינקער האַנט, צו דער רעכטער האַנט פֿון ישראלן, און האָט זיי געמאַכט גענענען צו אים.

14 Tedy vztáh Izrael pravici svou, vložil *ji* na hlavu Efraimovu, kterýž byl mladší, levici pak svou na hlavu Manassesovu, naschvál přeloživ ruce, ačkoli Manasses byl prvorozený.

יד וַיִּשְׁלַח יִשְׂרָאֵל אֶת־יְמִינוֹ וַיָּשֶׁת עַל־רֹאשׁ אֶפְרַיִם
וְהוּא הַצָּעִיר וְאֶת־שְׂמֹאלוֹ עַל־רֹאשׁ מְנַשֶּׁה שִׂכֵּל
אֶת־יָדָיו כִּי מְנַשֶּׁה הַבְּכוֹר׃

Ale wyciągnął Israel prawicę swoję, i położył ją na głowę Efraima, lubo był młodszy, a lewą rękę swoję na głowę Menaszy. Umyślnie przełożył ręce swoje, choć Menasze był pierworodnym.

האָט ישראל אויסגעשטרעקט זײַן רעכטע האַנט, און אַרויפֿגעטאָן אויפֿן קאָפּ פֿון אפֿרימען, וואָס איז געווען דער ייִנגערער, און זײַן לינקע האַנט אויפֿן קאָפּ פֿון מנשהן; ער האָט בכּיוון איבערגעדרייט זײַנע הענט, וואָרום מנשה איז געווען דער בכוֹר.

15 I požehnal Jozefovi, řka: Bůh, před jehož oblíčejem ustavičně chodili otcové moji Abraham a Izák, Bůh, kterýž mne spravoval po všecken život můj až do dne tohoto;

טו וַיְבָרֶךְ אֶת־יוֹסֵף וַיֹּאמַר הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר הִתְהַלְּכוּ
אֲבֹתַי לְפָנָיו אַבְרָהָם וְיִצְחָק הָאֱלֹהִים הָרֹעֶה אֹתִי
מֵעוֹדִי עַד־הַיּוֹם הַזֶּה׃

I błogosławił Josefowi i rzekł: "Bóg, przed którego obliczem postępowali ojcowie moi, Abraham i Ic'hak, Bóg, który mnie prowadził od początku istnienia mojego aż do dnia obecnego,

און ער האָט געבענטשט יוספֿן, און האָט געזאָגט: דער גאָט וואָס מײַנע עלטערן אבֿרהם און יצחק זײַנען געגאַנגען פֿאַר אים, דער גאָט וואָס איז געווען מײַן פּאַסטוך פֿון זינט איך לעב ביז אויף הײַנטיקן טאָג,

16 Anděl ten, kterýž vytrhl mne ze všeho zlého, požehnejž dítek těchto; a ať slovou synové moji a synové otců mých Abrahama a Izáka; a ať se jako hmyz rozmnoží u prostřed země.

Anioł, który wybawił mnie od wszelkiego zła, niechaj błogosławi tym chłopiętom; niechaj mianowane będzie na nich imię moje i imię ojców moich, Abrahama i Ic'haka, i niechaj rozrosną się w mnóstwo w pośród ziemi!"

טז הַמַּלְאָךְ הַגֹּאֵל אֹתִי מִכָּל־רָע יְבָרֵךְ אֶת־הַנְּעָרִים וְיִקָּרֵא בָהֶם שְׁמִי וְשֵׁם אֲבֹתַי אַבְרָהָם וְיִצְחָק וְיִדְגּוּ לָרֹב בְּקֶרֶב הָאָרֶץ׃

דער מלאך וואָס האָט מיך אויסגעלייזט פֿון אַלעם בייזן, ער זאָל בענטשן די ייִנגלעך; און עס זאָל גערופֿן ווערן אויף זיי מײַן נאָמען, און דער נאָמען פֿון מײַנע עלטערן אבֿרהם און יצחק; און זיי זאָלן זיך מערן לרָוב אויף דער ערד.

17 Vida pak Jozef, že vložil otec jeho ruku svou pravou na hlavu Efraimovu, nerád byl tomu. I zdvihl ruku otce svého, aby ji přenesl s hlavy Efraimovy na hlavu Manassesovu.

I zobaczył Josef, iż położyć chce ojciec jego rękę prawą swoję na głowę Efraima, i nie podobało się to w oczach jego; i ujął rękę ojca swojego, aby przenieść ją z głowy Efraima na głowę Menaszy.

יז וַיַּרְא יוֹסֵף כִּי־יָשִׁית אָבִיו יַד־יְמִינוֹ עַל־רֹאשׁ אֶפְרַיִם וַיֵּרַע בְּעֵינָיו וַיִּתְמֹךְ יַד־אָבִיו לְהָסִיר אֹתָהּ מֵעַל רֹאשׁ־אֶפְרַיִם עַל־רֹאשׁ מְנַשֶּׁה׃

און יוסף האָט געזען, אַז זײַן פֿאָטער טוט אַרויף זײַן רעכטע האַנט אויפֿן קאָפּ פֿון אפֿרימען, און עס איז אויסגעקומען שלעכט אין זײַנע אויגן; האָט ער אונטערגעלענט זײַן פֿאָטערס האַנט, כּדי זי אַוועקצונעמען פֿון אפֿרימס קאָפּ אויף מנשהס קאָפּ.

18 A řekl jemu: Ne tak, otče můj; nebo toto jest prvorozený, vložiž pravici svou na hlavu jeho.

I rzekł Josef do ojca swego: "Nie tak, ojcze mój! gdyż ten jest pierworodny; połóż prawicę twoję na głowę jego."

יח וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל־אָבִיו לֹא־כֵן אָבִי כִּי־זֶה הַבְּכֹר שִׂים יְמִינְךָ עַל־רֹאשׁוֹ׃

און יוסף האָט געזאָגט צו זײַן פֿאָטער: ניט אַזוי, מײַן פֿאָטער, וואָרום דער איז דער בכָור; טו אַרויף דײַן רעכטע האַנט אויף זײַן קאָפּ.

19 Ale nepovolil otec jeho, a řekl: Vím, synu můj, vím; takéť i on bude v lid, a také i on vzroste; však bratr jeho mladší více poroste než on, a símě jeho bude u veliké množství národů.

Ale wzbraniał się ojciec jego, i rzekł: "Wiem, synu mój, wiem! I z niego powstanie lud; i on będzie wielkim; wszakże brat jego młodszy większym będzie od niego, a ród jego będzie mnóstwem plemion."

יט וַיְמָאֵן אָבִיו וַיֹּאמֶר יָדַעְתִּי בְנִי יָדַעְתִּי גַּם־הוּא יִהְיֶה־לְּעָם וְגַם־הוּא יִגְדָּל וְאוּלָם אָחִיו הַקָּטֹן יִגְדַּל מִמֶּנּוּ וְזַרְעוֹ יִהְיֶה מְלֹא־הַגּוֹיִם׃

אָבער זײַן פֿאָטער האָט ניט געוואָלט, און האָט געזאָגט: איך וויים, מײַן זון, איך וויים; ער אויך וועט ווערן אַ פֿאָלק, און ער אויך וועט זײַן גרויס, אָבער זײַן ייִנגערער ברודער וועט זײַן גרעסער פֿון אים, און זײַן זאָמען וועט ווערן אַ פולע פעלקער.

20 I požehnal jim v ten den, řka: Skrze tebe požehnání bude dávati Izrael takto: Učiniž tobě Bůh jako Efraimovi a jako Manassesovi. I představil Efraima Manassesovi.

I błogosławił im w on dzień, mówiąc: "Tobą błogosławić będzie Israel w słowach: "Oby uczynił cię Bóg jako Efraima i jako Menaszę!" I przełożył Efraima nad Menaszę.

כ וַיְבָרְכֵם בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמוֹר בְּךָ יְבָרֵךְ יִשְׂרָאֵל
לֵאמֹר יְשִׂמְךָ אֱלֹהִים כְּאֶפְרַיִם וְכִמְנַשֶּׁה וַיָּשֶׂם
אֶת־אֶפְרַיִם לִפְנֵי מְנַשֶּׁה׃

און ער האָט זיי געבענטשט אין יענעם טאָג, אַזוי צו זאָגן: מיט דיר זאָל זיך בענטשן ישׂראל, אַזוי צו זאָגן: גאָט זאָל דיך מאַכן אַזוי ווי אפֿרים און אַזוי ווי מנשה. און ער האָט געשטעלט אפֿרימען פֿאַר מנשהן.

21 Řekl také Izrael Jozefovi: Aj, já umírám, a budeť Bůh s vámi, a zase vás přivede do země otců vašich.

I rzekł Israel do Josefa: "Oto ja umieram, a będzie Bóg z wami, i przywróci was do ziemi ojców waszych...

כא וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל אֶל־יוֹסֵף הִנֵּה אָנֹכִי מֵת וְהָיָה
אֱלֹהִים עִמָּכֶם וְהֵשִׁיב אֶתְכֶם אֶל־אֶרֶץ אֲבֹתֵיכֶם׃

און ישׂראל האָט געזאָגט צו יוספֿן: זע, איך שטאַרב; אָבער גאָט וועט זייַן מיט אייַך, און ער וועט אייַך אומקערן צו דעם לאַנד פֿון אייַערע עלטערן.

22 Já pak dal jsem tobě jeden díl *výš* nad bratří tvé, kteréhož jsem mečem svým a lučištěm svým dosáhl z ruky Amorejského.

Ja zaś daję ci udział jeden więcej niż braciom twoim, z tego, co zdobędę z ręki Emorejczyka mieczem moim i łukiem moim."

כב וַאֲנִי נָתַתִּי לְךָ שְׁכֶם אַחַד עַל־אַחֶיךָ אֲשֶׁר לָקַחְתִּי
מִיַּד הָאֱמֹרִי בְּחַרְבִּי וּבְקַשְׁתִּי׃

און איך האָב דיר געגעבן איין חלק איבער דייַנע ברידער, וואָס איך האָב אַוועקגענומען פֿון דער האַנט פֿון דעם אֶמוֹרי מיט מייַן שווערד און מיט מייַן בויגן.

1 Povolal pak Jákob synů svých, a řekl: Sejděte se, a oznámím vám, co se s vámi díti bude potomních dnů.

I wezwał Jakób synów swoich i rzekł: "Zbierzcie się a oznajmię wam, co spotka was w późnych czasach!

א וַיִּקְרָא יַעֲקֹב אֶל־בָּנָיו וַיֹּאמֶר הֵאָסְפוּ וְאַגִּידָה
לָכֶם אֵת אֲשֶׁר־יִקְרָא אֶתְכֶם בְּאַחֲרִית הַיָּמִים׃

און יעקב האָט גערופֿן זײַנע זין, און האָט
געזאָגט: זאַמלט אײַך אײַן, און איך װעל אײַך
זאָגן װאָס אײַך װעט געשען אין סוף פֿון די טעג.

2 Shromažďte se a slyšte synové Jákobovi, poslyšte Izraele otce svého.

Zgromadźcie się i posłuchajcie, synowie Jakóba, a słuchajcie Israela, ojca waszego!

ב הִקָּבְצוּ וְשִׁמְעוּ בְּנֵי יַעֲקֹב וְשִׁמְעוּ אֶל־יִשְׂרָאֵל
אֲבִיכֶם׃

קלײַבט אײַך אויף און הערט, קינדער פֿון יעקב,
און האָרכט צו אײַער פֿאָטער ישראל:

3 Ruben, prvorozený můj jsi ty, síla má, a počátek moci mé, vyvýšenost důstojenství a vyvýšenost síly.

Reuben, pierworodny tyś mój, siła moja i pierwiastek mocy mojej! Pierwszeństwo byś miał w dostojeństwie i pierwszeństwo w potędze;

ג רְאוּבֵן בְּכֹרִי אַתָּה כֹּחִי וְרֵאשִׁית אוֹנִי יֶתֶר שְׂאֵת
וְיֶתֶר עָז׃

ראובן, מײַן בכור ביסטו, מײַן כּוח און מײַן
ערשטע קראַפֿט, די פער פֿון גרויסקייט, און די
פער פֿון מאַכט.

4 Prudce sběhneš jako voda. Nebudeš vyvýšen, proto že jsi vstoupil na lůže otce svého; a jakž jsi poškvrnil postele mé, zmizelo *vyvýšení tvé.*

Ale porywczość była jako powódź; pierwszeństwa mieć nie będziesz! Boś wstąpił na łoże ojca twojego; wtedy znieważyłeś łoże moje wysokie.

ד פַּחַז כַּמַּיִם אַל־תּוֹתַר כִּי עָלִיתָ מִשְׁכְּבֵי אָבִיךָ אָז
חִלַּלְתָּ יְצוּעִי עָלָה׃

ביסט אײַליק װי װאַסער – זאָלסטו די פער ניט
זײַן; װײַל דו ביסט אויף דײַן פֿאָטערס געלעגער
אַרויף; דענצמאָל האָסטו עס פֿאַרשװעכט – מײַן
בעט אַװו ער איז אַרויף.

5 Simeon a Léví bratří, nástrojové nepravosti *jsou* v příbytcích jejich.

Szymeon i Lewi to bracia: narzędziami rozboju miecze ich!

ה שִׁמְעוֹן וְלֵוִי אַחִים כְּלֵי חָמָס מְכֵרֹתֵיהֶם׃

שמעון און לֵוִי זײַנען ברידער, װאָפֿן פֿון רויב
זײַנען זייערע לײַב-קרובים.

6 Do tajné rady jejich nevcházej duše má, k shromáždění jejich nepřipojuj se slávo má; nebo v prchlivosti své zbili muže, a svévolně vyvrátili zed.

W radę ich nie wnijdź duszo moja! Ze zborem ich nie łącz się sławo moja! Bo w gniewie swoim zabili męża, a w swywoli swej kaleczyli wołu.

ו בְּסֹדָם אַל־תָּבֹא נַפְשִׁי בִּקְהָלָם אַל־תֵּחַד כְּבֹדִי כִּי
בְאַפָּם הָרְגוּ אִישׁ וּבִרְצֹנָם עִקְּרוּ־שׁוֹר׃

אין זייער באַראָט זאָל ניט קומען מײַן זעל, צו
זייער געזעמל זאָל מײַן כּבוד ניט צושטיין; װאָרום
אין זייער כּעס הרגען זיי אַ מענטשן, און אין
זייער גוטמוט פֿאַרקריפּלען זיי אַן אָקס.

7 Zlořečená prchlivost jejich, nebo neustupná; i hněv jejich, nebo zatvrdilý jest. Rozdělím je v Jákobovi, a rozptýlím je v Izraeli.

ז אָרוּר אַפָּם כִּי עָז וְעֶבְרָתָם כִּי קָשָׁתָה אֲחַלְּקֵם בְּיַעֲקֹב וַאֲפִיצֵם בְּיִשְׂרָאֵל׃

Przeklęty gniew ich, gdyż zawzięty, i zapalczywość ich, gdyż okrutna! Rozdzielę ich w Jakóbie, a rozproszę ich w Israelu.

פֿאַרשאָלטן זייער כּעס, ווײַל ער איז שטאַרק, און זייער צאָרן, ווײַל ער איז האַרט! איך וועל זיי צעטיילן אין יעקב, און זיי צעשפּרייטן אין ישׂראל.

8 Judo, ty jsi, tebe chváliti budou bratří tvoji; ruka tvá *bude* na šíji nepřátel tvých; klaněti se budou tobě synové otce tvého.

ח יְהוּדָה אַתָּה יוֹדוּךָ אַחֶיךָ יָדְךָ בְּעֹרֶף אֹיְבֶיךָ יִשְׁתַּחֲווּ לְךָ בְּנֵי אָבִיךָ׃

Jehudo! ciebie wysławiać będą bracia twoi; ręka twoja na karku wrogów twoich; korzyć się tobie będą synowie ojca twojego.

יהודה, דיך וועלן לויבן דײַנע ברידער, דײַן האַנט וועט זײַן אויפֿן נאַקן פֿון דײַנע פֿײַנט, די זין פֿון דײַן פֿאָטער וועלן זיך בוקן צו דיר.

9 Lvíče Juda, z loupeže, synu můj, vrátil jsi se; schýliv se, ležel jako lev a jako lvice; kdo zbudí ho?

ט גּוּר אַרְיֵה יְהוּדָה מִטֶּרֶף בְּנִי עָלִיתָ כָּרַע רָבַץ כְּאַרְיֵה וּכְלָבִיא מִי יְקִימֶנּוּ׃

Młody lwie Jehudo! Na zdobyczy, synu mój, wzrosłeś! Przykląkł, przyległ jako lew, jako lwica: któż pobudzi go?

אַ יונגער לייב איז יהודה; פֿון פֿאַרצוקונג, מײַן זון, ביסטו אויפֿגעוואַקסן; ער קניט, ער הויערט ווי אַ לייב, און ווי אַ לייבינטע – ווער קען אים אויפֿרײַצן?

10 Nebude odjata berla od Judy, ani vydavatel zákona od noh jeho, dokudž nepřijde Sílo; a k němu se shromáždí národové.

י לֹא־יָסוּר שֵׁבֶט מִיהוּדָה וּמְחֹקֵק מִבֵּין רַגְלָיו עַד כִּי־יָבֹא שילה שִׁילוֹ וְלוֹ יִקְּהַת עַמִּים׃

Nie ustąpi berło od Jehudy, ani buława z pomiędzy stóp jego, póki nie przyjdzie do Szylo, a jemu posłuszeństwo plemion!

ניט אָפּגעטאָן וועט ווערן אַ צעפּטער פֿון יהודה, און אַ הערשערשטאָק פֿון צווישן זײַנע פֿיס, ווי לאַנג מע וועט קומען קיין שילוֹ; און צו אים וועלן פֿעלקער געהאָרכן.

11 Uváže k vinnému kmenu osle své, a k výbornému kmenu oslátko oslice své. Práti bude u víně roucho své, a v červeném víně oděv svůj.

יא אֹסְרִי לַגֶּפֶן עירה עִירוֹ וְלַשֹּׂרֵקָה בְּנִי אֲתֹנוֹ כִּבֵּס בַּיַּיִן לְבֻשׁוֹ וּבְדַם־עֲנָבִים סותה סוּתוֹ׃

Uwiąże u winogradu osła swojego, a u łozy wyborowej źrebię oślicy swojej, wypierze w winie odzież swoję, a w soku winogron szatę swą.

ער בינדט צום ווײַנשטאָק זײַן יונגאייזל, אום צום ווײַנצווײַג דעם זון פֿון זײַן אייזעלין. ער וואַשט אין ווײַן זײַן קלייד, און אין בלוט פֿון טרויבן זײַן בגד;

12 Červenějších očí *bude* nad víno, a zubů bělejších nad mléko.

יב חַכְלִילִי עֵינַיִם מִיָּיִן וּלְבֶן־שִׁנַּיִם מֵחָלָב׃

Iskrzących się oczu od wina, a białych zębów od mleka.

גערויטיקט די אויגן פֿון ווײַן, און ווײַס די ציינער פֿון מילך.

13 Zabulon bydliti bude na břehu mořském, a na přístavu lodí, a pomezí jeho až k Sidonu.

Zebulun ku brzegom mórz się rozłoży i przy przystani okrętów, a jego krańce ku Cydonowi!

יג זְבוּלֻן לְחוֹף יַמִּים יִשְׁכֹּן וְהוּא לְחוֹף אֳנִיּוֹת וְיַרְכָתוֹ עַל־צִידֹן:

זבולון וועט וווינען בײַם באָרטן פֿון ימען, און ער וועט זײַן אַ באָרטן פֿאַר שיפֿן, און זײַן לענד איבער צידון.

14 Izachar osel silný, ležící mezi dvěma břemeny.

Isachar osieł kościsty, wylega się między zagrodami!

יד יִשָּׂשכָר חֲמֹר גָּרֶם רֹבֵץ בֵּין הַמִּשְׁפְּתָיִם:

יִשָּׂשכָר איז אַ ביײניקער אייזל, ער הויערט צווישן די שאָפֿגעהעפֿטן.

15 A vida odpočinutí, že jest dobré, a zemi, že jest rozkošná, sehne rameno své k nošení, a dávati bude daně.

Upatrzył miejsce spoczynku, że dobre, i ziemię, że rozkoszna, i nachylił barki swe do dźwigania i poddał się daninie robotnika!

טו וַיַּרְא מְנֻחָה כִּי טוֹב וְאֶת־הָאָרֶץ כִּי נָעֵמָה וַיֵּט שִׁכְמוֹ לִסְבֹּל וַיְהִי לְמַס־עֹבֵד:

און ער האָט געזען די רו, אַז זי איז גוט, און דאָס לאַנד, אַז עס איז ליב, האָט ער געבויגן זײַן רוקן צו טראָגן, און איז אַ צינזקנעכט געוואָרן.

16 Dan souditi bude lid svůj, jako jedno z pokolení Izraelských.

Dan bronić będzie ludu swego, jako każde z pokoleń Israela.

טז דָּן יָדִין עַמּוֹ כְּאַחַד שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל:

דָן וועט זיך אָננעמען פֿאַר זײַן פֿאָלק, ווי איינער פֿון די שבטים פֿון ישׂראל.

17 Budeť Dan *jako* had podlé cesty, *jako* had rohatý podlé stezky, štípaje kopyta koně, aby spadl jezdec jeho zpět.

Niechaj będzie Dan wężem na drodze, żmiją na ścieżce, co kąsa pęciny rumaka, że pada jeździec jego wznak!

יז יְהִי־דָן נָחָשׁ עֲלֵי־דֶרֶךְ שְׁפִיפֹן עֲלֵי־אֹרַח הַנֹּשֵׁךְ עִקְּבֵי־סוּס וַיִּפֹּל רֹכְבוֹ אָחוֹר:

דָן וועט זײַן אַ שלאַנג אויפֿן וועג, אַ האָרנשלאַנג אויפֿן שטעג, וואָס בײַסט די טריט פֿון דעם פֿערד, און זײַן רײַטער פֿאַלט אַהינטער.

18 Spasení tvého očekávám, ó Hospodine!

Pomocy twojej wyglądam, o Boże!

יח לִישׁוּעָתְךָ קִוִּיתִי יְהוָה:

אויף זײַן הילף, גאָט, טו איך האָפֿן. גָד — אים וועט אַ מחנה באַפֿאַלן, אָבער ער וועט אָנפֿאַלן אויף זייער טריט.

19 Gád, vojsko přemůže jej, však on svítězí potom.

Gad, - najezdnicy napierać nań będą, ale on odeprze ich pięty!

יט גָּד גְּדוּד יְגוּדֶנּוּ וְהוּא יָגֻד עָקֵב:

20 Asser, tučný *bude* pokrm jeho, a onť vydávati bude rozkoše královské.

Od Aszera tłuste pokarmy, dostarczy on przysmaków królewskich.

כ מֵאָשֵׁר שְׁמֵנָה לַחְמוֹ וְהוּא יִתֵּן מַעֲדַנֵּי־מֶלֶךְ:

בײַ אָשרן וועט פֿעט זײַן זײַן ברויט, און ער וועט אַרויסגעבן מַלכות-געריכטן.

21 Neftalím *jako* laň vypuštěná, vydávaje výmluvnosti krásné.

Naftali łania chyża, przemawia on słowami pięknemi.

כא נַפְתָּלִי אַיָּלָה שְׁלֻחָה הַנֹּתֵן אִמְרֵי־שָׁפֶר׃

נפֿתּלי איז אַ הינדין אַ פֿלינקע; ער גיט אַרויס שיינע רייד.

22 Ratolest rostoucí Jozef, ratolest rostoucí podlé studnice; ratolesti vycházely nad zed.

Rószczką płodną Josef, rószczką płodną nad zdrojem; latorośle jego rozkrzewiają się po za mur.

כב בֵּן פֹּרָת יוֹסֵף בֵּן פֹּרָת עֲלֵי־עָיִן בָּנוֹת צָעֲדָה עֲלֵי־שׁוּר׃

אַ פֿרוכטיקביימל איז יוסף, אַ פֿרוכטיק ביימל בײַ אַ קוואַל; די צווײַגן שפּרײַזן איבער דער מויער.

23 Ačkoli hořkostí naplnili jej, a stříleli *na něj*, a v tajné nenávisti měli ho střelci:

I jątrzą go i strzelają nań i prześladują go łucznicy.

כג וַיְמָרֲרֻהוּ וָרֹבּוּ וַיִּשְׂטְמֻהוּ בַּעֲלֵי חִצִּים׃

און אים געביטערט, און געשאָסן, און אים געפֿײַנט האָבן די פֿײַלמענער;

24 Však zůstalo v síle lučiště jeho, a zsilila se ramena rukou jeho z rukou mocného Jákobova; odkudž *byl* pastýř *a* kámen Izraelův;

Wszakże pozostaje w mocy łuk jego i giętkiemi są ramiona i ręce jego, z rąk Mocarza w Jakóbie, ztamtąd - od Pasterza, Opoki Israela!

כד וַתֵּשֶׁב בְּאֵיתָן קַשְׁתּוֹ וַיָּפֹזּוּ זְרֹעֵי יָדָיו מִידֵי אֲבִיר יַעֲקֹב מִשָּׁם רֹעֶה אֶבֶן יִשְׂרָאֵל׃

אָבער פֿעסט איז זײַן בויגן געבליבן, און פֿלינק געווען זײַנען די אָרעמס פֿון זײַנע הענט, דורך די הענט פֿון דעם מאַכטיקן פֿון יעקב, פֿון דאָרט – פֿון דעם פּאַסטוך, דעם פֿעלז פֿון ישׂראל;

25 Od silného *Boha, jemuž sloužil* otec tvůj, kterýž spomáhá tobě, a od všemohoucího, kterýž požehná tobě požehnáními nebeskými s hůry, požehnáními propasti ležící hluboko, požehnáním prsů a života.

Od Boga ojca twojego, który ci też pomoże, i od Wszechpotężnego, który cię pobłogosławi błogosławieństwy niebios z góry, błogosławieństwy głębi leżącej nizko, błogosławieństwy piersi i żywota!

כה מֵאֵל אָבִיךָ וְיַעְזְרֶךָּ וְאֵת שַׁדַּי וִיבָרְכֶךָּ בִּרְכֹת שָׁמַיִם מֵעָל בִּרְכֹת תְּהוֹם רֹבֶצֶת תָּחַת בִּרְכֹת שָׁדַיִם וָרָחַם׃

פֿון דעם גאָט פֿון דײַן פֿאָטער וואָס העלפֿט דיר, און פֿון שַׁדַּי וואָס בענטשט דיך, מיט ברכות פֿון הימל פֿון אויבן, ברכות פֿון תהוָם וואָס הויערט אונטן, ברכות פֿון ברוסטן און טראַכט.

26 Požehnání otce tvého silnější budou nad požehnání předků mých, až k končinám pahrbků věčných; budou nad hlavou Jozefovou, a na vrchu hlavy Nazarejského *mezi* bratřími jeho.

Błogosławieństwy ojca twojego, które przewyższają błogosławieństwa przodków moich po granice wzgórz odwiecznych! Niechaj one zstąpią na głowę Josefa i na ciemię wybrańca braci swoich!

כו בִּרְכֹת אָבִיךָ גָּבְרוּ עַל־בִּרְכֹת הוֹרַי עַד־תַּאֲוַת גִּבְעֹת עוֹלָם תִּהְיֶיןָ לְרֹאשׁ יוֹסֵף וּלְקָדְקֹד נְזִיר אֶחָיו׃

די ברכות פֿון דײַן פֿאָטער שטײַגן אַריבער די ברכות פֿון מײַנע עלטערן – ביז דעם שפּיץ פֿון די אייביקע בערג. זיי זאָלן זײַן אויף דעם קאָפּ פֿון יוספֿן, און אויפֿן שיידל דעם פֿירשט פֿון זײַנע ברידער.

27 Beniamin, vlk dravý, ráno bude jísti loupež, a večer rozdělí kořisti.

Binjamin wilk drapieżny: z rana pożera łup, wieczorem rozdziela zdobycz!"

כז בִּנְיָמִין זְאֵב יִטְרָף בַּבֹּקֶר יֹאכַל עַד וְלָעֶרֶב יְחַלֵּק שָׁלָל׃

בנימין איז אַ וואָלף וואָס פֿאַרצוקט; אין דער פֿרי עסט ער פֿאַנג, און אין אָוונט טיילט ער רויב.

28 Všech těchto pokolení Izraelských jest dvanácte; a to jest, což mluvil jim otec jejich; požehnal jim také, jednomu každému vedlé požehnání jeho požehnal.

Oto wszystkie dwanaście pokoleń Israela, i oto co powiedział im ojciec ich i błogosławił im, każdego błogosławieństwem jego błogosławił ich.

כח כָּל־אֵלֶּה שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל שְׁנֵים עָשָׂר וְזֹאת אֲשֶׁר־דִּבֶּר לָהֶם אֲבִיהֶם וַיְבָרֶךְ אוֹתָם אִישׁ אֲשֶׁר כְּבִרְכָתוֹ בֵּרַךְ אֹתָם׃

די אַלע זײַנען די צוועלף שבטים פֿון ישראל, און דאָס איז וואָס זייער פֿאָטער האָט צו זיי גערעדט און זיי געבענטשט; איטלעכן ווי לויט זײַן ברכה האָט ער זיי געבענטשט.

29 A poroučeje jim, řekl: Já připojen budu k lidu svému; pochovejte mne s otci mými v jeskyni té, kteráž *jest* na poli Efrona Hetejského,

I polecił im i rzekł do nich: "Ja będę przyłączon do ludu mojego: pochowajcie mnie przy ojcach moich, w jaskini, co na polu Efrona Chitejczyka, -

כט וַיְצַו אוֹתָם וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֲנִי נֶאֱסָף אֶל־עַמִּי קִבְרוּ אֹתִי אֶל־אֲבֹתָי אֶל־הַמְּעָרָה אֲשֶׁר בִּשְׂדֵה עֶפְרוֹן הַחִתִּי׃

און ער האָט זיי באַפֿוילן, און זיי אָנגזאָגט: איך ווער אײַנגעזאַמלט צו מײַן פֿאָלק; באַגראָבט מיך לעבן מײַנע עלטערן, אין דער הייל וואָס אין דעם פֿעלד פֿון עֶפֿרון דעם חִתּי.

30 V jeskyni, kteráž jest na poli Machpelah, jenž jest naproti Mamre v zemi Kananejské, kterouž koupil Abraham spolu s polem tím od Efrona Hetejského k dědičnému pohřbu.

W jaskini, co na polu Machpela, co naprzeciw Mamre w ziemi Kanaan, którą nabył Abraham wraz z polem od Efrona Chitejczyka na dziedziczny grób.

ל בַּמְּעָרָה אֲשֶׁר בִּשְׂדֵה הַמַּכְפֵּלָה אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי־מַמְרֵא בְּאֶרֶץ כְּנָעַן אֲשֶׁר קָנָה אַבְרָהָם אֶת־הַשָּׂדֶה מֵאֵת עֶפְרֹן הַחִתִּי לַאֲחֻזַּת־קָבֶר׃

אין דער הייל וואָס אין דעם פֿעלד פֿון מַכפֵּלָה, וואָס פֿאַר מַמרֵא אין לאַנד כּנַעַן, וואָס אבֿרהם האָט אָפּגעקויפֿט מיטן פֿעלד פֿון עֶפֿרון דעם חִתּי פֿאַר אַ קבֿר-אייגנטום –

31 Tam pochovali Abrahama a Sáru ženu jeho; tam pochovali Izáka a Rebeku ženu jeho; tam také pochovali Líu.

Tam pochowano Abrahama i Sarę, żonę jego, tam pochowano Ic'haka i Ribkę, żonę jego, i tam pochowałem i Leę -

לא שָׁמָּה קָבְרוּ אֶת־אַבְרָהָם וְאֵת שָׂרָה אִשְׁתּוֹ שָׁמָּה קָבְרוּ אֶת־יִצְחָק וְאֵת רִבְקָה אִשְׁתּוֹ וְשָׁמָּה קָבַרְתִּי אֶת־לֵאָה׃

דאָרטן האָט מען באַגראָבן אבֿרהמען און זײַן ווײַב שׂרהן, דאָרטן האָט מען באַגראָבן יצחקן און זײַן ווײַב רבֿקהן, און דאָרטן האָב איך באַגראָבן לאהן –

32 Koupeno *pak bylo* pole a jeskyně, kteráž na něm, od synů Het.

Nabywszy pole i jaskinię, która w niém od synów Cheta.

לב מִקְנֵה הַשָּׂדֶה וְהַמְּעָרָה אֲשֶׁר־בּוֹ מֵאֵת בְּנֵי־חֵת׃

דער אײַנקויף פֿון דעם פֿעלד מיט דער הייל וואָס דרינען, פֿון די קינדער פֿון חֵת.

33 A když přestal Jákob přikazovati synům svým, složil nohy své na ložci a umřel; a připojen jest k lidu svému.

לג וַיְכַל יַעֲקֹב לְצַוֹּת אֶת־בָּנָיו וַיֶּאֱסֹף רַגְלָיו
אֶל־הַמִּטָּה וַיִּגְוַע וַיֵּאָסֶף אֶל־עַמָּיו׃

I przestał Jakób polecać synom swoim i złożył nogi swe na łoże, i skonał; i przyłączon został do ludu swego.

און ווי יעקב האָט געענדיקט זײַן צַוואָה צו זײַנע זין, אַזוי האָט ער אַרײַנגענומען זײַנע פֿיס אין בעט, און איז פֿאַרגאַנגען, און איז אײַנגעזאַמלט געוואָרן צו זײַן פֿאָלק.

1 Tedy padl Jozef na tvář otce svého, a plakal nad ním, líbaje ho.

א וַיִּפֹּל יוֹסֵף עַל־פְּנֵי אָבִיו וַיֵּבְךְּ עָלָיו וַיִּשַּׁק־לוֹ:

I padł Josef na oblicze ojca swego i płakał nad nim, i całował go.

און יוסף איז געפֿאַלן אויף זײַן פֿאָטערס פּנים, און ער האָט געוויינט איבער אים, און האָט אים געקושט.

2 A poručil služebníkům svým lékařům, aby vonnými věcmi pomazali otce jeho. I pomazali lékaři vonnými věcmi Izraele.

ב וַיְצַו יוֹסֵף אֶת־עֲבָדָיו אֶת־הָרֹפְאִים לַחֲנֹט אֶת־אָבִיו וַיַּחַנְטוּ הָרֹפְאִים אֶת־יִשְׂרָאֵל:

I rozkazał Josef sługom swym, lekarzom, zabalsamować ojca swego; i zabalsamowali lekarze Israela.

און יוסף האָט באַפֿוילן זײַנע קנעכט די רוֹפֿאים אײַנצובאַלזאַמירן זײַן פֿאָטער; און די רוֹפֿאים האָבן אײַנגעבאַלזאַמירט ישׂראלן.

3 A vyplnilo se při něm čtyřidceti dní; *(nebo tak vyplňují se dnové těch, kteříž mazáni bývají vonnými věcmi)*. I plakali ho Egyptští za sedmdesáte dní.

ג וַיִּמְלְאוּ־לוֹ אַרְבָּעִים יוֹם כִּי כֵּן יִמְלְאוּ יְמֵי הַחֲנֻטִים וַיִּבְכּוּ אֹתוֹ מִצְרַיִם שִׁבְעִים יוֹם:

I upłynęło mu czterdzieści dni - gdyż tyle dni upływa na balsamowaniu - i opłakiwali go Micrejczycy siedmdziesiąt dni.

און עס זײַנען דערפֿילט געוואָרן איבער אים פֿערציק טעג, וואָרום אַזוי פֿיל טעג מוזן דערפֿילט ווערן בײַם אײַנבאַלזאַמירן. און די מִצרים האָבן אים באַוויינט זיבעציק טעג.

4 Když pak dnové pláče toho pominuli, mluvil Jozef k domu Faraonovu, řka: Jestliže jsem nyní nalezl milost před očima vašima, mluvte, prosím, v uši Faraonovy, a rcete:

ד וַיַּעַבְרוּ יְמֵי בְכִיתוֹ וַיְדַבֵּר יוֹסֵף אֶל־בֵּית פַּרְעֹה לֵאמֹר אִם־נָא מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֵיכֶם דַּבְּרוּ־נָא בְּאָזְנֵי פַרְעֹה לֵאמֹר:

A gdy przeminęły dni płaczu po nim, rzekł Josef do domu Faraona, mówiąc: "Jeżelim też znalazł łaskę w oczach waszych, powiedzcież Faraonowi tak:

און אַז די טעג פֿון זײַן באַוויינונג זײַנען אַריבער, האָט יוסף גערעדט צו פּרעהס הויז, אַזוי צו זאָגן: אויב, איך בעט דיך, איך האָב געפֿונען לײַטזעליקייט אין אײַערע אויגן, רעדט, איך בעט אײַך, אין די אויערן פֿון פּרעהן, אַזוי צו זאָגן:

5 Otec můj přísahou mne zavázal, řka: Aj, já umírám; v hrobě mém, kterýž jsem sobě vykopal v zemi Kananejské, tam mne pochovej. Nyní tedy, prosím, nechť vstoupím a pochovám otce svého, a navrátím se zase.

Ojciec mój zaklął mnie, mówiąc: Oto, ja umieram; w grobie moim, którym wykopał sobie w ziemi Kanaan, tam pochowaj mnie! A teraz, chciałbym pójść i pochować ojca mojego, i powrócić!"

ה אָבִי הִשְׁבִּיעַנִי לֵאמֹר הִנֵּה אָנֹכִי מֵת בְּקִבְרִי אֲשֶׁר כָּרִיתִי לִי בְּאֶרֶץ כְּנַעַן שָׁמָּה תִּקְבְּרֵנִי וְעַתָּה אֶעֱלֶה־נָּא וְאֶקְבְּרָה אֶת־אָבִי וְאָשׁוּבָה׃

מײַן פֿאָטער האָט מיך באַשוואָרן, אַזוי צו זאָגן: זע, איך שטאַרב; אין מײַן קבֿר וואָס איך האָב מיר געגראָבן אין לאַנד כּנַעַן, דאָרטן זאָלסטו מיך באַגראָבן. און אַצונד, לאָמיך אַרויפֿגײן, איך בעט דיך, און באַגראָבן מײַן פֿאָטער, און זיך אומקערן.

6 I řekl Farao: Vstup a pochovej otce svého tak, jakž tě přísahou zavázal.

I rzekł Faraon: "Idź, a pochowaj ojca twego, jako zaklął ciebie."

ו וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה עֲלֵה וּקְבֹר אֶת־אָבִיךָ כַּאֲשֶׁר הִשְׁבִּיעֶךָ׃

האָט פּרעה געזאָגט: גײ אַרויף, און באַגראָב דײַן פֿאָטער, אַזוי ווי ער האָט דיך באַשוואָרן.

7 Tedy vstoupil Jozef, aby pochoval otce svého, a vstoupili s ním všickni služebníci Faraonovi, starší domu jeho a všickni starší země Egyptské,

I poszedł Josef, aby pochować ojca swego; i poszli z nim wszyscy słudzy Faraona, starsi domu jego, i wszyscy starsi ziemi Micraim.

ז וַיַּעַל יוֹסֵף לִקְבֹּר אֶת־אָבִיו וַיַּעֲלוּ אִתּוֹ כָּל־עַבְדֵי פַרְעֹה זִקְנֵי בֵיתוֹ וְכֹל זִקְנֵי אֶרֶץ־מִצְרָיִם׃

איז יוסף אַרויפֿגעגאַנגען צו באַגראָבן זײַן פֿאָטער, און מיט אים זײַנען אַרויפֿגעגאַנגען אַלע קנעכט פֿון פּרעהן, די עלטסטע פֿון זײַן הויז, און אַלע עלטסטע פֿון לאַנד מִצרַיִם,

8 Všecken také dům Jozefův, a *všickni* bratří jeho i dům otce jeho; toliko dětí svých, ovec a volů nechali v zemi Gesen.

I cały dom Josefa i bracia jego, i dom ojca jego; tylko dzieci swoje i trzody swe, i rogaciznę swą zostawili w ziemi Goszen.

ח וְכֹל בֵּית יוֹסֵף וְאֶחָיו וּבֵית אָבִיו רַק טַפָּם וְצֹאנָם וּבְקָרָם עָזְבוּ בְּאֶרֶץ גֹּשֶׁן׃

און דאָס גאַנצע הויזגעזינט פֿון יוספֿן, און זײַנע ברידער, און זײַן פֿאָטערס הויזגעזינט; בלויז זייערע קליינע קינדער, און זייערע שאָף און זייערע רינדער, האָבן זיי איבערגעלאָזן אין לאַנד גושֶן.

9 Vstoupili s ním také i vozové a jezdci, a bylo vojsko to veliké velmi.

Wyprawili się też z nim i wozy i jezdni, tak, że poczet był bardzo wielki.

ט וַיַּעַל עִמּוֹ גַּם־רֶכֶב גַּם־פָּרָשִׁים וַיְהִי הַמַּחֲנֶה כָּבֵד מְאֹד׃

אויך רײַטער און רײַטוועגן זײַנען אַרויפֿגעגאַנגען מיט אים, און די מחנה איז געווען זייער גרויס.

10 I přišli až k místu Atád, kteréž jest při brodu Jordánském, a kvílili tam kvílením velikým a velmi žalostným; i držel *tu* zámutek po otci svém za dnů sedm.

I doszli oni do gumna Cierniowego, które po drugiej stronie Jardenu i urządzili tam żałobę wielką i ciężką bardzo; i obchodził po ojcu swym żałobę przez siedm dni.

י וַיָּבֹאוּ עַד־גֹּרֶן הָאָטָד אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן וַיִּסְפְּדוּ־שָׁם מִסְפֵּד גָּדוֹל וְכָבֵד מְאֹד וַיַּעַשׂ לְאָבִיו אֵבֶל שִׁבְעַת יָמִים׃

און זיי זײַנען געקומען ביז דעם שײַער פֿון אָטָד וואָס אויף יענער זײַט יַרדן, און האָבן דאָרטן געקלאָגט זייער אַ גרויסע און שווערע קלאָג; און ער האָט געמאַכט אַ טרויער אויף זײַן פֿאָטער זיבן טעג.

11 Vidouce pak obyvatelé země té, *totiž* Kananejští, zámutek na místě tom Atád, řekli: Těžký to mají zámutek Egyptští. Protož nazváno jest jméno jeho Abel Mizraim, a *to* jest při brodu Jordánském.

I ujrzeli mieszkańcy ziemi tej, Kanaanejczycy, żałobę w Gumnie Cierniowém i rzekli: "Żałoba to ciężka u Micrejczyków!" Przeto nazwano imię jego: Abel-Micraim, które po drugiej stronie Jardenu.

יא וַיַּרְא יוֹשֵׁב הָאָרֶץ הַכְּנַעֲנִי אֶת־הָאֵבֶל בְּגֹרֶן הָאָטָד וַיֹּאמְרוּ אֵבֶל־כָּבֵד זֶה לְמִצְרָיִם עַל־כֵּן קָרָא שְׁמָהּ אָבֵל מִצְרַיִם אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן׃

און דער באַוווינער פֿון לאַנד, דער כּנַעֲני, האָט געזען דעם טרויער בײַ דעם שײַער פֿון אָטָד, און זיי האָבן געזאָגט: אַ שווערער טרויער איז דאָס בײַ מִצרַיִם. דרום האָט מען גערופֿן דעם נאָמען דערפֿון אָבֵל-מִצרַיִם, וואָס אויף יענער זײַט יַרדן.

12 Učinili tedy s ním synové jeho tak, jakž jim byl poručil.

Uczynili z nim tedy synowie jego, jako im był przykazał:

יב וַיַּעֲשׂוּ בָנָיו לוֹ כֵּן כַּאֲשֶׁר צִוָּם׃

און זײַנע זין האָבן געטאָן צו אים אַזוי ווי ער האָט זיי באַפֿוילן.

13 A donesše ho do země Kananejské, pochovali ho v jeskyni na poli Machpelah, kterouž byl koupil Abraham s tím polem k dědičnému pohřbu od Efrona Hetejského, naproti Mamre.

Ponieśli go synowie jego do Kanaan i pochowali go w pieczarze na polu Machpela, którą był nabył Abraham wraz z polem na grób dziedziczny od Efrona Chitejczyka naprzeciw Mamre.

יג וַיִּשְׂאוּ אֹתוֹ בָנָיו אַרְצָה כְּנַעַן וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ בִּמְעָרַת שְׂדֵה הַמַּכְפֵּלָה אֲשֶׁר קָנָה אַבְרָהָם אֶת־הַשָּׂדֶה לַאֲחֻזַּת־קֶבֶר מֵאֵת עֶפְרֹן הַחִתִּי עַל־פְּנֵי מַמְרֵא׃

און זײַנע זין האָבן אים אַוועקגעטראָגן קיין לאַנד כּנַעַן, און האָבן אים באַגראָבן אין דער הייל פֿון דעם פֿעלד פֿון מַכפֵּלָה, וואָס אבֿרהם האָט אָפּגעקויפֿט מיטן פֿעלד, פֿאַר אַ קבֿר-אייגנטום, פֿון עֶפֿרוֹן דעם חִתּי, פֿאַר מַמרֵא.

14 A když pochoval Jozef otce svého, navrátil se do Egypta s bratřími svými a se všemi, kteříž byli vstoupili s ním, aby pochovali otce jeho.

I wrócił Josef do Micraim, - on i bracia jego, i wszyscy, którzy poszli z nim dla pochowania ojca jego - gdy pochował ojca swego.

יד וַיָּשָׁב יוֹסֵף מִצְרַיְמָה הוּא וְאֶחָיו וְכָל־הָעֹלִים אִתּוֹ לִקְבֹּר אֶת־אָבִיו אַחֲרֵי קָבְרוֹ אֶת־אָבִיו׃

און יוֹסף האָט זיך אומגעקערט קיין מִצרַיִם, נאָכדעם ווי ער האָט באַגראָבן זײַן פֿאָטער, ער און זײַנע ברידער, און אַלע וואָס זײַנען אַרויפֿגעגאַנגען מיט אים צו באַגראָבן זײַן פֿאָטער.

15 Vidouce pak bratří Jozefovi, že umřel otec jejich, řekli: Snad v nenávisti nás míti bude Jozef, a vrchovatě nahradí nám všecko zlé, kteréž jsme jemu činili.

A widząc bracia Josefa, że umarł ojciec ich, rzekli: "Cóż, jeżeli znienawidzi nas Josef i odda nam wszystko zło, któreśmy mu wyrządzili?"

טו וַיִּרְאוּ אֲחֵי־יוֹסֵף כִּי־מֵת אֲבִיהֶם וַיֹּאמְרוּ לוּ יִשְׂטְמֵנוּ יוֹסֵף וְהָשֵׁב יָשִׁיב לָנוּ אֵת כָּל־הָרָעָה אֲשֶׁר גָּמַלְנוּ אֹתוֹ׃

און ווי יוספֿס ברידער האָבן געזען אַז זייער פֿאָטער איז טויט, אַזוי האָבן זיי געזאָגט: אפֿשר וועט אונדז יוסף טראָגן אַ שנאה, און אומקערן וועט ער אונדז אומקערן אַלדאָס שלעכטס וואָס מיר האָבן אים געטאָן.

16 Protož vzkázali Jozefovi, řkouce: Otec tvůj ještě před smrtí svou přikázal, řka:

I wysłali do Josefa tak: "Ojciec twój nakazał przed śmiercią swoją, mówiąc:

טז וַיְצַוּוּ אֶל־יוֹסֵף לֵאמֹר אָבִיךָ צִוָּה לִפְנֵי מוֹתוֹ לֵאמֹר׃

און זיי האָבן געהייסן זאָגן יוספֿן: דײַן פֿאָטער האָט באַפֿוילן פֿאַר זײַן טויט, אַזוי צו זאָגן:

17 Takto díte Jozefovi: Prosím, odpusť již bratřím svým přestoupení a hřích jejich; nebo zle učinili tobě. Protož již odpusť, prosím, přestoupení služebníkům Boha, *jehož ctil* otec tvůj. I rozplakal se Jozef, když k němu mluvili.

Tak powiecie Josefowi: Proszę cię, chciejże przebaczyć winę braci twoich i grzech ich, że zło wyrządzili ci! A teraz przebaczże winę sług Boga ojca twojego!" I zapłakał Josef gdy tak przemówiono do niego.

יז כֹּה־תֹאמְרוּ לְיוֹסֵף אָנָּא שָׂא נָא פֶּשַׁע אַחֶיךָ וְחַטָּאתָם כִּי־רָעָה גְמָלוּךָ וְעַתָּה שָׂא נָא לְפֶשַׁע עַבְדֵי אֱלֹהֵי אָבִיךָ וַיֵּבְךְּ יוֹסֵף בְּדַבְּרָם אֵלָיו׃

«אַזוי זאָלט איר זאָגן צו יוספֿן: פֿאַרגיב, איך בעט דיך, דעם פֿאַרברעך פֿון דײַנע ברידער און זייער חטא, וואָס זיי האָבן דיר שלעכטס געטאָן». און אַצונד, פֿאַרגיב, איך בעט דיך, דעם פֿאַרברעך פֿון די קנעכט פֿון דײַן פֿאָטערס גאָט. און יוסף האָט געוויינט אַז מע האָט צו אים גערעדט.

18 Přistoupili potom také bratří jeho, a padše před ním, řekli: Aj, my jsme služebníci tvoji.

Poszli tedy i bracia sami, i upadli przed nim i rzekli: "Otośmy niewolnikami twoimi!"

יח וַיֵּלְכוּ גַּם־אֶחָיו וַיִּפְּלוּ לְפָנָיו וַיֹּאמְרוּ הִנֶּנּוּ לְךָ לַעֲבָדִים׃

און זײַנע ברידער זײַנען אויך געגאַנגען און זײַנען אַנידערגעפֿאַלן פֿאַר אים, און האָבן געזאָגט: זע, מיר זײַנען דײַנע קנעכט.

19 Jimž odpověděl Jozef: Nebojte se; nebo zdaliž jsem já *vám* za Boha?

I rzekł do nich Josef: "Nie obawiajcie się, bo czyż ja w miejscu Boga?

יט וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יוֹסֵף אַל־תִּירָאוּ כִּי הֲתַחַת אֱלֹהִים אָנִי׃

האָט יוסף צו זיי געזאָגט: איר זאָלט ניט מורא האָבן; בין איך דען אויף דעם אָרט פֿון גאָט?

20 Vy zajisté skládali jste proti mně zlé; *ale* Bůh obrátil to v dobré, aby učinil to, což vidíte nyní, a při životu zachoval lid mnohý.

Jakkolwiek umyśliliście zło na mnie, Bóg umyślił to na dobre, aby sprowadzić to, co dziś się stało: aby zachować życie ludu licznego.

כ וְאַתֶּם חֲשַׁבְתֶּם עָלַי רָעָה אֱלֹהִים חֲשָׁבָהּ לְטֹבָה לְמַעַן עֲשֹׂה כַּיּוֹם הַזֶּה לְהַחֲיֹת עַם־רָב׃

וואָרום איר האָט געמיינט אַ רעה פֿאַר מיר, אָבער גאָט האָט עס געמיינט פֿאַר אַ טובֿה, כּדי צו מאַכן אַזוי ווי הײַנטיקן טאָג, צו דערהאַלטן בײַם לעבן אַ סך פֿאָלק.

21 Protož nebojte se již; já chovati vás budu i děti vaše. A tak těšil je, a mluvil k srdci jejich.

I tak nie obawiajcie się! Ja będę żywił was i dziatwę waszę." I pocieszał ich, i przemawiał do serca ich.

כא וְעַתָּה אַל־תִּירָאוּ אָנֹכִי אֲכַלְכֵּל אֶתְכֶם וְאֶת־טַפְּכֶם וַיְנַחֵם אוֹתָם וַיְדַבֵּר עַל־לִבָּם׃

און אַצונד, זאָלט איר ניט מורא האָבן; איך וועל אויסהאַלטן אײַך און אײַערע געזינטן. און ער האָט זיי געטרייסט, און זיי גערעדט צום האַרצן.

22 Bydlil pak Jozef v Egyptě, on i dům otce jeho, a živ byl Jozef sto a deset let.

I został Josef w Micraim, - on i dom ojca jego. I żył Josef sto dziesięć lat.

כב וַיֵּשֶׁב יוֹסֵף בְּמִצְרַיִם הוּא וּבֵית אָבִיו וַיְחִי יוֹסֵף מֵאָה וָעֶשֶׂר שָׁנִים׃

און יוסף איז געבליבן אין מִצרַיִם, ער און זײַן פֿאָטערס הויזגעזינט; און יוסף האָט געלעבט הונדערט און צען יאָר.

23 A viděl Jozef syny Efraimovy až do třetího pokolení; ano i synové Machira, syna Manassesova, vychováni jsou u Jozefa.

I widział Josef u Efraima dzieci trzeciego pokolenia; synowie téż Machira, syna Menaszy, zrodzili się na kolanach Josefa.

כג וַיַּרְא יוֹסֵף לְאֶפְרַיִם בְּנֵי שִׁלֵּשִׁים גַּם בְּנֵי מָכִיר בֶּן־מְנַשֶּׁה יֻלְּדוּ עַל־בִּרְכֵּי יוֹסֵף׃

און יוסף האָט געזען פֿון אפֿרימען אוראייניקלעך; אויך די קינדער פֿון מָכיר, מנשהס זון, זײַנען געבאָרן געוואָרן אויף יוספֿס קני.

24 Mluvil potom Jozef bratřím svým: Já tudíž umru; Bůh pak jistotně navštíví vás, a vyvede vás z země této do země, kterouž přisáhl Abrahamovi, Izákovi a Jákobovi.

I rzekł Josef do braci swoich: "Ja umieram; ale Bóg wspomni was i wyprowadzi was z ziemi tej, do ziemi, którą zaprzysiągł Abrahamowi, Ic'hakowi, i Jakóbowi."

כד וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל־אֶחָיו אָנֹכִי מֵת וֵאלֹהִים פָּקֹד יִפְקֹד אֶתְכֶם וְהֶעֱלָה אֶתְכֶם מִן־הָאָרֶץ הַזֹּאת אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב׃

און יוסף האָט געזאָגט צו זײַנע ברידער: איך שטאַרב; אָבער דערמאָנען וועט זיך גאָט דערמאָנען אָן אײַך, און ער וועט אײַך אויפֿברענגען פֿון דעם היגן לאַנד צו דעם לאַנד וואָס ער האָט צוגעשוואָרן אבֿרהמען, יצחקן, און יעקבן.

25 Protož přísahou zavázal Jozef syny Izraelovy, řka: Když navštíví vás Bůh, vynestež kosti mé odsud.

I zaklął Josef synów Israela, i rzekł: "Wspomnieć wspomni Bóg was, a wtedy wyniesiecie kości moje ztąd!"

כה וַיַּשְׁבַּע יוֹסֵף אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר פָּקֹד יִפְקֹד אֱלֹהִים אֶתְכֶם וְהַעֲלִתֶם אֶת־עַצְמֹתַי מִזֶּה׃

און יוֹסף האָט באַשוואָרן די זין פֿון ישׂראלן, אַזוי צו זאָגן: דערמאָנען וועט זיך גאָט דערמאָנען אָן אײַך; זאָלט איר אויפֿברענגען מײַנע ביינער פֿון דאַנען.

26 I umřel Jozef, když byl ve stu a v desíti letech; a pomazán jsa vonnými věcmi, vložen jest do truhly v Egyptě.

I umarł Josef w wieku stu dziesięciu lat, i nabalsamowano go, i złożono do skrzyni w Micraim.

כו וַיָּמָת יוֹסֵף בֶּן־מֵאָה וָעֶשֶׂר שָׁנִים וַיַּחַנְטוּ אֹתוֹ וַיִּישֶׂם בָּאָרוֹן בְּמִצְרָיִם׃

און יוֹסף איז געשטאָרבן צו הונדערט און צען יאָר. און מע האָט אים אײַנגעבאַלזאַמירט, און ער איז אַרײַנגעטאָן געוואָרן אין אַן אָרון אין מִצרַיִם.

כתובים

אסתר

1 Stalo se pak za času krále Asvera, *(to jest ten Asverus, jenž kraloval od Indie až k Mouřenínské zemi nad sto dvadcíti a sedmi krajinami)*,

א וַיְהִי בִּימֵי אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ הוּא אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ הַמֹּלֵךְ מֵהֹדּוּ וְעַד־כּוּשׁ שֶׁבַע וְעֶשְׂרִים וּמֵאָה מְדִינָה׃

I stało się za dni Ahaswera, - tego samego Ahaswera, który od Indyi aż do Etjopii nad stu dwudziestu siedmiu dzielnicami panował.

און עס איז געווען אין די טעג פֿון אַחשוֵרוֹשן – דאָס איז דער אַחשוֵרוֹש וואָס האָט געקיניגט פֿון הוֹדו ביז כּוש, איבער הונדערט און זיבן און צוואַנציק מדינות –

2 Že toho času, když seděl král Asverus na stolici království svého, jenž byla v Susan, městě královském,

ב בַּיָּמִים הָהֵם כְּשֶׁבֶת הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ עַל כִּסֵּא מַלְכוּתוֹ אֲשֶׁר בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה׃

Za onych dni, gdy zasiadał król Ahasweros na królewskiej stolicy swojej na zamku w Suzie,

אין יענע טעג, אַז דער מלך אַחשוֵרוֹש איז געזעסן אויף דעם טראָן פֿון זײַן מלוכה וואָס אין דער הויפּטשטאָט שושַן,

3 Léta třetího kralování svého, učinil u sebe hody všechněm knížatům svým a služebníkům svým, nejznamenitějším Perským a Médským, hejtmanům a vládařům nad krajinami,

ג בִּשְׁנַת שָׁלוֹשׁ לְמָלְכוֹ עָשָׂה מִשְׁתֶּה לְכָל־שָׂרָיו וַעֲבָדָיו חֵיל פָּרַס וּמָדַי הַפַּרְתְּמִים וְשָׂרֵי הַמְּדִינוֹת לְפָנָיו׃

Trzeciego roku jego panowania wyprawił on ucztę na cześć wszystkich swych książąt i sług, tak że cała potęga Persyi i Medyi, najwyżsi naczelnicy i starostowie onych dzielnic znajdowali się przed obliczem jego,

אין דריטן יאָר פֿון זײַן מלוכה, האָט ער געמאַכט אַ מאָלצײַט פֿאַר אַלע זײַנע האַרן און זײַנע קנעכט, דעם חיל פֿון פָּרַס און מָדַי, די אַדללײַט און די האַרן פֿון די מדינות, וואָס פֿאַר אים;

4 Ukazuje bohatství, slávu království svého a čest, i ozdobu důstojnosti své za mnoho dnů, totiž za sto a osmdesáte dnů.

ד בְּהַרְאֹתוֹ אֶת־עֹשֶׁר כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ וְאֶת־יְקָר תִּפְאֶרֶת גְּדוּלָּתוֹ יָמִים רַבִּים שְׁמוֹנִים וּמְאַת יוֹם׃

Przyczem pokazywał przepych królewskiej chwały swojej i świetny blask swej wielkości przez liczne dni, mianowicie przez sto ośmdziesiąt dni.

ווען ער האָט געוויזן די עשירות פֿון זײַן קיניגלעכן שטאַט, און די זעלטענע פּראַכט פֿון זײַן גרויסקייט, פֿיל טעג, הונדערט און אַכציק טעג.

5 *(A když se vyplnili dnové ti, učinil král všemu lidu, což ho koli bylo v Susan městě královském, od největšího až do nejmenšího, hody za sedm dní na paláci v zahradě při domě královském.)*

ה וּבִמְלוֹאת הַיָּמִים הָאֵלֶּה עָשָׂה הַמֶּלֶךְ לְכָל־הָעָם
הַנִּמְצְאִים בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה לְמִגָּדוֹל וְעַד־קָטָן
מִשְׁתֶּה שִׁבְעַת יָמִים בַּחֲצַר גִּנַּת בִּיתַן הַמֶּלֶךְ׃

Gdy zaś dni te upłynęły, wyprawił król dla całego ludu, obecnego na zamku w Suzie, zarówno wysokich jak nizkich, ucztę trwającą siedm dni, na dziedzińcu, w ogrodzie przy pałacu królewskim.

און אַז די דאָזיקע טעג זײַנען דערפֿילט געוואָרן, האָט דער מלך געמאַכט פֿאַר דעם גאַנצן פֿאָלק וואָס האָט זיך געפֿונען אין דער הויפּטשטאָט שושן, פֿון קלענסטן ביזן גרעסטן, אַ מאָלצײַט פֿון זיבן טעג אין הויף פֿון דעם מלכס פּאַלאַצגאָרטן.

6 Též čalouny bílé, zelené a z postavce modrého, zavěšené na provázcích kmentových a šarlatových u kroužků stříbrných, na sloupích mramorových, lůžka zlatá a stříbrná na podlaze porfyretové a mramorové, pariové a sochartové.

ו חוּר כַּרְפַּס וּתְכֵלֶת אָחוּז בְּחַבְלֵי־בוּץ וְאַרְגָּמָן
עַל־גְּלִילֵי כֶסֶף וְעַמּוּדֵי שֵׁשׁ מִטּוֹת זָהָב וָכֶסֶף עַל
רִצְפַת בַּהַט־וָשֵׁשׁ וְדַר וְסֹחָרֶת׃

Były tam opony białe, lniane i hyacyntowe, zawieszone na sznurach z bisioru i szkarłatu na walcach srebrnych i na kolumnach marmurowych; łoża złote i srebrne na posadzce z alabastru i marmuru, z perłowej macicy i kamienia nakrapianego.

ווײַסע צײַג, דינע לײַנען, און בלאָע וואָל, זײַנען געווען באַפֿעסטיקט מיט שנורן פֿון פֿײַנלײַנען און פּורפּל אויף זילבערנע שטאַנגען און זײַלן פֿון מירמלשטיין; מיט גילדערנע און זילבערנע לענבעטלעך אויף אַ פּלאַסטערונג פֿון אַלאַבאַסטער און מירמלשטיין, און פּערלמוטער, און פֿלעקמירמל.

7 Nápoj pak dávali v nádobách zlatých, a to v nádobách jiných a jiných, i vína královského v hojnosti, jakž slušelo na krále.

ז וְהַשְׁקוֹת בִּכְלֵי זָהָב וְכֵלִים מִכֵּלִים שׁוֹנִים וְיֵין
מַלְכוּת רָב כְּיַד הַמֶּלֶךְ׃

A napój podawano w naczyniu złotem, a to w naczyniu coraz innego kształtu, a wina królewskiego podostatkiem jak na szczodrobliwość królewską przystało.

און געגעבן טרינקען האָט מען אין גילדערנע כלים, און כלים פֿון כלים פֿאַרשיידן, און מלכותדיקער ווײַן איז געווען מיט אַ קיניגלעכער האַנט.

8 Ale ku pití, podlé nařízení, žádný nenutil. Nebo tak poručil král všechněm správcům domu svého, aby činili podlé vůle jednoho každého.

ח וְהַשְּׁתִיָּה כַדָּת אֵין אֹנֵס כִּי־כֵן יִסַּד הַמֶּלֶךְ עַל
כָּל־רַב בֵּיתוֹ לַעֲשׂוֹת כִּרְצוֹן אִישׁ־וָאִישׁ׃

Picie zaś odbywało się podług ustanowionego porządku nie było przymusu. Albowiem tak był polecił król wszystkim przełożonym pałacu swojego, aby się stosowano do woli każdego.

און דאָס טרינקען איז געווען ווי געהעריק; קיינער האָט ניט גענייט; וואָרום אַזוי האָט דער מלך פֿעסט אָנגעזאָגט איטלעכן עלטסטן פֿון זײַן הויז, צו טאָן לויט דעם רצון פֿון יעטוועדער איינעם.

9 Také i královna Vasti učinila hody ženám v domě královském krále Asvera.

ט גַּם וַשְׁתִּי הַמַּלְכָּה עָשְׂתָה מִשְׁתֵּה נָשִׁים בֵּית הַמַּלְכוּת אֲשֶׁר לַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ׃

Królowa też Waszti wyprawiła ucztę na cześć niewiast, w pałacu królewskim króla Ahaswera.

אויך די מלכּה ושתּי האָט געמאַכט אַ מאָלצײַט פֿאַר די װײַבער אין דעם קיניגלעכן הױז פֿון מלך אַחשװרוש.

10 Dne pak sedmého, když se podveselil král vínem, rozkázal Mehumanovi, Biztovi, Charbonovi, Bigtovi a Abagtovi, Zetarovi a Karkasovi, sedmi komorníkům, kteříž sloužili před oblíčejem krále Asvera,

י בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי כְּטוֹב לֵב־הַמֶּלֶךְ בַּיָּיִן אָמַר לִמְהוּמָן בִּזְּתָא חַרְבוֹנָא בִּגְתָא וַאֲבַגְתָא זֵתַר וְכַרְכַּס שִׁבְעַת הַסָּרִיסִים הַמְשָׁרְתִים אֶת־פְּנֵי הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ׃

Dnia tedy siódmego, gdy się serce króla podochociło winem, rzekł on do Mehumana, Bizty, Charbony, Bigty i Abagty, Zethara i Charkasa, siedmiu podkomorzych, pełniących służbę przed obliczem króla Ahaswera,

אויפֿן זיבעטן טאָג, אַז דעם מלכס האַרץ איז געװען פֿריילעך פֿון װײַן, האָט ער געהייסן מהומָן, בזתאָ, חרבונאָ, בגתאָן, און אַבגתאָ, זֵתַר, און כַּרכַּס, די זיבן קאַמערדינער װאָס האָבן באַדינט פֿאַר דעם מלך אַחקשורוש,

11 Aby přivedli Vasti královnu před oblíčej krále v koruně královské, aby okázal národům i knížatům krásu její; nebo velmi krásná byla.

יא לְהָבִיא אֶת־וַשְׁתִּי הַמַּלְכָּה לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ בְּכֶתֶר מַלְכוּת לְהַרְאוֹת הָעַמִּים וְהַשָּׂרִים אֶת־יָפְיָהּ כִּי־טוֹבַת מַרְאֶה הִיא׃

Aby przywiedli Waszti królowę przed oblicze króla, w dyademie królewskim, aby pokazać narodom i książętom piękność jej; bo pięknej urody była.

ברענגען די מלכּה ושתּי פֿאַר דעם מלך אין אַ קיניגלעכער קרױן, כּדי צו װײַזן די פֿעלקער און די האַרן איר שײנקײט, װאָרום זי איז געװען שײן פֿון אױסזען.

12 Ale odepřela královna Vasti přijíti k rozkazu královskému, skrze ty komorníky vzkázanému. Pročež král rozhněval se velmi a rozpálil se hněvem sám v sobě.

יב וַתְּמָאֵן הַמַּלְכָּה וַשְׁתִּי לָבוֹא בִּדְבַר הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר בְּיַד הַסָּרִיסִים וַיִּקְצֹף הַמֶּלֶךְ מְאֹד וַחֲמָתוֹ בָּעֲרָה בוֹ׃

Wzbraniała się jednak królowa Waszti przybyć na rozkaz króla, dany jej za pośrednictwem podkomorzych, tak że rozgniewał się król bardzo, a zapalczywość jego wspłonęła w nim.

האָט די מלכּה ושתּי ניט געװאָלט קומען אױף דעם מלכס אָנזאָג װאָס דורך דער האַנט פֿון די קאַמערדינער, און דער מלך איז זײער אין כּעס געװאָרן, און זײַן גרימצאָרן האָט אין אים געברענט.

13 I řekl král mudrcům znajícím časy, *(nebo tak každé věci podával král na všecky zběhlé v právích a soudech)*,

יג וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לַחֲכָמִים יֹדְעֵי הָעִתִּים כִּי־כֵן דְּבַר הַמֶּלֶךְ לִפְנֵי כָּל־יֹדְעֵי דָּת וָדִין׃

Rzekł tedy król do mędrców, odgadujących przeznaczenia - bo tak zwykł był król przekładać każdą sprawę swoję wszystkim biegłym w zakonie i prawie.

און דער מלך האָט געזאָגט צו די חכמים װאָס קענען די צײַטן – װאָרום אַזױ איז געװען דעם מלכס שטײגער אַנטקעגן אַלע װאָס װײסן אַ געזעץ און אַ דין;

14 A nejbližšímu sebe Charsenovi, Setarovi, Admatovi, Tarsisovi, Meresovi, Marsenovi, Memuchanovi, sedmi vývodám Perským a Médským, jenž vídali tvář královskou, a sedali první po králi:

יד וְהַקָּרֹב אֵלָיו כַּרְשְׁנָא שֵׁתָר אַדְמָתָא תַרְשִׁישׁ מֶרֶס מַרְסְנָא מְמוּכָן שִׁבְעַת שָׂרֵי פָּרַס וּמָדַי רֹאֵי פְּנֵי הַמֶּלֶךְ הַיֹּשְׁבִים רִאשֹׁנָה בַּמַּלְכוּת׃

Wówczas zaś byli mu najbliższymi Karszena, Szethar, Admatha, Tharszysz, Meres, Marsena i Memuchan, siedmiu książąt Persyi i Medyi, którzy oglądali oblicze króla, a zasiadali jako przewodniczący w państwie -

און די נאָנטע צו אים זײַנען געווען כּרשנאָ, שֵתָר, אַדמָתאָ, תּרשיש, מֶרֶס, מַרסנאָ, ממוכָן, זיבן האַרן פֿון פָּרַס און מָדַי וואָס האָבן געזען דעם מלכס פּנים, וואָס זײַנען געזעסן אויבנאָן אין דער מלוכה —:

15 Co se má podlé práva státi s královnou Vasti, proto že nevyplnila rozkazu krále Asvera, stalého skrze komorníky?

טו כְּדָת מַה־לַּעֲשׂוֹת בַּמַּלְכָּה וַשְׁתִּי עַל אֲשֶׁר לֹא־עָשְׂתָה אֶת־מַאֲמַר הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ בְּיַד הַסָּרִיסִים׃

Co podług prawa czynić z królową Waszti za to, że podanego jej przez podkomorzych zlecenia króla nie spełniła.

וואָס דאַרף מען טאָן לויט געזעץ צו דער מלכּה וַשתּי פֿאַר וואָס זי האָט ניט געטאָן דעם אָנזאָג פֿון מלך אַחשורוש דורך דער האַנט פֿון די קאַמערדינער.

16 Tedy řekl Memuchan před králem i knížaty: Ne proti samému králi zavinila královna Vasti, ale proti všechněm knížatům, a proti všechněm národům všech krajin Asvera krále.

טז וַיֹּאמֶר מומכן מְמוּכָן לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְהַשָּׂרִים לֹא עַל־הַמֶּלֶךְ לְבַדּוֹ עָוְתָה וַשְׁתִּי הַמַּלְכָּה כִּי עַל־כָּל־הַשָּׂרִים וְעַל־כָּל־הָעַמִּים אֲשֶׁר בְּכָל־מְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ׃

Rzekł tedy Memuchan przed obliczem króla i książąt: Nie przeciw królowi samemu zawiniła królowa Waszti, lecz przeciw wszystkim książętom i przeciw wszystkim narodom zamieszkałym we wszystkich dzielnicach króla Ahaswera.

האָט ממוכָן געזאָגט פֿאַר דעם מלך און די האַרן: ניט אַקעגן מלך אַליין האָט פֿאַרבראָכן די מלכּה וַשתּי, נאָר אַקעגן אַלע האַרן, און אַקעגן אַלע פֿעלקער וואָס אין אַלע מדינות פֿון מלך אַחשורוש.

17 Nebo když se donese to, co učinila královna, všech žen, zlehčí sobě muže své a řeknou: An král Asverus rozkázal přivésti královnu Vasti před oblíčej svůj, a však nepřišla.

יז כִּי־יֵצֵא דְבַר־הַמַּלְכָּה עַל־כָּל־הַנָּשִׁים לְהַבְזוֹת בַּעְלֵיהֶן בְּעֵינֵיהֶן בְּאָמְרָם הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ אָמַר לְהָבִיא אֶת־וַשְׁתִּי הַמַּלְכָּה לְפָנָיו וְלֹא־בָאָה׃

Albowiem gdy dojdzie ta sprawa królowej do wszystkich niewiast, lekceważyć sobie zaczną mężów swoich, mówiąc: Król Ahasweros rozkazał przywieść królową Waszti przed oblicze swoje a nie przyszła!

וואָרום די מעשׂה מיט דער מלכּה וועט אַרויסקומען צו אַלע ווײַבער, צו מאַכן זייערע מאַנען פֿאַראַכט אין זייערע אויגן, אַז מע וועט זאָגן: דער מלך אַחשורוש האָט געהייסן ברענגען פֿאַר אים די מלכּה וַשתּי, און זי איז ניט געקומען.

18 Nýbrž ještě tohoto dne budou to mluviti kněžny Perské a Médské, *(kteréž slyšely, co učinila královna)*, všechněm knížatům královským, i naplodí se hojně pýchy a zpoury.

A już dnia dzisiejszego opowiedzą to księżne Medyi i Persyi, które o sprawie królowej słyszały, wszystkim książętom królewskim, a będzie dosyć hańby i rozdrażnienia.

יח וְהַיּוֹם הַזֶּה תֹּאמַרְנָה שָׂרוֹת פָּרַס־וּמָדַי אֲשֶׁר
שָׁמְעוּ אֶת־דְּבַר הַמַּלְכָּה לְכֹל שָׂרֵי הַמֶּלֶךְ וּכְדַי
בִּזָּיוֹן וָקָצֶף׃

און נאָך הײַנטיקן טאָג װעלן די האַרינטעס פֿון פָּרס און מָדַי, װאָס האָבן געהערט די מעשה מיט דער מלכּה, דאָס זאָגן צו די האַרן פֿון מלך, און עס װעט זײַן גענוג בִזָיון און ערגערניש.

19 Jestliže se tedy králi za dobré vidí, nechť se stane výpověď královská od oblíčeje jeho, a nechť jest vepsána mezi práva Perská a Médská, kteráž by nemohla změněna býti, že nechtěla přijíti Vasti před oblíčej krále Asvera, pročež království její dá král jiné, lepší nežli ona.

Jeżeli tedy król to za dobre uważa, niechaj wyjdzie rozkaz królewski od oblicza jego, a niechaj wpisany zostanie w poczet praw Persów i Medów tak, aby zniesionym być nie mógł: że nie wolno już Waszti ukazać się przed obliczem króla Ahaswera, i że królestwo jej oddaje król innej, lepszej niż ona.

יט אִם־עַל־הַמֶּלֶךְ טוֹב יֵצֵא דְבַר־מַלְכוּת מִלְּפָנָיו
וְיִכָּתֵב בְּדָתֵי פָרַס־וּמָדַי וְלֹא יַעֲבוֹר אֲשֶׁר
לֹא־תָבוֹא וַשְׁתִּי לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ וּמַלְכוּתָהּ
יִתֵּן הַמֶּלֶךְ לִרְעוּתָהּ הַטּוֹבָה מִמֶּנָּה׃

אויב דעם מלך איז װױלגעפֿעלן, זאָל אַרױסגײן אַ קיניגלעכער באַפֿעל פֿון פֿאַר אים, און עס זאָל פֿאַרשריבן װערן אין די געזעצן פֿון פָּרס און מָדַי, כּדי עס זאָל ניט בטל װערן, אַז װַשתּי זאָל מער ניט קומען פֿאַר דעם מלך אַחַשװֵרוֹש, און איר מלכּהשאַפֿט זאָל דער מלך געבן צו אַן אַנדערער װאָס איז בעסער פֿון איר.

20 Tak když uslyší výpověd královskou, kterouž vyhlásiti dá po všem království svém, jakkoli veliké jest, všecky ženy v poctivosti míti budou manžely své, od největšího až do nejmenšího.

A gdy rozgłosi się to rozporządzenie królewskie, które wyda, w całem państwie jego - które wszak wielkie jest - wtedy okazywać będą wszystkie żony cześć mężom swoim, zarówno wysokim jak nizkim.

כ וְנִשְׁמַע פִּתְגָם הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה בְּכָל־מַלְכוּתוֹ
כִּי רַבָּה הִיא וְכָל־הַנָּשִׁים יִתְּנוּ יְקָר לְבַעְלֵיהֶן
לְמִגָּדוֹל וְעַד־קָטָן׃

און אַז דעם מלכס פּסק װאָס ער װעט מאַכן, װעט באַקאַנט װערן אין זײַן גאַנצן קיניגרײַך, װי גרױס עס איז, װעלן אַלע װײַבער אָפּגעבן כּבוד זײערע מאַנען, פֿון גרעסטן ביזן קלענסטן.

21 I líbila se ta rada králi i knížatům, a učinil král podlé rady Memuchanovy.

I podobała się ta rada królowi i książętom, i uczynił podług rady Memuchana.

כא וַיִּיטַב הַדָּבָר בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ וְהַשָּׂרִים וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ
כִּדְבַר מְמוּכָן׃

איז דאָס װאָרט װױלגעפֿעלן אין די אױגן פֿון דעם מלך און די האַרן, און דער מלך האָט געטאָן אַזױ װי דאָס װאָרט פֿון ממוּכָן.

22 A rozeslal listy do všech krajin královských, do jedné každé krajiny písmem jejím, a do každého národu jazykem jeho, aby každý muž byl pánem domu svého. Což oznámil každý hejtman lidu jazykem jeho.

כב וַיִּשְׁלַח סְפָרִים אֶל־כָּל־מְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ אֶל־מְדִינָה
וּמְדִינָה כִּכְתָבָהּ וְאֶל־עַם וָעָם כִּלְשׁוֹנוֹ לִהְיוֹת
כָּל־אִישׁ שֹׂרֵר בְּבֵיתוֹ וּמְדַבֵּר כִּלְשׁוֹן עַמּוֹ׃

I rozesłał list do wszystkich dzielnic królewskich, do każdej dzielnicy pismem jej właściwem, i do każdego narodu stosownie do języka jego, aby każdy mąż był panem w domu swoim; a ogłoszono to językiem każdego narodu.

און ער האָט געשיקט בריוו צו אַלע מדינות פֿון דעם מלך, צו איטלעכער מדינה לויט איר כּתב, און צו איטלעכן פֿאָלק לויט זײַן לשון, אַז יעטוועדער מאַן זאָל זײַן דער הערשער אין זײַן הויז, און רעדן אַזוי ווי דער לשון פֿון זײַן פֿאָלק.

1 Ty věci když se zběhly, a když se upokojila prchlivost krále Asvera, zpomenul na Vasti a na to, což byla učinila, též i na to, jaká se výpověd stala proti ní.

א אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה כְּשֹׁךְ חֲמַת הַמֶּלֶךְ
אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ זָכַר אֶת־וַשְׁתִּי וְאֵת אֲשֶׁר־עָשָׂתָה וְאֵת
אֲשֶׁר־נִגְזַר עָלֶיהָ׃

Po zdarzeniach tych, gdy się gniew króla Ahaswera uśmierzył, wspomniał on na Waszti, i na to co uczyniła, i co postanowione zostało względem niej.

נאָך די דאָזיקע געשעענישן, אַז דער גרימצאָרן פֿון מלך אַחשוֵרוֹש האָט זיך געשטילט, האָט ער געדאַכט אָן וַשתּין, און אָן וואָס זי האָט געטאָן, און וואָס איז נִגזר געוואָרן אויף איר.

2 I řekli mládenci královští, služebníci jeho: Nechť hledají králi mladic, panen krásných.

ב וַיֹּאמְרוּ נַעֲרֵי־הַמֶּלֶךְ מְשָׁרְתָיו יְבַקְשׁוּ לַמֶּלֶךְ
נְעָרוֹת בְּתוּלוֹת טוֹבוֹת מַרְאֶה׃

I rzekli dworzanie królewscy, słudzy jego: Niechaj poszukają dla króla młodych dziewic, pięknej urody.

האָבן געזאָגט די יונגען פֿון מלך, זײַנע משָׁרתים: זאָל מען זוכן פֿאַרן מלך יונגע מיידלעך שיין פֿון אויסזען.

3 A nechť zřídí král úředníky ve všech krajinách království svého, kteříž by shromáždili všecky mladice, panny krásné, do Susan města královského, do domu ženského, pod stráž Hegai komorníka královského, strážce žen, a ať jim vydává okrasy jejich.

ג וְיַפְקֵד הַמֶּלֶךְ פְּקִידִים בְּכָל־מְדִינוֹת מַלְכוּתוֹ
וְיִקְבְּצוּ אֶת־כָּל־נַעֲרָה־בְתוּלָה טוֹבַת מַרְאֶה
אֶל־שׁוּשַׁן הַבִּירָה אֶל־בֵּית הַנָּשִׁים אֶל־יַד הֵגֶא
סְרִיס הַמֶּלֶךְ שֹׁמֵר הַנָּשִׁים וְנָתוֹן תַּמְרוּקֵיהֶן׃

A niechaj ustanowi król urzędników po wszystkich dzielnicach państwa swojego, którzyby zebrali wszystkie młode dziewice pięknej urody do zamku w Suzie, do gmachu niewiast, pod dozór Hegaja trzebieńca królewskiego, nadzorcy niewiast, gdzieby im stosowne namaszczenia podano.

און דער מלך זאָל אויפֿזעצן אויפֿזעער אין אַלע מדינות פֿון זײַן קיניגרײַך, און זיי זאָלן אײַנזאַמלען ווו נאָר אַ יונג מיידל פֿון שיינעם אויסזען אין דער הופטשטאָט שושַן, אין הויז פֿון די פֿרויען, אונטער דער האַנט פֿון הֵגֶא דעם קאַמערדינער פֿון מלך, דעם היטער פֿון די פֿרויען, און מע זאָל זיי געבן זייערע זאַלבונגען.

4 A mladice, kteráž by se zalíbila králi, aby kralovala místo Vasti. I líbila se ta věc králi, a učinil tak.

ד וְהַנַּעֲרָה אֲשֶׁר תִּיטַב בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ תִּמְלֹךְ תַּחַת
וַשְׁתִּי וַיִּיטַב הַדָּבָר בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ וַיַּעַשׂ כֵּן׃

Dziewica zaś, któraby znalazła upodobanie w oczach królewskich niechaj zostanie królową miasto Waszti. I podobało się to królowi, i uczynił tak.

און די מיידל וואָס וועט ווילגעפֿעלן אין די אויגן פֿון מלך, זאָל ווערן די מלכּה אָנשטאָט וַשתּין. און די זאַך איז ווילגעפֿעלן אין די אויגן פֿון מלך, און ער האָט אַזוי געטאָן.

5 Byl pak jeden Žid v Susan, městě královském, jménem Mardocheus syn Jairův, syna Simei, syna Cis, z pokolení Beniamin.

Był zaś na zamku w Suzie mąż judzki imieniem Mardechai, syn Jaira, syna Szymei, syna Kisza, Benjaminita.

ה אִישׁ יְהוּדִי הָיָה בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה וּשְׁמוֹ מָרְדֳּכַי בֶּן
יָאִיר בֶּן־שִׁמְעִי בֶּן־קִישׁ אִישׁ יְמִינִי׃

איז געווען אַ ייִד אין דער הויפּטשטאָט שושַן מיטן נאָמען מָרדכַי דער זון פֿון יָאיר, דעם זון פֿון שִמעִי, דעם זון פֿון קישן, אַ מאַן פֿון בנימין,

6 A ten byl přestěhován z Jeruzaléma s přestěhovanými, kteříž přestěhováni byli s Jekoniášem králem Judským, kteréhož přestěhoval Nabuchodonozor král Babylonský.

Został on uprowadzony z Jerozolimy wespół z brańcami, którzy uprowadzeni zostali wraz z Jechonjaszem, królem judzkim, którego zawiódł w niewolę Nebukadnecar, król babiloński.

ו אֲשֶׁר הָגְלָה מִירוּשָׁלַיִם עִם־הַגֹּלָה אֲשֶׁר הָגְלְתָה
עִם יְכָנְיָה מֶלֶךְ־יְהוּדָה אֲשֶׁר הֶגְלָה נְבוּכַדְנֶאצַּר
מֶלֶךְ בָּבֶל׃

וואָס איז פֿאַרטריבן געוואָרן פֿון ירושָלַיִם מיט די פֿאַרטריבענע וואָס זײַנען פֿאַרטריבן געוואָרן מיט איכָניָה דעם מלך פֿון יהודה, די וואָס נבוכַדנֶצַר דער מלך פֿון בבֿל האָט פֿאַרטריבן.

7 Ten choval Hadassu, jinak Esteru, dceru strýce svého, proto že neměla otce ani matky. A děvečka ta byla pěkné postavy a krásné tváři, kterouž po smrti otce a matky její vzal sobě Mardocheus za dceru.

A był opiekunem Hadasy, czyli Estery, córki stryja swojego, ponieważ ani ojca ani matki nie miała. Była to zaś dziewica ślicznej postawy i pięknej urody, którą Mardechai po śmierci jej ojca i matki za córkę sobie przybrał.

ז וַיְהִי אֹמֵן אֶת־הֲדַסָּה הִיא אֶסְתֵּר בַּת־דֹּדוֹ כִּי אֵין
לָהּ אָב וָאֵם וְהַנַּעֲרָה יְפַת־תֹּאַר וְטוֹבַת מַרְאֶה
וּבְמוֹת אָבִיהָ וְאִמָּהּ לְקָחָהּ מָרְדֳּכַי לוֹ לְבַת׃

און ער האָט דערצויגן הַדַסָהן, דאָס איז אֶסתֵּר, די טאָכטער פֿון זײַן פֿעטער, וואָרום זי האָט ניט געהאַט קיין פֿאָטער און מוטער; און די מיידל איז געווען שיין אויפֿן געשטאַלט, און שיין אויפֿן פּנים; און אַז איר פֿאָטער און איר מוטער זײַנען געשטאָרבן, האָט זי מרדכי צוגענומען צו זיך פֿאַר אַ טאָכטער.

8 Stalo se tedy, když vyšlo slovo královské a rozkaz jeho, a když shromážďováno bylo panen mnoho do Susan, města královského, pod stráž Hegai, že i Ester vzata byla do domu královského pod stráž Hegai, strážného nad ženami.

Gdy tedy rozgłosiło się rozporządzenie królewskie i prawo jego, i gdy zgromadzono dziewice liczne do zamku w Suzie pod nadzór Hegaja, sprowadzono i Esterę do pałacu królewskiego pod nadzór Hegaja, nadzorcy niewiast.

ח וַיְהִי בְּהִשָּׁמַע דְּבַר־הַמֶּלֶךְ וְדָתוֹ וּבְהִקָּבֵץ נְעָרוֹת
רַבּוֹת אֶל־שׁוּשַׁן הַבִּירָה אֶל־יַד הֵגָי וַתִּלָּקַח
אֶסְתֵּר אֶל־בֵּית הַמֶּלֶךְ אֶל־יַד הֵגַי שֹׁמֵר הַנָּשִׁים׃

און עס איז געווען, אַז דער אָנזאָג פֿון מלך און זײַן באַפֿעל איז באַקאַנט געוואָרן, און אַז פֿיל מיידלעך זײַנען אײַנגעזאַמלט געוואָרן אין דער הויפּטשטאָט שושַן, אונטער דער האַנט פֿון הֵגַין, אַזוי איז אויך אסתּר צוגענומען געאָוורן אין הויז פֿון מלך, אונטער דער האַנט פֿון הֵגַין דעם היטער פֿון די פֿרויען.

9 I líbila se jemu ta mladice, a našla milost u něho. Pročež i hned dal jí okrasu její a díl její, a sedm panen způsobných z domu královského; k tomu opatření její i jejích panen proměnil v lepší v domě ženském.

ט וַתִּיטַב הַנַּעֲרָה בְעֵינָיו וַתִּשָּׂא חֶסֶד לְפָנָיו וַיְבַהֵל אֶת־תַּמְרוּקֶיהָ וְאֶת־מָנוֹתֶהָ לָתֵת לָהּ וְאֵת שֶׁבַע הַנְּעָרוֹת הָרְאֻיוֹת לָתֶת־לָהּ מִבֵּית הַמֶּלֶךְ וַיְשַׁנֶּהָ וְאֶת־נַעֲרוֹתֶיהָ לְטוֹב בֵּית הַנָּשִׁים׃

A spodobała mu się ona dziewica i znalazła łaskę w oczach jego, tak że przyśpieszył właściwe dla niej namaszczenia i dary, siedm też należnych jej pokojowych z pałacu królewskiego przydał jej; nadto przemieścił ją wraz z jej pokojowemi do najprzedniejszej części gmachu niewiast.

און די מיידל איז ווילגעפֿעלן אין זײַנע אויגן, און זי האָט נושׂא חן געווען פֿאַר אים, און ער האָט געאײַלט מיט אירע זאַלבונגען און אירע גאָבן, און די זיבן מיידלעך וואָס דאַרפֿן איר געגעבן ווערן פֿון מלכס הויז; און ער האָט זי מיט אירע מיידלעך אויסגעצייכנט צום גוטן אין הויז פֿון די פֿרויען.

10 Neoznámila pak Ester lidu svého, ani rodiny své; nebo přikázal jí byl Mardocheus, aby nepravila.

י לֹא־הִגִּידָה אֶסְתֵּר אֶת־עַמָּהּ וְאֶת־מוֹלַדְתָּהּ כִּי מָרְדֳּכַי צִוָּה עָלֶיהָ אֲשֶׁר לֹא־תַגִּיד׃

Nie wyjawiła zaś Estera narodu i pochodzenia swego; przykazał jej bowiem Mardechai, aby tego nie wyjawiała.

אסתּר האָט ניט אויסגעזאָגט איר פֿאָלק און איר אָפּשטאַם, וואָרום אַזוי האָט איר מרדכי באַפֿוילן, אַז זי זאָל ניט אויסזאָגן.

11 Ale Mardocheus každého dne chodíval před síní domu ženského, aby zvěděl, jak se má Ester, a co se s ní děje.

יא וּבְכָל־יוֹם וָיוֹם מָרְדֳּכַי מִתְהַלֵּךְ לִפְנֵי חֲצַר בֵּית־הַנָּשִׁים לָדַעַת אֶת־שְׁלוֹם אֶסְתֵּר וּמַה־יֵּעָשֶׂה בָּהּ׃

Ale przechadzał się Mardechai codzień przed dworcem gmachu niewiast, aby się wywiadywać o powodzeniu Estery i co się z nią dzieje.

און טאָג פֿאַר טאָג איז מרדכי אַרומגעגאַנגען פֿאַר דעם הויף פֿון דעם הויז פֿון די פֿרויען געוואָר צו ווערן וואָס אסתּר מאַכט, און וואָס מיט איר געשעט.

12 Když pak přišel jistý čas jedné každé panny, aby vešla před krále Asvera, když se vyplnilo při ní podlé práva žen, za dvanácte měsíců, *(nebo za tolik dnů ozdobovaly se, šest měsíců olejem mirrovým, a šest měsíců věcmi vonnými a ozdobami ženskými)*,

יב וּבְהַגִּיעַ תֹּר נַעֲרָה וְנַעֲרָה לָבוֹא אֶל־הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ מִקֵּץ הֱיוֹת לָהּ כְּדָת הַנָּשִׁים שְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ כִּי כֵּן יִמְלְאוּ יְמֵי מְרוּקֵיהֶן שִׁשָּׁה חֳדָשִׁים בְּשֶׁמֶן הַמֹּר וְשִׁשָּׁה חֳדָשִׁים בַּבְּשָׂמִים וּבְתַמְרוּקֵי הַנָּשִׁים׃

A ile razy na którą dziewicę kolej nadchodziła, aby weszła do króla Ahaswera, po upływie ustanowionych dla każdej, wedle obowiązującego niewiasty przepisu, dwunastu miesięcy - bo tyle zajmują dni ich namaszczeń: sześć miesięcy olejkiem myrrowym, a sześć miesięcy balsamami i innemi pachnidłami dla kobiet.

און אַז עס האָט דערגרײַכט די ריי פֿון מיידל נאָך מיידל, צו קומען צום מלך אַחשורוש, נאָך דעם ווי זי האָט געהאַט צוועלף חדשים, לויט דעם אײַנפֿיר פֿאַר די פֿרויען — וואָרום אַזוי האָבן געמוזט דערפֿילט ווערן די טעג פֿון זייערע זאַלבונגען: זעקס חדשים מיט אייל פֿון מירע, און זעקס חדשים מיט בשׂמים און מיט זאַלבן פֿון פרויען —

13 A tak přicházela panna před krále. Cožkoli řekla, dávalo se jí, aby s tím šla z domu žen až k domu královskému.

יג וּבָזֶה הַנַּעֲרָה בָּאָה אֶל־הַמֶּלֶךְ אֵת כָּל־אֲשֶׁר
תֹּאמַר יִנָּתֵן לָהּ לָבוֹא עִמָּהּ מִבֵּית הַנָּשִׁים
עַד־בֵּית הַמֶּלֶךְ׃

Ile razy tedy która dziewica tak przygotowana do króla wchodziła, musiano jej dać wszystko czego zażądała, aby towarzyszyło jej od gmachu niewiast do pałacu królewskiego.

און אַז די מײדל איז דענצמאָל געגאַנגען צום מלך, פֿלעגט אַלץ װאָס זי פֿלעגט פֿאַרלאַנגען איר געגעבן װערן, מיטצוגײן מיט איר פֿון דעם הויז פֿון פֿרויען אין הויז פֿון מלך.

14 U večer vcházela k králi, a ráno zase odcházela do druhého domu ženského, pod stráž Saasgazy, komorníka královského, strážce ženin. Nepřicházela více k králi, ale jestliže se líbila králi, povolána bývala ze jména.

יד בָּעֶרֶב הִיא בָאָה וּבַבֹּקֶר הִיא שָׁבָה אֶל־בֵּית
הַנָּשִׁים שֵׁנִי אֶל־יַד שַׁעַשְׁגַז סְרִיס הַמֶּלֶךְ שֹׁמֵר
הַפִּילַגְשִׁים לֹא־תָבוֹא עוֹד אֶל־הַמֶּלֶךְ כִּי אִם־חָפֵץ
בָּהּ הַמֶּלֶךְ וְנִקְרְאָה בְשֵׁם׃

Wieczorem wchodziła, a rano wracała, już do drugiego gmachu niewiast, pod nadzór Szaasgaza trzebieńca królewskiego nadzorcy nałożnic; nie wolno jej było więcej do króla wchodzić, chyba jeśli król ją sobie upodobał a wtedy wzywano ją z imienia.

אין אָװנט איז זי געגאַנגען, און אין דער פֿרי האָט זי זיך אומגעקערט אין צװײטן הויז פֿון די פֿרויען, אונטער דער האַנט פֿון שַעַשגז דעם מלכס קאַמערדינער, דעם היטער פֿון די קעפּסװײַבער. זי פֿלעגט מער ניט קומען צום מלך, סײַדן דער מלך האָט זי באַגערט, און זי איז גערופֿן געװאָרן מיטן נאָמען.

15 Tedy když přišel čas jistý Estery, dcery Abichaile, strýce Mardocheova, kterouž byl vzal sobě za dceru, aby vešla k králi, nežádala ničeho, než což řekl Hegai komorník královský, strážce žen. I líbila se Ester všechněm, kteříž ji viděli.

טו וּבְהַגִּיעַ תֹּר־אֶסְתֵּר בַּת־אֲבִיחַיִל דֹּד מָרְדֳּכַי אֲשֶׁר
לָקַח־לוֹ לְבַת לָבוֹא אֶל־הַמֶּלֶךְ לֹא בִקְשָׁה דָּבָר
כִּי אִם אֶת־אֲשֶׁר יֹאמַר הֵגַי סְרִיס־הַמֶּלֶךְ שֹׁמֵר
הַנָּשִׁים וַתְּהִי אֶסְתֵּר נֹשֵׂאת חֵן בְּעֵינֵי כָּל־רֹאֶיהָ׃

Gdy tedy nadeszła kolej na Esterę, córkę Abichaila, stryja Mardechaja, który ją był za córkę przybrał, aby do króla weszła, nie zażądała niczego nad to, co zalecił Hegaj oblubieniec królewski, nadzorca niewiast. I znalazła Estera upodobanie u wszystkich, którzy ją widzieli.

און אַז עס האָט דערגרײכט די רײ פֿון אסתּר דער טאָכטער פֿון אַביחַיִל, מרדכיס פעטער, װאָס ער האָט גענומען צו זיך פֿאַר אַ טאָכטער, צו קומען צום מלך, האָט זי ניט פֿאַרלאַנגט קײן זאַך, אַחוץ װאָס הֵגַי דעם מלכס קאַמערדינער, דער היטער פֿון די פרויען, פֿלעגט זאָגן. און אסתּר האָט נושׂא חן געװען אין די אויגן פֿון אַלע װאָס האָבן זי געזען.

16 A tak vzata jest Ester k králi Asverovi do domu jeho královského, měsíce desátého, *(jenž jest měsíc Tebet)*, léta sedmého kralování jeho.

טז וַתִּלָּקַח אֶסְתֵּר אֶל־הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ אֶל־בֵּית
מַלְכוּתוֹ בַּחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי הוּא־חֹדֶשׁ טֵבֵת
בִּשְׁנַת־שֶׁבַע לְמַלְכוּתוֹ׃

I tak przywiedziona została Estera do króla Ahaswera do pałacu jego królewskiego, miesiąca dziesiątego czyli miesiąca Tebet, siódmego roku jego panowania,

און אסתּר איז גענומען געװאָרן צום מלך אַחַשװֵרוֹש אין זײַן קיניגלעכן הויז, אין צענטן חודש, דאָס איז דער חודש טֵבֵת, אין זיבעטן יאָר פֿון זײַן מלוכה.

17 I zamiloval král Ester nade všecky jiné ženy, a nalezla milost a lásku u něho nade všecky panny, tak že vstavil korunu královskou na hlavu její, a učinil ji královnou místo Vasti.

יז וַיֶּאֱהַב הַמֶּלֶךְ אֶת־אֶסְתֵּר מִכָּל־הַנָּשִׁים וַתִּשָּׂא־חֵן וָחֶסֶד לְפָנָיו מִכָּל־הַבְּתוּלֹת וַיָּשֶׂם כֶּתֶר־מַלְכוּת בְּרֹאשָׁהּ וַיַּמְלִיכֶהָ תַּחַת וַשְׁתִּי:

I pokochał król Esterę nad wszystkie niewiasty, i pozyskała łaskę i miłość jego nad wszystkie dziewice. I włożył dyadem królewski na głowę jej, i ustanowił ją królową miasto Waszti.

און דער מלך האָט ליב געקריגן אסתּרן מער פֿון אַלע ווײַבער, און זי האָט געקריגן בײַ אים חן און לײַטזעליקייט מער פֿון אַלע יונגפֿרויען, און ער האָט אָנגעטאָן אַ מַלכות-קרוין אויף איר קאָפּ, און האָט זי געמאַכט פֿאַר אַ מלכּה אָנשטאָט ושתּין.

18 K tomu také učinil král hody veliké všechněm knížatům svým a služebníkům svým, totiž hody Estery, a dal odpočinutí krajinám, a daroval je tak, jakž slušelo na krále.

יח וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ מִשְׁתֶּה גָדוֹל לְכָל־שָׂרָיו וַעֲבָדָיו אֵת מִשְׁתֵּה אֶסְתֵּר וַהֲנָחָה לַמְּדִינוֹת עָשָׂה וַיִּתֵּן מַשְׂאֵת כְּיַד הַמֶּלֶךְ:

Poczem wyprawił król ucztę wielką dla wszystkich książąt i sług swoich - ucztę na cześć Estery i udzielił ulgi dzielnicom i rozdawał dary, jak na szczodrobliwość króla przystało.

און דער מלך האָט געמאַכט אַ גרויסן מאָלצײַט פֿאַר אַלע זײַנע האַרן און זײַנע קנעכט, אַ מאָלצײַט פֿון אסתּרס וועגן. און ער האָט געמאַכט די מדינות אַ הנָחה, און געגעבן מתּנות מיט אַ קיניגלעכער האַנט.

19 A když podruhé shromažďovány byly panny, a Mardocheus seděl u brány královské,

יט וּבְהִקָּבֵץ בְּתוּלוֹת שֵׁנִית וּמָרְדֳּכַי יֹשֵׁב בְּשַׁעַר־הַמֶּלֶךְ:

Gdy tedy zbierano dziewice poraz wtóry, a Mardechai przebywał w bramie królewskiej,

און אַז יונגפֿרויען זײַנען אַ צווייט מאָל אײַנגעזאַמלט געוואָרן, און מרדכי איז געזעסן אין טויער פֿון מלך –

20 Ester pak neoznámila byla rodiny své a národu svého, jakž jí byl přikázal Mardocheus; nebo rozkázaní Mardocheovo Ester činila, jako i když chována byla u něho:

כ אֵין אֶסְתֵּר מַגֶּדֶת מוֹלַדְתָּהּ וְאֶת־עַמָּהּ כַּאֲשֶׁר צִוָּה עָלֶיהָ מָרְדֳּכָי וְאֶת־מַאֲמַר מָרְדֳּכַי אֶסְתֵּר עֹשָׂה כַּאֲשֶׁר הָיְתָה בְּאָמְנָה אִתּוֹ:

Nie wyjawiała Estera ani pochodzenia ani narodu swojego, tak jak był polecił jej Mardechai; spełniała bowiem zlecenia Mardechaja jak wówczas gdy pozostawała na wychowaniu u niego.

אסתּר האָט נאָך ניט געהאַט אויסגעזאָגט איר אָפּשטאַם און איר פֿאָלק, אַזוי ווי מרדכי האָט איר באַפֿוילן; וואָרום אסתּר האָט געטאָן וואָס מרדכי האָט איר אָנגעזאָגט, אַזוי ווי בעת זי איז געווען אין דערציונג בײַ אים –

21 V těch dnech, *(když Mardocheus sedal u brány královské)*, rozhněval se Bigtan a Teres, dva komorníci královští z strážných prahu, a smýšleli o to, aby vztáhli ruce na krále Asvera.

כא בַּיָּמִים הָהֵם וּמָרְדֳּכַי יֹשֵׁב בְּשַׁעַר־הַמֶּלֶךְ קָצַף בִּגְתָן וָתֶרֶשׁ שְׁנֵי־סָרִיסֵי הַמֶּלֶךְ מִשֹּׁמְרֵי הַסַּף וַיְבַקְשׁוּ לִשְׁלֹחַ יָד בַּמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרֹשׁ׃

W onež to dni, gdy Mardechai przebywał w bramie królewskiej rozgniewali się Bigtan i Teresz dwaj dworzanie królewscy z odźwiernych i chcieli podnieść rękę na króla Ahaswera.

אין יענע טעג, ווען מרדכי איז געזעסן אין טויער פֿון מלך, האָט געצערנט בגתָן און תֶּרֶש, צוויי קאַמערדינער פֿון מלך, פֿון די שוועלהיטער, און זיי האָבן געוואָלט אויסשטרעקן אַ האַנט אויפֿן מלך אַחַשוֵרוֹש.

22 Čehož dověděv se Mardocheus, oznámil to Ester královně, Ester pak oznámila králi jménem Mardocheovým.

כב וַיִּוָּדַע הַדָּבָר לְמָרְדֳּכַי וַיַּגֵּד לְאֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה וַתֹּאמֶר אֶסְתֵּר לַמֶּלֶךְ בְּשֵׁם מָרְדֳּכָי׃

Ale dowiedział się o tem Mardechai i opowiedział to Esterze, Estera zaś doniosła królowi w imieniu Mardechaja.

איז די זאַך דערוווּסט געוואָרן צו מרדכין, און ער האָט דערציילט אסתּר המלכּהן, און אסתּר האָט געזאָגט דעם מלך אין נאָמען פֿון מרדכין.

23 A když bylo toho vyhledáváno, našlo se tak. I oběšeni jsou ti oba na šibenici, a zapsáno jest to do kronik před králem.

כג וַיְבֻקַּשׁ הַדָּבָר וַיִּמָּצֵא וַיִּתָּלוּ שְׁנֵיהֶם עַל־עֵץ וַיִּכָּתֵב בְּסֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ׃

Gdy tedy rzecz ta zbadana i stwierdzona została, obwieszono obydwóch na szubienicy. Opisano to zaś w księdze roczników przechowanych przy królu.

און די זאַך איז נאָכגעזוכט געוואָרן, און איז אויסגעפֿונען געוואָרן, און זיי זײַנען ביידע אויפֿגעהאַנגען געוואָרן אויף אַ בוים; און עס איז פֿאַרשריבן געוואָרן אין בוך פֿון די צײַטגעשעענישן פֿאַר דעם מלך.

א אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה גִּדַּל הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ
אֶת־הָמָן בֶּן־הַמְּדָתָא הָאֲגָגִי וַיְנַשְּׂאֵהוּ וַיָּשֶׂם
אֶת־כִּסְאוֹ מֵעַל כָּל־הַשָּׂרִים אֲשֶׁר אִתּוֹ׃

1 Po těch věcech zvelebil král Asverus Amana syna Hammedatova Agagského, a vyvýšil ho, tak že vyzdvihl stolici jeho nade všecka jiná knížata, kteříž byli při něm.

נאָך די דאָזיקע געשעענישן האָט דער מלך אַחשורוֹש געגרייסט הָמָן דעם זון פֿון הַמְדָתאָן, דעם אֲגָגִי, און ער האָט אים דערהויבן און געשטעלט זײַן שטול איבער אַלע האַרן וואָס בײַ אים.

Po tych zdarzeniach wyniósł król Ahasweros Hamana, syna Hamedaty, agagitę, i wywyższył go, i umieścił krzesło jego ponad krzesła wszystkich książąt w otoczeniu swojem.

ב וְכָל־עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר־בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ כֹּרְעִים
וּמִשְׁתַּחֲוִים לְהָמָן כִּי־כֵן צִוָּה־לוֹ הַמֶּלֶךְ וּמָרְדֳּכַי
לֹא יִכְרַע וְלֹא יִשְׁתַּחֲוֶה׃

2 A všickni služebníci královští, kteříž vcházeli do brány královské, klaněli se a padali před Amanem; nebo tak přikázal o něm král. Ale Mardocheus se neklaněl, ani padal.

און אַלע קנעכט פֿון מלך וואָס אין מלכס טויער האָבן זיך געקניט און געבוקט צו הָמָנען, וואָרום אַזוי האָט דער מלך באַפֿוילן וועגן אים; נאָר מרדכי פֿלעגט זיך ניט קניִען און ניט בוקן.

Wszyscy też słudzy królewscy znajdujący się u bramy królewskiej zginali kolana i korzyli się przed Hamanem; bo tak zarządził względem niego król. Mardechai jednak nie uginał się i nie korzył się przed nim.

ג וַיֹּאמְרוּ עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר־בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ לְמָרְדֳּכָי
מַדּוּעַ אַתָּה עוֹבֵר אֵת מִצְוַת הַמֶּלֶךְ׃

3 Protož řekli služebníci královští, kteříž byli v bráně královské, Mardocheovi: Proč přestupuješ přikázaní královské?

האָבן די קנעכט פֿון מלך וואָס אין מלכס טויער געזאָגט צו מרדכין: פֿאַר וואָס טרעטסטו איבער דעם באַפֿעל פֿון מלך?

Rzekli tedy słudzy królewscy, znajdujący się w bramie królewskiej do Mardechaja: Czemu wykraczasz przeciw rozporządzeniu króla?

ד וַיְהִי באמרם כְּאָמְרָם אֵלָיו יוֹם וָיוֹם וְלֹא שָׁמַע
אֲלֵיהֶם וַיַּגִּידוּ לְהָמָן לִרְאוֹת הֲיַעַמְדוּ דִּבְרֵי מָרְדֳּכַי
כִּי־הִגִּיד לָהֶם אֲשֶׁר־הוּא יְהוּדִי׃

4 I stalo se, když o to s ním mluvívali každého dne, a neposlechl jich, že to oznámili Amanovi, aby viděli, bude-li stálý v svých slovích Mardocheus; nebo oznámil jim, že jest Žid.

און עס איז געווען, אַז זיי האָבן דאָס צו אים געזאָגט טאָג פֿאַר טאָג, און ער האָט ניט צוגעהערט צו זיי, אַזוי האָבן זיי דערציילט הָמָנען, כּדי צו זען אויב מרדכיס ווערטער וועלן באַשטיין; וואָרום ער האָט זיי געזאָגט אַז ער איז אַ ייִד.

A gdy powtarzali mu to codzień, a nie usłuchał ich, donieśli to Hamanowi, aby zobaczyć czy ostoi się wymówka Mardechaja, oświadczył im bowiem, że jest judejczykiem.

5 Vida pak Aman, že se Mardocheus neklaní, ani padá před ním, naplněn jest Aman prchlivostí.

ה וַיַּרְא הָמָן כִּי־אֵין מָרְדֳּכַי כֹּרֵעַ וּמִשְׁתַּחֲוֶה לוֹ וַיִּמָּלֵא הָמָן חֵמָה׃

Skoro zatem zauważył Haman, że się Mardechai nie ugina i nie korzy przed nim, uniósł się Haman płonącym gniewem.

און ווי הָמָן האָט געזוען אַז מרדכי קניט זיך ניט און בוקט זיך ניט צו אים, אַזוי איז הָמָן געוואָרן פול מיט גרימצאָרן.

6 Ale za malou věc sobě položil, vztáhnouti ruku na Mardochea samého, *(nebo byli oznámili jemu, z kterého by lidu byl Mardocheus).* Protož smýšlel Aman, aby zahubil národ Mardocheův, totiž všecky Židy, kteříž byli ve všem království Asverovu.

ו וַיִּבֶז בְּעֵינָיו לִשְׁלֹחַ יָד בְּמָרְדֳּכַי לְבַדּוֹ כִּי־הִגִּידוּ לוֹ אֶת־עַם מָרְדֳּכָי וַיְבַקֵּשׁ הָמָן לְהַשְׁמִיד אֶת־כָּל־הַיְּהוּדִים אֲשֶׁר בְּכָל־מַלְכוּת אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ עַם מָרְדֳּכָי׃

Jednak poczytywał to za niegodne podnieść rękę przeciw Mardechajowi samemu; doniesiono mu bowiem do jakiego narodu Mardechai należy, i tak przedsięwziął Haman wytępić wszystkich judejczyków w całem państwie Ahaswera, współplemieńców Mardechaja.

און ער האָט פֿאַראַכט אין זײַנע אויגן אויסצושטרעקן אַ האַנט אויף מרדכין אַליין; וואָרום מע האָט אים געזאָגט דאָס פאָלק פֿון מרדכין; נאָר הָמָן האָט געזוכט צו פֿאַרטיליקן אַלע ייִדן וואָס אין גאַנצן קיניגרײַך פֿון אַחַשוֵרוֹשן, דאָס פאָלק פֿון מרדכין.

7 Takž měsíce prvního, totiž měsíce Nísan, léta dvanáctého kralování Asverova, rozkázal uvrci pur, totiž los, před sebou ode dne ke dni, a od měsíce až do měsíce dvanáctého, jenž jest měsíc Adar.

ז בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן הוּא־חֹדֶשׁ נִיסָן בִּשְׁנַת שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה לַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ הִפִּיל פּוּר הוּא הַגּוֹרָל לִפְנֵי הָמָן מִיּוֹם לְיוֹם וּמֵחֹדֶשׁ לְחֹדֶשׁ שְׁנֵים־עָשָׂר הוּא־חֹדֶשׁ אֲדָר׃

Pierwszego tedy miesiąca, czyli miesiąca Nisan, dwunastego roku króla Ahaswera rzucono pur - to jest los - przed Hamanem na każdy dzień i na każdy miesiąc i padł los na miesiąc dwunasty, czyli na miesiąc Adar.

אין ערשטן חודש, דאָס איז חודש ניסן, אין צוועלפֿטן יאָר פֿון מלך אַחַשוֵרוֹש, האָט מען געוואָרפֿן אַ פּור, דאָס איז אַ גורל, פֿאַר הָמָנען, פֿון טאָג אויף טאָג, און פֿון חודש אויף חודש, ביז צום צוועלפטן חודש, דאָס איז חודש אָדֶר.

8 Nebo byl řekl Aman králi Asverovi: Jest lid jakýsi rozptýlený a roztroušený mezi lidem ve všech krajinách království tvého, jejichž práva rozdílná jsou ode všech národů, práv pak královských neostříhají. Protož králi není užitečné, nechati jich.

ח וַיֹּאמֶר הָמָן לַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ יֶשְׁנוֹ עַם־אֶחָד מְפֻזָּר וּמְפֹרָד בֵּין הָעַמִּים בְּכֹל מְדִינוֹת מַלְכוּתֶךָ וְדָתֵיהֶם שֹׁנוֹת מִכָּל־עָם וְאֶת־דָּתֵי הַמֶּלֶךְ אֵינָם עֹשִׂים וְלַמֶּלֶךְ אֵין־שֹׁוֶה לְהַנִּיחָם׃

Poczem rzekł Haman do króla Ahaswera: Istnieje pewien naród rozproszony a jednak odrębny między narodami we wszystkich dzielnicach państwa twojego; prawa ich wyróżniają się od praw każdego innego narodu, praw zaś króla nie spełniają, tak że nie jest pożądanem dla króla ich tak pozostawić.

און הָמָן האָט געזאָגט צום מלך אַחַשוֵרוֹש: פֿאַראַן איין פֿאָלק, צעזייט און צעשפּרייט צווישן די פֿעלקער אין אַלע מדינות פֿון דײַן קיניגרײַך, און זייערע געזעצן זײַנען אַנדערש ווי בײַ איטלעכן פֿאָלק, און די געזעצן פֿון מלך טוען זיי ניט, און דעם מלך לוינט זיך ניט זיי צו לאָזן בלײַבן.

9 Jestliže se králi za dobré vidí, nechť se napíše, aby je zahladili, a já deset tisíc centnéřů stříbra odvážím do rukou představeným té práci, aby je vnesli do komory královské.

Jeżeli to król za dobre uzna, niechaj się piśmiennie zarządzi; aby ich wytępiono, ja zaś odważę dziesięć tysięcy talentów do rąk zarządzających sprawami, aby je złożyli do skarbców królewskich.

ט אִם־עַל־הַמֶּלֶךְ טוֹב יִכָּתֵב לְאַבְּדָם וַעֲשֶׂרֶת אֲלָפִים כִּכַּר־כֶּסֶף אֶשְׁקוֹל עַל־יְדֵי עֹשֵׂי הַמְּלָאכָה לְהָבִיא אֶל־גִּנְזֵי הַמֶּלֶךְ׃

אויב דעם מלך איז ווילגעפעלן, זאָל געשריבן ווערן זיי אומצוברענגען, און איך וועל אָפּוועגן צען טויזנט צענטנער זילבער אויף די הענט פֿון די ווירטשאַפֿטער, אויף אַרײַנצוברענגען אין די שאַצקאַמערן פֿון מלך.

10 Tedy král sňav prsten svůj s ruky své, dal jej Amanovi synu Hammedatovu Agagskému, nepříteli Židovskému.

I zdjął król pierścień z ręki swojej i oddał go Hamanowi, synowi Hamedaty, agagicie, wrogowi judejczyków.

י וַיָּסַר הַמֶּלֶךְ אֶת־טַבַּעְתּוֹ מֵעַל יָדוֹ וַיִּתְּנָהּ לְהָמָן בֶּן־הַמְּדָתָא הָאֲגָגִי צֹרֵר הַיְּהוּדִים׃

האָט דער מלך אַראָפּגענומען זײַן זיגלרינג פֿון זײַן האַנט, און האָט אים געגעבן צו הָמָן דעם זון פֿון הַמדָתאָן, דעם אַגָגי, דעם צוֹרר-הַיהודים.

11 A řekl král Amanovi: Stříbro to daruji tobě i lid ten, abys naložil s ním, jakť se koli líbí.

Poczem rzekł do Hamana: Pieniądze te zostawiam tobie, niemniej i naród ów, abyś z nim postąpił jak za dobre uznasz.

יא וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְהָמָן הַכֶּסֶף נָתוּן לָךְ וְהָעָם לַעֲשׂוֹת בּוֹ כַּטּוֹב בְּעֵינֶיךָ׃

און דער מלך האָט געזאָגט צו הָמָנען: דאָס געלט ווערט דיר געשאָנקען, און אויך דאָס פֿאָלק, צו טאָן מיט אים ווי עס איז גוט אין דײַנע אויגן.

12 Protož povoláni jsou písaři královští téhož měsíce prvního třináctého dne, a psáno jest všecko tak, jakž přikázal Aman, k knížatům královským i vývodám, kteříž byli v jedné každé krajině, i hejtmanům jednoho každého národu, každé krajině vedlé písma jejího, a každému národu vedlé jazyku jeho; jménem krále Asvera psáno, a zapečetěno prstenem královským.

Powołano tedy pisarzy królewskich dnia trzynastego, pierwszego miesiąca; i ściśle tak jak to zarządził Haman rozpisano do satrapów królewskich i do namiestników pojedynczych dzielnic i do starostów pojedynczych narodów stosownie do pisma każdej dzielnicy i stosownie do języka każdego narodu; w imieniu króla Ahaswera spisano to i opieczętowano pierścieniem królewskim.

יב וַיִּקָּרְאוּ סֹפְרֵי הַמֶּלֶךְ בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן בִּשְׁלוֹשָׁה עָשָׂר יוֹם בּוֹ וַיִּכָּתֵב כְּכָל־אֲשֶׁר־צִוָּה הָמָן אֶל אֲחַשְׁדַּרְפְּנֵי־הַמֶּלֶךְ וְאֶל־הַפַּחוֹת אֲשֶׁר עַל־מְדִינָה וּמְדִינָה וְאֶל־שָׂרֵי עַם וָעָם מְדִינָה וּמְדִינָה כִּכְתָבָהּ וְעַם וָעָם כִּלְשׁוֹנוֹ בְּשֵׁם הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרֹשׁ נִכְתָּב וְנֶחְתָּם בְּטַבַּעַת הַמֶּלֶךְ׃

און ד שרײַבער פֿון מלך זײַנען גערופֿן געוואָרן אין ערשטן חודש, אין דרײַצנטן טאָג אין דעם, און עס איז געשריבן געוואָרן אַזוי ווי אַלץ וואָס הָמָן האָט באַפֿוילן, צו די סאַטראַפּן פֿון מלך, און צו די פֿירשטן וואָס איבער איטלעכער מדינה, און צו די האַרן פֿון איטלעכן פֿאָלק; איטלעכער מדינה לויט איר כּתב, און איטלעכן פֿאָלק לויט זײַן לשון, געשריבן אין נאָמען פֿון מלך אַחַשוֵרוֹש, און געחסמעט מיטן זיגלרינג פֿון מלך.

13 I jsou posláni listové po poslích do všech krajin královských, aby hubili, mordovali a vyhladili všecky Židy, od mladého až do starce, děti i ženy, jednoho dne, totiž třináctého, měsíce dvanáctého, *(jenž jest měsíc Adar)*, a loupeže jejich aby rozbitovali.

יג וְנִשְׁלוֹחַ סְפָרִים בְּיַד הָרָצִים אֶל־כָּל־מְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ לְהַשְׁמִיד לַהֲרֹג וּלְאַבֵּד אֶת־כָּל־הַיְּהוּדִים מִנַּעַר וְעַד־זָקֵן טַף וְנָשִׁים בְּיוֹם אֶחָד בִּשְׁלוֹשָׁה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ שְׁנֵים־עָשָׂר הוּא־חֹדֶשׁ אֲדָר וּשְׁלָלָם לָבוֹז׃

Poczem rozesłano te listy przez gońców do wszystkich dzielnic królewskich, aby wytępiono, wymordowano i zgładzono wszystkich judejczyków, zarówno młodych jak starych, dzieci i kobiety jednego dnia, mianowicie trzynastego dwunastego miesiąca - czyli miesiąca Adar - i aby mienie ich złupiono.

און בריוו זײַנען צעשיקט געוואָרן דורך דער האַנט פֿון לויפֿערס צו אַלע מדינות פֿון מלך, צו פֿאַרטיליקן, צו הרגען, און אומצוברענגען אַלע ייִדן, פֿון יונג ביז אַלט, קליינע קינדער און ווײַבער, אין איין טאָג, און דרײַצנטן טאָג פֿון צוועלפֿטן חודש, דאָס איז חודש אָדָר, און צו צערויבן זייער פֿאַרמעג.

14 Summa toho psání byla: Aby vyhlášeno bylo v jedné každé krajině a oznámeno všechněm národům, aby hotovi byli ke dni tomu.

יד פַּתְשֶׁגֶן הַכְּתָב לְהִנָּתֵן דָּת בְּכָל־מְדִינָה וּמְדִינָה גָּלוּי לְכָל־הָעַמִּים לִהְיוֹת עֲתִדִים לַיּוֹם הַזֶּה׃

Dosłowny odpis pisma opiewał, aby w każdej pojedynczej dzielnicy ogłoszono to rozporządzenie, aby jawne było wszystkim narodom, tak aby na dzień ten się przygotowały.

דער נוסח פֿון דעם געשריפֿטס זאָל אַרויסגעגעבן ווערן פֿאַר אַ באַפֿעל אין איטלעכער מדינה, באַקאַנט געמאַכט צו אַלע פֿעלקער, אַז זיי זאָלן זײַן אָנגעברייט פֿאַר דעם דאָזיקן טאָג.

15 Tedy vyjeli poslové stěží s poručením královským, a vyhlášeno jest to v Susan, městě královském. Král pak a Aman seděli, kvasíce, ale měšťané Susan zkormouceni byli.

טו הָרָצִים יָצְאוּ דְחוּפִים בִּדְבַר הַמֶּלֶךְ וְהַדָּת נִתְּנָה בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה וְהַמֶּלֶךְ וְהָמָן יָשְׁבוּ לִשְׁתּוֹת וְהָעִיר שׁוּשָׁן נָבוֹכָה׃

I tak odjechali gońce nagleni rozkazem królewskim gdy prawo na zamku w Suzie wydane zostało. Król zaś i Haman zasiedli do biesiady podczas gdy miasto Suza zdjęte było trwogą.

זײַנען די לויפֿערס אַרויס אין געאײַלט מיט דעם מלכס אָנזאָג, און דאָס געזעץ איז אַרויסגעגעבן געוואָרן אין דער הויפּטשטאָט שושַן. און דער מלך און הָמָן האָבן זיך געזעצט טרינקען, און די שטאָט שושַן איז געווען צעטומלט.

1 : Mardocheus pak zvěděv všecko to, což se bylo stalo, roztrhl roucho své, a vzal na sebe žíni a popel, a jda po městě, křičel křikem velikým a žalostným.

א וּמָרְדֳּכַי יָדַע אֶת־כָּל־אֲשֶׁר נַעֲשָׂה וַיִּקְרַע מָרְדֳּכַי אֶת־בְּגָדָיו וַיִּלְבַּשׁ שַׂק וָאֵפֶר וַיֵּצֵא בְּתוֹךְ הָעִיר וַיִּזְעַק זְעָקָה גְדֹלָה וּמָרָה׃

A dowiedziawszy się Mardechai o wszystkiem co się stało rozdarł tenże Mardechai szaty swoje i okrył się worem i popiołem i wyszedł na środek miasta, zawodząc krzykiem wielkim i gorzkim.

און ווי מרדכי האָט זיך דערוווּסט אַלץ וואָס איז געשען, אַזוי האָט מרדכי צעריסן זײַנע קליידער, און ער האָט אָנגעטאָן זאַק מיט אַש און ער איז אַרויסגעגאַנגען אין מיטן שטאָט, און האָט געשריִען אַ גרויס און ביטער געשריי.

2 A přišel až před bránu královskou; nebo žádný neměl vcházeti do brány královské v oděvu žíněném.

ב וַיָּבוֹא עַד לִפְנֵי שַׁעַר־הַמֶּלֶךְ כִּי אֵין לָבוֹא אֶל־שַׁעַר הַמֶּלֶךְ בִּלְבוּשׁ שָׂק׃

I tak przybył aż przed bramę królewską; albowiem do samej bramy królewskiej wzbronionem było wchodzić będąc ubrany worem.

און ער איז געקומען ביז צום מלכס טויער; וואָרום מע האָט ניט געטאָרט אַרײַנגיין אין מלכס טויער אין זאַק.

3 V každé také krajině i místě, kamžkoli slovo královské a výpověd jeho došla, kvílení veliké bylo od Židů, a půst, pláč i úpění, a žíni s popelem podestřeli sobě mnozí.

ג וּבְכָל־מְדִינָה וּמְדִינָה מְקוֹם אֲשֶׁר דְּבַר־הַמֶּלֶךְ וְדָתוֹ מַגִּיעַ אֵבֶל גָּדוֹל לַיְּהוּדִים וְצוֹם וּבְכִי וּמִסְפֵּד שַׂק וָאֵפֶר יֻצַּע לָרַבִּים׃

W każdej też pojedynczej dzielnicy, dokądkolwiek rozkaz królewski i rozporządzenie jego doszło, była żałoba wielka u judejczyków, i post i płacz i narzekanie: dla wielu z nich rozpostano wór i popiół.

און אין איטלעכער מדינה, ווּ נאָר דער אָנזאָג פֿון מלך און זײַן באַפֿעל איז אָנגעקומען, איז געווען אַ גרויס טרויער בײַ ייִדן, און אַ תּענית, און געוויין און קלאָג; זאַק און אַש האָבן פֿיל זיך אונטערגעבעט.

4 Pročež přišedše děvečky Estery a komorníci její, oznámili jí to. I zarmoutila se královna velmi, a poslala šaty, aby oblékli Mardochea, a aby vzali žíni jeho od něho. Ale on jich nepřijal.

ד וַתָּבוֹאינָה נַעֲרוֹת אֶסְתֵּר וְסָרִיסֶיהָ וַיַּגִּידוּ לָהּ וַתִּתְחַלְחַל הַמַּלְכָּה מְאֹד וַתִּשְׁלַח בְּגָדִים לְהַלְבִּישׁ אֶת־מָרְדֳּכַי וּלְהָסִיר שַׂקּוֹ מֵעָלָיו וְלֹא קִבֵּל׃

Gdy tedy pokojowe Estery i dworzanie jej przybyli i o tem jej donieśli wstrzęsła się królowa bólem wielkim. I posłała szaty, aby ubrano Mardechaja, i aby wór swój złożył; ale nie przyjął ich.

זײַנען געקומען אסתּרס מיידלעך און אירע קאַמערדינער, און האָבן איר דאָס דערציילט, און די מלכּה איז אויפֿגעציטערט געוואָרן, און זי האָט געשיקט קליידער אָנצוטאָן מרדכין, און אויסצוטאָן זײַן זאַק פֿון אים, אָבער ער האָט ניט אָנגענומען.

5 Tedy zavolavši Ester Hatacha, jednoho z komorníků královských, kteréhož jí byl dal za služebníka, poručila mu o Mardocheovi, aby přezvěděl, co a proč by to bylo.

Wezwała tedy Estera Hathacha, jednego z podkomorzych królewskich, którego jej był do służby wyznaczył i dała mu zlecenie do Mardechaja, aby się od tegoż dowiedział co to ma znaczyć i czemu się to dzieje.

ה וַתִּקְרָא אֶסְתֵּר לַהֲתָךְ מִסָּרִיסֵי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר הֶעֱמִיד לְפָנֶיהָ וַתְּצַוֵּהוּ עַל־מָרְדֳּכָי לָדַעַת מַה־זֶּה וְעַל־מַה־זֶּה׃

האָט אסתּר גערופֿן הַתָכן, איינעם פֿון דעם מלכס קאַמערדינער וואָס ער האָט געשטעלט פֿאַר איר, און זי האָט אים באַפֿוילן צו מרדכין, געוואָר צו ווערן וואָס דאָס איז, און פֿאַר וואָס דאָס איז.

6 Takž vyšel Hatach k Mardocheovi na ulici města, kteráž jest před branou královskou.

I tak wyszedł Hathach do Mardechaja na plac miejski znajdujący się przed bramą królewską.

ו וַיֵּצֵא הֲתָךְ אֶל־מָרְדֳּכָי אֶל־רְחוֹב הָעִיר אֲשֶׁר לִפְנֵי שַׁעַר־הַמֶּלֶךְ׃

איז הַתָך אַרויסגעגאַנגען צו מרדכין אויפֿן ברייטן פּלאַץ פֿון שטאָט וואָס פֿאַרן מלכס טויער,

7 I oznámil jemu Mardocheus všecko, co se mu přihodilo, i o té summě peněz, kterouž připověděl Aman dáti do komory královské proti Židům, k vyhlazení jich.

Opowiedział mu tedy Mardechai o wszystkiem co go spotkało, dając szczegółowe wyjaśnienie o pieniądzach, które przyrzekł Haman odważyć do skarbu królewskiego za judejczyków, aby ich wytracono.

ז וַיַּגֶּד־לוֹ מָרְדֳּכַי אֵת כָּל־אֲשֶׁר קָרָהוּ וְאֵת פָּרָשַׁת הַכֶּסֶף אֲשֶׁר אָמַר הָמָן לִשְׁקוֹל עַל־גִּנְזֵי הַמֶּלֶךְ ביהודיים בַּיְּהוּדִים לְאַבְּדָם׃

און מרדכי האָט אים דערציילט אַלץ וואָס אים איז געשען, און דעם באַטרעף פֿון דעם זילבער וואָס הָמָן האָט צוגעזאָגט אָפּצוּוועגן אין די שאַצקאַמערן פֿון מלך פֿאַר די ייִדן, כּדי זיי אומצוברענגען.

8 K tomu i přípis psané výpovědi, kteráž vyhlášena byla v Susan, aby zhubeni byli, dal jemu, aby ukázal Ester a oznámil jí, a aby jí rozkázal jíti k králi, a milosti hledati u něho, a prositi před tváří jeho za lid svůj.

Dosłowny też odpis piśmiennego rozporządzenia, które wydane zostało w Suzie celem ich wytępienia wręczył mu, aby go pokazał Esterze i powiadomił ją, i polecił jej, aby poszła do króla i błagała go, a wstawiła się u niego za ludem swoim.

ח וְאֶת־פַּתְשֶׁגֶן כְּתָב־הַדָּת אֲשֶׁר־נִתַּן בְּשׁוּשָׁן לְהַשְׁמִידָם נָתַן לוֹ לְהַרְאוֹת אֶת־אֶסְתֵּר וּלְהַגִּיד לָהּ וּלְצַוּוֹת עָלֶיהָ לָבוֹא אֶל־הַמֶּלֶךְ לְהִתְחַנֶּן־לוֹ וּלְבַקֵּשׁ מִלְּפָנָיו עַל־עַמָּהּ׃

אויך דעם נוסח פֿון דעם געשריבענעם באַפֿעל וואָס איז אַרויסגעגעבן געוואָרן אין שושַן זיי צו פֿאַרטיליקן, האָט ער אים געגעבן, צו ווײַזן אסתּרן, און איר דערציילן, און איר אָנזאָגן צו גיין צום מלך, צו בעטן בײַ אים, און זיך שתּדלען בײַ אים פֿאַר איר פֿאָלק.

9 Tedy přišel Hatach, a oznámil Ester slova Mardocheova.

I przybył Hathach i opowiedział Esterze słowa Mardechaja.

ט וַיָּבוֹא הֲתָךְ וַיַּגֵּד לְאֶסְתֵּר אֵת דִּבְרֵי מָרְדֳּכָי׃

איז הַתָך געקומען, און האָט דערציילט אסתּרן די ווערטער פֿון מרדכין.

10 I řekla Ester Hatachovi, a poručila mu oznámiti Mardocheovi:

י וַתֹּאמֶר אֶסְתֵּר לַהֲתָךְ וַתְּצַוֵּהוּ אֶל־מָרְדֳּכָי׃

Estera wszakże dała Hathachowi ponowne ustne zlecenie do Mardechaja:

און אסתּר האָט גערעדט צו הַתָכן און האָט אים באַפֿוילן צו מרדכין:

11 Všickni služebníci královští i lid krajin královských vědí, že kterýž by koli muž neb žena všel před krále do síně vnitřní, nejsa povolán, jedno právo o něm jest, aby hrdlo propadl, kromě toho, k komuž by král vztáhl berlu zlatou, že živ zůstane. Já pak nebyla jsem povolána, abych vešla k králi již třidceti dnů.

יא כָּל־עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ וְעַם־מְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ יוֹדְעִים אֲשֶׁר כָּל־אִישׁ וְאִשָּׁה אֲשֶׁר יָבוֹא־אֶל־הַמֶּלֶךְ אֶל־הֶחָצֵר הַפְּנִימִית אֲשֶׁר לֹא־יִקָּרֵא אַחַת דָּתוֹ לְהָמִית לְבַד מֵאֲשֶׁר יוֹשִׁיט־לוֹ הַמֶּלֶךְ אֶת־שַׁרְבִיט הַזָּהָב וְחָיָה וַאֲנִי לֹא נִקְרֵאתִי לָבוֹא אֶל־הַמֶּלֶךְ זֶה שְׁלוֹשִׁים יוֹם׃

Wszystkim sługom królewskim i ludom też dzielnic królewskich wiadomo, że dla każdego, czy to mężczyzna czy kobieta, któryby wszedł do króla, do dworca wewnętrznego nie będąc wezwanym, jedno istnieje prawo, aby śmierć poniósł, z wyjątkiem tego, do których król złote berło swe wyciągnął, aby życie zachował. Jam jednak już od trzydziestu dni nie wezwana, abym do króla weszła.

אַלע קנעכט פֿון מלך און דאָס פֿאָלק פֿון מלכס מדינות, ווייסן אַז איטלעכער מאַן אָדער פֿרוי וואָס גייט אַרײַן צום מלך אין אינעווייניקסטן הויף, ווען ער ווערט ניט גערופֿן, איז פֿאַר אים בלויז איין געזעץ, טייטן, סײַדן דער וואָס דער מלך שטרעקט אויס צו אים דעם גילדערנעם צעפּטער, ער בלײַבט לעבן; און איך בין ניט גערופֿן געוואָרן צו קומען פֿאַרן מלך שוין דרײַסיק טעג.

12 Ale když oznámili Mardocheovi slova Estery,

יב וַיַּגִּידוּ לְמָרְדֳּכָי אֵת דִּבְרֵי אֶסְתֵּר׃

Gdy tedy powtórzono Mardechajowi słowa Estery:

האָט מען דערציילט מרדכין די ווערטער פֿון אסתּרן.

13 Řekl Mardocheus, aby zase oznámeno bylo Esteře: Nemysl sobě, abys zachována býti mohla v domě královském ze všech Židů.

יג וַיֹּאמֶר מָרְדֳּכַי לְהָשִׁיב אֶל־אֶסְתֵּר אַל־תְּדַמִּי בְנַפְשֵׁךְ לְהִמָּלֵט בֵּית־הַמֶּלֶךְ מִכָּל־הַיְּהוּדִים׃

Kazał Mardechai odpowiedzieć Esterze: nie wyobrażaj sobie w duszy twojej, że ty sama ujdziesz z pośród wszystkich judejczyków, dla tego, że w pałacu królewskim się znajdujesz.

און מרדכי האָט געהייסן ענטפֿערן אסתּרן: זאָלסט ניט מיינען בײַ זיך, אַז דו פֿון אַלע ייִדן וועסט אַנטרונען ווערן אין מלכס הויז.

14 Nebo jestliže se umlčíš v tento čas, oddechnutí a vysvobození Židům přijde odjinud, ty pak a dům otce tvého zahynete. A kdo ví, ne pro tento-lis čas přišla k tomu království?

יד כִּי אִם־הַחֲרֵשׁ תַּחֲרִישִׁי בָּעֵת הַזֹּאת רֶוַח וְהַצָּלָה יַעֲמוֹד לַיְּהוּדִים מִמָּקוֹם אַחֵר וְאַתְּ וּבֵית־אָבִיךְ תֹּאבֵדוּ וּמִי יוֹדֵעַ אִם־לְעֵת כָּזֹאת הִגַּעַתְּ לַמַּלְכוּת׃

Bo jeślibyś rzeczywiście w czasie tym milczeć chciała tedy nadejdzie judejczykom wyzwolenie i ocalenie zkąd inąd ale ty i dom ojca twego zginiecie. A któż to wie, czyś nie gwoli temu właśnie czasowi królestwa dostąpiła!

וואָרום אויב שווייַגן וועסטו שווייַגן אין דער צייַט, וועט אַ דערלייַכטערונג און אַ רעטונג אויפֿשטיין פֿאַר ייִדן פֿון אַן אַנדער אָרט, און דו און דייַן פֿאָטערס הויז וועלן אונטערגיין. און ווער ווייס אויב דו האָסט ניט דערגרייכט די מלוכה פֿאַר אַזאַ צייַט ווי די?

15 I řekla Ester, aby zase oznámili Mardocheovi:

טו וַתֹּאמֶר אֶסְתֵּר לְהָשִׁיב אֶל־מָרְדֳּכָי׃

Kazała tedy Estera odpowiedzieć Mardechajowi:

האָט אסתּר געהייסן ענטפֿערן מרדכין:

16 Jdi a shromažď všecky Židy, což jest jich v Susan, a posťte se za mne, a nejezte ani píte za tři dni, v noci ani ve dne. Já podobně, i panny mé postiti se budou, a teprv vejdu k králi, což však neobyčejné jest, a jestližeť zahynu, nechť zahynu.

טז לֵךְ כְּנוֹס אֶת־כָּל־הַיְּהוּדִים הַנִּמְצְאִים בְּשׁוּשָׁן וְצוּמוּ עָלַי וְאַל־תֹּאכְלוּ וְאַל־תִּשְׁתּוּ שְׁלֹשֶׁת יָמִים לַיְלָה וָיוֹם גַּם־אֲנִי וְנַעֲרֹתַי אָצוּם כֵּן וּבְכֵן אָבוֹא אֶל־הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר לֹא־כַדָּת וְכַאֲשֶׁר אָבַדְתִּי אָבָדְתִּי׃

Idź, zgromadź wszystkich judejczyków, znajdujących się w Suzie, a pośćcie za mnie: nie jedzcie mianowicie i nie pijcie przez trzy dni, ani w nocy ani we dnie; ja też i panny moje będę również pościła. Poczem wnijdę do króla, choć to przeciwne prawu; a jeśli mi zginąć, niechaj zginę!

גיי זאַמל אייַן אַלע ייִדן וואָס געפֿינען זיך אין שושַן, און פֿאַסט פֿאַר מיר, און איר זאָלט ניט עסן און ניט טרינקען דרייַ טעג, נאַכט און טאָג; אויך איך און מייַנע מיידלעך וועלן אַזוי פֿאַסטן. און אַזוי וועל איך גיין צום מלך, וואָס איז ניט לויט געזעץ; און אַז איך וועל אונטערגיין, וועל איך אונטערגיין.

17 Tedy šel Mardocheus, a učinil všecko tak, jakž mu poručila Ester.

יז וַיַּעֲבֹר מָרְדֳּכָי וַיַּעַשׂ כְּכֹל אֲשֶׁר־צִוְּתָה עָלָיו אֶסְתֵּר׃

I odszedł Mardechai, i uczynił ściśle tak, jak mu poleciła Estera.

איז מרדכי אַוועק, און האָט געטאָן אַזוי ווי אַלץ וואָס אסתּר האָט אים באַפֿוילן.

1 Stalo se potom dne třetího, obléknši se Ester v roucho královské, postavila se v síni vnitřní domu královského, naproti pokoji královskému. Král pak seděl na stolici své královské, v pokoji královském naproti dveřím domu.

Dnia trzeciego tedy włożyła Estera strój królewski i stanęła w dworcu wewnętrznym pałacu królewskiego, wprost pałacu królewskiego, podczas gdy król siedział na stolicy swej królewskiej, w pałacu królewskim wprost wejścia do pałacu.

וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַתִּלְבַּשׁ אֶסְתֵּר מַלְכוּת א
וַתַּעֲמֹד בַּחֲצַר בֵּית־הַמֶּלֶךְ הַפְּנִימִית נֹכַח בֵּית
הַמֶּלֶךְ וְהַמֶּלֶךְ יוֹשֵׁב עַל־כִּסֵּא מַלְכוּתוֹ בְּבֵית
הַמַּלְכוּת נֹכַח פֶּתַח הַבָּיִת:

און עס איז געווען אויפֿן דריטן טאָג, האָט אסתּר זיך אָנגעטאָן מַלכותדיק, און האָט זיך געשטעלט אין אינעווייניקסטן הויף פֿון מלכס הויז אַקעגן מלכס הויז; און דער מלך איז געזעסן אויף זײַן קיניגלעכן טראָן אין קיניגלעכן הויז, אַקעגן דעם אײַנגאַנג פֿון הויז.

2 Stalo se, pravím, když uzřel král Ester královnu, ana stojí v síni, že milostí jsa k ní nakloněn, vztáhl král k Ester berlu zlatou, kterouž držel v ruce své. Tedy přistoupivši Ester, dotkla se konce berly.

A gdy ujrzał król Esterę królowę, stojącą w dworcu, znalazła łaskę w oczach jego, i wyciągnął król ku Esterze złote berło, które trzymał w ręce swojej. I przystąpiła Estera i dotknęła się końca berła.

וַיְהִי כִרְאוֹת הַמֶּלֶךְ אֶת־אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה עֹמֶדֶת ב
בֶּחָצֵר נָשְׂאָה חֵן בְּעֵינָיו וַיּוֹשֶׁט הַמֶּלֶךְ לְאֶסְתֵּר
אֶת־שַׁרְבִיט הַזָּהָב אֲשֶׁר בְּיָדוֹ וַתִּקְרַב אֶסְתֵּר
וַתִּגַּע בְּרֹאשׁ הַשַּׁרְבִיט:

איז ווי דער מלך האָט דערזען אסתּר המלכּה שטייענדיק אין הויף, האָט זי נוֹשׂא חן געווען אין זײַנע אויגן, און דער מלך האָט אויסגעשטרעקט צו אסתּרן דעם גילדערנעם צעפּטער וואָס אין זײַן האַנט, און אסתּר האָט גענענט, און האָט אָנגערירט דעם שפּיץ צעפּטער.

3 I řekl jí král: Co jest tobě, královno Ester? A jaká jest prosba tvá? Až do polovice království dáno bude tobě.

I rzekł do niej król: Cóż tobie, Estero królowo, a jakież żądanie twoje? Choćby o połowę szło królestwa, użyczonem ci będzie!

וַיֹּאמֶר לָהּ הַמֶּלֶךְ מַה־לָּךְ אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה ג
וּמַה־בַּקָּשָׁתֵךְ עַד־חֲצִי הַמַּלְכוּת וְיִנָּתֵן לָךְ:

האָט דער מלך צו איר געזאָגט: וואָס איז דיר, אסתּר המלכּה? און וואָס איז דײַן בקשה? אַפֿילו ביז אַ האַלבער מלוכה זאָל דיר געגעבן ווערן.

4 Odpověděla Ester: Jestliže se králi za dobré vidí, nechať přijde král s Amanem dnes na hody, kteréž jsem jemu připravila.

I odpowiedziała Estera: Jeżeli to król za dobre uzna, niechaj raczy przyjść dzisiaj król wraz z Hamanem na ucztę, którąm przygotowała dla niego.

וַתֹּאמֶר אֶסְתֵּר אִם־עַל־הַמֶּלֶךְ טוֹב יָבוֹא הַמֶּלֶךְ ד
וְהָמָן הַיּוֹם אֶל־הַמִּשְׁתֶּה אֲשֶׁר־עָשִׂיתִי לוֹ:

האָט אסתּר געזאָגט: אויב דעם מלך איז ווילגעפֿעלן, זאָל דער מלך און הָמָן קומען הײַנט צו דעם מאָלצײַט וואָס איך האָב פֿאַר אים געמאַכט.

5 I řekl král: Zavolejte rychle Amana, ať naplní žádost Estery. A tak přišel král s Amanem na hody, kteréž byla připravila Ester.

ה וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ מַהֲרוּ אֶת־הָמָן לַעֲשׂוֹת אֶת־דְּבַר אֶסְתֵּר וַיָּבֹא הַמֶּלֶךְ וְהָמָן אֶל־הַמִּשְׁתֶּה אֲשֶׁר־עָשְׂתָה אֶסְתֵּר׃

I rzekł król: Sprowadźcie czem rychlej Hamana, abyśmy życzenie Estery spełnili! Gdy tedy przybył król wraz z Hamanem na oną ucztę, którą przygotowała Estera,

האָט דער מלך געזאָגט: אײַלט אַהער הָמָנען, צו טאָן דאָס וואָרט פֿון אסתּרן. און דער מלך און הָמָן זײַנען געקומען צו דעם מאָלצײַט וואָס אסתּר האָט געמאַכט.

6 Potom řekl král k Ester, napiv se vína. Jaká jest žádost tvá? A budeť dáno. Aneb jaká jest prosba tvá? Bys pak žádala až do polovice království, staneť se.

ו וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְאֶסְתֵּר בְּמִשְׁתֵּה הַיַּיִן מַה־שְּׁאֵלָתֵךְ וְיִנָּתֵן לָךְ וּמַה־בַּקָּשָׁתֵךְ עַד־חֲצִי הַמַּלְכוּת וְתֵעָשׂ׃

Rzekł król do Estery biesiadując przy winie: Jakaż prośba twoja, aby ci spełnioną została i jakież życzenie twoje? Choćby o połowę szło królestwa, użyczonem ci będzie!

און דער מלך האָט געזאָגט צו אסתּרן אויף דעם ווײַנמאָלצײַט: וואָס נאָר דײַן פֿאַרלאַנג, וועט דיר געגעבן ווערן, און וואָס נאָר דײַן בקשה, אַפֿילו ביז אַ האַלבער מלוכה וועט געטאָן ווערן.

7 I odpověděla Ester: Žádost má a prosba má jest:

ז וַתַּעַן אֶסְתֵּר וַתֹּאמַר שְׁאֵלָתִי וּבַקָּשָׁתִי׃

I odpowiedziała Estera, i rzekła: Oto prośba moja, i życzenie moje:

האָט אסתּר געענטפֿערט און האָט געזאָגט: מײַן פֿאַרלאַנג און מײַן בקשה –

8 Nalezla-li jsem milost u krále, a jestliže se králi za dobré vidí povoliti žádosti mé, a naplniti prosbu mou, aby ještě přišel král i Aman na hody, kteréž jim připravím, a zítra učiním podlé slova královského.

ח אִם־מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ וְאִם־עַל־הַמֶּלֶךְ טוֹב לָתֵת אֶת־שְׁאֵלָתִי וְלַעֲשׂוֹת אֶת־בַּקָּשָׁתִי יָבוֹא הַמֶּלֶךְ וְהָמָן אֶל־הַמִּשְׁתֶּה אֲשֶׁר אֶעֱשֶׂה לָהֶם וּמָחָר אֶעֱשֶׂה כִּדְבַר הַמֶּלֶךְ׃

Jeślim znalazła łaskę w oczach króla, i jeśli to król za dobre uzna, aby zadość uczynił prośbie mojej, a spełnił życzenie moje, niechaj raczy przyjść jeszcze król wraz z Hamanem na ucztę, którą przygotuję dla nich; jutro zaś uczynię wedle życzenia króla.

אויב איך האָב געפֿונען לײַטזעליקייט אין די אויגן פֿון מלך, און אויב דעם מלך איז ווילגעפֿעלן צו געבן מײַן פֿאַרלאַנג און צו טאָן מײַן בקשה – זאָל דער מלך און הָמָן קומען צו דעם מאָלצײַט וואָס איך וועל זיי מאַכן; און מאָרגן וועל איך טאָן אַזוי ווי דאָס וואָרט פֿון מלך.

9 A tak vyšel Aman dne toho, vesel jsa a dobré mysli. Ale když viděl Aman Mardochea v bráně královské, že ani nepovstal, ani se nehnul před ním, naplněn jest Aman hněvem proti Mardocheovi.

ט וַיֵּצֵא הָמָן בַּיּוֹם הַהוּא שָׂמֵחַ וְטוֹב לֵב וְכִרְאוֹת
הָמָן אֶת־מָרְדֳּכַי בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ וְלֹא־קָם וְלֹא־זָע
מִמֶּנּוּ וַיִּמָּלֵא הָמָן עַל־מָרְדֳּכַי חֵמָה:

I odszedł Haman onegoż dnia wesół i dobrej myśli. Gdy jednak spostrzegł Haman Mardechaja w dworcu królewskim, który ani powstał ani drgnął przed nim, uniósł się Haman na Mardechaja płonącym gniewem.

און הָמָן איז אַרויסגעגאַנגען אין יענעם טאָג פֿריילעך און מיט אַן אויפֿגעראַמטן האַרצן. אָבער ווי הָמָן האָט געזען מרדכין אין טויער פֿון מלך, אַז ניט ער האָט זיך אויפֿגעשטעלט און ניט ער האָט זיך גערירט פֿאַר אים, אַזוי איז הָמָן פֿול געוואָרן מיט גרימצאָרן אויף מרדכין.

10 A však zdržel se Aman, až přišel do domu svého, a poslav, povolal přátel svých a Zeres ženy své.

י וַיִּתְאַפַּק הָמָן וַיָּבוֹא אֶל־בֵּיתוֹ וַיִּשְׁלַח וַיָּבֵא
אֶת־אֹהֲבָיו וְאֶת־זֶרֶשׁ אִשְׁתּוֹ:

Pohamował się wszakże Haman; ale przybywszy do domu swojego posłał i kazał sprowadzić przyjaciół swoich i Zeresz żonę swoję.

אָבער הָמָן האָט זיך אײַנגעהאַלטן, און ער איז אַוועק אין זײַן הויז און האָט געשיקט און געבראַכט זײַנע גוטע פֿרײַנט, און זײַן ווײַב זֶרֶש.

11 I vypravoval jim Aman o slávě bohatství svého, i o množství synů svých, i o všem, čímž ho zvelebil král, a jak ho vyvýšil nad knížata i služebníky královské.

יא וַיְסַפֵּר לָהֶם הָמָן אֶת־כְּבוֹד עָשְׁרוֹ וְרֹב בָּנָיו וְאֵת
כָּל־אֲשֶׁר גִּדְּלוֹ הַמֶּלֶךְ וְאֵת אֲשֶׁר נִשְּׂאוֹ
עַל־הַשָּׂרִים וְעַבְדֵי הַמֶּלֶךְ:

I opowiedział im Haman o wielkiem bogactwie swojem i o mnóstwie synów swoich, i o tem wszystkiem jak go wyniósł król i jak go wywyższył ponad książęta i sługi królewskie.

און הָמָן האָט אויסדערציילט פֿאַר זיי זײַן גרויס עשירות, און זײַנע פֿיל קינדער, און אַלצדינג ווי אַזוי דער מלך האָט אים געגרייסט, און ווי אַזוי ער האָט אים דערהויבן איבער די האַרן און די קנעכט פֿון מלך.

12 A doložil Aman: Nadto nepozvala Ester královna s králem na hody, kteréž byla připravila jen mne, a ještě i k zejtří pozván jsem od ní s králem.

יב וַיֹּאמֶר הָמָן אַף לֹא־הֵבִיאָה אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה
עִם־הַמֶּלֶךְ אֶל־הַמִּשְׁתֶּה אֲשֶׁר־עָשָׂתָה כִּי
אִם־אוֹתִי וְגַם־לְמָחָר אֲנִי קָרוּא־לָהּ עִם־הַמֶּלֶךְ:

I dodał Haman: Tak, nawet królowa Estera nie przywiodła nikogo wraz z królem na ucztę, którą przygotowała okrom mnie, i na jutro też zaproszony jestem do niej wraz z królem.

און הָמָן האָט געזאָגט: אויך האָט אסתּר המלכּה ניט געלאָזט קומען קיינעם מיטן מלך צו דעם מאָלצײַט וואָס זי האָט געמאַכט נאָר בלויז מיך, און אויך אויף מאָרגן בין איך פֿאַרבעטן צו איר מיטן מלך.

13 Ale všecko to nic mi neprospívá, pokudžkoli
vídám Mardochea, toho Žida, sedati u brány
královské.

וְכָל־זֶה אֵינֶנּוּ שֹׁוֶה לִי בְּכָל־עֵת אֲשֶׁר אֲנִי רֹאֶה יג
אֶת־מָרְדֳּכַי הַיְּהוּדִי יוֹשֵׁב בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ׃

Ale to wszystko nie zadawala mnie, póki widzę jeszcze judejczyka Mardechaja, przebywającego w dworcu królewskim.

אָבער דאָס אַלץ איז מיר נישט ווערט, איטלעכס מאָל וואָס איך זע מרדכי דעם ייִדן זיצן אין טויער פֿון מלך.

14 Řekla jemu Zeres žena jeho, i všickni přátelé
jeho: Nechť udělají šibenici zvýši padesáti
loket, a ráno rci králi, aby na ní oběsili
Mardochea, a vejdi s králem na hody vesele. I
líbila se ta rada Amanovi, a rozkázal postaviti
šibenici.

וַתֹּאמֶר לוֹ זֶרֶשׁ אִשְׁתּוֹ וְכָל־אֹהֲבָיו יַעֲשׂוּ־עֵץ גָּבֹהַּ יד
חֲמִשִּׁים אַמָּה וּבַבֹּקֶר אֱמֹר לַמֶּלֶךְ וְיִתְלוּ
אֶת־מָרְדֳּכַי עָלָיו וּבֹא־עִם־הַמֶּלֶךְ אֶל הַמִּשְׁתֶּה
שָׂמֵחַ וַיִּיטַב הַדָּבָר לִפְנֵי הָמָן וַיַּעַשׂ הָעֵץ׃

Rzekła mu tedy Zeresz, żona jego, i wszyscy jego przyjaciele: Niechaj przygotują szubienicę na pięćdziesiąt łokci wysoką, jutro zaś zrana powiesz królowi aby obwieszono na niej Mardechaja; poczem pójdziesz wraz z królem wesół na ucztę! I spodobała się ta rada Hamanowi, i przygotował szubienicę.

האָט צו אים געזאָגט זײַן ווײַב זֶרֶש, און אַלע זײַנע גוטע פֿרײַנט: זאָל מען מאַכן אַ תּלִיֶה פֿופֿציק אײַלן הויך, און אין דער פֿרי זאָג דעם מלך, מע זאָל אויפֿהענגען אויף איר מרדכין; און גיי אַ פֿריילעכער מיט דעם מלך צום מאָלצײַט. איז די זאַך וווילגעפֿעלן פֿאַר הָמָנען, און ער האָט געמאַכט די תּלִיֶה.

1 Té noci král nemoha spáti, rozkázal přinésti knihy pamětné, kroniky, kteréž čteny byly před králem.

Tejże nocy odbiegł króla sen. Rozkazał tedy, aby przyniesiono księgę pamiętników, roczniki dziejowe, a czytano je przed królem.

א בַּלַּיְלָה הַהוּא נָדְדָה שְׁנַת הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר לְהָבִיא אֶת־סֵפֶר הַזִּכְרֹנוֹת דִּבְרֵי הַיָּמִים וַיִּהְיוּ נִקְרָאִים לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ׃

אין יענער נאַכט האָט זיך אָפּגעטאָן דער שלאָף פֿון מלך, און ער האָט געהייסן ברענגען דעם ספֿר-הזכרונות פֿון די צײַט געשעענישן, און זיי זײַנען פֿאָרגעלייענט געוואָרן פֿאַרן מלך.

2 I našli zapsáno, že pověděl Mardocheus na Bigtana a Teresa, dva komorníky královské z těch, jenž ostříhali prahu, že ukládali vztáhnouti ruku na krále Asvera.

I znalazła się tam wzmianka, jako doniósł Mardechai o Bigthanie i Theresie, dwóch dworzanach królewskich z pośród odźwiernych, którzy umyślili targnąć się na króla Ahaswera.

ב וַיִּמָּצֵא כָתוּב אֲשֶׁר הִגִּיד מָרְדֳּכַי עַל־בִּגְתָנָא וָתֶרֶשׁ שְׁנֵי סָרִיסֵי הַמֶּלֶךְ מִשֹּׁמְרֵי הַסַּף אֲשֶׁר בִּקְשׁוּ לִשְׁלֹחַ יָד בַּמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ׃

איז געפֿונען געוואָרן פֿאַרשריבן אַז מרדכי האָט אויסגעזאָגט אויף בגתנאָ און תּרש, די צוויי קאַמערדינער פֿון מלך, פֿון די שוועלהיטער, וואָס האָבן געזוכט אויסצושטרעקן אַ האַנט אויפֿן מלך אַחשוורוש.

3 Tedy řekl král: Čím jest poctěn, neb jak zveleben Mardocheus za to? Odpověděli služebníci královští, dvořané jeho: Není jemu nic dáno.

I zapytał się król: Jakież odznaczenie i wyróżnienie okazano Mardechajowi za to? I odpowiedzieli słudzy królewscy usługujący mu, i rzekli: Nie uczyniono mu nic za to.

ג וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ מַה־נַּעֲשָׂה יְקָר וּגְדוּלָּה לְמָרְדֳּכַי עַל־זֶה וַיֹּאמְרוּ נַעֲרֵי הַמֶּלֶךְ מְשָׁרְתָיו לֹא־נַעֲשָׂה עִמּוֹ דָּבָר׃

האָט דער מלך געזאָגט: וואָס פֿאַר אַ כּבֿוד און גדולה איז געטאָן געוואָרן מרדכין דערפֿאַר? האָבן געזאָגט די יונגען פֿון מלך, זײַנע משרתים: קיין זאַך איז מיט אים ניט געטאָן געוואָרן.

4 I řekl král: Kdo jest v síni? *(Aman pak byl přišel do síně domu královského zevnitřní, mluviti s králem, aby oběšen byl Mardocheus na šibenici, kterouž jemu připravil.)*

Tedy zapytał król: Któż w dworcu? Haman zaś przybył właśnie do zewnętrznego dworca królewskiego celem uproszenia króla, aby obwieszono Mardechaja na szubienicy, którą przygotował dla niego.

ד וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ מִי בֶחָצֵר וְהָמָן בָּא לַחֲצַר בֵּית־הַמֶּלֶךְ הַחִיצוֹנָה לֵאמֹר לַמֶּלֶךְ לִתְלוֹת אֶת־מָרְדֳּכַי עַל־הָעֵץ אֲשֶׁר־הֵכִין לוֹ׃

האָט דער מלך געזאָגט: ווער איז אין הויף? ערשט המן קומט אין אויסווייניקסטן הויף פֿון דעם מלכס הויז, צו זאָגן דעם מלך, מע זאָל אויפֿהענגען מרדכין אויף דער תּליה וואָס ער האָט צוגעגרייט פֿאַר אים.

5 Odpověděli králi služebníci jeho: Aj, Aman stojí v síni. Řekl král: Nechť vejde sem.

ה וַיֹּאמְרוּ נַעֲרֵי הַמֶּלֶךְ אֵלָיו הִנֵּה הָמָן עֹמֵד בֶּחָצֵר וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ יָבוֹא׃

I odpowiedzieli mu słudzy królewscy: Oto Haman stoi w dworcu. I rozkazał król: Niechaj wnijdzie!

האָבן די יונגען פֿון מלך צו אים געזאָגט: אָט שטייט הָמָן אין הויף. האָט דער מלך געזאָגט: זאָל ער אַרײַנקומען.

6 Takž všel Aman. Jemuž řekl král: Co sluší učiniti muži tomu, kteréhož by chtěl král ctíti? *(Aman řekl sám v sobě: Kohož by jiného chtěl král více ctíti, nežli mne?)*

ו וַיָּבוֹא הָמָן וַיֹּאמֶר לוֹ הַמֶּלֶךְ מַה־לַּעֲשׂוֹת בָּאִישׁ אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ חָפֵץ בִּיקָרוֹ וַיֹּאמֶר הָמָן בְּלִבּוֹ לְמִי יַחְפֹּץ הַמֶּלֶךְ לַעֲשׂוֹת יְקָר יוֹתֵר מִמֶּנִּי׃

A gdy wszedł Haman zapytał go się król: Cóż należy czynić mężowi, którego król uczcić pragnie? Pomyślał tedy Haman w sercu swojem: Kogóż by pragnął król uczcić więcej nademnie?

איז הָמָן אַרײַנגעקומען, און דער מלך האָט צו אים געזאָגט: וואָס דאַרף מען טאָן מיט אַ מאַן וואָס דער מלך וויל אים אָנטאָן כבוד? האָט הָמָן געקלערט בײַ זיך אין האַרצן: וועמען וועט דער מלך וועלן אָנטאָן כבוד אַחוץ מיר?

7 Odpověděl Aman králi: Muži tomu,jehož král ctíti chce,

ז וַיֹּאמֶר הָמָן אֶל־הַמֶּלֶךְ אִישׁ אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ חָפֵץ בִּיקָרוֹ׃

I odpowiedział Haman królowi: Jeśliby król którego męża uczcić pragnął -

און הָמָן האָט געזאָגט צום מלך: אַ מאַן וואָס דער מלך וויל אים אָנטאָן כבוד –

8 Ať přinesou roucho královské, do kteréhož se král obláčí, a přivedou koně, na kterémž jezdí král, a vstaví korunu královskou na hlavu jeho.

ח יָבִיאוּ לְבוּשׁ מַלְכוּת אֲשֶׁר לָבַשׁ־בּוֹ הַמֶּלֶךְ וְסוּס אֲשֶׁר רָכַב עָלָיו הַמֶּלֶךְ וַאֲשֶׁר נִתַּן כֶּתֶר מַלְכוּת בְּרֹאשׁוֹ׃

Niechaj wezmą szatę królewską, którą przyodziany był król, i rumaka, którego dosiadał król, a na którego głowie umieszczony dyadem królewski,

זאָל מען ברענגען אַ מַלכותדיק קלייד וואָס דער מלך האָט זיך דערין אָנגעקליידט, און אַ פֿערד וואָס דער מלך איז אויף אים געריטן, און וואָס אַ מַלכותדיקע קרוין איז אָנגעטאָן געוואָרן אויף זײַן קאָפּ.

9 A dadouce roucho to i koně toho v ruku některého z nejznamenitějších knížat královských, ať oblekou muže toho, jehož král chce ctíti, a ať jej vodí na koni po ulici města, a volají před ním: Tak se má státi muži tomu, jehož král ctíti chce.

ט וְנָתוֹן הַלְּבוּשׁ וְהַסּוּס עַל־יַד־אִישׁ מִשָּׂרֵי הַמֶּלֶךְ הַפַּרְתְּמִים וְהִלְבִּישׁוּ אֶת־הָאִישׁ אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ חָפֵץ בִּיקָרוֹ וְהִרְכִּיבֻהוּ עַל־הַסּוּס בִּרְחוֹב הָעִיר וְקָרְאוּ לְפָנָיו כָּכָה יֵעָשֶׂה לָאִישׁ אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ חָפֵץ בִּיקָרוֹ׃

I niechaj podadzą szatę i rumaka tego jednemu z książąt królewskich z pośród naczelników najprzedniejszych, aby ubrano nią onego męża, którego król uczcić pragnie, a oprowadzano go na tym rumaku po placu miejskim, a wołano przed nim: Tak dzieje się mężowi, którego król uczcić pragnie!

און מע זאָל געבן דאָס קלייד און דעם פֿערד אויף דער האַנט פֿון איינעם פֿון די האַרן פֿון מלך, די אַדלײַט, און מע זאָל אָנקליידן דעם מאַן וואָס דער מלך וויל אים אָנטאָן כּבֿוד, און מע זאָל אים מאַכן רײַטן אויפֿן פֿערד דורך דער ברייטער גאַס פֿון שטאָט, און אויסרופֿן פֿאַר אים: אַזוי ווערט געטאָן צו דעם מאַן וואָס דער מלך וויל אים אָנטאָן כבוד.

10 Tedy řekl král Amanovi: Pospěš, vezmi to roucho a koně, jakž jsi řekl, a učiň to Mardocheovi Židu, kterýž sedí v bráně královské. Nepomíjejž ničeho ze všeho toho, což jsi mluvil.

י וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְהָמָן מַהֵר קַח אֶת־הַלְּבוּשׁ וְאֶת־הַסּוּס כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ וַעֲשֵׂה־כֵן לְמָרְדֳּכַי הַיְּהוּדִי הַיּוֹשֵׁב בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ אַל־תַּפֵּל דָּבָר מִכֹּל אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ׃

Rzekł tedy król do Hamana: Czemprędzej weźmiesz szatę taką i rumaka jakoś powiedział, a uczynisz tak judejczykowi Mardechajowi, który w bramie królewskiej przesiaduje; nie zaniechaj nic z wszystkiego coś powiedział?

האָט דער מלך געזאָגט צו הָמָנען: אײַל און נעם דאָס קלייד און דעם פערד, אַזוי ווי דו האָסט גערעדט, און טו אַזוי צו מרדכי דעם ייִדן וואָס זיצט אין מלכס טויער; זאָלסט ניט לאָזן אָפּפֿאַלן אַ וואָרט פֿון אַלץ וואָס דו האָסט גערעדט.

11 Protož vzav Aman roucho i koně, oblékl Mardochea, a vedl jej na koni po ulici města, volaje před ním: Tak se má státi muži tomu, jehož král ctíti chce.

יא וַיִּקַּח הָמָן אֶת־הַלְּבוּשׁ וְאֶת־הַסּוּס וַיַּלְבֵּשׁ אֶת־מָרְדֳּכָי וַיַּרְכִּיבֵהוּ בִּרְחוֹב הָעִיר וַיִּקְרָא לְפָנָיו כָּכָה יֵעָשֶׂה לָאִישׁ אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ חָפֵץ בִּיקָרוֹ׃

I tak wziął Haman szatę ową i rumaka i ubrał nią Mardechaja, i oprowadzał go po placu miejskim i wołał przed nim: Tak dzieje się mężowi, którego król uczcić pragnie!

האָט הָמָן גענומען דאָס קלייד און דעם פֿערד, און ער האָט אָנגעקליידט מרדכין, און האָט אים געמאַכט רײַטן דורך דער ברייטער גאַס פֿון שטאָט, און האָט פֿאַר אים אויסגערופֿן: אַזוי ווערט געטאָן צו דעם מאַן וואָס דער מלך וויל אים אָנטאָן כּבֿוד.

12 Potom navrátil se Mardocheus k bráně královské. Aman pak rychle pospíšil do domu svého, smuten jsa, s zakrytou hlavou.

יב וַיָּשָׁב מָרְדֳּכַי אֶל־שַׁעַר הַמֶּלֶךְ וְהָמָן נִדְחַף אֶל־בֵּיתוֹ אָבֵל וַחֲפוּי רֹאשׁ׃

Poczem wrócił Mardechai do bramy królewskiej, Haman zaś pospieszył szybko do domu, smutny i z nakrytą głową.

און מרדכי האָט זיך אומגעקערט צום טויער פֿון מלך. אָבער הָמָן איז אַוועק אין האַסט אַהיים, טרויעריק און מיט אַ פֿאַרדעקטן קאָפּ.

13 I vypravoval Aman Zeres ženě své a všechněm přátelům svým všecko, což se mu přihodilo. I řekli jemu mudrci jeho i Zeres žena jeho: Poněvadž z národu Židovského jest Mardocheus, před jehož oblíčejem počal jsi klesati, neodoláš jemu, ale jistě padneš před oblíčejem jeho.

יג וַיְסַפֵּר הָמָן לְזֶרֶשׁ אִשְׁתּוֹ וּלְכָל־אֹהֲבָיו אֵת כָּל־אֲשֶׁר קָרָהוּ וַיֹּאמְרוּ לוֹ חֲכָמָיו וְזֶרֶשׁ אִשְׁתּוֹ אִם מִזֶּרַע הַיְּהוּדִים מָרְדֳּכַי אֲשֶׁר הַחִלּוֹתָ לִנְפֹּל לְפָנָיו לֹא־תוּכַל לוֹ כִּי־נָפוֹל תִּפּוֹל לְפָנָיו׃

I opowiedział Haman żonie swojej Zeresie i gronu przyjaciół swoich to wszystko co go spotkało. Rzekli doń tedy mędrcy jego i Zeresz żona jego: Jeśli Mardechai przed którego obliczem upadać począłeś z rodu judejczyków jest, nie podołasz mu, lecz ostatecznie upadniesz przed nim.

און הָמָן האָט דערציילט זײַן ווײַב זֶרֶש און אַלע זײַנע גוטע פֿרײַנט אַלץ וואָס אים האָט געטראָפֿן. האָבן זײַנע קלוגע לײַט און זײַן ווײַב זֶרֶש געזאָגט צו אים: אויב פֿון ייִדישן אָפּשטאַם איז דער מרדכי וואָס דו האָסט אָנגעהויבן פֿאַלן פֿאַר אים, וועסטו ניט אויספֿירן אַקעגן אים, נאָר פֿאַלן וועסטו פֿאַלן פֿאַר אים.

14 A když oni ještě mluvili s ním, komorníci královští přišli, a rychle vzali Amana na hody, kteréž připravila Ester.

Gdy jeszcze tak mówili z nim, przybyli podkomorzowie królewscy, by sprowadzić pospiesznie Hamana na biesiadę, którą przygotowała Estera.

יד עוֹדָם מְדַבְּרִים עִמּוֹ וְסָרִיסֵי הַמֶּלֶךְ הִגִּיעוּ וַיַּבְהִלוּ לְהָבִיא אֶת־הָמָן אֶל־הַמִּשְׁתֶּה אֲשֶׁר־עָשְׂתָה אֶסְתֵּר׃

ווי זיי רעדן נאָך מיט אים, אַזוי זײַנען אָנגעקומען דעם מלכס קאַמערדינער, און געאײַלט צו ברענגען הָמָנען צו דעם מאָלצײַט וואָס אסתּר האָט געמאַכט.

אסתר ז:7

1 A tak přišel král i Aman, aby hodovali s Ester královnou.

א וַיָּבֹא הַמֶּלֶךְ וְהָמָן לִשְׁתּוֹת עִם־אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה:

Gdy tedy przybył król wraz z Hamanem na biesiadę do królowej Estery,

און דער מלך און הָמָן זײַנען געקומען צו טרינקען בײַ אסתּר המלכּה.

2 I řekl král k Ester opět druhého dne, napiv se vína: Jaká jest žádost tvá, Ester královno? A budeť dáno. Aneb jaká jest prosba tvá? Až do polovice království staneť se.

ב וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְאֶסְתֵּר גַּם בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי בְּמִשְׁתֵּה הַיַּיִן מַה־שְּׁאֵלָתֵךְ אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה וְתִנָּתֵן לָךְ וּמַה־בַּקָּשָׁתֵךְ עַד־חֲצִי הַמַּלְכוּת וְתֵעָשׂ:

Zapytał się król Estery i dnia drugiego biesiadując przy winie: Jakaż prośba twoja Estero, królowo, aby ci spełnioną została, i jakież życzenie twoje? Choćby o połowę szło królestwa użyczonem ci będzie!

און דער מלך האָט געזאָגט צו אסתּרן אויך אויפֿן צווייטן טאָג, בײַם װײַנמאָלצײַט: װאָס נאָר דײַן פֿאַרלאַנג, אסתּר המלכּה, װעט דיר געגעבן װערן, און װאָס נאָר דײַן בקשה, אַפֿילו ביז אַ האַלבער מלוכה װעט געטאָן װערן.

3 Tedy odpověděla Ester královna a řekla: Jestliže jsem nalezla milost před očima tvýma, ó králi, a jestliže se králi za dobré vidí, nechť mi jest darován život můj k mé žádosti, a národu mému k prosbě mé.

ג וַתַּעַן אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה וַתֹּאמַר אִם־מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ הַמֶּלֶךְ וְאִם־עַל־הַמֶּלֶךְ טוֹב תִּנָּתֶן־לִי נַפְשִׁי בִּשְׁאֵלָתִי וְעַמִּי בְּבַקָּשָׁתִי:

I odpowiedziała królowa Estera, i rzekła: Jeżelim znalazła łaskę w oczach twoich, królu, a jeżeli to król za dobre uzna, niechaj mi darowane będzie życie moje gwoli prośbie mojej, a lud mój gwoli życzeniu mojemu!

האָט אסתּר המלכּה געענטפֿערט און האָט געזאָגט: אויב איך האָב געפֿונען לײַטזעליקייט אין דײַנע אויגן, מלך, און אויב דעם מלך איז װױלגעפֿעלן, זאָל מיר מײַן לעבן געשאָנקן װערן אויף מײַן געבעט, און מײַן פֿאָלק אויף מײַן בקשה.

4 Nebo prodáni jsme, já i národ můj, abychom zbiti, pomordováni a vyhlazeni byli, ješto kdybychom za služebníky a děvky prodáni byli, mlčela bych, ač by i tak ten nepřítel nijakž nemohl nahraditi králi té škody.

ד כִּי נִמְכַּרְנוּ אֲנִי וְעַמִּי לְהַשְׁמִיד לַהֲרוֹג וּלְאַבֵּד וְאִלּוּ לַעֲבָדִים וְלִשְׁפָחוֹת נִמְכַּרְנוּ הֶחֱרַשְׁתִּי כִּי אֵין הַצָּר שֹׁוֶה בְּנֵזֶק הַמֶּלֶךְ:

Bośmy zaprzedani ja i lud mój, abyśmy byli wytępieni wymordowani i zgładzeni. A gdybyśmy choć za niewolników i niewolnice zaprzedani zostali zmilczałabym, jakkolwiek by tak nie zrównoważył ten wróg uszczerbku króla.

װאָרום מיר זײַנען פֿאַרקויפֿט געװאָרן, איך און מײַן פֿאָלק, צום פֿאַרטיליקן, צום הרגען, און אומצוברענגען; און װען מיר װאָלטן פֿאַרקויפֿט געװאָרן פֿאַר קנעכט און פֿאַר דינסטן װאָלט איך געשװיגן, אָבער דער פֿײַנט איז ניט װערט דעם מלך שאָדן.

5 Opět odpovídaje král Asverus, řekl Ester královně: I kdož jest to ten, a kde jest ten, jehož srdce tak jest naduté, aby to činil?

Odezwał się tedy król Ahasweros, i rzekł do królowej Estery: Któż to jest, a gdzież ten, który śmiał coś podobnego uczynić?

ה וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ וַיֹּאמֶר לְאֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה מִי הוּא זֶה וְאֵי־זֶה הוּא אֲשֶׁר־מְלָאוֹ לִבּוֹ לַעֲשׂוֹת כֵּן׃

האָט זיך אָפּגערופֿן דער מלך אַחַשְׁוֵרוֹשׁ, און האָט געזאָגט צו אסתּר המלכּה: ווער איז דער, און ווו איז דער, וואָס זײַן האַרץ האָט אים דערוועגט אַזוי וואָס צו טאָן?

6 I řekla Ester: Muž protivník a nepřítel nejhorší jest Aman tento. Takž Aman zhrozil se před oblíčejem krále a královny.

I odpowiedziała Estera: Ciemięzcą i wrogiem takim jest Haman ten niecny! - Haman zaś strwożył się przed obliczem króla i królowej.

ו וַתֹּאמֶר־אֶסְתֵּר אִישׁ צַר וְאוֹיֵב הָמָן הָרָע הַזֶּה וְהָמָן נִבְעַת מִלִּפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְהַמַּלְכָּה׃

האָט אסתּר געזאָגט: אַ מאַן אַ צורר און אַ פֿײַנט, דער דאָזיקער בייזער הָמָן. און הָמָן האָט זיך דערשראָקן פֿאַר דעם מלך און דער מלכּה.

7 Tedy král vstal v prchlivosti své od pití vína, a vyšel na zahradu při paláci. Aman pak pozůstal tu, aby prosil za život svůj Estery královny; nebo viděl, že jest o něm zle uloženo od krále.

Poczem powstał król oburzony od biesiady przy winie i wyszedł do ogrodu pałacowego, podczas gdy Haman pozostał, aby ubłagać życie swoje od królowej Estery; widział bowiem, że zaguba jego u króla postanowiona.

ז וְהַמֶּלֶךְ קָם בַּחֲמָתוֹ מִמִּשְׁתֵּה הַיַּיִן אֶל־גִּנַּת הַבִּיתָן וְהָמָן עָמַד לְבַקֵּשׁ עַל־נַפְשׁוֹ מֵאֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה כִּי רָאָה כִּי־כָלְתָה אֵלָיו הָרָעָה מֵאֵת הַמֶּלֶךְ׃

און דער מלך איז אויפֿגעשטאַנען אין זײַן גרימצאָרן פֿון דעם ווײַנמאָלצײַט, און איז אַרײַן אין דעם פּאַלאַצגאָרטן; און הָמָן האָט זיך אָפּגעשטעלט צו בעטן אום זײַן לעבן בײַ אסתּר המלכּה, וואָרום ער האָט געזען אַז בייז איז באַשלאָסן אויף אים פֿון מלך.

8 Potom král navrátil se z zahrady paláců do domu, kdež pil víno, a Aman padl na lůžko, na kterémž seděla Ester. I řekl král: Což ještě násilé učiniti chce královně u mne v domě? A hned jakž slovo to vyšlo z úst krále, tvář Amanovu zakryli.

Gdy tedy wrócił król z ogrodu pałacowego do komnaty, w której się biesiada przy winie odbywała, rzucił się był Haman na łoże, na którem siedziała Estera. I zawołał król: Czyżby ważono się nawet gwałt czynić królowej w mojej obecności, w tym pałacu? Zaledwie wyszło to słowo z ust królewskich, gdy już oblicze Hamana zakryto.

ח וְהַמֶּלֶךְ שָׁב מִגִּנַּת הַבִּיתָן אֶל־בֵּית מִשְׁתֵּה הַיַּיִן וְהָמָן נֹפֵל עַל־הַמִּטָּה אֲשֶׁר אֶסְתֵּר עָלֶיהָ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ הֲגַם לִכְבּוֹשׁ אֶת־הַמַּלְכָּה עִמִּי בַּבָּיִת הַדָּבָר יָצָא מִפִּי הַמֶּלֶךְ וּפְנֵי הָמָן חָפוּ׃

און ווי דער מלך האָט זיך אומגעקערט פֿון דעם פּאַלאַצגאָרטן אין הויז פֿון דעם ווײַנמאָלצײַט, ערשט הָמָן ליגט אַנידערגעפֿאַלן אויף דעם לענבעטל וואָס אסתּר איז דערויף. האָט דער מלך געזאָגט: נאָך באַצווינגען די מלכּה בײַ מיר אין הויז? ווי דאָס וואָרט איז אַרויס פֿון מלכס מויל, אַזוי האָט מען צוגעדעקט הָמָנס פּנים.

9 Mezi tím řekl Charbona, jeden z komorníků, před králem: Aj, ještě šibenice, kterouž připravil Aman Mardocheovi, kterýž mluvil králi k dobrému, stojí při domě Amanově, zvýší padesáti loket. I řekl král: Oběstež ho na ní.

ט וַיֹּאמֶר חַרְבוֹנָה אֶחָד מִן־הַסָּרִיסִים לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ גַּם הִנֵּה־הָעֵץ אֲשֶׁר־עָשָׂה הָמָן לְמָרְדֳּכַי אֲשֶׁר דִּבֶּר־טוֹב עַל־הַמֶּלֶךְ עֹמֵד בְּבֵית הָמָן גָּבֹהַּ חֲמִשִּׁים אַמָּה וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ תְּלֻהוּ עָלָיו׃

Wtem odezwał się Harbona, jeden z podkomorzych, wobec króla: Oto ustawiona jeszcze w domu Hamana szubienica, którą przygotował dla Mardechaja - który wyrzekł wszak ową życzliwą przestrogę dla króla - na pięćdziesiąt łokci wysoka! I rzekł król: Obwieście go na niej!

האָט געזאָגט כַרבוֹנָה, איינער פֿון די קאַמערדינער פֿאַרן מלך: אָן שטייט אויך לעבן הָמָנס הויז די תּלִיָה פופציק אײַלן הויך וואָס הָמָן האָט געמאַכט פֿאַר מרדכין, דעם וואָס האָט גערעדט צום גוטן פֿון מלך. האָט דער מלך געזאָגט: הענגט אים אויף דערויף.

10 Tedy oběsili Amana na té šibenici, kterouž byl připravil Mardocheovi. A tak prchlivost královská ukojila se.

י וַיִּתְלוּ אֶת־הָמָן עַל־הָעֵץ אֲשֶׁר־הֵכִין לְמָרְדֳּכָי וַחֲמַת הַמֶּלֶךְ שָׁכָכָה׃

I obwieszono Hamana na onej szubienicy, którą przygotował dla Mardechaja; a oburzenie króla się uśmierzyło.

האָט מען אויפֿגעהאַנגען הָמָנען אויף דער תּלִיָה וואָס ער האָט צוגעגרייט פֿאַר מרדכין, און דער גרימצאָרן פֿון מלך האָט זיך געשטילט.

1 Téhož dne dal král Asverus Ester královně dům Amana nepřítele Židovského, a Mardocheus přišel před krále, *(nebo oznámila Ester, co by jí on byl).*

Onegoż dnia podarował król Ahasweros królowej Esterze dom Hamana, ciemięzcy judejczyków; albowiem wyjawiła Estera czem on dla niej.

א בַּיּוֹם הַהוּא נָתַן הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ לְאֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה אֶת־בֵּית הָמָן צֹרֵר היהודיים הַיְּהוּדִים וּמָרְדֳּכַי בָּא לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ כִּי־הִגִּידָה אֶסְתֵּר מַה הוּא־לָהּ׃

אין יענעם טאָג האָט דער מלך אַחַשְׁוֵרוֹשׁ אַוועקגעגעבן צו אסתּר המלכּה דאָס הויז פֿון הָמָן דעם צוֹרר-היהודים. און מרדכי איז געקומען פֿאַרן מלך, וואָרום אסתּר האָט אים דערציילט, וואָס ער איז אירער.

2 Kdežto král sňav prsten svůj, kterýž vzal od Amana, dal jej Mardocheovi. Ester pak ustanovila Mardochea nad domem Amanovým.

I zdjął król pierścień swój, który kazał odebrać Hamanowi, i oddał go Mardechajowi. Estera zaś postanowiła Mardechaja nad domem Hamana.

ב וַיָּסַר הַמֶּלֶךְ אֶת־טַבַּעְתּוֹ אֲשֶׁר הֶעֱבִיר מֵהָמָן וַיִּתְּנָהּ לְמָרְדֳּכָי וַתָּשֶׂם אֶסְתֵּר אֶת־מָרְדֳּכַי עַל־בֵּית הָמָן׃

און דער מלך האָט אַראָפּגענומען זײַן זיגלרינג וואָס ער האָט אַוועקגענומען פֿון הָמָנען, און האָט אים געגעבן מרדכין; און אסתּר האָט אויפֿגעזעצט מרדכין איבער הָמָנס הויז.

3 Potom ještě Ester mluvila před králem, padši k nohám jeho, a s pláčem pokorně ho prosila, aby zrušil nešlechetnost Amana Agagského a jeho úklady, kteréž smyslil proti Židům.

Poczem mówiła Estera powtórnie przed królem, a rzuciwszy się do nóg jego płakała i błagała go, aby w niwecz obrócił niegodziwość Hamana, agagity, i zamysł jego, który uknuł przeciw judejczykom.

ג וַתּוֹסֶף אֶסְתֵּר וַתְּדַבֵּר לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וַתִּפֹּל לִפְנֵי רַגְלָיו וַתֵּבְךְּ וַתִּתְחַנֶּן־לוֹ לְהַעֲבִיר אֶת־רָעַת הָמָן הָאֲגָגִי וְאֵת מַחֲשַׁבְתּוֹ אֲשֶׁר חָשַׁב עַל־הַיְּהוּדִים׃

און אסתּר האָט ווידער גערעדט פֿאַרן מלך, און זי איז געפֿאַלן פֿאַר זײַנע פֿיס, און האָט געוויינט און געבעטן בײַ אים, אָפּצוטאָן דאָס בייז פֿון הָמָן דעם אֲגָגִי, און זײַן טראַכטונג וואָס ער האָט געטראַכט אַקעגן די ייִדן.

4 *(Tedy vztáhl král k Esteře berlu zlatou, a Ester vstavši, postavila se před králem.)*

A gdy wyciągnął król ku Esterze berło złote, powstała Estera i stanęła przed królem,

ד וַיּוֹשֶׁט הַמֶּלֶךְ לְאֶסְתֵּר אֵת שַׁרְבִט הַזָּהָב וַתָּקָם אֶסְתֵּר וַתַּעֲמֹד לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ׃

האָט דער מלך אויסגעשטרעקט צו אסתּרן דעם גילדערנעם צעפּטער, און אסתּר האָט זיך אויפֿגעהויבן און האָט זיך געשטעלט פֿאַרן מלך.

5 A řekla: Jestliže se králi za dobré vidí, a nalezla-li jsem milost před tváří jeho, a jestliže se ta věc králi slušná býti vidí, a já jsem-li příjemná před očima jeho: nechť jest psáno, aby byli zrušeni listové ti, a tak úkladové Amana syna Hammedatova Agagského, kteréž rozepsal, aby vyhladili Židy, což jest jich ve všech krajinách královských.

ה וַתֹּאמֶר אִם־עַל־הַמֶּלֶךְ טוֹב וְאִם־מָצָאתִי חֵן לְפָנָיו וְכָשֵׁר הַדָּבָר לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְטוֹבָה אֲנִי בְּעֵינָיו יִכָּתֵב לְהָשִׁיב אֶת־הַסְּפָרִים מַחֲשֶׁבֶת הָמָן בֶּן־הַמְּדָתָא הָאֲגָגִי אֲשֶׁר כָּתַב לְאַבֵּד אֶת־הַיְּהוּדִים אֲשֶׁר בְּכָל־מְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ׃

I rzekła: Jeżeli to król za dobre uzna, i jeżelim znalazła łaskę przed obliczem jego, i jeżeli wydaje się to słusznem królowi, a jeżelim pozyskała upodobanie w oczach jego, niechaj ukaże się rozkaz piśmienny, aby cofnięto one listy, tyczące się zamysłu Hamana, syna Hamedaty, agagity, które rozpisać kazał, aby zagubić judejczyków, zamieszkałych we wszystkich dzielnicach królewskich.

און זי האָט געזאָגט: אויב דעם מלך איז ווילגעפֿעלן, און אויב איך האָב געפֿונען לײַטזעליקייט פֿאַר אים, און די זאַך איז רעכט פֿאַרן מלך, און איך בין ווילגעפעלן אין זײַנע אויגן, זאָל געשריבן ווערן אָפּצורופֿן די בריוו, די טראַכטונג פֿון הָמָן דעם זון פֿון הַמְדָתאָן, דעם אַגָגי, וואָס ער האָט געשריבן אומצוברענגען די ייִדן אין אַלע מדינות פֿון מלך.

6 Nebo jak bych se mohla dívati na to zlé, kteréž by potkalo lid můj? A jak bych mohla hleděti na zhoubu rodiny své?

ו כִּי אֵיכָכָה אוּכַל וְרָאִיתִי בָּרָעָה אֲשֶׁר־יִמְצָא אֶת־עַמִּי וְאֵיכָכָה אוּכַל וְרָאִיתִי בְּאָבְדַן מוֹלַדְתִּי׃

Bo jakżebym mogła wymódz na sobie i przyglądać się nieszczęściu, które ma spotkać lud mój, i jakżebym mogła wymódz na sobie i przyglądać się zagubie rodu mojego!

וואָרום ווי וועל איך קענען צוזען דאָס בייז וואָס וועט טרעפֿן מײַן פֿאָלק? און ווי וועל איך קענען צוזען דעם אונטערגאַנג פֿון מײַן אָפּשטאַם?

7 I řekl král Asverus Ester královně a Mardocheovi Židu: Ej, dům Amanův dal jsem Esteře, jeho pak oběsili na šibenici, proto že vztáhnouti chtěl ruku svou na Židy.

ז וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרֹשׁ לְאֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה וּלְמָרְדֳּכַי הַיְּהוּדִי הִנֵּה בֵית־הָמָן נָתַתִּי לְאֶסְתֵּר וְאֹתוֹ תָּלוּ עַל־הָעֵץ עַל אֲשֶׁר־שָׁלַח יָדוֹ ביהודיים בַּיְּהוּדִים׃

I rzekł król Ahasweros do królowej Estery i do Mardechaja judejczyka: Otom podarował wszak dom Hamana Esterze, jego też obwieszono na szubienicy za to, że targnął się na judejczyków.

האָט דער מלך אַחַשוֵרוֹש געזאָגט צו אסתּר המלכּה און צו מרדכי דעם ייִדן: זעט, הָמָנס הויז האָב איך אַוועקגעגעבן צו אסתּרן, און אים האָט מען אויפֿגעהאַנגען אויף דער תּלִיָה, פֿאַר וואָס ער האָט אויסגעשטרעקט אַ האַנט אויף די ייִדן.

8 Vy tedy pište Židům, jakž se vám za dobré zdá, jménem královským, a zapečeťte prstenem královským. *(Nebo což se píše jménem krále, a zapečetí prstenem královským, nemůže zpátkem jíti.)*

ח וְאַתֶּם כִּתְבוּ עַל־הַיְּהוּדִים כַּטּוֹב בְּעֵינֵיכֶם בְּשֵׁם הַמֶּלֶךְ וְחִתְמוּ בְּטַבַּעַת הַמֶּלֶךְ כִּי־כְתָב אֲשֶׁר־נִכְתָּב בְּשֵׁם־הַמֶּלֶךְ וְנַחְתּוֹם בְּטַבַּעַת הַמֶּלֶךְ אֵין לְהָשִׁיב׃

Wy tedy możecie rozpisać na korzyść judejczyków w imieniu króla, jak się dobrem okaże w oczach waszych i opieczętować to pieczęcią królewską; pismo bowiem napisane w imieniu króla a opieczętowane pieczęcią królewską cofniętem być nie może.

און איר, שרײַבט וועגן די ייִדן, אַזוי ווי עס איז גוט אין אײַערע אויגן, אין נאָמען פֿון מלך, און חתמעט אונטער מיט דעם זיגלרינג פֿון מלך, וואָרום אַ געשריפֿטס וואָס איז געשריבן אין נאָמען פֿון מלך, און געחתמעט מיטן זיגלרינג פֿון מלך, איז ניט אָפּצורופֿן.

9 Takž svolali písaře královské v ten čas měsíce třetího, jenž jest měsíc Siban, dvadcátého třetího dne téhož měsíce, a psáno jest všecko tak, jakž přikázal Mardocheus, k Židům a knížatům, i vývodám a hejtmanům krajin, kteréž jsou od Indie až do země Mouřenínské, sto dvadceti sedm krajin, do každé krajiny písmem jejím, každému národu jazykem jeho, též i Židům písmem jejich a jazykem jejich.

ט וַיִּקָּרְאוּ סֹפְרֵי־הַמֶּלֶךְ בָּעֵת־הַהִיא בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי הוּא־חֹדֶשׁ סִיוָן בִּשְׁלוֹשָׁה וְעֶשְׂרִים בּוֹ וַיִּכָּתֵב כְּכָל־אֲשֶׁר־צִוָּה מָרְדֳּכַי אֶל־הַיְּהוּדִים וְאֶל הָאֲחַשְׁדַּרְפְּנִים־וְהַפַּחוֹת וְשָׂרֵי הַמְּדִינוֹת אֲשֶׁר מֵהֹדּוּ וְעַד־כּוּשׁ שֶׁבַע וְעֶשְׂרִים וּמֵאָה מְדִינָה מְדִינָה וּמְדִינָה כִּכְתָבָהּ וְעַם וָעָם כִּלְשֹׁנוֹ וְאֶל־הַיְּהוּדִים כִּכְתָבָם וְכִלְשׁוֹנָם׃

I tak powołani zostali tegoż samego czasu pisarze królewscy dnia dwudziestego trzeciego, miesiąca trzeciego czyli miesiąca Siwan; i rozpisano ściśle tak, jak to Mardechai zarządził, do judejczyków i do satrapów i do namiestników i do starostów, stu dwudziestu i siedmiu dzielnic od Indyi aż do Etjopii, do każdej dzielnicy stosownie do pisma jej i do każdego ludu stosownie do języka jego, i do judejczyków też stosownie do pisma i języka ich.

זײַנען גערופֿן געוואָרן די שרײַבער פֿון מלך אין יענער צײַט, אין דריטן חודש, דאָס איז חודש סיון, דרײַ און צוואַנציקסטן טאָג אין אים; און עס איז געשריבן געוואָרן אַזוי ווי אַלץ וואָס מרדכי האָט באַפֿוילן, צו די ייִדן, און צו די סאַטראַפּן, און די פֿירשטן, און די האַרן פֿון די מדינות וואָס פֿון הודו ביז כּוש, הונדערט און זיבן און צוואַנציק מדינות; איטלעכער מדינה לויט איר כּתב, און איטלעכן פֿאָלק לויט זײַן לשון, און צו די ייִדן לויט זייער כּתב און לויט זייער לשון.

10 A když napsal jménem krále Asvera a zapečetil prstenem královským, rozeslal listy po poslích, kteříž jezdívali na koních rychlých a mezcích mladých:

י וַיִּכְתֹּב בְּשֵׁם הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרֹשׁ וַיַּחְתֹּם בְּטַבַּעַת הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁלַח סְפָרִים בְּיַד הָרָצִים בַּסּוּסִים רֹכְבֵי הָרֶכֶשׁ הָאֲחַשְׁתְּרָנִים בְּנֵי הָרַמָּכִים׃

Napisano tedy w imieniu króla Ahaswera i opieczętowano pieczęcią królewską; poczem rozesłano te listy przez gońców konnych dosiadających wierzchowce państwowe źrebięta z tabunów.

און מע האָט געשריבן אין נאָמען פֿון מלך אַחשוֵרוֹש, און געחתמעט מיטן זיגלרינג פֿון מלך, און צעשיקט בריוו דורך דער האַנט פֿון די לויפֿערס אויף פֿערד, רײַטער אויף יאָגפֿערד פֿון די קיניגלעכע סטאַדעס,

11 Že jest povolil král Židům, kteřížby v kterémkoli městě byli, aby shromáždíce se, zastávali života svého, a aby hubili, mordovali a plénili všecka vojska národu i krajiny, útok činících na ně, na děti jejich i ženy jejich, a kořisti jejich aby rozbitovali.

יא אֲשֶׁר נָתַן הַמֶּלֶךְ לַיְּהוּדִים אֲשֶׁר בְּכָל־עִיר־וָעִיר
לְהִקָּהֵל וְלַעֲמֹד עַל־נַפְשָׁם לְהַשְׁמִיד וְלַהֲרֹג
וּלְאַבֵּד אֶת־כָּל־חֵיל עַם וּמְדִינָה הַצָּרִים אֹתָם טַף
וְנָשִׁים וּשְׁלָלָם לָבוֹז׃

Wedle których pozwolił król judejczykom w każdem pojedynczem mieście się znajdującym, aby się gromadzili, a życia swojego bronili, a tępili, mordowali i zgładzili każdy tłum, w jakimbądź by to nie było narodzie i w jakiejbądź dzielnicy, któryby gwałt czynił im, ich dzieciom i kobietom, a chciał mienie ich złupić.

אַז דער מלך האָט דערלויבט די ייִדן וואָס אין איטלעכער שטאָט, זיך אײַנצוזאַמלען, און זיך צו שטעלן פֿאַר זייער לעבן, צו פֿאַרטיליקן, צו הרגען, און אומצוברענגען יעטוועדער חיל פֿון דעם פֿאָלק און דער מדינה וואָס וועלן באַפֿאַלן זיי מיט די קליינע קינדער און די ווײַבער, און צו צערויבן זייער פֿאַרמעג.

12 Jednoho a téhož dne ve všech krajinách krále Asvera, totiž třináctého, měsíce dvanáctého, jenž jest měsíc Adar.

יב בְּיוֹם אֶחָד בְּכָל־מְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ
בִּשְׁלוֹשָׁה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ שְׁנֵים־עָשָׂר הוּא־חֹדֶשׁ
אֲדָר׃

A to jednego dnia we wszystkich dzielnicach króla Ahaswera mianowicie trzynastego dnia dwunastego miesiąca, czyli miesiąca Adar.

אין איין טאָג אין אַלע מדינות פֿון מלך אַחשורוֹש, אין דרײַצנטן טאָג פֿון צוועלפֿטן חודש, דאָס איז חודש אָדָר.

13 Summa toho psání: Aby vyhlášeno bylo v jedné každé krajině, a oznámeno všechněm národům, aby Židé byli hotovi ke dni tomu ku pomstě nad nepřátely svými.

יג פַּתְשֶׁגֶן הַכְּתָב לְהִנָּתֵן דָּת בְּכָל־מְדִינָה וּמְדִינָה
גָּלוּי לְכָל־הָעַמִּים וְלִהְיוֹת היהודיים הַיְּהוּדִים
עתודים עֲתִידִים לַיּוֹם הַזֶּה לְהִנָּקֵם מֵאֹיְבֵיהֶם׃

Dosłowny odpis pisma miał być wydany jako prawo w każdej pojedynczej dzielnicy, aby jawnem było dla wszystkich narodów, i aby judejczycy gotowi byli na dzień ten mścić się na wrogach swoich.

דער נוסח פֿון דעם געשריפֿטס זאָל אַרויסגעגעבן ווערן פֿאַר אַ באַפֿעל אין איטלעכער מדינה, באַקאַנט געמאַכט פֿאַר אַלע פֿעלקער, און די ייִדן זאָלן זײַן אָנגעברייט פֿאַר דעם דאָזיקן טאָג זיך נוקם צו זײַן אָן זייערע פֿײַנט.

14 Tedy poslové, kteříž jezdívali na koních prudkých a na mezcích, vyjeli snažným a rychlým během s poručením královským, a vyhlášeno jest to v Susan, městě královském.

יד הָרָצִים רֹכְבֵי הָרֶכֶשׁ הָאֲחַשְׁתְּרָנִים יָצְאוּ מְבֹהָלִים
וּדְחוּפִים בִּדְבַר הַמֶּלֶךְ וְהַדָּת נִתְּנָה בְּשׁוּשַׁן
הַבִּירָה׃

I tak odjechali gońce dosiadający wierzchowce państwowe czemrychlej nagleni rozkazem królewskim, gdy prawo na zamku w Suzie wydanem zostało.

זײַנען די לויפֿערס, די רײַטערס אויף יאָגפֿערד, אַרויס אין האַסט און געאײַלט אויף דעם אָנזאָג פֿון מלך, און דער באַפֿעל איז אַרויסגעגעבן געוואָרן אין דער הויפּטשטאָט שושן.

15 Mardocheus pak vycházel od oblíčeje královského v rouše královském z postavce modrého a bílého, v koruně zlaté veliké a v plášti kmentovém a šarlatovém, a město Susan plésalo a veselilo se.

טו וּמָרְדֳּכַי יָצָא מִלִּפְנֵי הַמֶּלֶךְ בִּלְבוּשׁ מַלְכוּת תְּכֵלֶת
וָחוּר וַעֲטֶרֶת זָהָב גְּדוֹלָה וְתַכְרִיךְ בּוּץ וְאַרְגָּמָן
וְהָעִיר שׁוּשָׁן צָהֲלָה וְשָׂמֵחָה:

Mardechai zaś wyszedł od króla w stroju królewskim, błękitnym i białym i w wielkim dyademie złotym, przyodziany w płaszcz z bisioru i purpury, a miasto Suza cieszyło się i radowało.

און מרדכי איז אַרויסגעגאַנגען פֿון פֿאַרן מלך אין בגדֵי-מַלכות פֿון בלאָען און ווײַסן, מיט אַ גרויסער גילדערנער קרוין, און אַ מאַנטל פֿון פֿײַנלײַנען און פּורפּל. און די שטאָט שושַן האָט געהילכט און זיך געפֿרייט.

16 Nebo Židům vzešlo světlo a radost, i veselé a sláva.

טז לַיְּהוּדִים הָיְתָה אוֹרָה וְשִׂמְחָה וְשָׂשֹׂן וִיקָר:

Judejczykom wzeszła jasność i radość i wesele i cześć.

בײַ די ייִדן איז געווען אַ ליכטיקייט און אַ שׂמחה און אַ פֿרייד און אַ גדולה.

17 Ano i v každé krajině i v každém městě, na kteréžkoli místo poručení královské a výpověd jeho došla, veselé a radost měli Židé, hody a dobrou vůli, a mnozí z národů jiných přistupovali k Židům; nebo připadl na ně strach Židovský.

יז וּבְכָל־מְדִינָה וּמְדִינָה וּבְכָל־עִיר וָעִיר מְקוֹם אֲשֶׁר
דְּבַר־הַמֶּלֶךְ וְדָתוֹ מַגִּיעַ שִׂמְחָה וְשָׂשׂוֹן לַיְּהוּדִים
מִשְׁתֶּה וְיוֹם טוֹב וְרַבִּים מֵעַמֵּי הָאָרֶץ מִתְיַהֲדִים
כִּי־נָפַל פַּחַד־הַיְּהוּדִים עֲלֵיהֶם:

W każdej też dzielnicy i w każdem mieście, dokądkolwiek rozporządzenie królewskie i prawo jego doszło, była radość i wesele u judejczyków, biesiady i uroczystości dużo też z ludności krajowej przyznawało się do judztswa, ponieważ padła na nich trwoga przed judejczykami.

און אין איטלעכער מדינה און אין איטלעכער שטאָט, ווו נאָר דער אָנזאָג פֿון מלך און זײַן באַפֿעל איז אָנגעקומען, איז געווען שׂשׂון-ושׂמחה בײַ ייִדן, אַ סעודה און אַ יָום-טוב. און פֿיל פֿון די פֿעלקער פֿון לאַנד האָבן זיך אויסגעגעבן פֿאַר ייִדן, ווײַל די מוֹרא פֿאַר ייִדן איז געפֿאַלן אויף זיי.

1 Potom dvanáctého měsíce, *(jenž jest měsíc Adar)*, třináctého dne téhož měsíce, když přišel čas poručení královského a výpovědi jeho, aby se vyplnila, v ten den, v kterýž se nadáli nepřátelé Židovští, že budou panovati nad nimi, stalo se na odpor, že panovali Židé nad těmi, kteříž je v nenávisti měli.

Dnia tedy tedy trzynastego, dwunastego miesiąca czyli miesiąca Adar, w którym rozporządzenie króla i prawo jego wykonanem być miało, tegoż samego dnia, w którym wrogowie judejczyków się spodziewali ich opanować, a w którym przeciwnie sami nieprzyjaciół swych opanować mieli:

א וּבִשְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ הוּא־חֹדֶשׁ אֲדָר בִּשְׁלוֹשָׁה
עָשָׂר יוֹם בּוֹ אֲשֶׁר הִגִּיעַ דְּבַר־הַמֶּלֶךְ וְדָתוֹ
לְהֵעָשׂוֹת בַּיּוֹם אֲשֶׁר שִׂבְּרוּ אֹיְבֵי הַיְּהוּדִים לִשְׁלוֹט
בָּהֶם וְנַהֲפוֹךְ הוּא אֲשֶׁר יִשְׁלְטוּ הַיְּהוּדִים הֵמָּה
בְּשֹׂנְאֵיהֶם׃

און אין צוועלפֿטן חודש, דאָס איז חודש אָדֶר, אין דרײַצנטן טאָג אין אים, ווען דער אָנזאָג פֿון דעם מלך און זײַן באַפֿעל איז געקומען נאָנט צום געטאָן ווערן, אין דעם טאָג וואָס די פֿײַנט פֿון די ייִדן האָבן געהאָפֿט צו געוועלטיקן איבער זיי, און עס איז געוואָרן פֿאַרקערט, אַז זיי, די ייִדן, האָבן געוועלטיקט איבער זייערע שׂונאים,

2 Nebo se byli shromáždili Židé v městech svých, po všech krajinách krále Asvera, aby vztáhli ruku na ty, kteříž hledali jejich zlého. A žádný před nimi neostál, nebo připadl strach jejich na všecky národy.

Zgromadzili się judejczycy w miastach swych we wszystkich dzielnicach króla Ahaswera, aby podnieść rękę na tych, którzy niedoli ich pragnęli. A nie mógł się im nikt oprzeć bo padła trwoga przed nimi na wszystkie ludy.

ב נִקְהֲלוּ הַיְּהוּדִים בְּעָרֵיהֶם בְּכָל־מְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ
אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ לִשְׁלֹחַ יָד בִּמְבַקְשֵׁי רָעָתָם וְאִישׁ
לֹא־עָמַד לִפְנֵיהֶם כִּי־נָפַל פַּחְדָּם עַל־כָּל־הָעַמִּים׃

האָבן זיך אײַנגעזאַמלט די ייִדן אין זייערע שטעט, אין אַלע מדינות פֿון מלך אַחַשװֵרוֹש אויסצושטרעקן אַ האַנט אויף די וואָס האָבן געזוכט אויף זיי בייז; און קיינער איז ניט באַשטאַנען אַקעגן זיי, וואָרום זייער מורא איז געפֿאַלן אויף אַלע פֿעלקער.

3 A všickni hejtmané krajin, i knížata a vývodové, i správcové díla královského v poctivosti měli Židy; nebo strach Mardocheův na ně připadl.

Wszyscy też starostowie dzielnic i satrapi i namiestnicy i zawiadujący sprawami króla popierali judejczyków, bo padła na nich trwoga przed Mardechajem.

ג וְכָל־שָׂרֵי הַמְּדִינוֹת וְהָאֲחַשְׁדַּרְפְּנִים וְהַפַּחוֹת וְעֹשֵׂי
הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר לַמֶּלֶךְ מְנַשְּׂאִים אֶת־הַיְּהוּדִים
כִּי־נָפַל פַּחַד־מָרְדֳּכַי עֲלֵיהֶם׃

און אַלע האַרן פֿון די מדינות, און די סאַטראַפּן, און די פֿירשטן, און דעם מלכס ווירטשאַפֿטער, האָבן אונטערגעהאָלפֿן די ייִדן, וואָרום די מורא פֿאַר מרדכין איז געפֿאַלן אויף זיי.

4 Byl zajisté Mardocheus veliký v domě královském, a rozcházela se pověst o něm po všech krajinách; nebo muž ten Mardocheus vždy více rostl.

Gdyż wielkim był Mardechai na dworze króla, a sława jego rozniosła się po wszystkich dzielnicach, bo mąż ów Mardechai stał się coraz potężniejszym.

ד כִּי־גָדוֹל מָרְדֳּכַי בְּבֵית הַמֶּלֶךְ וְשָׁמְעוֹ הוֹלֵךְ בְּכָל־הַמְּדִינוֹת כִּי־הָאִישׁ מָרְדֳּכַי הוֹלֵךְ וְגָדוֹל׃

ווײַל מרדכי איז געווען גרויס אין הויז פֿון מלך, און זײַן שם איז געגאַנגען אין אַלע מדינות; וואָרום דער מאַן מרדכי איז געוואָרן אַלץ גרעסער.

5 A tak zbili Židé všecky nepřátely své, mečem hubíce, mordujíce a vyhlazujíce je, a nakládajíce s těmi, kteříž je v nenávisti měli, podlé líbosti své.

I tak porazili judejczycy wszystkich wrogów swoich mieczem, zabijając i wytracając, a postąpili z nieprzyjaciółmi swymi wedle upodobania swego.

ה וַיַּכּוּ הַיְּהוּדִים בְּכָל־אֹיְבֵיהֶם מַכַּת־חֶרֶב וְהֶרֶג וְאַבְדָן וַיַּעֲשׂוּ בְשֹׂנְאֵיהֶם כִּרְצוֹנָם׃

און די ייִדן האָבן געשלאָגן צווישן אַלע זייערע פֿײַנט אַ שלאַק פֿון שווערד און טייטונג און פֿאַרטיליקונג, און זיי האָבן געטאָן מיט זייערע שׂונאים לויט זייער ווילן.

6 Ano i v Susan městě královském zmordovali Židé a vyhladili pět set mužů.

A w samej stolicy Suza zabili judejczycy i wytępili pięćset ludzi.

ו וּבְשׁוּשַׁן הַבִּירָה הָרְגוּ הַיְּהוּדִים וְאַבֵּד חֲמֵשׁ מֵאוֹת אִישׁ׃

און אין דער הויפּטשטאָט שושַן האָבן די ייִדן געהרגעט און אומגעבראַכט פינף הונדערט מאַן.

7 A Parsandata, Dalfona i Aspata,

Również Parszandatę i Dalfona i Aspatę,

ז וְאֵת פַּרְשַׁנְדָּתָא וְאֵת דַּלְפוֹן וְאֵת אַסְפָּתָא׃

אויך פַּרשַנדָתאָ, און דַלפֿון, און אַספָּתאָ,

8 A Porata, Adalia i Aridata,

I Poratę i Adalję i Aridatę,

ח וְאֵת פּוֹרָתָא וְאֵת אֲדַלְיָא וְאֵת אֲרִידָתָא׃

און פּוֹרָתאָ, און אַדַלְיאָ, און אַרידָתאָ.

9 I Parimasta, Arisai i Aridai a Vajezata,

I Parmasztę i Arisaja i Aridaja i Wajzatę.

ט וְאֵת פַּרְמַשְׁתָּא וְאֵת אֲרִיסַי וְאֵת אֲרִדַי וְאֵת וַיְזָתָא׃

און פּרמַשתּאָ, און אַריסַי, און אַרידַי און אוַיזָתאָ,

10 Deset synů Amana syna Hammedatova, nepřítele Židovského, zmordovali. Ale k loupeži nevztáhli ruky své.

Dziesięciu synów Hamana, syna Hamedaty, ciemięzcy judejczyków zabili; wszakże na łupy nie wyciągnęli ręki swojej.

י עֲשֶׂרֶת בְּנֵי הָמָן בֶּן־הַמְּדָתָא צֹרֵר הַיְּהוּדִים הָרָגוּ וּבַבִּזָּה לֹא שָׁלְחוּ אֶת־יָדָם׃

די צען זין פֿון הָמָן דעם זון פֿון הַמדָתאָן, דעם צוֹרר-הַיהודים, האָבן זיי געהרגעט; אָבער צום רויב האָבן זיי ניט אויסגעשטרעקט זייער האַנט.

11 Dne toho, když se donesl krále počet zmordovaných v Susan městě královském,

Tegoż dnia, gdy powiadomiono króla o liczbie zabitych w stolicy, w Suzie,

יא בַּיּוֹם הַהוּא בָּא מִסְפַּר הַהֲרוּגִים בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ׃

אין יענעם טאָג איז געקומען די צאָל פֿון די הרוגים אין דער הויפּשטאָט שושַן, פֿאַר דעם מלך.

12 Řekl král Esteře královně: V Susan městě královském zmordovali Židé a vyhladili pět set mužů, a deset synů Amanových. Co pak učinili v jiných krajinách královských? Již tedy jaká jest žádost tvá? A dánoť bude. Aneb která prosba tvá ještě? A staneť se.

וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְאֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה יב
הָרְגוּ הַיְּהוּדִים וְאַבֵּד חֲמֵשׁ מֵאוֹת אִישׁ וְאֵת
עֲשֶׂרֶת בְּנֵי־הָמָן בִּשְׁאָר מְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ מֶה עָשׂוּ
וּמַה־שְּׁאֵלָתֵךְ וְיִנָּתֵן לָךְ וּמַה־בַּקָּשָׁתֵךְ עוֹד וְתֵעָשׂ׃

Rzekł król do królowej Estery: W stolicy, w Suzie, zabili judejczycy i wytępili pięćset ludzi i dziesięciu synów Hamana; w innych zaś dzielnicach królewskich - cóż dopiero tam porobili! Jakaż tedy jeszcze prośba twoja, aby ci spełnioną została, i jakież dalsze życzenie twoje, aby ci użyczonem było?

האָט דער מלך געזאָגט צו אסתּר המלכּה: אין דער הויפּטשטאָט שושַן האָבן די יידן געהרגעט און אומגעבראַכט פינף הונדערט מאַן, און הָמָנס צען זין; וואָס שוין האָבן זיי געטאָן אין די איבעריקע מדינות פון מלך! און וואָס נאָר דײַן פאַרלאַנג, וועט דיר געגעבן ווערן, און וואָס נאָך דײַן בקשה, וועט געטאָן ווערן.

13 Odpověděla Ester: jestliže se králi za dobré vidí, nechť jest dopuštěno ještě zítra Židům, kteříž jsou v Susan, učiniti podlé výpovědi dnešní, a deset synů Amanových zvěšeti na šibenici.

וַתֹּאמֶר אֶסְתֵּר אִם־עַל־הַמֶּלֶךְ טוֹב יִנָּתֵן גַּם־מָחָר יג
לַיְּהוּדִים אֲשֶׁר בְּשׁוּשָׁן לַעֲשׂוֹת כְּדָת הַיּוֹם וְאֵת
עֲשֶׂרֶת בְּנֵי־הָמָן יִתְלוּ עַל־הָעֵץ׃

I odpowiedziała Estera: Jeżeli to król za dobre uzna, niechajby i jutro dozwolonem było judejczykom w Suzie postąpić w sposób dzisiejszy; dziesięciu zaś synów Hamana niechaj obwieszą na szubienicy.

האָט אסתּר געזאָגט: אויב דעם מלך איז ווילגעפעלן, זאָל אויך מאָרגן געגעבן ווערן די יידן וואָס אין שושַן צו טאָן אַזוי ווי דער באַפעל פון הײַנט; און די צען זין פון הָמָנען זאָל מען אויפהענגען אויף דער תּלִיָה.

14 I přikázal král, aby se tak stalo. Tedy vyhlášena jest výpověd v Susan, a tak deset synů Amanových zvěšeli.

וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְהֵעָשׂוֹת כֵּן וַתִּנָּתֵן דָּת בְּשׁוּשָׁן וְאֵת יד
עֲשֶׂרֶת בְּנֵי־הָמָן תָּלוּ׃

I rozkazał król, aby tak uczyniono. I wydany został podobny rozkaz w Suzie, dziesięciu zaś synów Hamana obwieszono.

האָט דער מלך געהייסן אַז אַזוי זאָל געטאָן ווערן, און אַ באַפעל איז אַרויסגעגעבן געוואָרן אין שושַן; און די צען זין פון הָמָנען האָט מען אויפגעהאַנגען.

15 A shromáždivše se Židé, kteříž byli v Susan, také i čtrnáctého dne měsíce Adar, zmordovali v Susan tři sta mužů. Ale k loupeži nevztáhli ruky své.

וַיִּקָּהֲלוּ היהודיים הַיְּהוּדִים אֲשֶׁר־בְּשׁוּשָׁן גַּם טו
בְּיוֹם אַרְבָּעָה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ אֲדָר וַיַּהַרְגוּ בְשׁוּשָׁן
שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אִישׁ וּבַבִּזָּה לֹא שָׁלְחוּ אֶת־יָדָם׃

Zgromadzili się tedy judejczycy zamieszkali w Suzie również i czternastego miesiąca Adar i ubili w Suzie trzysta ludzi; wszakże na łupy nie wyciągnęli ręki swojej.

און די ייִדן וואָס אין שושַן האָבן זיך אײַנגעזאַמלט אויך אין פערצנטן טאָג פון חודש אָדָר, און האָבן אויסגעהרגעט אין שושַן דרײַ הונדערט מאַן; אָבער צום רויב האָבן זיי ניט אויסגעשטרעקט זייער האַנט.

16 Jiní také Židé, kteříž byli v krajinách královských, shromáždivše se, a zastávajíce života svého, tak odpočinuli od nepřátel svých. Zmordovali pak těch, jenž je v nenávisti měli, sedmdesáte pět tisíc. Ale k loupeži nevztáhli ruky své.

וּשְׁאָר הַיְּהוּדִים אֲשֶׁר בִּמְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ נִקְהֲלוּ וְעָמֹד עַל־נַפְשָׁם וְנוֹחַ מֵאֹיְבֵיהֶם וְהָרֹג בְּשֹׂנְאֵיהֶם חֲמִשָּׁה וְשִׁבְעִים אָלֶף וּבַבִּזָּה לֹא שָׁלְחוּ אֶת־יָדָם׃ טז

Inni też judejczycy osiadli w dzielnicach królewskich zgromadzili się i bronili życia swojego, folgując sobie na wrogach swoich i zabijając z pośród nieprzyjaciół swoich siedmdziesiąt i pięć tysięcy - wszakże na łupy nie wyciągnęli ręki swojej.

און די איבעריקע ייִדן וואָס אין די מדינות פֿון מלך האָבן זיך אײַנגעזאַמלט, און זיך געשטעלט פֿאַר זייער לעבן, און זיי זײַנען לויז געוואָרן פֿון זייערע פֿײַנט, און האָבן אויסגעהרגעט פֿון זייערע שׂונאים פֿינף און זיבעציק טויזנט; אָבער צום רויב האָבן זיי ניט אויסגעשטרעקט זייער האַנט.

17 Stalo se to dne třináctého měsíce Adar. I odpočinuli čtrnáctého dne téhož měsíce, a učinili sobě v ten den hody a veselé.

בְּיוֹם־שְׁלוֹשָׁה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ אֲדָר וְנוֹחַ בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר בּוֹ וְעָשֹׂה אֹתוֹ יוֹם מִשְׁתֶּה וְשִׂמְחָה׃ יז

Trzynastego dnia miesiąca Adar poczęli a trzynastego tegoż miesiąca przestali, obracając go na dzień biesiad i radości.

דאָס איז געווען אין דרײַצנטן טאָג פֿון חודש אָדָר; און אין פֿערצנטן טאָג אין אים האָבן זיי גערוט, און האָבן אים געמאַכט פֿאַר אַ טאָג פֿון אַ סעודה און אַ שמחה.

18 Ale Židé, kteříž byli v Susan, shromáždili se třináctého dne téhož měsíce a též čtrnáctého, a odpočinuli patnáctého, a učinili sobě na ten den hody a veselé.

והיהודיים וְהַיְּהוּדִים אֲשֶׁר־בְּשׁוּשָׁן נִקְהֲלוּ בִּשְׁלֹשָׁה עָשָׂר בּוֹ וּבְאַרְבָּעָה עָשָׂר בּוֹ וְנוֹחַ בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר בּוֹ וְעָשֹׂה אֹתוֹ יוֹם מִשְׁתֶּה וְשִׂמְחָה׃ יח

Judejczycy zaś w Suzie zgromadzili się zarówno trzynastego jak czternastego tegoż miesiąca, tak że piętnastego przestali, obracając go na dzień biesiad i radości.

אָבער די ייִדן וואָס אין שושן האָבן זיך אײַנגעזאַמלט אין דרײַצנטן און אין פֿערצנטן טאָג אין אים, און אין פֿופֿצנטן טאָג אין אים האָבן זיי גערוט, און האָבן אים געמאַכט פֿאַר אַ טאָג פֿון אַ סעודה און אַ שמחה.

19 Protož Židé, kteříž bydlí ve vsech a v městečkách nehrazených, světí den čtrnáctý měsíce Adar, majíce veselé, hody a dobrou vůli, a posílajíce částky pokrmů jedni druhým.

עַל־כֵּן הַיְּהוּדִים הפרוזים הַפְּרָזִים הַיֹּשְׁבִים בְּעָרֵי הַפְּרָזוֹת עֹשִׂים אֵת יוֹם אַרְבָּעָה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ אֲדָר שִׂמְחָה וּמִשְׁתֶּה וְיוֹם טוֹב וּמִשְׁלוֹחַ מָנוֹת אִישׁ לְרֵעֵהוּ׃ יט

Dla tego czynią judejczycy osiadli po wsiach i w miastach otwartych, dzień czternasty miesiąca Adar dniem radości biesiady i uroczystości przyczem posyłają sobie upominki wzajemnie.

דרום מאַכן די ייִדן פֿון די אָפֿענע ערטער, די וואָס זיצן אין אָפֿענע שטעט, אין פֿערצנטן טאָג פֿון חודש אָדָר אַ שמחה און אַ סעודה און אַ יום-טוב, מיט שלח-מנות פֿון איינעם צום אַנדערן.

20 Nebo rozepsal Mardocheus ty věci, a rozeslal listy ke všem Židům, kteříž byli ve všech krajinách krále Asvera, blízkým i dalekým,

וַיִּכְתֹּב מָרְדֳּכַי אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיִּשְׁלַח סְפָרִים כ
אֶל־כָּל־הַיְּהוּדִים אֲשֶׁר בְּכָל־מְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ
אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ הַקְּרוֹבִים וְהָרְחוֹקִים׃

I spisał Mardechai zdarzenia te i rozesłał listy do wszystkich judejczyków we wszystkich dzielnicach króla Ahaswera blizkich i dalekich.

און מרדכי האָט אויפֿגעשריבן די דאָזיקע זאַכן,
און ער האָט געשיקט בריוו צו אַלע ייִדן וואָס
אין אַלע מדינות פֿון מלך אַחַשוֵרוֹש, די נאָנטע
און די ווײַטע,

21 Ustavuje jim, aby slavili den čtrnáctý měsíce Adar, a den patnáctý téhož měsíce každého roku,

לְקַיֵּם עֲלֵיהֶם לִהְיוֹת עֹשִׂים אֵת יוֹם אַרְבָּעָה עָשָׂר כא
לְחֹדֶשׁ אֲדָר וְאֵת יוֹם־חֲמִשָּׁה עָשָׂר בּוֹ בְּכָל־שָׁנָה
וְשָׁנָה׃

Obowiązując ich stale, aby obchodzili corocznie dzień czternasty miesiąca Adar i dzień piętnasty tegoż miesiąca.

צו באַפֿעסטיקן אויף זיי, אַז זיי זאָלן האַלטן דעם
פֿערצנטן טאָג פֿון חודש אָדָר, און דעם פֿופֿצנטן
טאָג אין אים, אַלע יאָר אין יאָר,

22 Podlé dnů těch, v nichž odpočinuli Židé od nepřátel svých, a měsíce toho, kterýž se jim obrátil z zámutku v radost, a z kvílení v dobrou vůli, aby ty dni slavili, hodujíce a veselíce se, a posílajíce částky pokrmů jeden druhému, i dary chudým.

כַּיָּמִים אֲשֶׁר־נָחוּ בָהֶם הַיְּהוּדִים מֵאוֹיְבֵיהֶם כב
וְהַחֹדֶשׁ אֲשֶׁר נֶהְפַּךְ לָהֶם מִיָּגוֹן לְשִׂמְחָה וּמֵאֵבֶל
לְיוֹם טוֹב לַעֲשׂוֹת אוֹתָם יְמֵי מִשְׁתֶּה וְשִׂמְחָה
וּמִשְׁלֹחַ מָנוֹת אִישׁ לְרֵעֵהוּ וּמַתָּנוֹת לָאֶבְיֹנִים׃

Jako te dni, w których wypoczęli judejczycy od wrogów swoich i ten miesiąc, który obrócił się im ze smutku w radość a z żałoby w dzień uroczysty - aby uczynili je dniami biesiady i radości, przyczem posyłać sobie mają upominki wzajemnie a ubogim dary.

אַזוי ווי די טעג וואָס די ייִדן זײַנען לויז געוואָרן
פֿון זייערע פֿײַנט, און דעם חודש וואָס איז זיי
פֿאַרקערט געוואָרן פֿון קומער אין אַ שמחה, און
פֿון טרויער אין אַ יָום-טוב; זיי צו מאַכן פֿאַר טעג
פֿון אַ סעודה און אַ שמחה, מיט שַלַח-מָנות פֿון
איינעם צום אַנדערן, און מתנות צו אָרימע לײַט.

23 I přijali to všickni Židé, že budou činiti to, což začali, a což jim psal Mardocheus:

וְקִבֵּל הַיְּהוּדִים אֵת אֲשֶׁר־הֵחֵלּוּ לַעֲשׂוֹת וְאֵת כג
אֲשֶׁר־כָּתַב מָרְדֳּכַי אֲלֵיהֶם׃

I zobowiązali się judejczycy czynić stale co rozpoczęli i co Mardechai do nich napisał:

און די ייִדן האָבן אָנגענומען וואָס זיי האָבן
אָנגעהויבן צו טאָן, און וואָס מרדכי האָט צו זיי
געשריבן.

24 Jak Aman syn Hammedatův Agagský, protivník všech Židů, ukládal o Židech, aby je vyhubil a uvrhl pur, totiž los, k setření a zahlazení jejich.

כִּי הָמָן בֶּן־הַמְּדָתָא הָאֲגָגִי צֹרֵר כָּל־הַיְּהוּדִים כד
חָשַׁב עַל־הַיְּהוּדִים לְאַבְּדָם וְהִפִּל פּוּר הוּא
הַגּוֹרָל לְהֻמָּם וּלְאַבְּדָם׃

Jako Haman, syn Hamedaty, agagita, ciemięzca wszystkich judejczyków uknuł przeciw judejczykom, aby ich zagubił, rzuciwszy pur - to jest los - aby ich wytępiono i zgładzono,

וואָרום הָמָן דער זון פֿון הַמְדָתאָן, דער אַגָגִי,
דער צוֹרר אויף אַלע ייִדן, האָט געטראַכט אויף
די ייִדן זיי אונטערצוברענגען,

25 Ale jak ona vešla před oblíčej krále, poručil král v listech, aby obráceni byli úkladové jeho nešlechetní, kteréž vymyslil proti Židům, na hlavu jeho, a aby ho oběsili i syny jeho na šibenici.

כה וּבְבֹאָהּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ אָמַר עִם־הַסֵּפֶר יָשׁוּב מַחֲשַׁבְתּוֹ הָרָעָה אֲשֶׁר־חָשַׁב עַל־הַיְּהוּדִים עַל־רֹאשׁוֹ וְתָלוּ אֹתוֹ וְאֶת־בָּנָיו עַל־הָעֵץ:

A jako król, gdy stanęła przed nim Estera, piśmiennie zarządził, aby niecny jego zamysł, który przeciw judejczykom uknuł spadł na głowę jego, a obwieszono go wraz z synami jego na szubienicy.

און ער האָט עוואָרפֿן אַ פּור, דאָס איז אַ גורל, זיי צו פֿאַרטומלען און זיי אונטערצוברענגען. אָבער אַז זי איז געקומען פֿאַרן מלך, האָט ער אָנגעזאָגט מיט אַ בריוו, אַז זײַן בייזע מחשבה וואָס ער האָט געטראַכט אויף די ייִדן, זאָל זיך אומקערן אויף זײַן קאָפּ; און מע האָט אויפגעהאַנגען אים און זײַנע זין אויף דער תּליה.

26 I nazvali ty dny Purim, totiž losů, od jména toho pur. A tak z příčiny všech slov listu toho, a což viděli při tom, i což přišlo k nim,

כו עַל־כֵּן קָרְאוּ לַיָּמִים הָאֵלֶּה פוּרִים עַל־שֵׁם הַפּוּר עַל־כֵּן עַל־כָּל־דִּבְרֵי הָאִגֶּרֶת הַזֹּאת וּמָה־רָאוּ עַל־כָּכָה וּמָה הִגִּיעַ אֲלֵיהֶם:

Dla tego nazwano dni te purym, podług wyrazu pur. Przeto, z powodu całej treści tego listu, tak dotycznie tego czego sami doświadczyli, jak tego co ich doszło wieścią,

דרום האָט מען גערופֿן די דאָזיקע טעג פּורים, אויף דעם נאָמען פּור. דערפֿאַר, פֿון וועגן די ווערטער פֿון דעם דאָזיקן בריוו, און וואָס זיי האָבן זיך אָנגעזען דערפֿון, און וואָס זיי איז געשען,

27 Ustavili a přijali Židé na sebe i na símě své, i na všecky připojené k sobě, aby to nepominulo, že budou slaviti ty dva dni podlé vypsání jejich, a podlé určitého času jejich každého roku.

כז קִיְּמוּ וקבל וְקִבְּלוּ הַיְּהוּדִים עֲלֵיהֶם וְעַל־זַרְעָם וְעַל כָּל־הַנִּלְוִים עֲלֵיהֶם וְלֹא יַעֲבוֹר לִהְיוֹת עֹשִׂים אֵת שְׁנֵי הַיָּמִים הָאֵלֶּה כִּכְתָבָם וְכִזְמַנָּם בְּכָל־שָׁנָה וְשָׁנָה:

Ustanowili i zobowiązali się judejczycy za siebie i za potomków swoich jak i za wszystkich, którzyby się do nich przyłączyli zwyczajem niezmiennym, aby obchodzili dwa te dni rok rocznie, stosownie do przepisu ich i w właściwej ich porze,

האָבן די ייִדן באַפֿעסטיקט און גענומען אויף זיך, און אויף זייערע קינדער, און אויף אַלע וואָס באַהעפֿטן זיך אָן זיי, אַז עס זאָל ניט בטל ווערן, צו האַלטן די דאָזיקע צוויי טעג, אַזוי ווי עס איז געשריבן וועגן זיי, און לויט זייער צײַט, אַלע יאָר פֿאַר יאָר.

28 A že ti dnové budou pamětní a slavní v každém věku, rodině, krajině a městě; k tomu, že ti dnové Purim nepominou z prostředku Židů, a památka jejich nepřestane u potomků jejich.

כח וְהַיָּמִים הָאֵלֶּה נִזְכָּרִים וְנַעֲשִׂים בְּכָל־דּוֹר וָדוֹר
מִשְׁפָּחָה וּמִשְׁפָּחָה מְדִינָה וּמְדִינָה וְעִיר וָעִיר וִימֵי
הַפּוּרִים הָאֵלֶּה לֹא יַעַבְרוּ מִתּוֹךְ הַיְּהוּדִים וְזִכְרָם
לֹא־יָסוּף מִזַּרְעָם׃

Dni zaś te upamiętnione i obchodzone były w każdem pokoleniu, w każdej rodzinie, w każdej dzielnicy i w każdem mieście, oby też dni te purymowe nigdy zniesione nie zostały wpośród judejczyków a pamięć ich nie zanikła z pośród potomków ich!

און די דאָזיקע טעג זאָלן געדאַכט ווערן, און געהאַלטן ווערן אין איטלעכן דָור, איטלעכער משפּחה, איטלעכער מדינה, און איטלעכער שטאָט; און די דאָזיקע טעג פֿון פּורים זאָלן ניט אָפּגעשאַפט ווערן פֿון צווישן ייִדן, און זייער געדעכעניש זאָל ניט אויפהערן בײַ זייערע קינדער.

29 Psala také Ester královna, dcera Abichailova, i Mardocheus Žid pro větší upevnění psání z strany dnů Purim po druhé.

כט וַתִּכְתֹּב אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה בַת־אֲבִיחַיִל וּמָרְדֳּכַי
הַיְּהוּדִי אֶת־כָּל־תֹּקֶף לְקַיֵּם אֵת אִגֶּרֶת הַפּוּרִים
הַזֹּאת הַשֵּׁנִית׃

Napisała też królowa Estera, córka Abichaila, wraz z Mardechajem judejczykiem całą powagą swoją, aby stwierdzić one dni purymowe tym listem wtórym.

און אסתּר המלכּה, די טאָכטער פֿון אַביחַיִלן, און מרדכי דער ייִד, האָבן געשריבן מיט גאָרער שטאַרקייט, צו באַפֿעסטיקן דעם דאָזיקן צווייטן בריוו וועגן פּורים.

30 A on rozeslal to psání ke všem Židům, do sta dvadcíti sedmi krajin království Asverova, vzkazuje jim pozdravení,

ל וַיִּשְׁלַח סְפָרִים אֶל־כָּל־הַיְּהוּדִים אֶל־שֶׁבַע
וְעֶשְׂרִים וּמֵאָה מְדִינָה מַלְכוּת אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ דִּבְרֵי
שָׁלוֹם וֶאֱמֶת׃

I rozesłano ten list do wszystkich judejczyków, do stu dwudziestu i siedmiu dzielnic państwa Ahaswera ze słowami przyjaźni i szczerości,

און ער האָט צעשיקט בריוו צו אַלע ייִדן, צו די הונדערט און זיבן און צוואַנציק מדינות פֿון אַחשורושעס קיניגרײַך, מיט ווערטער פֿון פֿריד און וואָרהאַפֿטיקייט,

31 Aby tuze drželi dny ty Purim v určité časy jich, jakž je nařídil jim Mardocheus Žid a Ester královna, a jakž to přijali na sebe a na símě své, na pamět postů a křiku jejich.

לא לְקַיֵּם אֶת־יְמֵי הַפֻּרִים הָאֵלֶּה בִּזְמַנֵּיהֶם כַּאֲשֶׁר
קִיַּם עֲלֵיהֶם מָרְדֳּכַי הַיְּהוּדִי וְאֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה
וְכַאֲשֶׁר קִיְּמוּ עַל־נַפְשָׁם וְעַל־זַרְעָם דִּבְרֵי הַצֹּמוֹת
וְזַעֲקָתָם׃

Aby ustanowili te dni purymowe w porze ich, jako ustanowił je dla nich Mardechai judejczyk i Estera królowa i jako ustanowili je dla siebie samych i potomków swoich na pamiątkę postów i biadania.

אַז זיי זאָלן באַפֿעסטיקן די דאָזיקע טעג פֿון פּורים אין זייערע צײַטן, אַזוי ווי מרדכי דער ייִד און אסתּר המלכּה האָבן באַפֿעסטיקט אויף זיי, און אַזוי ווי זיי האָבן באַפֿעסטיקט אויף זיך אַליין און אויף זייערע קינדער, די אָנזאָגן וועגן די תּעניתים און זייער קלאָג.

לב וּמַאֲמַר אֶסְתֵּר קִיַּם דִּבְרֵי הַפֻּרִים הָאֵלֶּה וְנִכְתָּב בַּסֵּפֶר׃

און אסתּרס באַפֿעל האָט באַפֿעסטיקט די דאָזיקע אָנזאָגן וועגן פּורים; און עס איז פֿאַרשריבן געוואָרן אין אַ בוך.

32 A tak výpověd Estery potvrdila ustanovení dnů Purim, což zapsáno jest v knize této.

I tak utwierdził rozkaz Estery przepis ten co do purym, tak jak opisano go w tej księdze.

1 Potom uložil král Asverus daň na zemi i na ostrovy mořské.

Poczem nałożył król Ahasweros dań na kraj i na wyspy morza.

2 Všickni pak činové síly jeho a moci jeho, i vypsání důstojnosti Mardocheovy, kterouž ho zvelebil král, to vše zapsáno jest v knize o králích Médských a Perských.

A co do dzieł jego mocy i potęgi i wyszczególnienia świetności Mardechaja, którego wywyższył król, spisano to wszak w księdze roczników królów Medyi i Persyi.

3 Nebo Mardocheus Žid byl druhý po králi Asverovi, a veliký u Židů, i vzácný u všeho množství bratří svých, pečuje o dobré lidu svého, a způsobuje pokoj všemu semeni svému.

Albowiem judejczyk Mardechai był wtórym po królu Ahaswerze a był on wysoce poważanym u judejczyków i miłowanym u masy swych braci, bo dbał o dobro swego ludu a przemawiał za pomyślnością całego swego rodu.

א וַיָּשֶׂם הַמֶּלֶךְ אחשרש אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ מַס עַל־הָאָרֶץ וְאִיֵּי הַיָּם׃

און דער מלך אַחַשְׁוֵרוֹש האָט אַרױפֿגעלײגט אַ צינז אויפֿן לאַנד, און אויף די אינדזלען פֿון ים.

ב וְכָל־מַעֲשֵׂה תָקְפּוֹ וּגְבוּרָתוֹ וּפָרָשַׁת גְּדֻלַּת מָרְדֳּכַי אֲשֶׁר גִּדְּלוֹ הַמֶּלֶךְ הֲלוֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי מָדַי וּפָרָס׃

און די מעשה פֿון זײַן שטאַרקייט און זײַנע גבורות, און די אויסדערציילונג פֿון מרדכיס גרויסקייט וואָס דער מלך האָט אים געגרייסט, זיי זײַנען שוין פֿאַרשריבן אין דעם בוך פֿון די צײַטגעשעענישן פֿון די מלכים פֿון מָדַי און פָּרַס.

ג כִּי מָרְדֳּכַי הַיְּהוּדִי מִשְׁנֶה לַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ וְגָדוֹל לַיְּהוּדִים וְרָצוּי לְרֹב אֶחָיו דֹּרֵשׁ טוֹב לְעַמּוֹ וְדֹבֵר שָׁלוֹם לְכָל־זַרְעוֹ׃

וואָרום מרדכי דער ייִד איז געווען דער שֵׁני־למלך פֿון אַחַשְׁוֵרוֹשן, און גרויס בײַ ייִדן, און באַליבט בײַ זײַנע פֿיל ברידער. ער האָט געזוכט גוטס פֿאַר זײַן פֿאָלק, און גערעדט צום פֿריד פֿאַר זײַן גאַנצן שטאַם.

קהלת

קהלת א:1

1 Slova kazatele syna Davidova, krále v Jeruzalémě.

א דִּבְרֵי קֹהֶלֶת בֶּן־דָּוִד מֶלֶךְ בִּירוּשָׁלִָם׃

Słowa Koheleta, syna Dawida, króla w Jerozolimie.

די ווערטער פֿון קהלת דעם זון פֿון דָוִדן, דעם מלך אין ירושלים.

2 Marnost nad marnostmi, řekl kazatel, marnost nad marnostmi, a všecko marnost.

ב הֲבֵל הֲבָלִים אָמַר קֹהֶלֶת הֲבֵל הֲבָלִים הַכֹּל הָבֶל׃

O, marność nad marnościami! rzekł Kohelet; o, marność nad marnościami! Wszystko marność!

נישטיקייט פֿון נישטיקייטן, זאָגט קהלת, נישטיקייט פֿון נישטיקייטן, אַלץ איז נישטיקייט.

3 Jaký užitek má člověk ze všelijaké práce své, kterouž vede pod sluncem?

ג מַה־יִּתְרוֹן לָאָדָם בְּכָל־עֲמָלוֹ שֶׁיַּעֲמֹל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ׃

Cóż za pożytek człowiekowi z całego trudu swojego, którym się trudzi pod słońcem!

וואָס פֿאַר אַ נוץ האָט דער מענטש פֿון זײַן גאַנצער מי וואָס ער מיט זיך אונטער דער זון?

4 Věk pomíjí, a jiný věk nastává, ačkoli země na věky trvá.

ד דּוֹר הֹלֵךְ וְדוֹר בָּא וְהָאָרֶץ לְעוֹלָם עֹמָדֶת׃

Jedno pokolenie odchodzi, a drugie przychodzi; ale ziemia wiecznie pozostaje.

אַ דָור פֿאַרגייט, און אַ דָור קומט, און די ערד באַשטייט אייביק.

5 Vychází slunce, i zapadá slunce, a k místu svému chvátá, kdež vychází.

ה וְזָרַח הַשֶּׁמֶשׁ וּבָא הַשָּׁמֶשׁ וְאֶל־מְקוֹמוֹ שׁוֹאֵף זוֹרֵחַ הוּא שָׁם׃

A słońce wschodzi, a słońce znów zachodzi, i zdąża do miejsca swego, kędy ma wzejść.

און די זון גייט אויף, און די זון גייט אונטער, און יאָגט צו איר אָרט אַוווּ זי גייט אויף.

6 Jde ku poledni, a obrací se na půlnoci, sem i tam se toče, chodí vítr, a okolky svými navracuje se vítr.

ו הוֹלֵךְ אֶל־דָּרוֹם וְסוֹבֵב אֶל־צָפוֹן סוֹבֵב סֹבֵב הוֹלֵךְ הָרוּחַ וְעַל־סְבִיבֹתָיו שָׁב הָרוּחַ׃

Idzie na południe, a zwraca się ku północy, wciąż krążąc idzie wiatr, a po wirach swoich wraca wiatr.

דער ווינט גייט קיין דָרום, און פֿאַרדרייט זיך קיין צָפֿון, רונד אַרום, רונד אַרום גייט ער, און צו זײַנע געדרייען קערט זיך אום דער ווינט.

7 Všecky řeky jdou do moře, a však se moře nepřeplňuje; do místa, do něhož tekou řeky, navracují se, aby zase odtud vycházely.

ז כָּל־הַנְּחָלִים הֹלְכִים אֶל־הַיָּם וְהַיָּם אֵינֶנּוּ מָלֵא אֶל־מְקוֹם שֶׁהַנְּחָלִים הֹלְכִים שָׁם הֵם שָׁבִים לָלָכֶת׃

Wszystkie rzeki idą do morza, wszakże morze się nie zapełnia: do miejsca, do którego rzeki idą, tam idą wciąż.

אַלע טײַכן גייען צום ים, און דער ים ווערט ניט פֿול;צו דעם אָרט וווּהין די טײַכן גייען, אַהין גייען זיי ווידער.

8 Všecky věci jsou plné zaneprázdnění, aniž může člověk vymluviti; nenasytí se oko hleděním, aniž se naplní ucho slyšením.

ח כָּל־הַדְּבָרִים יְגֵעִים לֹא־יוּכַל אִישׁ לְדַבֵּר לֹא־תִשְׂבַּע עַיִן לִרְאוֹת וְלֹא־תִמָּלֵא אֹזֶן מִשְּׁמֹעַ׃

Wszystkie rzeczy nużą się, żaden człowiek tego nie wypowie; oko nie nasyca się widzeniem, a ucho nie napełnia się słyszeniem.

אַלע ווערטער ווערן מיד, קיין מענטש קען עס ניט אַרויסרעדן;דאָס אויג קען זיך ניט אָנקוקן זאַט, און דאָס אויער קען זיך ניט אָנהערן פֿול.

9 Což bylo, jest to, což býti má; a což se nyní děje, jest to, což se díti bude; aniž jest co nového pod sluncem.

ט מַה־שֶּׁהָיָה הוּא שֶׁיִּהְיֶה וּמַה־שֶּׁנַּעֲשָׂה הוּא שֶׁיֵּעָשֶׂה וְאֵין כָּל־חָדָשׁ תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ׃

To, co było, to i będzie, a co się stało, to się stanie, a niemasz nic nowego pod słońcem.

וואָס איז געווען דאָס וועט זײַן, און וואָס איז געשען דאָס וועט געשען, און ניטאָ קיין נײַס אונטער דער זון.

10 Jest-liž jaká věc, o níž by říci mohl: Pohleď, toť jest cosi nového? Ano již to bylo před věky, kteříž byli před námi.

י יֵשׁ דָּבָר שֶׁיֹּאמַר רְאֵה־זֶה חָדָשׁ הוּא כְּבָר הָיָה לְעֹלָמִים אֲשֶׁר הָיָה מִלְּפָנֵנוּ׃

Jeśli jest rzecz, o którejby kto powiedzieć chciał: Patrz, to coś nowego! - już dawno to było za onych wieków, które przeszły przed nami.

פֿאַראַן אַ זאַך וואָס מע זאָגט דערויף:זע, דאָס איז אַ נײַס;איז עס שוין געווען אין אַלטע צײַטןוואָס זײַנען געווען פֿאַר אונדז.

11 Není paměti prvních věcí, aniž také potomních, kteréž budou, památka zůstane u těch, jenž potom nastanou.

יא אֵין זִכְרוֹן לָרִאשֹׁנִים וְגַם לָאַחֲרֹנִים שֶׁיִּהְיוּ לֹא־יִהְיֶה לָהֶם זִכָּרוֹן עִם שֶׁיִּהְיוּ לָאַחֲרֹנָה׃

Niemasz wspomnienia o poprzednich, i o późniejszych, które nastaną, nie będzie wspomnienia u tych, którzy później jeszcze przyjdą.

ניטאָ קיין זכר פֿון די פֿריִערדיקע, און פֿון די שפּעטערדיקע וואָס וועלן ערשט זײַן, אויך פֿון זיי וועט קיין זכר ניט זײַן, צווישן די וואָס וועלן זײַן נאָך שפּעטער.

12 Já kazatel byl jsem králem nad Izraelem v Jeruzalémě,

יב אֲנִי קֹהֶלֶת הָיִיתִי מֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל בִּירוּשָׁלָםִ׃

Ja, Kohelet, byłem królem nad Israelem w Jerozolimie.

איך קהלת בין געווען אַ מלך איבער ישראל אין ירושלים.

13 A přiložil jsem mysl svou k tomu, jak bych vyhledati a vystihnouti mohl rozumností svou všecko to, což se děje pod nebem. *(Takové bídné zaměstknání dal Bůh synům lidským, aby se jím bědovali.)*

יג וְנָתַתִּי אֶת־לִבִּי לִדְרוֹשׁ וְלָתוּר בַּחָכְמָה עַל כָּל־אֲשֶׁר נַעֲשָׂה תַּחַת הַשָּׁמָיִם הוּא עִנְיַן רָע נָתַן אֱלֹהִים לִבְנֵי הָאָדָם לַעֲנוֹת בּוֹ׃

I zwróciłem serce moje na to, abym zbadał i wyśledził mądrością wszystko, co się dzieje pod niebem: czczy to popęd, który złożył Bóg w synach ludzkich, aby się nim trapili!

און איך האָב אָפּגעגעבן מײַן האַרץ צו זוכן און צו פֿאָרשן מיט חכמה וועגן אַלץ וואָס געשעט אונטער די הימלען. דאָס איז אַ שלעכטער ענין וואָס גאָט האָט געגעבן די מענטשנקינדער, זיך צו פֿאַרנעמען דערמיט.

14 Viděl jsem všecky skutky, dějící se pod sluncem, a aj, všecko jest marnost a trápení ducha.

יד רָאִיתִי אֶת־כָּל־הַמַּעֲשִׂים שֶׁנַּעֲשׂוּ תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ וְהִנֵּה הַכֹּל הֶבֶל וּרְעוּת רוּחַ׃

Widziałem wszystkie sprawy, które się dzieją pod słońcem, a oto wszystko marność i pogoń za wiatrem.

איך האָב געזען אַלע טוענישן וואָס ווערן געטאָן אונטער דער זון, ערשט אַלץ איז נישטיקייט און ווינטיאָגעניש;

15 Což křivého jest, nemůže se zpřímiti, a nedostatkové nemohou sečteni býti.

טו מְעֻוָּת לֹא־יוּכַל לִתְקֹן וְחֶסְרוֹן לֹא־יוּכַל לְהִמָּנוֹת׃

Co krzywe nie daje się wyprostować, a co brakuje nie może wejść w rachubę.

אַ קרומקייט וואָס מע קען ניט אויסגלײַכן, און אַ פֿעלער וואָס קען ניט גוט געמאַכט ווערן.

16 Protož tak jsem myslil v srdci svém, řka: Aj, já zvelebil jsem a rozšířil moudrost nade všecky, kteříž byli přede mnou v Jeruzalémě, a srdce mé dosáhlo množství moudrosti a umění.

טז דִּבַּרְתִּי אֲנִי עִם־לִבִּי לֵאמֹר אֲנִי הִנֵּה הִגְדַּלְתִּי וְהוֹסַפְתִּי חָכְמָה עַל כָּל־אֲשֶׁר־הָיָה לְפָנַי עַל־יְרוּשָׁלִָם וְלִבִּי רָאָה הַרְבֵּה חָכְמָה וָדָעַת׃

I pomyślałem w sercu swojem, i rzekłem: Oto zdobyłem wielką i coraz wyższą mądrość ponad wszystkich, którzy byli przedemną w Jerozolimie, a serce moje przejrzało pełnię mądrości i wiedzy.

איך האָב געטענהט מיט מײַן האַרצן אַזוי צו זאָגן: אָט האָב איך געהאַט חכמה גרעסער און מער איידער אַלע וואָס זײַנען געווען פֿאַר מיר אין ירושלים, און מײַן האַרץ האָט געזען פֿיל חכמה און קענטשאַפֿט.

17 I přiložil jsem mysl svou, abych poznal moudrost a umění, nemoudrost i bláznovství, ale shledal jsem, že i to jest trápení ducha.

יז וָאֶתְּנָה לִבִּי לָדַעַת חָכְמָה וְדַעַת הֹלֵלוֹת וְשִׂכְלוּת יָדַעְתִּי שֶׁגַּם־זֶה הוּא רַעְיוֹן רוּחַ׃

Ale gdym zwrócił serce moje, abym uświadomił sobie czem mądrość i wiedza, szaleństwo i głupota - poznałem, że i to pogoń za wiatrem.

און איך האָב אָפּגעגעבן מײַן האַרץ צו פֿאַרשטיין חכמה, אויך פֿאַרשטיין משוגעת און נאַרישקייט — בין איך געוואָר געוואָרן אַז דאָס אויך איז ווינטיאָגעניש.

18 Nebo kde jest mnoho moudrosti, tu mnoho hněvu; a kdož rozmnožuje umění, rozmnožuje bolest.

יח כִּי בְּרֹב חָכְמָה רָב־כָּעַס וְיוֹסִיף דַּעַת יוֹסִיף מַכְאוֹב׃

Bo gdzie wiele mądrości, tam wiele zgryzoty, a kto mnoży wiedzę, mnoży cierpienie.

וואָרום אין פֿיל חכמה איז פֿיל פֿאַרדראָס, און מערט מען קענטשאַפֿט, מערט מען ווייטאָג.

1 Řekl jsem opět srdci svému: Nuže nyní zkusím tě v veselí, užívejž tedy dobrých věcí. A hle, i to marnost.

Pomyślałem ja w sercu swojem: Nuż tedy doświadczę cię radością, a rozkoszuj się szczęściem! Ale zaprawdę, i to marność.

א אָמַרְתִּי אֲנִי בְּלִבִּי לְכָה־נָּא אֲנַסְּכָה בְשִׂמְחָה וּרְאֵה בְטוֹב וְהִנֵּה גַם־הוּא הָבֶל׃

איך האָב געזאָגט בײַ מיר אין האַרצן: קום אַקאָרשט, לאָמיך דיך פּרוּוון מיט פֿרייד, און האָב וווילטאָג; ערשט דאָס אויך איז נישטיקייט.

2 Smíchu jsem řekl: Blázníš, a veselí: Co to děláš?

O śmiechu rzekłem: to szał! a o radości: do czegoż ta służy?

ב לִשְׂחוֹק אָמַרְתִּי מְהוֹלָל וּלְשִׂמְחָה מַה־זֹּה עֹשָׂה׃

אויף געלעכטער האָב איך געזאָגט: עס איז משוגע; און אויף פֿרייד: וואָס טוט זי אויף?

3 Přemyšloval jsem v srdci svém, abych povoloval u víně tělu svému, srdce však své spravuje moudrostí, a přídržel se bláznovství dotud, až bych zkusil, co by lepšího bylo synům lidským, aby činili pod nebem v počtu dnů života svého.

Umyśliłem w sercu swojem, abym krzepił odtąd winem moje ciało, tak jednak, aby się serce mądrością kierowało, i abym chwycił się głupstwa, pókibym nie przejrzał coby najwłaściwszem było synom ludzkim czynić pod niebem, po wszystkie dni żywota ich.

ג תַּרְתִּי בְלִבִּי לִמְשׁוֹךְ בַּיַּיִן אֶת־בְּשָׂרִי וְלִבִּי נֹהֵג בַּחָכְמָה וְלֶאֱחֹז בְּסִכְלוּת עַד אֲשֶׁר־אֶרְאֶה אֵי־זֶה טוֹב לִבְנֵי הָאָדָם אֲשֶׁר יַעֲשׂוּ תַּחַת הַשָּׁמַיִם מִסְפַּר יְמֵי חַיֵּיהֶם׃

איך האָב אויסגעקלערט בײַ מיר אין האַרצן צו פֿאַרציִען מײַן לײַב מיט ווײַן, אַז אי מײַן האַרץ זאָל זיך פֿירן מיט חכמה, אי איך זאָל מיך האַלטן אָן נאַרישקייט, ביז איך וועל זען וואָס איז בעסער פֿאַר די מענטשנקינדער אַז זיי זאָלן טאָן אונטערן הימל אין די געציילטע טעג פֿון זייער לעבן.

4 Veliké jsem skutky činil, vystavěl jsem sobě domy, štípil jsem sobě vinice.

Wykonałem dzieła wielkie: pobudowałem sobie domy, zasadziłem sobie winnice.

ד הִגְדַּלְתִּי מַעֲשָׂי בָּנִיתִי לִי בָּתִּים נָטַעְתִּי לִי כְּרָמִים׃

איך האָב מיר אויפֿגעטאָן גרויסע זאַכן; איך האָב מיר געבויט הײַזער, איך האָב מיר געפֿלאַנצט ווײַנגערטנער;

5 Vzdělal jsem sobě zahrady a štěpnice, a štípil jsem v nich stromy všelijakého ovoce.

Pozakładałem sobie ogrody i parki, i zasadziłem w nich wszelkie drzewa owocowe.

ה עָשִׂיתִי לִי גַּנּוֹת וּפַרְדֵּסִים וְנָטַעְתִּי בָהֶם עֵץ כָּל־פֶּרִי׃

איך האָב מיר געמאַכט גערטנער און סעדער און אײַנגעפֿלאַנצט אין זיי ביימער פֿון אַלערליי פּירות.

6 Nadělal jsem sobě rybníků, abych svlažoval jimi les plodící dříví.

Urządziłem sobie stawy wodne, aby zraszać z nich sad porosły drzewami.

ו עָשִׂיתִי לִי בְּרֵכוֹת מָיִם לְהַשְׁקוֹת מֵהֶם יַעַר צוֹמֵחַ עֵצִים:

איך האָב מיר געמאַכט וואַסערטײַכן אָנצוטרינקען פֿון זיי דעם וואַקסיקן וואַלד וואָס שפּראָצט מיט ביימער.

7 Najednal jsem sobě služebníků a děvek, a měl jsem čeled v domě svém; k tomu i stáda skotů a bravů veliká měl jsem nade všecky, kteříž byli přede mnou v Jeruzalémě.

Nakupiłem sobie niewolników i niewolnic, a posiadałem takich, co zrodzeni byli w domu. Stąd też, rogacizny i owiec posiadałem więcej niż wszyscy, którzy byli przedemną w Jerozolimie.

ז קָנִיתִי עֲבָדִים וּשְׁפָחוֹת וּבְנֵי־בַיִת הָיָה לִי גַּם מִקְנֶה בָקָר וָצֹאן הַרְבֵּה הָיָה לִי מִכֹּל שֶׁהָיוּ לְפָנַי בִּירוּשָׁלִָם:

איך האָב אײַנגעקויפֿט קנעכט און דינסטן, און הויזגעבאָרענע האָב איך געהאַט; אויך אַן אייגנס פֿון רינדער און שאָף אַ סך האָב איך געהאַט, מער פֿון אַלע וואָס זײַנען געווען פֿאַר מיר אין ירושלים.

8 Nahromážditl jsem sobě také stříbra a zlata a klínotů od králů a krajin; způsobil jsem sobě zpěváky a zpěvakyně i jiné rozkoše synů lidských a nástroje muzické rozličné.

Nagromadziłem też sobie złota i srebra i najkosztowniejszych klejnotów królów i krain; sprowadziłem sobie śpiewaków i śpiewaczki i rozkosz synów ludzkich: pań mnóstwo.

ח כָּנַסְתִּי לִי גַּם־כֶּסֶף וְזָהָב וּסְגֻלַּת מְלָכִים וְהַמְּדִינוֹת עָשִׂיתִי לִי שָׁרִים וְשָׁרוֹת וְתַעֲנוּגֹת בְּנֵי הָאָדָם שִׁדָּה וְשִׁדּוֹת:

איך האָב מיר אָנגעזאַמלט אויך זילבער און גאָלד, און שאַצן פֿון מלכים און מדינות. איך האָב מיר אײַנגעשאַפֿט זינגערס און זינגערינס, און תּענוגים פֿון מענטשנקינדער, ווײַבער אויף ווײַבער.

9 A tak velikým jsem učiněn, a zrostl jsem nade všecky, kteříž přede mnou byli v Jeruzalémě; nadto moudrost má zůstávala při mně.

I tak stałem się wielkim i możniejszym od wszystkich, którzy byli przedemną w Jerozolimie; przyczem zostawała przy mnie i mądrość moja.

ט וְגָדַלְתִּי וְהוֹסַפְתִּי מִכֹּל שֶׁהָיָה לְפָנַי בִּירוּשָׁלִָם אַף חָכְמָתִי עָמְדָה לִּי:

און איך בין געווען גרעסער און האָב פֿאַרמאָגט מער פֿון אַלע וואָס זײַנען געווען פֿאַר מיר אין ירושלים; אויך איז מײַן חכמה מיר בײַגעשטאַנען.

10 A čehožkoli žádaly oči mé, nezbránil jsem jim, aniž jsem zbraňoval srdci svému jakého veselí; srdce mé zajisté veselilo se ze vší práce mé, a to byl podíl můj ze vší práce mé.

Czegokolwiek też pożądały oczy moje nie wzbraniałem im; nie odmawiałem sercu mojemu żadnej radości, albowiem radowało się serce moje ze wszystkiej mej pracy, a był to udział mój ze wszystkiej mej pracy.

י וְכֹל אֲשֶׁר שָׁאֲלוּ עֵינַי לֹא אָצַלְתִּי מֵהֶם לֹא־מָנַעְתִּי אֶת־לִבִּי מִכָּל־שִׂמְחָה כִּי־לִבִּי שָׂמֵחַ מִכָּל־עֲמָלִי וְזֶה־הָיָה חֶלְקִי מִכָּל־עֲמָלִי:

און וואָס נאָר מײַנע אויגן האָבן פֿאַרלאַנגט, האָב איך פֿון זיי ניט געמינערט; איך האָב ניט פֿאַרמיטן מײַן האַרץ פֿון קיין פֿרייד, נײַערט מײַן האַרץ האָט זיך ווויל געטאָן מיט מײַן גאַנצער מי, וואָרום דאָס איז געווען מײַן חלק פֿון מײַן גאַנצער מי.

11 Ale jakž jsem se ohlédl na všecky skutky své, kteréž činily ruce mé, a na práci úsilně vedenou, a aj, všecko marnost a trápení ducha, a že nic není užitečného pod sluncem.

Ale gdym spojrzał na wszystkie sprawy, które zdziałały ręce moje, i na trud, którym podejmował, aby je uskutecznić, a oto okazało się, że to wszystko marność i pogoń za wiatrem, a niemasz pożytku pod słońcem.

יא וּפָנִיתִי אֲנִי בְּכָל־מַעֲשַׂי שֶׁעָשׂוּ יָדַי וּבֶעָמָל
שֶׁעָמַלְתִּי לַעֲשׂוֹת וְהִנֵּה הַכֹּל הֶבֶל וּרְעוּת רוּחַ
וְאֵין יִתְרוֹן תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ׃

אָבער איך האָב זיך אומגעקוקט אויף אַלע מײַנע אויפֿטוען וואָס מײַנע הענט האָבן אויפֿגעטאָן, און אויף דער מי וואָס איך האָב מיך געמיט כּדי דאָס אויפֿצוטאָן, ערשט אַלץ נישטיקייט און ווינטיאָגעניש, און גאָרנישט קומט אַרויס אונטער דער זון.

12 Pročež obrátil jsem se, abych spatřoval moudrost a nemoudrost, i bláznovství. *(Nebo co by člověk spravil, chtěje následovati krále? To, což již jiní spravili.)*

Poczem zwróciłem się ku temu, aby rozejrzeć zarówno mądrość jak szał i głupotę; bo czemże by był człowiek, któryby mógł pójść za królem w tem co już uczyniono?

יב וּפָנִיתִי אֲנִי לִרְאוֹת חָכְמָה וְהוֹלֵלוֹת וְסִכְלוּת כִּי
מֶה הָאָדָם שֶׁיָּבוֹא אַחֲרֵי הַמֶּלֶךְ אֵת אֲשֶׁר־כְּבָר
עָשׂוּהוּ׃

און איך האָב מיך געקערט צו באַקוקן חכמה און משוגעת און נאַרישקייט; וואָרום וואָס קען אויפֿטאָן דער מענטש וואָס קומט נאָכן מלך? בלויז דאָס וואָס מע האָט שוין פֿריִער געטאָן.

13 I viděl jsem, že jest užitečnější moudrost než bláznovství, tak jako jest užitečnější světlo nežli temnost.

I przekonałem się, że wyższość mądrości nad głupotą dorównywa wyższości światła nad ciemnością.

יג וְרָאִיתִי אָנִי שֶׁיֵּשׁ יִתְרוֹן לַחָכְמָה מִן־הַסִּכְלוּת
כִּיתְרוֹן הָאוֹר מִן־הַחֹשֶׁךְ׃

און איך האָב אײַנגעזען אַז די מעלה פֿון חכמה איבער נאַרישקייט איז אַזוי ווי די מעלה פֿון ליכטיקייט איבער פֿינצטערניש.

14 Moudrý má oči v hlavě své, blázen pak ve tmách chodí; a však poznal jsem, že jednostejné příhody všechněm se přiházejí.

Mądry ma oczy swe w głowie; głupi zaś postępuje w ciemności. Zarazem jednak poznałem, że jeden los ich wszystkich spotyka.

יד הֶחָכָם עֵינָיו בְּרֹאשׁוֹ וְהַכְּסִיל בַּחֹשֶׁךְ הוֹלֵךְ וְיָדַעְתִּי
גַם־אָנִי שֶׁמִּקְרֶה אֶחָד יִקְרֶה אֶת־כֻּלָּם׃

דער חכם האָט זײַנע אויגן אין קאָפּ, און דער נאַר גייט אין דער פֿינצטער.אָבער איך האָב אויך געמערקט אַז איין טראַף טרעפֿט זיי אַלעמען.

15 Protož jsem řekl v srdci svém: Máliť mi se tak díti, jako se děje bláznu, pročež jsem tedy moudrostí předčil? A tak řekl jsem v srdci svém: I to jest marnost.

I pomyślałem w sercu swojem: Los głupca spotka i mnie, nacóż tedy nabrałem tak dużo mądrości? I pomyślałem w sercu swojem: i to marność.

טו וְאָמַרְתִּי אֲנִי בְּלִבִּי כְּמִקְרֵה הַכְּסִיל גַּם־אֲנִי יִקְרֵנִי
וְלָמָּה חָכַמְתִּי אֲנִי אָז יוֹתֵר וְדִבַּרְתִּי בְלִבִּי
שֶׁגַּם־זֶה הָבֶל׃

און איך האָב געזאָגט בײַ מיר אין האַרצן: אַזוי ווי עס טרעפֿט דעם נאַרן אַזוי וועט אויך מיך טרעפֿן, הײַנט נאָך וואָס דען בין איך געווען קליגער? און איך האָב געטענהט בײַ מיר אין האַרצן, אַז דאָס אויך איז נישטיקייט.

16 Nebo není památka moudrého jako i blázna na věky, proto že to, což nyní jest, ve dnech budoucích všecko v zapomenutí přichází, a že jakož umírá moudrý, tak i blázen.

טז כִּי אֵין זִכְרוֹן לֶחָכָם עִם־הַכְּסִיל לְעוֹלָם בְּשֶׁכְּבָר הַיָּמִים הַבָּאִים הַכֹּל נִשְׁכָּח וְאֵיךְ יָמוּת הֶחָכָם עִם־הַכְּסִיל׃

Albowiem wspomnienia nie pozostanie po mędrcu jak po głupcu na wieki, ponieważ za dni przyszłości wszystko dawno w zapomnienie pójdzie; a czemuż to umiera mędrzec narówni z głupcem?

וואָרום פֿון דעם חכם אַזוי ווי פֿון דעם נאַרן בלײַבט ניט קיין זכר אויף אייביק; ווײַל אין די קומעדיקע טעג וועט אַלץ זײַן שוין פֿאַרגעסן; און ווי שטאַרבט דער חכם? אַזוי ווי דער נאַר.

17 Pročež mrzí mne tento život; nebo semi nelíbí nic, což se děje pod sluncem, poněvadž všecky věci jsou marnost a trápení ducha.

יז וְשָׂנֵאתִי אֶת־הַחַיִּים כִּי רַע עָלַי הַמַּעֲשֶׂה שֶׁנַּעֲשָׂה תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ כִּי־הַכֹּל הֶבֶל וּרְעוּת רוּחַ׃

I tak powziąłem nienawiść do życia, ponieważ nie podobały mi się sprawy, które się dzieją pod słońcem, bo wszystko marność i pogoń za wiatrem.

און איך האָב פֿײַנט געקראָגן דאָס לעבן, וואָרום מיר איז אויסגעקומען שלעכט די געשעונג וואָס געשעט אונטער דער זון, ווײַל אַלץ איז נישטיקייט און ווינטיאָגעניש.

18 Ano mrzí mne i všecka práce má, kterouž jsem vedl pod sluncem proto že jí zanechati musím člověku, kterýž bude po mně.

יח וְשָׂנֵאתִי אֲנִי אֶת־כָּל־עֲמָלִי שֶׁאֲנִי עָמֵל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ שֶׁאַנִּיחֶנּוּ לָאָדָם שֶׁיִּהְיֶה אַחֲרָי׃

I powziąłem nienawiść do całej mojej pracy, którąm się trudził pod słońcem, ponieważ zostawić ją muszę człowiekowi, który przyjdzie po mnie.

און איך האָב פֿײַנט געקראָגן מײַן גאַנצע מי וואָס איך מי מיך דערויף אונטער דער זון, כּדי אַז איך מוז עס איבערלאָזן צו אַ מענטשן וואָס וועט זײַן נאָך מיר.

19 A kdo ví, bude-li moudrý, či blázen? A však panovati bude nade vší prací mou,kterouž jsem vedl, a v níž jsem moudrý byl pod sluncem. A i to marnost.

יט וּמִי יוֹדֵעַ הֶחָכָם יִהְיֶה אוֹ סָכָל וְיִשְׁלַט בְּכָל־עֲמָלִי שֶׁעָמַלְתִּי וְשֶׁחָכַמְתִּי תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ גַּם־זֶה הָבֶל׃

A któż wie czy mądrym będzie czy głupim? A jednak będzie on władał całą moją pracą, którąm się trudził, a którąm mądrością uskutecznił pod słońcem - i to marność!

און ווער ווייס אויב ער וועט זײַן אַ חכם אָדער אַ נאַר? פֿון דעסט וועגן וועט ער געוועלטיקן איבער מײַן גאַנצער מי וואָס איך האָב מיך געמיט און געקליגט דערויף אונטער דער זון. דאָס אויך איז נישטיקייט.

20 I přišel jsem na to, abych pochybil v srdci svém o vší práci, kterouž jsem konal, a v níž jsem moudrý byl pod sluncem.

כ וְסַבּוֹתִי אֲנִי לְיַאֵשׁ אֶת־לִבִּי עַל כָּל־הֶעָמָל שֶׁעָמַלְתִּי תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ׃

Zwróciłem się tedy ku temu, aby wzbudzić zwątpienie w sercu mojem o wszystkiej pracy, którąm się trudził pod słońcem.

און איך האָב מיך אומגעדרייט צו לאָזן מײַן האַרץ זיך מיאש צו זײַן פֿון דער גאַנצער מי וואָס איך האָב מיך געמיט אונטער דער זון.

21 Mnohý zajisté člověk pracuje moudře, uměle a spravedlivě, a však jinému, kterýž nepracoval o tom, nechává toho za podíl jemu, ješto i to jest marnost a bídná věc.

כא כִּי־יֵשׁ אָדָם שֶׁעֲמָלוֹ בְּחָכְמָה וּבְדַעַת וּבְכִשְׁרוֹן
וּלְאָדָם שֶׁלֹּא עָמַל־בּוֹ יִתְּנֶנּוּ חֶלְקוֹ גַּם־זֶה הֶבֶל
וְרָעָה רַבָּה:

Bo niejeden człowiek pracuje mądrze i rozumnie i sprawnie, a musi to innemu, który się tem nie trudził w udziale zostawić: i to marność i zło wielkie.

וואָרום פֿאַראַן אַ מענטש וואָס זײַן מי איז מיט חכמה, און מיט קענשאַפֿט, און מיט בריהשאַפֿט, און ער לאָזט עס איבער פֿאַר אַ חלק צו אַ מענטשן וואָס האָט זיך דערויף ניט געמיט. דאָס אויך איז נישטיקייט און אַ גרויס בייז.

22 Nebo co má člověk ze vší práce své a z kvaltování srdce svého, kteréž snáší pod sluncem,

כב כִּי מֶה־הֹוֶה לָאָדָם בְּכָל־עֲמָלוֹ וּבְרַעְיוֹן לִבּוֹ שֶׁהוּא
עָמֵל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ:

Bo cóż zyska człowiek za całą pracę swoję i za zabiegi serca swego, którymi się trudzi pod słońcem?

וואָרום וואָס האָט דער מענטש פֿון זײַן גאַנצער מי, און פֿון דעם האַוון פֿון זײַן האַרצן, אַז ער זאָל זיך מיִען אונטער דער זון?

23 Poněvadž všickni dnové jeho bolestní, a zaměstknání jeho hněv, tak že ani v noci neodpočívá srdce jeho? A i to marnost.

כג כִּי כָל־יָמָיו מַכְאֹבִים וָכַעַס עִנְיָנוֹ גַּם־בַּלַּיְלָה
לֹא־שָׁכַב לִבּוֹ גַּם־זֶה הֶבֶל הוּא:

Wszystkie wszak dni jego cierpieniem, a zgryzota jego zajęciem; nawet w nocy nie odpoczywa serce jego. I to marność!

וואָרום אַלע זײַנע טעג זײַנען ווייטאָגן, און זײַן עסק איז ערגערניש; אַפֿילו בײַ נאַכט ליגט ניט אײַן זײַן האַרץ. דאָס אויך איז נישטיקייט.

24 Zdaliž není to chvalitebné při člověku, jísti a píti, a učiniti životu svému pohodlí z práce své? Ač i to také viděl jsem, že z ruky Boží pochází.

כד אֵין־טוֹב בָּאָדָם שֶׁיֹּאכַל וְשָׁתָה וְהֶרְאָה אֶת־נַפְשׁוֹ
טוֹב בַּעֲמָלוֹ גַּם־זֹה רָאִיתִי אָנִי כִּי מִיַּד הָאֱלֹהִים
הִיא:

Czyż nie najlepszem dla człowieka, aby jadł i pił i dogadzał duszy swojej, za pracę swoję: ale i to, jakem to zauważył, z ręki Bożej pochodzi.

ניטאָ בעסערס פֿאַרן מענטשן, ווי ער זאָל עסן און טרינקען, און זיך לאָזן ווויל גיין פֿאַר זײַן מי. דאָס אויך, האָב איך אײַנגעזען, אַז דאָס איז פֿון גאָטס האַנט —

25 Nebo kdož by jísti a užívati měl toho nežli já?

כה כִּי מִי יֹאכַל וּמִי יָחוּשׁ חוּץ מִמֶּנִּי:

Bo któżby mógł jeść a któż używać bez Niego?

וואָרום: ווער זאָל עסן און ווער זאָל הנאה האָבן, אויב ניט איך? —

26 Člověku zajisté, kterýž se líbí jemu, dává moudrost, umění a veselí; hříšníku pak dává trápení, aby shromažďoval a hrnul, čehož by zanechal tomu, kterýž se líbí Bohu. I to také jest marnost a trápení ducha.

כו כִּי לְאָדָם שֶׁטּוֹב לְפָנָיו נָתַן חָכְמָה וְדַעַת וְשִׂמְחָה וְלַחוֹטֶא נָתַן עִנְיָן לֶאֱסוֹף וְלִכְנוֹס לָתֵת לְטוֹב לִפְנֵי הָאֱלֹהִים גַּם־זֶה הֶבֶל וּרְעוּת רוּחַ׃

Bo człowiekowi, który Mu się spodobał, daje mądrość i wyrozumienie i radość; grzesznikowi zaś daje popęd, aby zbierał i gromadził, by zostawić to temu, który się Bogu spodoba. I to marność i pogoń za wiatrem.

ווײַל דעם מענטשן וואָס איז ווילגעפֿעלן פֿאַר אים, גיט ער חכמה, און קענשאַפֿט, און פֿרייד; און דעם זינדיקן גיט ער אַן עסק צו קלײַבן און צו זאַמלען, כּדי איבערצולאָזן צו דעם וואָס איז ווילגעפֿעלן פֿאַר גאָט. דאָס אויך איז נישטיקייט און ווינטיאָגעניש.

1 Všeliká věc má jistý čas, a každé předsevzetí pod nebem svou chvíli.

Wszystko ma porę swoję, a każde przedsięwzięcie swój czas pod niebem.

א לַכֹּל זְמָן וְעֵת לְכָל־חֵפֶץ תַּחַת הַשָּׁמָיִם׃

אויף אַלץ איז דאָ אַ שעה, און אַ צײַט פֿאַר איטלעכער זאַך אונטערן הימל.

2 Jest čas rození i čas umírání, čas sázení a čas vykopání, což vsazeno bývá;

Jest czas rodzenia się, i czas umierania; jest czas sadzenia, i czas wyrywania co sadzone.

ב עֵת לָלֶדֶת וְעֵת לָמוּת עֵת לָטַעַת וְעֵת לַעֲקוֹר נָטוּעַ׃

אַ צײַט געבאָרן צו ווערן, און אַ צײַט צו שטאַרבן;אַ צײַט צו פֿלאַנצן, און אַ צײַט אויסצורײַסן דאָס געפֿלאַנצטע.

3 Čas mordování a čas hojení, čas boření a čas stavení;

Zabijanie ma swój czas, i leczenie ma swój czas; burzenie ma swój czas, i budowanie ma swój czas.

ג עֵת לַהֲרוֹג וְעֵת לִרְפּוֹא עֵת לִפְרוֹץ וְעֵת לִבְנוֹת׃

אַ צײַט צו הרגען, און אַ צײַט צו היילן;אַ צײַט צו ברעכן, און אַ צײַט צו בויען.

4 Čas pláče a čas smíchu, čas smutku a čas proskakování;

Jest czas płaczu i czas śmiechu; czas biadania i czas pląsania.

ד עֵת לִבְכּוֹת וְעֵת לִשְׂחוֹק עֵת סְפוֹד וְעֵת רְקוֹד׃

אַ צײַט צו וויינען, און אַ צײַט צו לאַכן;אַ צײַט צו קלאָגן, און אַ צײַט צו טאַנצן.

5 Čas rozmítání kamení a čas shromažďování kamení, čas objímání a čas vzdálení se od objímání;

Czas rozrzucania kamieni, i czas zbierania kamieni, czas pieszczoty i czas oddalania się od pieszczot.

ה עֵת לְהַשְׁלִיךְ אֲבָנִים וְעֵת כְּנוֹס אֲבָנִים עֵת לַחֲבוֹק וְעֵת לִרְחֹק מֵחַבֵּק׃

אַ צײַט אַוועקצוּוואַרפֿן שטיינער, און אַ צײַט אויפֿצוקלײַבן שטיינער;אַ צײַט צו האַלדזן, און אַ צײַט זיך צו דערווײַטערן פֿון האַלדזן.

6 Čas hledání a čas ztracení, čas chování a čas zavržení;

Czas szukania i czas tracenia; czas chowania i czas odrzucania.

ו עֵת לְבַקֵּשׁ וְעֵת לְאַבֵּד עֵת לִשְׁמוֹר וְעֵת לְהַשְׁלִיךְ׃

אַ צײַט צו זוכן, און אַ צײַט אָנצוּווערן;אַ צײַט צו היטן, און אַ צײַט אַוועקצוּוואַרפֿן.

7 Čas roztrhování a čas sšívání, čas mlčení a čas mluvení;

Czas rozdzierania i czas zszywania; czas milczenia i czas mówienia.

ז עֵת לִקְרוֹעַ וְעֵת לִתְפּוֹר עֵת לַחֲשׁוֹת וְעֵת לְדַבֵּר׃

אַ צײַט צו רײַסן, און אַ צײַט צו נייען;אַ צײַט צו שווײַגן, און אַ צײַט צו רעדן.

8 Čas milování a čas nenávidění, čas boje a čas pokoje.

Czas miłowania i czas nienawidzenia; czas wojny i czas pokoju.

ח עֵת לֶאֱהֹב וְעֵת לִשְׂנֹא עֵת מִלְחָמָה וְעֵת שָׁלוֹם׃

אַ צײַט ליב צו האָבן, און צײַט פֿײַנט צו האָבן;אַ צײַט פֿאַר מלחמה, און אַ צײַט פֿאַר שלום.

9 Co tedy má ten, kdo práci vede, z toho, o čemž pracuje?

Jakąż tedy korzyść odnosi pracujący z całej pracy swojej?

ט מַה־יִּתְרוֹן הָעוֹשֶׂה בַּאֲשֶׁר הוּא עָמֵל׃

וואָס קומט אַרויס דעם טוער וואָס ער מיט זיך?

10 Viděl jsem zaměstknání, kteréž dal Bůh synům lidským, aby se jím trápili.

Widziałem popęd, który złożył Bóg w synach ludzkich, aby się nim trapili.

י רָאִיתִי אֶת־הָעִנְיָן אֲשֶׁר נָתַן אֱלֹהִים לִבְנֵי הָאָדָם לַעֲנוֹת בּוֹ׃

איך האָב געזען דעם עסק וואָס גאָט האָט געגעבן די מענטשנקינדער זיך צו עסקן דערמיט.

11 Sám všecko činí ušlechtile časem svým, nýbrž i žádost světa dal v srdce jejich, aby nestihal člověk díla toho, kteréž dělá Bůh, ani počátku ani konce.

Wszystko urządził pięknie w swoim czasie, i wieczność też złożył w sercu ich; tylko że nie zdolny człowiek dzieła tego, które Bóg urządził, od początku do końca dojść.

יא אֶת־הַכֹּל עָשָׂה יָפֶה בְעִתּוֹ גַּם אֶת־הָעֹלָם נָתַן בְּלִבָּם מִבְּלִי אֲשֶׁר לֹא־יִמְצָא הָאָדָם אֶת־הַמַּעֲשֶׂה אֲשֶׁר־עָשָׂה הָאֱלֹהִים מֵרֹאשׁ וְעַד־סוֹף׃

אַלצדינג האָט ער געמאַכט שיין אין זײַן צײַט, אויך די וועלט האָט ער אַרײַנגעטאָן אין זייער האַרצן, אָבער אַזוי אַז דער מענטש קען ניט אויסגעפֿינען דעם באַשאַף וואָס גאָט האָט באַשאַפֿן, פֿון אָנהייב ביזן סוף.

12 Odtud seznávám, že nic lepšího nemají, než aby se veselili, a činili dobře v životě svém,

Przekonałem się stąd, że nie mają nic lepszego dla siebie jak tylko, aby się każdy cieszył i sobie dogadzał w życiu swojem.

יב יָדַעְתִּי כִּי אֵין טוֹב בָּם כִּי אִם־לִשְׂמוֹחַ וְלַעֲשׂוֹת טוֹב בְּחַיָּיו׃

איך ווייס אַז ניטאָ בעסערס פֿאַר זיי, ווי נאָר זיך צו פֿרייען, און זיך וויל צו טאָן, אין זייער לעבן. אָבער אויך אַז עמעצער אַ מענטש עסט און טרינקט, און האָט וווילטאָג פֿאַר אַל זײַן מי,

13 Ač i to, když všeliký člověk jí a pije, a užívá dobrých věcí ze všelijaké práce své, jest dar Boží.

Ale również, że aby kto jadł i pił i sobie dogadzał przy całej pracy swojej, tylko darem jest Bożym.

יג וְגַם כָּל־הָאָדָם שֶׁיֹּאכַל וְשָׁתָה וְרָאָה טוֹב בְּכָל־עֲמָלוֹ מַתַּת אֱלֹהִים הִיא׃

איז דאָס אַ מתנה פֿון גאָט.

14 Znám, že cožkoli činí Bůh, to trvá na věky; nemůže se k tomu nic přidati, ani od toho co odjíti. A činí to Bůh, aby se báli oblíčeje jeho.

Przekonałem się, że cokolwiek Bóg uczynił na wieki trwa; że nie można do tego nic dodać, ani z tego nic ująć: - Bóg to tak urządził, aby się Go obawiano.

יד יָדַעְתִּי כִּי כָּל־אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הָאֱלֹהִים הוּא יִהְיֶה לְעוֹלָם עָלָיו אֵין לְהוֹסִיף וּמִמֶּנּוּ אֵין לִגְרֹעַ וְהָאֱלֹהִים עָשָׂה שֶׁיִּרְאוּ מִלְּפָנָיו:

איך ווייס אַז אַלץ וואָס גאָט מאַכט, דאָס וועט זײַן אייביק; דערצו איז ניט צוצולייגן, און דערפֿון איז ניט צו מינערן; און גאָט האָט געמאַכט אַז מע זאָל מורא האָבן פֿאַר אים.

15 To, což bylo, i nyní jest, a což bude, již bylo; nebo Bůh obnovuje to, což pominulo.

To co się odbywa, już dawno jest, a co być ma już dawno istniało; a Bóg odszukuje co wypartem zostało.

טו מַה־שֶּׁהָיָה כְּבָר הוּא וַאֲשֶׁר לִהְיוֹת כְּבָר הָיָה וְהָאֱלֹהִים יְבַקֵּשׁ אֶת־נִרְדָּף:

דאָס וואָס איז שוין געווען, און דאָס וואָס דאַרף ערשט זײַן, איז שוין געווען. אָבער גאָט מאָנט אויף פֿאַר דעם גערודפֿטן.

16 Přesto viděl jsem ještě pod sluncem na místě soudu bezbožnost, a na místě spravedlnosti nespravedlnost.

Nadtom widział jeszcze pod słońcem: na miejscu prawa było bezprawie, a na miejscu sprawiedliwości niegodziwość.

טז וְעוֹד רָאִיתִי תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ מְקוֹם הַמִּשְׁפָּט שָׁמָּה הָרֶשַׁע וּמְקוֹם הַצֶּדֶק שָׁמָּה הָרָשַׁע:

און נאָך האָב איך געזען אונטער דער זון: אין דעם אָרט פֿון גערעכטיקייט, דאָרטן איז אומרעכט, און אין דעם אָרט פֿון רעכטפֿאַרטיקייט, דאָרטן איז אומרעכט.

17 I řekl jsem v srdci svém: Budeť Bůh spravedlivého i bezbožného souditi; nebo tam bude čas každému předsevzetí i každému skutku.

I rzekłem sam do siebie: sprawiedliwego i niegodziwego osądzi Bóg, bo czas dla każdego przedsięwzięcia i dla każdej czynności tam.

יז אָמַרְתִּי אֲנִי בְּלִבִּי אֶת־הַצַּדִּיק וְאֶת־הָרָשָׁע יִשְׁפֹּט הָאֱלֹהִים כִּי־עֵת לְכָל־חֵפֶץ וְעַל כָּל־הַמַּעֲשֶׂה שָׁם:

האָב איך געזאָגט בײַ זיך אין האַרצן: אי דעם צדיק אי דעם רָשע וועט גאָט משפּטן, וואָרום אַ צײַט פֿאַר איטלעכער זאַך און פֿאַר איטלעכער טוונג איז דאָרטן דאָ.

18 Řekl jsem v srdci svém o způsobu synů lidských, že jim ukázal Bůh, aby viděli, že jsou podobni hovadům.

Rzekłem sam do siebie: Gwoli synom ludzkim to bywa, aby ich Bóg doświadczył i aby poznali, że tylko do bydła są podobni.

יח אָמַרְתִּי אֲנִי בְּלִבִּי עַל־דִּבְרַת בְּנֵי הָאָדָם לְבָרָם הָאֱלֹהִים וְלִרְאוֹת שְׁהֶם־בְּהֵמָה הֵמָּה לָהֶם:

איך האָב געזאָגט בײַ זיך אין האַרצן: דאָס איז פֿון וועגן די מענטשנקינדער; כּדי גאָט זאָל זיי לײַטערן, און כּדי זיי אַליין זאָלן זען אַז זיי זײַנען ווי אַ בהמה.

19 Případnost synů lidských a případnost hovad jest případnost jednostejná. Jakož umírá ono, tak umírá i on, a dýchání jednostejné všickni mají, aniž co napřed má člověk před hovadem; nebo všecko jest marnost.

יט כִּי מִקְרֶה בְנֵי־הָאָדָם וּמִקְרֶה הַבְּהֵמָה וּמִקְרֶה אֶחָד לָהֶם כְּמוֹת זֶה כֵּן מוֹת זֶה וְרוּחַ אֶחָד לַכֹּל וּמוֹתַר הָאָדָם מִן־הַבְּהֵמָה אָיִן כִּי הַכֹּל הָבֶל:

Bo przeznaczenie ludzi i przeznaczenie bydła - jednakowe przeznaczenie ich: bo jaka śmierć jednego, taka śmierć drugiego a jedno tchnienie mają wszyscy, a wyższości człowieka nad bydlęciem niema, bo wszystko marność.

וואָרום דער טראַף פֿון די מענטשנקינדער איז דער טראַף פֿון דער בהמה; איין טראַף בײַ זיי. ווי דער שטאַרבט, אַזוי שטאַרבט דער, און איין אָטעם בײַ ביידן, און קיין מעלה פֿון מענטשן איבער דער בהמה איז ניטאָ, וואָרום אַלץ איז נישטיקייט.

20 Obé to jde k místu jednomu; obé jest z prachu, obé také zase navracuje se do prachu.

כ הַכֹּל הוֹלֵךְ אֶל־מָקוֹם אֶחָד הַכֹּל הָיָה מִן־הֶעָפָר וְהַכֹּל שָׁב אֶל־הֶעָפָר:

Wszystko idzie na jedno miejsce: wszystko powstaje z prochu i wszystko znów w proch się obraca.

ביידע קומען אַהין אין איין אָרט, ביידע זײַנען פֿון שטויב, און ביידע קערן זיך אום צו שטויב.

21 Kdo to zná, že duch synů lidských vstupuje zhůru, a duch hovadí že sstupuje pod zemi?

כא מִי יוֹדֵעַ רוּחַ בְּנֵי הָאָדָם הָעֹלָה הִיא לְמָעְלָה וְרוּחַ הַבְּהֵמָה הַיֹּרֶדֶת הִיא לְמַטָּה לָאָרֶץ:

Któż to wie, czy duch synów ludzkich w górę się wznosi, i czy duch bydlęcia nadół ku ziemi zstępuje?

ווער ווייס דעם גײַסט פֿון די מענטשנקינדער, אויב ער גייט אַרויף אין דער הייך, און דעם גײַסט פֿון דער בהמה, אויב ער נידערט אונטן צו דער ערד?

22 Protož spatřil jsem, že nic není lepšího, než veseliti se člověku v skutcích svých, poněvadž to jest podíl jeho. Nebo kdo jej k tomu přivede, aby poznati mohl to, což jest budoucího po něm?

כב וְרָאִיתִי כִּי אֵין טוֹב מֵאֲשֶׁר יִשְׂמַח הָאָדָם בְּמַעֲשָׂיו כִּי־הוּא חֶלְקוֹ כִּי מִי יְבִיאֶנּוּ לִרְאוֹת בְּמֶה שֶׁיִּהְיֶה אַחֲרָיו:

Widziałem tedy, że niemasz nic lepszego dla człowieka nad to, aby się cieszył sprawami swojemi, bo to udział jego; któż bowiem go poprowadzi, aby ujrzał co będzie po nim?

און איך האָב אײַנגעזען אַז ניטאָ בעסערס, ווי דער מענטש זאָל הנאה האָבן פֿון זײַנע אויפֿטוען, וואָרום דאָס איז זײַן חלק; ווײַל ווער וועט אים ברענגען אָנצוקוקן וואָס וועט זײַן נאָך אים?

1 Opět obrátiv se, i viděl jsem všeliká ssoužení, kteráž se dějí pod sluncem, a aj, slzy křivdu trpících, ješto nemají potěšitele, ani moci k vyjití z ruky těch, kteříž je ssužují, a nemají potěšitele.

א וְשַׁבְתִּי אֲנִי וָאֶרְאֶה אֶת־כָּל־הָעֲשֻׁקִים אֲשֶׁר נַעֲשִׂים תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ וְהִנֵּה דִּמְעַת הָעֲשֻׁקִים וְאֵין לָהֶם מְנַחֵם וּמִיַּד עֹשְׁקֵיהֶם כֹּחַ וְאֵין לָהֶם מְנַחֵם׃

Poczem znów ujrzałem wszystkie ciemięztwa, które się dzieją pod słońcem: a oto łzy ciemiężonych, ale niemasz ktoby ich pocieszył, a z ręki ciemięzców swoich doznawają krzywdy, ale niemasz ktoby ich pocieszył.

און איך האָב ווידער געזען אַלע רויבערײַען וואָס ווערן אָפּגעטאָן אונטער דער זון. און אָט זײַנען די טרערן פֿון די געדריקטע, און ניטאָ ווער זאָל זיי טרייסטן; און אויף דער זײַט פֿון זייערע דריקער איז די מאַכט, און ניטאָ ווער זאָל זיי טרייסטן.

2 Protož já chválil jsem mrtvé, kteříž již zemřeli, více nežli živé, kteříž jsou živi až po dnes.

ב וְשַׁבֵּחַ אֲנִי אֶת־הַמֵּתִים שֶׁכְּבָר מֵתוּ מִן־הַחַיִּים אֲשֶׁר הֵמָּה חַיִּים עֲדֶנָה׃

I mieniłem szczęśliwszymi zmarłych, którzy dawno pomarli, nad tych, którzy dotąd jeszcze przy życiu zostali.

דרום האָלט איך די טויטע וואָס זײַנען שוין געשטאָרבן פֿאַר גליקלעכער פֿון די לעבעדיקע וואָס לעבן נאָך.

3 Nýbrž nad oba tyto šťastnější jest ten, kterýž ještě nebyl, a neviděl skutku zlého, dějícího se pod sluncem.

ג וְטוֹב מִשְּׁנֵיהֶם אֵת אֲשֶׁר־עֲדֶן לֹא הָיָה אֲשֶׁר לֹא־רָאָה אֶת־הַמַּעֲשֶׂה הָרָע אֲשֶׁר נַעֲשָׂה תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ׃

A szczęśliwszym nad obu, tego, który jeszcze wcale nie istniał, który nie widział tych spraw niecnych, które się dzieją pod słońcem.

און בעסער פֿון זיי ביידן איז דעם וואָס איז נאָך ניט געווען, וואָס האָט ניט געזען די שלעכטע מעשים וואָס ווערן אָפּגעטאָן אונטער דער זון.

4 Nebo spatřil jsem všelikou práci a každé dobré dílo, že jest k závisti jedněch druhým. I to také jest marnost a trápení ducha.

ד וְרָאִיתִי אֲנִי אֶת־כָּל־עָמָל וְאֵת כָּל־כִּשְׁרוֹן הַמַּעֲשֶׂה כִּי הִיא קִנְאַת־אִישׁ מֵרֵעֵהוּ גַּם־זֶה הֶבֶל וּרְעוּת רוּחַ׃

Widziałem też cały trud i całą sprawność w każdej czynności, że to tylko współzawodnictwo jednego wobec drugiego. I to marność i pogoń za wiatrem.

און איך האָב געזען יעטוועדער מי, און יעטוועדער בריהשאַפֿט אין אַרבעט, אַז דאָס איז אויס קנאה פֿון איינעם צום אַנדערן. דאָס אויך איז נישטיקייט און ווינטיאָגעניש.

5 Blázen skládá ruce své, a jí maso své, říkaje:

ה הַכְּסִיל חֹבֵק אֶת־יָדָיו וְאֹכֵל אֶת־בְּשָׂרוֹ׃

Bezmyślny składa swe ręce i pożera własne swe ciało:

דער נאַר פֿאַרלייגט זײַנע הענט, און עסט זײַן אייגן פֿלייש.

6 Lepší jest plná hrst s odpočinutím,nežli přehršlí plné s prací a trápením ducha.

ו טוֹב מְלֹא כַף נָחַת מִמְּלֹא חָפְנַיִם עָמָל וּרְעוּת רוּחַ׃

Lepsza pełna dłoń ze spokojem, niżeli obie pełne garści z trudem i pogonią za wiatrem.

בעסער אַ האַנטפֿול מנוחה, איידער פֿולע הויפֿנס מי און ווינטיאָגעניש.

7 Opět obrátiv se, viděl jsem jinou marnost pod sluncem:

I znowu widziałem marność pod słońcem;

ז וְשַׁבְתִּי אֲנִי וָאֶרְאֶה הֶבֶל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ׃

און איך האָב ווידער געזען נישטיקייט אונטער דער זון.

8 Jest samotný někdo, nemaje žádného, ani syna, ani bratra, a však není konce všeliké práci jeho, ani oči jeho nemohou se nasytiti bohatství. Nepomyslí: Komu já pracuji, tak že i životu svému ujímám pohodlí? I to také jest marnost a bídné zaneprázdnění.

Stoi jeden samotnie, niemając nikogo - niema ani syna ani brata, a jednak niemasz końca wszelakiej pracy jego, oko też jego nie może się nasycić bogactwem. Ale dla kogoż ja pracuję a pozbawiam się dobrego? I to marność i czczy popęd.

ח יֵשׁ אֶחָד וְאֵין שֵׁנִי גַּם בֵּן וָאָח אֵין־לוֹ וְאֵין קֵץ לְכָל־עֲמָלוֹ גַּם־עיניו עֵינוֹ לֹא־תִשְׂבַּע עֹשֶׁר וּלְמִי אֲנִי עָמֵל וּמְחַסֵּר אֶת־נַפְשִׁי מִטּוֹבָה גַּם־זֶה הֶבֶל וְעִנְיַן רָע הוּא׃

פֿאַראַן איינער, אָן אַ צווייטן צו זיך; צו מאָל אַ זון אָדער אַ ברודער האָט ער ניט, פֿון דעסט וועגן איז ניטאָ קיין ענד צו זײַן מי׳עניש, און זײַן אויג קען זיך ניט אָנזעטן מיט עשירות; "און פֿאַר וועמען מי איך מיך, און מינער זיך פֿון גוטס?" דאָס אויך איז נישטיקייט, און עס איז אַ שלעכטער ענין.

9 Lépeť jest dvěma než jednomu; mají zajisté dobrý užitek z práce své.

Lepiej we dwóch być niż samemu, mają bowiem pożytek dobry z pracy swojej.

ט טוֹבִים הַשְּׁנַיִם מִן־הָאֶחָד אֲשֶׁר יֵשׁ־לָהֶם שָׂכָר טוֹב בַּעֲמָלָם׃

בעסער צוויי איידער איינער, וואָרום זיי האָבן אַ גוטן לוין פֿאַר זייער מי.

10 Nebo padne-li který z nich, druhý pozdvihne tovaryše svého. Běda tedy samotnému, když by padl; nebo nemá druhého, aby ho pozdvihl.

Bo jeśli jeden z nich upadnie, podźwignie drugi towarzysza swego. Ale biada samotnemu gdyby upadł, bo niema drugiego któryby go podźwignął.

י כִּי אִם־יִפֹּלוּ הָאֶחָד יָקִים אֶת־חֲבֵרוֹ וְאִילוֹ הָאֶחָד שֶׁיִּפּוֹל וְאֵין שֵׁנִי לַהֲקִימוֹ׃

וואָרום אַז זיי פֿאַלן, הייבט איינער אויף דעם אַנדערן, אָבער ווי צו דעם איינצלנעם וואָס פֿאַלט, און ניטאָ אַ צווייטער אים אויפֿצוהייבן.

11 Také budou-li dva spolu ležeti, zahřejí se, ale jeden jak se zahřeje?

Tak też gdy dwóch społem leży - jest im ciepło - jakże jednak mógłby się jeden rozgrzać?

יא גַּם אִם־יִשְׁכְּבוּ שְׁנַיִם וְחַם לָהֶם וּלְאֶחָד אֵיךְ יֵחָם׃

דאָס גלײַכן אַז צוויי ליגן באַנאַנד, איז זיי וואַרעם, אָבער איינעם ווי קען וואַרעם ווערן?

12 Ovšem, jestliže by se kdo jednoho zmocniti chtěl, dva postaví se proti němu; ano trojnásobní provázek nesnadně se přetrhne.

A jeżeli kto jednego napadnie to się we dwóch mu stawią - a sznur potrójny nie tak łatwo się zerwie.

יב וְאִם־יִתְקְפוֹ הָאֶחָד הַשְּׁנַיִם יַעַמְדוּ נֶגְדּוֹ וְהַחוּט הַמְשֻׁלָּשׁ לֹא בִמְהֵרָה יִנָּתֵק׃

און אויב עמעצער קען איבערשטאַרקן דעם איינעם, וועלן אָבער צוויי זיך שטעלן קעגן אים. און אַ דרײַעדיקער פֿאָדים וועט ניט אויף גיך צעריסן ווערן.

13 Lepší jest dítě chudé a moudré, než král starý a blázen, kterýž neumí již ani napomenutí přijímati,

יג טוֹב יֶלֶד מִסְכֵּן וְחָכָם מִמֶּלֶךְ זָקֵן וּכְסִיל אֲשֶׁר לֹא־יָדַע לְהִזָּהֵר עוֹד׃

Lepszy młodzieniec ubogi a mądry, niżeli król stary a głupi, który niezdolny już przestrogi przyjmować.

בעסער אַן אָרים ייִנגל און אַ חכם, איידער אַן אַלטער מלך און אַ נאַר, וואָס ווייס ניט מער צו זײַן אָפּגעהיט.

14 Ačkoli z žaláře vychází, aby kraloval, nýbrž i v království svém může na chudobu přijíti.

יד כִּי־מִבֵּית הָסוּרִים יָצָא לִמְלֹךְ כִּי גַּם בְּמַלְכוּתוֹ נוֹלַד רָשׁ׃

Bo ów z więzienia wyszedł, a królem został, jakkolwiek w państwie tegoż ubogim się urodził.

וואָרום פֿון געפֿענקעניש איז יענער אַרויסגעגאַנגען צו ווערן אַ מלך, הגם ער איז געבאָרן געוואָרן אָרים, אונטער דעמס מלוכה.

15 Viděl jsem všecky živé, kteříž chodí pod sluncem, ani se přídrželi pacholete, potomka onoho, kterýž měl kralovati místo něho.

טו רָאִיתִי אֶת־כָּל־הַחַיִּים הַמְהַלְּכִים תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ עִם הַיֶּלֶד הַשֵּׁנִי אֲשֶׁר יַעֲמֹד תַּחְתָּיו׃

Widziałem wszystkich żywych, postępujących pod słońcem, po stronie młodzieńca, onego drugiego, który miał nastąpić po nim.

איך האָב געזען אַלע לעבעדיקע וואָס גייען אונטער דער זון, האַלטן מיט דעם ייִנגל, דעם צווייטן וואָס שטייט אויף זײַן אָרט;

16 Nebývalo konce té vrtkosti všeho lidu, jakž toho, kterýž byl před nimi, takž ani potomci nebudou se těšiti z něho. Protož i to jest marnost a trápení ducha.

טז אֵין־קֵץ לְכָל־הָעָם לְכֹל אֲשֶׁר־הָיָה לִפְנֵיהֶם גַּם הָאַחֲרוֹנִים לֹא יִשְׂמְחוּ־בוֹ כִּי־גַם־זֶה הֶבֶל וְרַעְיוֹן רוּחַ׃

Nie było końca wszystkiemu ludowi, wszystkich tych, na których czele stanął. A jednak nie cieszą się potomkowie nim - bo i to marność i pogoń za wiatrem!

ניט געווען קיין ענד צו אַל דעם פֿאָלק, צו אַלע וואָס ער איז געווען זייער אָנפֿירער; פֿון דעסט וועגן וועלן די שפּעטערדיקע זיך ניט פֿרייען מיט אים. יאָ, דאָס אויך איז נישטיקייט און ווינטיאָגעניש.

17

יז שְׁמֹר רגליך רַגְלְךָ כַּאֲשֶׁר תֵּלֵךְ אֶל־בֵּית הָאֱלֹהִים וְקָרוֹב לִשְׁמֹעַ מִתֵּת הַכְּסִילִים זָבַח כִּי־אֵינָם יוֹדְעִים לַעֲשׂוֹת רָע׃

Strzeż nogi twojej gdy idziesz do domu Bożego, a zbliżyć się aby słuchać jest lepszem niż składać ofiary głupich; albowiem nie rozumieją a przeto spełniają zło...

היט דײַן פֿוס, אַז דו גייסט אין גאָטס הויז, וואָרום געהאָרכן איז אָנגעלייגטער, ווי וואָס די נאַרן גיבן אַ שלאַכטאָפּפֿער; הגם זיי ווייסן ניט אַז זיי טוען שלעכט.

1 Ostříhej nohy své, když jdeš do domu Božího,
a buď hotovější k slyšení nežli k dávání obětí
bláznů; nebo oni neznají toho, že zle činí.

א אַל־תְּבַהֵל עַל־פִּיךָ וְלִבְּךָ אַל־יְמַהֵר לְהוֹצִיא דָבָר
לִפְנֵי הָאֱלֹהִים כִּי הָאֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם וְאַתָּה
עַל־הָאָרֶץ עַל־כֵּן יִהְיוּ דְבָרֶיךָ מְעַטִּים:

Nie śpiesz się ustami twojemi, a serce twoje niechaj zbyt skorem nie będzie na wyrzeczenie słowa przed obliczem Bożem; albowiem Bóg na niebie, a ty na ziemi: niechaj przeto słowa twoje będą nieliczne.

זאָלסט ניט זײַן האַסטיק מיט דײַן מויל, און דײַן האַרץ זאָל זיך ניט אײַלן אַרויסצולאָזן אַ וואָרט פֿאַר גאָט, וואָרום גאָט איז אין הימל און דו ביסט אויף דער ערד; דרום זאָלן דײַנע ווערטער זײַן ווינציק.

2 Nebývej rychlý k mluvení, ani srdce tvé kvapné
k vynášení slova před oblíčejem Božím,
poněvadž Bůh jest na nebi, a ty na zemi;
protož nechť jsou slova tvá nemnohá.

ב כִּי בָּא הַחֲלוֹם בְּרֹב עִנְיָן וְקוֹל כְּסִיל בְּרֹב דְּבָרִים:

Bo sen przychodzi z mnóstwa trosk a bredzenie głupiego z mnóstwa słów.

וואָרום אַ חָלום קומט מיט פֿיל געשילדער, און דער קָול פֿון אַ נאַרן מיט פֿיל ווערטער.

3 Nebo jakož přichází sen z velikého pracování,
tak hlas blázna z množství slov.

ג כַּאֲשֶׁר תִּדֹּר נֶדֶר לֵאלֹהִים אַל־תְּאַחֵר לְשַׁלְּמוֹ כִּי
אֵין חֵפֶץ בַּכְּסִילִים אֵת אֲשֶׁר־תִּדֹּר שַׁלֵּם:

Gdy uczynisz ślub Bogu, nie omieszkuj go spełnić, bo nie znajduje On upodobania w głupcach; czegokolwiek byś nie ślubował, spełniaj.

אַז דו ביסט מנדר אַ נדר צו גאָט, זאָלסטו זיך ניט שפּעטיקן אים צו באַצאָלן, וואָרום ער האָט ניט ליב נאַרן; וואָס דו ביסט מנדר, באַצאָל.

4 Když bys učinil slib Bohu, neprodlévej ho
splniti, nebo nemá líbosti v blázních. Cožkoli
slíbíš, splň.

ד טוֹב אֲשֶׁר לֹא־תִדֹּר מִשֶּׁתִּדּוֹר וְלֹא תְשַׁלֵּם:

Lepiej abyś nie ślubował, niż abyś ślubował a nie spełnił.

בעסער זאָלסט ניט מנדר זײַן, איידער זאָלסט מנדר זײַן און ניט באַצאָלן.

5 Lépe jest, abys nesliboval, než abys slibě,
neplnil.

ה אַל־תִּתֵּן אֶת־פִּיךָ לַחֲטִיא אֶת־בְּשָׂרֶךָ וְאַל־תֹּאמַר
לִפְנֵי הַמַּלְאָךְ כִּי שְׁגָגָה הִיא לָמָּה יִקְצֹף הָאֱלֹהִים
עַל־קוֹלֶךָ וְחִבֵּל אֶת־מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ:

Nie pozwalaj ustom twoim, aby przywiodły do grzechu ciało twoje, a nie powiadaj przed posłańcem Bożym, że to pomyłka. Czemu miałby się Bóg gniewać na odezwanie się twoje, a sprawę rąk twoich niweczyć?

זאָלסט ניט דערלאָזן דײַן מויל צו פֿאַרזינדיקן דײַן לײַב, און זאָלסט ניט זאָגן פֿאַר דעם שָליח פֿון גאָט, אַז דאָס איז געווען אַ פֿאַרזע. נאָך וואָס זאָל גאָט צערענען אויף דײַן קָול, און צעשטערן דאָס ווערק פֿון דײַנע הענט?

6 Nedopouštěj ústům svým, aby k hříchu přivodila tělo tvé, aniž říkej před andělem, že to jest poblouzení. Proč máš hněvati Boha řečí svou, kterýž by na zkázu přivedl dílo rukou tvých?

ו כִּי בְרֹב חֲלֹמוֹת וַהֲבָלִים וּדְבָרִים הַרְבֵּה כִּי אֶת־הָאֱלֹהִים יְרָא׃

Bo gdzie wiele snów, tam i marności i słów wiele. Ty zaś obawiaj się raczej Boga!

וואָרום פֿון פֿיל חלומות און נאַרישקייטן קומען אַרויס פֿיל צוזאָגן, אָבער האָב מורא פֿאַר גאָט.

7 Nebo kdež jest mnoho snů, tu i marnosti a slova mnohá, ale ty Boha se boj.

ז אִם־עֹשֶׁק רָשׁ וְגֵזֶל מִשְׁפָּט וָצֶדֶק תִּרְאֶה בַמְּדִינָה אַל־תִּתְמַהּ עַל־הַחֵפֶץ כִּי גָבֹהַּ מֵעַל גָּבֹהַּ שֹׁמֵר וּגְבֹהִים עֲלֵיהֶם׃

Jeżeli zgnębienie ubogiego i pogwałcenie prawa i sprawiedliwości ujrzysz w jakiej krainie, niechaj cię ta rzecz nie dziwi; bo jest wyższy nad wysokim, który czyha, a inni wysocy nad nimi.

אַז דו זעסט די דריקונג פֿון דעם אָרימאַן, און די באַרויבונג פֿון רעכט און גערעכטיקייט אין דער מדינה, זאָלסטו זיך ניט וווּנדערן אויף דער זאַך, וואָרום איבער דעם הויכן גיט אַכטונג אַ העכערער, און נאָך העכערע איבער זיי.

8 Jestliže bys nátisk chudého a zadržení soudu a spravedlnosti spatřil v krajině, nediv se té věci; nebo vyšší vysokého šetří, a ještě vyšší nad nimi.

ח וְיִתְרוֹן אֶרֶץ בַּכֹּל היא הוּא מֶלֶךְ לְשָׂדֶה נֶעֱבָד׃

Ale zaletą dla kraju pod każdym względem jest król roli oddany.

און אַ מעלה פֿון אַ לאַנד אין אַלעם, איז אַ מלך איבערגעגעבן צו פֿעלד.

9 Zemský pak obchod u všech přední místo má; i král rolí slouží.

ט אֹהֵב כֶּסֶף לֹא־יִשְׂבַּע כֶּסֶף וּמִי־אֹהֵב בֶּהָמוֹן לֹא תְבוּאָה גַּם־זֶה הָבֶל׃

Kto miłuje pieniądze, nie nasyci się pieniędzy, a kto miłuje bogactwo nie znajdzie w niem pożytku. I to marność.

דער וואָס האָט ליב געלט קען זיך ניט אָנזעטן מיט געלט, און ניט ווער עס האָט ליב רײַכטום – מיטן אײַנקום. דאָס אויך איז נישטיקייט.

10 Kdo miluje peníze, nenasytí se penězi; a kdo miluje hojnost, nebude míti užitku. I to jest marnost.

י בִּרְבוֹת הַטּוֹבָה רַבּוּ אוֹכְלֶיהָ וּמַה־כִּשְׁרוֹן לִבְעָלֶיהָ כִּי אִם־ראית רְאוּת עֵינָיו׃

Gdzie dobra wiele, tam i zjadających je wielu, a jakaż korzyść właścicielowi - chyba widok swych oczu.

אַז דאָס גוטס מערט זיך, מערן זיך זײַנע עסערס; און וואָס קומט אַרויס דעם אייגנטימער, אחוץ דאָס אָנקוקן מיט זײַנע אויגן?

11 Kde jest mnoho statku, mnoho bývá i těch, kteříž jedí jej. Jakýž tedy má užitek pán jeho? Jediné, že očima svýma hledí na něj.

יא מְתוּקָה שְׁנַת הָעֹבֵד אִם־מְעַט וְאִם־הַרְבֵּה יֹאכֵל וְהַשָּׂבָע לֶעָשִׁיר אֵינֶנּוּ מַנִּיחַ לוֹ לִישׁוֹן׃

Słodkim jest sen robotnika, czyby mało czy więcej pożywał dostatek jednak bogatego nie pozwala mu usnąć.

זיס איז דער שלאָף פֿון דעם וואָס אַרבעט, סײַ ער עסט ווינציק, סײַ פֿיל, אָבער די זעט פֿון דעם עושר לאָזט אים ניט שלאָפֿן.

12 Sladký jest sen pracovitému, jez on málo neb mnoho, ale sytost bohatého nedopouští mu spáti.

Jest bieda ciężka, którąm widział pod słońcem: bogactwo strzeżone przez właściciela swego, ku własnemu jego nieszczęściu.

יב יֵשׁ רָעָה חוֹלָה רָאִיתִי תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ עֹשֶׁר שָׁמוּר לִבְעָלָיו לְרָעָתוֹ׃

פֿאַראַן אַ פֿאַרדראָסיקער ווייטאָג וואָס איך האָב געזען אונטער דער זון: אַן עשירות וואָס ווערט געהיט פֿון דעם אייגנטימער אים צום בייזן.

13 Jest přebídná věc, kterouž jsem viděl pod sluncem: Bohatství nachované tomu, kdož je má, k jeho zlému.

Gdy bogactwo to za złą sprawą zginie, tedy syn, którego spłodził, nie będzie miał nic w ręku.

יג וְאָבַד הָעֹשֶׁר הַהוּא בְּעִנְיַן רָע וְהוֹלִיד בֵּן וְאֵין בְּיָדוֹ מְאוּמָה׃

און די עשירות ווערט פֿאַרלאָרן אין אַ שלעכטן עסק; און אַז ער האָט אַ זון, בלײַבט גאָרנישט אין זײַן האַנט.

14 Nebo hyne bohatství takové pro zlou správu; syn, kteréhož zplodí, nebude míti v ruce své ničeho.

Jako wyszedł z żywota matki swojej, tak i nagi znów odejdzie, zupełnie jako był przyszedł - a nie uniesie nic z pracy swojej, coby mógł zabrać ręką swoją.

יד כַּאֲשֶׁר יָצָא מִבֶּטֶן אִמּוֹ עָרוֹם יָשׁוּב לָלֶכֶת כְּשֶׁבָּא וּמְאוּמָה לֹא־יִשָּׂא בַעֲמָלוֹ שֶׁיֹּלֵךְ בְּיָדוֹ׃

אַזוי ווי ער איז אַרויס פֿון זײַן מוטערלײַב, גייט ער נאַקעט צוריק, אַזוי ווי ער איז געקומען, און קיין זאַך נעמט ער ניט מיט פֿאַר זײַן מי, כּדי ער זאָל עס אַוועקטראָגן אין זײַן האַנט.

15 Jakž vyšel z života matky své nahý, tak zase odchází, jakž přišel, aniž čeho odnáší z práce své, což by vzal v ruku svou.

Ale nie to tylko jest biedą ciężką, że zupełnie jako był przyszedł i odejść musi, bo jakaż mu korzyść, że się na wiatr trudził?

טו וְגַם־זֹה רָעָה חוֹלָה כָּל־עֻמַּת שֶׁבָּא כֵּן יֵלֵךְ וּמַה־יִּתְרוֹן לוֹ שֶׁיַּעֲמֹל לָרוּחַ׃

יאָ, דאָס אויך איז אַ פֿאַרדראָסיקער ווייטאָג, וואָס גענוי ווי ער איז געקומען, אַזוי גייט ער אַוועק; און וואָס קומט אים אַרויס וואָס ער מיט זיך פֿאַרן ווינט?

16 A toť jest také přebídná věc, že rovně, jakž přišel, tak odjíti musí. Protož jaký užitek míti bude toho, že pracoval u vítr?

Lecz że i po wszystkie dni swoje jadał w ciemności, a zgryzot miał wiele, a nadto choroba jego i rozdrażnienie!

טז גַּם כָּל־יָמָיו בַּחֹשֶׁךְ יֹאכֵל וְכָעַס הַרְבֵּה וְחָלְיוֹ וָקָצֶף׃

דערצו פֿאַרצערט ער אַלע זײַנע טעג אין פֿינצטערניש, און ערגערט זיך אַ סך, און האָט קרענקעניש און פֿאַרדראָס.

17 K tomu, že po všecky dny své v temnostech
jídal, s mnohým zůřením, nemocí a hněvem?

יז הִנֵּה אֲשֶׁר־רָאִיתִי אָנִי טוֹב אֲשֶׁר־יָפֶה
לֶאֱכוֹל־וְלִשְׁתּוֹת וְלִרְאוֹת טוֹבָה בְּכָל־עֲמָלוֹ
שֶׁיַּעֲמֹל תַּחַת־הַשֶּׁמֶשׁ מִסְפַּר יְמֵי־חיו חַיָּיו
אֲשֶׁר־נָתַן־לוֹ הָאֱלֹהִים כִּי־הוּא חֶלְקוֹ׃

Oto com tedy za dobre i piękne uznał: jeść i pić i używać dobrego ze wszystkiego trudu swego, którym się kto trudzi pod słońcem, przez nieliczne dni żywota swojego, których mu Bóg użyczył; gdyż to udział jego.

אָט וואָס איך האָב אײַנגעזען: בעסער און שענער וואָלט געווען צו עסן און טרינקען, און האָבן ווילטאָג פֿאַר זײַן גאַנצער מי וואָס ער מיט זיך אונטער דער זון אין די געציילטע טעג פֿון זײַן לעבן וואָס גאָט האָט אים געשאָנקען; וואָרום דאָס איז זײַן חלק.

18 Aj, toť jsem já spatřil, že dobrá a čistá jest věc
jísti a píti a užívati pohodlí ze vší práce své,
kterouž kdo vede pod sluncem v počtu dnů
života svého, kteréž dal jemu Bůh, nebo to jest
podíl jeho;

יח גַּם כָּל־הָאָדָם אֲשֶׁר נָתַן־לוֹ הָאֱלֹהִים עֹשֶׁר
וּנְכָסִים וְהִשְׁלִיטוֹ לֶאֱכֹל מִמֶּנּוּ וְלָשֵׂאת אֶת־חֶלְקוֹ
וְלִשְׂמֹחַ בַּעֲמָלוֹ זֹה מַתַּת אֱלֹהִים הִיא׃

Któregokolwiek też człowieka obdarzył Bóg bogactwem i skarbami a dał mu i tę moc, aby ich używał, i zabierał dział swój, a cieszył się z trudu swojego, dar to również Boży.

און איטלעכער מענטש וואָס גאָט שענקט אים עשירות און גיטער, און גיט אים שליטה צו עסן דערפֿון, און צו נעמען זײַן חלק, און זיך ווײל צו טאָן פֿאַר זײַן מי, איז דאָס אַ מתּנה פֿון גאָט.

19 A že kterémukoli člověku dal Bůh bohatství a
zboží, a dopustil, aby užíval jich, a bral díl
svůj, a veselil se z práce své, to jest dar Boží.

יט כִּי לֹא הַרְבֵּה יִזְכֹּר אֶת־יְמֵי חַיָּיו כִּי הָאֱלֹהִים
מַעֲנֶה בְּשִׂמְחַת לִבּוֹ׃

Bo nie pomni taki wiele na krótkie dni żywota swojego, bo użycza mu Bóg radości serca jego.

יאָ, ער דאַרף גערעדנקען אַז די טעג פֿון זײַן לעבן זײַנען ניט פֿיל – ווען גאָט באַוווערט אים נאָך די פֿרייד פֿון זײַן האַרצן.

20 Nebo nebude mnoho pamatovati na dny života
svého, proto že Bůh jemu přeje veselí srdce
jeho.

כ

1 Jest bídná věc, kterouž jsem viděl pod sluncem, a lidem obyčejná:

א יֵשׁ רָעָה אֲשֶׁר רָאִיתִי תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ וְרַבָּה הִיא עַל־הָאָדָם׃

Jest zło, którem widział pod słońcem, a przemożnem ono dla człowieka.

פֿאַראַן אַן אומגליק וואָס איך האָב געזען אונטער דער זון, און עס איז זייער אָפֿט בײַם מענטשן:

2 Kterému člověku dal Bůh bohatství a zboží i slávu, tak že nemá nedostatku duše jeho v ničemž, čehokoli žádá, a však nedopouští mu Bůh užívati těch věcí, ale jiný leckdos sžíře to, a toť jest marnost a bídná věc.

ב אִישׁ אֲשֶׁר יִתֶּן־לוֹ הָאֱלֹהִים עֹשֶׁר וּנְכָסִים וְכָבוֹד וְאֵינֶנּוּ חָסֵר לְנַפְשׁוֹ מִכֹּל אֲשֶׁר־יִתְאַוֶּה וְלֹא־יַשְׁלִיטֶנּוּ הָאֱלֹהִים לֶאֱכֹל מִמֶּנּוּ כִּי אִישׁ נָכְרִי יֹאכֲלֶנּוּ זֶה הֶבֶל וָחֳלִי רָע הוּא׃

Niejednego obdarza Bóg bogactwem i włościami i sławą, tak że nie zbywa duszy jego na niczem z wszystkiego czegoby zapragnął; ale nie użyczył mu Bóg tej mocy, żeby z tego używał, lecz używa tego obcy - jest to marność i bieda ciężka.

אַ מענטש וואָס גאָט שענקט אים עשירות און גיטער און כּבֿוד, און אים גייט ניט אָפּ פֿאַר זיך קיין זאַך פֿון אַלץ וואָס ער געלוסט, אָבער גאָט האָט אים ניט געגעבן קיין שליטה צו עסן דערפֿון, נאָר אַ פֿרעמדער מענטש עסט עס. דאָס איז נישטיקייט, און אַ פֿאַרדראָסיקער ווייטאָג.

3 Zplodil-li by kdo sto synů, a byl by živ mnoho let, jakkoli rozmnoženi jsou dnové let jeho, nebyl-li život jeho nasycen dobrými věcmi, a neměl by ani pohřbu, pravím, že šťastnější jest nedochůdče nežli on.

ג אִם־יוֹלִיד אִישׁ מֵאָה וְשָׁנִים רַבּוֹת יִחְיֶה וְרַב שֶׁיִּהְיוּ יְמֵי־שָׁנָיו וְנַפְשׁוֹ לֹא־תִשְׂבַּע מִן־הַטּוֹבָה וְגַם־קְבוּרָה לֹא־הָיְתָה לּוֹ אָמַרְתִּי טוֹב מִמֶּנּוּ הַנָּפֶל׃

Choćby taki stu synów spłodził, i wiele lat przeżył, ale przy największej liczbie lat jednak dusza jego dobrem się nie nasyciła, a nawet przyzwoity grób użyczony mu nie został - tedy powiadam: szczęśliwszem od niego poroniątko.

אַז אַ מענטש זאָל האָבן הונדערט קינדער, און לעבן אַ סך יאָרן, איז, וויפֿיל די טעג פֿון זײַנע יאָרן זאָלן זײַן, אויב זײַן זעל זעטיקט זיך ניט פֿון דעם גוטס, און צו מאָל קיין קבֿורה האָט ער ניט, זאָג איך: בעסער פֿון אים איז דעם מפּיל-קינד.

4 Nebo ono v zmaření přicházeje, do temností odchází, a jméno jeho temnostmi přikryto bývá.

ד כִּי־בַהֶבֶל בָּא וּבַחֹשֶׁךְ יֵלֵךְ וּבַחֹשֶׁךְ שְׁמוֹ יְכֻסֶּה׃

To wprawdzie w marności przyszło i do ciemności odchodzi a ciemnością pokryte imię jego;

וואָרום אין נישטיקייט קומט עס, און אין פֿינצטערניש פֿאַרגייט עס, און אין פֿינצטערניש ווערט צוגעדעקט זײַן נאָמען.

5 Nýbrž ani slunce nevídá, aniž čeho poznává, a tak odpočinutí má lepší nežli onen.

ה גַּם־שֶׁמֶשׁ לֹא־רָאָה וְלֹא יָדָע נַחַת לָזֶה מִזֶּה׃

Słońca też nie widziało ani poznało: a jednak lepiej mu niż onemu.

עס האָט צו מאָל די זון ניט געזען און ניט געקענט; עס האָט מער נחת ווי יענער.

6 A byť pak byl živ dva tisíce let, a pohodlí by neužil, zdaliž k jednomu místu všickni neodcházejí?

A choćby tysiąc lat dwukrotnie przeżył, a dobrego nie użył - alboż nie idzie wszystko do jednego miejsca?

ו וְאִלּוּ חָיָה אֶלֶף שָׁנִים פַּעֲמַיִם וְטוֹבָה לֹא רָאָה הֲלֹא אֶל־מָקוֹם אֶחָד הַכֹּל הוֹלֵךְ׃

און ווען ער זאָל לעבן צוויי מאָל טויזנט יאָר, און ניט אָנזען קיין גוטס, גייען דען ניט אַלע אין איין אָרט?

7 Všecka práce člověka jest pro ústa jeho, a však duše jeho nemůže se nasytiti.

Cała praca człowieka podejmowana dla ust jego; a jednak nie może żądza się nasycić.

ז כָּל־עֲמַל הָאָדָם לְפִיהוּ וְגַם־הַנֶּפֶשׁ לֹא תִמָּלֵא׃

די גאַנצע מי פֿון מענטשן איז פֿאַר זײַן מויל, און פֿון דעסט וועגן ווערט די זעל ניט אָנגעפֿילט.

8 Nebo co má více moudrý nežli blázen? A co chudý, kterýž se umí chovati mezi lidmi?

Bo jakąż wyższość ma mądry nad głupcem? Tę, którą ma ubogi, umiejący sobie poczynać wobec życia.

ח כִּי מַה־יּוֹתֵר לֶחָכָם מִן־הַכְּסִיל מַה־לֶּעָנִי יוֹדֵעַ לַהֲלֹךְ נֶגֶד הַחַיִּים׃

וואָרום וואָס איז די מעלה פֿון דעם חכם איבער דעם נאַרן? וואָס, פֿון דעם אָרימאַן וואָס פֿאַרשטייט? – ווי אומצוגיין מיטן לעבן.

9 Lépe jest viděti nežli žádati, ale i to jest marnost a trápení ducha.

Lepszem to, co oczy widzą, aniżeli to, za czem żądza się unosi; ale i to marność i pogoń za wiatrem.

ט טוֹב מַרְאֵה עֵינַיִם מֵהֲלָךְ־נָפֶשׁ גַּם־זֶה הֶבֶל וּרְעוּת רוּחַ׃

בעסער זעונג פֿון די אויגן, איידער וואַנדערניש פֿון דער זעל. דאָס אויך איז נישטיקייט און ווינטיאָגעניש.

10 Čímžkoli jest, dávno jest tím nazván, a známé bylo, že člověk býti měl, a že se nebude moci souditi s silnějším, nežli jest sám.

To, co się dzieje, temu dawno już imię nadane; przeznaczono też czem człowiek być ma, a nie może on się prawować z tem, co mocniejsze od niego.

י מַה־שֶּׁהָיָה כְּבָר נִקְרָא שְׁמוֹ וְנוֹדָע אֲשֶׁר־הוּא אָדָם וְלֹא־יוּכַל לָדִין עִם שהתקיף שֶׁתַּקִּיף מִמֶּנּוּ׃

וואָס געשעט איז לאַנג צוריק אָנגערופֿן געוואָרן מיטן נאָמען, און עס איז באַוווּסט פֿאַרויס וואָס דער מענטש איז; און ער קען זיך ניט האַמפּערן מיט דעם וואָס איז שטאַרקער פֿון אים.

11 A poněvadž předsevzetí mnohá rozmnožují marnost, co na tom má člověk?

A choć wiele jest słów, które marność mnożą - jakaż ztąd korzyść człowiekowi?

יא כִּי יֵשׁ־דְּבָרִים הַרְבֵּה מַרְבִּים הָבֶל מַה־יֹּתֵר לָאָדָם׃

אויב פֿיל ווערטער מערן אָפֿט נישטיקייט, וואָס איז די מעלה מיטן מענטשן?

12 Nebo kdo ví, co by bylo dobrého člověku v tomto životě, v počtu dnů marného života jeho, kteříž pomíjejí jako stín? Aneb kdo oznámí člověku, co se díti bude po něm pod sluncem?

יב כִּי מִי־יוֹדֵעַ מַה־טּוֹב לָאָדָם בַּחַיִּים מִסְפַּר
יְמֵי־חַיֵּי הֶבְלוֹ וְיַעֲשֵׂם כַּצֵּל אֲשֶׁר מִי־יַגִּיד לָאָדָם
מַה־יִּהְיֶה אַחֲרָיו תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ׃

Komuż bowiem wiadomo co dobrem dla człowieka w życiu, w nielicznych dniach znikomego jego żywota, które niby cień spędza? Bo któż powiadomi człowieka co będzie po nim pod słońcem?

וואָרום ווער ווייס וואָס איז בעסער פֿאַרן מענטשן אין לעבן, אין די געציילטע טעג פֿון זײַן נישטיקן לעבן וואָס ער מאַכט דורך ווי אַ שאָטן? ווײַל ווער קען זאָגן דעם מענטשן, וואָס וועט זײַן נאָך אים אונטער דער זון?

קהלת ז : 7

1 Lepší jest jméno dobré nežli mast výborná, a den smrti než den narození člověka.

Lepsze imię dobre, niż olejek cenny, a dzień śmierci, niż dzień narodzenia.

א טוֹב שֵׁם מִשֶּׁמֶן טוֹב וְיוֹם הַמָּוֶת מִיּוֹם הִוָּלְדוֹ׃

אַ גוטער נאָמען איז בעסער פֿון גוטן אייל;און דער טאָג פֿון טויט, פֿון דעם טאָג וואָס מע ווערט געבאָרן.

2 Lépe jest jíti do domu zámutku, nežli jíti do domu hodování, pro dokonání každého člověka, a kdož jest živ, složí to v srdci svém.

Lepiej pójść do domu żałoby, aniżeli pójść do domu uczty, bo tam koniec wszystkich ludzi, a żywy bierze to do serca.

ב טוֹב לָלֶכֶת אֶל־בֵּית־אֵבֶל מִלֶּכֶת אֶל־בֵּית מִשְׁתֶּה בַּאֲשֶׁר הוּא סוֹף כָּל־הָאָדָם וְהַחַי יִתֵּן אֶל־לִבּוֹ׃

בעסער צו גיין אין הויז פֿון טרויער, איידער צו גיין אין הויז פֿון אַ סעודה; ווײַל דאָס איז דער סָוף פֿון יעטוועדער מענטשן, און דער לעבעדיקער דאַרף זיך נעמען צום האַרצן.

3 Lepší jest horlení nežli smích; nebo zůřivá tvář polepšuje srdce.

Lepsza zgryzota niż śmiech, bo przy posępnem obliczu dobrze sercu.

ג טוֹב כַּעַס מִשְּׂחֹק כִּי־בְרֹעַ פָּנִים יִיטַב לֵב׃

בעסער קומער איידער געלעכטער, וואָרום אַז דער פּנים איז טרויעריק, איז בעסער פֿאַרן האַרצן.

4 Srdce moudrých v domě zámutku, ale srdce bláznů v domě veselí.

Serce mądrych w domu żałoby, a serce głupich w domu wesela.

ד לֵב חֲכָמִים בְּבֵית אֵבֶל וְלֵב כְּסִילִים בְּבֵית שִׂמְחָה׃

דאָס האַרץ פֿון די קלוגע איז אין הויז פֿון טרויער, און דאָס האַרץ פֿון די נאַרן אין הויז פֿון פֿרייד.

5 Lépe jest slyšeti žehrání moudrého,nežli aby někdo poslouchal písně bláznů.

Lepiej słuchać przygany mędrca, niż się przysłuchiwać śpiewowi głupców.

ה טוֹב לִשְׁמֹעַ גַּעֲרַת חָכָם מֵאִישׁ שֹׁמֵעַ שִׁיר כְּסִילִים׃

בעסער צו הערן דעם אָנגעשריי פֿון אַ קלוגן, איידער מע זאָל הערן דאָס ליבגעזאַנג פֿון נאַרן.

6 Nebo jako praštění trní pod hrncem, tak smích blázna. A i to jest marnost.

Bo jako trzeszczenie cierni pod saganem tak śmiech głupca: i to marność.

ו כִּי כְקוֹל הַסִּירִים תַּחַת הַסִּיר כֵּן שְׂחֹק הַכְּסִיל וְגַם־זֶה הָבֶל׃

וואָרום אַזוי ווי דאָס קנאַקן פֿון דערנער אונטערן טאָפּ, אַזוי איז דאָס געלעכטער פֿון דעם נאַרן. און דאָס אויך איז נישטיקייט.

7 Ssužování zajisté k bláznovství přivodí moudrého, a dar oslepuje srdce.

Bo zdzierstwo ogłupia mądrego, a psuje serce przekupstwo.

ז כִּי הָעֹשֶׁק יְהוֹלֵל חָכָם וִיאַבֵּד אֶת־לֵב מַתָּנָה׃

פֿאַר וואָר, רויב צעדולט דעם חכם, און שוחד פֿירט איבער דאָס האַרץ.

8 Lepší jest skončení věci nežli počátek její; lepší jest dlouho čekající nežli vysokomyslný.

Lepszy koniec rzeczy, niż jej początek; lepszy cierpliwy, niż wyniosły.

ח טוֹב אַחֲרִית דָּבָר מֵרֵאשִׁיתוֹ טוֹב אֶרֶךְ־רוּחַ מִגְּבַהּ־רוּחַ׃

בעסער דער סָוף פֿון אַ זאַך איידער איר אָנהייב; בעסער אײַנגעהאַלטן אין געמיט, איידער האָפֿערדיק אין געמיט.

9 Nebuď kvapný v duchu svém k hněvu; nebo hněv v lůnu bláznů odpočívá.

Nie porywaj się w duchu swoim do gniewu, bo gniew spoczywa w łonie głupców.

ט אַל־תְּבַהֵל בְּרוּחֲךָ לִכְעוֹס כִּי כַעַס בְּחֵיק כְּסִילִים יָנוּחַ׃

זאָלסט ניט זײַן האַסטיק אין דײַן געמיט צו ווערן אין כּעס, וואָרום כּעס רוט אין בוזעם פֿון די נאַרן.

10 Neříkej: Čím jest to, že dnové první lepší byli nežli tito? Nebo bys se nemoudře na to vytazoval.

Nie powiadaj: Co się to stało, że dni dawniejsze były lepsze niż obecne? gdyż nie z mądrości pytasz się o to.

י אַל־תֹּאמַר מֶה הָיָה שֶׁהַיָּמִים הָרִאשֹׁנִים הָיוּ טוֹבִים מֵאֵלֶּה כִּי לֹא מֵחָכְמָה שָׁאַלְתָּ עַל־זֶה׃

זאָלסט ניט זאָגן: ווי איז דאָס, וואָס די פֿריִערדיקע טעג זײַנען געווען בעסער ווי די איצטיקע? וואָרום ניט פֿון חכמה פֿרעגסטו וועגן דעם.

11 Dobrá jest moudrost s statkem, a velmi užitečná těm, kteříž vidí slunce;

Równie dobrą mądrość jak dziedzictwo, a zaletą ona dla tych, którzy słońce widzą.

יא טוֹבָה חָכְמָה עִם־נַחֲלָה וְיֹתֵר לְרֹאֵי הַשָּׁמֶשׁ׃

גוט איז חכמה מיט אַ נחלה, און אַ מעלה פֿאַר די וואָס זעען די זון.

12 Nebo v stínu moudrosti a v stínu stříbra odpočívají. A však přednější jest umění moudrosti, přináší život těm, kdož ji mají.

Bo cienia użycza mądrość, cienia pieniądz, ale zaletą poznania jest: mądrość zachowuje życie temu, który ją posiada.

יב כִּי בְּצֵל הַחָכְמָה בְּצֵל הַכָּסֶף וְיִתְרוֹן דַּעַת הַחָכְמָה תְּחַיֶּה בְעָלֶיהָ׃

וואָרום חכמה איז אַ באַשירעמונג, געלט איז אַ באַשירעמונג, אָבער די מעלה פֿון קענשאַפֿט איז, וואָס חכמה האַלט אויף דאָס לעבן פֿון דעם וואָס האָט זי.

13 Hleď na skutky Boží. Nebo kdo může zpřímiti to, což on zkřivil?

Przypatruj się dziełu Boskiemu; bo któż zdoła sprostować co on skrzywił.

יג רְאֵה אֶת־מַעֲשֵׂה הָאֱלֹהִים כִּי מִי יוּכַל לְתַקֵּן אֵת אֲשֶׁר עִוְּתוֹ׃

קוק אָן דאָס ווערק פֿון גאָט; וואָרום ווער קען אויסגלײַכן וואָס ער האָט געמאַכט קרום?

14 V den dobrý užívej dobrých věcí, a v den zlý buď bedliv; nebo i to naproti onomu učinil Bůh z té příčiny, aby nenalezl člověk po něm ničeho.

יד בְּיוֹם טוֹבָה הֱיֵה בְטוֹב וּבְיוֹם רָעָה רְאֵה גַּם אֶת־זֶה לְעֻמַּת־זֶה עָשָׂה הָאֱלֹהִים עַל־דִּבְרַת שֶׁלֹּא יִמְצָא הָאָדָם אַחֲרָיו מְאוּמָה׃

W dzień szczęśliwy zażywaj szczęścia, a w dzień niedoli uważaj, że i ten stworzył Bóg w przeciwstawieniu do drugiego, a to, aby nie badał człowiek nic, co po nim będzie.

אין טאָג פֿון גליק זײַ גליקלעך, און אין טאָג פֿון אומגליק קוק זיך אַרום – דאָס אויך אַזוי ווי יענס האָט גאָט געמאַכט – וואָרום דער מענטש וועט דערנאָך גאָרנישט שפּירן.

15 Všecko to viděl jsem za dnů marnosti své: Bývá spravedlivý, kterýž hyne s spravedlností svou; tolikéž bývá bezbožný, kterýž dlouho živ jest v zlosti své.

טו אֶת־הַכֹּל רָאִיתִי בִּימֵי הֶבְלִי יֵשׁ צַדִּיק אֹבֵד בְּצִדְקוֹ וְיֵשׁ רָשָׁע מַאֲרִיךְ בְּרָעָתוֹ׃

Wszystkom widział za dni znikomości mojej: niejeden sprawiedliwy ginie w sprawiedliwości swojej, a niejeden niegodziwiec żyje długo w niecności swojej.

אַלץ האָב איך געזען אין מײַנע נישטיקע טעג: פֿאַראַן אַ צדיק וואָס גייט אונטער אין זײַן צדיקות, און פֿאַראַן אַ רָשע וואָס איז מאריך-ימים אין זײַן שלעכטיקייט.

16 Nebývej příliš spravedlivý, aniž buď příliš moudrý. Proč máš na zkázu přicházeti?

טז אַל־תְּהִי צַדִּיק הַרְבֵּה וְאַל־תִּתְחַכַּם יוֹתֵר לָמָּה תִּשּׁוֹמֵם׃

Nie bądź zbyt pobożnym, a nie mędrkuj zanadto: czemu byś się miał zmarnować?

זאָלסט ניט זײַן צו פֿיל צדיק, און זאָלסט זיך ניט קליגן איבריקס; נאָך וואָס זאָלסטו זיך אומברענגען?

17 Nebuď příliš starostlivý, aniž bývej bláznem. Proč máš umírati dříve času svého?

יז אַל־תִּרְשַׁע הַרְבֵּה וְאַל־תְּהִי סָכָל לָמָּה תָמוּת בְּלֹא עִתֶּךָ׃

Nie bądź zbyt niezbożnym, ani zbyt głupim; czemu masz umrzeć przed czasem swoim?

זאָלסט ניט זײַן צו שלעכט, און זאָלסט ניט זײַן קיין נאַר; נאָך וואָס זאָלסטו שטאַרבן פֿאַר דער צײַט?

18 Dobréť jest, abys se onoho přídržel, a tohoto se nespouštěl; nebo kdo se bojí Boha, ujde všeho toho.

יח טוֹב אֲשֶׁר תֶּאֱחֹז בָּזֶה וְגַם־מִזֶּה אַל־תַּנַּח אֶת־יָדֶךָ כִּי־יְרֵא אֱלֹהִים יֵצֵא אֶת־כֻּלָּם׃

Dobrze jest, abyś się tego trzymał, a i od drugiego nie puszczał ręki twojej; bo kto Boga się obawia, unika tego wszystkiego.

גוט איז דו זאָלסט זיך האַלטן אָן דעם, און אויך פֿון יענעם ניט אָפּלאָזן דײַן האַנט; וואָרום דער וואָס האָט מורא פֿאַר גאָט, קומט דורך מיט ביידע.

19 Moudrost posiluje moudrého nad desatero knížat, kteříž jsou v městě.

יט הַחָכְמָה תָּעֹז לֶחָכָם מֵעֲשָׂרָה שַׁלִּיטִים אֲשֶׁר הָיוּ בָּעִיר׃

Mądrość daje mądremu więcej obrony, aniżeli dziesięciu mocarzy, którzy są w mieście.

די חכמה באַשיצט דעם חכם מער ווי צען געוועלטיקער וואָס זײַנען אין שטאָט.

20 Není zajisté člověka spravedlivého na zemi, kterýž by činil dobře a nehřešil.

כ כִּי אָדָם אֵין צַדִּיק בָּאָרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה־טּוֹב וְלֹא יֶחֱטָא׃

Zaiste, niema człowieka sprawiedliwego na ziemi, któryby wciąż czynił dobrze, a nie zgrzeszył.

וואָרום ניטאָ אַ מענטש אַ צדיק אויף דער ערד וואָס זאָל טאָן לויטער גוטס, און ניט זינדיקן.

21 Také ne ke všechněm slovům, kteráž mluví lidé, přikládej mysli své, poněvadž nemáš dbáti, by i služebník tvůj zlořečil tobě.

כא גַּם לְכָל־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר יְדַבֵּרוּ אַל־תִּתֵּן לִבֶּךָ אֲשֶׁר לֹא־תִשְׁמַע אֶת־עַבְדְּךָ מְקַלְלֶךָ׃

Nie na wszystkie też słowa, które ludzie powtarzają zwracaj uwagę twoją, abyś nie słyszał, gdy ci sługa twój złorzeczy.

זאָלסט אויך ניט לייגן דײַן האַרץ אויף אַלע ווערטער וואָס מע רעדט, כּדי זאָלסט ניט הערן ווי דײַן קנעכט שילט דיך;

22 Neboť ví srdce tvé, že jsi i ty častokrát zlořečil jiným.

כב כִּי גַּם־פְּעָמִים רַבּוֹת יָדַע לִבֶּךָ אֲשֶׁר גַּם־את אַתָּה קִלַּלְתָּ אֲחֵרִים׃

Bo niejednokrotnie się zdarzało - wiadomo to sercu twojemu - żeś i ty innym złorzeczył.

וואָרום דײַן האַרץ ווייס אַז פֿיל מאָל האָסט דו אויך געשאָלטן אַנדערע.

23 Všeho toho zkusil jsem moudrostí, a řekl jsem: Budu moudrým, ale moudrost vzdálila se ode mne.

כג כָּל־זֹה נִסִּיתִי בַחָכְמָה אָמַרְתִּי אֶחְכָּמָה וְהִיא רְחוֹקָה מִמֶּנִּי׃

Wszystko to doświadczyłem mądrością; powiedziałem sobie: chcę mądrość osiągnąć, ale pozostała daleką odemnie.

דאָס אַלץ האָב איך אויסגעפּרוווט מיט חכמה; איך האָב געזאָגט: איך וועל קלוג ווערן; אָבער עס איז געווען ווײַט פֿון מיר.

24 Což pak vzdálené a velmi hluboké jest, kdož to najíti může?

כד רָחוֹק מַה־שֶּׁהָיָה וְעָמֹק עָמֹק מִי יִמְצָאֶנּוּ׃

Dalekiem jest, co dalekiem było, i głębokiem, tak, głębokiem: któż to zbada?

דאָס וואָס איז ווײַט און טיף-טיף, ווער קען עס אויסגעפֿינען?

25 Všecko jsem přeběhl myslí svou, abych poznal a vyhledal, i vynalezl moudrost a rozumnost, a abych poznal bezbožnost, bláznovství a nemoudrost i nesmyslnost.

כה סַבּוֹתִי אֲנִי וְלִבִּי לָדַעַת וְלָתוּר וּבַקֵּשׁ חָכְמָה וְחֶשְׁבּוֹן וְלָדַעַת רֶשַׁע כֶּסֶל וְהַסִּכְלוּת הוֹלֵלוֹת׃

Zwróciłem się sercem mojem, by poznać i zbadać, poszukać mądrości i obrachunku wszystkiego; ale tylko aby poznać, że niegodziwość głupotą, a głupota szałem.

איך האָב מיך אַרומגעדרייט, און מײַן האַרץ איז געווען אויף צו פֿאַרשטיין און צו פֿאָרשן און זוכן חכמה און אַ חשבון, און צו דערקענען אַז שלעכטיקייט איז טיפּשות, און נאַרישקייט איז משוגעת.

26 I našel jsem věc hořčejší nad smrt, ženu, jejíž srdce tenata, a ruce její okovy. Kdož se líbí Bohu, zachován bývá od ní, ale hříšník bývá od ní jat.

כו וּמוֹצֶא אֲנִי מַר מִמָּוֶת אֶת־הָאִשָּׁה אֲשֶׁר־הִיא מְצוֹדִים וַחֲרָמִים לִבָּהּ אֲסוּרִים יָדֶיהָ טוֹב לִפְנֵי הָאֱלֹהִים יִמָּלֵט מִמֶּנָּה וְחוֹטֵא יִלָּכֶד בָּהּ׃

Znalazłem też bardziej gorzką niż śmierć kobietę; bo podobna ona do potrzasku, a serce jej do sieci, ręce jej do kajdan. Kogo Bóg sobie upodobał ocala się od niej, ale grzesznik pojmany bywa przez nią.

און איך געפֿין אַז ביטערער פֿון טויט איז די פֿרוי, וואָס איר האַרץ איז פּאַסטקעס און נעצן, אירע הענט זײַנען בינדשטריק. דער וואָס איז ווילגעפֿעלן פֿאַר גאָט, ווערט אַנטרונען פֿון איר, און דער זינדיקער ווערט געפֿאַנגען פֿון איר.

27 Pohleď, to jsem shledal, *(praví kazatel)*, jedno proti druhému stavěje, abych nalezl umění,

כז רְאֵה זֶה מָצָאתִי אָמְרָה קֹהֶלֶת אַחַת לְאַחַת לִמְצֹא חֶשְׁבּוֹן׃

Oto com znalazł, rzecze Kohelet, jedno z drugiem łącząc, aby do obrachunku dojść.

זע, דאָס האָב איך אויסגעפֿונען, זאָגט קהלת, ווען איך האָב צוגעלייגט איינס צום אַנדערן, כּדי צו געפֿינען דעם חשבון.

28 Čeho pak přesto hledala duše má, však jsem nenalezl: Muže jednoho z tisíce našel jsem, ale ženy mezi tolika jsem nenalezl.

כח אֲשֶׁר עוֹד־בִּקְשָׁה נַפְשִׁי וְלֹא מָצָאתִי אָדָם אֶחָד מֵאֶלֶף מָצָאתִי וְאִשָּׁה בְכָל־אֵלֶּה לֹא מָצָאתִי׃

Czegom wciąż szukał, ale nie znalazł jest to? Człowieka jednego z pośród tysiąca znalazłem, ale kobiety między tymi wszystkimi nie znalazłem.

וואָס מײַן זעל זוכט נאָכאַנאַנד, און איך געפֿין ניט: איין מאַן צווישן טויזנט האָב איך געפֿונען, אָבער אַ פֿרוי צווישן די אַלע האָב איך ניט געפֿונען.

29 Obzvláštně pohleď i na to, což jsem nalezl: Že učinil Bůh člověka dobrého, ale oni následovali smyšlínek rozličných.

כט לְבַד רְאֵה־זֶה מָצָאתִי אֲשֶׁר עָשָׂה הָאֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם יָשָׁר וְהֵמָּה בִקְשׁוּ חִשְּׁבֹנוֹת רַבִּים׃

Do tego jedynie, zważ, doszedłem że Bóg stworzył człowieka prostym, oni wszakże szukają obliczeń przeróżnych.

זע, דאָס אַליין האָב איך אויסגעפֿונען, אַז גאָט האָט באַשאַפֿן דעם מענטשן גלײַך, אָבער זיי האָבן געזוכט פֿיל אויסטראַכטענישן.

30 Kdo se může vrovnati moudrému, a kdo může vykládati všelikou věc?

ל

1 Moudrost člověka osvěcuje oblíčej jeho, a nestydatost tváři jeho proměňuje.

Któż jak mędrzec? A któż pojmuje znaczenie rzeczy? Mądrość człowieka rozjaśnia oblicze jego, a surowość jego twarzy się łagodzi.

א מִי כְּהֶחָכָם וּמִי יוֹדֵעַ פֵּשֶׁר דָּבָר חָכְמַת אָדָם תָּאִיר פָּנָיו וְעֹז פָּנָיו יְשֻׁנֶּא׃

ווער איז ווי דער חכם?און ווער ווייס דעם באַשייד פֿון אַ זאַך?אַ מענטשנס חכמה באַלײַכט זײַן פּנים, און די פֿאַרשײַטקייט פֿון זײַן פּנים ווערט פֿאַרביטן.

2 Jáť radím: Výpovědi královské ostříhej, a však podlé přísahy Boží.

Ja powiadam: Rozkazu królewskiego przestrzegaj, już ze względu na przysięgę wobec Boga.

ב אֲנִי פִּי־מֶלֶךְ שְׁמוֹר וְעַל דִּבְרַת שְׁבוּעַת אֱלֹהִים׃

איך זאָג: היט דעם מלכס באַפֿעל פֿון וועגן דער שבֿועה צו גאָט.

3 Nepospíchej odjíti od tváři jeho, aniž trvej v zpouře; nebo cožť by koli chtěl, učinil by.

Nie kwap się odstąpić od niego; nie wdawaj się w sprawy zgubne. Bo wszystko czego chce czyni.

ג אַל־תִּבָּהֵל מִפָּנָיו תֵּלֵךְ אַל־תַּעֲמֹד בְּדָבָר רָע כִּי כָּל־אֲשֶׁר יַחְפֹּץ יַעֲשֶׂה׃

זאָלסט ניט אַוועקגיין איבעראײַלט פֿון זײַן פּנים; זאָלסט ניט צושטיין צו אַ שלעכטער זאַך, וואָרום אַלץ וואָס ער וויל, טוט ער.

4 Nebo kde slovo královské, tu i moc jeho, a kdo dí jemu: Co děláš?

Ponieważ słowo królewskie wszechwładne, a któż mu powie: Co czynisz?

ד בַּאֲשֶׁר דְּבַר־מֶלֶךְ שִׁלְטוֹן וּמִי יֹאמַר־לוֹ מַה־תַּעֲשֶׂה׃

מחמת דאָס וואָרט פֿון דעם מלך איז געוועלטיקונג; און ווער קען אים זאָגן: וואָס טוסטו?

5 Kdo ostříhá přikázaní, nezví o ničem zlém. I čas i příčiny zná srdce moudrého.

Kto rozkazu przestrzega nie dozna nic złego, a czas i sąd zna serce mędrca.

ה שׁוֹמֵר מִצְוָה לֹא יֵדַע דָּבָר רָע וְעֵת וּמִשְׁפָּט יֵדַע לֵב חָכָם׃

דער וואָס וויל ניט וויסן פֿון קיין בייז געשעעניש, היט דאָס געבאָט, און דעם קלוגנס האַרץ ווייס אַז פֿאַראַן אַ צײַט און אַ משפּט.

6 Nebo všeliké předsevzetí má čas a příčiny. Ale i to neštěstí veliké člověka se přídrží,

Bo dla każdej rzeczy jest czas i sąd, bo niecność człowieka ciąży na nim.

ו כִּי לְכָל־חֵפֶץ יֵשׁ עֵת וּמִשְׁפָּט כִּי־רָעַת הָאָדָם רַבָּה עָלָיו׃

וואָרום פֿאַר יעטוועדער זאַך איז דאָ אַ צײַט און אַ משפּט, ווײַל דאָס בייז פֿון דעם מענטשן איז גרויס אויף אים.

7 Že neví, co budoucího jest. Nebo jak se stane, kdo mu oznámí?

Nie wie on wszak co będzie, a jak się stanie, któżby mu to powiedział?

ז כִּי־אֵינֶנּוּ יֹדֵעַ מַה־שֶּׁיִּהְיֶה כִּי כַּאֲשֶׁר יִהְיֶה מִי יַגִּיד לוֹ׃

וואָרום ער ווייס ניט וואָס וועט געשען; וואָרום ווען עס דאַרף געשען, ווער וועט עס אים זאָגן?

8 Není člověka, kterýž by moci měl nad životem, aby zadržel duši, aniž má moc nade dnem smrti; nemá ani braně v tom boji, aniž vysvobodí bezbožnost bezbožného.

Żaden człowiek nie włada wiatrem, aby mógł wiatr powstrzymać, a nikt nie ma władzy nad dniem śmierci, niema też uwolnienia na wojnie; a nie ocala niegodziwość tego, który ją spełnił.

ח אֵין אָדָם שַׁלִּיט בָּרוּחַ לִכְלוֹא אֶת־הָרוּחַ וְאֵין
שִׁלְטוֹן בְּיוֹם הַמָּוֶת וְאֵין מִשְׁלַחַת בַּמִּלְחָמָה
וְלֹא־יְמַלֵּט רֶשַׁע אֶת־בְּעָלָיו:

קיין מענטש געוועלטיקט ניט איבערן ווינט, צו קענען אײַנהאַלטן דעם ווינט, און ניטאָ קיין געוועלטיקונג אין טאָג פֿון טויט, און ניטאָ קיין אורלויב אין מלחמה, און דאָס בייז וועט ניט ראַטעווען זײַן טוער.

9 Ve všem tom viděl jsem, přiloživ mysl svou ke všemu tomu, co se děje pod sluncem, že časem panuje člověk nad člověkem k jeho zlému.

Tom wszystko widział zwracając uwagę moją na wszelakie sprawy, które się dzieją pod słońcem, w czasie gdy jeden człowiek nad drugim panuje ku nieszczęściu jego.

ט אֶת־כָּל־זֶה רָאִיתִי וְנָתוֹן אֶת־לִבִּי לְכָל־מַעֲשֶׂה
אֲשֶׁר נַעֲשָׂה תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ עֵת אֲשֶׁר שָׁלַט הָאָדָם
בְּאָדָם לְרַע לוֹ:

דאָס אַלץ האָב איך געזען, און האָב מיר אַרײַנגענומען אין האַרצן וועגן יעטוועדער טווּנג וואָס ווערט געטאָן אונטער דער זון, בעת איין מענטש געוועלטיקט איבערן אַנדערן אים שלעכטס צו טאָן.

10 A tehdáž viděl jsem bezbožné pohřbené, že se zase navrátili, ale kteříž z místa svatého odešli, v zapomenutí dáni jsou v městě tom, v kterémž dobře činili. I to také jest marnost.

I następnie widziałem niegodziwych, których pochowano i którzy w pokoju odeszli; ale z miejsca świętego musieli wyjść i w tem samem mieście w zapomnienie pójść ci, którzy sprawiedliwie postępowali. I to marność.

י וּבְכֵן רָאִיתִי רְשָׁעִים קְבֻרִים וָבָאוּ וּמִמְּקוֹם קָדוֹשׁ
יְהַלֵּכוּ וְיִשְׁתַּכְּחוּ בָעִיר אֲשֶׁר כֵּן־עָשׂוּ גַּם־זֶה הָבֶל:

און אַזוי האָב איך געזען אַז רשָעים זײַנען באַגראָבן געוואָרן, און זײַנען געקומען צו זייער רו, און די וואָס האָבן געטאָן רעכט זײַנען אַוועק פֿון דעם הייליקן אָרט, און זײַנען פֿאַרגעסן געוואָרן אין שטאָט. דאָס אויך איז נישטיקייט.

11 Nebo že ne i hned ortel dochází pro skutek zlý, protož vroucí jest k tomu srdce synů lidských, aby činili zlé věci.

Ponieważ wyrok na postępki niecne nie rychło wykonanym zostaje, przeto wzbiera w nich odwaga synów ludzkich, aby niecności spełniali.

יא אֲשֶׁר אֵין־נַעֲשָׂה פִתְגָם מַעֲשֵׂה הָרָעָה מְהֵרָה
עַל־כֵּן מָלֵא לֵב בְּנֵי־הָאָדָם בָּהֶם לַעֲשׂוֹת רָע:

ווײַל דער פסק פֿאַר די שלעכטע מעשׂים ווערט ניט געטאָן אויף גיך, דרום דערוועגט זיך דאָס האַרץ פֿון די מענטשנקינדער אין זיי צו טאָן שלעכטס;

12 A ačkoli hříšník činí zle na stokrát, a vždy se mu odkládá, já však vím, že dobře bude bojícím se Boha, kteříž se bojí oblíčeje jeho.

Dla tego, że grzesznik stokrotnie niecności się dopuszcza a przytem się starzeje, jakkolwiek wiem, że dobrze będzie bogobojnym, którzy się obawiają oblicza Jego.

יב אֲשֶׁר חֹטֶא עֹשֶׂה רָע מְאַת וּמַאֲרִיךְ לוֹ כִּי
גַּם־יוֹדֵעַ אָנִי אֲשֶׁר יִהְיֶה־טּוֹב לְיִרְאֵי הָאֱלֹהִים
אֲשֶׁר יִירְאוּ מִלְּפָנָיו:

וואָרום אַ זינדיקער טוט הונדערט מאָל שלעכטס, און מע פֿאַרלענגערט אים. אָבער איך ווייס פֿאָרט אַז די וואָס האָבן מורא פֿאַר גאָט וועט זײַן גוט, ווײַל זיי האָבן מורא פֿאַר אים;

13 S bezbožným pak nedobře se díti bude, aniž se prodlí dnové jeho; minou jako stín, proto že jest bez bázně před oblíčejem Božím.

יג וְטוֹב לֹא־יִהְיֶה לָרָשָׁע וְלֹא־יַאֲרִיךְ יָמִים כַּצֵּל אֲשֶׁר אֵינֶנּוּ יָרֵא מִלִּפְנֵי אֱלֹהִים׃

Ale nie dobrze się powiedzie niegodziwemu, a jako cień niedługo przetrwają dni jego, przeto że się Boga nie obawia.

און דעם רָשע וועט זײַן ניט גוט, און אַזוי ווי אַ שאָטן וועט ער ניט מאריך-ימים זײַן, ווײַל ער האָט ניט מורא פֿאַר גאָט.

14 Jest marnost, kteráž se děje na zemi: Že bývají spravedliví, jimž se však vede, jako by činili skutky bezbožných; zase bývají bezbožní, kterýmž se však vede, jako by činili skutky spravedlivých. Protož jsem řekl: I to také jest marnost.

יד יֶשׁ־הֶבֶל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר יֵשׁ צַדִּיקִים אֲשֶׁר מַגִּיעַ אֲלֵהֶם כְּמַעֲשֵׂה הָרְשָׁעִים וְיֵשׁ רְשָׁעִים שֶׁמַּגִּיעַ אֲלֵהֶם כְּמַעֲשֵׂה הַצַּדִּיקִים אָמַרְתִּי שֶׁגַּם־זֶה הָבֶל׃

Jest też marność, która się spełnia na ziemi, że bywają sprawiedliwi, którym się dzieje wedle postępowania niegodziwych, a bywają niegodziwi, którym się dzieje wedle postępowania sprawiedliwych. Rzekłem tedy: i to marność.

פֿאַראַן אַ נישטיקייט וואָס געשעט אויף דער ערד: וואָס עס זײַנען פֿאַראַן צדיקים וואָס זיי גייט וועדליק די מעשים פֿון די רשָעים, און פֿאַראַן רשָעים וואָס זיי גייט וועדליק די מעשים פֿון די צדיקים. האָב איך געזאָגט: דאָס אויך איז נישטיקייט.

15 A tak chválil jsem veselí, proto že nic nemá lepšího člověk pod sluncem, jediné aby jedl a pil, a veselil se, a že to pozůstává jemu z práce jeho ve dnech života jeho, kteréž dal jemu Bůh pod sluncem.

טו וְשִׁבַּחְתִּי אֲנִי אֶת־הַשִּׂמְחָה אֲשֶׁר אֵין־טוֹב לָאָדָם תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ כִּי אִם־לֶאֱכוֹל וְלִשְׁתּוֹת וְלִשְׂמוֹחַ וְהוּא יִלְוֶנּוּ בַעֲמָלוֹ יְמֵי חַיָּיו אֲשֶׁר־נָתַן־לוֹ הָאֱלֹהִים תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ׃

I tak wysławiałem radość; bo niema nic lepszego dla człowieka pod słońcem a jedno, aby jadł i pił i się weselił; a to niechaj towarzyszy mu przy jego pracy póki dni życia jego, których mu użyczył Bóg pod słońcem.

און איך האָב געלויבט די פֿרייד, וואָרום ניטאָ בעסערס פֿאַרן מענטשן אונטער דער זון, ווי צו עסן און טרינקען און זײַן פֿריילעך, און אַז דאָס זאָל אים באַלייטן אין זײַן מי, דורך די טעג פֿון זײַן לעבן וואָס גאָט האָט אים געשאָנקען אונטער דער זון.

16 A ač jsem se vydal srdcem svým na to, abych moudrost vystihnouti mohl, a vyrozuměti bídě, kteráž bývá na zemi, pro kterouž ani ve dne ani v noci nespí,

טז כַּאֲשֶׁר נָתַתִּי אֶת־לִבִּי לָדַעַת חָכְמָה וְלִרְאוֹת אֶת־הָעִנְיָן אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַל־הָאָרֶץ כִּי גַם בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה שֵׁנָה בְּעֵינָיו אֵינֶנּוּ רֹאֶה׃

Gdy zwróciłem serce moje, abym poznał mądrość, i rozejrzał się w sprawach, które się dzieją na ziemi, a dla których ani dniem ani nocą nie widzi się snu w oczach.

אַזוי ווי איך האָב אָפּגעגעבן מײַן האַרץ צו קענען חכמה, און צו זען די טועניש וואָס ווערט געטאָן אויף דער ערד — וואָרום סײַ בײַ טאָג סײַ בײַ נאַכט זעט דער מענטש ניט אָן קיין שלאָף אין זײַנע אויגן —

17 A však viděl jsem při každém skutku Božím, že nemůže člověk vystihnouti skutku dějícího se pod sluncem. O čež pracuje člověk, vyhledati chtěje, ale nenalézá; nýbrž byť i myslil moudrý, že se doví, nebude moci nic najíti.

Przekonałem się w każdem dziele Bożem, że człowiek nie wstanie doścignąć tego dzieła, które się spełnia pod słońcem; bo jakkolwiek by się nie trudził człowiek, aby doszedł, nie znajdzie; a nawet mędrzec, który mniema, że je poznał, to jednak zbadać nie wstanie.

יז וְרָאִיתִי אֶת־כָּל־מַעֲשֵׂה הָאֱלֹהִים כִּי לֹא יוּכַל
הָאָדָם לִמְצוֹא אֶת־הַמַּעֲשֶׂה אֲשֶׁר נַעֲשָׂה
תַחַת־הַשֶּׁמֶשׁ בְּשֶׁל אֲשֶׁר יַעֲמֹל הָאָדָם לְבַקֵּשׁ
וְלֹא יִמְצָא וְגַם אִם־יֹאמַר הֶחָכָם לָדַעַת לֹא יוּכַל
לִמְצֹא׃

האָב איך געזען אין אַלע מעשים פֿון גאָט, אַז דער מענטש קען ניט אויסגעפֿינען די מעשים וואָס ווערן געטאָן אונטער דער זון; וואָרום ווי דער מענטש זאָל זיך מיִען צו זוכן, וועט ער עס ניט געפֿינען; און אַפֿילו אַז דער חכם זאָגט, ער וויים עס, קען ער עס ניט אויסגעפֿינען.

1 Všecko to zajisté rozvažoval jsem v srdci svém, abych vysvětlil všecko to, že spravedliví a moudří, i skutkové jejich jsou v rukou Božích. Jakož milosti, tak ani nenávisti nezná člověk ze všech věcí, kteréž jsou před oblíčejem jeho.

א כִּי אֶת־כָּל־זֶה נָתַתִּי אֶל־לִבִּי וְלָבוּר אֶת־כָּל־זֶה אֲשֶׁר הַצַּדִּיקִים וְהַחֲכָמִים וַעֲבָדֵיהֶם בְּיַד הָאֱלֹהִים גַּם־אַהֲבָה גַם־שִׂנְאָה אֵין יוֹדֵעַ הָאָדָם הַכֹּל לִפְנֵיהֶם׃

Bom wszystko to rozważył w sercu swojem, starając się, abym sobie wszystko to rozjaśnił: że sprawiedliwi i mędrcy i dzieła ich są w ręku Bożym, że ani o miłości, ani o nienawiści nie wie człowiek naprzód - jest im wszystko zakreślone.

וואָרום דאָס אַלץ האָב איך מיר אַרײַנגענומען אין האַרצן, כּדי קלאָר צו מאַכן דאָס אַלץ: אַז די צדיקים און די חכמים מיט זייערע מעשׂים זײַנען אין דער האַנט פֿון גאָט; סײַ ליבשאַפֿט, סײַ שׂנאה – דער מענטש ווייס ניט; אַלץ ליגט זיי פֿאַרויס.

2 Všecko se děje jednostejně při všech; jedna a táž případnost jest spravedlivého jako bezbožného, dobrého a čistého jako nečistého, obětujícího jako toho, kterýž neobětuje, tak dobrého jako hříšníka, přisahajícího jako toho, kterýž se přísahy bojí.

ב הַכֹּל כַּאֲשֶׁר לַכֹּל מִקְרֶה אֶחָד לַצַּדִּיק וְלָרָשָׁע לַטּוֹב וְלַטָּהוֹר וְלַטָּמֵא וְלַזֹּבֵחַ וְלַאֲשֶׁר אֵינֶנּוּ זֹבֵחַ כַּטּוֹב כַּחֹטֶא הַנִּשְׁבָּע כַּאֲשֶׁר שְׁבוּעָה יָרֵא׃

Wszystko może wszystkich spotkać: Jednakowy przypadek spotyka sprawiedliwego i niegodziwego, dobrego, czystego i nieczystego, ofiarującego jak i tego, który nie ofiaruje; jakim dobry, takim i grzesznik, przysięgający i obawiający się przysięgi.

אַלצדינג ווי פֿאַר אַלעמען; איין טראַף פֿאַר דעם צדיק און פֿאַר דעם רשע, פֿאַר דעם גוטן און דעם ריינעם, און פֿאַר דעם אומריינעם, און פֿאַר דעם וואָס שלאַכט אַ קרבן, און פֿאַר דעם וואָס שלאַכט ניט; אַזוי דער גוטער אַזוי דער זינדיקער, דער וואָס שווערט ווי דער וואָס שײַט זיך פֿון אַ שבֿועה.

3 A toť jest přebídná věc mezi vším tím, což se děje pod sluncem, že případnost jednostejná jest všechněch, ovšem pak že srdce synů lidských plné jest zlého, a že bláznovství přídrží se srdce jejich, pokudž živi jsou, potom pak umírají,

ג זֶה רָע בְּכֹל אֲשֶׁר־נַעֲשָׂה תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ כִּי־מִקְרֶה אֶחָד לַכֹּל וְגַם לֵב בְּנֵי־הָאָדָם מָלֵא־רָע וְהוֹלֵלוֹת בִּלְבָבָם בְּחַיֵּיהֶם וְאַחֲרָיו אֶל־הַמֵּתִים׃

To zaś najgorsze ze wszystkiego co się dzieje pod słońcem, że jednakowy przypadek wszystkich spotyka; dla tego też przepełnione serce synów ludzkich niecnością, a trzyma się szał serca ich póki żyją; następnie zaś - idzie się do zmarłych.

דאָס איז דאָס בייז אין אַלץ וואָס געשעט אונטער דער זון, וואָס איין טראַף איז פֿאַר אַלעמען, און אויך איז דאָס האַרץ פֿון די מענטשנקינדער פֿול מיט בייז, און משוגעת איז אין זייער האַרצן בײַ זייער לעבן, און דערנאָך גייען זיי צו די טויטע.

4 Ačkoli ten, kterýž tovaryší se všechněmi živými, má naději, an psu živému lépe jest nežli lvu mrtvému.

ד כִּי־מִי אֲשֶׁר יבחר יְחֻבַּר אֶל כָּל־הַחַיִּים יֵשׁ בִּטָּחוֹן כִּי־לְכֶלֶב חַי הוּא טוֹב מִן־הָאַרְיֵה הַמֵּת׃

A któżby chciał być połączony z nimi? Dla wszystkich żyjących jest jeszcze nadzieja; a nawet pies żywy lepszy niż lew zdechły.

וואָרום בײַ דעם וואָס איז נאָך באַהעפֿט צו אַלע לעבעדיקע איז דאָ אַ האָפֿענונג, ווײַל אַ לעבעדיקן הונט איז בעסער ווי אַ טויטן לייב.

5 Nebo živí vědí, že umříti mají, mrtví pak nevědí nic, aniž více mají odplaty, proto že v zapomenutí přišla památka jejich.

ה כִּי הַחַיִּים יוֹדְעִים שֶׁיָּמֻתוּ וְהַמֵּתִים אֵינָם יוֹדְעִים מְאוּמָה וְאֵין־עוֹד לָהֶם שָׂכָר כִּי נִשְׁכַּח זִכְרָם׃

Zaprawdę, żywym wiadomo, że umrą, zmarli zaś nie wiedzą o niczem i nie zyskują już nic, bo i pamięć ich idzie w zapomnienie.

וואָרום די לעבעדיקע ווייסן אַז זיי וועלן שטאַרבן, אָבער די טויטע ווייסן גאָרנישט, און זיי האָבן ניט מער קיין לוין; וואָרום זייער זכר איז פֿאַרגעסן.

6 Anobrž i milování jejich, i nenávist jejich, i závist jejich zahynula, a již více nemají dílu na věky v žádné věci, kteráž se děje pod sluncem.

ו גַּם אַהֲבָתָם גַּם־שִׂנְאָתָם גַּם־קִנְאָתָם כְּבָר אָבָדָה וְחֵלֶק אֵין־לָהֶם עוֹד לְעוֹלָם בְּכֹל אֲשֶׁר־נַעֲשָׂה תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ׃

Zarówno ich miłość jak ich nienawiść i zawiść już dawno znikły, a nie mają już nigdy udziału w niczem co się dzieje pod słońcem.

אי זייער ליבשאַפֿט אי זייער שׂנאה אי זייער קנאה איז לאַנג אונטערגעגאַנגען, און זיי האָבן קיין מאָל מער ניט קיין חלק אין אַלץ וואָס ווערט געטאָן אונטער דער זון.

7 Nuže tedy jez s radostí chléb svůj, a pí s veselou myslí víno své, nebo již oblibuje Bůh skutky tvé.

ז לֵךְ אֱכֹל בְּשִׂמְחָה לַחְמֶךָ וּשְׁתֵה בְלֶב־טוֹב יֵינֶךָ כִּי כְבָר רָצָה הָאֱלֹהִים אֶת־מַעֲשֶׂיךָ׃

Idź tedy, pożywaj wesoło chleb twój, a pij z pogodną myślą wino twoje; bo dawno już zgodził się Bóg na te sprawy twoje.

גיי עס מיט שׂמחה דײַן ברויט, און טרינק מיט אַ פֿריילעכן האַרצן דײַן ווײַן, וואָרום גאָט האָט שוין באַוויליקט דײַנע מעשׂים.

8 Každého času ať jest roucho tvé bílé, a oleje na hlavě tvé nechť není nedostatku.

ח בְּכָל־עֵת יִהְיוּ בְגָדֶיךָ לְבָנִים וְשֶׁמֶן עַל־רֹאשְׁךָ אַל־יֶחְסָר׃

Każdego czasu niechaj będą szaty twoje białe, a niechaj nie zbraknie olejku na głowie twojej.

צו יעטוועדער צײַט זאָלן דײַנע בגדים זײַן ווײַס, און אייל זאָל ניט פֿעלן אויף דײַן קאָפּ.

9 Živ buď s manželkou, kterouž jsi zamiloval, po všecky dny života marnosti své, kterýžť dán pod sluncem po všecky dny marnosti tvé; nebo to jest podíl tvůj v životě tomto a při práci tvé, kterouž vedeš pod sluncem.

Zażywaj życia z kobietą, którąś pokochał po wszystkie znikome dni żywota twojego, z tą, którą ci dał pod słońcem, po wszystkie znikome dni twoje; bo to udział twój w życiu za trud, którym się trudzisz pod słońcem.

ט רְאֵה חַיִּים עִם־אִשָּׁה אֲשֶׁר־אָהַבְתָּ כָּל־יְמֵי חַיֵּי הֶבְלֶךָ אֲשֶׁר נָתַן־לְךָ תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ כֹּל יְמֵי הֶבְלֶךָ כִּי הוּא חֶלְקְךָ בַּחַיִּים וּבַעֲמָלְךָ אֲשֶׁר־אַתָּה עָמֵל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ׃

געניס דאָס לעבן מיט דער ווײַב וואָס דו האָסט ליב, אַלע טעג פֿון דײַן נישטיקן לעבן וואָס מע האָט דיר געשאָנקען אונטער דער זון, אַלע דײַנע נישטיקע טעג; וואָרום דאָס איז דײַן חלק אין לעבן, און אין דײַן מי וואָס דו מיסט זיך אונטער דער זון.

10 Všecko, což by před se vzala ruka tvá k činění, podlé možnosti své konej; nebo není práce ani důmyslu ani umění ani moudrosti v hrobě, do něhož se béřeš.

Wszystko co zdolna ręka twoja uczynić siłą twą, czyń; bo ani działalności, ani obliczenia, ani wiedzy, ani mądrości niemasz w grobie, do którego idziesz.

י כֹּל אֲשֶׁר תִּמְצָא יָדְךָ לַעֲשׂוֹת בְּכֹחֲךָ עֲשֵׂה כִּי אֵין מַעֲשֶׂה וְחֶשְׁבּוֹן וְדַעַת וְחָכְמָה בִּשְׁאוֹל אֲשֶׁר אַתָּה הֹלֵךְ שָׁמָּה׃

אַלץ וואָס דײַן האַנט פֿאַרמאָגט צו טאָן מיט דײַן כּוח, טו, וואָרום ניטאָ קיין טאָן, אָדער אויסרעכענונג, אָדער קענשאַפֿט, אָדער חכמה, אין דער אונטערערד וואָס דו גייסט אַהין.

11 A obrátiv se, spatřil jsem pod sluncem, že nezáleží běh na rychlých, ani boj na udatných, nýbrž ani živnost na moudrých, ani bohatství na opatrných, ani přízeň na umělých, ale podlé času a příhody přihází se všechněm.

I znów widziałem pod słońcem, że nie rozporządzają szybcy biegiem, ani bohaterzy walką, ani mędrcy chlebem, ani roztropni bogactwem, ani rozumni upodobaniem, lecz, że czas i przypadek spotyka wszystkich.

יא שַׁבְתִּי וְרָאֹה תַחַת־הַשֶּׁמֶשׁ כִּי לֹא לַקַּלִּים הַמֵּרוֹץ וְלֹא לַגִּבּוֹרִים הַמִּלְחָמָה וְגַם לֹא לַחֲכָמִים לֶחֶם וְגַם לֹא לַנְּבֹנִים עֹשֶׁר וְגַם לֹא לַיֹּדְעִים חֵן כִּי־עֵת וָפֶגַע יִקְרֶה אֶת־כֻּלָּם׃

איך האָב ווידער געזען אונטער דער זון, אַז ניט די פֿלינקע געווינען דעם געוועטלויף, און ניט די גיבורים די מלחמה, און אויך ניט די חכמים ברויט, און אויך ניט די פֿאַרשטאַנדיקע עשירות, און אויך ניט די ווילקענעוודיקע חן; נאָר צײַט און צופֿאַל טרעפֿט זיי אַלעמען.

12 Nebo tak nezná člověk času svého jako ryby, kteréž loveny bývají sítí škodlivou, a jako ptáci polapeni bývají osídlem; tak zlapáni bývají synové lidští v čas zlý, když na ně připadá v náhle.

Nie zna wszak człowiek i czasu swojego: jako ryby łowione w sieci złowrogiej, i jako ptaki uwikłane w sidle - tak pojmani bywają i synowie ludzcy w czasie niedoli, gdy przypada na nich nagle.

יב כִּי גַּם לֹא־יֵדַע הָאָדָם אֶת־עִתּוֹ כַּדָּגִים שֶׁנֶּאֱחָזִים בִּמְצוֹדָה רָעָה וְכַצִּפֳּרִים הָאֲחֻזוֹת בַּפָּח כָּהֵם יוּקָשִׁים בְּנֵי הָאָדָם לְעֵת רָעָה כְּשֶׁתִּפּוֹל עֲלֵיהֶם פִּתְאֹם׃

וואָרום דער מענטש ווייס צו מאָל ניט זײַן צײַט; אַזוי ווי פֿיש וואָס ווערן געכאַפּט אין אַ בייזער נעץ, און אַזוי ווי פֿויגלען וואָס ווערן געכאַפּט אין אַ פּאַסטקע, אַזוי ווי זיי, ווערן די מענטשנקינדער געפֿאַנגען אין אַ בייזער צײַט, ווען זי פֿאַלט אויף זיי פּלוצלינג.

13 Také i tuto moudrost viděl jsem pod sluncem, kteráž za velikou byla u mne:

I to widziałem jako mądrość pod słońcem, a ukazała mi się wielką:

יג גַּם־זֹה רָאִיתִי חָכְמָה תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ וּגְדוֹלָה הִיא אֵלָי׃

אָבער דאָס האָב איך געזען פֿאַר חכמה אונטער דער זון, און דאָס איז גרויס בײַ מיר:

14 Bylo město malé, a v něm lidí málo, k němuž přitáhl král mocný, a obehnav je, zdělal proti němu náspy veliké.

Miasto małe, a nieliczni mężowie w niem; i nadciągnął przeciw niemu król wielki i otoczył je, i zbudował przeciw niemu baszty potężne.

יד עִיר קְטַנָּה וַאֲנָשִׁים בָּהּ מְעָט וּבָא־אֵלֶיהָ מֶלֶךְ גָּדוֹל וְסָבַב אֹתָהּ וּבָנָה עָלֶיהָ מְצוֹדִים גְּדֹלִים׃

געווען אַ קליינע שטאָט מיט ווינציק מענטשן אין איר; איז אויף איר געקומען אַ גרויסער מלך, און האָט זי אַרומגערינגלט, און געבויט אַרום איר גרויסע באַלעגערווערק.

15 I nalezen jest v něm muž chudý moudrý, kterýž vysvobodil to město moudrostí svou, ačkoli žádný nevzpomenul na muže toho chudého.

Ale napotkał w niem męża ubogiego, mędrca, a ten wybawił ono miasto mądrością swoją; nikt jednak nie wspomniał na owego męża ubogiego.

טו וּמָצָא בָהּ אִישׁ מִסְכֵּן חָכָם וּמִלַּט־הוּא אֶת־הָעִיר בְּחָכְמָתוֹ וְאָדָם לֹא זָכַר אֶת־הָאִישׁ הַמִּסְכֵּן הַהוּא׃

האָט מען געפֿונען אין איר אַן אָרימאַן אַ חכם, און ער האָט געראַטעוועט די שטאָט מיט זײַן חכמה; הגם קיין מענטש האָט ניט געדאַכט אָן דעם דאָזיקן אָרימאַן.

16 Protož řekl jsem já: Lepší jest moudrost než síla, ačkoli moudrost chudého toho byla v pohrdání, a slov jeho neposlouchali.

Pomyślałem tedy: lepsza mądrość aniżeli moc, jakkolwiek mądrość ubogiego wzgardzona bywa, a słowa jego posłuchu nie znajdują.

טז וְאָמַרְתִּי אָנִי טוֹבָה חָכְמָה מִגְּבוּרָה וְחָכְמַת הַמִּסְכֵּן בְּזוּיָה וּדְבָרָיו אֵינָם נִשְׁמָעִים׃

האָב איך געזאָגט: בעסער חכמה איידער גבֿורה; הגם די חכמה פֿון אָרימאַן ווערט פֿאַראַכט, און זײַנע ווערטער ווערן ניט געהערט.

17 Slov moudrých pokojně poslouchati sluší, raději než křiku panujícího mezi blázny.

Słowa mędrców spokojne wysłuchane być winny prędzej, niż krzyk przewodniczącego wśród głupców.

יז דִּבְרֵי חֲכָמִים בְּנַחַת נִשְׁמָעִים מִזַּעֲקַת מוֹשֵׁל בַּכְּסִילִים׃

די ווערטער פֿון די קלוגע מיט געלאַסנקייט ווערן מער צוגעהערט ווי דער אָנגעשריי פֿון אַ געוועלטיקער צווישן נאַרן.

18 Lepší jest moudrost než nástrojové váleční, ale nemoudrý jeden kazí mnoho dobrého.

Lepsza mądrość niż rynsztunki wojenne; ale jeden grzesznik niweczy dużo dobrego.

יח טוֹבָה חָכְמָה מִכְּלֵי קְרָב וְחוֹטֶא אֶחָד יְאַבֵּד טוֹבָה הַרְבֵּה׃

בעסער חכמה איידער כּלי-מלחמה;און איין זינדיקער פֿירט איבער אַ סך גוטס.

א זְבוּבֵי מָוֶת יַבְאִישׁ יַבִּיעַ שֶׁמֶן רוֹקֵחַ יָקָר מֵחָכְמָה מִכָּבוֹד סִכְלוּת מְעָט׃

1 Muchy mrtvé nasmrazují a nakažují mast apatekářskou; tak pro moudrost a slávu vzácného maličko bláznovství zohyžďuje.

טויטע פֿליגן פֿאַרשטינקען און צעבלעזולען דעם זאַלבמישערס אייל, אַזוי וועגט אַריבער אַ ביסל נאַרישקייט חכמה און כּבֿוד.

Muchy jadowite czynią cuchnącym i zakisłym olejek przyrządzającego pachnidła; tak waży ciężej niż mądrość i sława odrobina głupoty.

ב לֵב חָכָם לִימִינוֹ וְלֵב כְּסִיל לִשְׂמֹאלוֹ׃

2 Srdce moudrého jest po pravici jeho, ale srdce blázna po levici jeho.

דער שׂכל פֿון דעם חכם איז אויף זײַן רעכטער זײַט, און דער שׂכל פֿון נאַרן אויף זײַן לינקער.

Serce mądrego zmierza ku prawicy jego, ale serce głupiego ku stronie jego lewej.

ג וְגַם־בַּדֶּרֶךְ כשהסכל כְּשֶׁסָּכָל הֹלֵךְ לִבּוֹ חָסֵר וְאָמַר לַכֹּל סָכָל הוּא׃

3 I tehdáž, když blázen cestou jde, srdce jeho nedostatek trpí; nebo všechněm znáti dává, že blázen jest.

און אויך אַז דער נאַר גייט אין וועג, פֿעלט אים שׂכל, און ער זאָגט אַלעמען אויס אַז ער איז אַ נאַר.

Po jakiejkolwiek też drodze postępuje głupi, nie staje mu rozumu, a rozpowiada wszystkim, że głupim jest.

ד אִם־רוּחַ הַמּוֹשֵׁל תַּעֲלֶה עָלֶיךָ מְקוֹמְךָ אַל־תַּנַּח כִּי מַרְפֵּא יַנִּיחַ חֲטָאִים גְּדוֹלִים׃

4 Jestliže by duch toho, jenž panuje, povstal proti tobě, neopouštěj místa svého; nebo krotkost přítrž činí hříchům velikým.

אַז דאָס געמיט פֿון דעם געוועלטיקער הייבט זיך אויף קעגן דיר, זאָלסטו ניט פֿאַרלאָזן דײַן אָרט;וואָרום געלאַסנקייט באַרוט גרויסע זינד.

Jeżeliby gniew władcy powstał przeciw tobie, nie opuszczaj stanowiska twojego; bo uległość przytłumia grzechy wielkie.

ה יֵשׁ רָעָה רָאִיתִי תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ כִּשְׁגָגָה שֶׁיֹּצָא מִלִּפְנֵי הַשַּׁלִּיט׃

5 Jest zlá věc, kterouž jsem viděl pod sluncem, totiž neprozřetelnost, kteráž pochází od vrchnosti,

פֿאַראַן אַן אומגליק וואָס איך האָב געזען אונטער דער זון, אַזוי ווי אַ פֿאַרזע וואָס גייט אַרויס פֿון אַ געוועלטיקער:

Jest zło, którem widział pod słońcem jako błąd, który wyszedł od władcy.

ו נִתַּן הַסֶּכֶל בַּמְּרוֹמִים רַבִּים וַעֲשִׁירִים בַּשֵּׁפֶל יֵשֵׁבוּ׃

6 Že blázen postaven bývá v důstojnosti veliké, a bohatí že v nízkosti sedávají.

נאַרישקייט ווערט געשטעלט אין גרויסע הייכן, און נגידים זיצן אין דער נידער.

Że umieszczana bywa głupota na wyżynach wielkich, gdy możni nisko zasiadają.

ז רָאִיתִי עֲבָדִים עַל־סוּסִים וְשָׂרִים הֹלְכִים כַּעֲבָדִים עַל־הָאָרֶץ׃

7 Viděl jsem služebníky na koních, knížata pak, ana chodí pěšky jako služebníci.

איך האָב געזען קנעכט אויף פֿערד, און האַרן וואָס גייען ווי קנעכט אויף דער ערד.

Widziałem sługi na rumakach, a panów chodzących pieszo jako sługi na ziemi.

8 Kdo kopá jámu, upadá do ní; a kdo boří plot, uštkne jej had.

Kto dół kopie może weń wpaść; a kto burzy mur, tego może żmija ukąsić.

ח חֹפֵר גּוּמָּץ בּוֹ יִפּוֹל וּפֹרֵץ גָּדֵר יִשְּׁכֶנּוּ נָחָשׁ:

דער וואָס גראָבט אַ גרוב, וועט אין איר אַרײַנפֿאַלן, און דער וואָס ברעכט דורך אַ צאַם, אים וועט אײַנבײַסן אַ שלאַנג.

9 Kdo přenáší kamení, urazí se jím; a kdo štípá dříví, nebezpečenství bude míti od něho.

Kto kamienie wyłamuje może niemi się urazić; kto rozłupuje drwa może się niemi skaleczyć.

ט מַסִּיעַ אֲבָנִים יֵעָצֵב בָּהֶם בּוֹקֵעַ עֵצִים יִסָּכֶן בָּם:

דער וואָס האַקט אַרויס שטיינער וועט זיך ווײ טאָן אָן זיי, דער וואָס שפּאַלט האָלץ איז אין סכּנה דורך דעם.

10 Jestliže se ztupí železo, a nenabrousí-li ostří jeho, tedy síly přičiniti musí; ale mnohem lépe může to spraviti moudrost.

Jeżeli stępiło się żelazo, a nie naostrzyłby ostrza jego, tedy musi siły natężyć; ale pożytek z naprawy pochodzi od mądrości.

י אִם־קֵהָה הַבַּרְזֶל וְהוּא לֹא־פָנִים קִלְקַל וַחֲיָלִים יְגַבֵּר וְיִתְרוֹן הכשיר הַכְשֵׁר חָכְמָה:

אַז דער אײַזן איז שטומפּ, און מע האָט דעם שאַרף ניט פֿאַרשלײַפֿט, מוז מען שטאַרקן די כּוחות;און די מעלה פֿון חכמה איז צוגרייטן.

11 Uštkne-li had, než by zaklet byl, nic neprospějí slova zaklinače.

Jeżeli żmija kąsa ponieważ zaklętą nie była, tedy nie ma zaklinający pożytku.

יא אִם־יִשֹּׁךְ הַנָּחָשׁ בְּלוֹא־לָחַשׁ וְאֵין יִתְרוֹן לְבַעַל הַלָּשׁוֹן:

אַז די שלאַנג בײַסט אײַן פֿאַרן אָפּשפּרעכן, איז אויס מעלה פֿון דעם מאַן מיט דער צונג.

12 Slova úst moudrého jsou příjemná, ale rtové blázna sehlcují jej.

Wdzięczne są słowa z ust mędrca; ale wargi głupca pochłaniają go.

יב דִּבְרֵי פִי־חָכָם חֵן וְשִׂפְתוֹת כְּסִיל תְּבַלְּעֶנּוּ:

די ווערטער פֿון דעם חכמס מויל זײַנען מיט חן, און די ליפּן פֿון דעם נאַרן ברענגען אים אום.

13 Počátek slov úst jeho jest nemoudrost, a ostatek mluvení jeho pouhé bláznovství.

Początek mowy ust jego - głupota, a koniec jego słów - szał złowrogi.

יג תְּחִלַּת דִּבְרֵי־פִיהוּ סִכְלוּת וְאַחֲרִית פִּיהוּ הוֹלֵלוּת רָעָה:

דער אָנהייב פֿון די ווערטער פֿון זײַן מויל איז נאַרישקייט, און דער סוף פֿון זײַן רעדן איז בייזע משוגעת.

14 Nebo blázen mnoho mluví, ješto neví člověk ten, co budoucího jest. To zajisté, co bude po něm, kdo mu oznámí?

A głupi mnoży tylko słowa, gdy przecież nie wie człowiek co będzie, a co się stanie po nim - któż mu to powie?

יד וְהַסָּכָל יַרְבֶּה דְבָרִים לֹא־יֵדַע הָאָדָם מַה־שֶּׁיִּהְיֶה וַאֲשֶׁר יִהְיֶה מֵאַחֲרָיו מִי יַגִּיד לוֹ:

יאָ, דער נאַר מערט ווערטער, אָבער דער מענטש ווייס ניט וואָס געשעט; און וואָס וועט געשען נאָך אים, ווער וועט אים דערציילן?

15 Práce bláznů k ustání je přivodí, nebo neumí ani do města trefiti.

Trud głupców nuży ich, choć nie zna nawet żaden drogi, która do miasta prowadzi.

טו עֲמַל הַכְּסִילִים תְּיַגְּעֶנּוּ אֲשֶׁר לֹא־יָדַע לָלֶכֶת אֶל־עִיר:

די מי פֿון דעם נאַרן פֿאַרמאַטערט אים, וואָרום ער ווייס ניט צו מאָל ווי צו גיין אין שטאָט.

16 Běda tobě, země, když král tvůj dítě jest, a knížata tvá ráno hodují.

Biada ci, ziemio, której królem chłopiec, a której książęta od rana ucztują!

טז אִי־לָךְ אֶרֶץ שֶׁמַּלְכֵּךְ נָעַר וְשָׂרַיִךְ בַּבֹּקֶר יֹאכֵלוּ:

ווי דיר לאַנד, וואָס דײַן מלך איז אַ יונג, און דײַנע האַרן מאַכן סעודות אין דער פֿרי!

17 Blahoslavená jsi ty země, když král tvůj jest syn šlechetných, a knížata tvá, když čas jest, jídají pro posilnění, a ne pro opilství.

Szczęsnaś ziemio, której król z rodu szlachetnych, a której książęta w właściwym czasie jadają, aby się posilić, a nie w opilstwie.

יז אַשְׁרֵיךְ אֶרֶץ שֶׁמַּלְכֵּךְ בֶּן־חוֹרִים וְשָׂרַיִךְ בָּעֵת יֹאכֵלוּ בִּגְבוּרָה וְלֹא בַשְּׁתִי:

וויל דיר לאַנד, וואָס דײַן מלך איז אַ פֿרײַגעבאָרענער, און דײַנע האַרן עסן אין דער צײַט, אין מאַנהאַפֿטיקייט און ניט אין זויפֿערײַ.

18 Ano pro lenost schází krov, a pro opuštění rukou kapává do domu.

Przez gnuśność zapada się powała, a przez opieszałość kapie w dom.

יח בַּעֲצַלְתַּיִם יִמַּךְ הַמְּקָרֶה וּבְשִׁפְלוּת יָדַיִם יִדְלֹף הַבָּיִת:

פֿון פֿוילקייט פֿאַלט אײַן דער באַלקן, און פֿון אָפּגעלאָזטע הענט רינט דאָס הויז.

19 Pro obveselení strojívají hody, a víno obveseluje život, peníze pak ke všemu dopomáhají.

Dla zabawy wyprawiają uczty, a wino rozwesela życie, a pieniądz pozwala na wszystko.

יט לִשְׂחוֹק עֹשִׂים לֶחֶם וְיַיִן יְשַׂמַּח חַיִּים וְהַכֶּסֶף יַעֲנֶה אֶת־הַכֹּל:

אַ סעודה מאַכט מען פֿון פֿרײלעכקייט וועגן, און ווײַן מאַכט לוסטיק דאָס לעבן;אָבער געלט באַווערט אַלץ.

20 Ani sám u sebe králi nezlořeč, ani v skrýších pokoje svého nezlořeč mocnějšímu; nebo pták nebeský donesl by hlas ten, a to, což křídla má, vyjevilo by řeč tvou.

Nawet w myśli swojej nie złorzecz królowi, a w komnatach twych sypialnych nie złorzecz możnemu; bo ptactwo pod niebem może wieść roznieść, a co oskrzydlone słowo rozgłosić.

כ גַּם בְּמַדָּעֲךָ מֶלֶךְ אַל־תְּקַלֵּל וּבְחַדְרֵי מִשְׁכָּבְךָ אַל־תְּקַלֵּל עָשִׁיר כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת־הַקּוֹל וּבַעַל הכנפים כְּנָפַיִם יַגִּיד דָּבָר:

אַפֿילו אין דײַן געדאַנקען זאָלסטו ניט שילטן דעם מלך, און אין דײַנע שלאָפֿקאַמערן זאָלסטו ניט שילטן דעם עושר;וואָרום אַ פֿויגל פֿון הימל וועט אַוועקטראָגן דעם קָול, און דער וואָס האָט פֿליגלען וועט דערציילן די זאַך.

קהלת יא : 11

1 Pouštěj chléb svůj po vodě, nebo po mnohých dnech najdeš jej.

Puszczaj chleb twój na powierzchnię wód, gdyż po upływie wielu dni znów go odnajdziesz.

א שַׁלַּח לַחְמְךָ עַל־פְּנֵי הַמָּיִם כִּי־בְרֹב הַיָּמִים תִּמְצָאֶנּוּ׃

לאָז אַוועק דײַן ברויט אויפֿן וואַסער, וואָרום אין פֿיל טעג אַרום וועסטו עס געפֿינען.

2 Dej částku sedmi aneb i osmi, nebo nevíš, co zlého bude na zemi.

Udzielaj cząstkę dla siedmiu a nawet dla ośmiu; bo niewiesz jaka niedola spadnie na ziemię.

ב תֶּן־חֵלֶק לְשִׁבְעָה וְגַם לִשְׁמוֹנָה כִּי לֹא תֵדַע מַה־יִּהְיֶה רָעָה עַל־הָאָרֶץ׃

צעטייל אַ חלק אויף זיבן, און אַפֿילו אויף אַכט, וואָרום ווייסט ניט וואָס פֿאַר אַ בייז עס קען זײַן אויף דער ערד.

3 Když se naplňují oblakové, déšť na zem vydávají; a když padá dřevo na poledne aneb na půlnoci, na kteréž místo padá to dřevo, tu zůstává.

Gdy się chmury deszczem napełniają, spuszczają go wtedy na ziemię; a gdy pada drzewo na południu albo na północy - gdziekolwiek drzewo upadło tam zostanie.

ג אִם־יִמָּלְאוּ הֶעָבִים גֶּשֶׁם עַל־הָאָרֶץ יָרִיקוּ וְאִם־יִפּוֹל עֵץ בַּדָּרוֹם וְאִם בַּצָּפוֹן מְקוֹם שֶׁיִּפּוֹל הָעֵץ שָׁם יְהוּא׃

אַז די וואָלקן ווערן פֿול מיט רעגן, ליידיקן זיי זיך אויס אויף דער ערד;און סײַ אַ בוים פֿאַלט אין צפֿון און סײַ אין דָרום —אין אָרט ווו דער בוים פֿאַלט, דאָרטן וועט ער בלײַבן.

4 Kdo šetří větru, nebude síti; a kdo hledí na husté oblaky, nebude žíti.

Kto dogląda wiatru, ten nie sieje, a kto przypatruje się chmurom, nie zbiera.

ד שֹׁמֵר רוּחַ לֹא יִזְרָע וְרֹאֶה בֶעָבִים לֹא יִקְצוֹר׃

דער וואָס פּאַסט-אויף דעם ווינט וועט ניט זייען, און דער וואָס קוקט אויף די וואָלקנס וועט ניט שנײַדן.

5 Jakož ty nevíš, která jest cesta větru, a jak rostou kosti v životě těhotné, tak neznáš díla Božího, kterýž činí všecko.

Tak jak niewiesz jaką jest droga wiatru i jak zrastają się kości w żywocie brzemiennej, tak nie poznasz spraw Boga, który wszystko zdziałał.

ה כַּאֲשֶׁר אֵינְךָ יוֹדֵעַ מַה־דֶּרֶךְ הָרוּחַ כַּעֲצָמִים בְּבֶטֶן הַמְּלֵאָה כָּכָה לֹא תֵדַע אֶת־מַעֲשֵׂה הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֶת־הַכֹּל׃

אַזוי ווי דו ווייסט ניט וואָס איז דער וועג פֿון דעם ווינט, אָדער ווי עס ווערן ביינער אין לײַב פֿון אַ טראָגעדיקער, אַזוי ווייסטו ניט די טוונג פֿון גאָטוואָס טוט אַלצדינג.

6 Hned z jitra rozsívej símě své, a u večer nedávej odpočinutí ruce své; nebo ty nevíš, co jest lepšího, to-li či ono, čili obé jednostejně dobré jest.

ו בַּבֹּקֶר זְרַע אֶת־זַרְעֶךָ וְלָעֶרֶב אַל־תַּנַּח יָדֶךָ כִּי
אֵינְךָ יוֹדֵעַ אֵי זֶה יִכְשַׁר הֲזֶה אוֹ־זֶה וְאִם־שְׁנֵיהֶם
כְּאֶחָד טוֹבִים:

Zrana wysiewaj ziarno twoje, a ku wieczorowi nie opuszczaj ręki twojej; bo nie wiesz co się powiedzie, czy to, czy owo, albo czy będą oba zarówno dobre.

אין פֿרימאָרגן זיי דײַן זאָמען, און אין אָוונט זאָלסטו ניט אָפּלאָזן דײַן האַנט, וואָרום דו ווייסט ניט וואָסערס וועט געראָטן, דאָס אָדער יענס, אָדער ביידע באַגלײַך וועלן זײַן גוט.

7 Příjemnéť jest zajisté světlo, a milá věc očima viděti slunce;

ז וּמָתוֹק הָאוֹר וְטוֹב לַעֵינַיִם לִרְאוֹת אֶת־הַשָּׁמֶשׁ:

Słodkiem zaprawdę jest światło, a przyjemnie oczom widzieć słońce.

און זיס איז די ליכטיקייט, און גוט איז פֿאַר די אויגן צו זען די זון.

8 A však, by mnoho let živ jsa člověk, ve všech těch veselil by se, tedy rozpomenul-li by se na dny temnosti, jak jich mnoho bude, cožkoli přeběhlo, počte za marnost.

ח כִּי אִם־שָׁנִים הַרְבֵּה יִחְיֶה הָאָדָם בְּכֻלָּם יִשְׂמָח
וְיִזְכֹּר אֶת־יְמֵי הַחֹשֶׁךְ כִּי־הַרְבֵּה יִהְיוּ כָּל־שֶׁבָּא
הָבֶל:

Ale choćby człowiek wiele lat przeżył, niechaj cieszy się w tych wszystkich, a pamięta na dni ciemności, że dużo ich będzie - wszystko co jeszcze przyjdzie jest marnością.

וואָרום וויפֿיל יאָרן דער מענטש זאָל לעבן, זאָל ער אין זיי אַלע זײַן פֿריילעך;און זאָל ער געדענקען די טעג פֿון פֿינצטערניש, אַז זיי וועלן זײַן פֿיל. אַלץ וואָס געשעט איז נישטיקייט.

9 Radujž se tedy, mládenče, v mladosti své, a nechť tě obveseluje srdce tvé ve dnech mladosti tvé, a choď po cestách srdce svého, a podlé žádosti očí svých, než věz, že tě s tím se vším přivede Bůh na soud.

ט שְׂמַח בָּחוּר בְּיַלְדוּתֶיךָ וִיטִיבְךָ לִבְּךָ בִּימֵי
בְחוּרוֹתֶךָ וְהַלֵּךְ בְּדַרְכֵי לִבְּךָ וּבְמַרְאֵי עֵינֶיךָ וְדָע
כִּי עַל־כָּל־אֵלֶּה יְבִיאֲךָ הָאֱלֹהִים בַּמִּשְׁפָּט:

Ciesz się, młodzieńcze, w młodości twojej, a bądź wesołej myśli w młodocianych dniach twoich, a chodź dokąd cię serce ciągnie i za widokiem oczu twoich, ale pamiętaj, że cię Bóg o to wszystko na sąd przywiedzie.

פֿריי זיך, בחור, אין דײַן יוגנט, און לאָז וויל גיין דײַן האַרץ אין דײַנע בָחורשע טעג, און גיי אין די וועגן פֿון דײַן האַרצן, און נאָך דער זעונג פֿון דײַנע אויגן; אָבער זײַ וויסן אַז פֿאַר אַלעם דעסוועט גאָט דיך ברענגען צום משפּט.

10 Anobrž odejmi hněv od srdce svého, a odvrať zlost od těla svého; nebo dětinství a mladost jest marnost.

י וְהָסֵר כַּעַס מִלִּבֶּךָ וְהַעֲבֵר רָעָה מִבְּשָׂרֶךָ
כִּי־הַיַּלְדוּת וְהַשַּׁחֲרוּת הָבֶל:

A tak usuń zgryzotę z serca twego, a oddal cierpienie od ciała twojego; bo wiek dziecięcy i młodzieńczy marne są.

און טו אָפּ ערגערניש פֿון דײַן האַרצן, און האַלט אָפּ בייז פֿון דײַן לײַב, וואָרום ייִנגלשאַפֿט און יוגנט זײַנען אַ הויך.

1 A pamatuj na stvořitele svého ve dnech mladosti své, prvé než nastanou dnové zlí, a přiblíží se léta, o nichž díš: Nemám v nich zalíbení;

א וּזְכֹר אֶת־בּוֹרְאֶיךָ בִּימֵי בְּחוּרֹתֶיךָ עַד אֲשֶׁר
לֹא־יָבֹאוּ יְמֵי הָרָעָה וְהִגִּיעוּ שָׁנִים אֲשֶׁר תֹּאמַר
אֵין־לִי בָהֶם חֵפֶץ׃

Pamiętaj tedy o Stwórcy swoim w dniach młodzieńczych twoich, zanim nadejdą dni złowrogie, a zbliżą się lata, o których powiesz: nie mam upodobania w nich.

און געדענק דײַן באַשעפֿער אין דײַנע בָחורשע טעג, איידער עס וועלן קומען די שלעכטע טעג, און אָנקומען וועלן די יאָרן, וואָס דו וועסט זאָגן: איך האָב ניט קיין הנאה פֿון זיי;

2 Prvé než se zatmí slunce a světlo, a měsíc i hvězdy, a navrátí se hustí oblakové po dešti;

ב עַד אֲשֶׁר לֹא־תֶחְשַׁךְ הַשֶּׁמֶשׁ וְהָאוֹר וְהַיָּרֵחַ
וְהַכּוֹכָבִים וְשָׁבוּ הֶעָבִים אַחַר הַגָּשֶׁם׃

Zanim jeszcze słońce się zaćmi i światło i księżyc i gwiazdy, a chmury po deszczu znów powrócą.

איידער עס וועט פֿינצטער ווערן די זון און דאָס ליכט, און די לבֿנה און די שטערן; און די וואָלקנס וועלן ווידער קערן נאָכן רעגן;

3 V ten den, v kterémž se třísti budou strážní domu, a nakřiví se muži silní, a ustanou melící, proto že jich málo bude, a zatmí se ti, kteříž vyhlédají z oken,

ג בַּיּוֹם שֶׁיָּזֻעוּ שֹׁמְרֵי הַבַּיִת וְהִתְעַוְּתוּ אַנְשֵׁי הֶחָיִל
וּבָטְלוּ הַטֹּחֲנוֹת כִּי מִעֵטוּ וְחָשְׁכוּ הָרֹאוֹת בָּאֲרֻבּוֹת׃

W dzień gdy stróże domu dygocą, a mężowie dzielni się uginają; a młynarki próżnują, bo ich coraz mniej, a ściemniają się wyglądający z poza krat.

אין דעם טאָג וואָס די הויזוועכטער וועלן זיך טרייסלען, און די חילס-לײַט וועלן זיך אויסקרימען, און די מאָלערינס וועלן ניט אַרבעטן, ווײַל זיי זײַנען ווינציק, און די קוקערינס וועלן טונקל זײַן אין די פֿענצטער,

4 A zavříny budou dvéře od ulice s slabým zvukem mlení, a povstanou k hlasu ptačímu, a přestanou všecky slibnosti zpěvu;

ד וְסֻגְּרוּ דְלָתַיִם בַּשּׁוּק בִּשְׁפַל קוֹל הַטַּחֲנָה וְיָקוּם
לְקוֹל הַצִּפּוֹר וְיִשַּׁחוּ כָּל־בְּנוֹת הַשִּׁיר׃

I zawierają się drzwi ku ulicy, przy uciszającym się klekocie młyna, gdy się każdy zrywa na szczebiot ptaka, a wszystko co do śpiewu służy przytłumione jest.

און די טירן צום גאַס וועלן פֿאַרשלאָסן ווערן;ווען נידעריק וועט זײַן דאָס רוישן פֿון דער מיל, און מע וועט זיך אָפּשטעלן בײַם פּיפּס פֿון אַ פֿויגל, און פֿאַרשטיקט וועלן זײַן אַלע טעכטער פֿון געזאַנג;

5 Ano i vysokosti báti se budou, a úrazu na cestě, a kvésti bude mandlový strom, tak že i kobylka těžká bude, a poruší se žádost; nebo béře se člověk do domu věčného, a choditi budou po ulici kvílící;

Gdy występuje obawa przed każdą wyżyną, a zjawiają się straszydła po drodze, a zakwita drzewo migdałowe, a ociężałą jest szarańcza, a żądza przemija. Bo idzie człowiek do wiecznego domu swojego, a krążą po ulicach żałobnicy.

גַּם מִגָּבֹהַּ יִרָאוּ וְחַתְחַתִּים בַּדֶּרֶךְ וְיָנֵאץ הַשָּׁקֵד ה
וְיִסְתַּבֵּל הֶחָגָב וְתָפֵר הָאֲבִיּוֹנָה כִּי־הֹלֵךְ הָאָדָם
אֶל־בֵּית עוֹלָמוֹ וְסָבְבוּ בַשּׁוּק הַסֹּפְדִים׃

אויך וועט מען מורא האָבן פֿאַר אַ הויכן אָרט, און שרעקענישן וועלן זײַן אויפֿן וועג;און דער מאַנדלבוים וועט בליִען, און דער היישעריק וועט זיך שלעפּן, און די קאַפּערפֿרוכט וועט אויפֿהערן, ווײַל דער מענטש גייט צו זײַן אייביקער היים, און די באַקלאָגער וועלן זיך אומדרייען אין גאַס;

6 Prvé než se přetrhne provaz stříbrný, a než se rozrazí číše zlatá, a roztříští se věderce nad vrchovištěm, a roztrhne se kolo nad studnicí,

Zanim jeszcze sznur srebrny się zerwie, a złota czasza się stłucze, a wiadro nad zdrojem się rozsypie, a skruszy się koło nad studnią.

עַד אֲשֶׁר לֹא־ירחק יֵרָתֵק חֶבֶל הַכֶּסֶף וְתָרֻץ גֻּלַּת ו
הַזָּהָב וְתִשָּׁבֶר כַּד עַל־הַמַּבּוּעַ וְנָרֹץ הַגַּלְגַּל
אֶל־הַבּוֹר׃

אײדער די זילבערנע שנור וועט צעריסן ווערן, און דער גילדערנער בעקן וועט צעהאַקט ווערן, און דער קרוג וועט צעבראָכן ווערן בײַם קוואַל, און דער ראָד פֿאַלט אַ צעהאַקטער אין ברונעם;

7 A navrátí se prach do země, jakž prvé byl, duch pak navrátí se k Bohu, kterýž jej dal.

A wróci proch do ziemi, zkąd powstał, a duch wróci do Boga, który go dał.

וְיָשֹׁב הֶעָפָר עַל־הָאָרֶץ כְּשֶׁהָיָה וְהָרוּחַ תָּשׁוּב ז
אֶל־הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נְתָנָהּ׃

און דער שטויב וועט זיך אומקערן צו דער ערד, ווי געווען, און דער גײַסט וועט זיך אומקערן צו גאָט וואָס האָט אים געגעבן.

8 Marnost nad marnostmi, řekl kazatel, a všecko marnost.

O, marność nad marnościami! rzecze Kohelet, wszystko marność!

הֲבֵל הֲבָלִים אָמַר הַקּוֹהֶלֶת הַכֹּל הָבֶל׃ ח

נישטיקייט פֿון נישטיקייט, זאָגט קהלת, אַלץ איז נישטיקייט.

9 Čím pak byl kazatel moudřejší, tím více vyučoval lid umění, a rozvažoval, zpytoval, i složil množství přísloví.

Ponadto jednak, że był Kohelet mędrcem, nauczał jeszcze lud poznania, a rozważał i badał i układał przypowieści liczne.

וְיֹתֵר שֶׁהָיָה קֹהֶלֶת חָכָם עוֹד לִמַּד־דַּעַת ט
אֶת־הָעָם וְאִזֵּן וְחִקֵּר תִּקֵּן מְשָׁלִים הַרְבֵּה׃

און אחוץ וואָס קהלת איז געווען אַ חכם, האָט ער נאָך געלערנט דאָס פֿאָלק קענשאַפֿט; און ער האָט געוויגן און געפֿאָרשט, און צונויפֿגעשטעלט שפּריכווערטער אַ סך.

10 Snažovaltě se kazatel vyhledati věci nejžádostivější, a napsal, což pravého jest, a slova věrná.

Starał się też Kohelet wynaleść orzeczenia wdzięczne, napisane z prostotą, słowa prawdziwe.

בִּקֵּשׁ קֹהֶלֶת לִמְצֹא דִּבְרֵי־חֵפֶץ וְכָתוּב יֹשֶׁר דִּבְרֵי י
אֱמֶת׃

קהלת האָט געזוכט צו געפֿינען נוצלעכע זאַכן, און וואָס איז געשריבן אויפֿריכטיק – אמתדיקע ווערטער.

11 Slova moudrých podobná ostnům a hřebíkům vbitým, slova skladatelů, kteráž jsou vydána od pastýře jednoho.

יא דִּבְרֵי חֲכָמִים כַּדָּרְבֹנוֹת וּכְמַשְׂמְרוֹת נְטוּעִים בַּעֲלֵי אֲסֻפּוֹת נִתְּנוּ מֵרֹעֶה אֶחָד׃

Słowa mędrców podobne do ościeni i gwoździ wbitych - te, które od przedstawicieli zborów pochodzą - podane przez pasterza jednego.

די ווערטער פֿון די חכמים זײַנען אַזוי ווי טרײַבשפּיצן, און ווי נעגל אַרײַנגעשלאָגענע זײַנען די צונויפֿגעזאַמלטע רייד; זיי זײַנען געגעבן געוואָרן פֿון איין פּאַסטוך.

12 A tak tedy jimi, synu můj, hojně dosti osvícen býti můžeš. Dělání knih mnohých žádného konce není, a čísti mnoho jest zemdlení těla.

יב וְיֹתֵר מֵהֵמָּה בְּנִי הִזָּהֵר עֲשׂוֹת סְפָרִים הַרְבֵּה אֵין קֵץ וְלַהַג הַרְבֵּה יְגִעַת בָּשָׂר׃

A dalej, synu mój, daj się ostrzedz! Tworzeniu ksiąg licznych niemasz końca, a badanie zbytnie utrudza ciało.

און ווײַטער, מײַן זון, זײַ געוואָרנט: צו מאַכן פֿיל ספֿרים איז ניטאָ קיין ענד, אָבער זיך גריבלען צו פֿיל מאַטערט אָפּ דעם לײַב.

13 Summa všeho, což jsi slyšel: Boha se boj, a přikázaní jeho ostříhej, nebo na tom všecko člověku záleží.

יג סוֹף דָּבָר הַכֹּל נִשְׁמָע אֶת־הָאֱלֹהִים יְרָא וְאֶת־מִצְוֺתָיו שְׁמוֹר כִּי־זֶה כָּל־הָאָדָם׃

Celem wszystkich słów, które tu słyszano jest: Boga się obawiaj, a przykazań jego przestrzegaj! bo na tem polega cały człowiek.

דער סָוף פֿון דער זאַך, נאָך דעם ווי אַלץ איז געהערט געוואָרן, איז: האָב מורא פֿאַר גאָט, און היט זײַנע געבאָט, וואָרום דאָס איז דער גאַנצער מענטש.

14 Poněvadž všeliký skutek Bůh přivede na soud, i každou věc tajnou, buďto dobrou, buďto zlou.

יד כִּי אֶת־כָּל־מַעֲשֶׂה הָאֱלֹהִים יָבִא בְמִשְׁפָּט עַל כָּל־נֶעְלָם אִם־טוֹב וְאִם־רָע׃

סוף דבר הכל נשמע את־האלהים ירא ואת־מצותיו שמור כי־זה כל־האדם

Bo wszelki czyn przywiedzie Bóg na sąd, który przychodzi na wszystko co tajne, czy to dobre czy złe.

ווײַל דעם גאַנצן באַשאַף וועט גאָט ברענגען פֿאַר אַ משפּט איבער אַלעם פֿאַרהוילענעם, סײַ גוט און סײַ שלעכט.